11. SINIF TEKRAR TESTLERİ

www.meb.gov.tr

11. SINIF TEKRAR TESTLERİ

www.meb.gov.tr

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

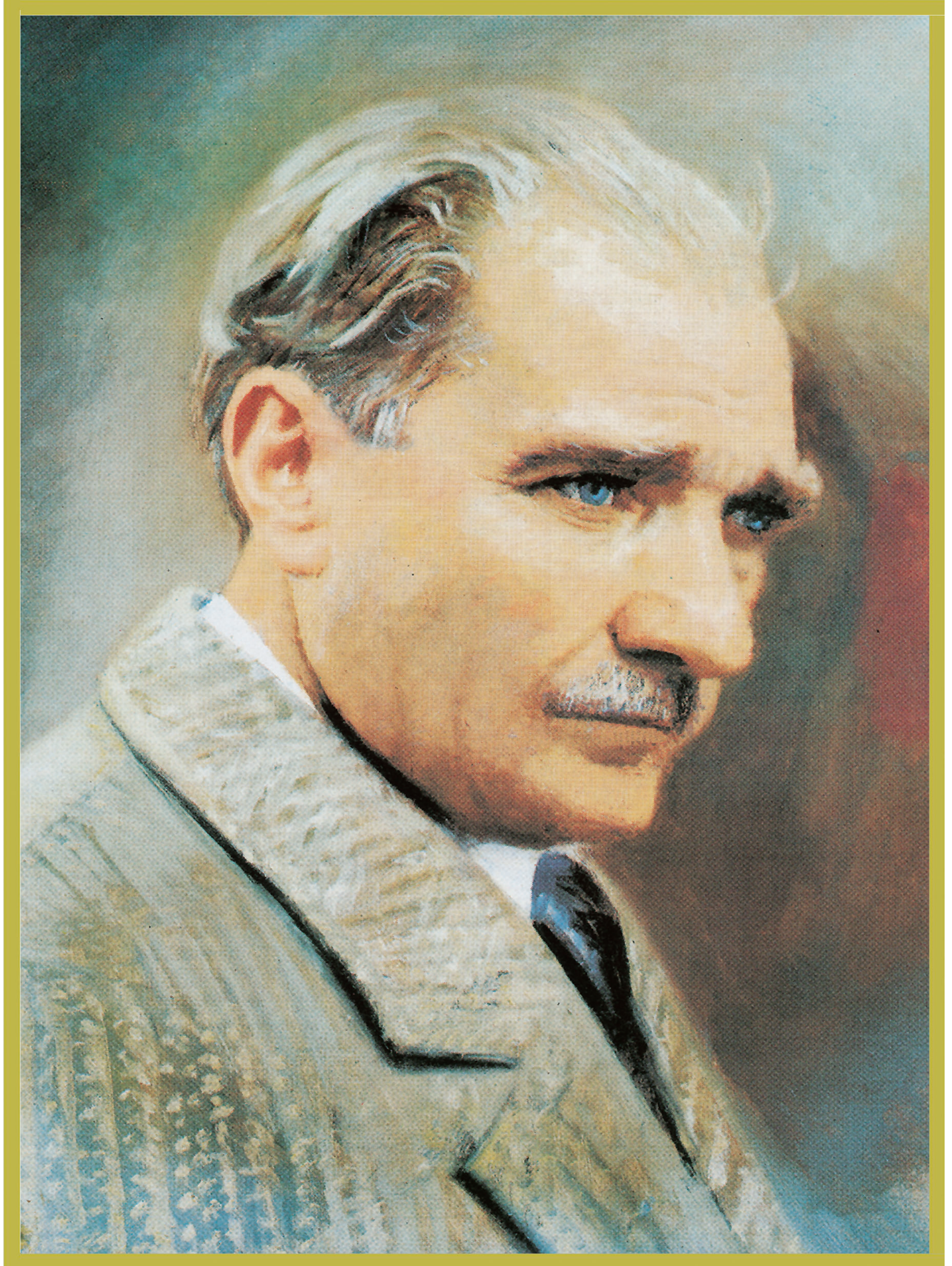
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

11. SINIF

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

1. Ünite

1. Kimim ben ( ) bir yüzüm var mı suya yansıyan ( ) Her gece başımı yastığa koyduğumda eriyen, değişen bir surat ( ) Yaptığım şey basit taklitten öteye geçemez ( ) tramvay jetonu satan adamın az ilerisinde duran, soğukta titreyen simitçi benden daha inandırıcı.

Bu parçada ayraç ile gösterilen boşluklara aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) (?) (.) (.) (,)
B) (,) (?) (...) (;)
C) (,) (?) (.) (,)
D) (;) (,) (...) (;)
E) (?) (?) (...) (,)

2. Tevfik Fikret hürriyetten iki ay sonra yıldı. Yılmasaydı, kocaman Tanin (I) gazetesini yüzüstü (II) bırakıp evine kaçar mıydı (III)? Biraz dirensede (IV) tekmeyle kovulsa canım yanmaz, bir başka gazete uydurup inançlarını savunmak bile aklına (V) gelmedi.

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

3. Realist eserlerde yazarlar kendi kişiliğini gizler, nesnel bir anlatım tutumu sergiler. Romantizm akımında ise sanatçılar eserlerinde duygu ve düşüncelerini gizlemez. Kahramanları arasında taraf tutar.

Bu bilgiler ışığında aşağıdaki parçalardan hangisinin romantizm akımına bağlı kalınarak yazıldığı söylenebilir?

A) Raskolnikov hemen ceplerinde ne varsa masanın üzerine boşaltmaya başladı. Her şeyi çıkardıktan hatta bir şey kalmadığından emin olmak için ceplerini ters yüz ettikten sonra bunları toplayıp odanın en dip köşesine götürdü.

B) Yolcu bu evin M. De Renal'in olduğunu öğrenir. Verrieres Belediye Başkanı henüz bitmekte olan bu kesme taş binayı büyük çivi fabrikasından kazandığı parayla yaptırmıştır. M. De Renal'in eski bir İspanyol ailesinden geldiği söylenir.

C) Birdenbire kayıktan dışarı atladım, Kontun kapısından çıktığını görür gibi olduğum. Clochegourde'un çevresinde dolaşırım diye yokuşu tırmandım. Yanılmıyorum, Kont bir çitin yanından yürüyor, hiç şüphesiz ırmak boyunca uzanan Azay yoluna açılan bir kapıya doğru ilerliyordu.

D) Jean Valjean, ablasının kocası vefat ettikten sonra ablasına ve onun yedi çocuğuna bakmaya başlamıştı. Orakçı, çiftçi, sığırtmaç, hamal olarak çalışır; yapabildiği her işi yapardı. Akşamları yorgun argın eve döner, çorbasını içip bir kelime bile konuşmazdı. Jean Valjean ve ailesi sefaletin avucuna alıp yavaş yavaş ezdiği hazin bir topluluktu.

E) Manilov arabacıya yolu anlattı. Hatta adama bir ara "siz" bile dedi. "İlk kavşaktan değil, ikincisinden de değil, üçüncüsünden döneceksiniz." dedi. Anlaşıldı efendim, dedi arabacı.

4. (I) “Ayla” filmi; 1950’lerde Kore Savaşına katılan Astsubay Süleyman Dilbirliği ile onun, savaş sırasında öldürülmüş ailesinin yanında bulduğu ve Ayla adını verdiği Koreli küçük kızın hikâyesini anlatıyor. (II) Gerçek bir hayat hikâyesinden beyaz perdeye uyarlanan “Ayla” filmi; dil, din, zaman, mekân ayrımı olmadan vicdanın nasıl da gerçek bir sevgiyle insanları buluşturabileceğini ve savaşa rağmen gerçek insanlığın birleştirici gücünü gözler önüne seriyor. (III) Ayla, savaşın acı koşullarında, ismi gibi ay yüzlü Ayla ile ay yıldızlı bir askerin tarihe mal olmuş 65 yıllık öyküsü. (IV) Geçmişi gururla bugüne taşıyan film; Oscar’da “yabancı dil de en iyi film” aday adayı oldu. (V) Türkiye’nin Oscar adayı Ayla, gişe rakamlarında zirveye yerleşti.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

5. “Birleşik sözcüğü oluşturan sözcüklerden biri veya her ikisi birleşme sırasında anlam değişmesine uğramışsa sözcük bitişik yazılır.”

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uyulmadığı için bir yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Maden cevherini çıkarabilmek için yeraltı çalışmaları bahar aylarında başlayacaktı.

B) Tatlıcı gördüm mü oturup bir porsiyon bülbülyuvası yemeyi alışkanlık edinmiştim.

C) Üzerimdeki gülkurusu renkli kazak, aldığım ilk hediye olarak hafızamda yer etmişti.

D) Türkiye’nin ilk denizaltısı Zafer Bayramı’nda görkemli bir törenle denize indirildi.

E) Pencerenin kenarına koyduğum ve üzerine titrediğim aslanağzı günden güne sararıyor.

6. — Bu kitabın içinde ne yok, ne yok, ne yok hanım... Birçok tekerlekler, yarım aylar, bütün aylar... Âşık yolunu şaşırdı gibi, endişe gibi çizgiler... Üç köşeli, dört köşeli şekiller... Anasına, babasına pay veren çiçeğine benzer bir şeyler... Sümüklüböcek gibi, solucan gibi hayvancıklar… İrfan Bey hep onları adlarıyla, sanlarıyla anlatıyor. O kitapta kuyruklu bir tane değil ki... Dolu. Hepsinin zamanı varmış. Kimisi on senede; kimisi yirmi, otuz, kırk, elli, altmış, yüz, daha bilmem kaç senede bir gelip bizim dünyamızın yanından geçer lermiş.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadaki noktalama işaretlerinin kullanım sebeplerinden değildir?

A) Anlatım olarak cümlenin tamamlanmadığını belirtmek

B) Cümle içinde aralarında virgül olan tür ve takımları ayırmak

C) Bir yazıda alt alta gelen sözlerin tekrar yazılmasını önlemek

D) Yazılışları bir, anlamları farklı kelimeleri göstermek

E) Art arda sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarını ayırmak

7. Noktalı virgül,

- Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak,
- Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için kullanılır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisi bu kuralların dışında kalır?

A) “Küçük Ağa”, “Osmancık” ve “Dönemeçte” yazarın romanlarından; “Oğlumuz” ve “Yarın Diye Bir Şey Yoktur” ise hikâyelerinden birkaçıdır.

B) Karşısındaki simit ve su satan çocukları dikkatle izliyor; yeni romanının, gazeteye yazacağı makalenin planını yapmaya çalışıyordu.

C) Bu armağan; eşsiz renklere sahip, izlenimciliğin güzel bir örneğini simgeleyen, insanı hayal alemlerine götüren, ünlü bir tablonun kopyasıydı.

D) “Ölmeye Yatmak” adlı romanında bilinç akışı, iç monolog; “Bir Düğün Gecesi” adlı romanında ise bağımsız iç konuşma tekniğine yer vermiştir.

E) Davet akşamları taşlıktaki su küpü, sofadaki yemek masası ve daha başka hırdavat eşya mutfağa taşınıyor; yukarıdan kilimler, iskemleler, süslü yastıklar indirilerek bir kabul salonu dekoru kuruluyordu.

8. I. Erkek çocuklara Doğan, Tuğrul, Aslan, Orhan ( ) kız çocuklara ise İnci, Çiçek, Gönül, Yonca adları verilir.

II. Yeni usul şiirimiz ( ) zevksiz, köksüz, acemice görünüyordu.

III. Millî Edebiyat akımının temsilcilerinden bir kısmını sıralayalım ( ) Ömer Seyfettin, Halide Edip Adıvar, Ziya Gökalp, Mehmet Emin Yurdakul, Ali Canip Yöntem.

IV. Sevinçten, heyecandan içim içime sığmıyor ( ) bağırmak, kahkahalar atmak, ağlamak istiyorum.

V. Arkadaş, biz bu yolda türküler tuttururken
Sana uğurlar olsun… Ayrılıyor yolumuz ( )

Numaralanmış cümlelelerin hangilerinde parantezle ( ) belirtilen yerlere aynı noktalama işareti getirilmelidir?

A) I, II ve III. B) I, II ve IV. C) I, II ve V. D) II, III ve IV. E) II, IV ve V.

9. Kovayı doldurmak için musluğa gidince aynada ister istemez yüzümü görüyorum (I) Hayatın çilesini çekmiş, sıska bir kadın. Saçlarım dökülmemiş henüz, ama şakaklarımda kumral saçlarıma gümüşümsü bir parıltı veren yol yol küçük ağarmalar (II) İki yavrum için duyduğum üzüntülerin en önemsiz belirtisi bu. Günah çıkardığım rahip, dualarını o küçüklere yolla (III) diyor bana. Franz'ın şimdiki yaşındaydılar (IV) yatakta doğrulup kalkınmaya (V) benimle çat pat konuşmaya başlamışlardı.

metninde numaralanmış yerlere gelmesi gereken noktalama işaretleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

	İki Nokta	Noktalı Virgül	Virgül
A)	II	III	IV
B)	IV	II	III
C)	I	V	III
D)	I	IV	V
E)	II	V	III

10. - - - - yalnızca akıl ve mantığın süzgecinden geçen görüşler doğrultusunda antikiteye kadar uzanan bir dünya çizerdi. Krallar, feodaller ve din adamları ise seslendikleri tek kişilerdi. Kısaca bu akım günlük yaşamdan, toplumsal yapıdan, halktan, ulusal değerlerden, yerel renklerden iyice kopmuştu. İşte - - - - asıl devrimini bu noktada gösterir. Antik Dönem yerine kendi gününe ve toplumuna; krallar ve din adamları yerine halka; olmadık eski yabancı hikâyeler yerine de halkın içinde yaşadığı gerçekliğe yönelir. Doğa, özgürlük, din, lirik duyumlar gibi büyük temaların yanında vatan ve insanlık sevgisi de yer almaya başlar.

Bu parçada boşluk bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Realizm - romantizm
B) Romantizm - sembolizm
C) Klasisizm - romantizm
D) Sembolizm - realizm
E) E) Klasisizm - realizm

11. "Ben, olaya veya olguya bakarak onun gerçekliğinin anlaşılabileceğine inanmam. Tek başına gözlem, yanıltıcıdır çünkü."

Yukarıdaki cümleyi - - - - tarafından yazılan bir makalede gördüm.

Yazar, burada hem - - - - akımını eleştiriyor hem de - - - - akımının bir ilkesini ortaya koyuyor.

Bu metinde boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) Montaigne - natüralizm - hümanizm
B) Emile Zola - realizm - natüralizm
C) H.Rahmi Gürpınar - natüralizm - realizm
D) Moliere - romantizm - klasisizm
E) Tolstoy - realizm - romantizm

12. Aşağıdaki şiirlerden hangisinin toplum hayatını etkileyen olaylar üzerine yazıldığı kesin olarak söylenemez?

A) OLSUN DA GÖR
O gün gelsin neşemiz tazelensin de gör
Dünyayı hele sen bir barış olsun da gör
Seyreyle gülü bülbülü
Çifter çifter aylar gökyüzünde
Her gece ayın on dördü

B) HİROŞİMA
Önce, bir bulut yükseldi
Yerden göğe doğru.
Ben gördüm,
Akahito gördü
Yuhara gördü,
Hisaki gördü,
Yaşayanların hepsi gördüler.

C) MUSTAFA KEMAL'İN KAĞNISI
Yediyordu Elif kağnısını,
Kara geceden geceden.
Sankim elif elif uzuyordu, inceliyordu,
Uzak cephelerin acısıydı gıcırtılar,
İnliyordu dağın ardı, yasla,
Her bir heceden heceden.

D) HÜRRİYET KASİDESİ
Görüp ahkâm-ı asrı münharif sıdk u selâmetten
Çekildik izzet ü ikbâl ile bâb-ı Hükûmet'ten
Usanmaz kendini insan bilenler halka hizmetten
Mürüvvet-mend olan mazlûma el çekmez iânetten

E) DENİZ
Bu akşam vakti deniz,
O bütün hasretimiz,
Sanki gelmiş de dile,
Nedametin sesiyle,
Çarparak kayalara,
Yetmez mi, diyor deniz,
Karada çektiğiniz?

13. Yazar hayatı bilimsel bir nesnellikle ele alan, gerçeği anlatmayı aşırılığa vardıran bir bilim adamı gibidir. Doğayı anlatırken deney yöntemine başvurur. O kişilere ve olaylara, tarafsız bir gözle bakar. Yazara göre, aynı nedenler aynı sonuçları doğuracağından, bir insanın çevresini incelemek onu anlamanın en iyi yolu kabul edilmelidir. Çünkü aynı toplumsal çevrede belli biyolojik kalıtımla doğan ve bu çevrede büyüyen insanlar aynı kaderi yaşarlar.

Bu parçada sözü edilen edebî akım ve bu akımın Batı'da ve Türk Edebiyatındaki temsilcisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Romantizm - Viktor Hugo - Namık Kemal
B) Realizm - Honore de Balzac - Halit Ziya Uşakligil
C) Natüralizm - Emile Zola - Hüseyin Rahmi Gürpınar
D) Sembolizm - Baudelaire - Ahmet Haşim
E) Sürrealizm - Andre Breton - Orhan Veli Kanık

14. YAĞMUR

Küçük, muttarid, muhteriz darbeler
Kafeslerde, camlarda pür ihtizaz
Olur dembedem nevha-ger, nağme-saz
Kafeslerde, camlarda pür ihtizaz
Küçük, muttarid, muhteriz darbeler.

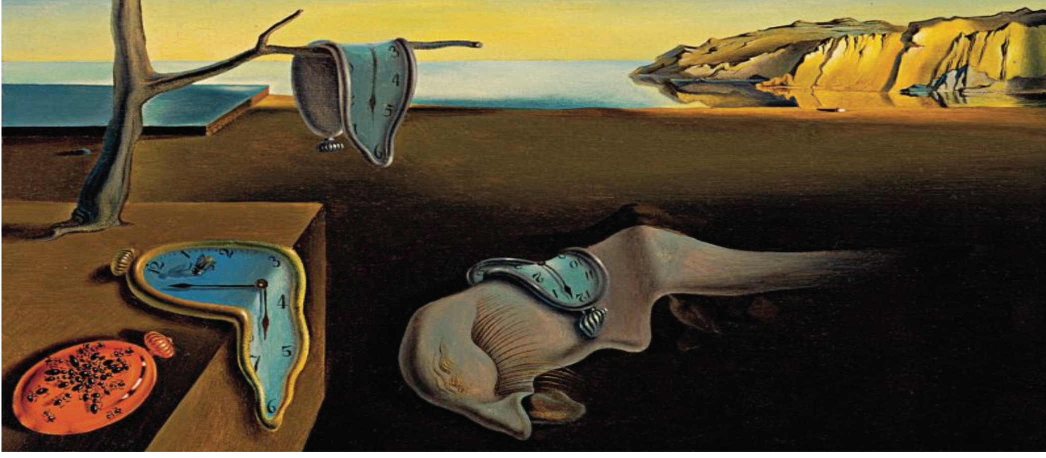
Sokaklarda seylabeler ağlaşır
Ufuk yaklaşır, yaklaşır, yaklaşır

Bulutlar karardıkça zerrata bir
Ağır, muhtazır dalgalanmak gelir.

Tevfik Fikret'e ait bu şiirde parnasizm akımının aşağıdaki ilkelerinden hangisi görülmemektedir?

A) Şiirde biçim güzelliği önemsenmiştir.
B) Yunan ve Latin mitolojisinden esinlenilmiştir.
C) Sözcükler musiki oluşturacak şekilde bir araya getirilmiştir.
D) "Sanat için sanat" görüşüyle kaleme alınmıştır.
E) Dış gerçeklik ayrıntılı bir şekilde betimlenmiştir.

15.

Salvador Dali'nin 1931'de yaptığı "Belleğin Azmi" adlı tablosundan yola çıkılarak sanat ve sanatçı ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisine ulaşılamaz?

A) Gerçek sanatçı, eserinin anlaşılıp anlaşılmayacağını düşünmez.

B) Bütün sanatlarda insanı şaşırtan bir yan vardır.

C) Sanat hem bir coşku hem bir yadsıma işidir.

D) Sanatçı sanatı doğanın içinden çıkarabilen kişidir.

E) Sanat bir tespit işidir, varlığın bir mercekle yansıtılmasıdır.

16. Edebiyatçı, toplumdan ve toplum hayatını etkileyen olaylardan bağımsız yaşayamaz. Bu nedenle eserlerinde bir şekilde toplum hayatından izler bulmak mümkündür. Halkı anlayan, onların duygu ve düşüncelerini yansıtan edebiyatçı, toplum tarafından kabul görür ve o edebiyatçının eserleri kalıcı olur.

Aşağıdaki roman parçalarından hangisi bu açıklamadaki anlayışa uygun olarak yazılmamıştır?

A) Bugün, akşama doğru bir Çeçen arabasıyla Zeyniler'e geldim. Maarif Müdürü galiba yolları şimendifer yürüyüşüne göre ölçüyor. Çünkü "Nihayet iki saat" dediği yol, sabahın tam onundan geceye kadar sürdü.

B) İçinde çok acı saatler geçirmiş olmama rağmen küçük odamdan adeta hüzünle ayrıldım. Mektepte bize bir şiir ezberletmişlerdi. İnsan yaşadığı yerde beraber bulunduğu insanlarla, görünmez, ince tellerle bağlanırmış. Ayrılık vaktinde bu bağlar gerilmeye, keman telleri gibi acı sesler çıkarmaya başlarmış.

C) Birdenbire korkunç bir gürültü ile yataktan fırladım. Sofada bir şeyler yıkılıp devriliyor, gecenin sessizliği içinde çocuk feryatları, boğuk hırıltılar, sille tokat seslerine karışıyordu. Uyku sersemliğiyle aklıma ilk gelen şey yangın oldu fakat yangına uğrayanlar herhâlde birbirlerini dövmezlerdi.

D) Mordor ordularına karşı koyabilecek yüreğe sahip çok az kişi kalmıştı. Çünkü açlıktan daha tez bir silahı vardı Karanlık Kule'nin Efendisi'nin: Korku ve ümitsizlik. Artık Karanlıklar Efendisi büyüdüğü ve bütün gücünü ortaya döktüğü için, sadece onun iradesini ve garazını söyleyen sesleri kötülük ve dehşet doluydu. Ölü insanlarla karınlarını doyurmayı uman akbabalar gibi durmadan döndüler durdular Şehir'in üzerinde.

E) Arabamız inişli, çıkışlı dağ yollarına girmişti; kâh kurumuş sel çukurlarından geçiyor kâh boş tarlaların, bozulmuş bağların kenarlarını takip ediyordu. Seyrek aralıklarla tek tük köylülere, yorgunluktan inler gibi ses çıkaran kağnılara rastlıyorduk.

17. Mustafa Meraki Efendi eşinden ayrıldığı zaman elinde on üç yaşında bir oğul ile kundakta bir kız bulunduğundan bir zaman için zorunlu olarak evlenemedi. Kızına dadılık etmek için yaşı geçkince bir kadın aldı. O kadın çocuklara bakar, ihtiyar bir Rum kadın yukarı hizmetini görür, Ermeni bir kadın ise aşçılık ederdi. Nasıl? Evinin iç yönetimi size çok mu garip geldi? Bizim Mustafa Meraki Efendi Batı özentili bir adamdı. Hem de hangi Batı takıntılı adamlardandır, bilir misiniz? Hani ya bundan on beş yirmi yıl önce İstanbul'da Batı takıntılılar yok muydu? İşte onlardan. Hâli vakti pek yolunda hem de pek yolunda olduğundan kendisi zaten Üsküdarlı olduğu ve orada güzel konağı, bağı, bahçesi dahi bulunduğu hâlde soyut alafranga, yani rahat yaşamak için bütün malını ucuza pahalıya bakmayarak satıp gelmiş, Tophane'nin Beyoğlu'na yakın bir mahallesinde arsasından güzel bir ev yaptırıp yerleşmişti.

Bu parçanın, anlatımı ve anlatıcısının nitelikleri dikkate alındığında aşağıdaki akımlardan hangisiyle yazıldığı söylenebilir?

A) Klasisizm
B) Romantizm
C) Realizm
D) Natüralizm
E) Sembolizm

18.
- 20. yüzyılda oluşan bir akımdır.
- Şiirde de görülen bir akımdır.
- Freud'un psikanaliz kuramının edebiyata uyarlanmış biçimidir.
- Bilinçaltı yansıtılmaya çalışılmıştır.
- Akıl ve mantık önemsenmemiş, içgüdü, bilinçaltı ön plana çıkarılmıştır.
- Otomatik yazı tekniği kullanılmıştır.

Aşağıdaki parçalardan hangisi özellikleri verilen bu edebî akımı benimseyen bir sanatçı tarafından yazılmış olabilir?

A) Gemide bir resim vardı. Arabanın urbalarına benzeyen bir elbise giymiş, tatlı yüzlü, yaşlıca bir adamın resmiydi. Geminin direğine zincirle bağlanmıştı. Geminin çatık suratlı tayfaları etrafını sarmış, onu tehdit ediyorlardı.

B) Olur iş değildi. Dün Büyükada iskelesinde karşı karşıya gelince şaşırakaldım. Cilası gözler alan, narin tekerlekli, tombul atlı, oyuncak gibi küçük ve süslü bir arabadan indi. Uzaktan ilk bakışta tanıyamadım.

C) Büyükada iskelesinde öğle vapuruna binecektik. Sert bir gün doğusu ile etraf allak bullak oluyordu. Tenteler sarsılıyor, camekânlar zangırdıyor, elbiseler bacaklara dolanıyordu. Toz duman içinde sersemlemiş ahali rüzgârda birbirine çarparak iskeleye koşuyordu.

D) Hamamdan çıktıktan sonra çocuğun yüzü açıldı. Günlerce yatıramadık, şilte üzerinde uyuyamıyordu. Yük kapılarını açıyor, kovuklara büzülüp öyle uyuyordu.

E) Seni tanımadan önce ağaçların çiçek açtığı ve yaprak döktüğü mevsimleri hep kaçırırdım derdi resim yapmayı sevdiğim halde denizin mavisini bilmezdim yaprağın yeşilinin her mevsimde değiştiğine dikkat etmemiştim seni tanıdıktan sonra gözleri yeni açılmış küçük bir hayvan gibi çevreyi hayran bakışlarla incelemeye başladım...

19. Aşağıdakilerden hangisinin sanatçı - toplum ilişkisini yansıttığı söylenemez?

A) Monsieur Lepitre beni Hukuk Okuluna bir öğretmen yardımcısıyla yolluyor, profesöre teslim ettiriyor, dersler bitince aynı şekilde aldırıyordu. Beni fenalıklardan koruma konusunda annemin duyduğu kaygılarla beslenen bu tedbirler, bir genç kız için düşünülenlerden bile fazlaydı. Paris haklı olarak korkutuyordu bizimkileri.

B) Şirketten niye mi istifa ettim? Bunda anlaşılmayacak hiçbir şey yok. Aldığım altmış iki lira aylıkla geçinemiyordum. Başımda iki küçük kardeşle hastalıklı bir anam var... Ara sıra anam soğuktan, kardeşlerim yemekten şikâyet ederlerdi. Ben, omuz silker: "Ne yapayım, bu terazi bu kadar çekiyor. Elime geçeni ben barda, baloda yiyip sizi bu hâlde bıraksam bana bir şey demeye hakkınız olur. Fakat hesap meydanda." derdim.

C) Aletlerle hırpalanan dizimde bir zonklama, fakat temiz ve yeni sargıların verdiği rahatlık, pansumandan kurtulmuş olmak sevinci, yakın istikbalime karşı duyduğum merak, derhâl birçok tahminlere kalkışan endişeli zekâmın faaliyeti gibi ruhumu birkaç parçaya bölen duygular ve düşünceler arasında karanlık dehlize çıktım.

D) Dikenlidüzü'ne beş kadar köy yerleşmiştir. Bu beş köyün beşinin de insanları topraksızdır. Cümle toprak Abdi Ağa'nındır. Dikenlidüzü, dünyanın dışında, kendine göre apayrı kanunları, töresi olan bir dünyadır. Dikenlidüzü'nün insanları, köylerinden gayrı bir yeri bilmezler hemen hemen. Dikenlidüzü'nün köylerinden, insanlarından, insanlarının ne türlü yaşadıklarından da kimsenin haberi yoktur.

E) Gerçi, köye geldiğim ilk günden beri, daima, herkesten ayrı bir durumdaydım. Gözle görünmez bir çember, bir nevi karantina kordonu beni aralarına karışmak istediğim bu küçük insan kümesinden ayırıp duruyor. Ne yapsam bu çemberi yaramıyorum. Zaten, korkunç engin bir ıssızlıkla çepeçevre çevrilmiş bir köyün içinde benim etrafımı ayrıca başka bir ıssızlık sarmış bulunuyor.

20. Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden,
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak,
Ve bir zaman bakacaksın semâya ağlayarak...

Sular sarardı... Yüzün perde perde solmakta,
Kızıl havâları seyret ki akşam olmakta...

Eğilmiş arza, kanar, muttasıl kanar güller;
Durur alev gibi dallarda kanlı bülbüller,
Sular mı yandı? Neden tunca benziyor mermer?

Bu bir lisân-ı hafîdir ki ruha dolmakta,
Kızıl havâları seyret ki akşam olmakta...

Bu şiir hangi edebî akımın etkisiyle yazılmıştır?

A) Sürrealizm B) Parnasizm C) Sembolizm D) Realizm E) Natüralizm

21. - - - - sanatçılar,

- Determinizmi edebiyata uygulamaya çalıştılar.
- Eserlerinde yalın ve doğal bir dil kullandılar.
- Olayların anlatımında nesnel davrandılar.
- Toplumu bir laboratuvar olarak gördüler.

Bu ifadelerde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Realist B) Romantik C) Natüralist
D) Sürrealist E) Klasik

22. Düşüncenizin kendisi üzerine konsantrasyonuna elverişli bir yere yerleştikten sonra bir kâğıt kalem bulun. Mümkün olduğu kadar edilgin ve her şeye açık duruma geçin. Dehanızı, yeteneğinizi başkalarının deha ve yeteneklerini bir yana bırakın. Unutmayın ki edebiyat insanı her şeye ulaştıran en kasvetli yollardan biridir. Önceden bir konu seçmeksizin çabucak, ara vermeden ve yazdıklarınızı yeniden yazma isteği duymayacak kadar hızlı yazın. İlk cümle kendiliğinden gelecektir.

Sözlerini söyleyen yazar hangi edebî akımdan etkilenmiştir?

A) Sürrealizm B) Natüralizm
C) Ekspresyonizm D) Egzistansiyalizm
E) Klasisizm

11. SINIF

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

2. Ünite

1. (I) Türk milleti tarih boyunca bilgiye ve öğretmene çok büyük önem vermiştir. (II) Devletin güçlü olduğu dönemlerde devlet başkanlarının yanında bir bilge, bir öğretmen yer almıştır. (III) Kutadgu Bilig'de bilgi, devlet yönetiminin temel unsurudur. (IV) Orhun Abideleri'nde devletin bilgili kişilerin elinde başarılı olduğu vurgulanmıştır. (V) Osman Gazi, Fatih, Yavuz gibi devlet adamlarının yanında mutlaka öğretmenleri yer almıştır.

Bu parçada numaralı cümlelerin hangisinin öge dizilişi "zarf tümleci-dolaylı tümleç-özne-yüklem" **şeklindedir?**

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2. (I) Bizim edebiyatımızda mektup türünün uzun bir geçmişi vardır. (II) Eski münşeatlarda resmî ve özel mektuplara yer verilmiştir. (III) Bunlar, söz hüneri göstermeye yönelik yazılardır. (IV) Mektup türünün doğal bir anlatıma yaslanması Şinasi'yle başlamıştır. (V) Tanzimat'tan bu yana yazılan mektuplarda doğal bir dil kullanılmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinin öge dizilişi "özne-yüklem" **şeklindedir?**

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

3. "Üç dört senedir burada Fransız elçiliği yapan efendi bugünlerde memleketine gidiyor."

Bu cümlenin ögelerinin sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Özne - zarf tümleci - dolaylı tümleç - yüklem
B) Zarf tümleci - dolaylı tümleç - özne - yüklem
C) Dolaylı tümleç - zarf tümleci - özne - nesne - yüklem
D) Özne - yüklem
E) Edat tümleci - özne - dolaylı tümleç - yüklem

4. Hakikatte Abdullah Efendi, ömürlerinin sonuna kadar kendileri olmaktan kurtulamayan, nefislerini bir an bile unutmayan, etrafındaki havaya kendilerini en fazla bıraktıklarında bile içlerinde, tıpkı alt katta geçen bütün şeyleri merakla takip eden bir üst kat kiracısı gibi köşesinde gizli, mütecessis (gizliyi arayan), gayrimemnun ve zalim ikinci bir şahsın mevcudiyetini, onun zehirli tebessümünü, inkâr ve istihfaftan (küçümseme) hoşlanan gururunu ve her an için ruhu insafsız bir muhasebeye davet edişini duyan insanlardan biridir.

Bu metin için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) İlahî bakış açısıyla yazılan metinde kahramanın iç dünyasıyla ilgili bilgi verilmiştir.
B) Kahramanın ruh hâlinin betimlemesinden hareketle toplumsal bir mesaj verilmiştir.
C) Abdullah Efendi'nin fiziksel görünüşü metinde ayrıntılı açıklanmıştır.
D) Bireyin ruhsal durumunun mekânı şekillendirdiği anlatılmıştır.
E) İç konuşma tekniğinin kullanıldığı metinde geri dönüşlerle bireyin geçmişi yansıtılmıştır.

5. Esendal, yazı dili ile konuşma dili arasındaki ayrımı azaltmakla kalmamış, konuşma dilini yazı dili hâline getirmiştir. Hikâyelerinde bir edebî türün örneğini vermiyor da bir anısını, bir gezisini anlatıyor gibidir. Dilimizin Arapça-Farsça gibi yabancı sözcüklerden arındırılması yolunda emeği geçen sayılı yazarlarımızdandır. Ataç, Esendal'ın bu yanına şöyle değiniyor: Memduh Şevket Esendal, dilimizin arınmasına, açıklaşmasına en büyük yararlılıkları dokunmuş yazarlarımızdan biridir.

Bu parçadan Memduh Şevket Esendal'la ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Dili yabancı etkilerden kurtarmaya çalıştığı
B) Farklı metin türlerinde eserler yazdığı
C) Hikâyelerinin değişik edebî türleri andırdığı
D) Konuşma dilini yazı diline yaklaştırdığı
E) Dil üzerine yaptığı çalışmalardan dolayı takdir edildiği

6. Öykülerinde alışılagelen giriş-gelişme-sonuç bölümleri bulunmaz. Böylece klasik öykü tekniğini yıkarak Türk öykücülüğüne yeni bir tarz getirmiştir. Çehov tarzı öykücülüğün edebiyatımızdaki öncülerinden olan yazar, öykülerinin konularını çocukluk ve gençlik yıllarına ait gözlemlerinden seçerek balıkçıları ve deniz insanlarını anlatmıştır. Yazar, İstanbul hikâyecisi olarak da bilinir. Mekân; İstanbul'un yoksul semtleri, fabrikalar, kıraathaneler ve meyhanelerdir. Öykülerinin yanı sıra "Medar-ı Maişet Motoru" ve "Kayıp Aranıyor" adlı romanları da vardır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu parçada sözü edilen sanatçının bir hikâyesi değildir?

A) Lüzumsuz Adam B) Havada Bulut C) Semaver D) Sarnıç E) Kağnı

7. Çatışmada en az iki taraf vardır. Bu iki taraf mutlaka iki insan veya iki grup olmak zorunda değildir. Bir tek insan, kendi içinde iki taraf olarak çatışmaya girebilir. Dolayısıyla çatışma "insanın insanla, insanın toplumla, insanın tabiatla, insanın kendi kendisiyle olan mücadelesi" şeklinde tanımlanabilir. Çatışma "zeki-aptal, saf-hin, ahlaklı-ahlaksız, tutumlu-savurgan, sadık-sadakatsiz, dingin-sinirli" gibi zıt karakterlerden doğar.

Bu bilgiler ışığında,

— Ne yapıyorsunuz...

— Sana ne? Dediler.

Fukara, üstleri yırtık pırtık yavrulardı.

— Canım, neden söküyorsunuz? Dedim.

— Mühendis Ahmet Bey söktürüyor.

— Ne yapacak bunları?

— Yukarıda deri tüccarı Hollandalı var ya hani, onun bahçesini düzeltiyorlar da…

— İngiliz çimi alsın, eksin; mademki adam zengin…

— İngiliz çimiyle bu bir mi?

— Bu daha mı iyi?

— İyi de laf mı? Bunun üstüne çimen mi olur? Hollandalı öyle demiş.

Karakola koştum. Polislere haber verdim. Güya menettiler. Gizli gizli, gene çimenler yer yer söküldü. Mühendis Ahmet Bey'e ceza bile kesilmedi. Belediye talimatnamesinde, yol kenarlarındaki çimenleri sökmek cezaya mucip olmuyormuş.

Kuşları boğdular, çimenleri söktüler, yollar çamur içinde kaldı.

Dünya değişiyor dostlarım. Günün birinde gökyüzünde, güz mevsiminde artık esmer lekeler göremeyeceksiniz. Günün birinde yol kenarlarında, toprak anamızın koyu yeşil saçlarını göremeyeceksiniz. Bizim için değil ama çocuklar, sizin için kötü olacak. Biz kuşları ve yeşillikleri çok gördük. Sizin için kötü olacak. Benden hikâyesi.

hikâyesinde aşağıdaki çatışmalardan hangisine yer verilmemiştir?

A) Varsıl - yoksul B) Geçmiş - gelecek C) İyi - kötü D) Ahlaklı - ahlaksız E) Cahil - bilge

8. • Artık köy halkı değneklere dayanarak, öksüre öksüre ve iki adımda durup dinlene dinlene dolaşa biliyordu. Tümünün ciğerlerini kurşun tozu kapladı. Atların üstüne elini dokundurmadan hoplayan eski süvari çavuşu şimdi yerinden kalkmak için koltuk değneğinin ve birkaç adamının yardımını bekliyor.

• Yol hakikaten güzeldi. Ankara'da ara sıra tesadüf edilen gurupsuz akşamlardandı. Böyle akşamlarda güneş, hiçbir mizansen yapmadan, çok olgun bir meyve gibi birden bire ufkun arkasına düşüverir, o anda ufuk kan sarısı ile karışık şişe dibi yeşili bir renk alır. Sonra yavaş yavaş o da kaybolur, şeffaf bir gece ile başbaşa kalırsınız.

• Şoför kımıldadı, yanındaki kapıyı açdı. Uykunun her uzvuna nasıl ağır taşlar hâlinde çöktüğü bütün hareketlerinde görülüyordu. Ayakları mevcut olmayan taşlara takılarak hendeğin kenarına kadar sendeledi. Orada biraz durdu. Karşısındaki suya kadar gitmek kendisine her hâlde pek mühim ve güç bir yolculuk gibi görünüyordu.

• Bu onun minimini bir mektep talebesi olduğu günlerden kalma bir âdetiydi. Akşamları evin kapısından girince çantasını top gibi havaya atıp tutar, şarkıya başlardı. Aradan onbeş seneye yakın zaman geçmişti. Sitare, büyük mektep talebesi, daha sonra ana mektebi muallimesi olmuştu.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçalarda yapılan yazım yanlışlarından biri değildir?

A) Ünsüz benzeşmesi kuralına uyulmaması
B) Düzeltme işaretinin gereksiz kullanılması
C) Kurallı birleşik eylemin yanlış yazılması
D) Sayıların yazımı kuralına uyulmaması
E) İkilemenin yanlış yazılması

9. Bir tarla meselesi yüzünden Savrukların Hüseyin, Arkbaşı'nda Sarı Mehmet'i vurdu. Otuz evli köy birbirine girdi. Şaşırdılar. Herkes korku içinde jandarmaların gelmesini bekliyordu. Hâlbuki karakol buraya altı saat uzakta idi, köyden kimse cinayet haberini götürmedikçe on beş gün bile uğramazlardı. Bu, köylünün aklına en geç geldi; ondan sonra köyün ihtiyarları kahvede Hüseyin'in babası Mevlüt Ağa'nın etrafına toplandılar. Sarı Mehmet'in bir tek ihtiyar anasından gayrı kimsesi yoktu. Onu karşılarına aldılar, davacı olmaması için kendisine nasihat etmeye başladılar. İhtiyarlardan biri: "Dava edersen ne kazanacaksın? Kim gider de Mevlüt Ağa'nın oğlu adam vurdu diye şahitlik eder? Etse bile sen ayda bir iki defa kasabaya gidip her seferde dört beş gününü yakarsan tarlanı kim eker, işine kim bakar? Kasaba iki günlük yol, gidersin, şahitlerin gelmedi, haftaya uğra derler, mahkemen talik olur. Sen gününü şaşırıp gidemezsin, candarma seni alır götürür, gayrı kendin istesen bile yakanı sıyıramazsın, evin barkın yıkılır. İşte bir kazadır oldu. Cenabıhak böyle istemiş, Allah'ın emrine mahkeme ile mi karşı koyacaksın?"

Bu hikâyenin yazıldığı dönemle ilgili,

I. Toplumda kaderci bir anlayışın bulunduğu
II. Ağa-köylü çatışmasının yaşandığı
III. Toplumun hukukun üstünlüğünü benimsediği
IV. Haberleşme imkânlarının kısıtlı olduğu

ifadelerinden hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız III. B) Yalnız IV. C) I ve II. D) II ve III. E) III ve IV.

10. O sabah, anaokulunun bahçesinde fevkalade bir telaş ve canlılık vardı. Öğrenci bayramı günüydü. İlk ve ortaokullar, kafile kafile marşlar söyleyerek sokaklardan geçiyor, şehrin uzak mesirelerine dağılıyorlardı. En büyük öğrencisi altı yaşında olan bu anaokulunun o kadar uzaklara götürülmesine imkân yoktu. Onlar, bayramlarını -kendi minimini ve paytak adımlarıyla- yirmi dakika çeken bir dere kenarında yapacaklardı. Hazırlık, çok güzeldi. Bahçe, renk renk elbiselerle canlı bir çiçek tarlasına dönmüştü. Erkek çocuklar, yeni potinlerini siliyorlar, kızlar birbirlerinin saçlarını düzeltiyorlar, çözülmüş kuşaklarını bağlıyorlar, düğmelerini ilikliyorlardı. Altı yaşında bir kız, taş merdivenin basamağına oturmuş, dört yaşında bir öksüz arkadaşının sökük gömleğini dikmeye çalışıyordu.

Bu parça ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Gözlemci anlatıcının bakış açısı kullanılmıştır.
B) Bir olay hikâyesinden alınmıştır.
C) Zaman bildiren ifadeler kullanılmıştır.
D) Kişilerin nitelikleri betimlenmiştir.
E) Ruh tahliline başvurulmuştur.

11.

Bu fotoğrafta oyun çağında işçi olarak çalışmak zorunda olan bir çocuğa yer verilmiştir.

Cumhuriyet Dönemi'ne ait aşağıdaki öykü anlayışlarından hangisi bu fotoğrafta verilen temaya uygun eserler vermiştir?

A) Millî Edebiyat Zevk ve Anlayışını Sürdürenler
B) Bireyin İç Dünyasını Anlatanlar
C) Modernistler
D) Toplumcu Gerçekçiler
E) Millî ve Dinî Duyarlılıkları Yansıtanlar

12. Aşağıdaki parçaların hangisinde bir çatışma unsuruna yer verilmemiştir?

A) Fakat etrafımdaki evler üstüme yıkılacak gibi canlandılar; sokaklarda yuvarlanan tramvaylar, otobüsler, telaşlı insanlar hep birden bana doğru koşmaya başladılar. Kaçacak bir yer aradım. Girmek isteyerek koştuğum gazinoların içinden fışkıran kalabalık kokusu ve insan gürültüsü beni geri fırlattı. İçlerine kadar girdiğim yerlerde gene her şeyde o canlanmayı, bana doğru koşuşu görür gibi oldum. Dans edenler benim etrafımda dönüyorlar sanıyordum. Tavandaki donuk avizeler yaklaşıp uzaklaşıyordu. Acele ile hesabı görerek dışarı fırlarken, garsonlar durup bana bakıyorlardı.

B) Bu bakış birçok şey ve her şeyden evvel, o günden itibaren aralarında, barışması olmayan bir dövüş başladığını söylüyordu. Bu bakışta kin yoktu, çünkü aralarında kin doğuracak bir şey geçmemişti. Bu bakışta yalnız toprak ve su kavgasının gölgeleri, insanların içini kapkaranlık yapan gölgeleri vardı. Hatta ihtimal biraz da teessür vardı: yaşayabilmek, şu çatlak tarladan bir avuç ekin çıkarabilmek için birbirleriyle ölüme kadar dövüşmeleri lazım geldiğini bilmekten doğan bir teessür. Çünkü birbirlerine başkaca kinleri yoktu.

C) Kurumuş tarlaların üzerinde yürüdükten, hafif bir sırtı tırmandıktan sonra, yarısına kadar açık duran paslı bir demir kapıyı geçtim, aralarından otlar fışkıran çakıl döşeli bir yoldan yürümeye başladım. İki tarafımda vahşileşmiş ağaçlar ve artık tümsek hâlini almış eski çiçek tarhları vardı. Kuru bir havuzun kenarında devrilmiş mermer saksılar duruyordu. Ve onların arasında nasılsa kalmış olan beyaz bir kasımpatı, buraları örten siyah perdenin üzerinde geçmişi görmek için bırakılmış bir delik gibiydi.

D) Ta ne zamanlardan beri sesimizi çıkarmayıp içimize attığımız şeyler, hep birden uyandı; hepsinin acısını birden duyduk. Bu acı, gençleri, ihtiyarları, kadınları ve çocukları hep birden bir kurt sürüsü hâline koymaya kâfi geldi. Elimizde baltalar, sopalarla ormana daldık. İşçiler daha yeni başlıyorlardı. Bir tek ağaca el sürerlerse kötü şeyler olacağını söyledik, durdular. Azlıktılar ve böyle bir şey beklemiyordular. Derhâl eşyalarını toplayarak ormanın kenarına çekildiler.

E) Dudu kapıdan döndü ve korkusundan başka akrabalarına gidemedi... Gece gözünü kapayamadı. Evde dört yaşındaki oğlundan başka kimsesi yoktu. Bu gece korkuyordu. Seyit'in düşmanları kocasına yardım etmemesi için onu mütemadiyen tehdit ediyorlardı. Seyit'in ağasını bile, kardeşine ara sıra yardım ettiği için vurmuşlardı. Köyde kime gitse kovulacaktı.

13. Artık zeytinler bitmiş, çam ormanları başlamıştı. Gün ışığı vurmayan, gölgeli, loş (I) bir boğaza iniyorduk. Karşımızda alabildiğine dik bir dağ yükseliyor, onun henüz gözümüzden saklı bulunan eteklerinden doğru, coşkun akan bir derenin uğultusu geliyordu. Hacer kız bir aralık başını çevirdi. "Dere boyundan gideceğiz. Suyu fazladır, bastığın yere mukayyet ol!" dedi. Kayalar arasındaki dik ve dar bir patika (II) dan inince Kızılkeçili deresiyle karşılaştık. İki sırtın birleştiği dar boğazda kayadan kayaya atlayarak köpüren sular, kulakları dolduran büyük bir gürültü çıkarıyordu. Suyun kenarındaki dar yolda, çok kere taştan taşa atlayarak yürümeye başladık. Kâh derenin kıyısına kadar iniyor, kâh tekrar sırta tırmanarak beyaz köpüklü çağlayan (III) lara yüksekten bakıyorduk.

Bu parçadaki numaralanmış kelimelerin anlamları aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Göze hoş gelen - ağaçlık alan - ırmak
B) Parlak - orman - dere
C) Yarı aydınlık - keçi yolu - küçük şelale
D) Saydam - dağ yamacı - kum tepesi
E) Ilık - çam korusu - yamaç sırtı

14. Alnından birisi dürtmüş gibi durakladı. Başını kaldırıp ileriye doğru bakınca, önünde, birkaç adım ileride, alabildiğine uzanan ve ayın ışıkları altında hafif hafif şıpırdayan denizi gördü. Bu gece, harikulade güzel bir geceydi. Her zamankinin iki misli kadar büyük görünen ay, yerinden fırlamış, toprağa ve denize adamakıllı yaklaşmış gibiydi. Duvar harabelerinin ve çöp yığınlarının üzerinde fışkıran arsız nebatlar bir masal bahçesinin çiçekleri gibi nazlı nazlı sallanıyordu. Sahili ara sıra yalayan dalgaların ıslattığı yosunlu çakıllar, türlü renk oyunları yapan kıymetli taşlar gibiydi. Her şeyde yarı sarhoş, yarı baygın bir hâl vardı. Her şeyden, bu sessizliğe ve baygınlığa rağmen, oluk oluk hayat fışkırıyordu.

Bu parçanın üslup özellikleri için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Betimleyici unsurlarla doğa belirginleştirilmiştir.
B) Bazı varlıklara insana özgü nitelikler yüklenmiştir.
C) Sözcük tekrarlarıyla anlatım güçlendirilmiştir.
D) Tabiat devinim hâlinde verilmiştir.
E) Ayrıntılar nesnel bir bakış açısıyla yansıtılmıştır.

15. Çocukları toplamak, dersleri yoluna koymak pek güç olmadı. Köylüler kendi dilleriyle konuşanları anlamakta gecikmiyorlar. Şimdilik hiçbir şeyden şikâyetçi değilim. Yalnız bir yol meselesi var ki bunu kendime iş edindim ve aylardır uğraşıyorum. İlk geldiğim gün kamyonda canımı çıkaran o yol, meğer bütün vilayetin en büyük derdiymiş. Herkes mahsulünü, yolcusunu bunun üzerinden geçirmeye mecbur. Başka yol yok ve buna da yol demek için pek bol keseden atmak lazım. İşin garibi, vilayet merkezini altmış kilometre uzaktaki demir yoluna bağlayan yol da bu!..

Aşağıdakilerden hangisi parçada geçen altı çizili deyimlerden herhangi birinin açıklaması değildir?

A) Çok yorulmak veya çok zorluk çekmek
B) Bir işte güçlükle karşılaşmak
C) İstenilen biçime getirmek, düzene koymak
D) Bol bol, ölçüsüz bir biçimde
E) Bir şeyi kendi uğraşı, sorunu durumuna getirmek

MEB 2020 - 2021 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

16. Kendi kendime'yi bozacak yok. İçinde kişiler de olan -böylesi bir hızla, evet ve hayırlarımla kayıp gidecek-lerini getirmezdim usuma hiç. Dokuntusuz, sıyrılma. Yıllardır havalandırılmamış bir yatağa girip çıkıyorum. Islak çürümüşlüğüne biçimsizliğim oyulu. Onu güneşlendirmeliydim. Kemiklerim sızlıyor hep. Uykulara sabahları dalıyorum, kuş uyandırıyor beni. Camın altından ilkyaz denizi geçiyor. Ilık, tuzsuz. İlkin yatağı düşünüyorum, güneşlendirmeliyim onu. Sonra eşelenmeye başlıyorum. Sırtı sızlayarak da yaşayabilir kişi. Düşünebilir de. Yeni bir nen yok. Hep aynı. Ne düşünürsem yok yalnızlıktı, yok kişilerin tellim öte yana akmakta olduklarıydı. Mutsuzluk. Binlerce kez düşünmedin mi bunları? Artık hepsi bayağı olmuş. Bayağı. Bayağı ya da komik. Değişen ne var? Hiç. Bayağılıklar değişmiyor ama yıllar yılı önünde tutuyor kişiyi.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Devrik, kısa cümlelere yer verilmiştir.
B) Düşünceler kahraman anlatıcı bakış açısıyla aktarılmıştır.
C) İçsel bunalımlar, yalnızlık hissi dile getirilmiştir.
D) Dilin kullanımında özgün bir üslup göze çarpmaktadır.
E) Toplumsal sorunların çözümüne dair öneriler söz konusudur.

17. B'yi bunca didikledikten sonra A'nın durumunda kesin bir yargı tutacakken hiçbir nenin hiç mi hiç A'yla ilgili olmadığı geliyor usa insan yargıçların ne güç durumda kalabileceklerini düşünüyor ister istemez tüm ayrıntılarıyla bi olayın içyüzünü tinsel minsel her yönüyle bulup buluşturmak düşüyor onlara bu bakımdan belki de her bilimden çok tin bilimde ön olmaları gerekiyor.

Bu parçada aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisine başvurulmuştur?

A) Bilinç akışı
B) Diyalog
C) Gösterme
D) İç çözümleme
E) Özetleme

18. (I) Pantolon bir köşede dursa da olur. (II) Ömrümde ilk defa odamdan başka yerde yatacağım. (III) Burası benim için yepyeni ama aşağıdaki katip için, bir başkalık olsun, olabildim mi? (IV) Gündüzün uyurum herhâlde. (V) Gelmeseydim keşke, hiç gelmeseydim; tanımayıverir, geçerdim.

Bu hikâyede numaralanmış cümlelerden hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

19. — Bu resmi siz yaptınız değil mi ( ) dedi.

Otelci ağır ve düşünceli,

— Hayır ( ) dedi.

Sanki erkekler geniş bir nefes almışlardı.

Otelci devam etti ( )

— Bizzat kendisi yapmış. Bir arkadaşı aynayı tutmuş. O, kendi eliyle, işte bu resimdeki gibi gülümseyerek ( ) Bizzat kendisi yapmış ( )

Bu parçada ayraçla belirtilen yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) (?) (,) (.) (...) (.)
B) (,) (,) (:) (…) (.)
C) (,) (,) (;) (...) (.)
D) (,) (,) (;) (.) (!)
E) (?) (,) (;) (...) (!)

20. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Gökyüzü tatlı maviliğini bulmuştu, katılmaya mecbur olduğumuz gün başlıyordu.

B) Hareketlerinde ve yürüyüşünde kabul edilmiş bir mağlubiyetin hazin sükûneti vardı.

C) Fevzi Bey başı ile "olmaz" diye işaret etti. Faik Efendi "yetmiş bine" diye sordu.

D) Faik Efendi sonra fena hâlde saracaklarını bildiğinden işi kabul ettirmeye çalışıyordu.

E) Dükkânın içini göreceğim de ne olacak? Duvarlarda işleyen saatler olduğunu bilmek bana yeter.

21. Küçük Hasan, anası da ölünce uzak akrabaları ve konu komşunun yardımıyla halasının yanına, Filistin'in ücra bir kasabasına gönderiliyordu.

Halası Hasan'ı alıp evine götürdü... Bir gün halası, sokaktan bağırarak geçen bir satıcıyı çağırdı.

Hasan adamın, ayakkabıları tamir edişini izlerken bir aralık nerede ve kimlerle olduğunu keyfinden unuttu, altı aylık suskunluğunun ardından dalgınlıkla ana diliyle sordu:

— Çiviler ağzına batmaz mı senin?

Eskici başını hayretle işinden kaldırdı. Uzun uzun Hasan'ın yüzüne baktı:

— Türk çocuğu musun be?

Uzun uzun sohbet ettiler, Hasan ayakkabıcıyı izlerken durmaksızın anlattı.

Fakat, nihayet bütün ayakkabılar tamir edilince ayakkabıcı malzemelerini toplamaya başladı.

Hasan, yüreği burkularak sordu:

— Gidiyor musun?

— Gidiyorum ya, işimi tükettim, dedi. Başını kaldırdığında gördü ki, küçük çocuk, memleketlisi minimini yavru bir daha Türkçe konuşacak adam bulamayacağına ağlamaktadır.

Bu hikâyede işlenen tema aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ölüm B) Yalnızlık C) Yoksulluk D) Özlem E) Hüzün

22. Salkım ağacının kütüğüne dayanmış Eczacı Remzi Efendi hiç gülmeyen yüzüyle yavaş sesle konuştu.

Bu cümlenin ögeleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Dolaylı tümleç - özne - zarf tümleci - yüklem
B) Belirtili nesne - dolaylı tümleç - özne - yüklem
C) Özne - zarf tümleci - zarf tümleci - yüklem
D) Zarf tümleci - özne - belirtili nesne - yüklem
E) Dolaylı tümleç - belirtili nesne - zarf tümleci - yüklem

23. Çehov tarzı olarak bilinen, konu ve olaydan çok herhangi bir kesit ve durumu ele alan öykü anlayışının edebiyatımızdaki en önemli ismidir. Yazdığı öykülerle olaya, şaşırtmaya, kişilere dayanan klasik öykü anlayışımızı temelden sarsmıştır. Hikâyelerinde sıradan insanlara, balıkçılara, işsizlere, yoksullara yer vermiştir. Eserlerinde yaşama sevincini ve insan sevgisini dile getiren yazarın en bilinen öykülerinden biri "Semaver"dir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen yazarın eserlerinden biri değildir?

A) Mendil Altında
B) Lüzumsuz Adam
C) Alemdağ'da Var Bir Yılan
D) Mahalle Kahvesi
E) Havada Bulut

24 ve 25. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

— Matbaacı abiyi mi aradınız?

— Evet.

— Az evvel kâat kestirmeye gitti. Gelecek.

— Yanındaki boş bir tahta sandığı ters çevirip ikram etti:

— Buyurun, oturun! Öyle tatlı bakıyordu ki oturdum. Ekmeğini bölerek uzattı.

— Tamir atölyelerinden birinde çıraklık ettiğini sanarak, sordum:

— Ne iş görüyorsun?

— Torna, tesviye…

— Ha?..

— Kim duysa şaşıyor. Bu eylülde on ikiyi bitiriyorum hâlbuki…

— Yani, torna tesviyeye ait her işi yapabilir misin?

— Ne var yapamayacak? Babamın atölyesi vardı eskiden. Sabahları okula giderdim, öğleden sonra da atölyeye.

— Kaça kadar okudun?

— İlkin dördüne kadar.

— Ne olmak isterdin?

— Kaptan. Büyük denizlerde, dalgalı, korkunç denizlerde dolaşmak. Avrupa'ya, Amerika'ya gitmek. Üstüva'yı geçerken vapurda eğlence gırla gidermiş. Doğru mu?

24. Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Coşku ve heyecanı dile getiren bir metinden alınmıştır.
B) Olay belirli bir zaman ve mekânda geçmektedir.
C) Ağırlıklı olarak betimleyici anlatım kullanılmıştır.
D) Olay, kahraman anlatıcının bakış açısıyla aktarılmıştır.
E) Dil göndergesel işleviyle kullanılmıştır.

25. Bu parçanın çocuk kahramanıyla ilgili aşağıdaki nitelendirmelerden hangisi yapılamaz?

A) Meraklı B) Maceracı C) Çalışkan
D) Cömert E) Temkinli

26. Mahalleliye darılan Gamsız, ana mektebini terk etmişti.

Bu cümle, ögelerinin dizilişi bakımından aşağıdakilerden hangisiyle özdeştir?

A) Gamsız yalnız bırakmaları için yalvarır gibi hafif hafif bağırıyordu.
B) Ana mektepleri insan cemiyetlerinin küçültülmüş numuneleri gibidir.
C) Küçüklerin velvelesinden çayırdaki kuşlar ürküp kaçmıştı.
D) Öğretmenler bu mahzun bakışlı sokak köpeğini kovmamışlardı.
E) Evin avlusuna sırtında çuval ve elinde iskemle ile bir adam girdi.

27.

Cemal Süreya

İkinci Yeni hereketinin öncü şairlerinden biri olan Cemal Süreyya, aramızdan ayrılalı 29 yıl oldu.

1931
Erzincan'da dünyaya geldi. Asıl adı Cemalettin Seber'dir.

1947
Lise öğrenimini İstanbul Haydarpaşa Lisesinde parasız yatılı olarak okudu. Bu yıllarda edebiyat ve şiirle ilgilendi.

1950
Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye ve İktisat bölümlerini okumaya başladı.

1953
İlk şiiri "Şarkısı-Beyaz"ı Mülkiye dergisinde yayımladı.

1955
Maliye Müfettiş Muavini olarak İstanbul'a atandı.

1956
Girdiği bir iddiayı kaybettiği için soyadındaki "y" harfine, "Adımın bir harfini atıyorum" dizesiyle veda etti.

1958
İlk şiir kitabı Üvercinka'yı yayımladı.

1990
İstanbul'da hayatını kaybetti.

KISA
Hayat kısa,
Kuşlar uçuyor.

Bu metinde aşağıdaki açıklamalardan hangisine uyulmamasından kaynaklanan bir noktalama yanlışı vardır?

A) Özel adlara gelen çekim ekleri kesme işareti ile ayrılır.
B) Kurum adlarının her kelimesi büyük harfle başlar.
C) Eser adları cümle içinde tırnak işaretiyle gösterilir.
D) Tırnak içine alınmış cümlelerin sonuna uygun noktalama işareti konur.
E) Özellikle vurgulanmak istenen harf ve sözcükler tırnak içine alınır.

11. SINIF

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

3. Ünite

1. Aşağıdakilerden hangisi Recaizade Mahmut Ekrem'in şairliği ve şiirleriyle ilgili doğru bir yargıdır?

A) Halkın anlayacağı sade bir dil ve hece ölçüsü kullanmıştır.

B) Şiirin tek amacının güzellik olduğunu düşünen şair, kafiye ve vezne gereken özeni göstermiştir.

C) Vatan ve millet sevgisi, adalet temalarını yoğun şekilde ele almıştır.

D) Şiirlerinde sosyal faydayı ön planda tutmuştur.

E) Mensur şiir denemesi yapmamıştır.

2. Türk şiirinin tamamiyle Avrupai bir görünüş almasındaki payı büyüktür. Onun şiiri, şekil bakımından Avrupai olduğu gibi iç unsurlarıyla da tamamiyle Batılıdır. Anlamın bir beyitte tamamlanması geleneğini ortadan kaldırarak sone şekline büyük rağbet kazandırmış, divan şiirinin müstezat şeklini serbest müstezata çevirmiştir.

Bu parçada sözü edilen şairle ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Şiirlerinde parnasizm akımından etkilendiğine

B) Divan edebiyatı geleneğini yıktığına

C) Şiiri iç ve dış unsurlarıyla yenileştirdiğine

D) Batı edebiyatı nazım şekli kullandığına

E) Yenilikçi bir şair olduğuna

3.

Anda Corneilleler, Racineler, Mussetler,
Hele Victore Hugolar, Voltaireler, Moliereler
Eyleyip arz-i kemâlat bana,
Aczimi kıldılar ispat bana;
Bunların şi'rine ettim dikkat:
Ya hakikat idi yahut hikmet.
Hem de gâyetle tabiî ve selis
Kâh te'sir de mânend-i nesis.
Geldi hayret bana kaldım mahsur
Düşünüp kendimi oldum meftur.
Buna taklit değil iken haddim,
Başka yolda yazar iken ceddim
Eyleyip ye' s ile bir gün cür'et
Tarz-ı garbî dedim olsun âdet
O zaman yazmış idim Sahra'yı
Keşfedercesine yeni dünyayı

Bu dizeler içerik bakımından değerlendirildiğinde aşağıdaki Tanzimat Dönemi sanatkârlarından hangisine ait olabilir?

A) Recaizade Mahmut Ekrem

B) Abdülhak Hamit Tarhan

C) Muallim Naci

D) Ziya Paşa

E) Namık Kemal

4. - - - -, Servetifünun edebiyatının şiir alanındaki en önemli temsilcisidir. Kendi döneminde ve sonrasında pek çok sanatçıyı etkileyen şair, kendisini “fikri, irfanı ve vicdanı hür bir şair” olarak tanımlar. Servetifünun Dönemi’nde bireysel bir anlayışla şiirler yazan şair, II. Meşrutiyet sonrasında toplumcu bir anlayışa yöneliştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Tevfik Fikret
B) Mehmet Rauf
C) Cenap Şahabettin
D) Halit Ziya Uşaklıgil
E) Süleyman Nesip

5. Türk milliyetçiliği fikrinin -Turan’dan Türkiye Türkçülüğüne devam eden çizgisinde- fikir babalığını yapmıştır. Edebiyat, özellikle de şiir, onun için düşüncelerin dile getirildiği başka bir yoldur. Bu şiirlerde milliyetçi bir yaklaşımı, bu anlayışa uygun bir dil ve şekille birleştirir. Böylece muhteva, dil ve şekilde ortaya koyduğu yeni şiirle Millî Edebiyat’ın şiirdeki ilk temsilcilerinden biri olur. 1911’de Genç Kalemler’de yayımlanan “Bugünkü Felsefe”, “Yeni Hayat ve Yeni Değerler” başlıklı yazılarında yeni bir dönemin fikrî temellerine işaret eden yazar, bu fikir dünyasını şiirlerine taşır.

Aşağıdaki eserlerden hangisi, bu parçada sözü edilen sanatçıya ait değildir?

A) Türk Sazı
B) Altın Işık
C) Türkçülüğün Esasları
D) Yeni Hayat
E) Kızıl Elma

6. Sâf ü râkid… Hani akşamki tagayyür, heyecân?
Bir çocuk rûhu kadar pür-nisyân,
Bir çocuk rûhu kadar şimdi münevver, lekesiz,
Uyuyor mâi deniz.

Ben bütün bir gecelik cûşiş-i ahzânımla,
O hayâlât-ı pêrişânımla
Müteşekkî, lâ’im,
Karşıdan safvet-i mahmûrunu seyretmedeyim…

Yok, bulandırmasın âlûde-i zulmet bu nazar
Rûh-i mâ’sûmunu, ey mâi deniz;
Âh, lâkin ne zarar;
Ben bu gözlerle mükedder, âciz
Sana baktıkça tesellî bulurum, aldanırım
Mâi bir göz elem-i kalbime ağlar sanırım…

Bu şiir parçasının yapı unsurları için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Serbest müstezat şeklinde yazılmıştır.
B) Nazım nesre yaklaştırılmıştır.
C) Bentler şeklinde oluşturulmuştur.
D) Birimler arası anlam bağı yoktur.
E) Kafiye düzeni belirli bir kurala bağlıdır

7. Biz o şiiri isteriz ki çifte giden babalar,
Ekin biçen genç kızlarla, odun kesen analar,
Yanık sesin dinlerlerken gözyaşların silsinler.

Başlarını açık, beyaz sinesine koysunlar;
Yüreğinin, özleriçün çarpındığın duysunlar;
Bu çarpıntı, bu ses nedir, neler diyor? Bilsinler.

Bu şiir parçasının oluşmasına imkân sağlayan zihniyette aşağıdakilerden hangisine rastlanmaz?

A) Sanatsal anlatım

B) Sade dil

C) Hece ölçüsü

D) Toplum için sanat

E) Yerlilik

8. Uçun kuşlar uçun, doğduğum yere…
Şimdi dağlarında mor sümbül vardır.
Ormanlar koynunda bir serin dere,
Dikenler içinde sarı gül vardır.

Bu dizelerde işlenen tema aşağıdakilerden hangisidir?

A) Özlem

B) Yalnızlık

C) Karamsarlık

D) Doğa

E) Hüzün

9. Sen raksına dalarken için titrer derinden
Çiçekli bir sahnede bir beyaz kelebeğin,
Bizim de kalbimizi kımıldatır yerinden
Toğrağa diz vuruşu dağ gibi bir zeybeğin.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Mecazlı söyleyişler kullanılmıştır.

B) Coşku ve heyecana bağlı bir anlatımı vardır.

C) Dizelerde ahengi sağlamak için uyak ve rediften yararlanılmıştır.

D) Dil, dil ötesi işleviyle kullanılmıştır.

E) Sözcüklerin imgesel gücünden yararlanılmıştır.

10. Akşam yine toplandı derinde,
Canan gülüyor eski yerinde.
Canan ki gündüzleri gelmez,
Akşam görünür havz üzerinde.

Bu şiirle ilgili;

I. Redif ve kafiyeden yararlanılmıştır.
II. Lirik bir nitelik taşımaktadır.
III. Çapraz uyak örgüsü kullanılmıştır.
IV. Teşbih sanatı vardır.
V. Sade bir dil kullanılmıştır.

ifadelerinden hangileri yanlıştır?

A) I. ve II. B) I. ve V. C) II. ve V. D) III. ve IV. E) III. ve V.

11. Saf şiir (öz şiir); bir mesaj verme kaygısından uzak, amacı sadece estetik (güzellik) olan şiirdir. Öğretici değildir, hikâye unsuru barındırmaz, genellikle bireysel temaları işler. Saf şiirde ses ve söz, şiir oluşturma özelliğinde birleşir. Sembolizm etkisinin baskın olduğu saf şiirde imge kullanımı, kelimelerin duygu ve çağrışım değeri, çok anlamlılık, ahenk unsurları, söz sanatları, söz dizimi gibi hususlara önem verilir. Saf şiirin Türk edebiyatındaki temsilcileri şunlardır: - - - -

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Yahya Kemal Beyatlı B) Necip Fazıl Kısakürek C) Ahmet Haşim
D) Ziya Osman Saba E) Faruk Nafiz Çamlıbel

12. Sen raksına dalarken için titrer derinden,
Çiçekli bir sahnede bir beyaz kelebeğin;
Bizim de kalbimizi kımıldatır yerinden,
Toprağa diz vuruşu dağ gibi bir zeybeğin.

Bu dizelerden yola çıkılarak Faruk Nafiz Çamlıbel'in sanat anlayışı ile ilgili olarak,

I. Millî edebiyat zevk ve anlayışını desteklemektedir.
II. Batı taklitçiliğine karşı çıkmaktadır.
III. Divan edebiyatına karşı çıkmaktadır.
IV. Halk edebiyatının taklidini savunmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) II ve IV. E) III ve IV.

13. Hak Teala azamet âleminin padişehi
La-mekândır olamaz devletinin taht-gehi

Hasdır Zat-ı İlahisine mülk-i ezeli
Bi-hudud anda olan kevkebe-i lem-yezeli

Eser-i hikmetidir yerle göğün bünyadı
Dolu boş cümle yed-i kudretinin icadı

İzzet ü şanını takdis kılar cümle melek
Eğilir secde eder piş-i celalinde felek

Bu dizelerde ahengi sağlayan unsurlar arasında aşağıdakilerden hangisi <u>yoktur</u>?

A) Uyak B) Aliterasyon C) Redif D) Asonans E) Tekrir

14. I.
(…)
Çekerek dizlerinin üstüne bir eski aba,
Sürünüp mangala yaklaştı bizim Seyfi Baba.
— Ihlamur verdi demin komşu... Bulaydık, şunu, bir...
— Sen otur, ben ararım...
— Olsa içerdik, iyidir...
Aha buldum, aramak istemez oğlum, gitme...
Ben de bir karnı geniş cezve geçirdim elime,
Başladım kaynatarak vermeye fincan fincan,
Azıcık geldi bizim ihtiyarın benzine kan.
(…)

II.
(…)
Şafak sökerken o, yalnız, bir eski tekneciğin
Düğümlü, ekli, çürük ipleriyle uğraşarak
İlerliyordu; deniz aynı şiddetiyle şırak-
Şırak dövüp eziyor köhne teknenin şişkin
Siyah kaburgasını... Ah açlık, ah ümmid!
Kenarda, bir taşın üstünde bir hayâl-i sefid
Eliyle engini güya işaret eyleyerek
Diyordu: “Haydi nasibin o dalgalarda, yürü!”

Bu iki şiir parçası için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Gözleme dayalı ifadelerden yararlanılmıştır.
B) Manzum hikâye türünde yazılmıştır.
C) Öyküleyici anlatıma yer verilmiştir.
D) Redif ve kafiyelerle ahenk sağlanmıştır.
E) Dönemine göre sade ve yalın bir dil kullanılmıştır.

15. Mavi bir gölge uçtu pencereden;
Baktım, âvâre bir küçük kelebek!
Yarama geldi kim bilir nereden?..

Belli yorgundu; bir veremli çiçek
Gibi serpildi lambanın yanına;
Bir duman uçtu, gitti titreyerek…

Anladım kıydı yavrucak canına
Söyle ey mavi gölge, söyle eğer
Bir ölümden de çok fenaysa bana,

Şu karanlık, şu kimsesiz geceler...

Bu şiirin nazım şekli aşağıda özellikleri verilen nazım biçimlerinden hangisiyle uyuşmaktadır?

A) Üçer dizelik bentlerden oluşan, son bendi genellikle tek dizeden meydana gelen terza-rimayla
B) On mısradan oluşan, iki dizelik bir parçasından sonra dörder dizelik iki bendi olan triyoleyle
C) İki dört dizeli ve iki üç dizeli bölümü olan, 14 dizeden oluşan soneyle
D) Üç uzun, bir kısa bentten oluşan; bentlerinin son dizeleri hiç değişmeden tekrarlanan baladla
E) Aynı anda birden fazla aruz kalıbının kullanıldığı, düşüncelerin dizeden dizeye atlayarak devam ettiği, nazmı nesre yaklaştıran serbest müstezatla

16. Yüzünde hasta-i sevdâ gibi melâhet var
Nedir bu hâl-i perîşânın ey hilâl-i seher?

Sabah-ı feyz-i bahârîde mübtesem ezhâr
Çemen çemen mütemevvic nesîm-i anber-bâr
Niçin? Ben anlamadım kimden etsem istifsâr?
Yüzünde hasta-i sevdâ gibi melâhet var.

Dem-i seherde yanında şu parlayan ahter
Hazân içinde solan bir çiçek gibi dil-ber
Sürûr-ı fecr ile şâdân iken bütün yerler
Nedir bu hâl-i perîşânın ey hilâl-i seher?

Bu şiirle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Batı edebiyatından alınan bir nazım şekliyle yazılmıştır.
B) Bireysel bir tema dile getirilmiştir.
C) Ağır ve sanatlı bir dille kaleme alınmıştır.
D) Kafiye düzeni “aa, bbbb, cccc” biçimindedir.
E) İlk mısrası ikinci birimin sonunda tekrarlanmıştır.

17. Tanzimat Dönemi'nde şiirde içerik bakımından birtakım değişiklikler meydana gelmiştir. Hak, hukuk, medeniyet, adalet gibi toplumsal kavramlar ilk kez bu dönem şiirinde görülmüştür.

Bu bilgiye göre aşağıdaki şiirlerin hangisi Tanzimat Dönemi'nden alınmış olamaz?

A) Felek her türlü esbâb-ı cefasın toplasın gelsin
Dönersem kahbeyim millet yolunda bir azîmetten

B) Mahveder kendini bülbül bile hürriyyet için
Çekilir mi bu belâ âlem-i pür-mihnet için

C) Bir ıtık-nâmedir insana senin kânûnun
Bildirir haddini Sultan'a senin kânûnun

D) Bir güne zevkıyâb-i gam-i firkat olmuşuz
Kim yâre hasretiz demeğe hasret olmuşuz

E) Âmâlimiz efkârımız ikbâl-i vatandır
Serhadimize kal'a bizim hâk-i bendedir

18. Yine kış,
Yine şems-i mesâda, âh o bakış,
Yine yollarda serseri dolaşan
Âşiyansız tuyûr-ı pür-nâliş...

Tehî kalan ovalar
Sükût eder sanılır mevsimin gumûmuyla
Harab olan sarı yollarda kalmamış ne gelen,
Ne giden,
Şimdi yalnız kavâfil-i evrâk
Mütemâdî sürüklenir bir uzak
Ufk-ı pür-ıztırâb u nevmîde.

Yine kış, yine kış,
Bütün emelleri bir ağlayan duman sarmış.

Bu şiirin, biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında aşağıdaki şairlerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Muallim Naci
B) Halit Fahri Ozansoy
C) Namık Kemal
D) Mehmet Emin Yurdakul
E) Ahmet Haşim

19. Ne şâir yaş döker, ne âşık ağlar,
Tarihe karıştı eski sevdâlar.
Beyhûde seslenir, beyhûde çağlar
Bir sola, bir sağa çoban çeşmesi.

Bu parçada şair asıl neden yakınmaktadır?

A) Âşıkların ve şairlerin duygusuzluğundan
B) Çoban çeşmesinin önemini kaybetmesinden
C) Artık eski sevdaların yaşanmamasından
D) Âşıkların fedakârlık göstermesinden
E) Çoban çeşmesinin boşa akmasından

20. Yorgun gözümün halkalarında
Güller gibi fecr oldu nümâyân,
Güller gibi... sonsuz, iri güller
Güller ki kamıştan daha nâlân;
Gün doğdu yazık arkalarında!

Altın kulelerden yine kuşlar
Tekrârını ömrün eder i'lân.
Kuşlar mıdır onlar ki her akşam
Âlemlerimizden sefer eyler?

Akşam, yine akşam, yine akşam
Bir sırma kemerdir suya baksam;
Üstümde semâ kavs-i mutalsam!

Akşam, yine akşam, yine akşam
Göllerde bu dem bir kamış olsam!

Bu dizelerdeki söyleyici ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Duygusal bir ruh hâline sahiptir.
B) Okuyucuya hayatla ilgili bir durumu anlatmaktadır.
C) Sanatlı bir dil kullanmıştır.
D) Didaktik bir tutum sergilemiştir.
E) Duygularını renkler ve semboller aracılığıyla aktarmaktadır.

21 ve 22. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Bu bir hamal küfesiymiş... Aceb kimin?
Derken; On üç yaşında kadar bir çocuk gelip öteden,
Gerildi, tekmeyi indirdi öyle bir küfeye:
Teker meker küfe bitap düştü ta öteye.
— Benim babam senin altında öldü, sen hâlâ
Kurumla yat sokağın ortasında böyle daha!
O anda karşıki evden bir orta yaşlı kadın
Göründü:
— Oh benim oğlum, gel etme kırma sakın!
Ne istedin küfeden, yavrum?
Ağzı yok dili yok,
Baban sekiz sene kullandı...
Hem de derdi ki:
"Çok uğurlu bir küfedir, kalmadım hemen yüksüz..."
Baban gidince demek kaldı,âdeta öksüz!
Onunla besleyeceksin ananla kardeşini.
Bebek misin daha öğrenmedin mi sen işini?

21. Bu parça aşağıdaki edebî akımların hangisine özgü nitelikler taşımaktadır?

A) Realizm
B) Natüralizm
C) Sembolizm
D) Parnasizm
E) Romantizm

22. Altı çizili dizelerde öge sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Zarf tümleci - dolaylı tümleç - özne - yüklem
B) Dolaylı tümleç - zarf tümleci - özne - yüklem
C) Zarf tümleci - özne - nesne - yüklem
D) Dolaylı tümleç - zarf tümleci - nesne - yüklem
E) Zarf tümleci - dolaylı tümleç - nesne - yüklem

23. SİS
Sarmış yine âfâkını bir dûd-ı munannid,
Bir zulmet-i beyzâ ki peyâpey mütezâyid.

Ey sahn-ı mezâlim…Evet, ey sahne-i garrâ,
Ey sahne-i zî-şâ'şaa-i hâile-pîrâ!

Ey kanlı mahabbetleri bî-lerziş-i nefret
Perverde eden sîne-i meshûf-ı sefâhet;

Hep levs-i riyâ, dalgalanır zerrelerinde,
Bir zerre-i safvet bulamazsın içerinde.

Örtün, evet, ey hâile… Örtün, evet, ey şehr;
Örtün ve müebbed uyu, ey fâcire-i dehr!..

SİSTE SÖYLENİŞ
Birden kapandı birbiri ardınca perdeler...
Kandilli, Göksu, Kanlıca, İstinye nerdeler?

Som zümrüt ortasında, muzaffer, akıp giden
Firuze nehri nerde? Bugün saklıdır, neden?

Benzetmek olmasın sana dünyâda bir yeri;
Eylül sonunda böyledir İsviçre gölleri.

Bir devri lânetiyle boğan şairin Sis'i.
Vicdan ve rûh elemlerinin en zehirlisi.

Hulyâma bir eza gibi aksetti bir daha;
— Örtün! Müebbeden uyu! Ey şehr! — O beddua...

Hüznün, ferahlığın bizim olsun kışın, yazın,
Hiçbir zaman kader bizi senden ayırmasın.

Aşağıdakilerden hangisi bu iki şiirin ortak yönlerinden değildir?

A) Kafiye düzeni
B) Hitap edilen varlık
C) Nazım birimi
D) Tema
E) Ölçü

24.

I

Aruz sizin olsun, hece bizimdir,
Halkın söylediği Türkçe bizimdir.
Leyl sizin, şeb sizin, gece bizimdir,
Değildir bir mânâ üç ada muhtaç.

II

Sıdk ile terk edelim her emeli her hevesi.
Kıralım hâil ise azmimize ten kafesi.
İnledikçe eleminden vatanın her nefesi,
Gelin imdâda diyor bak budur Allah sesi.

III

Rüya gibi bir akşamı seyretmeğe geldin
Çok benzediğin memleketin her tepesinde
Baktım: Konuşurken daha bir kere güzeldin
İstanbul'u duydum daha bir kere sesinde

IV

Ah ben ne hastayım bilsen:
Kalbimin ıztırâb-ı mâlûlü
Rûhumun ihtisas-ı meçhûlü
Ne kadar başka herkesinkinden

"Ben şiirde şekle önem veririm ancak şiir bir mesaj vermemeli; şair kendi duygularını ifade etmeli, eserlerinde sanat kaygısı gütmelidir.**" diye düşünen biri yukarıdaki numaralanmış şiirlerden hangilerini kastetmektedir?**

A) I ve II. B) I, II, III ve IV. C) II ve III. D) II, III ve IV. E) III ve IV.

25.

I. METİN

Sen de gittin; senin de arkandan
Ağladım, ağladım harab oldum…
Ne olurdu, gunude-i nisyan,
Geçebilseydi bi-emel bir an,

II. METİN

Ben bir Türk'üm; dinim, cinsim uludur;
Sinem, özüm ateş ile doludur.
İnsan olan vatanının kuludur.
Türk evladı evde durmaz giderim.

Bu şiirler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. metnin dili ağırken II. metnin dili sadedir.
B) Her ikisinde de toplumsal bir tema işlenmiştir.
C) Her iki metinde de kafiye ve redif kullanılmıştır.
D) Her iki metinde de duygular dile getirilmiştir.
E) Her ikisinin de nazım birimi aynıdır.

26. Teyzeniz geldi, bu akşam, değiliz biz yalınız ( )

Sopa sağ elde ( ) kırık camlı fener sol elde;
Boşanan yağmur iliklerde ( ) çamur tâ belde.

Hani ( ) çoktan gömülen kaldırımın, hortlayarak;
"Gel!" diyen taşları kurtarmasa, insan batacak ( )

Bu şiirde ayraçla gösterilen yerlere getirilmesi gereken noktalama işaretleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) (.) (,) (,) (,) (.) B) (.) (,) (,) (;) (.) C) (.) (;) (;) (,) (.)
D) (:) (,) (,) (;) (.) E) (.) (,) (,) (:) (.)

27. I. Çocuk, benim o sabah gördüğüm zavallı yetim...
II. Şu varki, yavrucağın hâli eskisinden elim:
III. Cılız bacaklarının dizden altı çırılçıplak...
IV. Bir ince mintanın altında titriyor, donacak!
V. Ayakta kundura yok, başta var mı fes? Ne gezer!

Bu şiirin numaralanmış dizelerinin hangisinde yazım veya noktalama yanlışı vardır?

A) I.
B) II.
C) III.
D) IV.
E) V.

28. (I) Gözlerin elindeki güle dikilmişti, parmakların aheste aheste yaprakları koparıp rüzgâra bahşediyordu. (II) Seni seyrettikçe kalbimde hüzünler hissediyordum. (III) Şu anda hayalhanenin acı acı fikirlerle meşgul olduğundan emin idim.(IV) Yapraklar bitinceye kadar hiç tavrını ve vaziyetini değiştirmeyerek hazin hazin sükût ediyordun.(V) Lakin son yaprak son metanetini mahvetti, birden bire bir gözyaşı seli hasıl oldu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

A) I.
B) II.
C) III.
D) IV.
E) V.

29. Bana sor sevgili kâri' sana ben söyleyeyim
Ne hüviyyette şu karşında duran eş'ârım:
Bir yığın söz ki, samîmiyyeti ancak hüneri;
Ne tasannu' bilirim, çünkü, ne san'atkârım.
Şi'r için "gözyaşı" derler, onu bilmem, yalnız,
Aczimin giryesidir bence bütün âsârım!
Ağlarım, ağlatamam; hissederim, söyleyemem;
Dili yok kalbimin, ondan ne kadar bîzârım!
Oku, şâyed sana bir hisli yürek lâzımsa;
Oku, zîrâ onu yazdım, iki söz yazdımsa.

Mehmet Âkif Ersoy

Bu parçaya bakıldığında parçanın şairi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Devrin ileri gelenlerine seslenmiştir.
B) İçten bir üslup kullanmıştır.
C) Alçakgönüllü bir tavır sergilemiştir.
D) Eserini yazış gayesini açıklamıştır.
E) Kendini anlatmakta zorlandığını belirtmiştir.

30. Aşağıdaki şiirde "kar"a insan özelliği kazandırılmıştır.

Bir beyaz lerze, bir dumanlı uçuş;
Eşini gaib eyleyen bir kuş
gibi kar
Geçen eyyâm-ı nevbahârı arar...
Ey kulûbün sürûd-i şeydâsı,
Ey kebûterlerin neşîdeleri,
O bahârın bu işte ferdâsı:
Kapladı bir derin sükûta yeri
karlar
Ki hamûşâne dem-be-dem ağlar!

Buna benzer bir kullanım aşağıdakilerin hangisinde yoktur?

A) Hulyalı servilerden uçar hasta bir reca,
Yorgun pırıldaşır, der-i mescidde hep sarı
Kandil ziyaları...

B) Ayrılan ellerimiz bir daha birleşmeyecek;
Aramızdan acı bir bad-ı hazan esti bugün
Ey nihalinde dağılmış, dökülen nazlı çiçek.

C) Sıra dağlar mordu, sular kırmızı,
Suları beklerdi bir peri kızı ;
Alnından öperken akşam yıldızı
Yeşil gözlerine meftundur sandım.

D) Yayların kirişi urgana dönmüş,
Şahin, yuvasında doğana dönmüş,
Türk yurdu soyulmuş soğana dönmüş,
Kılıç satır olmuş, takan nerede?
Gideyim, arayım: Kalkan nerede?

E) Tuna boylarında sıra selviler
Tan yeli estikçe sessiz ağlarmış;
Gül bahçelerinde baykuşlar öter...
Şu viranelikler eski bağlarmış!

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI CEVAP ANAHTARI

1. Ünite	2. Ünite	3. Ünite
1. B	1. B	1. B
2. D	2. C	2. A
3. D	3. A	3. B
4. D	4. A	4. A
5. A	5. B	5. A
6. C	6. C	6. C
7. C	7. E	7. A
8. B	8. B	8. A
9. D	9. B	9. D
10. C	10. E	10. D
11. B	11. D	11. E
12. E	12. C	12. E
13. C	13. C	13. E
14. B	14. E	14. D
15. E	15. B	15. A
16. D	16. E	16. A
17. B	17. A	17. D
18. E	18. A	18. E
19. C	19. B	19. C
20. C	20. C	20. D
21. C	21. D	21. A
22. A	22. C	22. A
	23. A	23. D
	24. D	24. E
	25. E	25. B
	26. D	26. A
	27. D	27. B
		28. E
		29. A
		30. D

11. SINIF

TEMEL DÜZEY MATEMATİK

1. Ünite

1. **Aşağıdakilerden hangisi bir irrasyonel sayıdır?**

A) $\frac{\sqrt{0,16}}{10}$ B) $\frac{\sqrt{45}}{\sqrt{5}}$ C) $3,4\overline{6}$ D) $\frac{\sqrt{108}}{3}$ E) $7,4$

2. **Çözümlenmiş biçimleri**

$8 \cdot 10^6 + 4 \cdot 10^3 + 2 \cdot 10^2 + 5 \cdot 10^1$ ve

$6 \cdot 10^4 + 4 \cdot 10^2 + 3 \cdot 10^1$ olan doğal sayıların toplamı kaçtır?

A) 8 604 680 B) 8 064 680 C) 86 755 D) 14 755 E) 8968

3. **$\frac{x-9}{x}$ ifadesinin alabileceği en küçük tam sayı değeri ile en büyük tam sayı değerinin toplamı kaçtır?**

A) -4 B) -2 C) 2 D) 4 E) 6

4. Dört basamaklı 18AB sayısı, iki basamaklı AB sayısının 41 katına eşittir.

Buna göre $A \cdot B$ çarpımı kaçtır?

A) 4 B) 15 C) 16 D) 18 E) 20

5. 12, 16, 20, 24, ..., 148 doğal sayıları veriliyor.

Bu doğal sayıların toplamı kaçtır?

A) 2720 B) 2800 C) 2870 D) 2916 E) 2952

6. Alya boş kumbarasına, ilk hafta 15 TL sonraki her hafta bir önceki haftadan 10 TL fazla atıyor.

Buna göre Alya'nın kumbarasında 5. ayın sonunda kaç TL birikir? (1 ayı 4 hafta alınız.)

A) 1600 B) 1800 C) 2000 D) 2100 E) 2200

7. Dört basamaklı 894a sayısı 4 ile bölünebilmektedir.

Buna göre a yerine yazılabilecek kaç farklı sayı vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

8. Üç basamaklı a6b sayısı 3 ile bölünebilmektedir.

Bu sayının 10 ile bölümünden kalan 5 olduğuna göre a'nın alabileceği değerlerin toplamı kaçtır?

A) 16 B) 15 C) 13 D) 12 E) 10

9. 1x 85y beş basamaklı sayısı 11 ile bölünebilmektedir.

$x + y = 14$ olduğuna göre y kaçtır?

A) 4 B) 5 C) 6 D) 7 E) 9

10. 1a7a dört basamaklı sayısı 12 ile bölünebilmektedir.

Buna göre bu sayının 5 ile bölümünden kalan kaçtır?

A) 0 B) 1 C) 2 D) 3 E) 4

11. Dört basamaklı 42ab sayısı 15 ile bölünebilen bir çift sayı olduğuna göre $a + b$'nin en büyük değeri kaçtır?

A) 9 B) 10 C) 11 D) 12 E) 13

12. 27000...0 sayısının pozitif tam sayı bölenlerinin sayısı 256'dır.

Bu sayıda kaç tane sıfır rakamı bulunur?

A) 5 B) 7 C) 8 D) 10 E) 12

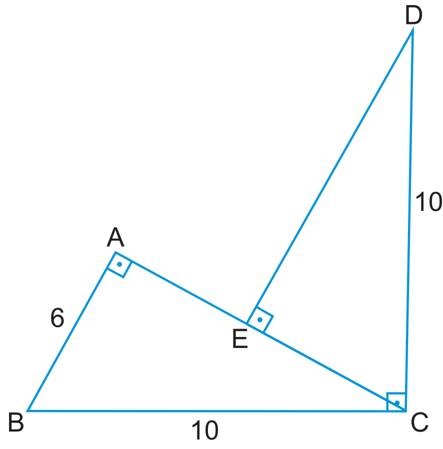

11. SINIF

TEMEL DÜZEY MATEMATİK

2. Ünite

1.

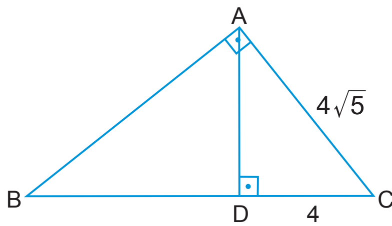
Şekilde ABC ve DEC birer dik üçgen ve

[BA] ⊥ [CA], [DE]⊥ [AC] ve [BC] ⊥ [DC]'tir.

$|BC| = |DC| = 10$ cm ve $|AB| = 6$ cm olduğuna göre $|AE|$ kaç santimetredir?

A) 2 B) 3 C) 5 D) 6 E) 8

2.

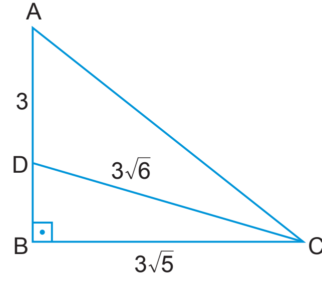

Şekildeki ABC üçgeninde
$[CA] \perp [BA]$ ve $[AD] \perp [BC]$' tir.

$|AC| = 4\sqrt{5}$ cm ve $|DC| = 4$ cm olduğuna göre |AB| kaç santimetredir?

A) 6 B) 8 C) $6\sqrt{5}$ D) $8\sqrt{5}$ E) 16

3.

Şekildeki ABC üçgeninde

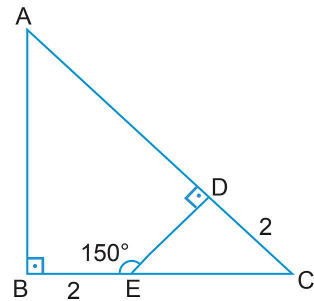
$[AB] \perp [BC]$, $|DC| = 3\sqrt{6}$ cm, $|BC| = 3\sqrt{5}$ cm

ve $|AD| = 3$ cm'dir.

Buna göre $|AC|$ kaç santimetredir?

A) 8 B) 9 C) 10 D) 12 E) 15

4.

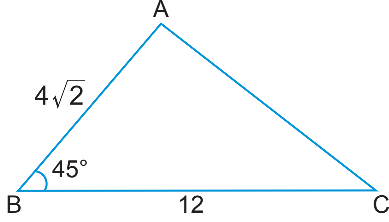

Şekildeki ABC üçgeninde
$[AB] \perp [BC]$, $[ED] \perp [AC]$,
$|BE| = |DC| = 2$ cm ve $m(\widehat{DEB}) = 150°$ dir.

Buna göre |AD| kaç santimetredir?

A) 6 B) 8 C) 9 D) 10 E) 12

5.

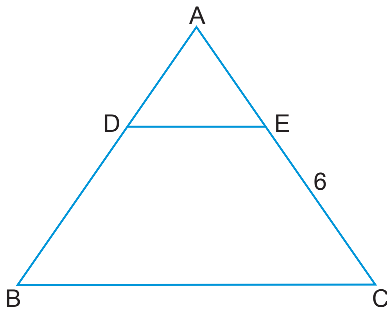
Şekildeki ABC üçgeninde

$m(\widehat{ABC}) = 45°$, $|AB| = 4\sqrt{2}$ cm, $|BC| = 12$ cm'dir.

Buna göre |AC| kaç santimetredir?

A) $3\sqrt{5}$ B) 8 C) $4\sqrt{5}$ D) 9 E) $5\sqrt{5}$

6.

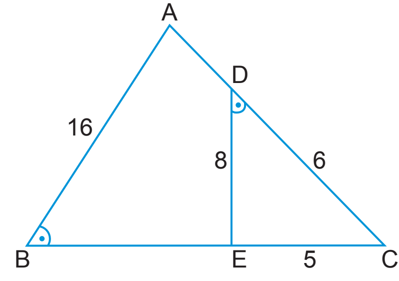
Şekildeki ABC üçgeninde

$[DE] \mathbin{/\!/} [BC]$, $5|DE| = 3|BC|$ ve $|EC| = 6$ cm'tir.

Buna göre |AC| kaç santimetredir?

A) 9 B) 12 C) 15 D) 18 E) 20

7.

Şekildeki ABC üçgeninde

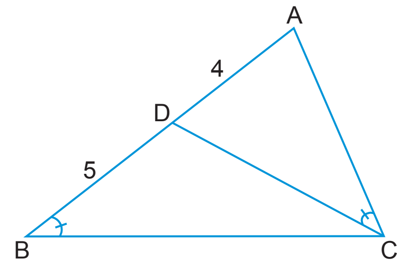
$m(\widehat{ABC}) = m(\widehat{EDC})$, $|AB| = 16$ cm, $|DC| = 6$ cm,

$|DE| = 8$ cm ve $|EC| = 5$ cm'tir.

Buna göre $|BE| - |AD|$ kaç santimetredir?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

8.

Şekildeki ABC üçgeninde

$D \in [AB]$, $m(\widehat{ABC}) = m(\widehat{ACD})$'tir.

$|AD| = 4$ cm, $|BD| = 5$ cm olduğuna göre $|AC|$ kaç santimetredir?

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

TEMEL DÜZEY MATEMATİK
CEVAP ANAHTARI

1. Ünite	2. Ünite
1. D	1. A
2. B	2. D
3. C	3. B
4. E	4. D
5. B	5. C
6. E	6. C
7. C	7. A
8. D	8. E
9. B	
10. C	
11. A	
12. B	

11. SINIF MATEMATİK

1. Ünite

1. I. $-\dfrac{19\pi}{3}$ radyanın esas ölçüsü $\dfrac{5\pi}{3}$ radyandır.

II. -240° nin esas ölçüsü $\dfrac{4\pi}{3}$ radyandır.

III. 210°, $\dfrac{7\pi}{6}$ radyana eşittir.

IV. $\dfrac{10\pi}{3}$ radyanın esas ölçüsü $\dfrac{4\pi}{3}$ radyandır.

Yukarıda verilen ifadelerden hangileri doğrudur?

A) I ve III. B) II ve III. C) III ve IV.
D) I, III ve IV. E) II, III ve IV.

2. $\mathbf{f(x) = 1 - 5\cos^3\left(\dfrac{1-2x}{4}\right)}$

fonksiyonunun periyodu aşağıdakilerden hangisidir?

A) 4π B) 3π C) 2π D) $\dfrac{2\pi}{3}$ E) $\dfrac{2\pi}{5}$

3. $\mathbf{a = \sin(-690^\circ)}$

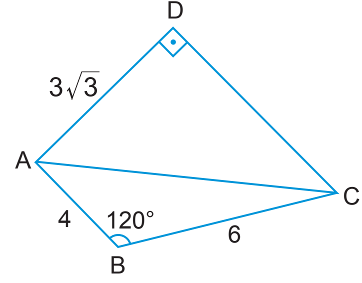
$\mathbf{b = \cos 585^\circ}$

$\mathbf{c = \tan(-120^\circ)}$

olduğuna göre a, b ve c'nin doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) $c < b < a$
B) $b < a < c$
C) $c < a < b$
D) $b < c < a$
E) $a < b < c$

4.

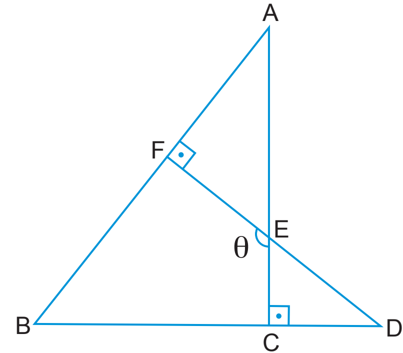

Şekilde $[AD] \perp [DC]$, $m(\widehat{ABC}) = 120^\circ$, $|AB| = 4$ cm, $|AD| = 3\sqrt{3}$ cm ve $|BC| = 6$ cm'dir.

Buna göre $|DC|$ kaç santimetredir?

A) 4 B) 5 C) 6 D) 7 E) 8

5.

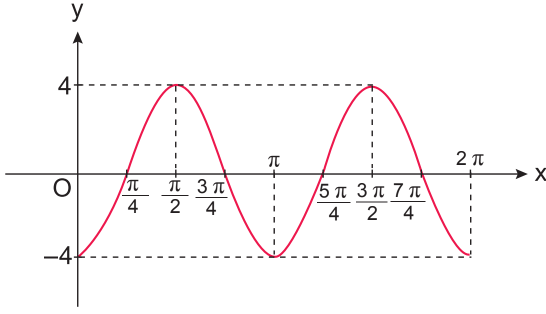
Şekildeki ABC ve FBD üçgenlerinde $[AC] \perp [BD]$, $[DF] \perp [AB]$, $[AC] \cap [DF] = \{E\}$ ve $|AE| = 2|EC|$'tir.

$\mathbf{|AF| = 4}$ **cm,** $\mathbf{|FD| = 7}$ **cm ve** $\mathbf{m(\widehat{FEC}) = \theta}$

olduğuna göre $\sin\theta$ aşağıdakilerden hangisine eşit olabilir?

A) $\dfrac{1}{2}$ B) $\dfrac{3}{5}$ C) $\dfrac{4}{5}$ D) $\dfrac{2\sqrt{5}}{5}$ E) $\dfrac{\sqrt{5}}{2}$

6.

Şekildeki $[0, 2\pi]$ aralığında grafiği verilen fonksiyon aşağıdakilerden hangisidir?

A) $y = 4\sin\left(2x - \frac{\pi}{2}\right)$

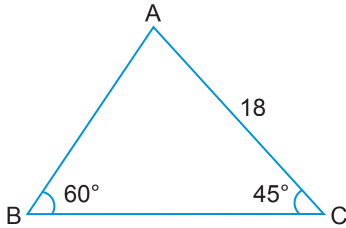
B) $y = 4\sin\left(x - \frac{\pi}{2}\right)$

C) $y = 2\sin\left(\frac{x}{2} - \frac{\pi}{2}\right)$

D) $y = 4\cos\left(x - \frac{\pi}{2}\right)$

E) $y = 2\cos\left(2x + \frac{\pi}{2}\right)$

7.

Şekildeki ABC üçgeninde
$m(\widehat{ABC}) = 60°$, $m(\widehat{BCA}) = 45°$ ve $|AC| = 18$ cm'dir.

Buna göre $|AB|$ kaç santimetredir?

A) $3\sqrt{6}$ B) $6\sqrt{3}$ C) $9\sqrt{2}$ D) $6\sqrt{6}$ E) $9\sqrt{3}$

8. $\cos\left(\pi - \arctan\frac{5}{12}\right)$ **ifadesinin değeri kaçtır?**

A) $-\frac{12}{5}$ B) $-\frac{12}{13}$ C) $-\frac{5}{13}$ D) $\frac{5}{13}$ E) $\frac{12}{13}$

9.

Civata

Somun

Bir civatayı sıkmak için civatayı somuna tutturduktan sonra saatin dönme yönünde (negatif yönde) döndürmek, gevşetmek için de saatin dönme yönünün tersinde (pozitif yönde) döndürmek gerekir.

Mert, bir civatayı sıkmak için 3 tam tur döndürerek sıkmıştır. Enes bu civatayı somundan çıkartmak için en az kaç derece döndürmüştür?

A) 180 B)360 C) 720 D) 1080 E) 1440

10.

Şekil I

Şekil II

Şekil III

Bir okçu atış yaparken okun hedefi vurabilmesi için Şekil I, Şekil II, Şekil III'te gösterildiği gibi yayı her defasında daha gergin hâle getirmektedir. Bunu yaparken belirli anlarda ok ile ip arasında yukarıdaki gibi sırasıyla x, y, z açı ölçüleri oluşmakta ve ipin uzunluğu sabit kalmaktadır.

Yaylarda oluşan bu açı ölçülerine göre aşağıdaki sıralamalardan hangisi doğrudur?

A) $\sin x > \tan x > \tan y$

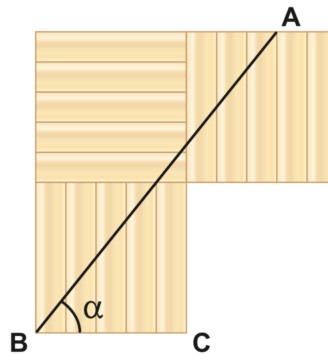
B) $\sin z > \sin y > \sin x$

C) $\tan x > \sin y > \sin z$

D) $\tan y > \tan x > \sin x$

E) $\tan z > \sin z > \sin x$

11. Bir marangoz eş büyüklükte olan dikdörtgen şeklindeki parkeleri birleştirerek aşağıdaki şekli oluşturmuştur.

Şekildeki $m(\widehat{ABC}) = \alpha$ olduğuna göre $\tan\alpha$ değeri kaçtır?

A) $\frac{3}{2}$

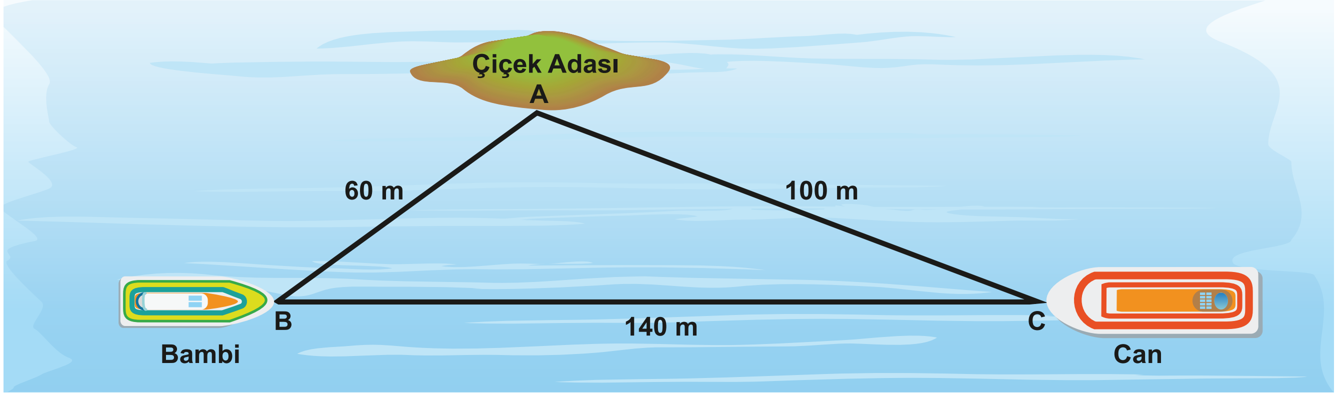
B) $\frac{5}{4}$

C) $\frac{7}{4}$

D) $\frac{9}{4}$

E) $\frac{11}{4}$

12.

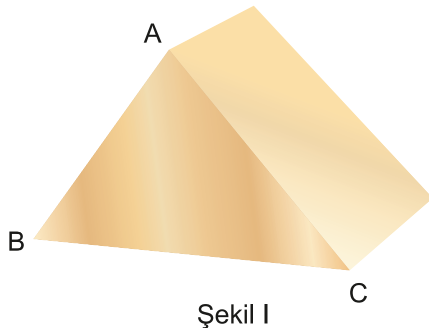

Ayvalık'ta ada turu yapan Bambi ve Can isimli iki tekne Çiçek Adası yakınlarında mola verdikleri andaki konumları şekildeki gibi ABC üçgeniyle modellenmiştir.

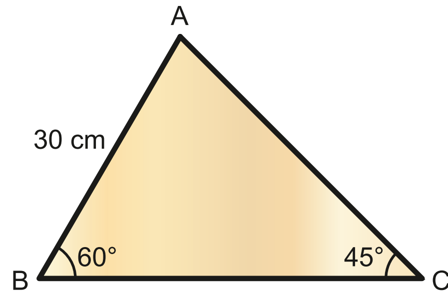
$|AB| = 60$ m, $|AC| = 100$ m ve $|BC| = 140$ m olduğuna göre $m(\widehat{BAC})$ kaç derecedir?

A) 45 B) 60 C) 90 D) 120 E) 150

13. Mert Usta Şekil I'deki gibi üçgen prizma biçiminde tahtadan bir takoz yapmıştır.

Şekil I

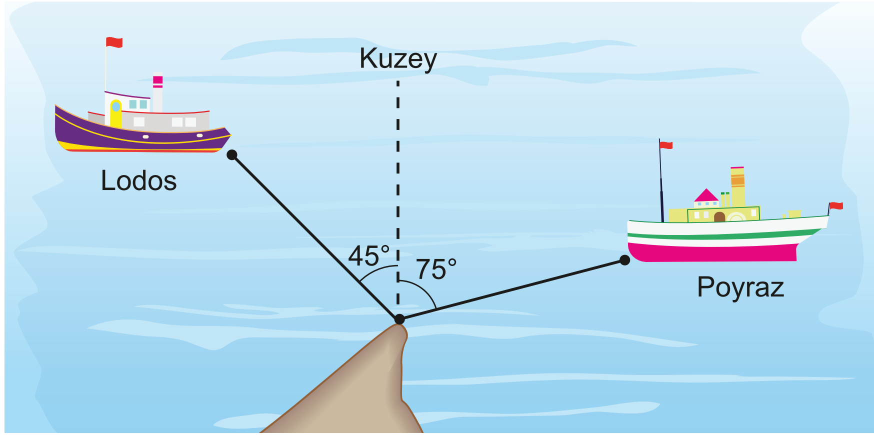

Şekil II

Önden görünümü ABC üçgeni olan bu takozda $|AB| = 30$ cm, $m(\widehat{ABC}) = 60°$ ve $m(\widehat{ACB}) = 45°$ olduğuna göre $|AC|$ kaç santimetredir?

A) 35 B) $30\sqrt{2}$ C) $30\sqrt{3}$ D) $15\sqrt{3}$ E) $15\sqrt{6}$

14.

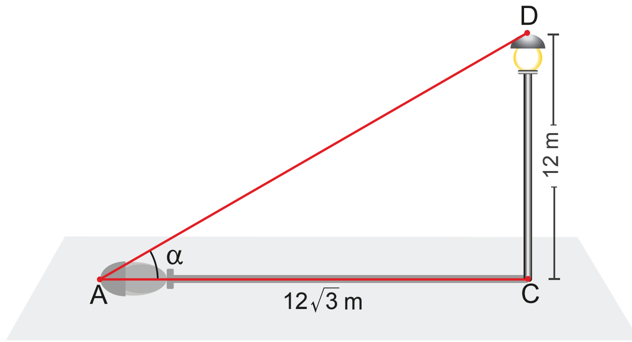

Sinop limanından aynı anda aynı noktadan hareket eden Poyraz ve Lodos isimli iki teknenin hareket yönleri şekilde modellenmiştir. Poyraz saatte 15 mil, Lodos ise saatte 20 mil yol almaktadır.

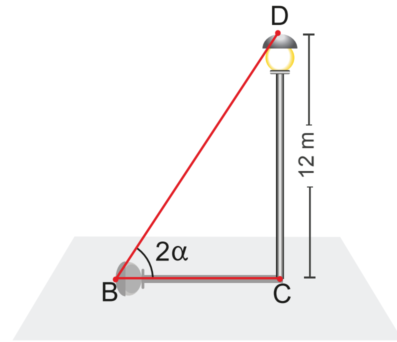
Buna göre harekete başladıktan 12 dakika sonra iki tekne arasındaki uzaklık kaç mil olur?

A) 5 B) $\sqrt{30}$ C) 6 D) $\sqrt{37}$ E) $\sqrt{41}$

15.

Şekil I

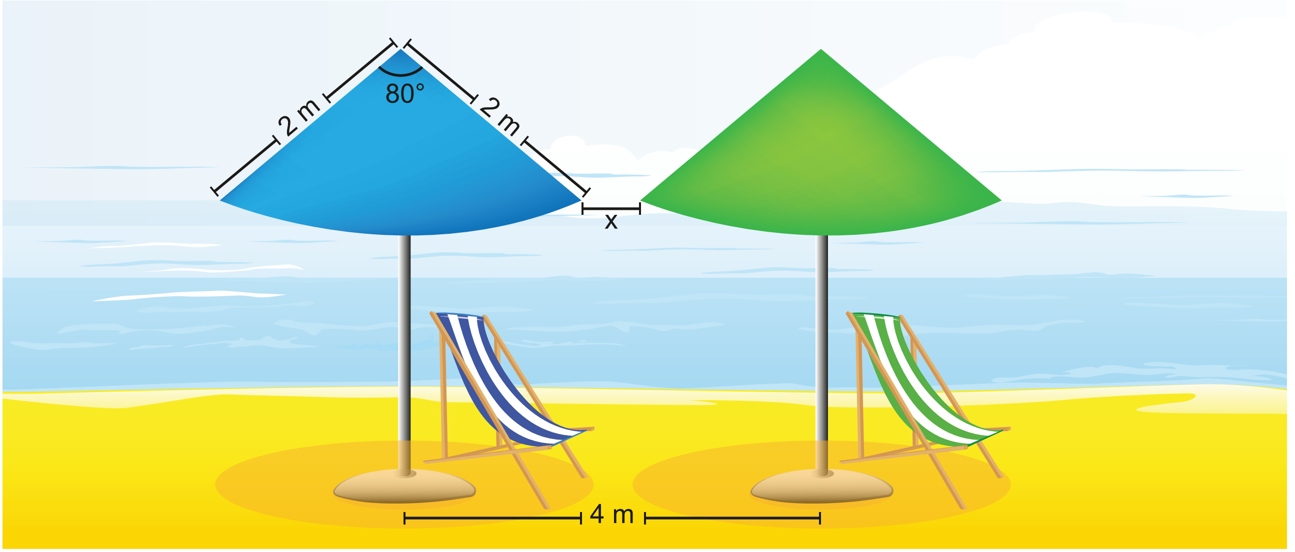
Şekil II

12 metre uzunluğundaki bir aydınlatma direğinin günün farklı saatlerindeki gölgesinin uzunlukları Şekil I ve Şekil II'de modellenmiştir.

Şekil I'de $|AC| = 12\sqrt{3}$ m ve $m(\widehat{DAC}) = \alpha$, Şekil II'de $m(\widehat{DBC}) = 2\alpha$ olduğuna göre $|BC|$ kaç metredir?

A) $3\sqrt{3}$ B) $4\sqrt{3}$ C) $5\sqrt{3}$ D) $6\sqrt{3}$ E) $7\sqrt{3}$

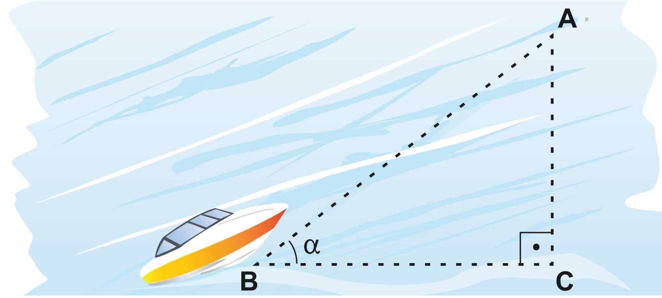
16.

Önden görünümü şekilde verilen şemsiyelerin direkleri arasındaki uzaklık 4 m, şemsiyenin kenarlarından birinin uzunluğu 2 m ve bu kenarlar arasındaki açının ölçüsü 80° olduğuna göre bu iki şemsiyenin birbirine en yakın noktaları arasındaki uzaklığı olan x kaç metredir? (cos 80° yi 0,17 alınız.)

A) $4-\sqrt{3,32}$ B) 3 C) 2 D) $4-\sqrt{2,24}$ E) $4-\sqrt{6,64}$

17. Aşağıdaki şekilde bir teknenin hareketi modellenmiştir.

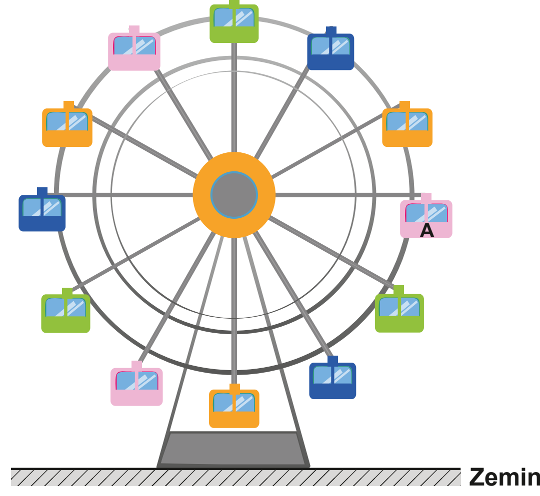

Bu tekne B noktasından $[BC]$ doğrultusuyla pozitif yönde α açısı yapacak şekilde saatte 10 mil sabit süratle 2 saat sonra A noktasına ulaşmıştır.

$[AC] \perp [BC]$ ve $\arcsin \frac{3}{5} = 90° - \alpha$ olduğuna göre $|BC|$ kaç mildir?

A) 9 B) 10 C) 12 D) 16 E) 18

18.

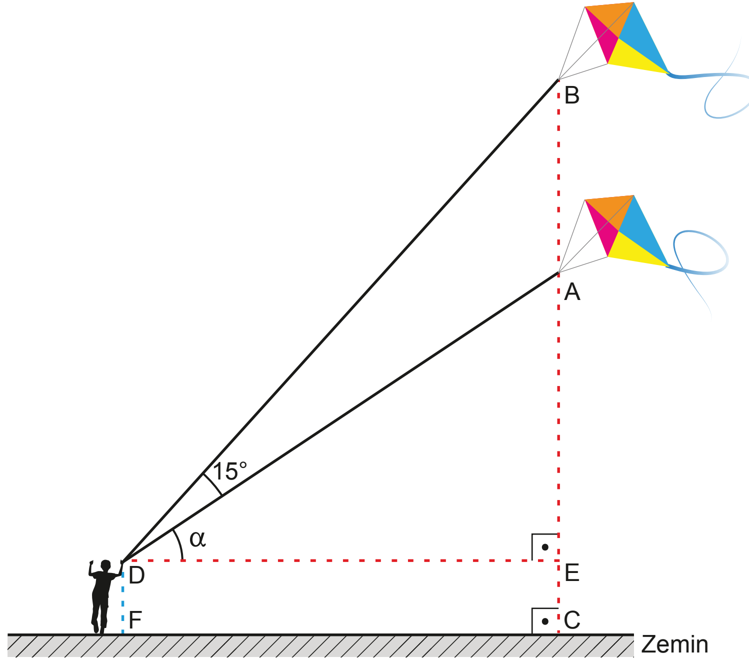

Şekilde bulunan dönme dolaptaki 12 kabinin her biri, aralarındaki açılar eş olacak şekilde merkeze 10 metrelik bir kol ile bağlıdır.

İlk konumu şekilde verilen dönme dolap pozitif yönde 30° döndüğünde kolu zemine paralel olan A kabini ilk bulunduğu konuma göre kaç metre yükselir?

A) 5 B) $5\sqrt{2}$ C) $5\sqrt{3}$ D) $10\sqrt{2}$ E) 20

19.

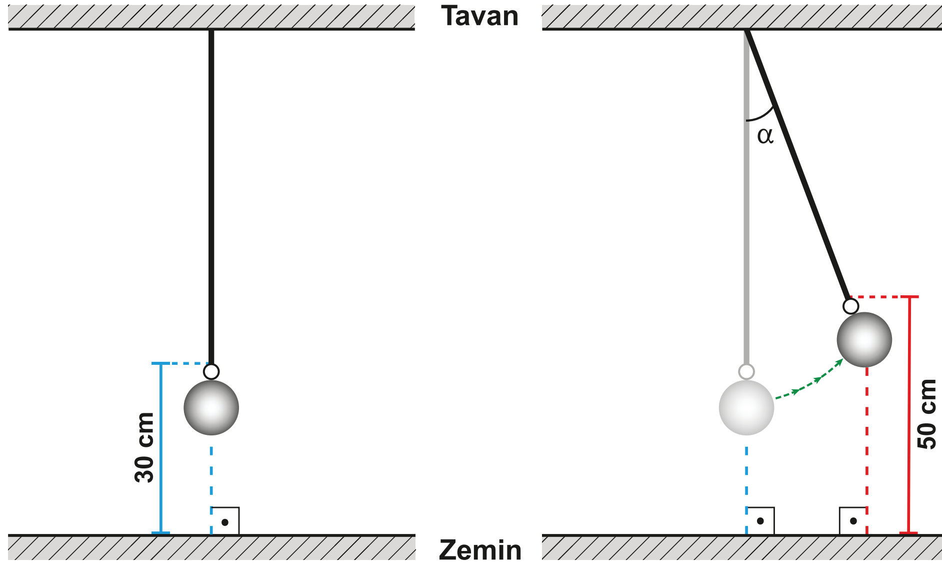

Çınar uçurduğu uçurtmanın ipini belirli bir yükseklikte tutmaktadır. Uçurtmanın şekildeki gibi A noktasından B noktasına yükselmesi için Çınar uçurtmanın ipini uzatmıştır.

$[FC] \perp [BC]$, $[DE] \parallel [FC]$, $m(\widehat{BDA}) = 15°$, $m(\widehat{ADE}) = \alpha$, $|BA| = (10\sqrt{3} - 10)$m ve $\tan\alpha = \frac{\sqrt{3}}{3}$ olduğuna göre $|DB|$ kaç metredir?

A) $5\sqrt{6}$ B) $10\sqrt{6}$ C) $12\sqrt{6}$ D) $14\sqrt{6}$ E) $16\sqrt{6}$

20.

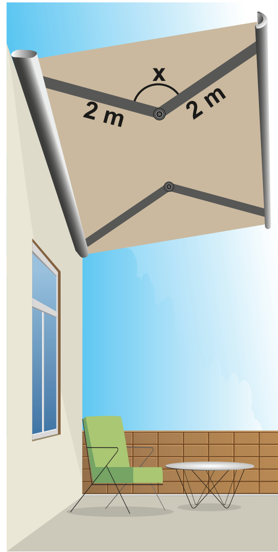

Şekil I'de verilen sarkaç zeminden 200 cm yükseklikteki tavana bağlanmıştır. Sarkacın hareketsiz olduğu anda bağlı bulunduğu ipin ucu zeminden 30 cm yüksektedir. Sarkaç Şekil II'deki konuma geldiğinde ipin ucunun zeminden yüksekliği 50 cm ve ipin ilk konumuyla yaptığı açının ölçüsü α'dır.

Buna göre sin α değeri kaçtır?

A) $\frac{5}{17}$ B) $\frac{6}{17}$ C) $\frac{8}{17}$ D) $\frac{9}{17}$ E) $\frac{12}{17}$

21.

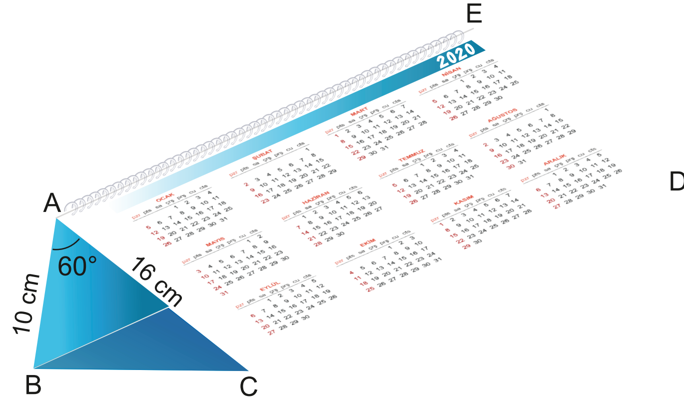

Şekildeki tente, uzunlukları eşit ve ikişer metre olan iki makas kolu yardımıyla açılıp kapanmaktadır. Bu kolların açılıp kapanması makasın merkezinde bulunan ve sabit hızla çalışan bir elektrikli motor tarafından gerçekleştirilmektedir. Tentenin kollarının bir doğru açı oluşturması için motor 36 saniye çalışmaktadır.

Motor 24 saniye çalıştığında tente kaç metre açılır?

A) $\frac{8}{3}$ B) $3\sqrt{2}$ C) $2\sqrt{3}$ D) 3,2 E) 2,3

22. Aşağıdaki şekilde dikdörtgen biçimindeki kartondan yapılmış bir masa takvimi modeli verilmiştir.

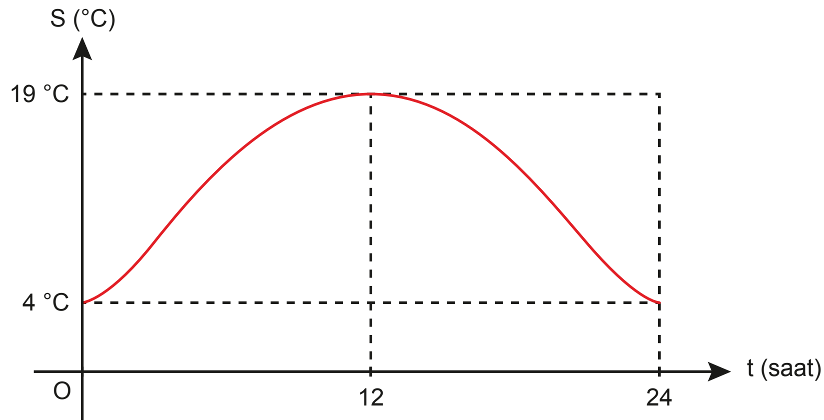

Takvimde $|AB| = 10\,cm$, $|AC| = 16\,cm$ ve $m(\widehat{BAC}) = 60°$ dir.

Bu takvim için kullanılan kartonun ön yüzünün alanı 1200 cm² olduğuna göre $|CD|$ kaç santimetredir?

A) 18 B) 20 C) 24 D) 25 E) 30

23. Bir ilin 20 Nisan 2020 gününe ait, 24 saat boyunca anlık sıcaklık değişimi aşağıdaki grafikte verilmiştir. Örneğin, bu ilin 20 Nisan 2020 günü saat 00.00'da sıcaklığı 4 °C'dir.

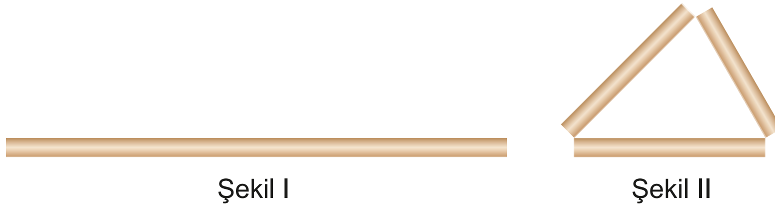

Buna göre bu ilin 20 Nisan 2020 gününe ait, saatlere göre sıcaklık değişimi aşağıdaki fonksiyonlardan hangisi ile gösterilebilir?

A) $S(t) = 11,5 - 7,5\cos\left(\frac{\pi t}{12}\right)$ B) $S(t) = 11,5 + 7,5\sin\left(\frac{\pi t}{12}\right)$ C) $S(t) = 11,5 - 7,5\cos\left(\frac{\pi t}{24}\right)$

D) $S(t) = 11,5 + 7,5\sin\left(\frac{\pi t}{24}\right)$ E) $S(t) = 11,5 - 7,5\sin\left(\frac{\pi t}{24}\right)$

24.

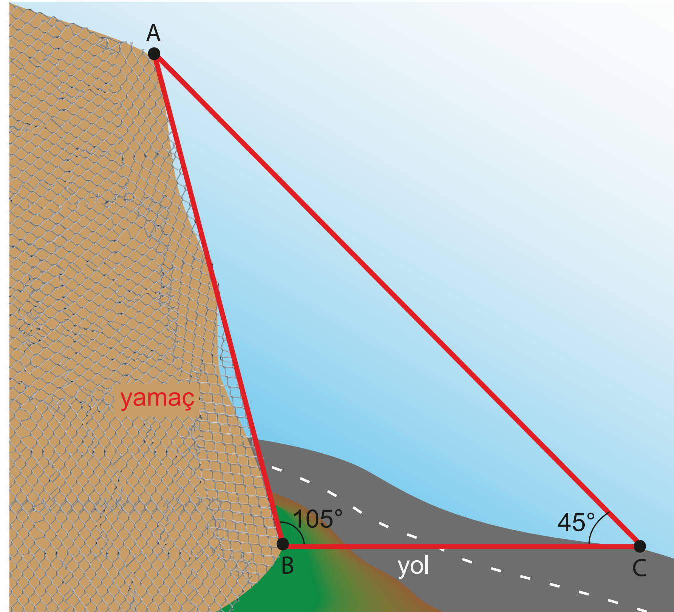

Berk, Şekil I'deki gibi bir tahta çubuk parçasını, kısa iki parçasının uzunlukları arasında 1 cm fark olacak şekilde kalınlığı değişmeden üç parçaya ayırıyor. Bu çubuklarla Şekil II'deki gibi bir üçgen oluşturuyor.

Bu üçgenin iki iç açısının ölçüsü 45° ve 60° olduğuna göre en kısa kenarının uzunluğu kaç santimetredir?

A) $2+\sqrt{6}$ B) $4+\sqrt{6}$ C) $6+\sqrt{6}$ D) $4\sqrt{6}$ E) $6\sqrt{6}$

25. Yamaçlardan yollara taş, kaya düşmesini önlemek için bu yamaçlar tel kafeslerle kapatılır. Aşağıda bu şekilde kafeslenmiş bir bölge ve yol modeli verilmiştir.

Şekildeki ABC üçgeninde $|AB| = 16$, $m(\widehat{ABC}) = 105°$ ve $m(\widehat{BCA}) = 45°$ olduğuna göre $|BC|$ kaç metredir?

A) 8 B) $7\sqrt{2}$ C) 10 D) $8\sqrt{2}$ E) 16

26. $x \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right)$ **olmak üzere**

$$\frac{1}{\sin x} - \cos x \cdot \cot x$$

ifadesinin en sade biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) $-\cos x$ B) $\cos x$ C) $\sin x$ D) $-\sin x$ E) $\frac{1}{\sin x}$

11. SINIF MATEMATİK

2. Ünite

1. **Ardışık olmayan iki köşesinin koordinatları A(–2, 3) ve C(3, 8) olan ABCD karesinin alanı kaç birimkaredir?**

A) 9 B) 16 C) 25 D) 36 E) 49

2. **$A(-3,2)$, $B(1,6)$ ve $B \in [AC]$ olmak üzere**

$\frac{|AC|}{|AB|} = \frac{5}{2}$ eşitliğini sağlayan C noktasının koordinatları nedir?

A) (7, 11) B) (7, 12) C) (8, 12) D) (9, 14) E) (9, 15)

3. **x – y = 5 ve x + y = 3 doğrularının kesim noktasından geçen ve y = 3x + a doğrusuna paralel olan doğrunun denklemi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) y = –3x – 13 B) y = 3x + 11
C) y = 3x + 1 D) y = 3x – 1
E) y = 3x – 13

4. **Köşelerinin koordinatları A(–2, 3), B(3, 7) ve C(5, –1) olan ABC üçgeninin ağırlık merkezinden geçen ve [AB]'na paralel olan doğrunun denklemi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) $4x - 5y = 0$ B) $4x - 5y - 7 = 0$
C) $x = 4$ D) $y = 5$
E) $4x - 5y + 7 = 0$

5. $$3x + (2a+1)y - 6 = 0$$
$$4ax + by + 12 = 0$$

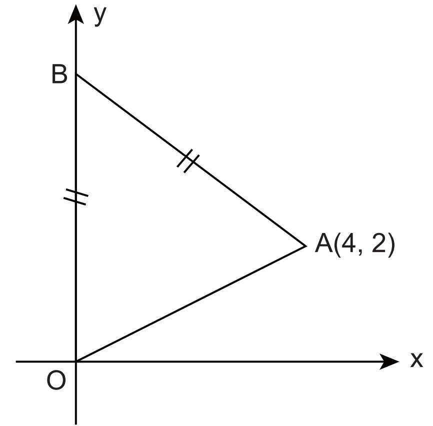
doğruları x ekseni üzerinde kesiştiklerine göre a kaçtır?

A) $-\frac{3}{2}$ B) $-\frac{1}{2}$ C) $\frac{1}{2}$ D) $\frac{3}{2}$ E) $\frac{5}{2}$

6. **Uç noktaları A(1, 3) ve B(7, 11) olan ve [AB]'nı $\frac{|CA|}{|CB|} = \frac{3}{2}$ oranında içten bölen C noktasının koordinatları aşağıdakilerden hangisidir?**

A) $\left(\frac{18}{5}, 8\right)$ B) $\left(\frac{23}{5}, 8\right)$
C) $\left(\frac{12}{5}, \frac{39}{5}\right)$ D) $\left(\frac{23}{5}, \frac{39}{5}\right)$
E) $\left(\frac{18}{5}, \frac{29}{5}\right)$

7.

Analitik düzlemde verilen BOA üçgeninde $|BO| = |BA|$ ve $A(4,2)$'dir.

BOA üçgeninin ağırlık merkezi G(a, b) olduğuna göre b – a kaçtır?

A) $\frac{7}{3}$ B) $\frac{4}{3}$ C) 1 D) $\frac{2}{3}$ E) $\frac{1}{3}$

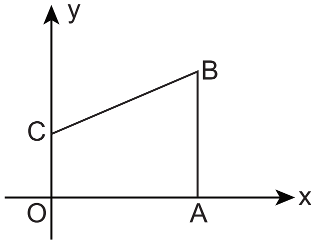
MEB 2020 - 2021 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

8. Köşelerinin koordinatları A(0, k), B(0, 1) ve C(2, 5) olan ABC üçgeninin [BC] kenarına ait yüksekliği $\sqrt{5}$ birimdir.

A noktası y ekseninin pozitif kısmında bulunduğuna göre k kaçtır?

A) 5 B) 6 C) 7 D) 8 E) 9

9.

Analitik düzlemde verilen OABC dik yamuğunda $[OC] // [AB]$ ve $2|OC| = |AB|$'tir.

Köşe noktalarından ikisinin koordinatları A(12, 0) ve C(0, 5) olan bu dik yamukta |BC| kaç birimdir?

A) 8 B) 9 C) 10 D) 13 E) 15

10. Analitik düzlemde, orijinden geçen ve eğimi $-\frac{1}{2}$ olan d_1 doğrusunu dik kesen bir d_2 doğrusu çiziliyor.

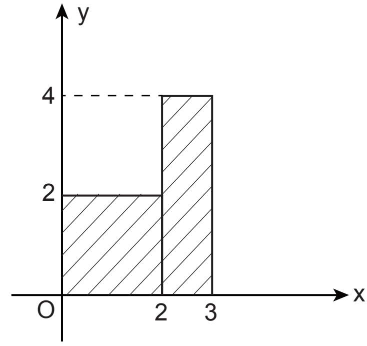
Bu iki doğrunun kesim noktasının apsisi −3 olduğuna göre d_2 doğrusunun y eksenini kestiği nokta aşağıdakilerden hangisidir?

A) $\left(0, \frac{7}{2}\right)$ B) $\left(0, \frac{9}{2}\right)$

C) $\left(0, \frac{11}{2}\right)$ D) $\left(0, \frac{13}{2}\right)$

E) $\left(0, \frac{15}{2}\right)$

11. Aşağıdaki analitik düzlemde bir kenar uzunluğu 2 birim olan bir kare ve kenar uzunlukları 1 birim ve 4 birim olan bir dikdörtgen verilmiştir.

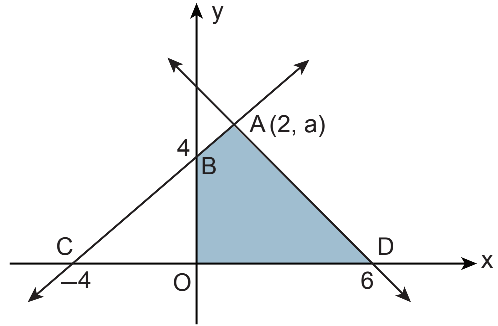
Analitik düzlemde A(1, 0) noktasından geçen ve şekildeki taralı alanı iki eşit parçaya bölen doğrunun y eksenini kestiği noktanın koordinatları aşağıdakilerden hangisidir?

A) (0, −1) B) (0, −2)

C) (0, −3) D) (0, −4)

E) (0, −5)

12.

Analitik düzlemde B(0, 4), C(−4, 0) noktalarından geçen doğru ile A(2, a), D(6, 0) noktalarından geçen doğru verilmektedir.

Bu doğrular A(2, a) noktasında kesiştiğine göre ABOD dörtgeninin alanı kaç birimkaredir?

A) 14 B) 16 C) 18 D) 20 E) 22

13. **Analitik düzlemde A(1, 3) ve B$(a, -3)$ noktalarından geçen doğru, $2x - 3y + 5 = 0$ doğrusuna dik olduğuna göre a kaçtır?**

A) 1
B) 2
C) 3
D) 4
E) 5

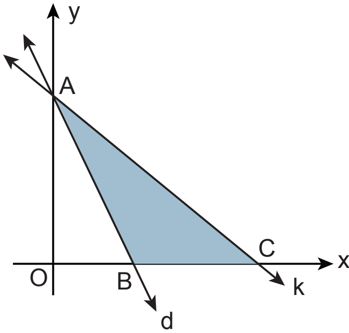
14. Analitik düzlemde

$d_1:\ 3x + 4y - a = 0$
$d_2:\ 6x + by + 78 = 0$ doğruları veriliyor.

d_1, d_2 doğruları biribirine paralel ve bu iki doğru arasındaki uzaklık 16 birim olduğuna göre $a + b$ aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) 49
B) 44
C) 41
D) 38
E) 35

15. Aşağıdaki analitik düzlemde d ve k doğruları verilmiştir.

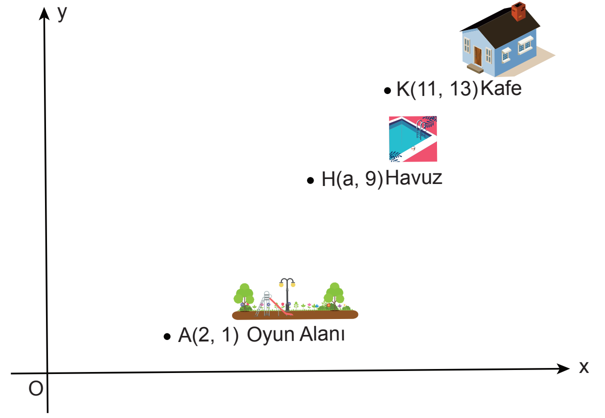

$3x + 2y - 12 = 0$ denklemi ile verilen d doğusu ile k doğrusu ve x ekseni arasında kalan ABC üçgenin alanı 12 br^2 dir.

$D \in [AC]$ ve $\frac{|AD|}{|DC|} = 2$ olduğuna göre B ve D noktalarından geçen doğrunun denklemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) $2y + 3x + 12 = 0$
B) $2y - 3x - 12 = 0$
C) $2y + 3x - 12 = 0$
D) $2y - 2x + 8 = 0$
E) $2y - 3x + 12 = 0$

16.

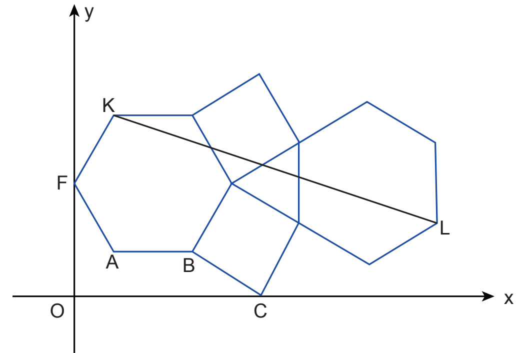

Analitik düzlemde bir tatil sitesindeki oyun alanı A(2, 1), havuz H(a, 9) ve kafe K(11, 13) noktalarıyla modellenmiştir.

Oyun alanı, havuz, kafe bu modele göre aynı doğru üzerinde bulunduğuna ve oyun alanının kafeye uzaklığı 450 m olduğuna göre havuzun kafeye uzaklığı kaç metredir?

A) 120
B) 150
C) 180
D) 200
E) 210

17.

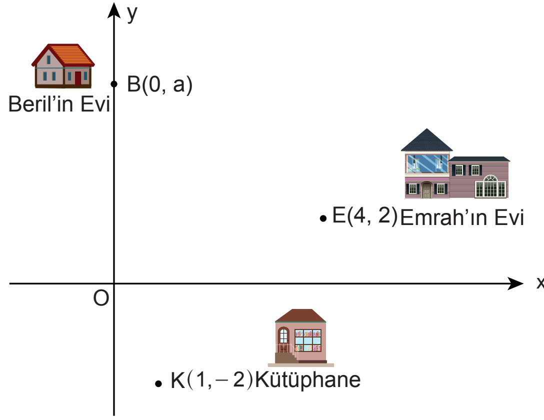
Analitik düzlemdeki şekil ile ilgili bilgiler aşağıda verilmiştir.

- Şekilde iki tane düzgün altıgen, iki tane kare ve bir tane eşkenar üçgen vardır.
- Düzgün altıgenin biri y eksenine F noktasında teğettir.
- $[AB]$, x eksenine paraleldir.
- $C(3 + \sqrt{3}, 0)$
- $|KL| = n$ birimdir.

Buna göre n^2 nin değeri kaçtır?

A) $40 + 20\sqrt{3}$
B) $9 + 18\sqrt{3}$
C) $20 + 8\sqrt{3}$
D) $36\sqrt{3}$
E) $10 + 10\sqrt{3}$

18.

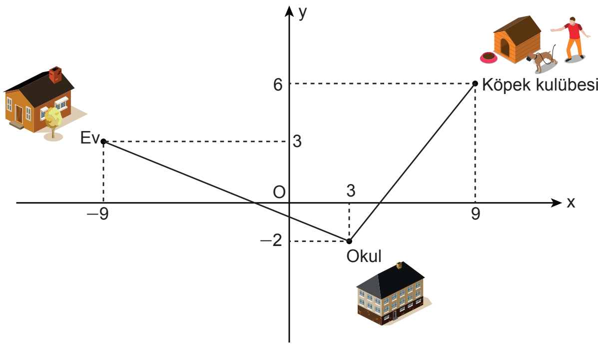
Analitik düzlemde Emrah'ın evi E(4, 2), Beril'in evi B(0, a) ve ders çalışmak için gittikleri kütüphane K(1, −2) noktalarıyla modellenmiştir.

Emrah'ın evi kütüphaneye ve Beril'in evine eşit uzaklıkta olduğuna göre Beril'in evinin kütüphaneye uzaklığı kaç birimdir?

A) 6 B) $2\sqrt{10}$ C) $2\sqrt{11}$

D) $4\sqrt{3}$ E) $5\sqrt{2}$

19.

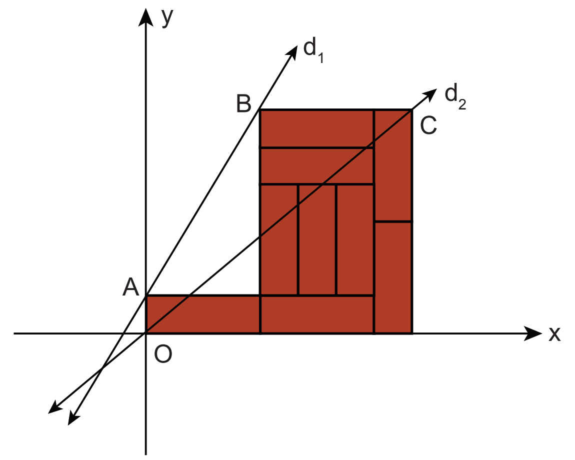
Uygar'ın evi, okulu ve beslediği köpeğin kulübesi analitik düzlemde yukarıdaki gibi modellenmiştir. Uygar'ın evi ile okulu arası 2,6 km'dir.

Buna göre Uygar'ın okulu ile köpek kulübesi arası kaç km'dir?

A) 3 B) 2,6 C) 2,4

D) 2 E) 1,8

20.

Yukarıda özdeş dikdörtgen blokların dizilmesiyle elde edilen şekil analitik düzlemde modellenmiştir.

d_1 doğrusu A ve B noktalarından, d_2 doğrusu O ve C noktalarından geçmektedir.

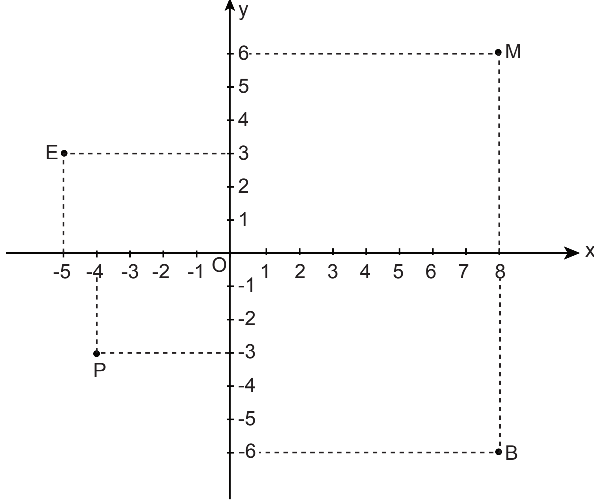
Buna göre iki doğrunun eğimleri arasındaki farkın mutlak değeri kaçtır?

A) $\frac{5}{3}$ B) $\frac{5}{9}$ C) $\frac{17}{21}$

D) $\frac{25}{21}$ E) $\frac{19}{35}$

21. Aslı, aynı gün içinde elektrik idaresine (E), belediyeye (B), markete (M), ve postaneye (P) gitmiştir.

- E'ye P'den önce B'den sonra gitmiştir.
- M'ye P'den sonra gitmiştir.
- İlk gittiği yerde en uzun süre kalmıştır.
- E'de M'den daha kısa, P'den daha uzun süre kalmıştır.

Yukarıda verilen analitik düzlemde B, E, M ve P noktaları ile Aslı'nın gittiği yerlerin konumları modellenmektedir.

Buna göre Aslı'nın en az kaldığı yer ile ilk gittiği yer arasındaki uzaklık kaç birimdir?

A) $\sqrt{37}$ B) $\sqrt{130}$ C) $2\sqrt{37}$ D) $3\sqrt{17}$ E) $\sqrt{181}$

22. Analitik düzlemde $K(-a,-a-2)$ noktasının $3x-4y-5=0$ doğrusuna uzaklığı 2 birim olduğuna göre a aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) 7 B) 8 C) 9 D) 10 E) 11

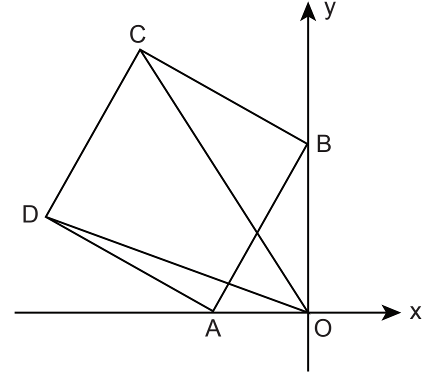
23. Denklemleri $4x-(a-1)y+2=0$ ve $(a-3)x+3y-2=0$ olan doğrular birbirine dik olduğuna göre a kaçtır?

A) -10 B) -4 C) 7 D) 9 E) 15

24. Karşılıklı iki kenarı $12x+(3a+1)y+5a-1=0$ ve $3x+4y-24=0$ doğruları üzerinde bulunan karenin alanı kaç birimkaredir?

A) 16 B) 25 C) 36 D) 49 E) 64

25.

Analitik düzlemde ABCD karesi ve DOC üçgeni verilmiştir.

$A(-4,0)$ ve $B(0,6)$ olduğuna göre DOC üçgeninin alanı kaç birimkaredir?

A) 38 B) 42 C) 48 D) 56 E) 62

MEB 2020 - 2021 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

11. SINIF MATEMATİK

3. Ünite

1. **x eksenini -6 ve 2 noktalarında kesen ve A(0, 12) noktasından geçen parabolün denklemi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) $y = x^2 + 4x - 12$
B) $y = x^2 - 4x - 12$
C) $y = -x^2 + 4x - 12$
D) $y = -x^2 - 8x + 4$
E) $y = -x^2 - 4x + 12$

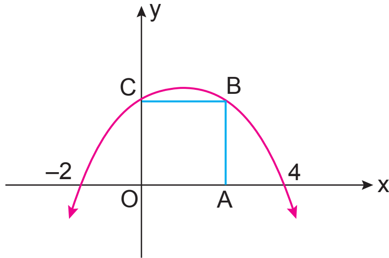
2. **Denklemi $y = 2x^2 + 8x + 15$ olan parabolün simetri ekseninin denklemi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) $x = -4$
B) $x = -2$
C) $x = -1$
D) $x = 4$
E) $x = 8$

3. **$f(x) = ax^2 - 4x + 2a - 2$ parabolü x eksenine teğet olduğuna göre a aşağıdakilerden hangisi olabilir?**

A) –3
B) –2
C) –1
D) 3
E) 6

4.

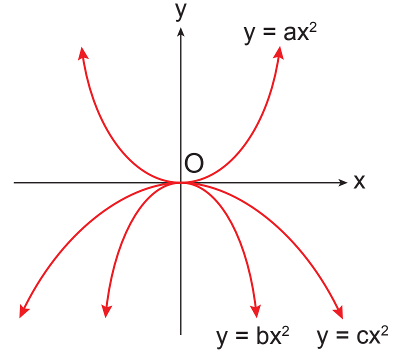

Yukarıdaki grafikte verilen OABC karesinin B ve C köşeleri y = f(x) parabolü üzerindedir.

Buna göre f(5) kaçtır?

A) $\frac{9}{4}$
B) $\frac{7}{4}$
C) $\frac{4}{7}$
D) $-\frac{4}{7}$
E) $-\frac{7}{4}$

5.

Analitik düzlemde verilen parabollere göre a, b ve c'nin doğru sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) $b < c < a$
B) $c < b < a$
C) $b < a < c$
D) $a < b < c$
E) $c < a < b$

6. **x eksenini –1 ve 5 noktalarında kesen, tepe noktasının ordinatı –18 olan parabolün denklemi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) $y = (x + 1)(x - 5)$
B) $y = (x + 1)(x - 5) - 18$
C) $y = x^2 - 4x - 5$
D) $y = 2x^2 - 8x - 10$
E) $y = 2x^2 - 8x - 18$

7. $y = 2x^2 - x - 1$ parabolü ile $y = 7x - 9$ doğrusu birbirine teğettir.

Buna göre teğet oldukları noktanın apsisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) –2
B) –1
C) 2
D) 7
E) 9

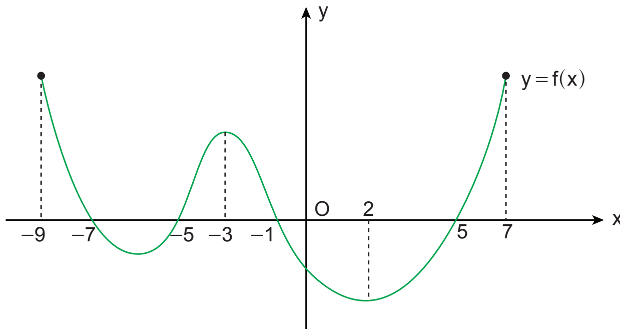
8. $m,n \in \mathbb{R}-\{0\}$, $f:\mathbb{R} \longrightarrow \mathbb{R}, f(x)=mx+n$ fonksiyonu ile ilgili aşağıdaki bilgiler verilmektedir.

- y = f(x) in grafiği x ekseni boyunca 5 birim sağa, y ekseni boyunca 2 birim yukarı ötelendikten sonra x eksenine göre simetriği alındığında y = g(x) fonksiyonu elde ediliyor.
- y = f(x) in grafiği y ekseni boyunca 2 birim aşağıya ötelenip y eksenine göre simetriği alındığında y = h(x) fonksiyonu elde ediliyor.

g(x) = h(x) olduğuna göre $\frac{m}{n}$ oranı kaçtır?

A) $\frac{1}{4}$ B) $\frac{2}{5}$ C) $\frac{2}{3}$ D) $\frac{3}{4}$ E) $\frac{5}{6}$

9.

Yukarıda $[-9,7]$ aralığında tanımlı f fonksiyonunun grafiği verilmiştir.

Buna göre $f(x) \geq 0$ eşitsizliğini sağlayan x tam sayıların toplamı kaçtır?

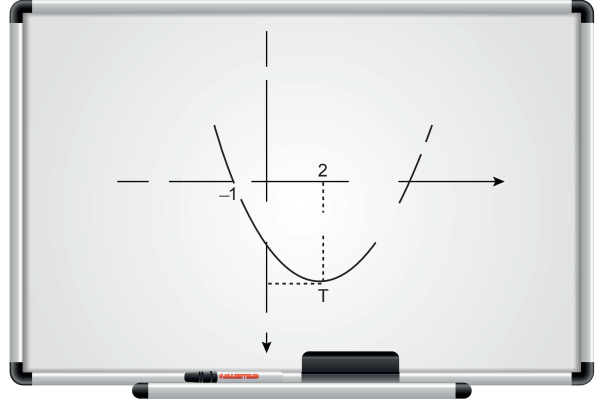
A) –34 B) –27 C) –21 D) –14 E) –10

10. $y=x^2-7x+5$ parabolü ile $y=x-2$ doğrusu K ve L noktalarında kesişmektedir.

Buna göre $[KL]$'nın orta noktasının koordinatları toplamı kaçtır?

A) 4 B) 6 C) 8 D) 9 E) 11

11.

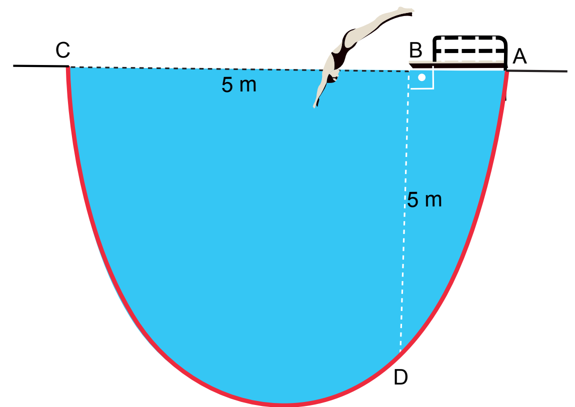

Matematik Öğretmeni Mehmet Bey baş katsayısı 1 olan 2. dereceden bir fonksiyonun grafiğini tahtaya çizmiş ve teneffüse çıkmıştır. Mehmet Bey teneffüsten sonra tekrar derse geldiğinde tahtaya çizdiği grafiğin bazı bölümlerinin silindiğini görmüştür.

Mehmet Bey'in tahtaya grafiğini çizdiği fonksiyonun <u>en küçük</u> değeri kaçtır?

A) –5 B) –6 C) –7 D) –8 E) –9

12.

Şekilde verilen yüzme havuzunun kesitinde kırmızı ile gösterilen eğri parabol biçimindedir.
Yüzme havuzundaki atlama tahtasının uzunluğu $|BA|=1$m'dir.

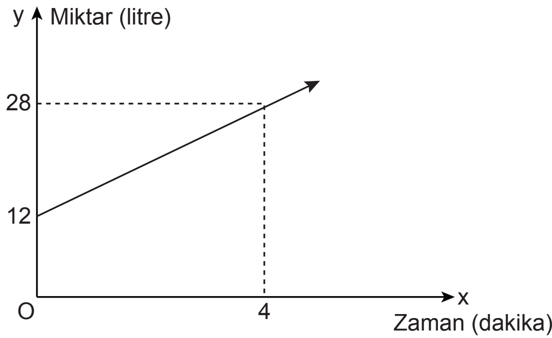
$|BC|=|DB|=5$ m, $[AB]\perp[BD]$ olduğuna göre havuzun en derin noktasının $[AC]$'na uzaklığı kaç metredir?

A) 7 B) 8 C) 9 D) 10 E) 11

13. **Analitik düzlemde $y = 4x^2 + 2x + 5$ parabolü ile $y = mx + 4$ doğrusu birbirine teğet olduğuna göre m'nin alabileceği değerlerin toplamı kaçtır?**

A) 4
B) 2
C) 0
D) -2
E) -4

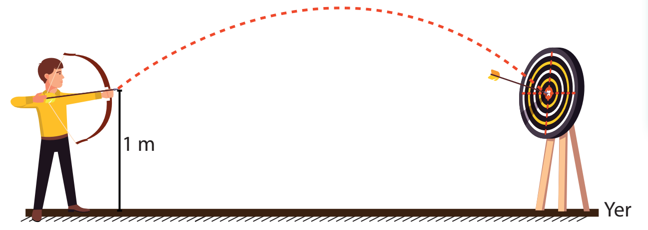
14. İçinde 12 L su bulunan 108 L'lik bir deponun tamamı su ile dolduruluyor. Aşağıdaki doğrusal grafik su doldurmaya başlandığı andan itibaren bu depodaki su miktarının zamana bağlı değişimini göstermektedir.

Buna göre depo kaçıncı dakikada tamamen dolar?

A) 12
B) 16
C) 18
D) 24
E) 28

15.

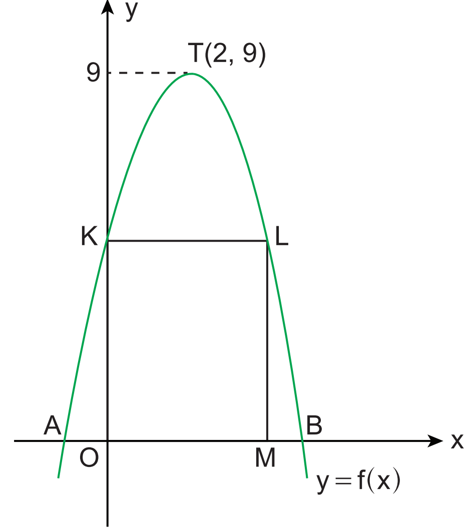

Bir okçu bulunduğu noktadan, atış noktası yerden 1 m yükseklikteki yay ile 80 m uzaklıkta bulunan ve merkezi yerden 1 m yükseklikteki hedef tahtasının merkezini parabol şeklinde bir yol izleyerek vuruyor.

Okun ulaştığı en yüksek noktanın yerden yüksekliği 17 m olduğuna göre ok yatayda 20 m uzaklığa ulaştığında yerden yüksekliği kaç metredir?

A) 13
B) 12
C) 9
D) 7
E) 4

16.

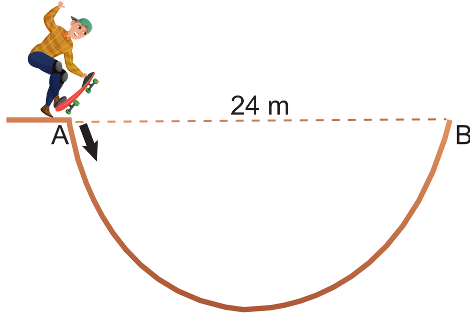

Analitik düzlemde verilen parabolün tepe noktasının koordinatları T(2, 9)'dur. Parabol x eksenini A ve B noktalarında, y eksenini K noktasında kesmektedir.

$|OB| = 5|OA|$ ve L noktası parabolün üzerinde olduğuna göre KLMO dikdörtgeninin alanı kaç birimkaredir?

A) 20
B) 21
C) 24
D) 30
E) 32

17.

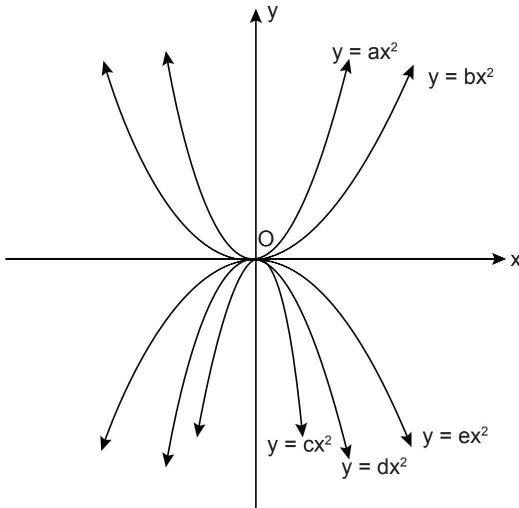

Engebeli bir pistte kaykay kullanan bir kişi en derin noktası $[AB]$'ndan 8 metre aşağıda bulunan şekildeki gibi parabol biçiminde bir zeminden geçecektir. Pistin A ve B noktaları arasındaki yatay uzaklık 24 metredir.

Buna göre A noktasından kaymaya başlayan bu kişi B noktasına doğru hareket ettiğinde yüksekliğin yarısına geldiği ilk anda yatayda kaç metre yol almış olur?

A) $12-6\sqrt{2}$ B) 6 C) $6+6\sqrt{2}$ D) $24-6\sqrt{2}$ E) 18

18.

Yukarıda verilen fonksiyon grafiklerinde a, b, c, d, e'nin doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) $e < d < c < a < b$

B) $e < d < c < b < a$

C) $c < d < e < a < b$

D) $c < d < e < b < a$

E) $a < b < c < d < e$

19.

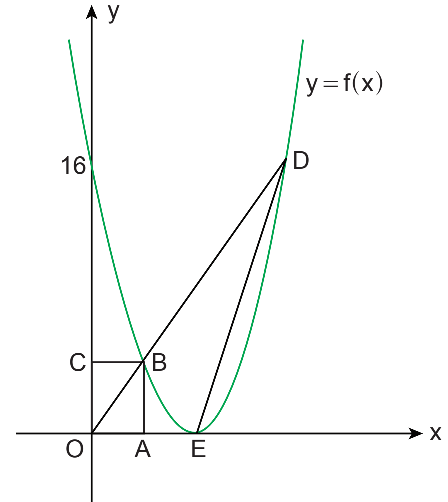

Deniz paraşütüyle deniz seviyesindeki A noktasından havalanan Emrah parabol şeklinde bir yol izleyerek deniz seviyesindeki B noktasına inmiştir. A ile B noktaları arasındaki uzaklık 80 m ve Emrah'ın en yükseğe çıktığı noktanın deniz seviyesinden yüksekliği 120 m'dir.

Buna göre Emrah A noktasından yatayda 20 metre ilerlediğinde deniz seviyesinden yüksekliği kaç metre olur?

A) 80 B) 90 C) 100 D) 110 E) 120

20.

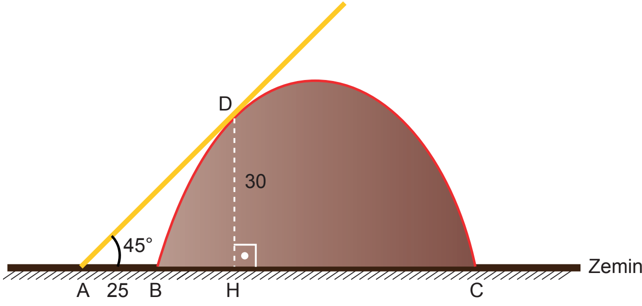

Şekildeki $y=f(x)$ parabolü $E(4,0)$ noktasından x eksenine teğet ve y eksenini $(0,16)$ noktasında kesmektedir.

OABC dikdörtgen, $B \in [OD]$ ve $2 \cdot |OA| = |AB|$ olduğuna göre ODE üçgeninin alanı kaç birimkaredir?

A) 18 B) 20 C) 24 D) 30 E) 32

21.

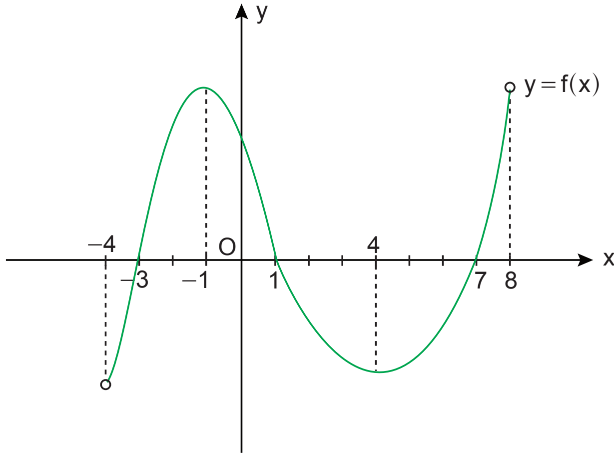
Şekildeki tümsekte kırmızı ile gösterilen eğri parabol biçimindedir. Bu tümsekten $|AB| = 25$ cm uzakta zeminle 45° lik açı yapacak şekilde lazer ışığı tutulduğunda tümseğe zeminden 30 cm yukarıda olacak şekilde teğet geçiyor.

Tümseğin taban uzunluğu $|BC| = 11$ cm olduğuna göre tümseğin en yüksek noktasının zeminden yüksekliği kaç santimetredir?

A) 32 B) $\frac{121}{4}$ C) $\frac{123}{4}$

D) 30 E) $\frac{125}{4}$

22.

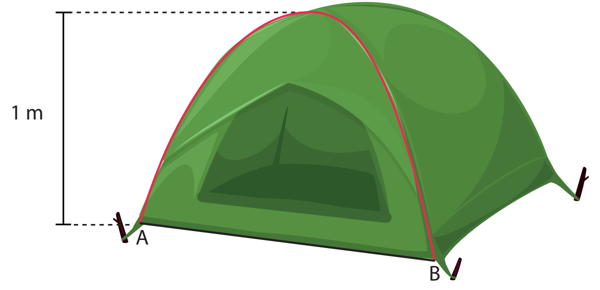
Yukarıda $f:(-4,8) \to \mathbb{R}$ tanımlı f fonksiyonunun grafiği verilmiştir.

Buna göre aşağıdaki aralıkların hangisinde f fonksiyonu azalandır?

A) $(-4,-3)$ B) $(-3,-1)$ C) $(-1,1)$

D) $(4,7)$ E) $(7,8)$

23.

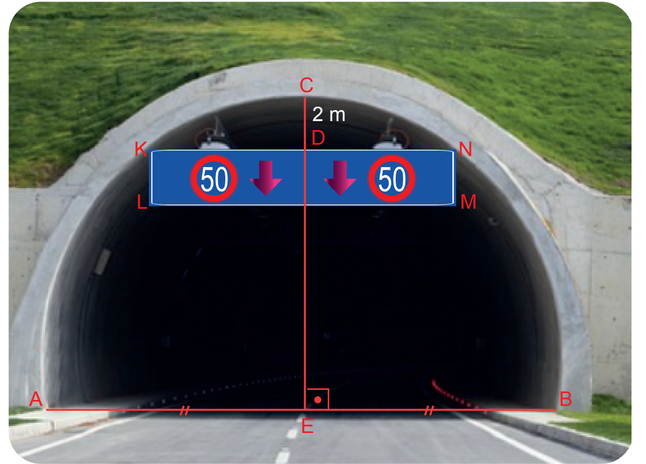
Şekildeki kamp çadırında kırmızı ile gösterilen eğri parabol biçimindedir ve bu parabol $f(x) = -x^2 + ax - 3$ fonksiyonu ile modellenmektedir.

Bu çadırın en yüksek noktası yerden 1 m yükseklikte olduğuna göre çadırın genişliği olan $|AB|$ kaç metredir?

A) 2,7 B) 2,4 C) 2

D) 1,4 E) 1

24.

Görseldeki gibi önden görünümü parabol şeklinde olan bir tünel girişine dikdörtgen biçiminde hız uyarı levhası asılmıştır. Bu levha yere paralel ve tünelin girişindeki duvarlara K ve N köşelerinden değmektedir.

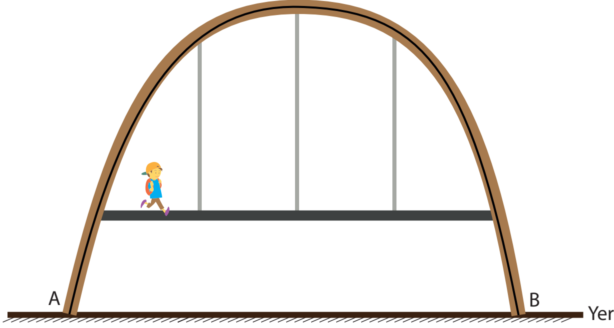
$|AB| = 9$ m, $|AE| = |EB|$, $[AB] \perp [CE]$, $|CD| = 2$ m ve $|CE| = 6$ m olduğuna göre $|LM|$ kaç metredir?

A) $\sqrt{3}$ B) 2 C) 3

D) $2\sqrt{3}$ E) $3\sqrt{3}$

MEB 2020 - 2021 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

25. Aşağıda parabol şeklinde bir yaya üst geçidinin modeli verilmiştir. Üst geçitte yayaların yürüdüğü kısmın yerden yüksekliği 3,5 metredir. Bu üst geçit, biri üst geçidin tam ortasında olmak üzere üçer metre aralıklarla taban düzlemine dik üç adet taşıyıcı çelik halatla bağlanmıştır.

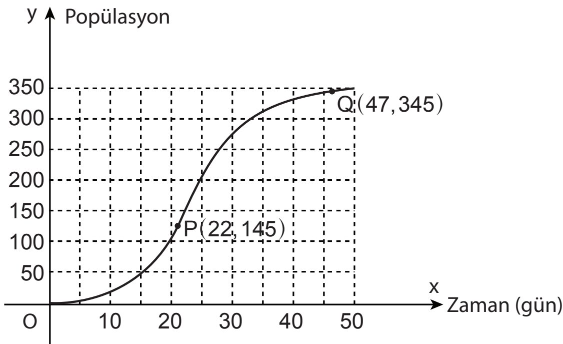

$|AB| = 12$ metre ve en uzun çelik halatın boyu 8 metre olduğuna göre toplam kaç metre çelik halat kullanılmıştır?

A) 17 B) $\frac{35}{2}$ C) $\frac{71}{4}$

D) 18 E) $\frac{73}{4}$

26. 50 günlük bir deneyde bir meyve sineği popülasyonunun zamana göre değişimi aşağıdaki grafikte verilmiştir.

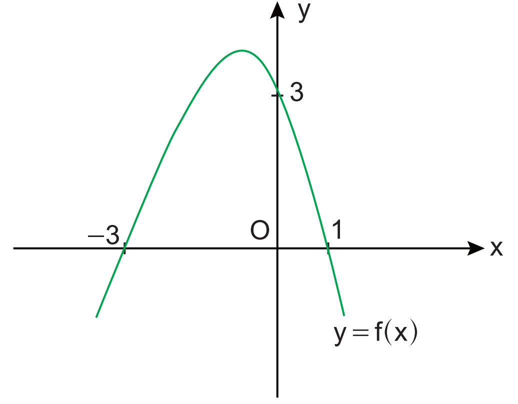

Buna göre meyve sineği popülasyonunun 22 ile 47. günler arasındaki ortalama değişim hızı kaçtır?

A) 8 B) 9 C) 10

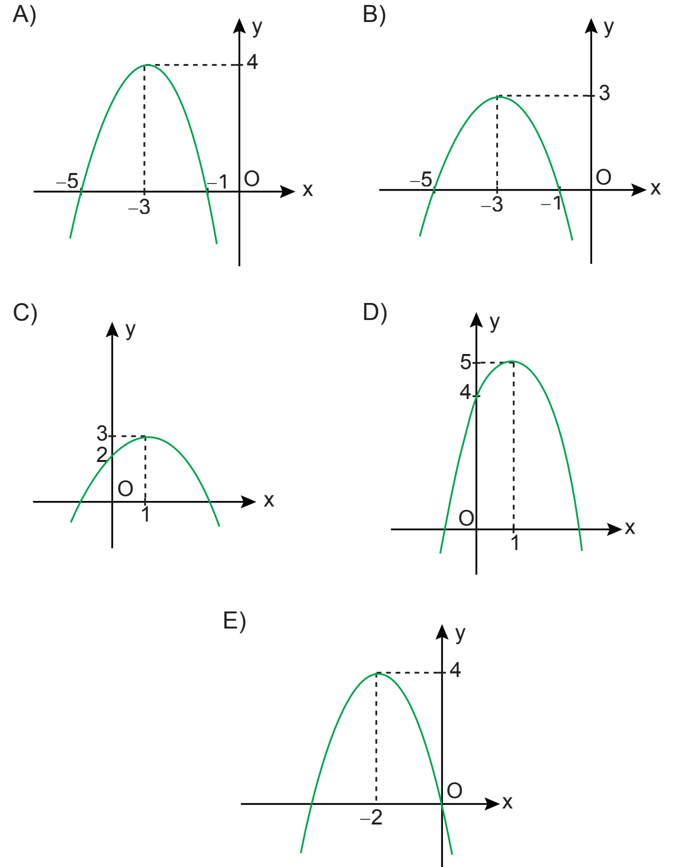
D) 11 E) 12

27.

Yukarıda f fonksiyonunun grafiği verilmiştir.

Buna göre $y = f(x-2)+1$ fonksiyonun grafiği aşağıdakilerden hangisi olabilir?

MATEMATİK
CEVAP ANAHTARI

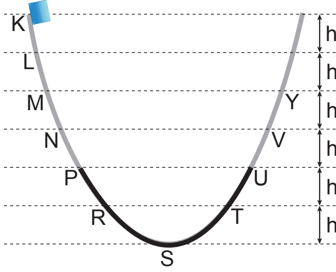
1. Ünite	2. Ünite	3. Ünite
1. D	1. C	1. E
2. A	2. B	2. B
3. B	3. E	3. C
4. D	4. E	4. E
5. D	5. A	5. A
6. A	6. D	6. D
7. D	7. C	7. C
8. B	8. B	8. B
9. D	9. D	9. C
10. C	10. E	10. B
11. B	11. B	11. E
12. D	12. E	12. C
13. E	13. E	13. A
14. D	14. A	14. D
15. B	15. E	15. B
16. E	16. B	16. A
17. C	17. A	17. A
18. A	18. E	18. D
19. B	19. D	19. B
20. C	20. C	20. E
21. C	21. D	21. B
22. E	22. A	22. C
23. A	23. D	23. C
24. A	24. C	24. E
25. D	25. A	25. E
26. C		26. A
		27. D

11. SINIF FİZİK

1. Ünite

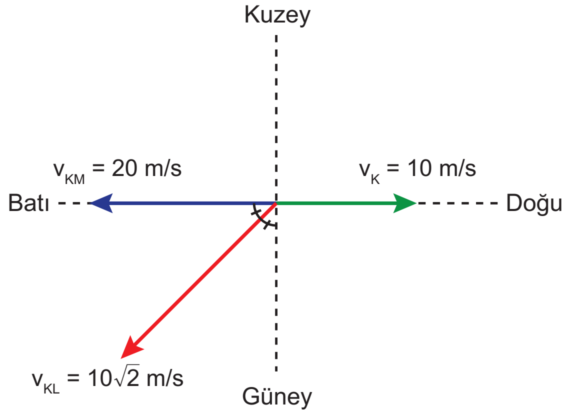
1. Düşey kesiti şekilde verilen düzlemdeki bir cisim K noktasından serbest bırakıldığında Y noktasından geri dönüyor.

Düzlemin yalnızca P-U arası eşit sürtünmeli olduğuna göre cisim Y noktasından dönüşte ilk nerede durur?

A) P-N arası
B) P noktası
C) P-R arası
D) R noktası
E) S noktası

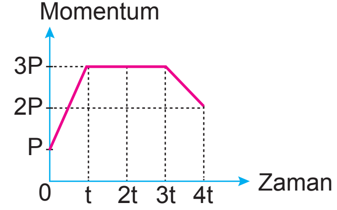
2. Doğu yönünde 10 m/s hızla ilerleyen K aracındaki gözlemci L aracını v_{KL}, M aracını ise v_{KM} hızıyla şekildeki gibi hareket ettiğini görüyor.

Buna göre M aracındaki gözlemci L aracını nasıl hareket ediyor görür?

A) Batı yönünde 10 m/s
B) Güney yönünde 10 m/s
C) Kuzeydoğu yönünde $10\sqrt{2}$ m/s
D) Güneydoğu yönünde $10\sqrt{2}$ m/s
E) Kuzeybatı yönünde $10\sqrt{2}$ m/s

3. Yatay sürtünmesiz yolda hareket eden cismin momentum - zaman grafiği şekildeki gibidir.

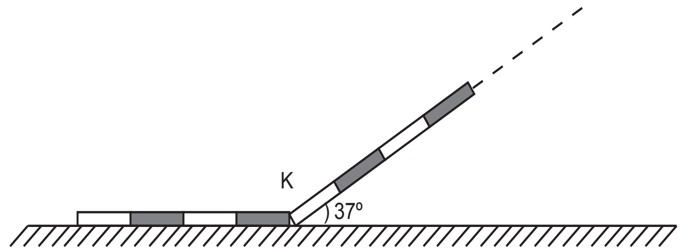
Buna göre,

I. (0-t) aralığında kuvvet etki etmiştir.
II. (t-3t) aralığında hızı değişmemiştir.
III. (3t-4t) aralığında net kuvvet harekete ters yöndedir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I.
B) I ve II.
C) I ve III.
D) II ve III.
E) I, II ve III.

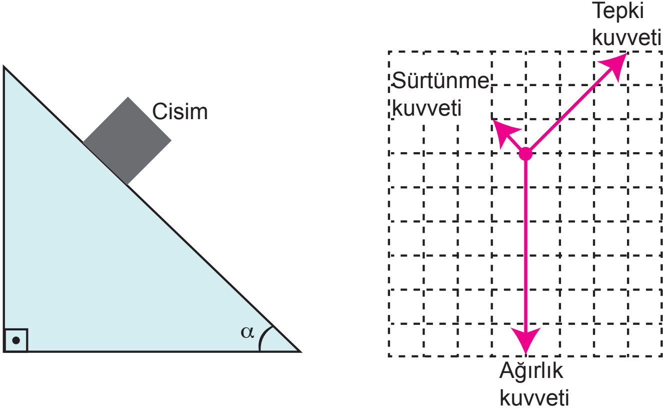
4. Eşit bölmeli türdeş bir tel K noktasından bükülerek zemine konulduğunda şekildeki gibi dengede kalıyor.

Buna göre K noktasından sonra en fazla kaç bölme olabilir? (sin 37° = 0,6; cos 37° = 0,8)

A) 1
B) 2
C) 3
D) 4
E) 5

5. Sürütnmeli eğik düzlem üzerine bırakılan cisim ve cisme etki eden kuvvetlerin diagramı şekildeki gibidir.

Buna göre,

I. Cisim eğik düzlemin alt ucuna doğru hızlanan hareket yapar.

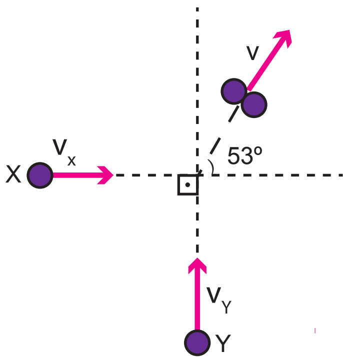
II. Cisim ile eğik düzlem arasındaki sürtünme katsayısı $\frac{1}{3}$'tür.

III. Eğik düzlemin eğimi tan α=1'dir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

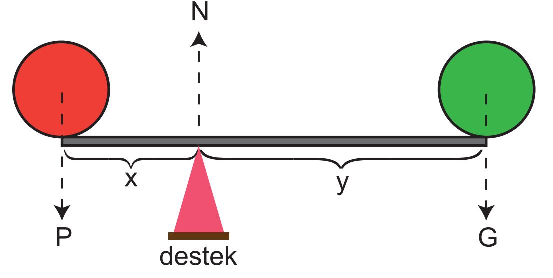
6. Sürtümesiz düzlemde çarğışma öncesi v_X ve v_Y hızları ile dik doğrultuda hareket eden X ve Y cisimleri çarğışınca birbirine kenetlenip şekildeki gibi hareket ediyorlar.

Cisimlerin kütleleri oranı $\frac{m_x}{m_y} = 2$ olduğuna göre çarpışmadan önceki hızların büyüklükleri oranı $\frac{v_x}{v_y}$ kaçtır?

A) $\frac{2}{9}$ B) $\frac{3}{8}$ C) $\frac{2}{5}$ D) $\frac{1}{2}$ E) $\frac{3}{4}$

7. Kolarının uzunluğu x ve y olan ağırlığı önemsiz bir kaldıraç P ve G ağırlıkları ile dengededir.

Desteğin tepki kuvveti N olduğuna göre, sistemde,

I. P + G = N

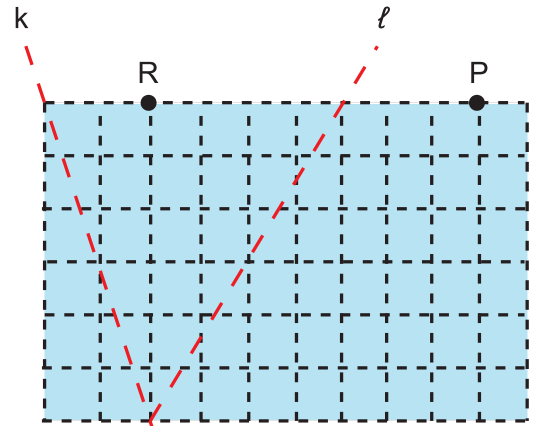
II. P.x = G.y

III. P. (x+y) = N.y

eşitliklerinden hangileri kurulur?

A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

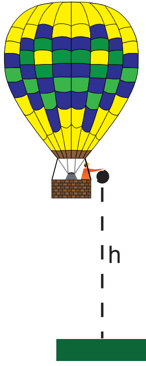
8. Akıntının hızı sabit büyüklükte ve kıyıya paralel olduğu bir nehirde X ve Y yüzücüleri k ve ℓ doğrultularında sabit hızlarla suya girip sırasıyla R ve P noktalarında karşı kıyıya çıkıyorlar.

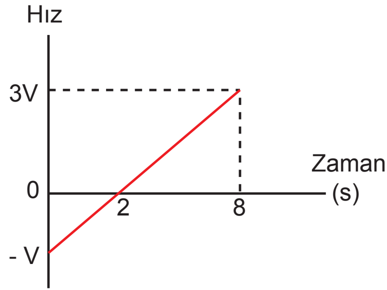
X ve Y yüzücülerinin karşı kıyıya ulaşma süreleri t_x ve t_y olduğuna göre $\frac{tx}{ty}$ oranı kaçtır? (Düzlem eş kare bölmelidir.)

A) $\frac{2}{3}$ B) $\frac{3}{4}$ C) 1 D) $\frac{4}{3}$ E) $\frac{3}{2}$

9. Sabit hızla yükselmekte olan bir yolcu balonu yerden h kadar yükseklikteyken bir cisim balona göre şekil I'deki gibi serbest düşmeye bırakılıyor. Cismin hız-zaman grafiği ise şekil II'deki gibi oluyor.

Şekil I

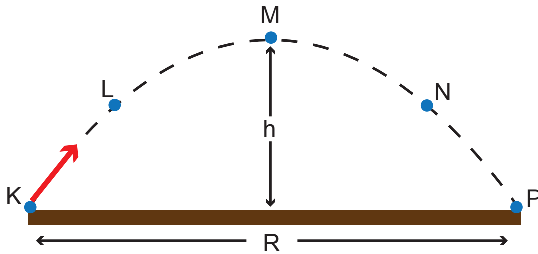

Şekil II

Buna göre h yüksekliği kaç metredir? (g= 10 m/s^2)

A) 120 B) 140 C) 160 D) 180 E) 200

10. Hava sürtünmesinin önemsiz olduğu ortamdaki bir cisim K noktasından eğik olarak atıldığında şekildeki yörüngeyi izleyerek P noktasına düşüyor.

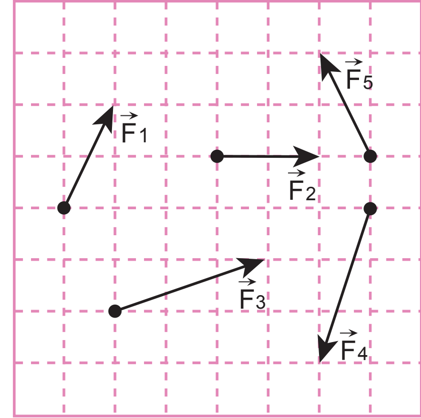

Buna göre cisme etki eden kuvvetlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Cisme hareketi boyunca atış kuvveti etki eder.
B) Cisme hareketi boyunca yer çekimi kuvveti etki eder.
C) M noktasına kadar atış kuvveti, M noktasından sonra yer çekimi kuvveti etki eder.
D) M noktasında hiç kuvvet etki etmez.
E) Düşeyde yer çekimi ivmesi yatayda atış kuvvetinin yatay bileşeni etki eder.

MEB 2020 - 2021 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

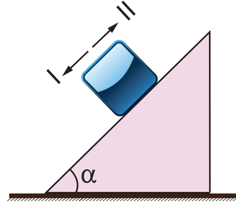
11. Eşit kare bölmeli düzlemde $\vec{F}_1$, $\vec{F}_2$, $\vec{F}_3$, $\vec{F}_4$ ve $\vec{F}_5$ vektörleri veriliyor.

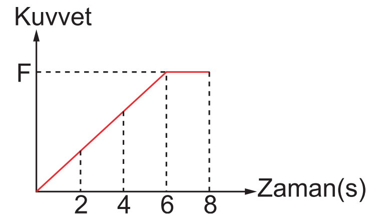

Buna göre sistemde elde edilebilecek bileşke vektörlerin büyüklükleri arasında hangisi bulunmaz?

A) 0 B) 1 C) $\sqrt{13}$ D) $2\sqrt{2}$ E) $3\sqrt{5}$

12. Eğik bir düzlem üzerinde dengede duran bir kolinin yere göre potansiyel enerjisini arttırmak için koliyi hareket ettirmeye çalışan çocuğun uyguladığı kuvvetin zamana bağlı değişim grafiği şekildeki gibidir.

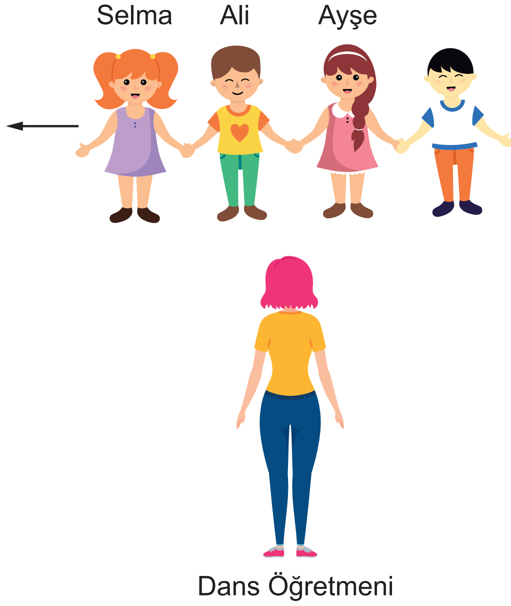

6. s de harekete geçen koli 6-8 s arasında sabit hızla hareket etmiştir.

Buna göre sistemle ile ilgili yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

A) Başlangıçta koliye etki eden sürtünme kuvveti II yönündedir.
B) 6-8 s arasında koliye etki eden sürtünme kuvveti sabittir.
C) Çocuk koliyi II yönünde kuvvet uygulayarak harekete geçirmeye çalışmıştır.
D) 4. s de koliye etki eden sürtünme kuvveti II yönündedir.
E) 7. Saniyede koliye etki eden sürtünme kuvveti I yönündedir.

13. Vücudun belden yukarısını sabit tutarak omuz omuza hizalanıp sadece ayak hareketleriyle düz bir çizgi üzerinde halay çeken bir grup dansçı ve onları sabit bir noktadan, karşıdan bakarak çalıştıran bir dans öğretmeni vardır. Halay ekibi sağ ayaklarını atarak yana doğru ilerleme hareketi yapmaktadırlar.

Halay ekibinde yan yana duran Ali, Selma, Ayşe ve ekibi çalıştıran öğretmen için hangisi yanlıştır?

A) Selma, Ayşe'yi hareketsiz olarak algılar.
B) Ayşe, Ali'yi sağa doğru gidiyor algılar.
C) Öğretmen, Ali'yi sola doğru gidiyor algılar.
D) Ali, öğretmeni sola doğru gidiyor algılar.
E) Selma, Ali'yi hareketsiz olarak algılar.

14. Huysuz bir ineği ahırdan çıkarmaya çalışan çiftçi ineğin boynuna takılı halatı tutarak çekiyor fakat ineği olduğu yerden hareket ettiremiyor.

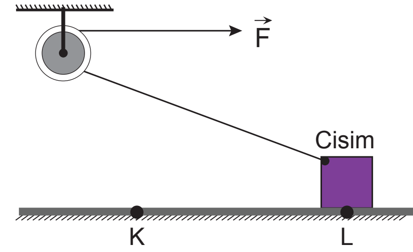
Buna göre;

I. İnek, çiftçinin halatı çekme kuvvetine zıt kuvvet ile halatı çeker.
II. Halatta oluşan gerilme kuvvetinin büyüklüğü çiftçinin uyguladığı kuvvettin büyüklüğünden daha fazladır.
III. Halatta oluşan gerilme kuvvetinin büyüklüğü ineğin çekme kuvvetinin büyüklüğüne eşittir.

hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) I ve III. E) II ve III.

15. Başlangıçta L noktasında durmakta olan cisme bir ip bağlanarak şekildeki sabit makaraya takılıyor. Sabit $\vec{F}$ kuvveti yardımıyla cisim L noktasından K noktasına kadar yerde sürülerek çekiliyor.

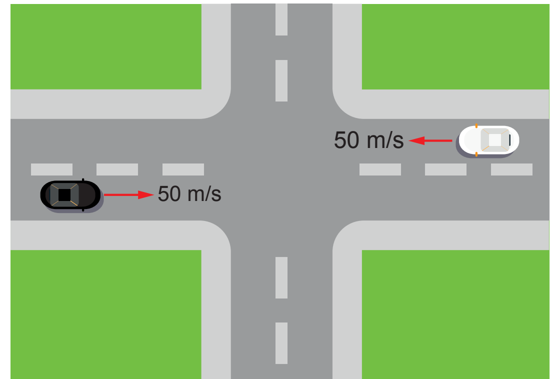
Cisim L noktasından K noktasına gelene kadar geçen süre içinde;

I. Yerin cisme uyguladığı tepki kuvveti azalır.
II. Cismin bağlı olduğu ipteki gerilme kuvveti azalır.
III. Cisme etki eden sürtünme kuvveti azalır.

hangileri gerçekleşir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve II. E) I ve III.

16. Dört yol kavşağına doğru hareket eden beyaz ve siyah aracın sürat ibresi 50 km/h göstermektedir. Her iki araç da sabit hızla kavşağı geçerek kendi istikametinde yoluna devam etmektedir.

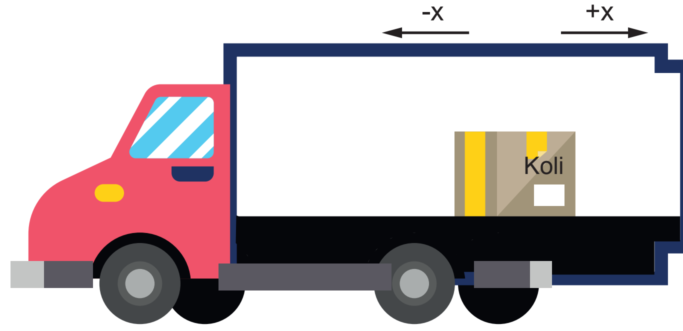
Araba içinde bulunan şoförler için;

I. Siyah araçtaki kavşağa gelene kadar beyaz aracı 100 km/h hızla yaklaşıyormuş gibi algılar.
II. Beyaz araçtaki siyah aracı sürekli 100 km /h hızla yaklaşıyormuş gibi algılar.
III. Her iki araçtakinin kavşağa göre hızları aynıdır.

hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) I ve III. E) I, II ve III.

17. Sefere çıkan bir tırın kapalı kasasında dengede duran bir koli bulunmaktadır.

Buna göre tır ve kolinin hareketi için verilen önermelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?
(–x ve +x tıra göre belirtilen yönlerdir.)

A) Koli –x yönünde kayıyorsa tır +x yönünde düz yolda hızlanıyor olabilir.
B) Tır +x yönünde rampa çıkarken koli –x yönünde kayar.
C) Tır –x yönünde düz yolda sabit hızla giderken koli +x yönünde kayar.
D) Tır –x yönünde rampa inerken koli –x yönünde kayar.
E) Koli +x yönünde kayıyorsa tır +x yönünde düz yolda yavaşlıyor olabilir.

18. Kayak merkezinde kayak öğrenmeye çalışan bir genç başlangıç olarak iki temel hareketi öğreniyor. Bu hareketler düz kayma ve kar sapanıdır. Bunlardan biri ilerleme diğeri ise yavaşlayıp durma amaçlıdır. Her ikisi de hafif eğimli pist için uygun kayak teknikleridir.

Düz kayma	**Kar sapanı**
Kayaklar kalça genişliğinde açık ve paraleldir. Tabanlar, topuk ve parmak uçları tamamen yere basacak durumdadır. Dizler yumuşakça kırıkdır. Kollar yanda serbesttir. Sopalar arkada paralel pozisyondadır. Bu teknikte sabit hızla uzun mesafeler gidilebilir.	Topuklar yerden kalkmaz. Dizler biraz daha öne baskı yapar. Bileklerden topuklara verilen bir kuvvetle, her iki kayağın da arkalarını yerden kaldırmadan (sürterek) dışarı doğru ittirilir. Bu teknikle hız azaltılır.

Buna göre;

I. Kar sapanı bir durma tekniği olarak kullanılabilir.
II. Kar sapanının mantığı sürtünmeyi artırmaktır.
III. Düz kaymada hareket boyunca sürtünme kuvveti sabittir.
IV. Düz kaymada sürtünme kuvveti ağırlıktan küçüktür.

hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) III ve IV. E) I, II, III ve IV.

19. Kerem, Zeynep ve Seda üç yakın arkadaştır. Zeynep ve Seda aynı trende giderken yan rayda hareket eden trenin içinde Kerem'i fark ediyorlar. Pencerelerden birbirine el sallayan arkadaşlar anı ölümsüzleştirmek için fotoğraf çekmeye karar veriyor. Kendisiyle aynı trendeki Seda'nın ve karşı trendeki Kerem'in fotoğraflarını çeken Zeynep fotoğrafları inceliyor. Sedanın olduğu karenin çok net çıktığını, Kerem'in olduğu karede ise arka taraftaki ağaçların şekillerinin bozulduğu ama Kerem'in net çıktığını fark ediyor.

Buna göre;

I. Zeynep ve Seda aynı hareketli sistem içinde oldukları için birbirlerine göre hızları sıfırdır.

II. Kerem'in bindiği trenin hızı Zeynep ve Seda'nın bindiği treninki ile aynıdır.

III. Kerem'in Seda'ya göre hızı sıfırdır.

IV. Ağaçların Kerem'e göre hızı sıfırdır.

yargılarından hangileri doğrudur?

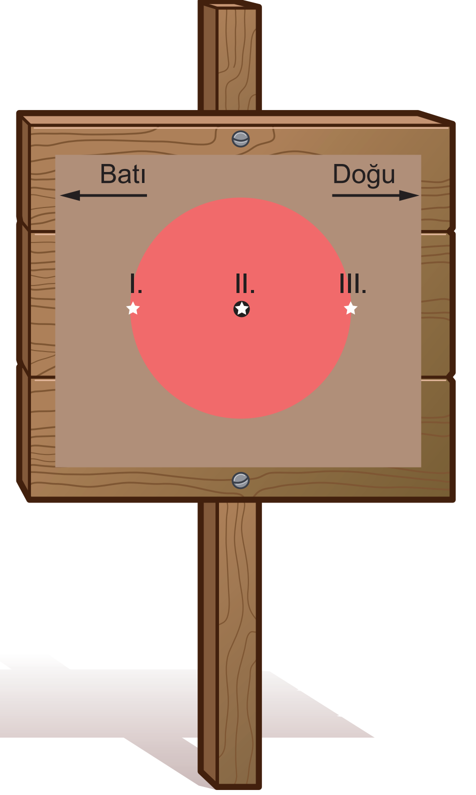
A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) III ve IV. E) I, II ve III.

20. Doğrusal bir hat üzerindeki ayrı üç ray üzerinde ilerleyen X, Y ve Z trenlerinden X treni doğu yönünde ilerlemektedir. X'den bakan gözlemci Y trenini doğu yönünde Z trenini ise batı yönünde ilerliyor görmektedir.

Verilen bilgilere göre yargılardan hangisi kesinlikle yanlıştır?

A) Y treni doğu yönünde ilerlemektedir.
B) Z treni doğu yönünde ilerlemektedir.
C) Z treninin süratı X treninin süratından fazladır.
D) Z treninin süratı X treninin süratından azdır.
E) Y treninin süratı X treninin süratından azdır.

21. Keskin nişancı eğitiminde; askerlerden uzaklıktaki hedef olarak 20 cm çapındaki kırmızı bir topun ortasındaki siyah noktayı vurmaları isteniyor. Kapalı kutu içinde atış yapacak olan askerlere dış ortam hakkında çok bilgi verilmiyor. Kutu içinde ve hedefin yanında senkronize hassas dijital saat var ve hedefi üç denemede vurmaları isteniyor. Kullanılan silahtan çıkan merminin yaklaşık hızının saniyede 800 m olduğu askerler tarafından biliniyor.

Asker atış yaparken hedefi şekildeki gibi görüyor. Yaptığı üç atışta I., II. ve III. noktaları hedef alıyor. Sadece III. atış isabetli oluyor. Dijital saat okumalarını kontrol eden asker atışın 2 saniye sonra hedefi vurduğunu tespit ediyor.

Askerin dış ortam hakkında verdiği rapor;

I. Hedef yaklaşık 1600 m uzaklıktadır.

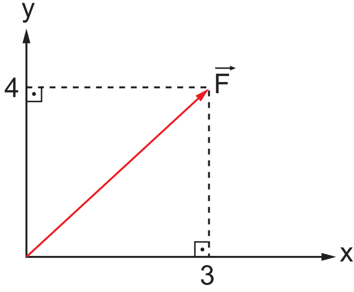
II. Merminin ağılığı mermiye uygulanan hava kaldırma kuvvetine eşittir.

III. Rüzgar Batı yönünde saatte 360 m hızla esmektedir.

şeklindedir. Askerin yaptığı çıkarımların hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve II. D) I ve III. E) I, II ve III.

22. Vektörel büyüklükler paralel kenar yöntemi kullanılarak x-y koordinat düzlemindeki bileşenlerine ayrılıp, düzlem üzerinde belirlenen değerler tablo halinde gösterilebilir.

	x	y
F	3	4

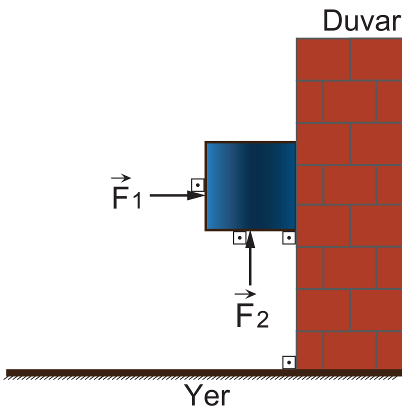
Yukarıda verilen metoda göre bileşenlerine ayrılmış kuvvetlere ait değerler tablo içinde verilmiştir.

	x	y
F_1	-1	3
F_2	6	-2
F_3	5	5
F_4	-5	6
F_5	7	-1

Buna göre kuvvetlerden hangisinin büyüklüğü en fazladır?

A) $\vec{F}_1$ B) $\vec{F}_2$ C) $\vec{F}_3$ D) $\vec{F}_4$ E) $\vec{F}_5$

23. Ağırlığı 30 N olan küp biçimindeki cisim, $\vec{F}_1$ ve $\vec{F}_2$ kuvvetlerinin etkisi ile duvara yaslı biçimde sabit hızla düşeyde hareket etmektedir.

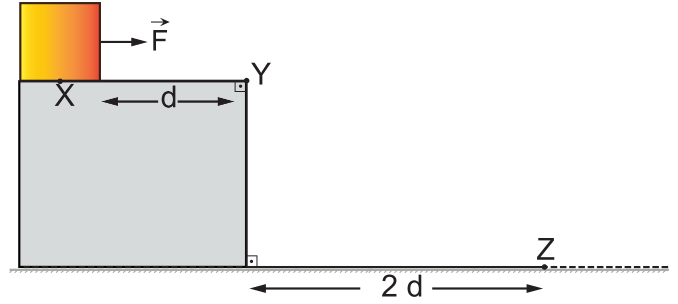

Cisim ile duvar arasındaki sürtünme katsayısı 0,3 ve $\vec{F}_1$ kuvvetinin büyüklüğü 40 N olduğuna göre $\vec{F}_2$ kuvvetinin alabileceği değerler kaç N'dur?

A) 18 - 42 B) 12 - 52 C) 18 - 52 D) 30 - 42 E) 42 - 52

24. Sürtünmesiz sistemin X noktasında durmakta olan bir cisim $\vec{F}$ kuvvetinin etkisi ile harekete geçiyor. Y noktasından geçerek Z noktasına düşüyor.

$\vec{F}$ kuvvetinin sadece XY arasında etki ettiği biliniyor.

Verilen bilgilere göre;

I. Cismin XY arasını alma süresi YZ arasındaki hareket süresinin yarısı kadardır.

II. Cisim XY arasında yatayda ivmeli hareket yapmıştır.

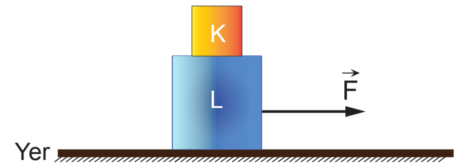
III. Cisim YZ arasında düşeyde ivmeli hareket yapmıştır.

IV. Cismin Y noktasındaki sürati Z noktasındaki süratine eşittir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) I ve II. B) II ve III. C) II ve IV. D) I, II ve III. E) I, II, III ve IV.

25. Üst üste konulmuş K ve L cisimleri, L cismine uygulanan $\vec{F}$ kuvveti etkisi ile beraber hareket ediyorlar.

Buna göre;

I. K ve L cismi arası sürtünmelidir.

II. L cismi ve yer arasında sürtünme yoktur.

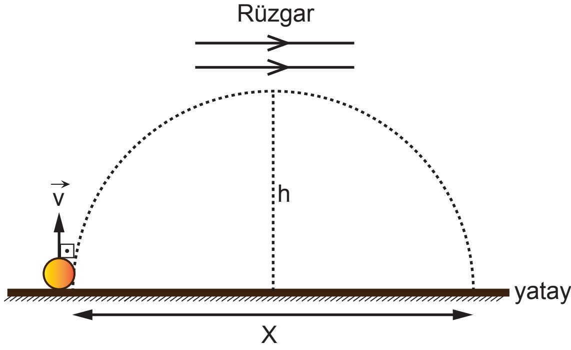
III. K ve L cisimlerinin ivme büyüklükleri eşittir.

IV. K ve L cisimlerinin ivme yönleri aynıdır.

yargılarından hangileri kesinlikle doğrudur?

A) Yalnız I. B) I ve III. C) I, II ve IV. D) I, III ve IV. E) I, II, III ve IV.

26. Rüzgar hızının sabit olduğu bir ortamda düşeyde yukarı $\vec{v}$ hızıyla fırlatılan bir cisim h yüksekliğine kadar çıkarak yatayda X yolunu alarak yere düşüyor.

Rüzgarın hızı daha büyük olsaydı;

I. Çıkabileceği maksimum yükseklik azalırdı.

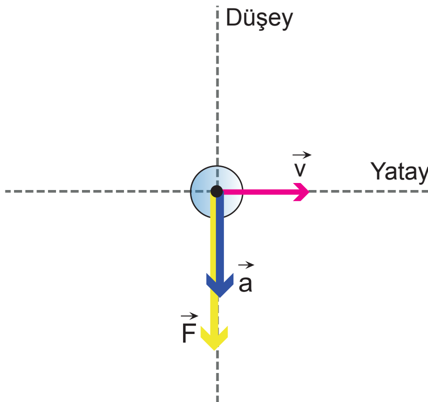
II. Yatayda aldığı yol artardı.

III. Yere düşme süresi artardı.

hangileri gerçekleşirdi?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) II ve III.

27. Hareketli küresel bir cisme ait diagramda hız, kuvvet ve ivme vektörleri verilmiştir.

Buna göre hareket diagramı;

I. eğik olarak atılan cismin maksimum yükseklik anı,

II. yatay olarak atılan cismin harekete başlama anı,

III. eğik olarak atılan cismin yere çarpma anı

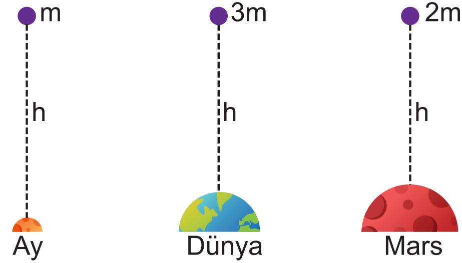
hangi durumlara ait diagram olabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) II ve III.

28. Güneş sistemindeki, gökcisimlerinden Ay, Dünya ve Mars'ın kütle çekim ivmeleri birbirinden farklıdır.

Gök cismi	Çekim ivmesi(m/s^2)
Ay	1,6
Dünya	9,8
Mars	3,7

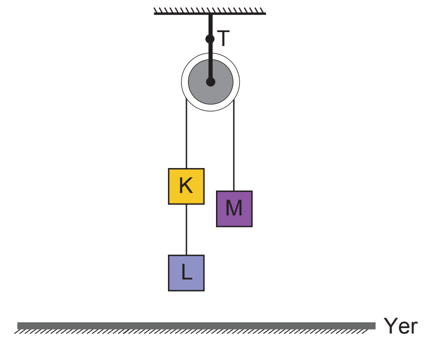
Ay, Dünya ve Mars' da sırasıyla m,3m ve 2m kütleli cisimler sürtünmelerin ihmal edilebileceği bir ortamda eşit yükseklikten serbest düşmeye bırakılıyor.

Cisimlerin yüzeye inme süreleri Ay, Dünya ve Mars için sırayla t_A, t_D ve t_M olduğuna göre, bunlar arasındaki ilişki ne olur?

A) $t_A > t_M > t_D$ B) $t_A = t_D = t_M$
C) $t_D > t_M > t_A$ D) $t_A > t_D > t_M$
E) $t_D > t_A > t_M$

29. Sürtünmelerin önemsiz olduğu bir Atwood aletindeki K, L ve M cisimlerinin kütleleri 1 kg'dır ve ağırlığı önemsiz makarayı taşıyan ipteki gerilme T kadardır.

Sistem serbest bırakılıp tüm cisimlerin hareketli olduğu süre için hangisi yanlıştır? (g = 10 m/s^2)

A) K, L ve M cisimlerinin ivme büyüklükleri aynıdır.

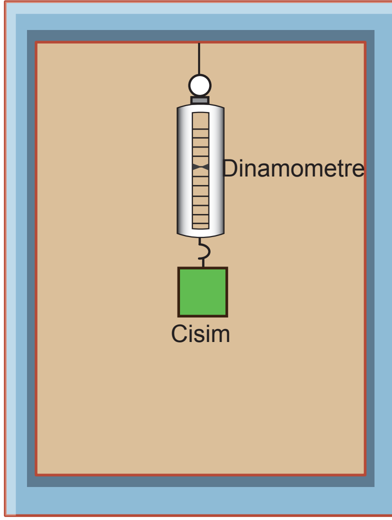
B) K, L ve M cisimlerinin kinetik enerjileri eşittir.

C) K ve L cisimleri aşağı, M cismi ise yukarı yönlü hareket eder.

D) Makarayı taşıyan ipteki T gerilmesi cisimlerin ağırlıklarının toplamına eşittir.

E) K cisminin ivmesinin büyüklüğü 10/3 m/s^2'dir.

30. Sürtünmelerin ve havanın kaldırma kuvvetinin önemsiz olduğu bir ortamdaki ideal asansörün içinde bir cisim dinamometre ve ip yardımıyla tavana asılmıştır.

Yargılardan hangisi <u>yanlıştır</u>? ($g = 10\ m/s^2$)

A) Asansör hareketsiz iken dinamometrenin gösterdiği değer cismin ağırlığına eşittir.

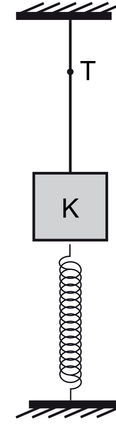
B) Asansör yukarı yönlü sabit hızla hareket ederken dinamometrenin gösterdiği değer cismin ağırlığından büyüktür.

C) Asansör yukarı yönlü $10\ m/s^2$' lik ivme ile hareket ederse dinamometrenin gösterdiği değer cismin ağırlığının iki katına eşit olur.

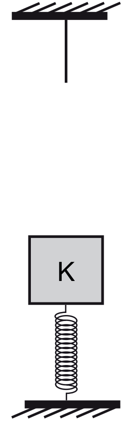
D) Asansör aşağı yönlü $10\ m/s^2$' lik ivme ile hareket ederse dinamometrenin gösterdiği değer sıfır olur.

E) Asansör aşağı yönlü sabit hızla hareket ederken dinamometrenin gösterdiği değer cismin ağırlığına eşittir.

31. Bir ip yardımıyla tavana asılan K cisminin hemen altına bir yay yerleştiriliyor. Cismin bağlı olduğu ip kesilince alttaki yay x kadar sıkışıyor ve sistem dengeye geliyor.

Şekil I

Şekil II

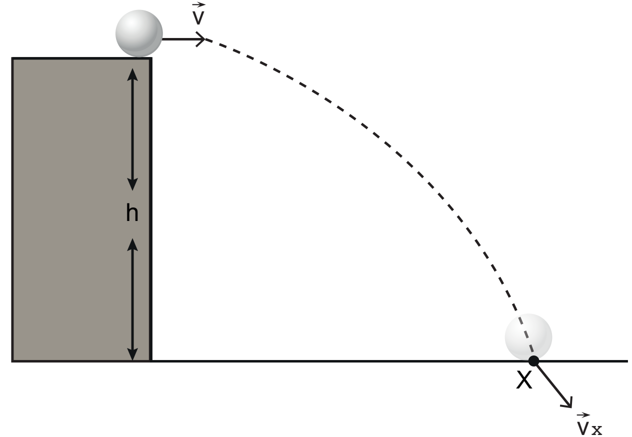
K cisminin kütlesi m ve yay sabiti k olduğuna göre sıkışma miktarı x'i veren matematiksel bağıntı hangisidir?

A) $m \cdot g \cdot k$ B) $\frac{m \cdot g}{k}$ C) $\frac{m \cdot g}{2 \cdot k}$

D) $\frac{2 \cdot m \cdot g}{k}$ E) $2 \cdot m \cdot g \cdot k$

32. Sürtünmesiz ortamda, m kütleli cisim h kadar yükseklikten v hızıyla yatay olarak atılmaktadır.

Cisim t süre sonra X noktasına v_X hızıyla çarpıyor.

Buna göre v_X'in büyüklüğü;

I. cismin kütlesi (m)

II. atılma yüksekliği (h)

III. yatay atılma hızı (v)

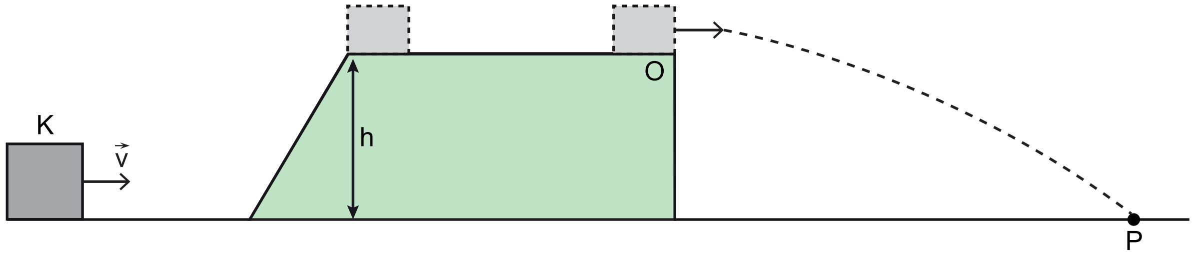
hangilerinin bilinmesi ile hesaplanabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.

D) I ve II. E) II ve III.

MEB 2020 - 2021 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

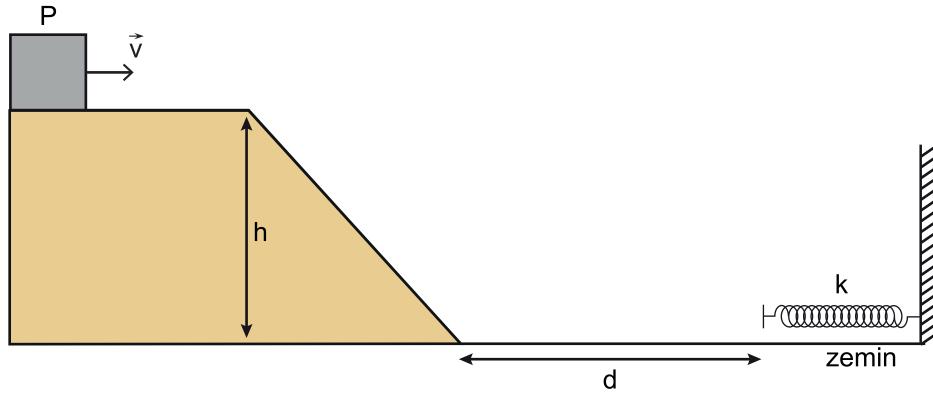
33. Kütlesi m kadar olan K cismi, sürtünmesiz ortamda v hızı ile harekete geçiyor.

O noktasında yatay atış hareketi yaparak P noktasına düşen K cismi için hangisi yanlıştır?

A) h yüksekliği artarsa cismin O noktasından geçiş hızı azalır.
B) v hızının büyüklüğü artarsa cismin O noktasından geçiş hızı artar.
C) h yüksekliği artarsa cismin O noktasından geçip P noktasına düşene kadar geçen süre artar.
D) h yüksekliği artarsa cismin P noktasına çarpma hızı artar.
E) v hızının büyüklüğü artarsa cismin P noktasına çapma hızı artar.

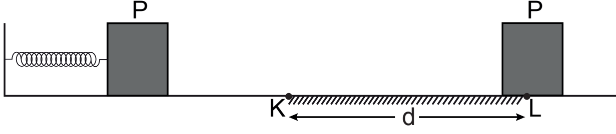
34. Sürtünmesiz ortamda, kütlesi m olan P cismi, h yüksekliğindeki bir tepede v hızı ile harekete geçiyor. Zemine inerek d kadar yol alan cisim, yay sabiti k olan yayı x kadar sıkıştırıp duruyor.

Buna göre sistem için yapılan çıkarımlardan hangisi yanlıştır?

A) Cismin kütlesi (m) artarsa yayın sıkışma miktarı artar.
B) Cismin ilk hızı (v) artarsa yayın sıkışma miktarı artar.
C) Yay sabiti (k) artarsa yayın sıkışma miktarı artar.
D) Zeminde aldığı mesafe (d) artarsa yayın sıkışma miktarı değişmez.
E) Tepenin yüksekliği (h) artarsa yayın sıkışma miktarı artar.

35. Yay sabiti k olan, sıkıştırılmış bir yayın ucuna m kütleli P cismi konuyor. Yay serbest bırakıldığında harekete geçen P cismi, K noktasından sürtünmeli ortama geçerek d kadar yol alıp L noktasında duruyor.

Buna göre P cisminin hareketi için;

I. Sürtünmeye harcanan enerji, başlangıçta yayda depolanan enerjiye eşittir.

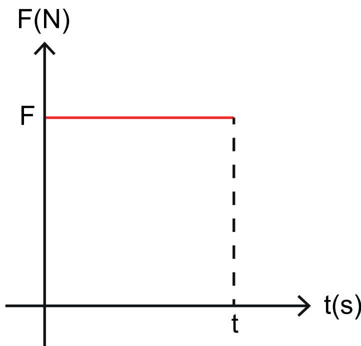
II. P cisminin yaydan kurtulma hızı ile K noktasındaki hızı birbirine eşittir.

III. P cisminin kütlesi arttırılırsa cisim L noktasına gelmeden durur.

yapılan yorumlardan hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) I, II ve III.

36. Sürtünmesiz yüzeyde, m kütleli cisme uygulanan F kuvvetinin zamana bağlı değişim grafiği şekildeki gibidir.

Sisteme ait m, F ve T niceliklerinin sayısal değerleri bilindiğine göre;

I. cismin hız değişimi büyüklüğü,

II. cismin enerjisinin değişim miktarı,

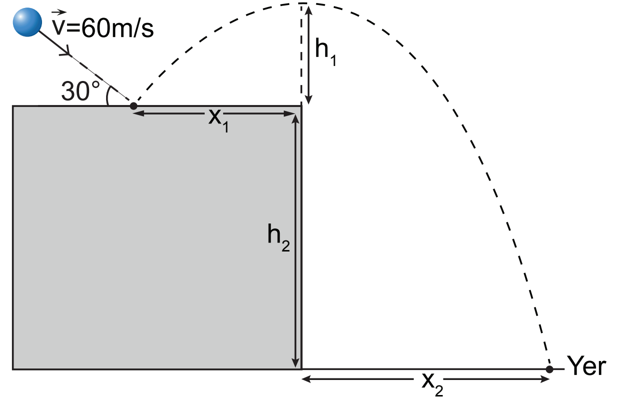
III. cisme uygulanan itmenin büyüklüğü,

IV. cismin ivmesinin büyüklüğü

hangilerinin hesaplaması <u>yapılamaz</u>?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve IV. E) III ve IV.

37. Sürtünmesiz ortamda, m kütleli cisim 60 m/s'lik hızla hareket ederken yatay yüzeyle esnek çarpışma yapıyor.Çarpışmadan 7 s sonra şekildeki güzergahı izleyerek yere düşüyor.

Buna göre;

I. Cismin yatayda aldığı yolların oranı x_1/x_2 =3/4'tür.

II. Cismin h_1 kadar yükselmesi için 3 s zaman geçer.

III. Cisim 30°'lik açı ile eğik atış hareketi yapmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız III. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

38. Kütlesi 980 g olan K cismine, 20 g kütleli bir mermi 500 m/s'lik bir hızla saplanıyor.

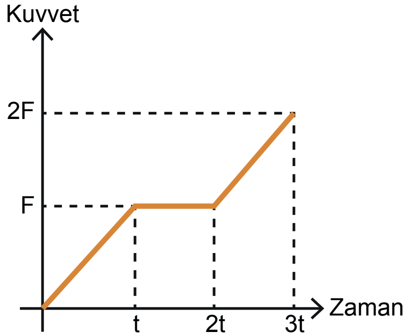
Hareket geçen K cismi, X noktasında sürtünmeli yüzeye giriyor ve Y noktasında duruyor.

X ve Y noktaları arasındaki yüzey için sürtünme katsayısı 0,4 olduğuna göre, X ve Y noktaları arası mesafe kaç m'dir?

A) 50 B) 22,5 C) 12,5 D) 10 E) 7,5

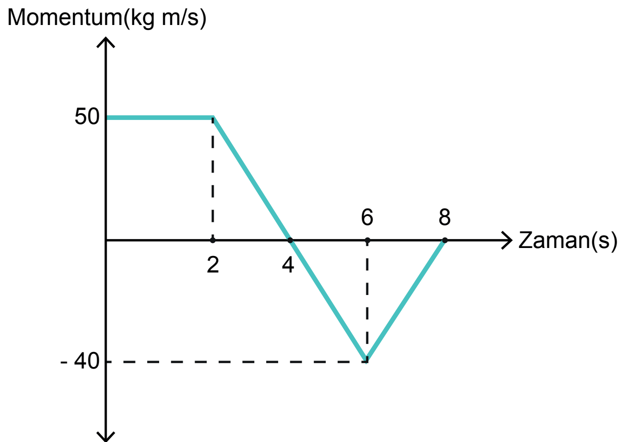
39. Sürtünmesiz yatay düzlemde durmakta olan bir cisim, uygulanan kuvvet etkisi ile harekete geçiyor. Uygulanan kuvvetin zamana bağlı değişimi grafikteki gibidir.

Cismin t anındaki momentumu P ve kinetik enerjisi E kadar olduğuna göre; 2t ve 3t anındaki momentumları ve kinetik enerjileri ne olur?

	2t		3t	
A)	3P	3E	6P	6E
B)	3P	9E	6P	36E
C)	P	E	6P	36E
D)	3P	E	3P	3E
E)	3P	6E	6P	12E

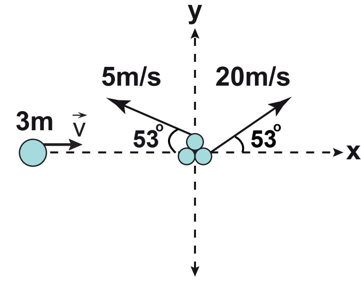
40. Yatay düzlemde bir doğru boyunca hareket eden cismin momentum-zaman grafiği şekildeki gibidir.

Cismin kütlesi 2 kg olduğuna göre, yapılan çıkarımlardan hangisi yanlıştır?

A) 2.s'de cismin hızının büyüklüğü 25 m/s'dir.
B) Cisim 2-4 s aralığında 25 m yer değiştirmiştir.
C) Cisim 4-8 s aralığında 10 m yer değiştirmiştir.
D) 6.s'de cismin sürati 20 m/s'dir.
E) 4.s'de cismin hızı sıfırdır.

41. Sürtünmesiz yatay bir yolda, 3m kütleli cisim $\vec{v}$ hızı ile hareket ederken, iç patlama sonucu üç eşit parçaya ayrılıyor.

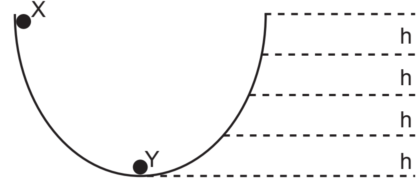

Parçalardan ikisi 5 ve 20 m/s'lik hızlarla şekildeki gibi harekete geçiyor.

Verilen bilgilere göre yapılan çıkarımlardan hangisi yanlıştır?

A) 3m kütleli cismin patlamadan önceki hızı +x yönünde 3 m/s'dir.
B) Patlama sonucu oluşan parçaların toplam momentumu –x yönündedir.
C) Patlamadan önce ve sonra toplam momentumlar eşittir.
D) Patlama sonucu enerji açığa çıkmıştır.
E) Parçalardan diğeri –y yönünde 20 m/s'lik hızla harekete geçer.

42. Sürtünmesiz ortamda, düşey kesiti verilen yarım çember şeklindeki pistin bir ucundan X cismi serbest bırakılıyor. X cismi, pistin tabanında bulunan Y cismine çarpışıp yapışıyor ve beraber harekete geçiyorlar.

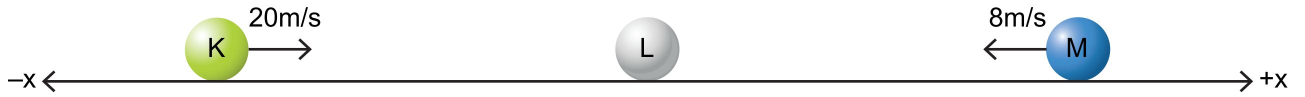
X ve Y cisimlerinin kütleleri eşit olduğuna göre;

I. Cisimler beraberce h kadar yüksekliğe çıkabilirler.
II. Çarpışma esnasında momentum korunmuştur.
III. Çarpışma esnasında mekanik enerji korunmuştur.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız II. B) Yalnız III. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

43. Sürtünmesiz yatay düzlemde K ve M cisimleri hareketli, L cismi ise durgun haldedir. K, L ve M cisimlerinin kütleleri sırasıyla 2m, m ve m kadardır.

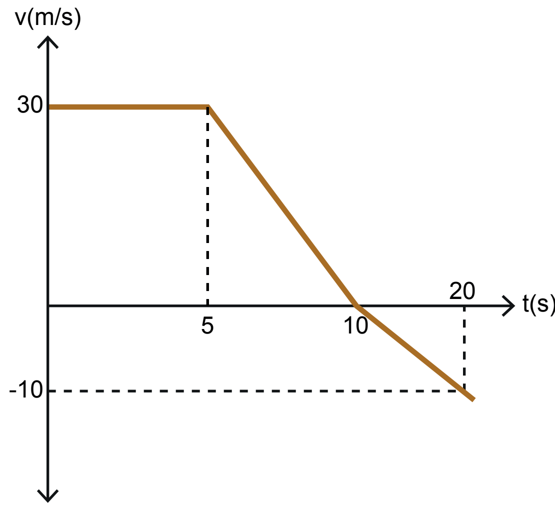

K ve M cisimleri belirtilen yönlerde 20 ve 8 m/s'lik hızlarla hareket ederken, aynı anda L cismine çarpışıp yapışıyorlar.

Buna göre yapılan çıkarımlardan hangisi doğrudur?

A) Cisimler esnek çarpışma yapmıştır.
B) Çarpışma öncesi ve sonrası toplam mekanik enerjiler eşittir.
C) Cisimler yapıştıktan sonra –x yönünde hareket eder.
D) Cisimler beraberce 8 m/s'lik süratle hareket eder.
E) Çarpışma öncesi toplam momentum, çarpışma sonrası toplam momentumdan büyüktür.

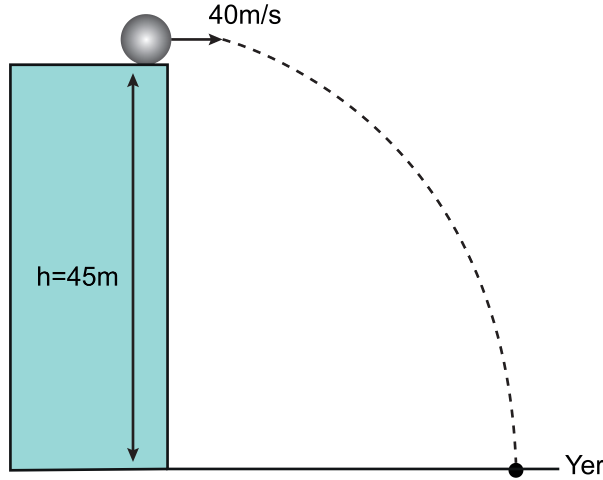
44. Sürtünmesiz yatay düzlemde hareket eden bir cisme ait hızın zamana bağlı değişim grafiği şekildeki gibidir.

Cismin kütlesi 0,2 kg olduğuna göre, yapılan çıkarımlardan hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) 5-10 s aralığında cismin ivmesinin büyüklüğü 6 m/s^2'dir.
B) 5-10 s aralığında cisme etkiyen itmenin büyüklüğü 5 N.s'dir.
C) 3.s'de cismin momentumu 6 kg.m/s'dir.
D) 10-20 s aralığında cisim (-) yönde 1 m/s^2'lik ivme ile hızlanmaktadır.
E) 10-20 s aralığında cisme etkiyen net kuvvet 0,2 N'dur.

45. Sürtünmesiz ortamda 0,5 kg kütleli bir cisim, 45 m yükseklikteki bir tepenin ucundan, 40 m/s'lik hız ile yatay olarak atılıyor.

Buna göre;

I. Cismin yere çarpma hızı 50 m/s'dir.

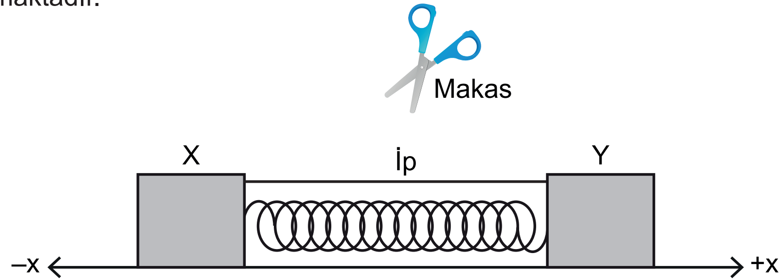
II. Hareket boyunca cisme etkiyen itmenin büyüklüğü 20 N.s'dir.

III. Cisim havada kaldığı süre içinde herhangi bir anda toplam momentumu 20 kg.m/s'den büyüktür.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

46. Sürtünmesiz yatay düzlemde bulunan X ve Y cisimleri birbirlerine bir iple bağlanmışlardır. X ve Y cisimlerinin arasında sıkıştırılmış bir yay bulunmaktadır.

Cisimler arasındaki ip bir makas yardımıyla kesildiğinde, X ve Y cisimleri harekete geçiyor.

X cisminin kütlesi Y'nin kütlesinden fazla olduğuna göre;

I. X'in sürati Y'nin süratinden küçüktür.

II. İp kesilmeden önceki sistemin mekanik enerjisi, ip kesildikten sonraki mekanik enerjiden büyüktür.

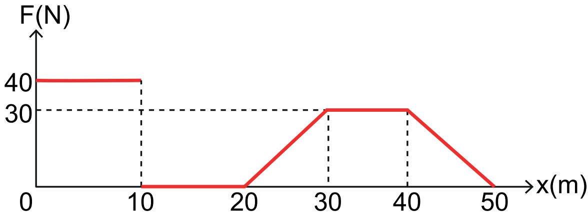
III. X ve Y cisimlerinin momentumları eşittir.

IV. Yayda depolanan enerji ip kesilince X ve Y cisimlerine eşit olarak aktarılmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve IV. D) I, II ve III. E) I, II, III ve IV.

47. Yatay sürtünmesiz düzlemde, doğrusal bir yolda hareket eden cisme etkiyen net kuvvetin yola bağlı grafiği şekildeki gibidir.

Buna göre;

I. 50 m'lik yol boyunca cismin kinetik enerjisindeki değişim 1000 J kadardır.

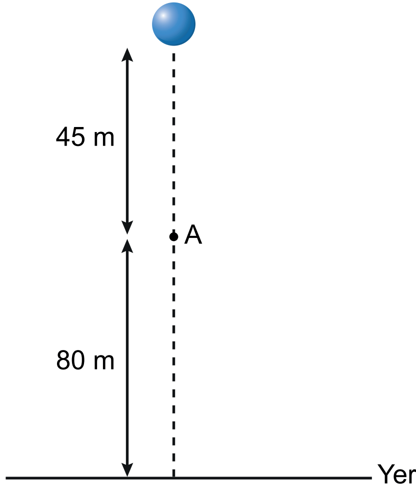
II. 10-20 m arasında cisim sabit hızla hareket etmiştir.

III. 40-50 m arasında cismin hızı azalmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) II ve III.

48. Sürtünmelerin ihmal edildiği bir ortamda, m kütleli cisim şekildeki gibi serbest düşmeye bırakılıyor.

Cisim A noktasına ulaşana kadar cisme etkiyen itme I_1 ve A noktasından geçip yere çarpana kadar cisme etkiyen itme I_2 olduğuna göre; $\frac{I_1}{I_2}$ oranı nedir?

A) $\frac{3}{2}$ B) 1 C) $\frac{9}{16}$ D) $\frac{1}{2}$ E) $\frac{1}{16}$

49. Aküsü bitmiş eski model bir arabayı çalıştırmak isteyen bir grup genç eski bir yöntem olan arabayı vurdurmaya karar veriyor. (Araba vurdurmak: aküsü biten araçlar ilk çalışma için marşa gerekli elektriksel gücü sağlayamazlar. Araba boşa alınıp, yani tekerlerin serbest dönebildiği duruma alınıp, araba ittirilerek bu enerji sağlanmaya çalışılır.) Düz yolda gerçekleşen birkaç başarısız denemeden sonra arabayı yokuş aşağı ittiren gençler arabayı çalıştırmayı başarıyorlar.

Gençlerin her seferinde aynı kuvvetle arabayı ittirdiğini varsaydığımızda;

I. Araç yokuş aşağı inerken ivmesi daha fazladır.

II. Araç yokuş aşağı inerken tekerlere daha az sürtünme kuvveti etki eder.

III. Aracın gençlere uyguladığı tepki kuvveti yokuş aşağı inerken daha azdır.

yapılan yorumların hangisi doğru olur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I ve III.

50. Yokuşun tepesinde bulunan bir manava karpuz indirecek olan kamyon yavaşlayarak yokuşta durur. Araçtan inen şoför aracın kaymaması için arka tekerleğin arkasına bir takoz yerleştirir. Kamyon kasasında bulunan işçi ise manavın çırağına karpuzları eğik olarak tek tek atar ve çırak da karpuzları tezgâha yerleştirir.

Anlatılan bu olayı fizik bilimi açısından incelediğimizde yapılan yorumlardan hangisi yanlış olur?

A) Kamyon yavaşlarken ivme vektörü yokuş aşağı yöndedir.

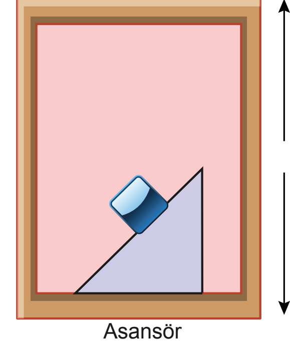
B) Takozun kamyon tekerine uyguladığı tepki kuvveti, kamyon ile yol arasındaki sürtünme kuvveti ile aynı yöndedir.

C) Takoz ile yol arasındaki sürtünme kuvveti takozun ağırlığına eşittir.

D) Kasadan karpuz eksildikçe kamyon ile yol arasındaki sürtünme kuvveti azalır.

E) İşçinin attığı karpuzlar hem düşey hem yatay düzlemde hareket eder.

51. Durgun haldeki asansör içinde bulunan eğik düzlemin üzerindeki cisim şekildeki gibi dengededir.

Buna göre yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

A) Asansör yukarı yönlü sabit hızla hareket ederken, cisim dengede durur.

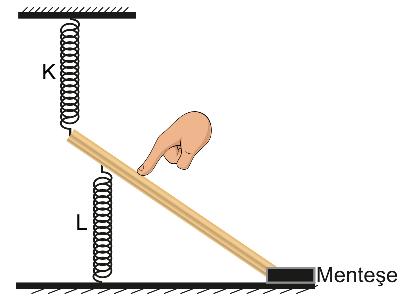
B) Asansör yukarı yönlü hızlanarak hareket ederse, cisim eğik düzlemin alt ucuna doğru kaymaya başlar.

C) Asansör yukarı yönlü yavaşlayarak hareket ederse, cisim eğik düzlemin üst ucuna doğru kayamaya başlar.

D) Asansör aşağı yönlü hızlanarak hareket ederse, cisim eğik düzlemin alt ucuna doğru kaymaya başlar.

E) Asansör aşağı yönlü sabit hızla hareket ederse, cisim dengede durur.

52. Tahta bir çubuk menteşe etrafında rahatça dönebilmektedir. K ve L yayları çubuğa bağlanıp, K yayı tavana, L yayı ise zemine sabitleniyor. K yayı biraz uzayarak ve L yayı bir miktar sıkışarak sistem şekildeki gibi dengeye geliyor.

Tahta çubuk elle biraz aşağı yönlü itilirse;

I. K yayının potansiyel enerjisi artar.

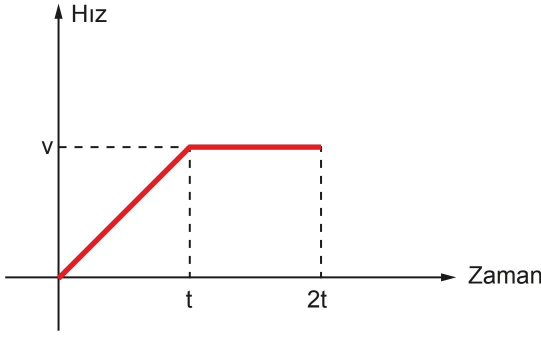
II. L yayının potansiyel enerjisi azalır.

III. Tahta çubuğun potansiyel enerjisi artar.

hangileri gerçekleşir?

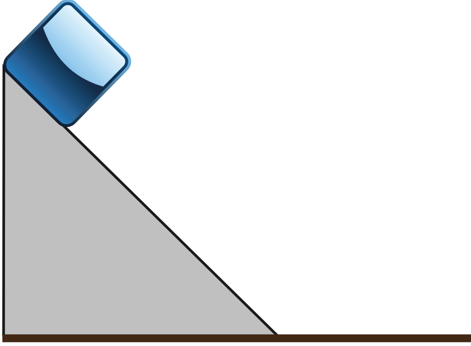
A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve III. E) II ve III.

53. Bir cisme ait hız-zaman grafiği şekildeki gibidir.

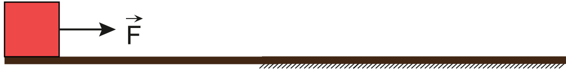

Verilen bu grafik;

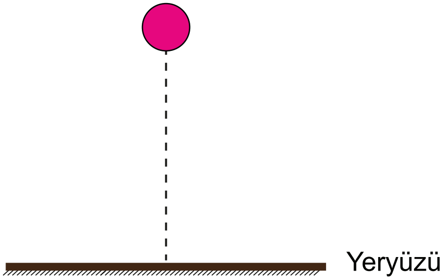
I. sürtünmesiz eğik düzlem tepesinden serbest bırakılıp yere inen cisim,

II. F kuvveti ile harekete geçen ve bir süre sonra sürtünmeli yüzeye giren cisim,

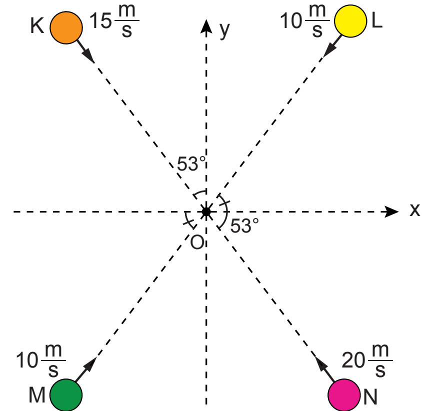
III. yeryüzüne oldukça yüksek bir noktadan serbest bırakılan cisim

sistemlerinden hangilerinde hareket eden cisme ait olabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve II. E) I, II ve III.

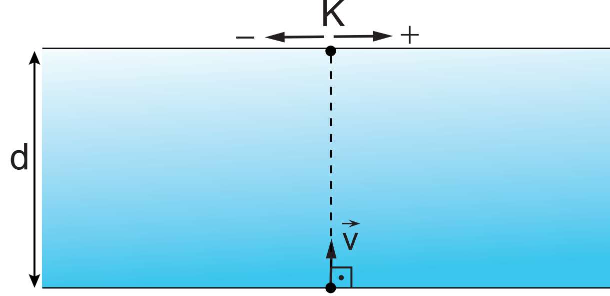
54. Eşit kütleli K, L, M ve N cisimleri belirtilen yönlerde hareket ederek O noktasında çarpışıp yapışıyorlar.

Ortak kütle hangi yönde, kaç m/s'lik hızla hareket eder?

	yön	hız
A)	+y	$\frac{7}{4}$
B)	-y	$\frac{3}{4}$
C)	+x	$\frac{7}{4}$
D)	-x	$\frac{1}{2}$
E)	+y	$\frac{7}{2}$

55. Akıntı hızının her yerde aynı ve kıyıya paralel olduğu, d genişliğinde bir nehire, suya göre $\vec{v}$ hızıyla nehire giren bir yüzücü K noktasına ulaşmak istiyor.

Buna göre;

I. Akıntı hızı + yönde ise yüzücü K noktasına + yönde uzakta bir noktada karşı kıyıya çıkar.

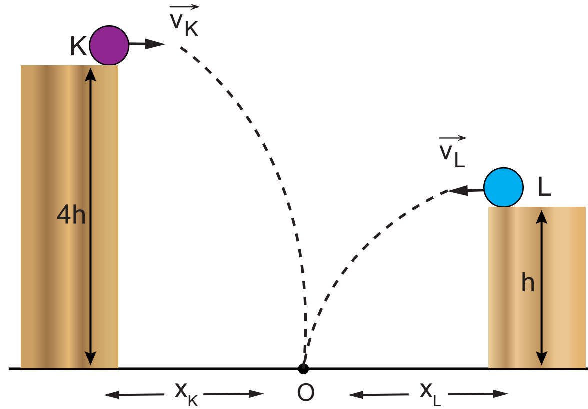
II. Nehrin akıntı hızı yüzücünün suya girme hızından büyükse, karşı kıyıdan çıkış noktası ile K noktası arası mesafe d'den büyüktür.

III. Akıntı hızı – yönde ise yüzücünün yere göre hızının büyüklüğü v'den küçüktür.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

56. K ve L cisimleri $\vec{v}_K$ ve $\vec{v}_L$ hızlarıyla şekildeki gibi yatay olarak atılıyorlar. K ve L cisimleri O noktasında yere çarpıyorlar.

Buna göre;

I. K'nın yere düşme süresi, L'nin yere düşme süresinin iki katı kadardır.

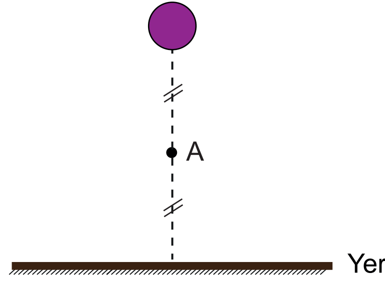
II. x_K mesafesi x_L mesafesinin iki katı kadardır.

III. v_K hızının büyüklüğü v_L hızının büyüklüğünün iki katı kadardır.

yargılarıdan hangileri kesinlikle doğrudur?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

57. Serbest düşmeye bırakılan bir bilye yere $\vec{v}$ hızıyla çarpmaktadır.

A noktasından geçme hızı $\vec{v_A}$ olduğuna göre; v_A hızının büyüklüğü v hızının büyüklüğünün kaç katıdır?

A) $\frac{1}{2}$

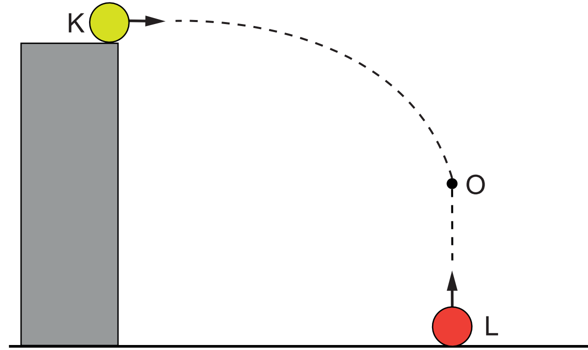
B) $\frac{\sqrt{2}}{2}$

C) $\frac{2}{\sqrt{2}}$

D) $\sqrt{2}$

E) 2

58. K bilyesi 20 m/s'lik hızla bir tepenin üzerinden yatay olarak atılırken L bilyesi yukarı doğru 40m/s'lik hızla fırlatılıyor. 1 s sonra K ve L topları O noktasında çarpışıp yapışıyorlar.

K ve L bilyelerinin kütleleri eşit olduğuna göre; bilyelerin ortak hızı nedir?

A) y, x, $10\frac{m}{s}$

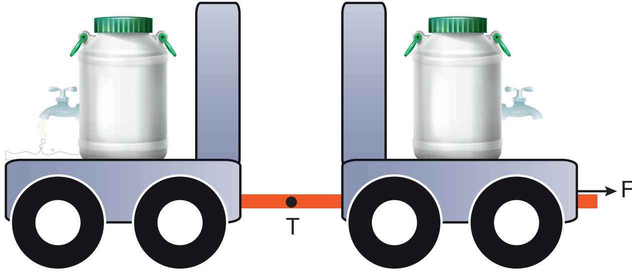
B) y, x, $10\sqrt{2}\frac{m}{s}$, 45°

C) y, x, $10\frac{m}{s}$

D) y, x, $10\sqrt{2}\frac{m}{s}$, 53°

E) y, x, $10\frac{m}{s}$, 45°

59. İçi süt dolu iki bidon tekerlekli iki taşıma aracına konup araçlar birbirine iple bağlanıyor. Öndeki araç sabit F kuvvetiyle çekilerek bidonlar taşınıyor ve araçlar arsındaki ipteki gerilme T kadar oluyor.

Arkada kalan bidonun bozuk musluğundan süt yola aktığına göre, hareket boyunca;

I. sistemin ivmesi,

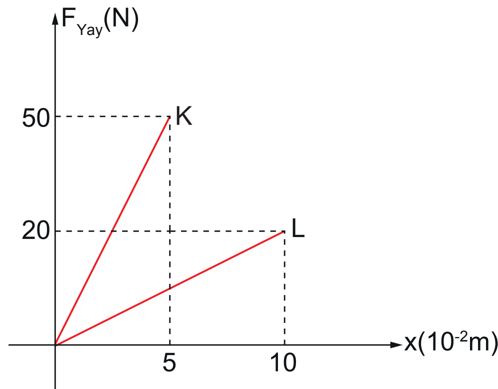
II. T ip gerilmesi,

III. bidonların hızı

hangilerinde zamanla artış gözlenir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I ve III.

60. K ve L yaylarına ait uygulanan kuvvet-uzanım grafiği şekildeki gibidir.

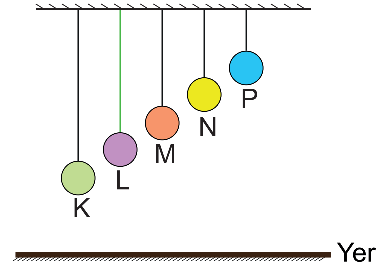

K ve L yaylarının uçlarına eşit kütleli iki cisim bağlanıyor.

K ve L yaylarının potansiyel enerjileri E_K ve E_L olduğuna göre; $\frac{E_K}{E_L}$ oranı nedir?

A) $\frac{1}{5}$ B) $\frac{1}{2}$ C) 1 D) $\frac{5}{4}$ E) 5

61. Eşit kütleli K, L, M, N ve P bilyeleri farklı uzunluktaki esnemesiz iplere şekildeki gibi tavana asılıyor.

Buna göre;

I. Yere göre potansiyel enerjisi en fazla olan P bilyesidir.

II. Gerilme kuvvetinin en büyük olduğu ip K bilyesinin bağlı olduğu iptir.

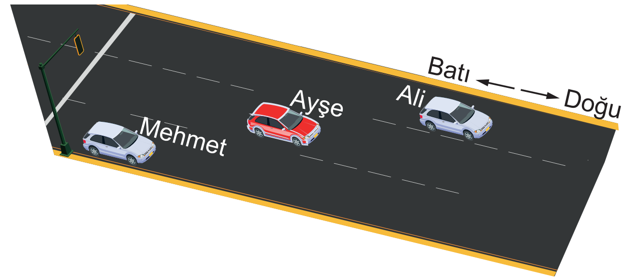
III. İpler kesildiğinde N bilyesinin yere çarpma hızı, L bilyesinin yere çarpma hızından büyüktür.

IV. İpler aynı anda kesildiğinde, M bilyesi P bilyesinden daha sonra yere düşer.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) I ve II. B) I ve III. C) III ve IV. D) I, III ve IV. E) I, II, III ve IV.

62. Ali, Ayşe ve Mehmet adlı üç kişi, yeşil ışık yandığında aynı anda hareket geçiyorlar. Doğu yönünde ilerleyen araçların kısa bir süre sonraki anlık konumları şekildeki gibidir.

Trafik ışığı ve verilen an arasında gerçekleşen hareket için;

I. Mehmet, Ali'yi doğu yönünde uzaklaşıyormuş gibi algılar.

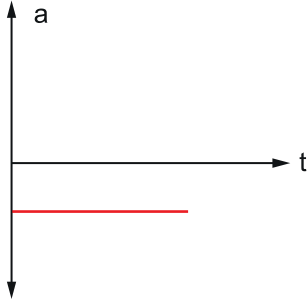
II. Ayşe, Mehmet'i batı yönünde uzaklaşıyormuş gibi algılar.

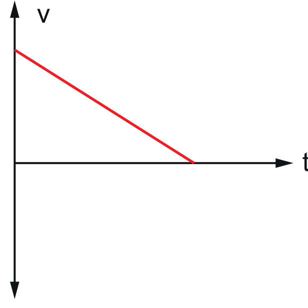
III. Ali, Ayşe'yi batı yönünde uzaklaşıyormuş gibi algılar.

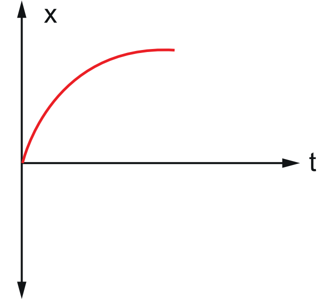
yapılan yorumlardan hangileri doğrudur?

A) Yalnız II. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

63. Bir hareketliye ait ivme - zaman, hız - zaman ve konum-zaman grafikleri verilmiştir.

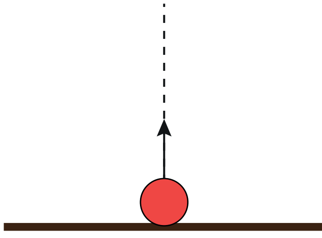

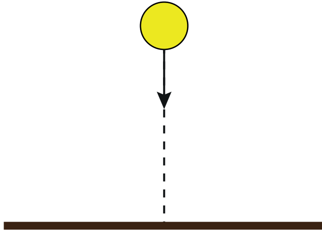

Buna göre;

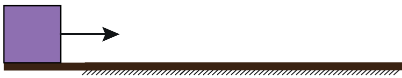
I. aşağıdan yukarı fırlatılan bir top,

II. serbest düşmeye bırakılan top,

III. sürtünmeli yüzeyde hareket eden küp

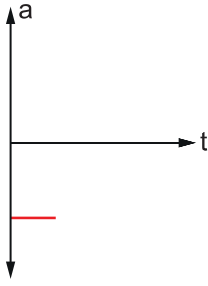
verilen grafikler hangi cisimlere ait olabilir?

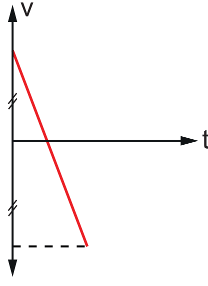
A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

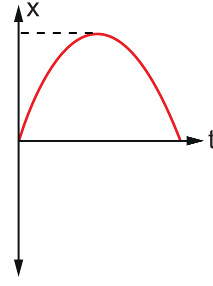
64. Yatay ve düşeyde aynı anda hareket eden cisimlere iki boyutta hareket eden cisimler denir. Bu cisimlerin hareketleri incelenirken yatay ve düşey hareketler için ayrı grafikler çizmek gerekir.

Hareketli bir cisme ait düşey ve yataydaki hareketine ait grafikler şekildeki gibidir.

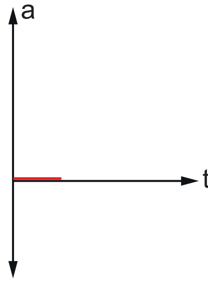
Düşey:

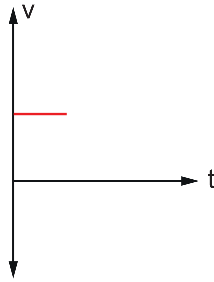

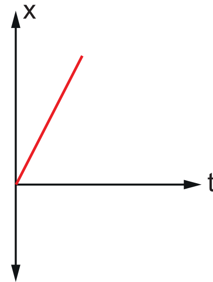

Yatay:

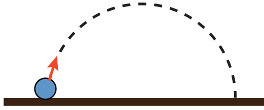

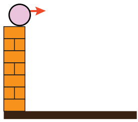

Buna göre;

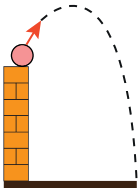
I. eğik atış,

II. yatay atış,

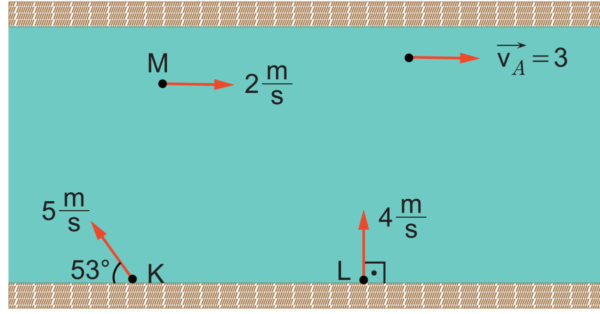
III. tepe üzerinden eğik atış

verilen grafikler hangi atış hareketini yapan cisme ait olabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve II. D) I ve III. E) I, II ve III.

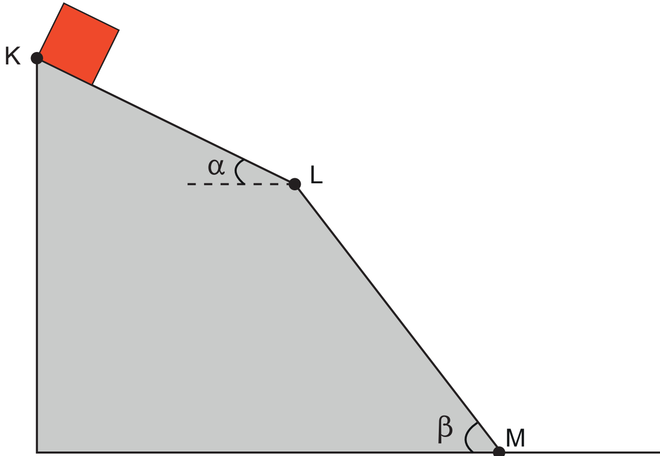
65. Akıntı hızının sabit ve $3\frac{m}{s}$ olduğu bir nehire; K cismi $5\frac{m}{s}$ ve L cismi $4\frac{m}{s}$'lik suya göre hızlarla giriyorlar. M cismi ise suya göre $2\frac{m}{s}$'lik hızla nehirde kıyıya paralel hareket ediyor.

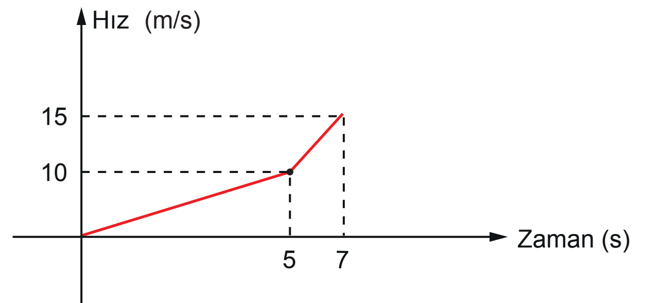

K, L ve M cisimlerinin yere göre hızlarının büyüklükleri v_K, v_L ve v_M olduğuna göre bunlar arasındaki ilişki nedir?

A) $v_K > v_L > v_M$ B) $v_M > v_L > v_K$ C) $v_L = v_M > v_K$ D) $v_K = v_L = v_M$ E) $v_M > v_K > v_L$

66. Sürtünmesiz, eğimleri farklı iki bölmeden oluşan eğik düzlemin tepesinden serbest bırakılan cisme ait hız - zaman grafiği şekildeki gibidir.

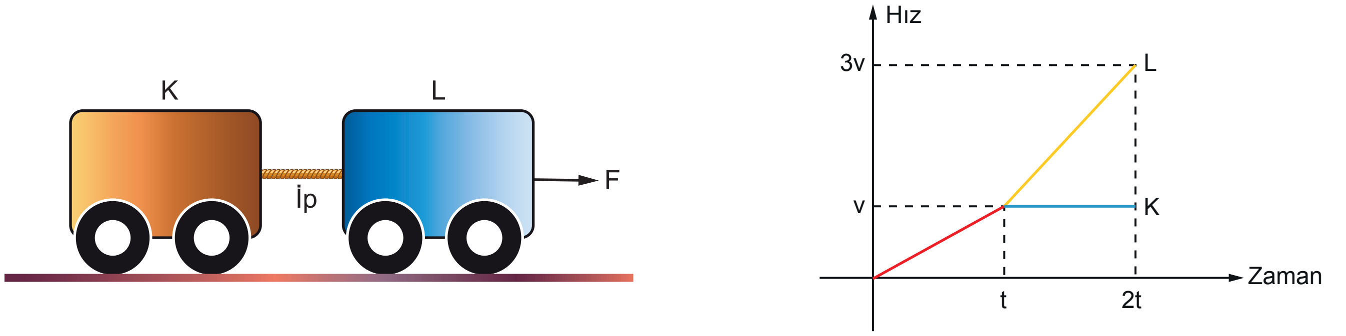

Buna göre yapılan çıkarımlardan hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Cismin K-L noktaları arasını alması 5 s sürmüştür.
B) Cismin L-M noktaları arasındaki ivmesi, K-L noktaları arsındaki ivmesinden büyüktür.
C) K-L noktaları arası mesafe, L-M noktaları arası mesafeye eşittir.
D) Hareketi boyunca cismin ortalama hızı 5 m/s'dir.
E) Cismin M noktasına ulaşması için toplam 7 s geçmiştir.

67. Sürtünmesiz düzlem üzerinde, birbirine iple bağlı K ve L tekerlekli araçlar sabit F kuvvetiyle çekilmeye başlanıyor.

Araçlar hareket halindeyken, K ve L araçları arasındaki ip kopuyor. K ve L araçlarına ait hız - zaman grafiği şekildeki gibidir.

Buna göre;

I. İp t anında kopmuştur.

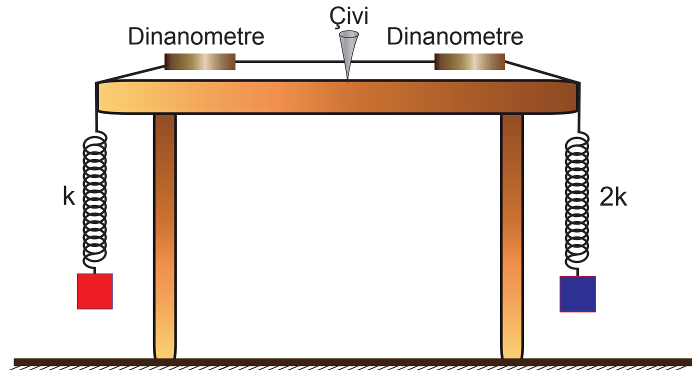
II. K ve L araçlarının kütleleri eşittir.

II. 0-2t zaman aralığında K ve L araçlarının yer değiştirmeleri eşittir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

68. Masanın tam ortasında çakılı olan çiviye bağlanan, eşit uzunluktaki ve üzerinde dinamometre takılı olan iki ipin ucuna, yay sabitleri k ve 2k olan yaylar bağlanıyor. Yayların ucuna iki cisim takılıyor ve dinamometrelerde okunan değerler eşit oluyor.

Buna göre;

I. Yaylara asılan cisimler eşit kütlelidir.

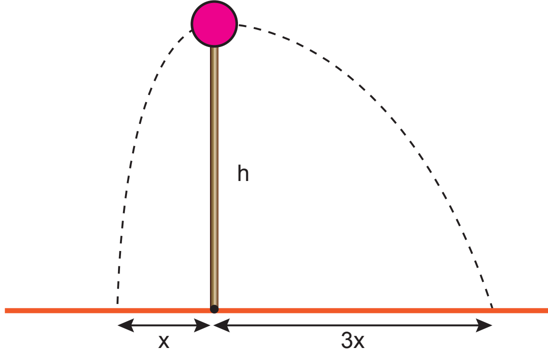
II. Yaylarda meydana gelen uzamalar eşit büyüklüktedir.

III. Yaylarda depolanan potansiyel enerjiler eşit büyüklüktedir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

69. Boyu h kadar olan ince sırığın üstünde bulunan bir cisim, iç patlama sonucu iki parçaya ayrılıyor. Oluşan küçük parçalar şekilde gösterilen yörüngeleri izleyerek yere düşüyorlar.

Buna göre oluşan parçacıkların;

I. kütleleri,

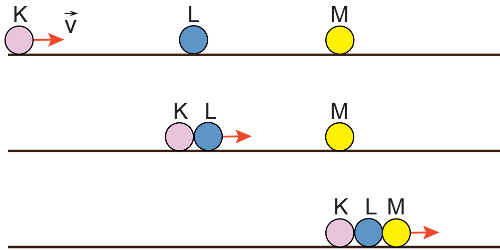
II. yere çarpma hızları,

III. havada kalma süreleri

hangi nicelikleri eşittir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

70. Sürtünmesiz düzlemde, sabit $\vec{v}$ hızıyla kayarak ilerleyen K bilyesi üzerinde yapıştırıcı olan durgun haldeki L bilyesine çarpışıp yapışıyor. K ve L beraber hareket ederken üzerinde yapıştırıcı bulunan durgun haldeki M bilyesine çarpışıp yapışıyor ve üç bilye beraber hareket ediyor.

K, L ve M bilyeleri eşit kütleli olduğuna göre;

I. K, L ve M bilyeleri beraber $\vec{v}/3$ hızıyla hareket ederler.

II. K bilyesi L bilyesine çarpınca enerjisinin yarısını kaybeder.

III. K bilyesinin ilk enerjisi, son durumdaki toplam enerjinin üç katı kadardır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız II. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

FİZİK
CEVAP ANAHTARI

1. Ünite	1. Ünite	1. Ünite
1. B	32. E	63. B
2. D	33. D	64. A
3. E	34. C	65. C
4. D	35. E	66. D
5. E	36. B	67. B
6. B	37. E	68. A
7. E	38. C	69. C
8. A	39. B	70. E
9. C	40. C	
10. B	41. B	
11. A	42. C	
12. D	43. D	
13. B	44. B	
14. D	45. C	
15. E	46. A	
16. D	47. C	
17. C	48. A	
18. E	49. D	
19. E	50. C	
20. E	51. D	
21. C	52. A	
22. D	53. D	
23. A	54. A	
24. B	55. B	
25. D	56. A	
26. B	57. B	
27. C	58. B	
28. A	59. E	
29. D	60. A	
30. B	61. D	
31. D	62. E	

11. SINIF KİMYA

1. Ünite

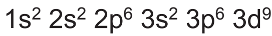
1. Aşağıda bazı orbital türlerinin ℓ ve m_ℓ değerleri verilmiştir.

	Orbital türü	ℓ	m_ℓ
I.	s	0	0
II.	p	1	-1, 0, +1
III.	d	2	-2, -1, 0, +1, +2
IV.	f	3	-3, -2, -1, 0, +1, + 2, +3

Buna göre verilenlerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) I ve III. C).II ve III.
D) I, II ve III. E) I, II, III ve IV.

2. 2+ değerlikli iyonunun elektron dağılımı

$1s^2\ 2s^2\ 2p^6\ 3s^2\ 3p^6\ 3d^9$

olarak verilen X elementi için aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) 4. peiyottadır.
B) B grubu elementidir.
C) Temel hâl elektron dağılımı $3d^{10}$ ile biter.
D) Geçiş elementidir.
E) s orbitallerinde toplam 8 elektronu bulunur.

3. Bir atomun son katmanında bulunan orbital tam dolu veya yarı dolu ise atom küresel simetrik özellik kazanır.

Periyodik sistemde bir elementin küresel simetrik özellik kazanması için aşağıdaki durumlardan hangisi tek başına yeterli değildir?

A) 1. periyotta olması
B) f blokunda bulunması
C) 5A grubunda bulunması
D) s blokunda bulunması
E) Atom numarasının 24 olması

4. Fotoğrafçılıkta hareketli cisimlerin fotoğrafını çekmek için iki yöntem vardır. Bunlardan birisi nesnenin dondurulduğu kısa (anlık) pozlama, diğeri ise cismin hareketinin ve hızının yansıdığı uzun pozlamadır.

Fotoğraf kısa pozlanırsa cismin yeri hakkında bilgi edinilirken, hızı hakkında bilgi edinilemez. Fotoğraf uzun pozlanırsa cismin hızı hakkında bilgi edinilir fakat yeri kesin olarak tespit edilemez.

Buna göre,

I. Elektron da hareketli olduğundan yeri ve hızı aynı anda tespit edilemez.
II. Elektron yörüngelerde dairesel olarak hareket eder.
III. Temel hâdeki atoma enerji verilirse uyarılmış atom hâline geçer.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve II.
D) I ve III. E) I, II ve III.

5. Kuantum sayıları orbitallerin ve orbitallerde yer alan elektronların belirlenmesinde kullanılır. Başlıca kuantum sayıları şunlardır:

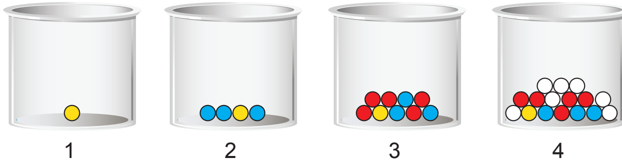
1. Baş kuantum sayısı (n) : Elektronun enerji düzeyine ve elektronun çekirdeğe olan ortalama uzaklığına bağlı olarak değişen kuantum sayısıdır.
2. Açısal momentum kuantum sayısı (ℓ) : Orbitalin şeklini ve bir enerji düzeyinde kaç tane alt enerji düzeyi olduğunu gösteren kuantum sayısıdır. (ℓ= 0,1... (n-1))
3. Manyetik kuantum sayısı (m_ℓ) : Alt enerji düzeyinde kaç tane orbital olduğunu gösteren kuantum sayısıdır. (m_ℓ= 2 ℓ +1 ya da m_ℓ= - ℓ, 0, + ℓ)

Buna göre atomdaki bir elektron aşağıda verilen kuantum sayılarından hangisine sahip olamaz?

	n	ℓ	m_ℓ
A)	4	3	+1
B)	3	1	0
C)	2	1	-1
D)	1	0	0
E)	3	3	-2

6. Kuantum sayıları ile ilgili bir oyun tasarlanıyor. Oyun dört adet kutu ve kutu içinde şekildeki gibi renkli toplardan oluşuyor.

Kutu numaraları baş kuantum sayısını, renkli toplar açısal momentum kuantum sayısını, topun üzerinde yer alan sayı ise manyetik kuantum sayısını temsil ediyor.

Oyun şu şekilde oynanıyor.

- Kutuların herhangi birinden bir top seçilir.
- Seçilen topa göre kuantum sayıları söylenir.

Örneğin 3. kutudan üzerinde -1 yazan kırmızı top çekilirse, baş kuantum sayısı 3, açısal momentum kuantum sayısı 2, manyetik kuantum sayısı -1, orbital türü d olur.

Buna göre 4 numaralı kutudan üzerinde 2 yazan beyaz top çekilirse,

I. Başkuantum sayısı 4,
II. Açısal momentum kuantum sayısı 2,
III. Orbital türü f

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) I ve III. E) I, II ve III.

7. Elementlerin elektron dizilimini öğrencilerine öğretmek isteyen kimya öğretmeni şöyle bir etkinlik tasarlıyor:

- s orbitalindeki elektron sayısı kadar yerinde sayılır.
- p orbitalindeki elektron sayısı kadar ileri yönde adım atılır.
- d orbitalindeki elektron sayısı kadar geri yönde adım atılır.

Örneğin $1s^2\ 2s^2\ 2p^6$ elektron dizilimine göre başlangıçtan 6 adım ileri yönde uzaklaşılmıştır.

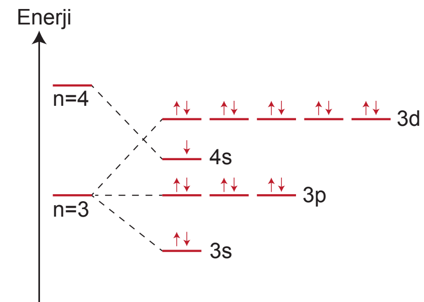
Buna göre başlangıçtan 5 adım ileri yönde uzaklaşmak için elektron diziliminin son terimi,

I. $3p^5$
II. $4s^1$
III. $3d^7$
IV. $4p^3$

orbitallerinden hangileri olabilir?

A) I ve II. B) I ve III. C) II ve III.
D) III ve IV. E) I, II ve IV.

8. Temel hâlde bir atomun orbital dağılımı $3d^4$ ve $3d^9$ ile bitemez. Küresel simetri özelliği kazanmak için 4s orbitalinden bir elektron kendiliğinden 3d orbitaline geçer.
Grafikte X atomunun 3. ve 4. katman ve alt katmanlarının enerji düzeyleri gösterilmiştir.

Buna göre,

I. X atomu uyarılmıştır.
II. X atomunun temel hâl elektron diziliminde m_ℓ = +1 olan toplam 6 tane elektron vardır.
III. ℓ = 0 kuantum sayısına sahip toplam 8 tane elektron vardır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III.
D) II ve III. E) I, II ve III.

9.

Açısal momentum kuantum sayısı (ℓ)	0	1	2	3
Orbital türü	s	p	d	f

Orbitallerin enerji değerleri n+ℓ değerinin artmasıyla yükselir. Aynı n+ℓ değerine sahip olan orbitallerden n değeri büyük olanın enerji değeri de büyük olur.

Buna göre 4f, 2s, 3d, 5p, 6s orbitallerinin enerjilerinin büyükten küçüğe doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) 2s, 3d, 4f, 5p, 6s
B) 6s, 5p, 4f, 3d, 2s
C) 4f, 6s, 5p, 3d, 2s
D) 6s, 2s, 5p, 3d, 4f
E) 4f, 5p, 3d, 6s, 2s

10. Kuantum sayıları, elektronların bulunma olasılığının yüksek olduğu bölgeleri tanımlamamıza yardımcı olur.

- Baş kuantum sayısı (n), elektronun bulunduğu katmanı belirtir.
- Açısal momentum kuantum sayısı (ℓ), elektronun bulunduğu orbital türünü belirtir.
- Manyetik kuantum sayısı (m_ℓ), elektronun manyetik alanda yönelişini belirtir.

Verilen bilgilere göre,

I	II	III
n=2	n=4	n=3
ℓ=1	ℓ=0	ℓ=2
m_ℓ=-1	m_ℓ=0	m_ℓ=1

I, II, III olarak numaralandırılmış ve kuantum sayıları verilmiş elektronların bulunma olasılıklarının yüksek olduğu bölgeler aşağıdakilerin hangisinde doğru gösterilmiştir?

	1s	2s	2p	3s	3p	4s	3d
A)	○	○	(I) ○ ○	○	○ ○ ○	(II)	○ ○ ○ (III) ○
B)	○	○	○ (II) ○	(I)	○ ○ ○	(III)	○ ○ ○ ○ ○
C)	○	○	○ (I) ○	(II)	○ ○ ○	○	○ ○ ○ (III) ○
D)	○	(I)	○ ○ ○	(II)	○ ○ ○	(III)	○ ○ ○ ○ ○
E)	(I)	○	○ ○ ○	○	(II) ○ ○	○	○ ○ ○ (III) ○

11. Bir atomun yarıçapı küçüldükçe son yörüngedeki elektrona çekirdek tarafından uygulanan çekim kuvveti artar. Bu durum atomun elektron verme ve alma eğilimlerini veya metalik ve ametalik özelliklerini etkiler.

Buna göre,

I. Atomun yarıçapı arttıkça metalik aktiflik artar.

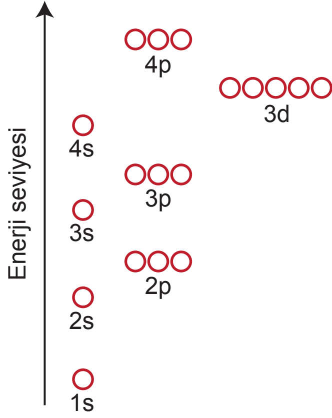
II. Yarıçapı küçük olan atomun, yarıçapı büyük olan atoma göre elektron alması daha kolaydır.

III. Periyodik sistemde atom yarıçapının azaldığı yönde ametalik aktiflik artar.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) I ve III. E) I, II ve III.

12. İnşaatta temelden başlanarak üst katlara çıkıldığı gibi bir atomun elektronları da düşük enerjili orbitallerden başlayarak yüksek enerjili orbitallere doğru yerleşir. Şekilde çok elektronlu bir atomda orbital enerji düzeyleri ve bu düzeylerdeki orbital sayıları gösterilmiştir.

Bir orbitale en fazla iki tane elektron yerleşebileceğine göre,

I. $_{8}O$ atomunun 2. enerji düzeyindeki orbitallerine 6 tane elektron yerleşir.

II. $_{25}Mn$ atomunun 3. enerji düzeyindeki orbitallerine 5 tane elektron yerleşir.

III. $_{20}Ca$ atomunun 4. enerji düzeyindeki orbitallerine 2 tane elektron yerleşir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve II. E) I ve III.

13. Elektronların orbitallere yerleşme kuralları;

1. Bir orbitale en fazla 2 tane elektron zıt spinli olarak yerleşir.
2. Eş enerjili orbitallere elektronlar önce aynı spinle birer birer yerleşir.
3. Elektronlar önce en düşük enerjili orbitallere yerleşirler ve düşük enerjili orbitaller dolmadan diğer orbitallere elektron yerleşemez.

şeklindedir.

Buna göre aşağıdaki bazı atomlara ait orbital şemalarından hangisinde <u>hata</u> yapılmıştır?

A) $_{17}Cl$: (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑) (↑↓)

B) $_{8}O$: (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑) (↑)

C) $_{16}S$: (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑↓) ( )

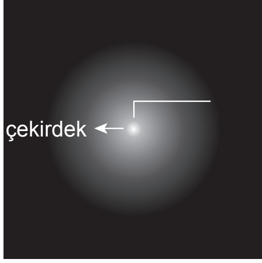
D) $_{13}Al$: (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑) ( ) ( )

E) $_{14}Si$: (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑↓) (↑) (↑) ( )

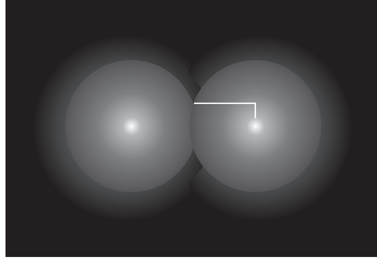
14. Atom ve taneciklerin yarıçapları ile ilgili;

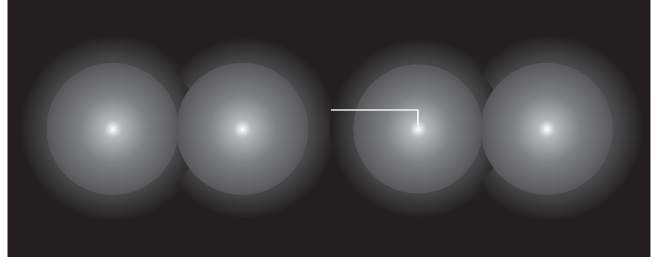
- Atomik yarıçap: Atomun çekirdeği ile son yörüngesindeki elektronu arasındaki uzaklıktır.
- Kovalent yarıçap: Kovalent bağ yapmış atomların çekirdekleri arasındaki uzaklığın yarısıdır.
- Van der Waals yarıçapı: Aralarında zayıf etkileşim bulunan iki atomun çekirdekleri arasındaki uzaklığın yarısıdır.

bilgileri veriliyor.

Hidrojen atomunun yarıçapı

Hidrojen atomunun kovalent yarıçapı

Hidrojen molekülleri arasındaki van der Waals yarıçapı

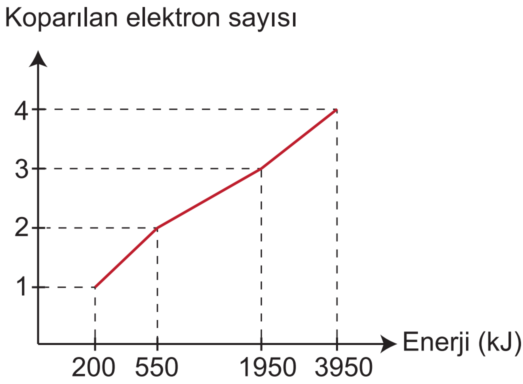
Buna göre,

I. Atom yarıçapı van der Waals yarıçapından büyüktür.
II. Kovalent yarıçapı atomik yarıçaptan küçüktür.
III. Van der Waals yarıçapı kovalent yarıçapından büyüktür.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

15. Aşağıda X atomunun koparılan elektron sayısı - enerji grafiği verilmiştir.

Buna göre baş grup elementi olan X ile ilgili,

I. 2A grubundadır.
II. s blokunda yer alır.
III. 3. iyonlaşma enerjisi 1400 kJ'dir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

16.
- Nötr atom elektron verdikçe kalan elektronlar çekirdek tarafından daha güçlü çekileceğinden atom yarıçapı küçülür.
- Nötr atom elektron aldıkça elektron başına düşen çekirdeğin çekim gücü azalacağından atom yarıçapı büyür.

Bu bilgilere göre, $_{7}N^{5+}$, $_{7}N^{3-}$, $_{6}C^{4-}$, $_{12}Mg^{2+}$, $_{11}Na^{+}$ kimyasal türlerinin yarıçaplarının küçükten büyüğe doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) $_{6}C^{4-}$, $_{7}N^{3-}$, $_{11}Na^{+}$, $_{12}Mg^{2+}$, $_{7}N^{5+}$

B) $_{7}N^{5+}$, $_{12}Mg^{2+}$, $_{11}Na^{+}$, $_{7}N^{3-}$, $_{6}C^{4-}$

C) $_{6}C^{4-}$, $_{7}N^{3-}$, $_{7}N^{5+}$, $_{11}Na^{+}$, $_{12}Mg^{2+}$

D) $_{12}Mg^{2+}$, $_{11}Na^{+}$, $_{7}N^{5+}$, $_{7}N^{3-}$, $_{6}C^{4-}$

E) $_{11}Na^{+}$, $_{7}N^{5+}$, $_{12}Mg^{2+}$, $_{6}C^{4-}$, $_{7}N^{3-}$

17. Nötr gaz hâldeki bir atomdan bir elektron koparmak için gereken enerjiye 1. iyonlaşma enerjisi, +1 yüklü gaz hâldeki iyondan bir elektron koparmak için gereken enerjiye 2. iyonlaşma enerjisi denir. İyonlaşma enerjisi tanecik hacmi ile ters orantılı olduğundan bir atomdan elektron kopardıkça bir sonraki elektronu koparmak zorlaşır.

Verilen bilgiye göre aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Na(g) + enerji → Na^{+} + e^{-} tepkimesinde harcanan enerji, Na atomunun 1. iyonlaşma enerjisidir.

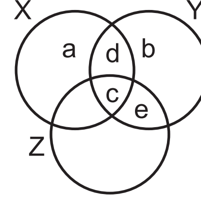
B) Mg(g) + enerji → Mg^{2+} + $2e^{-}$ tepkimesinde harcanan enerji, Mg atomunun 1. ve 2. iyonlaşma enerjilerinin toplamıdır.

C) Na^{+} iyonundan elektron koparmak, Na atomundan elektron koparmaktan daha zordur.

D) 2. iyonlaşma enerjisi, atomdan iki tane elektron koparmak için gereken enerjidir.

E) Mg katısından bir elektron koparmak için gereken enerji, Mg atomunun 1.iyonlaşma enerjisinden daha büyüktür.

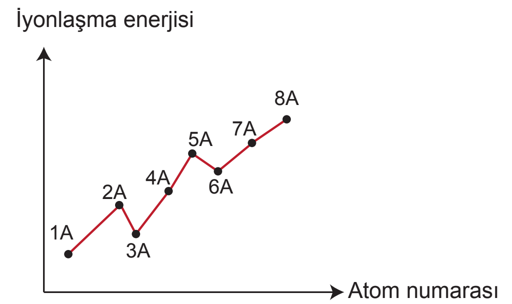
18. Aynı periyottaki X, Y ve Z elementleri sırasıyla 1A, 7A ve 3A gruplarında bulunmaktadır.
Bu elementlerin özellikleri ile ilgili aşağıdaki küme sistemi oluşturulmuştur.

a, b, c, d ve e X, Y ve Z elementlerine ait özellikler olduğuna göre aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

	Bilgi	Bölge
A)	en büyük elektronegatiflik	b
B)	en büyük yarıçap	a
C)	en yüksek enerjili orbital türü	d
D)	küresel simetri göstermeme	e
E)	elektron içeren katman sayısı	c

19. Periyodik sistemde aynı periyotta soldan sağa doğru gidildiğinde baş grup (A grubu) elementlerinde atom yarıçapı küçülürken iyonlaşma enerjisi genellikle artma eğilimi gösterir. Ancak iyonlaşma enerjisindeki değişim sadece atom yarıçapına bağlı değildir. Elektron dağılımının son katmanındaki orbitalleri yarı dolu veya tam dolu olan atomlar küresel simetrik olduklarından daha kararlıdırlar ve bu atomlardan elektron koparmak daha zordur. Bu durum grafikte gösterilmiştir.

Verilen bilgilere göre aşağıdaki atom çiftlerinden hangisinde atom yarıçapı büyük olanın iyonlaşma enerjisi de büyüktür?

A) $_{12}Mg$ — $_{13}Al$
B) $_{11}Na$ — $_{12}Mg$
C) $_{8}O$ — $_{9}F$
D) $_{7}N$ — $_{10}Ne$
E) $_{4}Be$ — $_{3}Li$

20.

Sahne

1																	2
3	4											5	6	7	8	9	10
11	12											13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36

Oturma düzeni şekildeki gibi olan bir konferans salonunda koltuk numarası aynı zamanda bir elementin atom numarasıdır.

Buna göre,

I. bileşiklerinde sadece +1 değerlik alan elementleri,
II. p blokunda yer alan elementleri,
III. geçiş metalleri olarak bilinen elementleri

temsil eden koltuk numaralarında oturan kişiler sahneye çağırıldığında kaç kişi yerinde kalır?

A) 2 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

21. Periyodik sistemde aynı periyotta soldan sağa gidildikçe elektronegatiflik genellikle artarken, aynı grupta yukarıdan aşağıya inildikçe genellikle azalır.
Periyodik sistemde X, Y, Z, T, ve Q elementlerinin elektronegatiflik değerleri tabloda verilmiştir.

Element	Elektronegatiflik
X	3
Y	2,8
Z	2,5
T	2,1
Q	4

Q, Y ve X elementleri aynı grupta, X, Z ve T elementleri aynı periyotta olduğuna göre bu elementlerin yer aldığı periyodik sistem kesiti aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A)

		Q
T	Z	X
		Y

B)

X	Z	T
Q		
Y		

C)

	Q	
T	X	Z
	Y	

D)

Q		
Y		
X	Z	T

E)

	Y	
	Q	
Z	X	T

22. Periyodik sistemin d blokunda bulunan Fe ve Ag elementleri ile ilgili;

"Fe elementi, bileşiklerinde genellikle -2 yükseltgenme basamağına sahip olan O ile FeO ve Fe_2O_3 bileşiklerini oluştururken Ag elementi, sadece Ag_2O bileşiğini oluşturmaktadır." bilgisi veriliyor.

Buna göre,

I. d bloku elementlerinin tamamı bileşiklerinde farklı yükseltgenme basamağına sahiptir.

II. Fe elementi bileşiklerinde +2 ve +3 yükseltgenme basamağına sahiptir.

III. Ag elementi O elementi ile yaptığı bileşikte +1 yükseltgenme basamağına sahiptir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

23. Yükseltgenme basamağı bulunurken bileşiklerin yük dengesi sıfıra eşitlenir.

Örneğin H_3PO_4 bileşik olduğu için H, P ve O elementlerinin yükseltgenme basamakları toplamı sıfır olmalıdır.

3H + P + 4O = 0

3(+1) + P + 4(-2) = 0

(+3) + P + (-8) = 0

P = +5

Fosfor elementinin H_3PO_4 bileşiğindeki yükseltgenme basamağı +5'tir.

Buna göre,

I. N_2O

II. HNO_2

III. NO

IV. HNO_3

bileşiklerindeki N atomunun yükseltgenme basamağı değerinin küçükten büyüğe doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) III < I < IV < II

B) I < III < II < IV

C) I < II < III < IV

D) II < III < IV < I

E) I < IV < III < II

24. X, Y ve Z elementlerinin periyodik sistemdeki grup numaraları sırasıyla 2A, 5A ve 8A'dır.

Buna göre X, Y ve Z elementleri ile ilgili,

I. Elektron diziliminin s^2 ile sonlanması,

II. p blokunda yer alması,

III. Oda koşullarında gaz hâlde bulunması

özelliklerinden hangileri en az ikisi için doğru olabilir?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

25. Elektron ilgisi gaz hâlindeki bir mol atomun, bir mol elektron alması sırasındaki enerji değişiminin ölçüsüdür. E.İ ile gösterilir.

Bazı element atomlarının elektron ilgileri şöyledir:

$F(g) + e^- \rightarrow F^-(g)$ E.İ : -328 kJ/mol

$Cl(g) + e^- \rightarrow Cl^-(g)$ E.İ : -349 kJ/mol

$Be(g) + e^- \rightarrow Be^-(g)$ E.İ : +240 kJ/mol

$Mg(g) + e^- \rightarrow Mg^-(g)$ E.İ : +21 kJ/mol

Buna göre,

I. Klor atomunun elektron ilgisi en büyüktür.

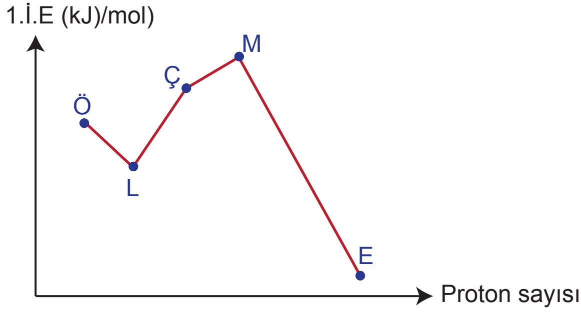
II. Bir mol magnezyum atomunun bir mol elektron alması sırasında 21 kJ ısı açığa çıkar.

III. Elektron ilgisi ısı alan veya ısı veren bir olaydır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız III. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

26. Birinci iyonlaşma enerjisi (İ.E) – proton sayısı grafiği verilen Ö, L, Ç, M ve E element atomlarının çekirdek yükleri ardışık sayı olup, M atomunun elektron dizilimi $2p^6$ ile sonlanmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) L elementi bileşiklerinde -2 ile +6 yükseltgenme basamaklarını alabilir.

B) E elementinin bütün değerlik elektronları "s" orbitallerindedir.

C) Ö, M ve E elementleri küresel simetri özelliğine sahiptir.

D) Ö, L, Ç ve M elementleri periyodik sistemin "p" blokunda yer alır.

E) Ç elementinin elektron ilgisi ve E elementinin atom yarıçapı en büyüktür.

27. Tabloda bazı baş grup elementlerinin iyonlaşma enerjileri (İ.E) kJ/mol cinsinden verilmiştir.

Element	$İE_1$	$İE_2$	$İE_3$	$İE_4$
L	1312			
M	2373	5251		
T	520	7300	11815	
Z	899	1757	14850	21005

Her elementte değerlik elektronlarının hepsi uzaklaştırıldıktan sonra, iyonlaşma enerjisinde çok büyük oranda artış görülür.

Değerlik elektron sayısı grup numarasına eşit olduğuna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) L ve Z aynı grupta bulunur.

B) T 3A grubunda bulunur.

C) Z'nin değerlik elektron sayısı 4'tür.

D) L'nin atom yarıçapı T'ninkinden küçüktür.

E) M 2A grubunda bulunur.

28. Bir atomun moleküldeki veya iyonik bileşikteki yük sayısına *yükseltgenme basamağı* denir. İyon yükü sadece iyonik bileşiklerdeki iyonların yükü için kullanılabilir. Yükseltgeme basamağı ise iyonik bileşiklerdeki iyonların ve moleküler yapıdaki atomların yükleri için kullanılabilen daha geniş bir kavramdır.

Buna göre aşağıdaki bileşiklerin hangisi için hem iyon yükü hem de yükseltgenme basamağı kavramı kullanılabilir?

($_1H$, $_6C$, $_7N$, $_8O$, $_{13}Al$, $_{17}Cl$)

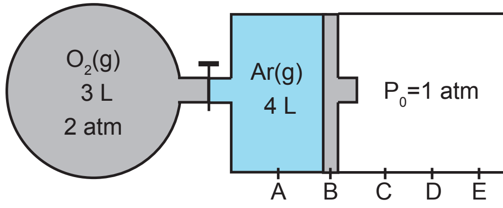
A) NH_3
B) H_2O
C) Al_2O_3
D) C_2H_5OH
E) CCl_4

11. SINIF KİMYA

2. Ünite

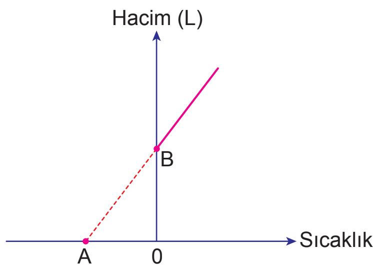
1. Aşağıdaki sistemde musluk açılıyor ve gazlar sabit sıcaklıkta karışıyor.

Buna göre son durumda pistonun nerede durması beklenir?
(Bölmeler arası mesafeler eşittir, gazların ideal olduğu varsayılacaktır.)

A) B - C arası B) C noktası C) C - D arası D) D - E arası E) E noktası

2. Grafikte, 1 atm basınç altında N tane X gazının hacminin sıcaklığa bağlı değişimi gösterilmiştir.

Buna göre,

I. A noktası mutlak sıfır olarak tanımlanır.

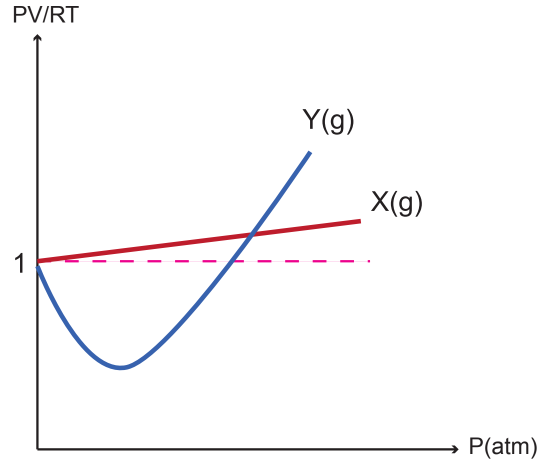
II. Sıcaklık birimi °C'tur.

III. B noktasında hacim 22,4 L'dir.

yargılarından hangileri doğrudur?
(N: Avogadro sayısı)

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

3. Aşağıdaki grafikte X ve Y gazlarının PV/RT oranlarının basınçla değişimi gösterilmiştir.

Buna göre,

I. Basınç arttıkça X gazı ideallikten uzaklaşır.

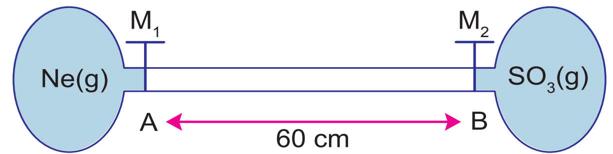
II. Y gazı X gazına göre ideallikten daha az sapmıştır.

III. X gazının moleküller arası çekim kuvveti, Y gazınınkinden fazladır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

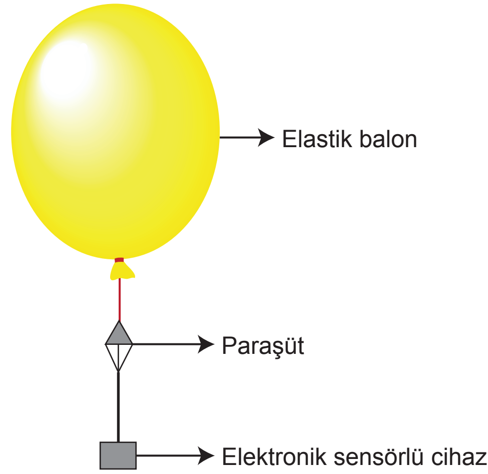
4. Gazların yayılma hızları molekül kütlelerinin kare kökü ile ters orantılıdır.

Yukarıdaki sistemde aynı koşullarda M_1 ve M_2 muslukları aynı anda açıldığında gazlar A noktasından kaç cm uzakta karşılaşırlar?
(Bölmeler arası mesafeler eşittir, gazların ideal olduğu varsayılacaktır.)
(O: 16 g/mol, Ne: 20 g/mol, S: 32 g/mol)

A) 10 B) 20 C) 30 D) 40 E) 50

5. Meteoroloji balonları hava durumu tahminlerinde önemli rol oynar.

Balon, hidrojen veya helyum gazı ile şişirildikten sonra gökyüzüne bırakılır. Üzerindeki cihaz sayesinde bulunduğu yerin sıcaklık, nem, basınç, rüzgar hızı ve yönüne ilişkin değerleri anlık olarak yerdeki tahmin merkezine iletilir. Bırakıldıktan yaklaşık 90 dakika sonra yerden 35 km uzaklıktaki balon patlar, üzerindeki cihaz ise mini paraşüt sayesinde yeryüzüne yumuşak bir iniş yapar.

Bu metne göre meteoroloji balonları ile ilgili,

I. Yaşanabilecek sel, fırtına gibi olaylara ilişkin bilgileri önceden sağlar.
II. Şişirilmesinde havadan hafif olan gazlar tercih edilir.
III. Basınç farklılığından dolayı havaya bırakıldıktan bir süre sonra patlar.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

6. Multi valf (şamandıra): LPG tankı üzerine bağlanan ve tank içerisindeki LPG seviyesini kontrol eden çok amaçlı bir cihazdır.
LPG'li araçların tankları basınçlı bir kap örneğidir. LPG tanklarının üzerinde bulunan multi valf, tankın doldurulurken kapasitesinin %80'i kadar dolmasını sağlamak üzere ayarlanmıştır. Tankın daha fazla yakıtla dolması araçlar için risklidir.

Toplam kapasitesi 105 atm olan bir LPG tankında 6 atm basınç yapan 2 mol gaz bulunmaktadır.

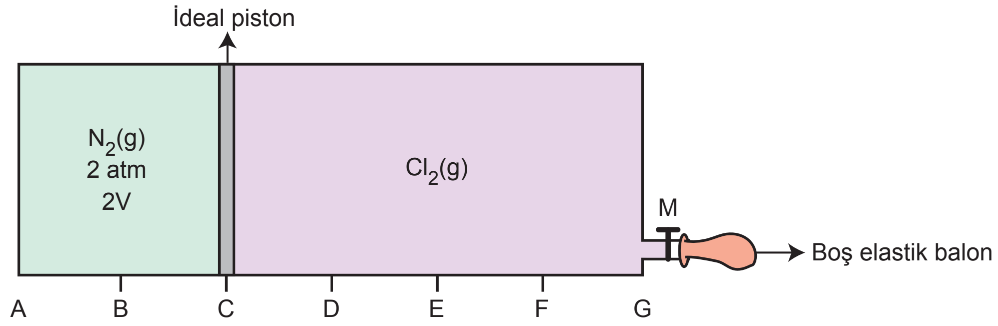
Buna göre multi valf içeren bu tanka kaç mol daha gaz eklenebilir?

(Gazın ideal olduğu varsayılacaktır.)

A) 22 B) 24 C) 26 D 28 E) 35

7. Gazların basınçları, hacimleri ile ters orantılı olarak değişir.

Şekildeki sistem 1 atm dış basınçlı ortamda dengededir.

Sabit sıcaklıkta M musluğu açıldıktan bir süre sonra sistem tekrar dengeye geliyor.

Buna göre,

I. Elastik balonun hacmi 6V olur.

II. Hareketli piston E noktasında durur.

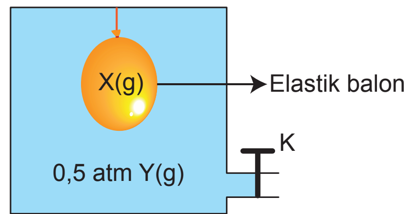
III. Cl_2 gazının hacmi 6V olur.

yargılarından hangileri doğrudur?

(Bölmeler arası mesafeler eşittir, gazların ideal olduğu varsayılacaktır.)

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

8. Açık hava basıncının 1 atm olduğu ortamda şekildeki sistemin K musluğu açılıyor.

Buna göre,

I. X gazının basıncı,Y gazının hacmi artar.

II. X gazının yoğunluğu artar.

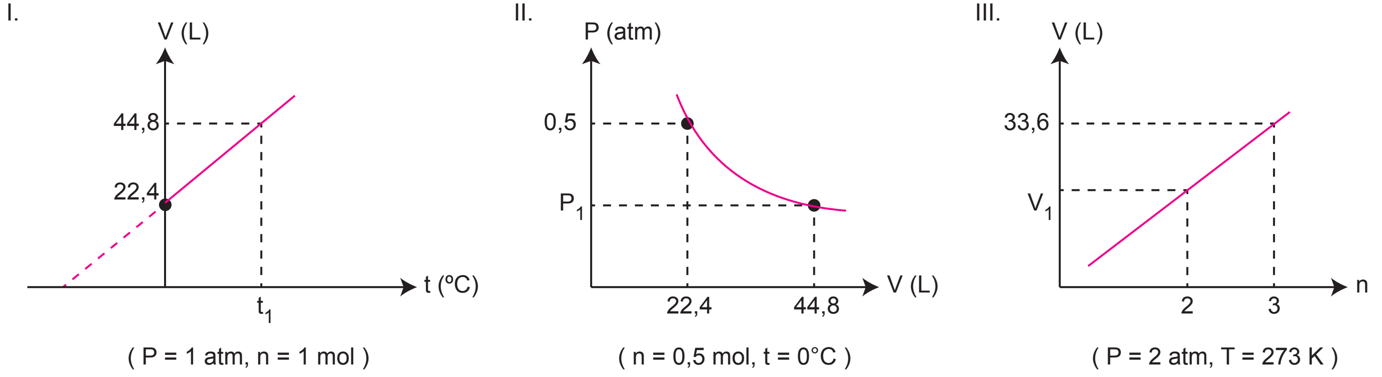
III. X ve Y gazının basınçları eşit olur.

yargılarından hangileri doğrudur?

(Gazların ideal olduğu varsayılacaktır.)

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

9. Gazların basınç, hacim, sıcaklık ve mol sayısı ile ilişkilerini gösteren grafikler şöyledir:

Verilen grafiklere göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) I. grafikteki t_1 değeri 546°C'tur.

B) II. grafikteki P_1 değeri 0,25 atm'dir.

C) III. grafikte yer alan V_1 değeri 22,4 L'dir.

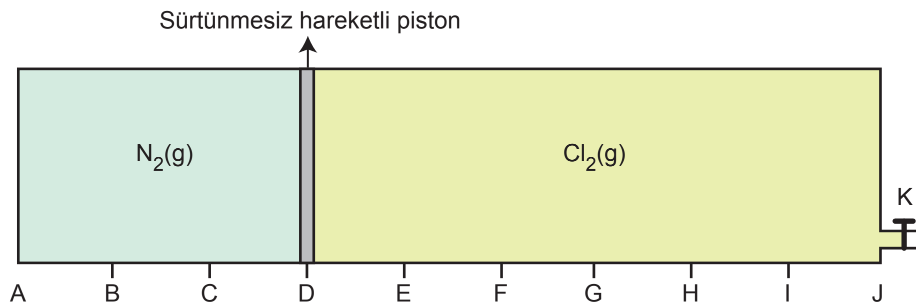
D) PV = nRT eşitliğindeki R değeri $\frac{22,4}{273}$ 'tür.

E) II. grafiğe göre 1 atm basınç yapan gazın hacmi 11,2 L'dir.

10. Gaz kanunları ile ilgili;

- Gazların basınçları, hacimleri ile ters orantılıdır.
- Gazların hacimleri, mol sayıları ile doğru orantılıdır.

bilgileri veriliyor.

Buna göre yukarıdaki kaba, K musluğu açılarak sabit sıcaklıkta N_2 gazına eşit mol sayıda Ne gazı gönderilirse,

I. Cl_2 gazının kısmi basıncı azalır.

II. N_2 gazının kısmi basıncı artar.

III. Piston C noktasında dengeye gelir.

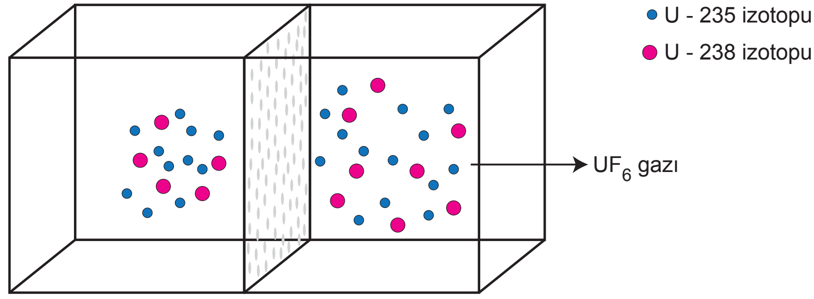
olaylarından hangileri gerçekleşir?

(Bölmeler arası mesafeler eşittir, gazların ideal olduğu varsayılacaktır.)

A Yalnız I. B) I ve II. C I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

11. Nükleer enerji santrallerinde yakıt olarak uranyum madeni kullanılır. Uranyum (U) doğada %0,7 U-235, %99,3 U-238 izotopları şeklinde bulunur. Ancak sadece U-235 izotopundan nükleer yakıt elde edilir.

Doğadan çıkarılan uranyum madeni önce UF_6 (Uranyum hekzaflorür) gazına dönüştürülür. Yüksek basınçla UF_6 gazı, cm^2'de milyonlarca mikroskobik gözenek bulunduran bir engelden geçmeye zorlandığında U-235 izotoplarını içeren moleküllerin daha hızlı yayıldığı görülür.

Bu işlem birçok kez tekrarlanarak yüksek oranlı zenginleştirilmiş U-235 nükleer yakıtı elde edilir.

Buna göre U-235 izotopunun daha hızlı yayılmasının sebebi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

(Şekil temsili çizilmiştir.)

A) İzotopların yarıçaplarının farklı olması

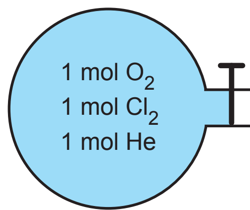
B) Gaz fazındaki izotopların farklı hacimlerde olması

C) İzotopların atom numaralarının aynı olması

D) U-235 izotopunun mol kütlesinin küçük olması

E) İzotopların aynı elementle yaptığı bileşiklerin kütlelerinin aynı olması

12. Şekildeki cam balonun musluğu kısa bir süre açılıp kapatıldıktan sonra cam balonda kalan gazların mol sayıları $Cl_2 > O_2 > He$ şeklinde sıralanıyor.

Buna göre,

I. Gazların yayılma hızları ile mol kütleleri ters orantılıdır.

II. Gaz taneciğindeki atom sayısının yayılma hızına etkisi yoktur.

III. Gazların yayılma hızları arasında $He > O_2 > Cl_2$ ilişkisi vardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

(He:4 g/mol, O:16 g/mol, Cl:35,5 g/mol, gazların ideal olduğu varsayılacaktır.)

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

13. Graham Difüzyon Yasası'na göre gazların yayılma hızı mol kütlelerine ve yayılma sürelerine bağlı olarak aşağıdaki eşitlik ile ifade edilebilir.

$$\frac{v_1}{v_2} = \frac{t_2}{t_1} = \sqrt{\frac{M_2}{M_1}}$$

v_1 = 1. gazın yayılma hızı
v_2 = 2. gazın yayılma hızı
t_1 = 1. gazın yayılma süresi
t_2 = 2. gazın yayılma süresi
M_1 = 1. gazın mol kütlesi
M_2 = 2. gazın mol kütlesi

Sıcaklıkları aynı olan X ve Y gazları aynı anda A ve B ucundan cam boruya gönderiliyor.

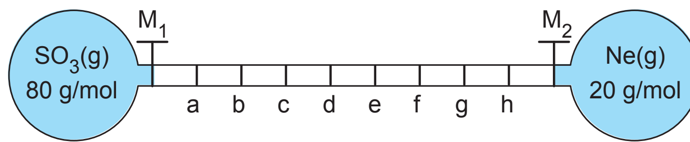
Gazlar ilk olarak C noktasında karşılaştığına göre,

I. Y gazının yayılma hızı daha fazladır.
II. Y gazının yayılma süresi daha azdır.
III. X gazının mol kütlesi daha büyüktür.

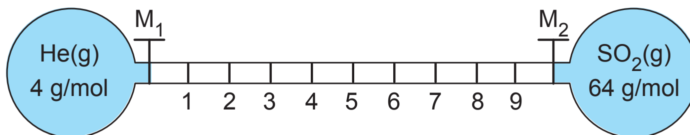
yargılarından hangileri doğrudur?
(Gazların ideal olduğu varsayılacaktır.)

A)Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

14. Şekildeki sistemde aynı sıcaklıkta M_1 ve M_2 muslukları aynı anda açıldığında gazlar ilk olarak c noktasında karşılaşıyorlar.

Buna göre,

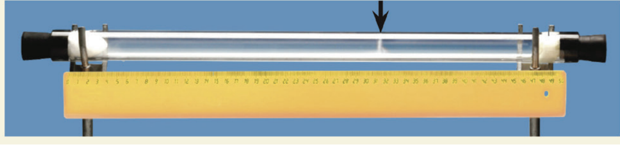

sisteminde aynı sıcaklıkta M_1 ve M_2 muslukları aynı anda açıldığında, gazlar ilk olarak hangi noktada karşılaşır?
(Bölmeler arası mesafeler eşittir, gazların ideal olduğu varsayılacaktır.)

A) 8 B) 7 C) 5 D) 4 E) 2

15. İskoç kimyacı Thomas Graham, aynı sıcaklıkta bulunan iki farklı gazın ortalama kinetik enerjilerinin eşitliğinden yararlanarak gazların difüzyon hareketlerini açıklamıştır.

Hakan Öğretmen Graham'ın difüzyon hareketini açıklayan deneyi uygulamalı bir şekilde yapabilmek için pamuk, 2 adet destek çubuk, cam tüp, metre, amonyak ve hidroklorik asit çözeltilerini kullanarak aşağıdaki deney düzeneğini kurmuştur.

Deneyin aşamaları;

1. Cam tüp destek çubuklarına yatay şekilde tutturulur. (Deney yapılırken HCl ve NH_3 buharları toksik ve tahriş edici olduğu için solunmamasına dikkat edilir.)
2. Pamuklardan bir tanesine derişik HCl, diğerine NH_3 çözeltisi pipet veya damlalıkla damlatılır.
3. Islanan pamuklardan biri cam tüpün bir ucuna, diğeri öbür ucuna aynı anda yerleştirilir ve cam çubuğun uçları kauçuk tıpa ile kapatılarak kronometre çalıştırılır.
4. Cam tüp dikkatle izlenir. Bir süre sonra oluşan beyaz halkanın cam borunun iki ucuna olan uzaklığı ve geçen süre not edilir.

şeklindedir.

Hakan öğretmen yaptığı bu deneyde aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşamaz?

(H:1 g/mol, N:14 g/mol, Cl:35,5 g/mol)

A) Difüzyon hızı ile gazların kütleleri arasında doğru bir orantı vardır.
B) Mol kütlesi küçük olan gaz daha hızlı ilerler.
C) Cam boruda oluşan beyaz halka HCl tarafına daha yakındır.
D) Gazların difüzyon hızları mol kütlelerine bağlıdır.
E) Deney sonucunda NH_3 ile HCl gazlarının difüzyon hızları arasındaki oran hesaplanabilir.

MEB 2020 - 2021 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

16. Bir karışımda bulunan her bir gazın tek başına yaptığı basınca o gazın *kısmi basıncı* denir. Gazların kısmi basınçları mol sayıları ile doğru orantılıdır.

Sabit hacimli kapalı bir kapta bulunan 3 mol He, 2 mol Ne ve 1 mol Ar gazlarından oluşan bir karışımın bulundukları kaba yaptıkları toplam basınç 1,2 atm'dir.

Buna göre,

I. He gazının kısmi basıncı, kaba yapılan toplam basıncın yarısı kadardır.
II. Ne gazının kısmi basıncı 0,4 atm'dir.
III. Ar gazının kısmi basıncı He gazının kısmi basıncının üçte birine eşittir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

(Gazların ideal olduğu varsayılacaktır.)

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

17. Mol kütleleri (M) ve sıcaklıkları (T) farklı olan gazların yayılma hızları (v) için, $\frac{v_1}{v_2} = \sqrt{\frac{M_2 . T_1}{M_1 . T_2}}$

eşitliği yazılabilir.

Tabloda gaz hâldeki X ve Y maddelerinin mol kütleleri verilmiştir.

Madde	Mol kütlesi (g/mol)
X	16
Y	64

Buna göre,

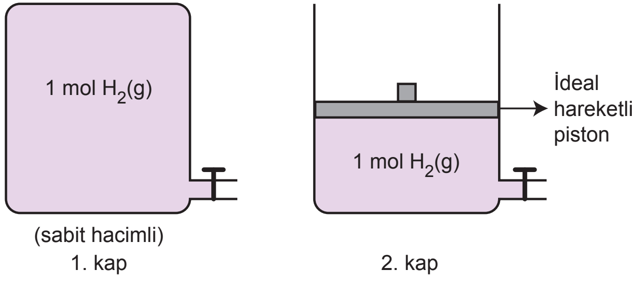
I. X gazı gözenekli bir engelden 2 dakikada yayılıyorsa, aynı mol sayısındaki Y gazı 4 dakikada yayılır.
II. Aynı koşullarda X gazının yayılma hızı, Y gazının yayılma hızının 2 katıdır.
III. 0°C'ta bulunan X gazı, 819 °C'ta bulunan Y gazına göre 4 kat daha hızlı yayılır.

yargılarından hangileri doğrudur?

(Gazların ideal olduğu varsayılacaktır.)

A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

18. Bir gaz karışımındaki gazların her birinin tek başına uyguladığı basınca, o gazın *kısmi basıncı* denir. Gazların bulunduğu kaba uygulanan toplam basınç, gazların kısmi basınçları toplamına eşittir.

Yukarıdaki 0°C sıcaklıkta 1mol H_2 gazlarının bulunduğu kaplara, 1 mol CH_4 gazı eklenip sıcaklık 273°C'a çıkarılıyor.

Buna göre,

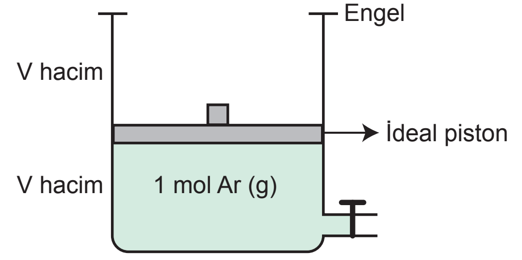
I. 2. kaptaki H_2 gazının kısmi basıncı azalır.
II. Her iki kaptaki toplam basınç artar.
III. 1. kaptaki H_2 gazının kısmi basıncı artar.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

(Gazların ideal olduğu varsayılacaktır.)

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III.
D) II ve III. E) I, II ve III.

19. Şekildeki kapta 0°C sıcaklıkta 1 mol ideal Ar gazı bulunmaktadır.

Kaba yapılan bir işlem sonucunda Ar gazının kısmi basıncı zamanla grafikteki gibi değişmiştir.

Buna göre kaba yapılan işlem aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) 273°C sıcaklıkta 1 mol Ar gazı eklenmiştir.
B) 273°C sıcaklıkta 1 mol H_2 gazı eklenmiştir.
C) Aynı sıcaklıkta 2 mol H_2 gazı eklenmiştir.
D) Aynı sıcaklıkta 1 mol Ar gazı eklenmiştir.
E) Kabın sıcaklığı 273°C'a çıkarılmıştır.

20. PV=nRT eşitliği bir gazın basınç, sıcaklık, hacim ve madde miktarı özelliklerinin birbirine göre ilişkisini ifade eden ideal gaz denklemidir. Eşitlikteki R orantı sabitidir ve ideal gaz sabiti olarak bilinir.

Tabloda ideal O_2 gazının aynı sıcaklıkta farklı kapalı kaplardaki basınç ve hacim değerleri verilmiştir.

Kap	Basınç (atm)	Hacim (L)
I	0,6	4
II	1,2	8
III	1,5	10
IV	0,8	5
V	0,5	3

Buna göre hangi kaptaki O_2 gazının kütlesi en büyüktür?

A) I B) II C) III
D) IV E) V

21. İdeal gaz kavramında, gaz tanecikleri arasındaki etkileşimler ihmal edilir. Tanecikler arasındaki etkileşimlerin oluşup kırılmadıkları varsayıldıklarından sıkışma – genleşme olaylarında ortamın veya sistemin sıcaklığında bir değişim olmaz. Çünkü etkileşimlerin oluşumları ısı vererek, kırılması ise ısı alarak gerçekleşir.

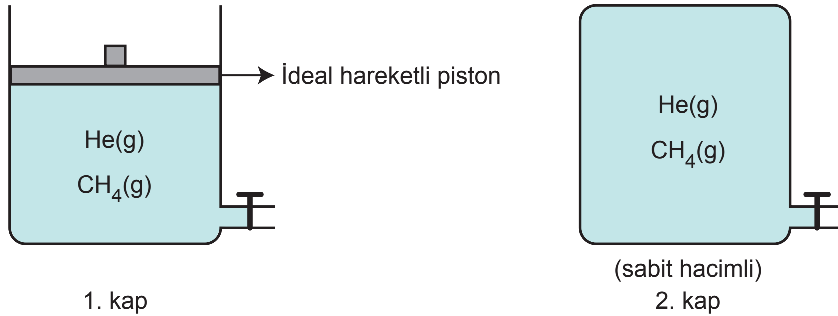
Buna göre,

I. Pompa yardımıyla bisiklet tekeri şişirilirken pompa ucunun ısınması
II. Oda koşullarında bulunan deodorant tüpünden çıkan maddenin soğuk olması
III. Tır gibi bazı büyük araçlarda havalı fren sisteminin tercih edilmesi

olaylarından hangileri doğadaki gazların ideal davranmadıklarını açıklar?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

22. Aşağıdaki kaplarda bulunan He ile CH_4 gazlarından oluşan karışımların mol sayıları eşittir.

Sabit sıcaklıkta 1. kaba bir miktar He gazı, 2. kaba ise bir miktar CH_4 gazı ilave ediliyor ve şu sonuçlara ulaşılıyor;

I. 1. kapta He gazının kısmi basıncı artarken, CH_4 gazının kısmi basıncı azalıyor.
II. 2. kapta CH_4 gazının kısmi basıncı artarken, He gazının kısmi basıncı değişmiyor.

Yukarıdaki çalışmayı inceleyen bir öğrenci gazların kısmi basınçlarını etkileyen değişkenlerle ilgili hangi sonuca ulaşır?

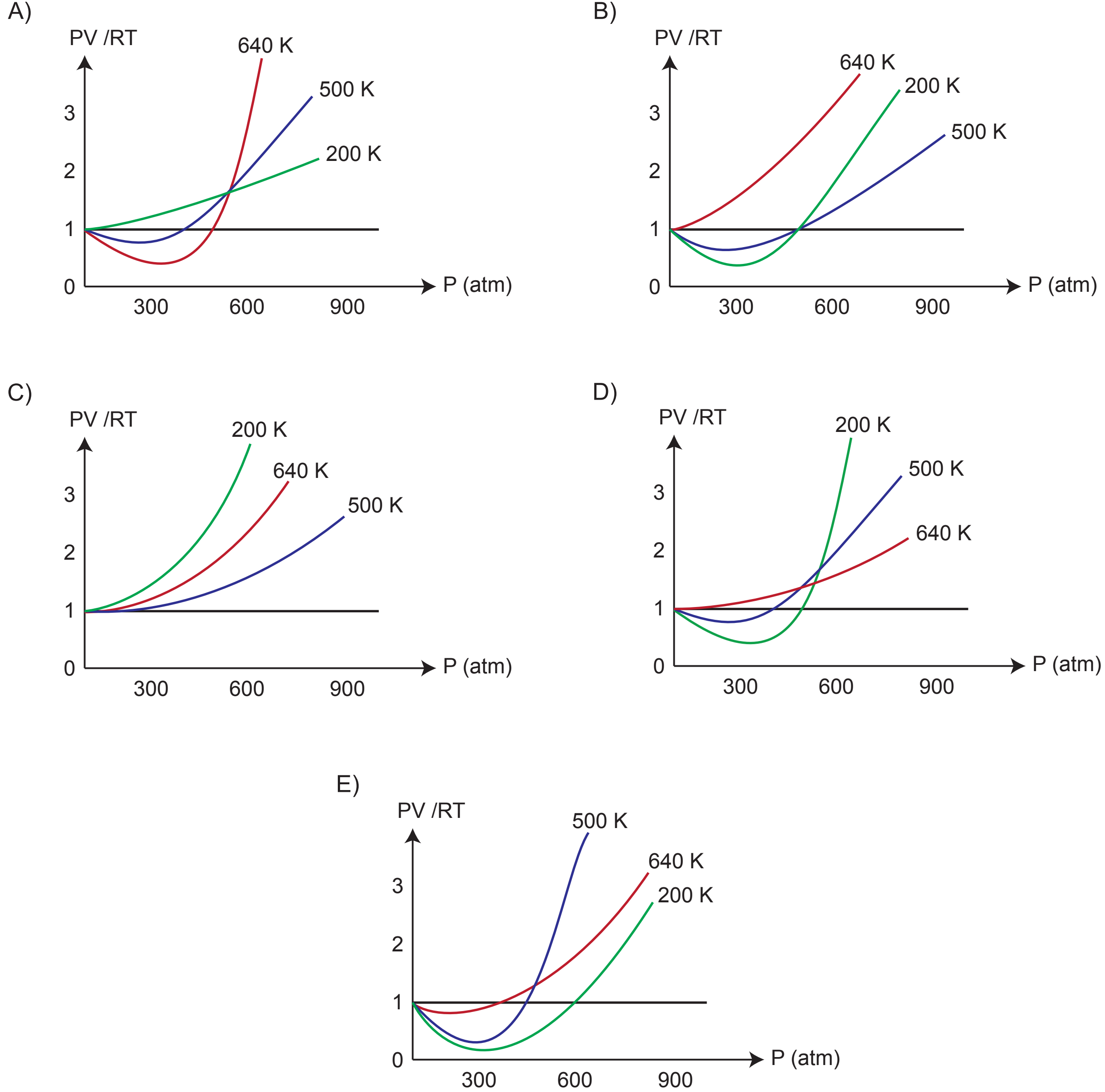
(He:4 g/mol, CH_4:16 g/mol, gazların ideal olduğu varsayılacaktır.)

A) Gazların kısmi basınçları kendi mol sayıları ile doğru, hacimleri ile ters orantılıdır.
B) Gazların kısmi basınçları kaptaki toplam mol sayısı ile doğru orantılıdır.
C) Gazların kısmi basınçları mol kütleleri ile ters orantılıdır.
D) Gazların kısmi basınçları hacimleri ile ters, mol kütleleri ile doğru orantılıdır.
E) Gazların kısmi basınçları kendi mol sayıları ile doğru, mol kütleleri ile ters orantılıdır.

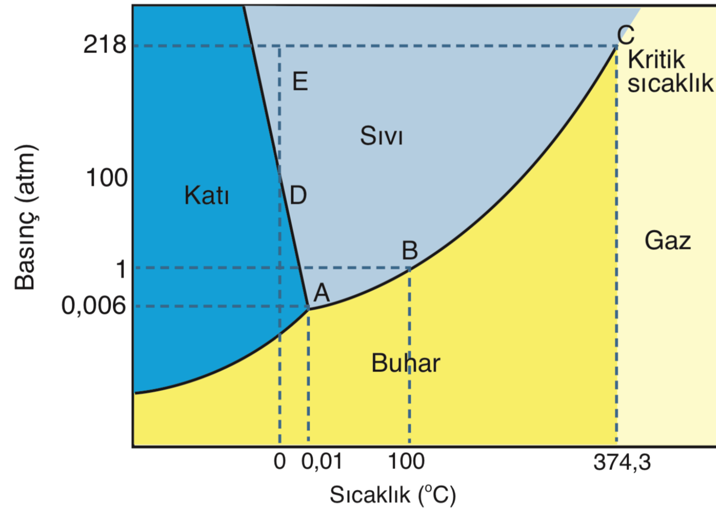
23. Bilim insanları doğada gerçekleşen olayları daha iyi anlamak için birçok araştırma ve deney yapmaktadırlar. Yaptıkları deneyler sonucunda bazen hesaplama kolaylığı sağlamak açısından çeşitli varsayımlarda bulunurlar. İdeal gaz varsayımı da bunlardan biridir.

İdeal gaz için PV/RT oranı 1'dir. Gerçek gazlarda PV/RT oranı 1 değerine ne kadar yakınsa, gaz idealliğe de o kadar yakındır. Yüksek sıcaklık ve düşük basınçta gazlar idealliğe yaklaşırlar.

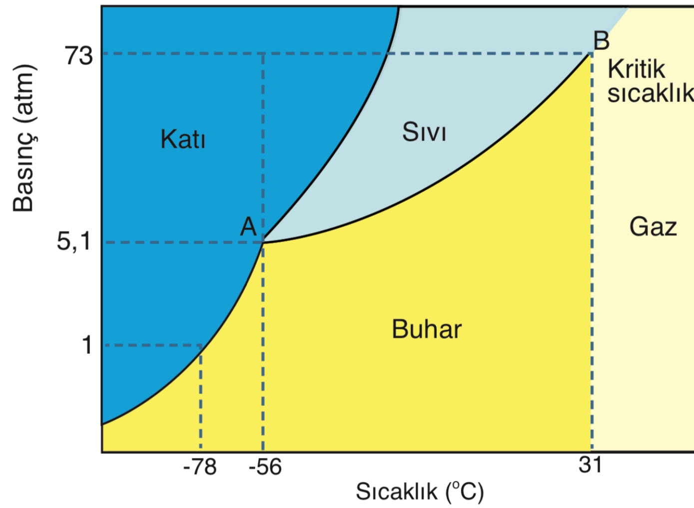
Buna göre, sabit miktarda CH_4 gazının değişik sıcaklıklarda ideallikten sapma grafiği aşağıdakilerden hangisi olabilir?

24. Maddelerin farklı sıcaklık ve basınç koşullarında fiziksel durumlarını gösteren grafiklere faz diyagramı adı verilir. Suyun (grafik 1) ve karbondioksidin (grafik 2) faz diyagramları aşağıda gösterilmiştir.

Grafik 1 : Suyun faz diyagramı (Grafik ölçekli çizilmemiştir.)

Grafik 2 : Karbondioksidin faz diyagramı (Grafik ölçekli çizilmemiştir.)

Grafiklere göre verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) 1 atm'nin altındaki basınçlarda suyun donma sıcaklığı yükselirken ,kaynama sıcaklığı düşer.

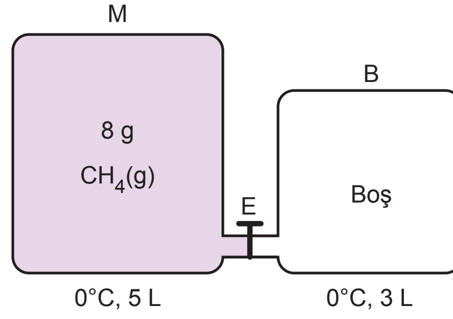
B) 31°C'un üzerindeki sıcaklıklarda karbondioksit gazı, basınçla sıvılaştırılamaz.

C) 1 atm basınçta -56°C sıcaklıkta katı karbondioksit erir.

D) 374,3°C'un üzerindeki sıcaklıklarda su, basınçla sıvılaştırılamaz.

E) Karbondioksit için, A noktası üç fazının dengede bulunduğu basınç ve sıcaklık değeridir.

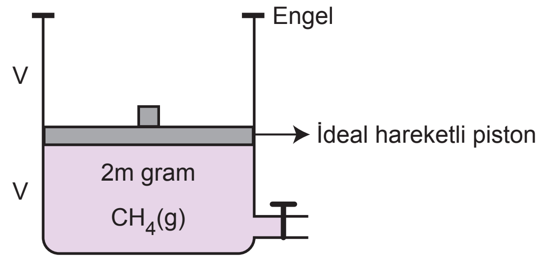
25. Şekildeki sistemde E musluğu açılarak M kabındaki ideal CH_4 gazının bir kısmının B kabına efüzlenmesi sağlanıyor.

Son durumda her iki kaptaki gaz basıncı eşit olduğuna göre M kabında kaç gram CH_4 gazı kalmıştır?
(CH_4:16 g/mol)

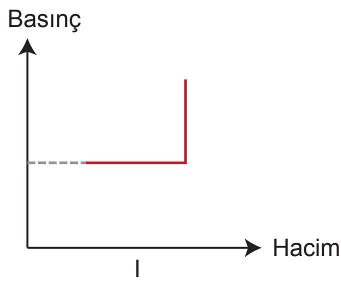
A) 6 B) 5 C) 4 D) 3 E) 2

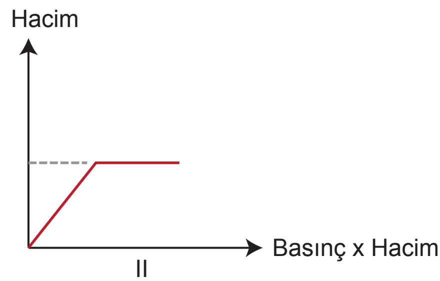
26. Aşağıdaki sabit basınçlı kapta 2m gram CH_4 gazı bulunmaktadır.

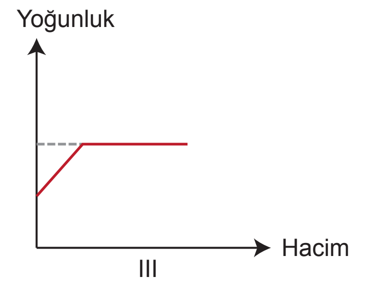

Sabit sıcaklıkta kaba m gram He gazı ekleniyor.

Buna göre,

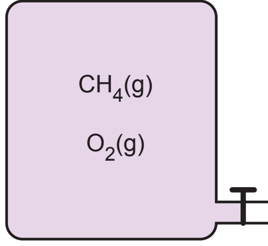

grafiklerinden hangileri yanlıştır?
(He:4 g/mol, CH_4:16 g/mol, gazların ideal gaz olarak davrandığı varsayılacaktır.)

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) II ve III.

27. Oda sıcaklığında aşağıdaki kapta bulunan gazların kaba yaptıkları toplam basınç 75 cmHg'dir. Gazlar bir kıvılcımla artansız olarak tepkimeye girip CO_2 ile H_2O maddelerini oluşturuyorlar.

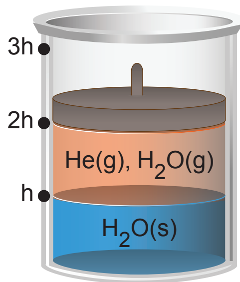
Tepkime sonunda kabın sıcaklığı oda sıcaklığına eşitlendiğine göre son durumda kaba yapılan toplam basınç kaç cmHg olur?

(Oda sıcaklığında suyun buhar basıncı 3 cmHg'dir, gazların ideal gaz olarak davrandığı varsayılacaktır.)

A) 15
B) 18
C) 25
D) 28
E) 38

28. Gazların su üstünde toplanması yöntemi, bir gaz karışımındaki her bir gazın saf olarak elde edilmesinde kullanılır.

20°C sıcaklıkta şekildeki sürtünmesiz pistonlu kapta buharı ile dengede olan saf suyun üzerinde toplanmış ideal He gazı bulunmaktadır.

Aynı sıcaklıkta piston 3h konumuna getirilip sabitlenirse,

I. He gazının kısmi basıncı azalır.
II. $H_2O(g)$ moleküllerinin sayısı artar.
III. Kaba yapılan toplam basınç yarıya düşer.

yargılarından hangileri doğru olur?

(Sıvı seviyesinin değişmediği kabul edilecektir.)

A) Yalnız I.
B) I ve II.
C) I ve III.
D) II ve III.
E) I, II ve III.

29. Joule – Thomson olayı, sıkıştırılmış soğutucu akışkanların genleşirken soğumalarını açıklar. Bu olay günlük hayatta birçok alanda karşımıza çıkmaktadır. Özellikle soğutma işlemlerinde yaygın olarak bu olaydan faydalanılır.

Aşağıdakilerden hangisi Joule – Thomson olayı ile gerçekleşmez?

A) Klimalardaki soğutma işlemi
B) Deodorant tüpündeki maddenin dışarıya soğuk olarak çıkması
C) Bisiklet tekerinin şişirilirken pompanın ucunun ısınması
D) Buzdolabının motor bölgesinin sıcak olması
E) Aynı koşullarda tuzlu suyun saf suya göre daha geç donması

11. SINIF KİMYA

3. Ünite

1. Kütlece % 20' lik 200 gram NaOH çözeltisi alınarak hacmi saf su ile 1000 mililitreye tamamlanıyor.

Buna göre oluşan çözeltinin molar derişimi kaç olur?

(NaOH: 40 g/mol)

A) 0,1 B) 0,5 C) 1 D) 1,5 E) 2

2. 10^6 mg çözeltide çözünmüş maddenin miligram cinsinden miktarına milyonda bir kısım (ppm) denir.

Fırat Nehri'nden alınan 4 kg su örneğinde 0,4 mg sülfat (SO_4^{2-}) iyonu olduğu tespit edilmiştir.

Buna göre su örneğindeki sülfat iyonu derişimi kaç ppm'dir?

A) 0,01 B) 0,1 C) 1 D) 10 E) 100

3. Bazı çözeltilerin içerdikleri çözücü maddeleri ve derişimleri şöyledir:

Sıvı çözelti	Kaynamaya başladığı sıcaklık (°C)
0,05 M KCl	X
0,05 M $C_6H_{12}O_6$	Y
0,05 M $CaCl_2$	Z

Buna göre, deniz seviyesinde hazırlanan çözeltilerin kaynamaya başladıkları sıcaklıklar arasındaki ilişki aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Y > X > Z B) Z > X > Y C) X > Y > Z D) X = Y > Z E) Z > X= Y

4. Laboratuvarda 0,1 M 100 mL NaCl çözeltisi hazırlamak için izlenecek yol ile ilgili bilgiler aşağıda karışık olarak verilmiştir.

I. Tartılan katı, balon jojeye konur.

II. n=M.V formülünden gerekli katı miktarının mol sayısı hesaplanır.

III. Balon jojeye konulan katının üzerine saf su ilave edilerek, hacim 100mL'ye tamamlanır.

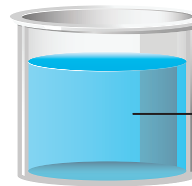
IV. Hesaplanan katı miktarı hassas terazide ölçülür.

V. $m=n.M_A$ formülünden gerekli katı kütlesi hesaplanır.

Buna göre, çözelti hazırlanırken yukarıdaki işlemler hangi sıra ile yapılmalıdır?

A) II - V - IV - I - III B) II - III - IV - I - V C) I - III - IV - II - V D) I - IV - III - V - I E) III - I - II - IV - V

5. Aşağıdaki çözeltide tanecikler arasında bulunan etkileşim türleri;

- İyon – dipol etkileşimi,
- Dipol – dipol etkileşimi,
- Hidrojen bağı

olduğuna göre,

I. X maddesi NH_3, Y maddesi H_2O olabilir.

II. X maddesi H_2O, Y maddesi NaCl olabilir.

III. X maddesi HF, Y maddesi H_2O olabilir.

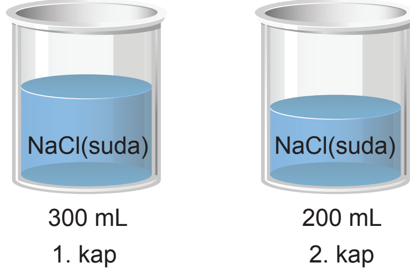
ifadelerinden hangileri doğrudur?

($_1H$, $_7N$, $_8O$, $_9F$, $_{11}Na$, $_{17}Cl$)

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

6. 1 L çözeltide çözünmüş maddenin mol sayısına o çözeltinin *molar derişimi* denir.

500 mL 0,5 M NaCl sulu çözeltisi 200 mL ve 300 mL olacak şekilde 2 ayrı kaba konuluyor.

Buna göre,

I. 1. kaptaki çözeltinin derişimi daha azdır.

II. 2. kaptaki çözeltide, 1. kaptaki çözeltiye göre daha az miktarda çözünmüş NaCl bulunur.

III. 1. kaptaki çözelti derişimi 0,3 M, 2. kaptaki çözelti derişimi 0,2 M olur.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

7. 200 mililitre 0,5 molar KCl sulu çözeltisi, 2 molar KCl çözeltisi kullanılarak hazırlanmak isteniyor.

Buna göre,

I. 100 mililitre saf suya 2 molar KCl çözeltisinden 100 mililitre eklenir.

II. 50 mililitre 2 molar KCl çözeltisinin hacmi saf su ile 200 mililitreye tamamlanır.

III. 20 mililitre 2 molar KCl çözeltisine 180 mililitre saf su eklenir.

işlemlerinden hangileri uygulanabilir?

(İşlemler sırasında toplam hacmin değişmeyeceği kabul edilecektir.)

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

8. Bir miktar $C_6H_{12}O_6$ çözeltisinde suyun mol kesri $\frac{20}{21}$'dir.

Buna göre bu çözelti ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>kesinlikle</u> <u>yanlıştır</u>?

(H_2O:18 g/mol, $C_6H_{12}O_6$:180 g/mol)

A) Kütlece yüzde derişimi 50'dir.

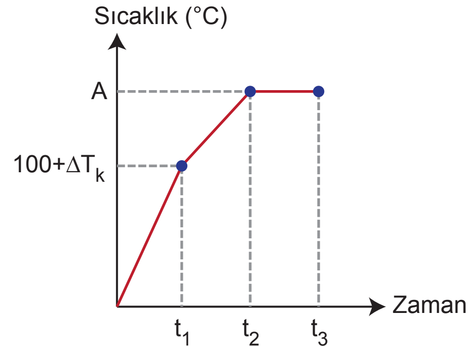
B) Molal derişimi $\frac{25}{9}$ mol/kg'dir.

C) 90 gram $C_6H_{12}O_6$ çözünmüştür.

D) 200 mL çözeltinin molar derişimi 2,5 mol/L'dir.

E) Suyun miktarı 180 gramdır.

9. Aşağıda 1 atm dış basınçta 100 g saf suya 0,2 mol NaCl eklenerek elde edilen çözeltinin sıcaklık – zaman grafiği verilmiştir.

Grafiğe göre,

I. ΔT_k = 2,08'dir.

II. $t_1 - t_2$ aralığında sıvının buhar basıncı artar.

III. $t_2 - t_3$ aralığında çözeltinin derişimi değişmez.

yargılarından hangileri doğrudur?

(Su için K_k = 0,52°C/m)

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

10. Bir çözeltinin kaynama ve donmaya başladığı sıcaklık, saf çözücüsünün kaynama ve donma sıcaklığından farklıdır.

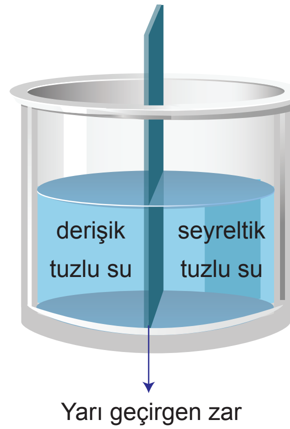
Saf sıvıda katı bir madde çözünürse kaynama sıcaklığı artar. Bu artış çözeltinin molalitesi, çözünen madde iyonik ise formülündeki iyon sayısı ve çözücünün kaynama noktası artış sabiti ile doğru orantılıdır.

1 atm dış basınçta su ile hazırlanan 0,5 molal $AlCl_3$ çözeltisinin kaynamaya başladığı sıcaklık 101,04°C'tur.

Buna göre 1 atm dış basınçta aşağıda verilen maddelerin suda çözünmesi ile hazırlanan çözeltilerden hangisinin kaynamaya başlama sıcaklığı <u>yanlıştır</u>?

	Madde	Molalite	Kaynamaya başladığı sıcaklık (°C)
A)	NaCl	1	101,04
B)	MgF_2	0,5	101,56
C)	$Al_2(SO_4)_3$	2	105,2
D)	MgS	0,5	100,52
E)	K_3P	1	102,08

11. Şekildeki derişik ve seyreltik tuzlu su çözeltileri yarı geçirgen bir zarla ayrılmıştır.

Suyun seyreltik ortamdan derişik ortama kendiliğinden geçişine *osmoz* denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi osmoz olayı ile ilgilidir?

A) Denizde uzun süre kalan kişinin parmaklarının buruşması
B) Araba radyatörlerinin suyuna antifriz konulması
C) Soğuk havalarda uçakların kanatlarının alkolle yıkanması
D) Soğuk sularda daha fazla canlının yaşaması
E) Dalgıçların vurgun yememek için yüzeye dinlenerek çıkması

12. Suya uçucu olmayan çözünen eklenerek hazırlanan çözeltilerin kaynamaya başlama sıcaklıkları, saf suyun kaynama noktasından yüksektir.

Sıvı çözeltilerde kaynama sıcaklığının değişme koşullarını araştıran bir öğrenci, aşağıdaki kaplara üzerlerinde belirtilen miktardaki maddeleri ilave ederek tamamen çözünmelerini sağlamıştır. Daha sonra oluşan çözeltileri çökelme olmadan ısıtıp kaynamaya başlama sıcaklıklarını ölçmüştür.

2 mol NaCl	2 mol $MgCl_2$	2 mol $C_6H_{12}O_6$
100 g su	200 g su	100 g su
1. kap	2. kap	3. kap

Çözeltilerin kaynamaya başlama sıcaklıklarının 1 > 2 > 3 şeklinde sıralandığını gözlemleyen öğrenci,

I. Sıvıda çözünen maddenin moleküler veya iyonlaşarak çözünmesi, çözeltinin kaynamaya başlama sıcaklığındaki artışı etkilemez.

II. Çözünen maddenin suya verdiği tanecik sayısı ile çözeltinin kaynamaya başlama sıcaklığındaki artış doğru orantılıdır.

III. Eşit mol sayısında çözünen madde içeren çözeltilerde çözücü miktarı arttıkça, çözeltinin kaynamaya başlama sıcaklığındaki artış azalır.

sonuçlarından hangilerine ulaşabilir?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

13.

Uçakların alkol çözeltisi ile yıkanması

Buzlu yolların tuzlanması

Araba radyatörlerine antifriz konulması

Görsellerdeki işlemler aşağıdaki ifadelerden hangisine örnek gösterilebilir?

A) Su içinde uçucu madde çözünürse suyun buhar basıncı yükselir.
B) Dış atmosfer basıncı artınca suyun kaynama noktası artar.
C) Çözünen katı miktarı arttıkça çözeltinin buhar basıncı düşer.
D) Suda çözünen maddeler suyun donma noktasını düşürür.
E) Maddenin saflık oranı arttıkça hâl değişim sıcaklığı artar.

KİMYA
CEVAP ANAHTARI

1. Ünite	2. Ünite	3. Ünite
1. E	1. C	1. C
2. E	2. E	2. B
3. B	3. A	3. B
4. A	4. D	4. A
5. E	5. E	5. E
6. D	6. C	6. B
7. D	7. B	7. B
8. C	8. B	8. A
9. C	9. A	9. C
10. A	10. B	10. B
11. E	11. D	11. A
12. E	12. E	12. D
13. C	13. E	13. D
14. D	14. A	
15. E	15. A	
16. B	16. E	
17. D	17. C	
18. C	18. C	
19. A	19. A	
20. B	20. C	
21. A	21. D	
22. D	22. A	
23. B	23. D	
24. E	24. C	
25. C	25. B	
26. A	26. E	
27. D	27. D	
28. C	28. B	
	29. E	

11. SINIF BİYOLOJİ

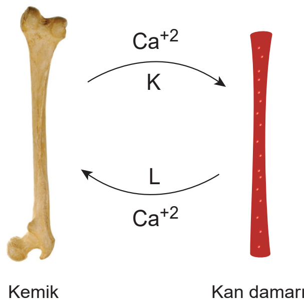
1. Ünite

1. Uç beyin; istemli kas hareketlerini, duyu organlarından gelen duyuların algılanmasını, hafıza ve düşünme gibi fonksiyonları yönetir.

Uç beyni tahrip edilmiş bir kedide aşağıda verilenlerden hangisinin normal bir şekilde devam etmesi beklenir?

A) Tehlikeli durumdan kaçınma
B) Önüne konan besini yeme
C) Miyavlama ya da mırıldanma
D) Koşma ve sıçrama
E) Soluk alma ve yutkunma

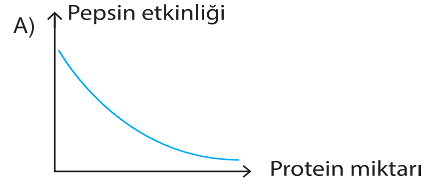
2. Vücuttaki kalsiyum metabolizması üzerinde etkili olan hormonların etki mekanizması verilmiştir.

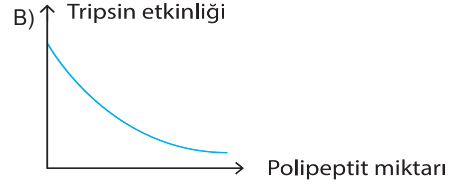

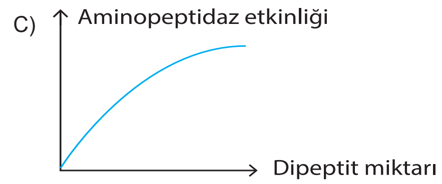
Buna göre, K ve L hormonları için seçeneklerden hangisi doğru olur?

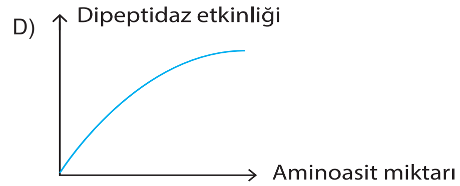
	K	L
A)	Tiroksin	Parathormon
B)	Parathormon	Tiroksin
C)	Kalsitonin	Tiroksin
D)	Parathormon	Kalsitonin
E)	Kalsitonin	Parathormon

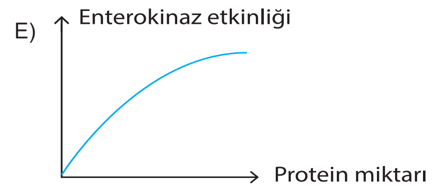
3. **İnsan sindirim kanalında proteinlerin yapı taşlarına ayrılması sürecinde aşağıdaki grafiklerde verilen değişimlerden hangisi gözlenmez?**

A)

B)

C)

D)

E)

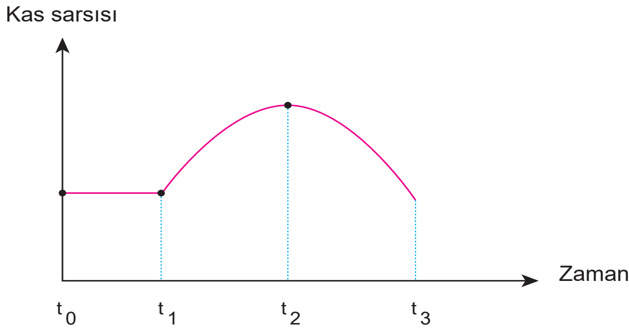
4. Hormon ve görevleri tabloda verilmiştir.

HORMON	GÖREVLER
I. Aldosteron	a. İkincil eşeysel özelliklerin ortaya çıkmasında etkilidir.
II. Oksitosin	b. Böbrek kanallarından sodyum geri emilimini artırır.
III. Adrenalin	c. Süt bezlerinden süt salgılanmasını sağlar.
IV. Östrojen	d. Tehlike anında kalp atışını hızlandırır.

Buna göre hormon ve görevlerinin doğru eşleştirilmesi seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	a	c	d	b
B)	b	d	c	a
C)	c	a	b	d
D)	a	b	d	c
E)	b	c	d	a

5. Bir çizgili kasın uyarı almasından sonraki sarsı grafiği aşağıda verildiği gibidir.

Buna göre,

I. Kas, uyarı gelmeden önce hafif kasılı durumdadır.

II. Kas uyarıyı t_1 anında almıştır.

III. t_1-$t_2$aralığında sarkomer boyu uzar.

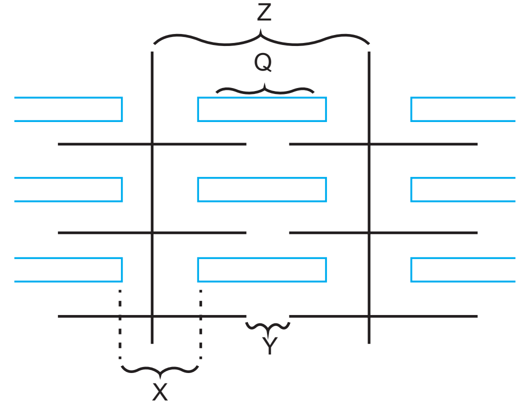
IV. t_2-t_3 aralığında kas dinlenme hâlindedir.

verilenlerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) II ve IV.

D) I, III ve IV. E) II, III ve IV.

6. Çizgili bir kasın bantlaşmış yapısı şematize edilmiştir.

Şekil incelendiğinde Huxley'in kayan iplikler hipotezine göre kasılma sırasında gerçekleşecek değişimlerle ilgili seçeneklerden hangisi yanlıştır?

A) X bandında daralma görülür.

B) Y bandı kaybolur.

C) Z'nin boyu kısalır.

D) Q'nin boyu değişmez.

E) Kas hacmi artar.

7. İnsanda burun ve koku duyusuyla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Koku ve tat duyuları uç beyinde değerlendirilir.

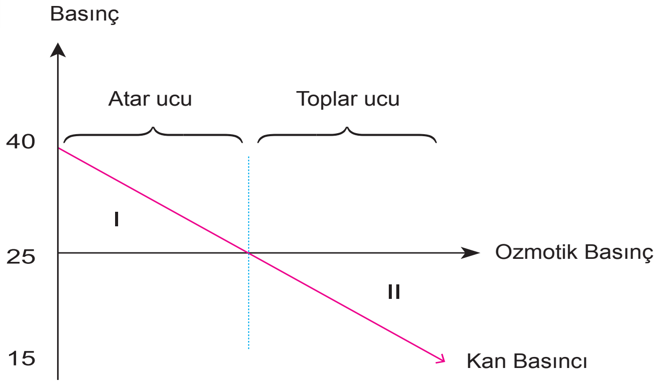
B) Koku reseptörleri uzun süre aynı ortamda bulunulduğunda yorulabilir.

C) Kokunun algılanabilmesi için maddenin mukus içinde çözünmesi gerekir.

D) Burun içindeki tüyler havdaki parçacıkları tutar.

E) Koku reseptörleri mekanoreseptör sınıfındandır.

8. Kılcaldamar boyunca basınç değişimi grafiği aşağıdaki gibidir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Kılcaldamarlar boyunca ozmotik basınç sabittir.

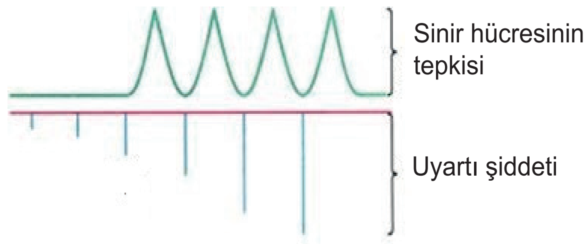
B) Atardamar ucundan toplardamar ucuna doğru gidildikçe kan basıncı azalır.

C) I. bölgede kandan doku sıvısına besin ve oksijen geçişi olur.

D) Ozmotik basıncın kan basıncından yüksek olması ödeme neden olur.

E) II. bölgede toplar damara doğru madde hareketi olur.

9. Aşağıda bir sinir hücresinin uyarılara verdiği tepki verilmiştir.

Şekille ilgili olarak,

I. Sinir hücresinin çeşidi impuls iletim hızını etkiler.

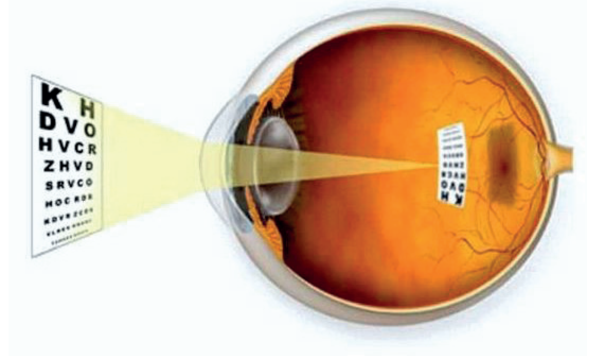
II. Sinir hücresi her uyarıya cevap vermez.

III. Uyarı şiddetinin artması sinir hücresinin tepki şiddetini artırır.

verilenlerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

10.

Şekilde verilen göz kusuru için,

I. Gözün önden arkaya doğru olan optik ekseni uzamış olabilir.

II. Göz merceğinin kırıcılığı artmış olabilir.

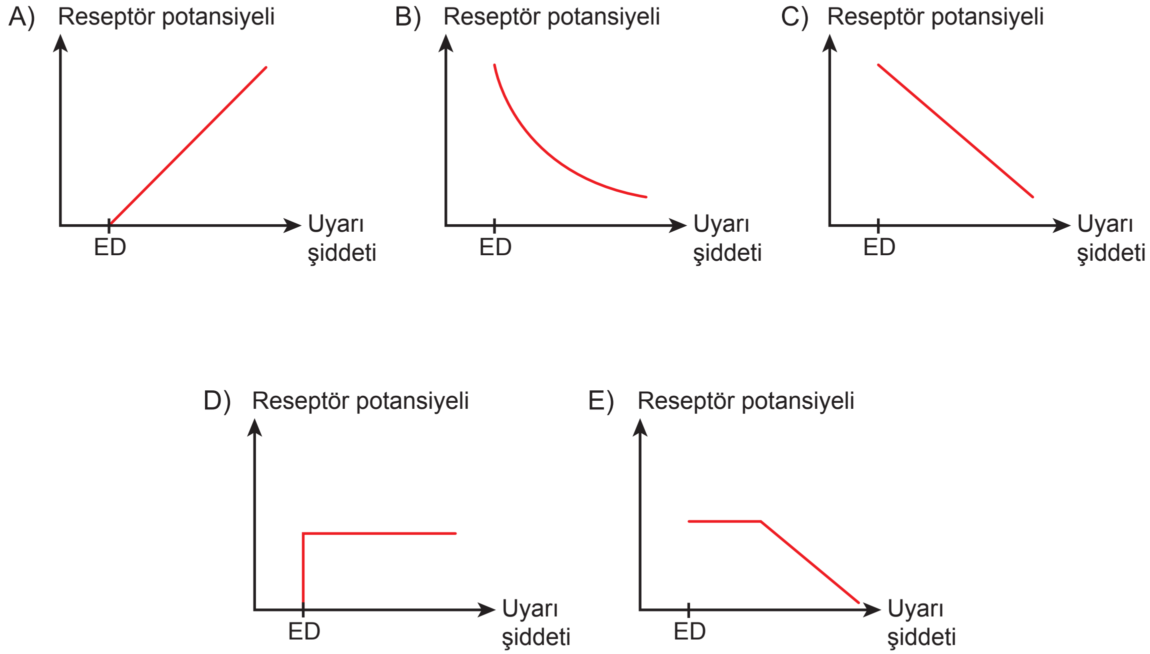
III. Görüntünün net algılanabilmesi için ince kenarlı mercek kullanılmalıdır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

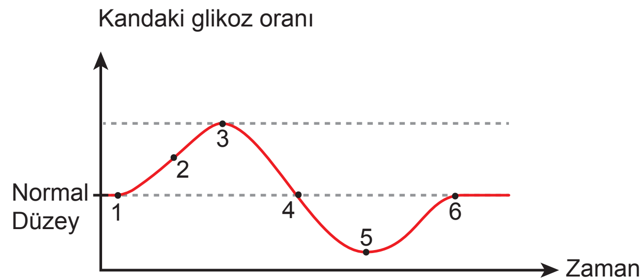
A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

11. Uyaran karşısında reseptörlerde meydana gelen elektriksel değişime “Reseptör Potansiyeli” denir. Reseptör potansiyelinin oluşabilmesi için uyaran şiddetinin belli bir değerde olması gerekir. Bu değere “Eşik Değer” (ED) denir. Eşik değerden başlayarak uyaran şiddeti artarsa reseptör potansiyeli de artar.

Buna göre uyaran şiddeti ile reseptör potansiyeli arasındaki ilişkiyi gösteren grafik aşağıdakilerden hangisi olabilir?

12. İnsülin,pankreastan salgılanan ve homeostaside çok önemli etkisi olan bir hormondur. Kanda artan glikoz oranının normal düzeye düşmesini sağlayan uyarıcı etkiye sahiptir.

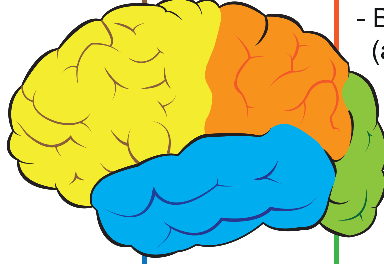
Bu grafiğe göre numaralı bölgelerden hangilerinde insülinin kandaki oranı eşik değer üzerinde <u>bulunmaz</u>?

A) Yalnız 5 B) 2 ve 3 C) 4, 5 ve 6 D) 1, 4 ve 6 E) 1, 4, 5 ve 6

13. Uç beyin, sağ ve sol olmak üzere iki yarım küreden oluşur. Her yarım küre, şekilde gösterildiği gibi dört lobtan oluşur.

2. Parietal (Yan lop)
- Aritmetik yetenek
- Uzaysal algı
- Tat merkezi
- Konuşmanın anlaşılması
- Okuma
- Bedensel-duyusal merkez
- Bedensel-duyusal ilişkilendirme (acı, basınç, sıcaklık)

1. Frontal (Ön lop)
- İstemli kas hareketleri
- Karar verme
- Konuşma
- Yazma

3. Temporal (Şakak lobu)
- Duyma merkezi
- Duymayı ilişkilendirme
- Koku merkezi
- Bellek

4. Oksipital (Arka lop)
- Görme merkezi
- Görmeyi ilişkilendirme

Lopların temel işlevleri incelendiğinde trafik kazası sonrası görme, matematiksel hesaplama, hafıza yetilerini yitiren bir insanın hangi lopları zarar görmüştür?

A) 1, 2　　B) 2, 3　　C) 2, 3, 4　　D) 1, 3, 4　　E) 1, 2, 3, 4

14. Ahmet okuldan eve giderken bir köpeğin kendisine doğru geldiğini görmüş ve hızlı bir şekilde evine doğru koşmaya başlamıştır. Çok kısa süre içerisinde evine ulaşıp dış kapıyı hızlı bir şekilde kapatarak köpeğin saldırısından kurtulmasına rağmen hala kalp atışının, soluk alıp vermesinin hızlı olduğunu, ağzının kuruduğunu fark etmiş ve aynaya baktığında ise yüzünün solgun olduğunu görmüştür.

Ahmet'in yaşadıkları dikkate alındığında aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Nöron ve salgı bezleri etkileşim halinde çalışır.
B) Korku anında salgılanan hormonun etkisiyle deriye giden kan miktarı azalır.
C) Endokrin sisteminin etkisi tehlike ortadan kalktığında belli bir süre daha devam eder.
D) Sinir sisteminin tepkisi, endokrin sisteminin tepkisine göre daha yavaştır.
E) Çizgili kaslara giden damarlar genişlemiştir.

15. Nöronlar görevlerine göre; duyu, ara ve motor nöron olmak üzere üç çeşittir.

İnsanda bir nöron zarar gördüğünde ortaya çıkacak durumlar tabloda verilmiştir.

Zarar Gören Nöron	His	Tepki
Sadece duyu nöron	-	+
Sadece ara nöron	-	-
Sadece motor nöron	+	-

- : yok

+ : var

Sezeryan doğumda kullanılan genel anestezi yöntemiyle annede hem ağrı hem de hareket kabiliyeti yok olduğundan tam bir anestezi durumu oluşurken, normal doğumda kullanılan epidural anestezi de ise annenin sadece ağrısını gidermek için az dozlarda lokal anestezi ile birlikte kuvvetli ağrı kesiciler verilir. Bu durumda anne ağrıyı hissetmezken bacaklarını oynatabilir.

Buna göre;

I. Normal doğumda sadece duyu nöronlar işlevsizleştirilir.
II. Sezeryan doğumda duyu ve motor nöronlar bloke edilir.
III. Doğumda kullanılan lokal anestezi ilaçları motor nöronları etkilemez.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

16. Sinir hücreleri nöron olarak adlandırılır. Nöronların kısa uzantısına dentrit, uzun uzantısına akson denir. Bazı nöronların aksonları yalıtım sağlayan miyelin kılıfla kaplanmıştır. Miyelin kılıfın akson boyunca kesintiye uğradığı noktalara ranvier boğum denir. Akson çapı büyük olan ve miyelin kılıf ile çevrili sinir hücrelerinde impuls iletimi daha hızlıdır.

Bu kavramı öğrencilerine açıklamak isteyen bir biyoloji öğretmeni,

I. Çapı büyük olan bir borunun içinden, çapı küçük olan bir boruya göre birim zamanda daha fazla su geçer.
II. Isı sistemi borularının yalıtım maddesi ile kaplanması ısı kaybını azaltır.
III. Beş şeritli bir yoldan birim zamanda geçen taşıt sayısı, iki şeritli yoldakine göre daha fazladır.
IV. Trafik ışıklarının az olduğu bir yolda trafik daha hızlı akar.

benzetimlerinden hangilerini kullanabilir?

A) I ve II. B) II ve III. C) III ve IV. D) I, II ve III. E) I, II, III ve IV.

17. Nöronlar sinir sisteminin temel hücreleridir.

Bir nöronda bulunan bazı yapıların görevleri tabloda verilmiştir.

	Uyarı Alan	Uyarı Değerlendiren	Uyarıyı Diğer Nörona İleten
Hücre gövdesi	-	+	-
Akson ucu	-	-	+
Dentrit	+	-	-

+ : Yapar

- : Yapamaz

Tabloya göre;

I. Bir nöronda uyarı dentritten akson ucuna doğrudur.
II. Hücre gövdesi uyarıyı değerlendirebilirken dentrit uyarıyı değerlendiremez.
III. Akson ucu uyarıyı diğer nörona iletmeyi nörotransmitter madde ile yapar.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

18. Örgü örmekte olan Oya Hanım, mutfaktan gelen koku üzerine elindeki örgü ve şişleri bırakıp mutfağa gider. Pişmekte olan yemeğin tadına bakar, yeterince piştiğini anladıktan sonra ocağın altını kapatarak tekrar örgü örmeye devam eder.

Oya Hanım'ın yaptığı işlerde aşağıda verilen merkezi sinir sistemi yapılarından hangisi görev yapmamıştır?

A) Beyincik B) Hipofiz C) Talamus D) Omurilik E) Omurilik soğanı

19. Vücudumuzda kan basıncının veya tuz oranının düşmesi ile birlikte böbreklerden renin hormonu salgılanır. Renin karaciğerden salgılanan anjiotensinojen molekülünün anjiotensin I'e dönüşmesini sağlar. Akciğerden salgılanan anjiotensin dönüştürücü enzim, anjiotensin I'i anjiotensin II 'ye dönüştürür. Anjiotensin II kan damarlarının daralmasını ve kan basıncının artmasını sağlar. Anjiotensin II böbrek üstü bezinin korteksini uyarır ve kana aldosteron salgılatır. Aldosteron böbreklerden su ve tuz emilimini arttırarak kan hacminin ve kan basıncının yükselmesini sağlar.

Yukarıda verilen bilgilerden vücudun tuz, su ve kan basıncının düzenlenmesi ile ilgili olarak,

I. Aldosteron salgısı Anjiotensin II tarafından uyarılır.
II. Karaciğer, akciğer ve böbrekler kan basıncının düzenlenmesinde etkilidir.
III. Aldosteron salgısının kanda artması idrardaki su ve tuz oranının azalmasını sağlar.

hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve III. E) I, II ve III.

20. Antidiüretik hormon (ADH) olarak da bilinen vasopressin, insan dahil olmak üzere memelilerin büyük çoğunluğunda bulunan bir hormondur. Vasopressin hormonu hipotalamus tarafından sentezlenir ve hipofizin arka lobunda depolanır. En önemli görevi böbreklerden suyun geri emilimini düzenlemektir. Vücut susuz kaldığında hipofiz tarafından vasopressin salgılanır ve böbreklerin suyu tutması sağlanır.

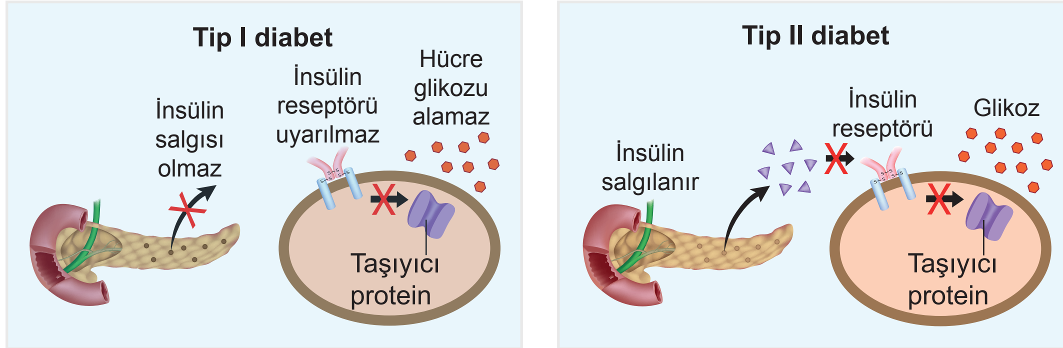
Buna göre ADH hormonu eksikliği çeken bir kişide,

I. fazla idrar yapma,
II. kanda şeker yoğunluğunun artması,
III. aşırı su içme isteği

durumlarından hangileri görülür?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

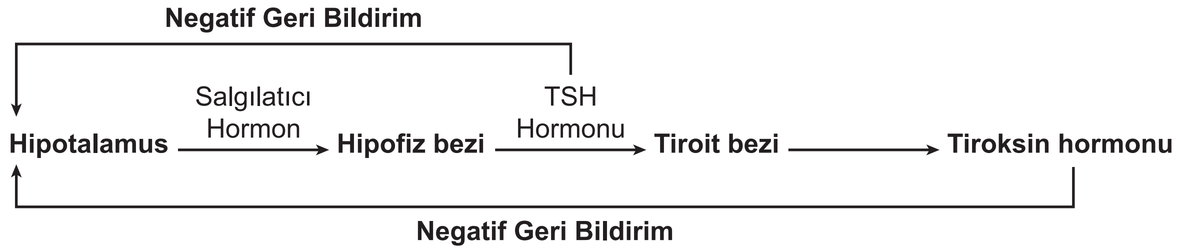
21. Tip I ve Tip II diabet ve bu hastalıklarının olası etkileri şematize edilmiştir.

Şemaya bakarak hangi sonuç çıkarılabilir?

A) Pankreas her iki diabet türünde de normal olarak fonksiyonunu yerine getirir.
B) Tip II diabette insülin reseptörleri insüline karşı tepki göstermemiştir.
C) Taşıyıcı protein doğrudan insülin salgısı ile glikozu hücre içine alabilir.
D) Tip I diabet ve Tip II diabette ortak olarak insülin reseptörü uyarılmaz.
E) Tip I diabet hastalarına dışarıdan insülin hormonu verilse bile hücre içine glikoz geçemez.

22. Tiroksin hormonunun negatif geri bildirim sistemini gösteren şema verilmiştir.

Şemadan yararlanarak;

I. Hipotalamus,hipofiz bezini tiroksin hormonu salgılaması için uyarır.

II. Hipotalamusun negatif geri bildirim sistemi ile uyarılmasında sadece tiroksin hormonu miktarı etkilidir.

III. Hipofiz bezi TSH hormonu ile tiroit bezine etki eder.

ifadelerinden hangileri çıkarılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve III. E) I, II ve III.

23. Her sene ilkbaharın gelmesiyle hapşırma, gözyaşının fazlalaşması ve yüzde yanma hissi gibi şikayetleri olan Özlem doktora gidiyor. Doktor, Özlem'e çim polenlerine karşı alerjisinin olduğunu ve kortizol içerikli bir ilaç vereceğini söylüyor.

Özlem yaptığı araştırmada kortizol ile ilgili şu bilgilere ulaşıyor.

- Böbrek üstü bezinin kabuk kısmından salgılanır.
- Proteinlerin karbonhidratlara dönüşmesini sağlar.
- Uzun süreli stres durumunda daha fazla salgılanır.
- Karbonhidratların solunumda kullanımını azaltır.

Özlem'in edindiği bilgilerden yola çıkarak,

I. Çim polenlerini vücut yabancı mikroorganizma olarak algılar ve savunma proteinleri olan antikorları üretir. Kortizol de bu proteinleri karbonhidrata çevirir.

II. Stresli bir hayat yaşayan insanlarda iç organların protein yapısı bozulacağından daha erken ölürler.

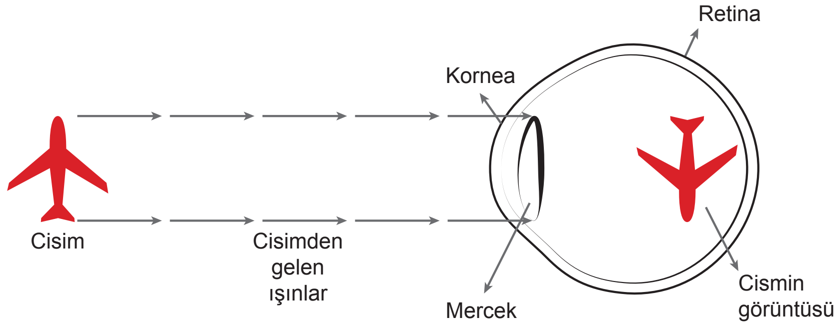
III. Kortizolü fazla salgılayan insanlarda, proteinler karbonhidratlara dönüşeceğinden kan şekeri artar ve yüksek tansiyon görülebilir.

IV. Böbrek yetmezliği olan insanlarda kortizol salgılanması da azalır.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

A) I ve II. B) II ve III. C) III ve IV. D) I, II ve III. E) I, II, III ve IV.

24. Göz kusuruna bağlı olarak dış ortamdaki bir görüntünün göz üzerinde oluşturduğu yapı belirtilmiştir.

Görselden yola çıkılarak göz kusuru ve bu kusurun oluşmasına neden olan faktörlerle ilgili olarak,

I. Göz optik ekseninin normal duruma göre uzaması hastalığa neden olmuştur.

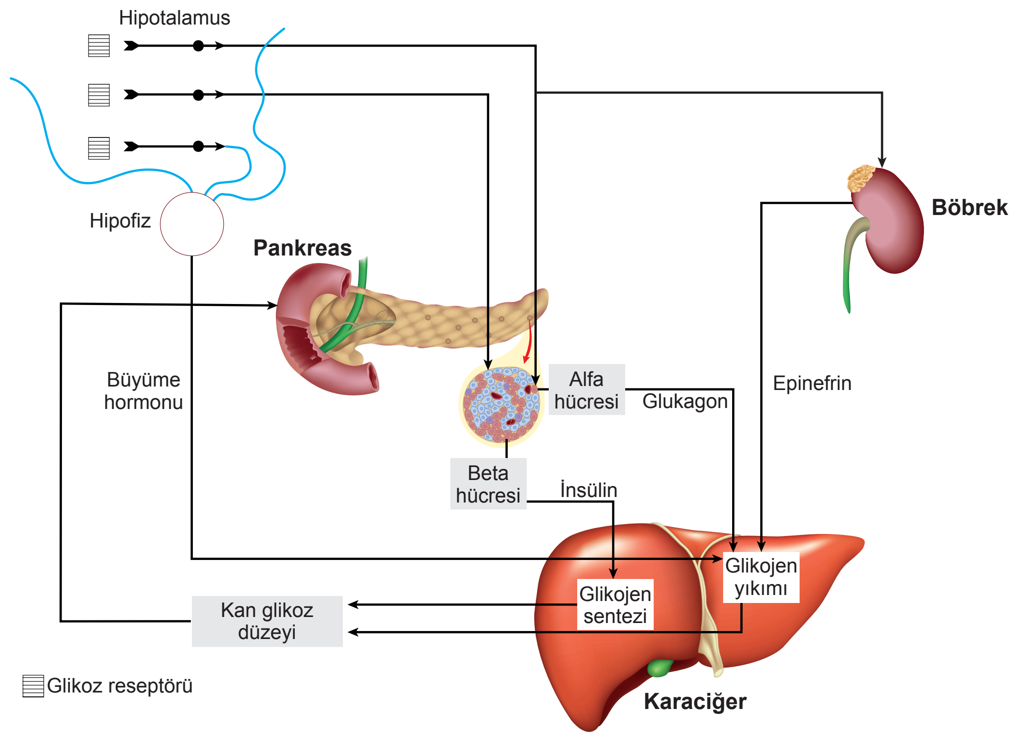
II. Görüntü netliğinin sağlanabilmesi için ince kenarlı mercek kullanılmalıdır.

III. Belirtilen durum, ilgili hastanın yakındaki cisimleri net görememesine neden olmuştur.

verilenlerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

25. Kan glikoz düzeylerinin normal sınırlar içinde kalmasını sağlayan sistem şematize edilmiştir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Glukagon ve epinefrin kandaki glikoz düzeyi üzerinde zıt etkiye sahiptir.
B) İnsülin salınması karaciğerdeki glikojen depolarını azaltır.
C) Kandaki glikoz düzeyi pankreas salgılarını doğrudan etkiler.
D) Kandaki glikoz düzeyinin yükselmesi büyüme hormonu üretimini artırır.
E) Bir organ, bir çeşit hormon için hedef olur.

26. Hipotalamus, vücudun iç ve dış ortamındaki değişimleri, sinirler ve hormonlar yoluyla algılar. Homeostasiyi sağlamak için çeşitli uyarılarda bulunur. Vücut sıcaklığını ayarlarken bir termostat gibi davranır. Kan basıncını, acıkma, iştah, uyku düzeni gibi olayları sinir ve hormonlarla kontrol eder.

Buna göre normal vücut sıcaklığına sahip bir insanda, çevre sıcaklığındaki artışa bağlı olarak,

I. kan damarlarının genişlemesiyle fazla ısının uzaklaştırılması,
II. vücut kıllarının dikleşmesiyle ısı yalıtımının sağlanması,
III. terlemeyi artırarak fazla ısının uzaklaştırılması,
IV. böbrekte idrar oluşumunun hızlanmasıyla fazla ısının uzaklaştırılması

verilen olaylardan hangileri gerçekleşir?

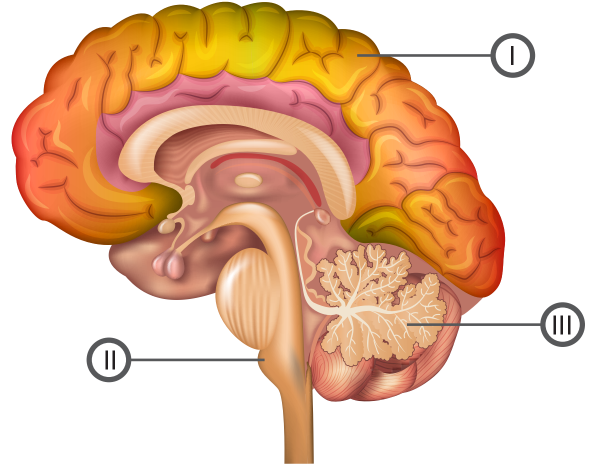
A) I ve III.
B) II ve IV.
C) III ve IV.
D) I, III ve IV.
E) I, II, III ve IV.

27. Kulak kepçesi ses dalgalarını toplayarak kulak yoluna iletir. Kulak zarı ses dalgalarının oluşturduğu basınçla titreşir ve bu titreşimler orta kulak kemiklerine iletilir. Orta kulak kemikleri ses titreşimlerini daha güçlü bir şekilde iç kulağa iletir. İç kulakta bulunan esas işitme organı, ses dalgalarını impulsa çevirir. Duyu nöronları sayesinde bu impulslar beyne iletilir ve duyma olayı gerçekleşir.

Buna göre çeşitli nedenlerden dolayı işitme kaybı yaşayan insanların sesleri iyi duymasına olanak sağlayan işitme cihazının aşağıdakilerden hangisini yapması <u>beklenemez</u>?

A) Havayı kulak yoluna hapsetmesi
B) İşitme sinirlerine ulaşabilen titreşim sayısını artırması
C) Beyne giden sinyallerin artırılması
D) İmpulsları değerlendirmesi
E) Kulak zarında daha fazla basınç oluşturması

28. Merkezî sinir sisteminin bir parçası olan beyinde bulunan bazı kısımlar numaralandırılarak şekilde gösterilmiştir.

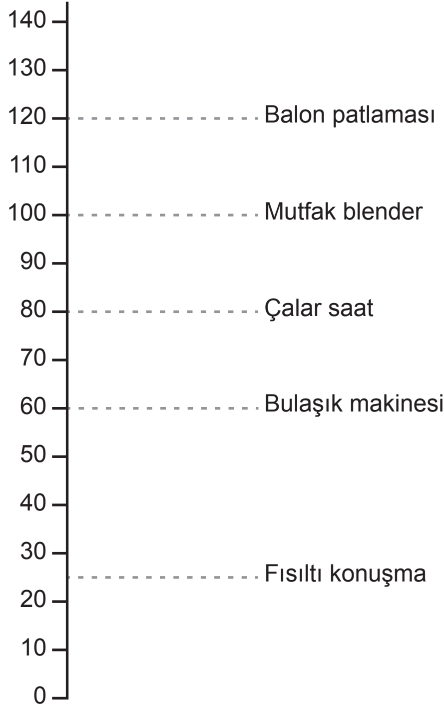
- I ile numaralandırılan kısım bilinçli davranışları, yazma, konuşma, hafıza gibi olayları kontrol eder.
- II ile numaralandırılan kısım solunum, boşaltım, dolaşım gibi sistemleri ve hapşırma, aksırma, kusma gibi refleksleri kontrol eder.
- III ile numaralandırılan kısım istemli kas hareketleri ve denge olaylarını kontrol eder.

Görevleri ve şekli verilen beynin kısımları aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Omurilik soğanı	Beyincik	Orta beyin
B)	Uç beyin	Pons	Beyincik
C)	Hipotalamus	Uç beyin	Hipofiz
D)	Uç beyin	Omurilik soğanı	Beyincik
E)	Talamus	Pons	Uç beyin

29. Sesin şiddeti desibel cinsinden ölçülür. İnsan kulağı 0-120 dB aralığını algılar. Dünya Sağlık Örgütüne göre insanın 85 dB üzerine 8 saatten fazla maruz kalınması işitme kaybına neden olur.

Günlük yaşamdan bazı örneklerin oluşturduğu db şekilde gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Mutfak blenderın sesine çok uzun süre maruz kalındığında işitme kaybına neden olabilir.

B) Sesin şiddetinin yanında gürültü süresinin uzunluğuna göre kulak sağlığına etkisi değişir.

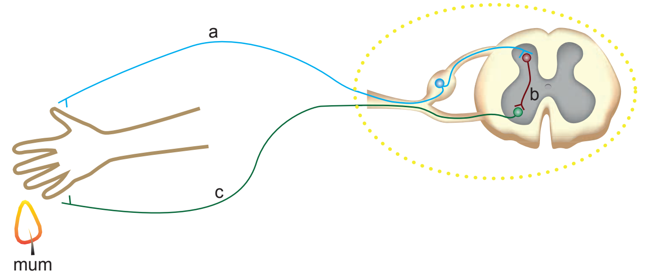
C) 85 dB üzerindeki gürültüler daima işitme hasarına neden olur.

D) Fısıltı şeklinde konuşmak kulak sağlığını olumsuz etkilemez.

E) Balonun patlaması bulaşık makinasının iki katı dB oluşturur.

30. Beyin ve omurilikten oluşan merkezî sinir sistemi, üzerine gelen uyarıları değerlendirir ve tepki oluşturur. Beyin ve omuriliğe uyarı getiren ve oluşan tepkiyi efektöre taşıyan sistem ise çevresel sinir sistemidir. Çevresel sinir sisteminin nöronları endokrin bez, iskelet kası gibi efektörlere uyarı taşıyan, beyin ve omuriliğe bazı reseptörlerden aldığı uyarıyı getiren miyelinli veya miyelinsiz nöronlardan oluşur.

Merkezi ve çevresel sinir sisteminin işlevsel olduğu bir refleks yayı gösterilmiştir.

Buna göre;

I. a ve c çevresel sinir sistemi nöronudur.

II. a ve c kesinlikle miyelinsiz nörondur.

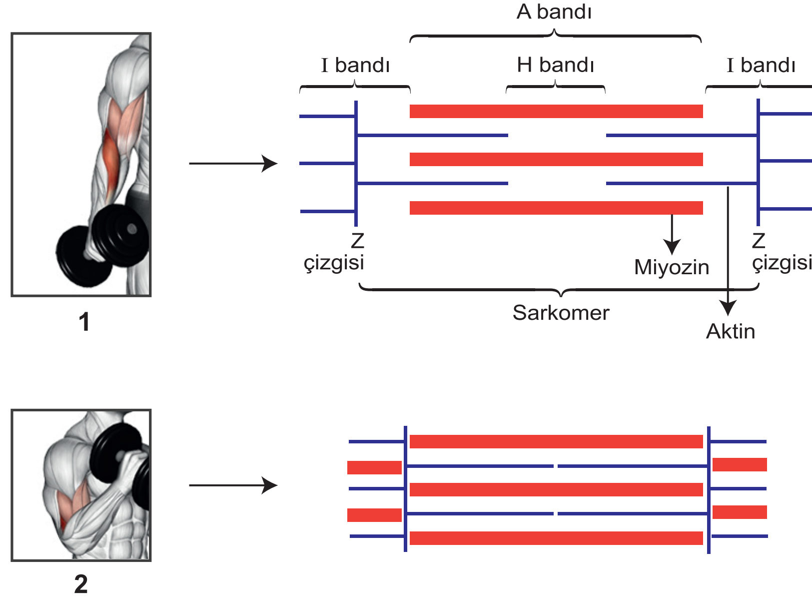
III. çevresel sinir sistemi omuriliğe uyarı taşıyabilir.

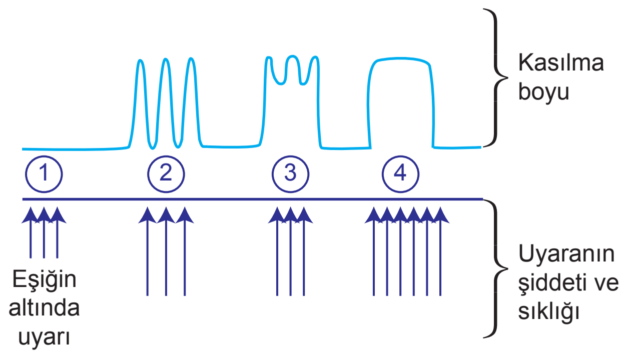
IV. b çevresel sinir sistemi nöronu değildir.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II. B) I, II ve IV. C) I, III ve IV.
D) II, III ve IV. E) I, II, III ve IV.

31. Kol kasını geliştirmek için dambılla aşağıdaki hareketler yapılırken bir kas hücresinde meydana gelen değişiklikler kol hareketinin karşısında gösterilmiştir.

Buna göre bir kol kası hücresinde meydana gelen değişiklikler ile ilgili verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) 1'deki sarkomerin boyu 2'den fazladır.

B) 2'de Z çizgisi birbirine yaklaşır.

C) 1 ve 2. durumda aktin ve miyozin değişmez.

D) 2'de I bandı değişmez.

E) 1'den 2. duruma geçerken H bandı kaybolur.

32. Uyaranın şiddetine ve sıklığına bağlı olarak bir kas hücresinde meydana gelen değişiklikler gösterilmiştir.

Kasılma boyu

1 2 3 4

Eşiğin altında uyarı

Uyaranın şiddeti ve sıklığı

Buna göre aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) 1. durumda uyarı eşik değerinin altında olduğu için kas tepki vermez.

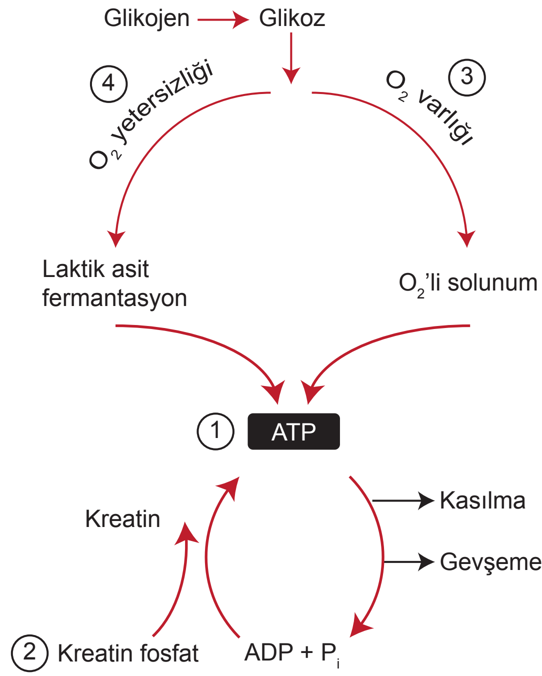
B) 2. durumda kas aralıklı uyarılırsa kasılıp-gevşer.

C) 3. durumda kas sık aralıklarla uyarıldığından tam gevşeyemeden kasılır.

D) 4. durumda kas çok sık aralıklarla uyarıldığından kasılı halde kalır.

E) Uyarı şiddeti artarsa kasın verdiği tepki şiddeti de artar.

33. Kasın kasılması ve gevşemesi sırasında gerekli olan enerjinin sağlanma yolları verilmiştir.

Buna göre kas kasılması sırasında artan ve azalan moleküller hangisinde doğru verilmiştir?

	Artan	Azalan
A)	ATP	Glikojen
B)	Kreatin fosfat	O_2
C)	Kreatin	Laktik asit
D)	Kreatin	O_2
E)	İnorganik fosfat	CO_2

34. Kas çeşitlerinin bulunduğu yapı ve organlar örnekleri ile birlikte verilmiştir.

Kalp kası Çizgili kas Düz kas

Kas çeşitleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Çizgili kas hücresinin kenarlarında çok sayıda çekirdek, düz kas hücresinde ise merkezi ve tek çekirdek bulunur.

B) Kalp kası ritmik çalışırken çizgili kaslar hızlı çalışır.

C) Düz kas ve kalp kası istemsiz çalışırken çizgili kaslar istemli çalışır.

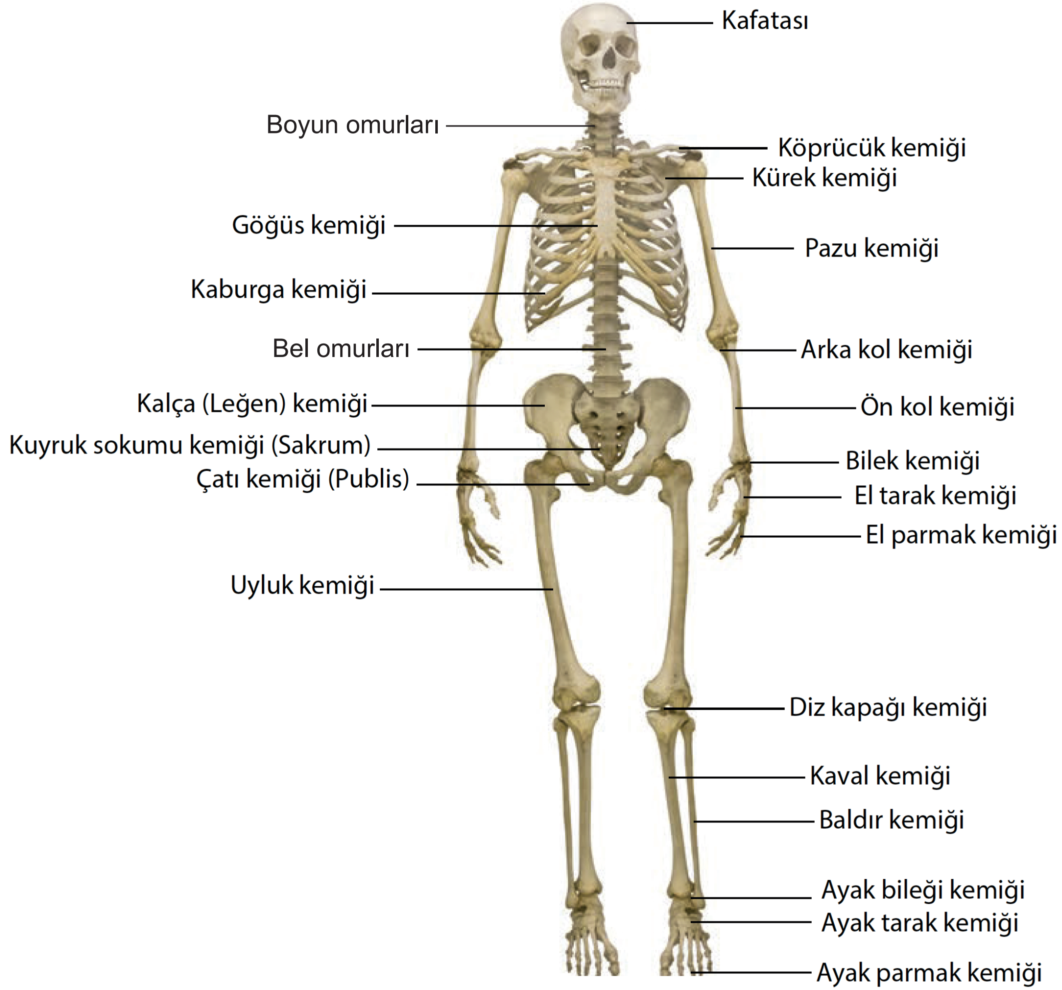
D) Aktin ve miyozin dağılımının bantlaşmış şekilde olması çizgili kaslara özgüdür.

E) Çizgili kasların çalışması somatik sinirler tarafından kontrol edilir.

35. Şekillerine göre kemikler;

- Uzun kemikler: Boyu eninden uzun olan kemiklerdir.
- Yassı kemikler: Yapısı yassı ve ince olan kemiklerdir.
- Kısa kemikler: Uzunluk, genişlik ve kalınlıkları birbirine yakın olan kemiklerdir.
- Düzensiz kemikler: Belirli bir şekli olmayan, baskılara karşı dayanıklı, sağlam kemiklerdir.

İnsan isketini oluşturan kemikler gösterilmiştir.

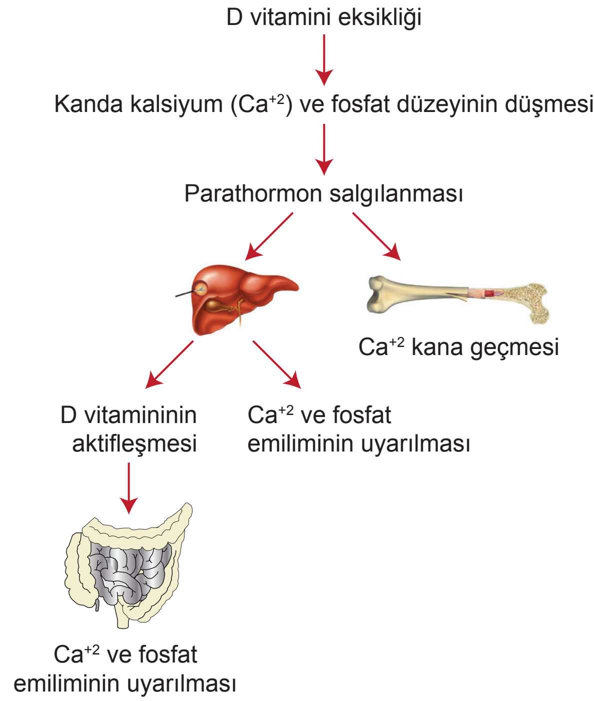
İnsan iskeletinin kısımlarıyla ilgili,

I. Kürek, kaburga ve kalça kemikleri yassı kemiklerdendir.
II. El-ayak bilek kemikleri kısa kemiklerdendir.
III. Ayak parmak kemikleri, pazu ve baldır kemikleri uzun kemiklerdendir.
IV. Boyun ve bel omurları düzensiz şekilli kemiklerdendir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) I ve III. B) II ve III. C) I, II ve IV. D) I, III ve IV. E) I, II, III ve IV.

36. D vitamini eksikliğinde vücudun işleyişinde meydana gelecek olaylar aşağıdaki gibidir.

Buna göre D vitamini eksikliği,

I. idrarda Ca^{+2} artışı,

II. aşırı kemik gelişimi,

III. kemik erimesi (osteoporoz),

IV. kanda fosfat artışı

ifadelerinden hangilerinin gerçekleşmesi ile sonuçlanabilir?

A) I ve II. B) I ve III. C) I ve IV. D) II ve IV. E) III ve IV.

37. Mantar veya benzeri mikroorganizmalar tarafından elde edilen antibiyotikler, özellikle bakteriyel hastalıkları tedavi etmekte kullanılan doğal ya da sentetik maddeler olarak bilinmektedir. Bağırsakta bulunan tüm mikroorganizmalara başta bakteriler olmak üzere bağırsak mikrobiyotası denmektedir. Bağırsakta bulunan yararlı bakteriler, hücrelerimizin üretemediği bazı vitaminleri üretir ayrıca kronik ve alerjik hastalıkların oluşmasını engeller. Bağırsakta bulunan yararlı bakterileri içeren besinlere probiyotik, onların beslendiği lifli yiyeceklere ise prebiyotik denilmektedir. Bu besinleri günlük tüketmek "ikinci beyin" olarak adlandırılan bağırsağımız için önemlidir.

Buna göre,

I. Bilinçsiz antibiyotik kullanımı bağırsak florasında bulunan yararlı bakterilerin azalmasına neden olur.

II. Sebze ve meyveler prebiyotik; yoğurt ve kefir ise probiyotik içeren besinlerdir.

III. Bağırsak mikrobiyotasının bozulması bağışıklık sisteminin zayıflamasına neden olur.

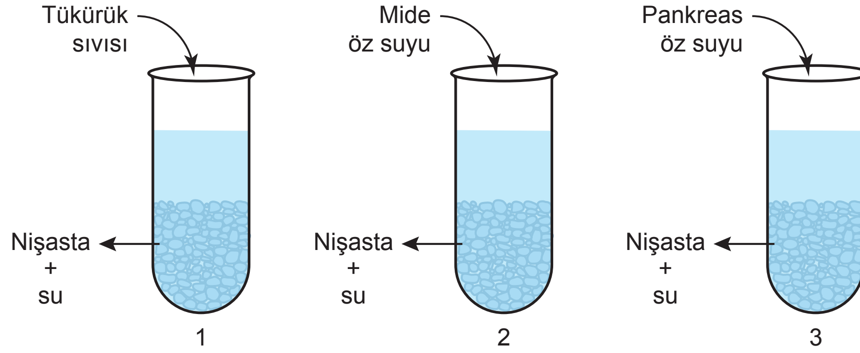
ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

38. Hangi besinlerin nerede sindirime uğradığı tabloda gösterilmiştir.

Sindirime uğradığı kısım	Besinler
Ağız	Karbonhidrat
Mide	Protein
İnce bağırsak	Karbonhidrat, Protein, Yağ

Uygun sıcaklık ve pH koşullarında 3 farklı deney tüplerine nişasta ve su konuluyor. Daha sonra üzerlerine iyot çözeltisi ve bir süre sonra da çeşitli sindirim sıvıları konularak çalkalanıyor.

Buna göre,

I. 1. deney tüpünde nişasta glikoza kadar parçalanır.
II. Bir süre sonra 1 ve 3. tüplerde mavi renk oluşumu kaybolur.
III. 1, 2 ve 3. tüplerde nişasta kimyasal sindirime uğrar.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (Nişasta iyot çözeltisiyle mavi renk verir.)

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

39. Sindirim kanalı boyunca farklı besinlerin sindirime uğradığı bölümler tablo halinde aşağıda gösterildiği gibidir.

	Karbonhidrat	Yağ	Protein
Ağız	✓		
Yemek			
Mide			✓
Onikiparmak bağırsağı	✓	✓	✓
Boş bağırsak	✓		✓
Kalın bağırsak			

Tablo incelendiğinde;

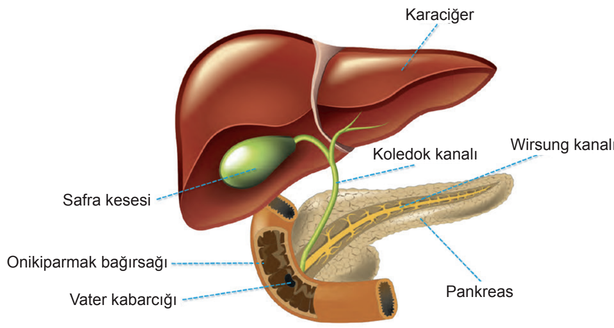
I. Karbonhidrat sindirimini gerçekleştiren enzimler bazik ortamda etkinlik gösterir.
II. Yağ sindirimi için gerekli enzimler onikiparmak bağırsağı hücrelerince salgılanır.
III. Proteinlerin tam sindirimi üç farklı organda olur.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I ve III.

40. Biyoloji öğretmeni sindirimle ilgili organları içeren maketi sınıfa getirmiş ve aşağıdaki bilgileri vermiştir.

- Pankreas öz suyunda; bikarbonat iyonları, karbonhidratların sindiriminde görevli amilaz, yağların sindiriminde görevli lipaz, proteinlerin sindiriminde görevli kimotripsinojen, tripsinojen ve nükleik asitlerin sindirimde görevli nükleaz enzimleri bulunur.
- Karaciğerin ürettiği safra, safra kesesinde depolanır ve yağları küçük damlacıklarına ayırır. Safranın içerisinde su, sodyum, bikarbonat, safra tuzları,kolesterol ve bilirübin gibi safra pigmentleri bulunur.
- Pankreas özsuyu ve safra bir kanal aracılığıyla onikiparmak bağırsağına dökülür.

Verilenlere göre aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Koledok kanalı tıkanırsa yağların kimyasal sindirimi gerçekleşmez.
B) Karaciğerin ürettiği safra bir enzim değildir.
C) Onikiparmak bağırsağı kimyasal sindirimin en fazla gerçekleştiği kısımdır.
D) Wirsung kanalı ile pankreas öz suyu, koledok kanalı ile safra water kabarcığına dökülür.
E) Pankreas öz suyunun onikiparmak bağırsağına iletimi engellenirse dışkı ile atılan yağ miktarı artar.

41. İskelet kası lifleri kullanılan ATP'nin kaynağına göre sınıflandırılır.

Çoğunlukla oksijenli solunum yapan liflere oksidatif lifler denir. Çok miktarda miyoglobin içeren bu kırmızı liflerde kılcal damar sayısı fazladır. ATP'nin birincil kaynağı olarak glikolizi kullanan liflere glikolitik lifler denir. Oksidatif liflere göre daha geniş çapa ve daha az miyoglobine sahip olup çok daha çabuk yorulurlar.

Buna göre aşağıda verilen özelliklerden hangisi iskelet kası liflerinin ayırt edilmesinde <u>kullanılmaz</u>?

A) Oksijen depolama kapasitesi
B) Mitokondri organelinin bulunması
C) Kasılma süresi
D) Renkleri
E) Yorulma süresi

42. Öğretmen, Sevgi'den tablodaki destek ve hareket sistemine ait bazı yapıların baldır ve kaburga kemiğinde bulunup bulunmama durumlarını işaretlemesini istiyor.

Yapı	Baldır kemiği	Kaburga kemiği
Periost	1. ✓	2. ✗
Kırmızı kemik iliği	3. ✓	4. ✓
Epifiz	5. ✗	6. ✓
Sarı kemik iliği	7. ✗	8. ✗

Daha sonra öğretmen Ayla'ya Sevgi'nin hangi cevaplarını düzeltirse tablonun tam olarak doğru olacağını sormuştur.

Ayla'nın cevabı aşağıdakilerden hangisi olursa tablo doğru olur?

A) 2, 6
B) 3, 5, 7
C) 2, 5, 6, 7
D) 2, 5, 7, 8
E) 3, 6, 7, 8

43. Yağların sindirimi, safra kesesinden ince bağırsağa gelen safra sıvısının yağları yağ damlacıkları haline dönüştürmesiyle başlar. Pankreastan salgılanan lipaz, ince bağırsağa taşınır ve yağları, yağ asiti ve gliserole kadar parçalar.

Mide hücrelerinde lipaz enzimi salgılanmasına rağmen yağların midede sindirime uğramamasının nedeni;

I. yağların sindiriminin zor olması,
II. midede safra salgısının olmaması,
III. ortam pH'ının uygun olmaması

verilenlerden hangileridir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) II ve III. E) I, II ve III.

44. Kompleks yapılı organik bileşiklerin yapı birimleri arasında kurulan ester, glikozit ve peptit bağlarının yıkımını sağlayan sindirim çeşidine kimyasal, besinlerin sindirim yüzeyinin artırılması işlemlerine uğramasına ise fiziksel (mekanik) sindirim denir.

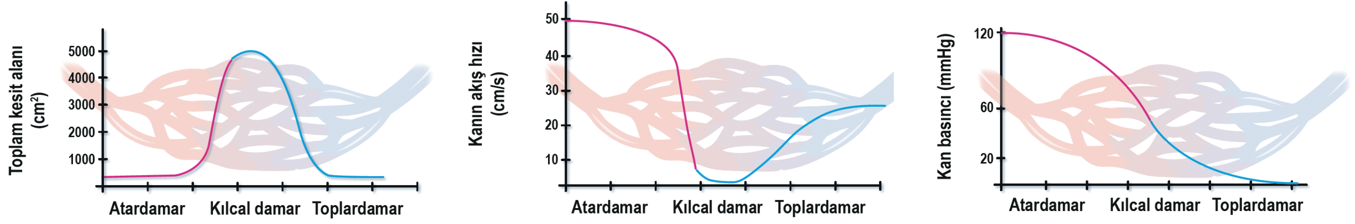
Buna göre,

I. yağların ince bağırsakta safra yardımıyla yağ damlacıklarına dönüşmesi,
II. ağızda dişler yardımıyla besinlerin daha küçük parçalar haline getirilmesi,
III. mide de proteinlerin pepsin enzimi sayesinde küçük polipeptitlere ayrılması,
IV. karbonhidratların ince bağırsakta monomerlerine kadar parçalanması

verilen örneklerin sindirim çeşidine göre eşleştirilmesi hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	Fiziksel	Kimyasal
A)	I, II	III, IV
B)	II, III	I, IV
C)	I	II, III, IV
D)	I, III, IV	II
E)	II, IV	I, III

45. Kanın atar, kılcal ve toplardamarlardan geçerken akış hızında, basıncında olan değişim ve damarların toplam kesit alanı aşağıdaki grafiklerde verilmiştir.

Buna göre kalpten uzaklaşan kanın tekrar kalbe dönünceye kadar kan akış hızındaki değişimine aşağıdakilerden hangisi neden olmuştur?

A) Kılcal damarların, atar ve toplardamarlardan daha ince olması

B) Kılcal damarların toplam kesit alanının diğer damarlarınkinden daha büyük olması

C) Atardamarlardan toplardamara doğru gidildikçe kan basıncının azalması

D) Bazı toplardamarların yapısında kapakçık bulunması

E) Kanın damarlar içinde tek yönlü akması

46. A, B, AB ve 0 olmak üzere dört farklı kan grubu vardır ve kan grupları antikor çözeltilerinin üzerine kan damlatılmasıyla öğrenilir. A antikoru, A antijeni ile B antikoru, B antijeni ile tepkimeye girip çökelti oluşturur. Bir öğretmen seçtiği dört öğrencisine Anti-A ve Anti-B antikorları içeren kan serumu şişelerini verir; fakat hangi şişede hangi antikorun bulunduğunu söylemez. Öğrencilerinden kendi kan gruplarını bulmasını ister.

Öğrenciler kan örneklerini iki antikora da damlattığında;

- Arda ikisinde de çökelme olduğunu,
- Burak ikisinde de çökelme olmadığını,
- Leyla sadece birinde çökelme olduğunu,
- Meltem sadece birinde çökelme olduğunu gözlemler.

Buna göre aşağıda verilen açıklamalardan hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Arda'nın kan grubu 0, Burak'ın kan grubu AB'dir.

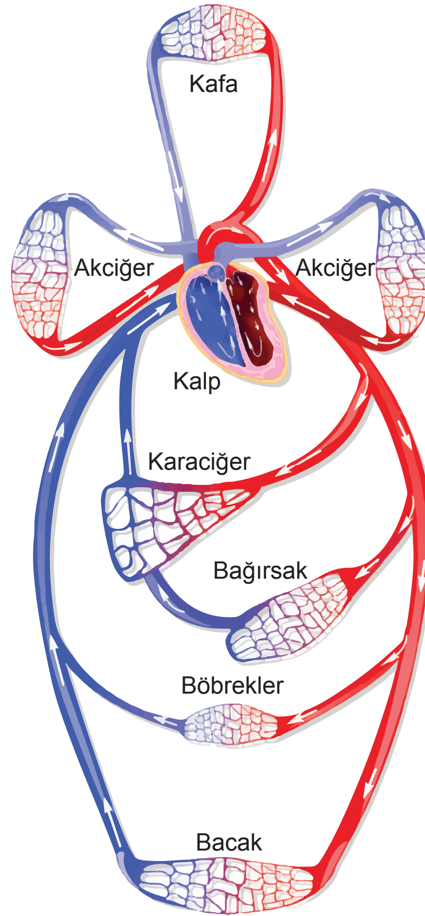
B) Leyla'nın kan grubu tam olarak bulunamaz.

C) Meltem'in kan grubunun A olma ihtimali % 50'dir.

D) Dört öğrencinin de kan grubu birbirinden farklı olabilir.

E) Arda ve Burak'ın kan grupları farklı, Leyla ve Meltem'in kan grupları ise aynı olabilir.

47. İnsanda kan dolaşımı aşağıda özetlendiği gibidir.

Şekil incelendiğinde, ağızdan besin yoluyla alınan işaretli amino asitlerin bacak kaslarına ulaşmasına kadar geçen süreçte hangi seçenekte belirtilen organa uğraması beklenmez?

A) Karaciğer
B) Böbrek
C) İnce bağırsak
D) Akciğer
E) Kalp

48. 'Nabız, sürekli çalışan kalbin kasılıp gevşeyerek kan damarlarına uyguladığı kuvvettir.' diyen bir öğretmen öğrencisine 'Nabız doğrudan neyin ölçümüdür?' sorusunu soruyor.

Buna göre öğrencinin cevabı aşağıdakilerden hangisi olursa soruya tam doğru cevap vermiş olur?

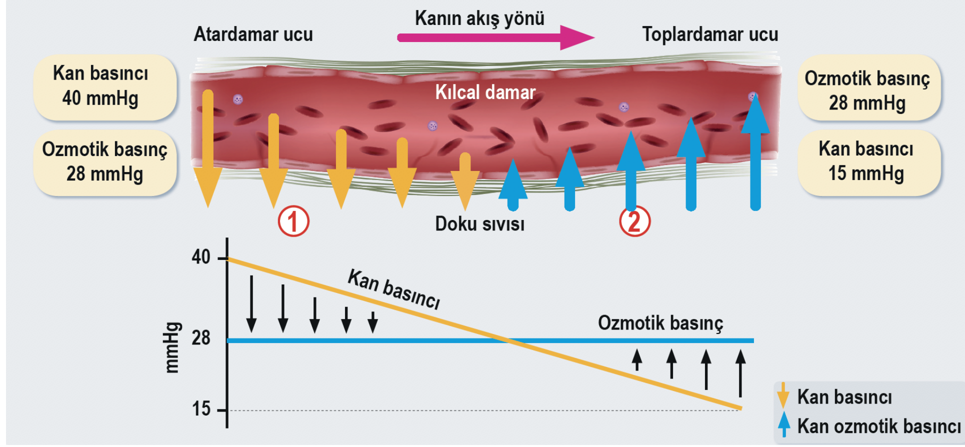
A) Kan basıncı
B) Kalbin bir dakikada pompaladığı kan miktarı
C) Kalbin atış hızı
D) Bir dakikada soluk alıp verme sayısı
E) Kalbin bir seferde Aort damarına gönderdiği kan miktarı

49. Kandan doku sıvısına madde giriş çıkışını sağlayan iki temel kuvvet vardır.

1. Kan basıncı; kalbin kasılmasıyla oluşur ve kandan doku sıvısına doğru madde geçişini sağlar.
2. Kan ozmotik basıncı; kandaki albümin gibi proteinlerin çözünüp emici bir kuvvet oluşturmasıyla gerçekleşir ve doku sıvısından kana doğru madde çekilmesini sağlar.

Doku sıvısının bir kısmı lenf damarlarıyla emilerek kana kazandırılır. Eğer bir şekilde doku sıvısı emilemezse sıvı birikimi olan ödem oluşur.

Aşağıda bu durum şematize edilmiştir.

Bilgiler ve şekil incelendiğinde,

I. lenf damarlarının tıkanması,

II. kan basıncının damarlar boyunca sabit kalması,

III. kılcallardaki kan proteinlerinin artması

verilenlerden hangileri ödeme neden olur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

50. Sindirimde etkili hormonlar, salgılandığı organlar ve etkileri tabloda gösterilmiştir.

HORMON	SALGILANDIĞI ORGAN	ETKİSİ
Gastrin	Mide	• Mide öz suyunun salgılanmasını uyarır.
Kolesistokinin	İnce bağırsak	• Pankreastan, pankreas öz suyunun salgılanmasını sağlar. • Safra kesesinden safranın salınmasını uyarır.
Sekretin	İnce bağırsak	• Pankreastan bikarbonat iyonlarını salgılatarak ince bağırsak pH'ını düzenler. • Karaciğerde safra üretimini uyarır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Bir organdan salgılanan hormon yine kendisini etkileyebilir.

B) Kolesistokinin hormonu, besinlerin kimyasal sindirimi için gerekli olan enzimlerin salgılanmasını sağlar.

C) Mideden gelen asitli kimusun bazikleşmesi sekretin hormonunun pankreası uyarmasıyla gerçekleşir.

D) Çeşitli nedenlerle safra kesesi alınan bireylerde safra üretimi duracağından sindirim güçlüğü görülecektir.

E) Pankreas, safra kesesi ve karaciğer sindirime yardımcı organlardır.

51. Tiroit, boynun orta hattında yer alan kelebek şeklinde bir bezdir. Kana düzenli olarak tiroksin ve kalsitonin hormonu salgılar. Tiroksin düzeyi, beyindeki hipofiz bezinden salgılanan tiroit uyarıcı hormon (TSH) ile düzenlenir. Tiroksin tüm hücrelerde temel metabolizmayı ayarlar. Belli bir sürede harcanan enerji miktarı, kalp atım hızı, vücut ısısı, kan basıncı gibi birçok yaşamsal olayı düzenler. Çocuklarda kemik ve sinir hücrelerinin gelişimini etkiler. Kandaki tiroksin düzeyi normalin altında(Hipotiroidizm) veya üstünde (Hipertiroidizm) olursa homeostasi bozulur ve ciddi metabolik rahatsızlıklar ortaya çıkar. Örneğin bebeklerde en sık karşılaşılan tiroit hastalığı "kretenizm" dir. Bu hastalıkta bebeklerin tiroit bezinden yeterli tiroksin salgılanmaz. Bu durumda bebeğin kemik ve zeka gelişimi etkilenir. Tedavi edilmeyen bebeklerin gelişiminde ciddi zeka geriliği ve asimetrik cücelik ortaya çıkar. Bu nedenle erken teşhis çok önemlidir. Ülkemizde doğumdan sonraki ilk günlerde bebeklerin topuğundan alınan kanda hormon düzeylerine bakılır. Eğer hormon düzeyi kretenizme neden olacak durumda ise vakit kaybedilmeden tedaviye başlanarak metabolik sorunların ortaya çıkması engellenir.

Tiroit bezinin salgıladığı hormon ile ilgili açıklamalardan hangisine ulaşılamaz?

A) Tiroksin hormonu metabolizmayı, büyüme ve gelişmeyi etkiler.
B) Tiroksin hormonu gelişim çağında beyin gelişimi için gereklidir.
C) Hipotiroidizm ve hipertiroidizm hastalarında tedavinin amacı en kısa zamanda tiroksin düzeyini normale getirmektir.
D) Tiroksin düzensizliğinde kandaki TSH düzeyide normal sınırların dışında olur.
E) Kretenizmde tedaviye başlama zamanı zeka geriliğinin derecesini etkilemez.

52. Diyet lifi, ince bağırsakta sindirilmemesine rağmen kalın bağırsakta tamamen veya kısmen fermente olan sağlıklı yaşam için gerekli bir grup gıda bileşenidir.

Tek yumurta ikizi kardeşlerin beslenmesi verilmiştir.

Hale	Lale
Sabah düzenli kahvaltı yapmaktadır.	Sabah geç uyanmakta kahvaltıyı ayakta geçiştirmektedir.
Sebze ve meyveyi bol tüketir.	Sebze suyu ve meyve suyu tüketmeyi tercih eder.
Kurubaklagilleri haftalık tüketir.	Kurubaklagil yerine et tüketmeyi tercih eder.
Kepekli ekmek tüketir.	Beyaz ekmek tüketir.

Birkaç yıl sonra Lale'de obezite başlangıcı ve diyabet ortaya çıkmıştır.

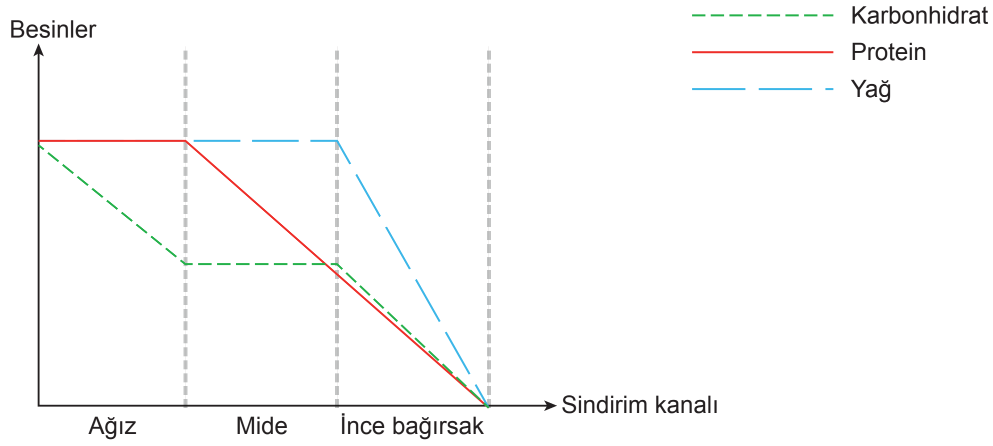
Buna göre;

I. Lifli yiyecekler obezite, diyabet gibi hastalıkların oluşmasını engeller.
II. Obezitenin oluşmasında yanlış beslenmenin yanında kalıtımda etkilidir.
III. Sebze, meyve ve kurubaklagiller lif yönünden zengin besinlerdir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

53. Karbonhidrat, yağ ve protein miktarlarının sindirim kanalında değişim grafiği gösterilmiştir.

Buna göre sindirim kanalında monomerlerin değişimi ile ilgili;

		Ağız	Mide	İnce Bağırsak
I.	Amino asit miktarı	Değişmez	Artar	Artar
II.	Yağ asiti miktarı	—	—	Önce artar, sonra azalır
III.	Glikoz miktarı	Artar	Değişmez	Artar

tabloda verilenlerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I ve III.

54. Karaciğerin bazı işlevleri verilmiştir.

- Glikojen sentezi ve yıkımını sağlar.
- Yağı, yağ damlacıklarına dönüştüren safrayı üretir.
- Bazı ilaçları zehirsiz hale getirir.
- Albümin, globulin ve fibrinojen üretir.

Buna göre karaciğer ile ilgili;

I. Sindirim enzimi salgılar.
II. Kan şekerini ayarlar.
III. Kanın pıhtılaşmasında görev alan proteini üretir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

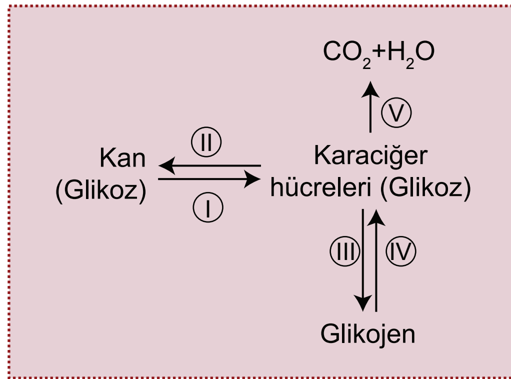
55. Duyu reseptörleri algıladıkları uyarı çeşidine göre aşağıdaki gibidir.

- Mekanoreseptör: basınç, hareket, dokunma gibi uyarılara,
- Termoreseptör: sıcak, soğuk gibi ısı değişimlerine,
- Fotoreseptör: ışığa,
- Kemoreseptör: iç ve dış çevredeki koku ve tadın oluşmasını sağlayan kimyasallara karşı duyarlıdır.

Deride bulunan reseptör çeşitleri hangi seçenekte doğru verilmiştir?

A) Mekanoreseptör - Termoreseptör
B) Mekanoreseptör - Kemoreseptör
C) Termoreseptör - Kemoreseptör
D) Kemoreseptör - Fotoreseptör
E) Fotoreseptör - Termoreseptör

56. İnce bağırsak tarafından karbonhidratlı besinler sindirildikten sonra oluşan glikozun emilmesi ile karaciğerde meydana gelebilecek olaylar gösterilmiştir.

Numaralandırılmış olaylardan hangileri insülin hormonu etkisiyle gerçekleşir?

A) I ve III. B) I ve IV. C) II ve IV. D) I, III ve V. E) II, III ve V.

57. Işınların kırılarak retinada toplandığı bölgeye sarı nokta denir. Sarı noktanın merkezinde koni reseptörleri, çevresinde ise çubuk reseptörleri daha yoğun bulunur. İnsanda mavi, yeşil ve kırmızı ışığı algılayan üç çeşit koni reseptörü bulunur. Bu reseptörlerin birlikte çalışmasıyla diğer renkler algılanır. Cisimlerin az ışıkta siyah beyaz görülmesini ve şeklinin algılanmasını sağlayan ise çubuk reseptörleridir.

Çubuk ve koni reseptörleri ile ilgili;

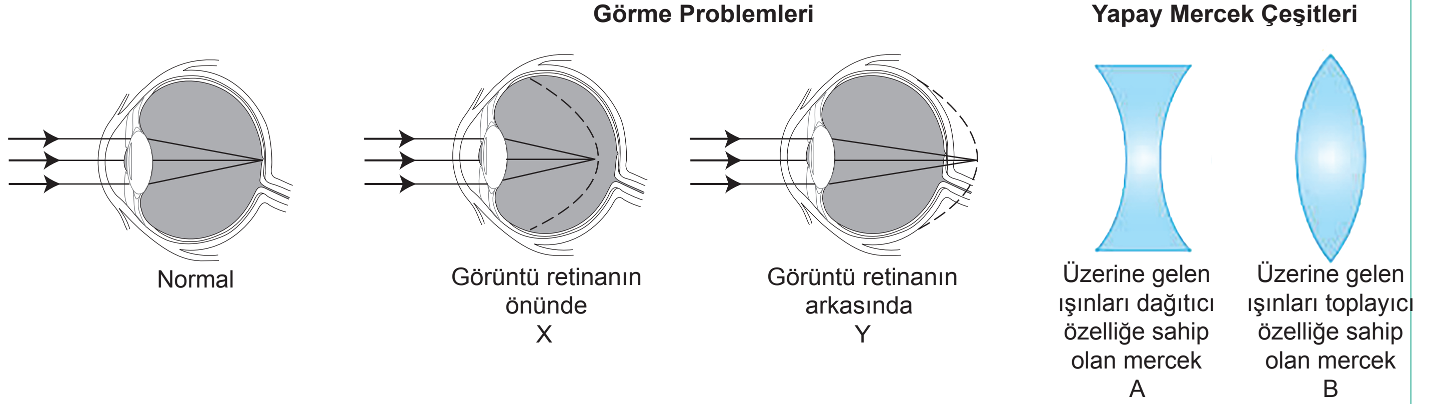
I. Alacakaranlıkta görmemizi çubuk reseptörleri sağlar.
II. Koni reseptörü hiç bulunmayanlarda tam renk körlüğü görülür.
III. Yan taraftan gözün önüne getirilen nesnenin önce rengi sonra şekli algılanır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

58. Normal bir gözde cisimden gelen ışınlar mercekte kırıldıktan sonra gözün en iç tabakası olan retinaya düşer. Ancak gözde meydana gelen çeşitli bozulmalar nedeniyle görüntü retinanın üzerine düşmez ve görme problemleri ortaya çıkar.

Aşağıda normal görme, bazı görme problemleri ve yapay mercek çeşitleri şekilde gösterilmiştir.

Buna göre;

I. X numaralı göz probleminin giderilmesinde B, Y numaralı problemin giderilmesinde ise A merceği kullanılmalıdır.

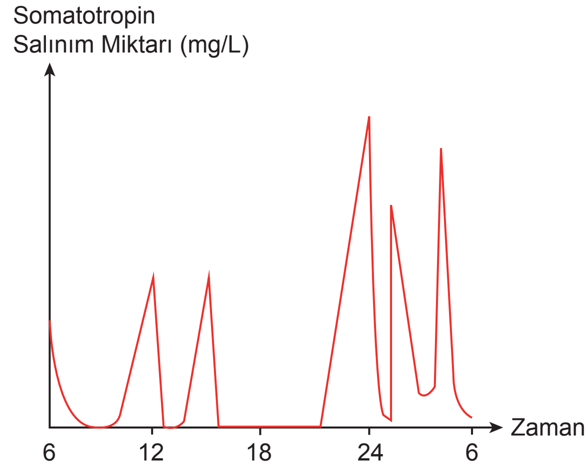
II. X, uzağı iyi görememe; Y, yakını iyi görememe durumudur.

III. Göz yuvarlağının önden arkaya doğru olan çapının normalden uzun olması durumunda X, kısa olması durumunda Y ortaya çıkar.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) II ve III.

59. Sağlıklı genç bir bireyde büyüme hormonu (somatotropin) miktarının zamana bağlı olarak kana salınım grafiği verilmiştir.

Grafiğe göre;

I. Büyüme hormonunun kana geçiş hızı gece saatlerinde artmaktadır.

II. Salınım hızının artışı ile bireyin vücut hücreleri, kütle ve hacim artışı için uyarılır.

III. Yaş ilerledikçe uyku süresinin kısalması büyüme hormonu aktivitesini durdurur.

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

60. Refleksler doğuştan gelen ve öğrenilerek sonradan kazanılan refleksler olarak ikiye ayrılır.

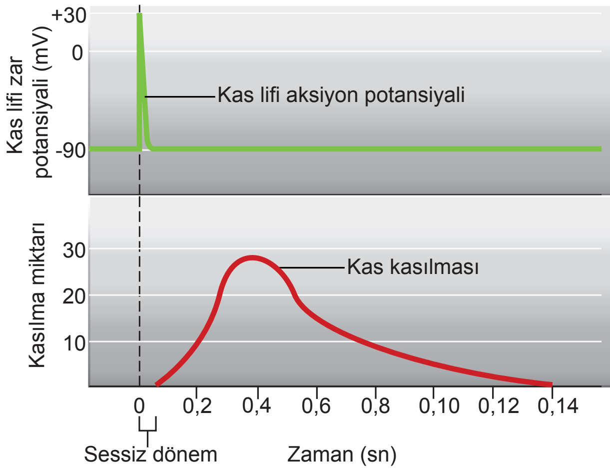
Verilen refleks örneklerinden;

I. Fatih'in güneşli bir bahçeden karanlık ortama girdiğinde göz bebeğinin genişlemesi,
II. Nazife'nin limonu görünce ağzının sulanması,
III. Beren'in çok güzel keman çalması

hangileri doğuştan kazanılmış bir reflekstir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) II ve III.

61. İskelet kasında kas lifi aksiyon potansiyeli ve kas kasılması grafikleri verilmiştir.

Buna göre;

I. Oluşan aksiyon potansiyeli mekanik etkinlik başlamadan sonlanır.
II. Bir aksiyon potansiyeli başladığında kasılma olayının gerçekleşmesi 0,10 s'den daha kısa sürer.
III. Gevşeme anından itibaren kasın tekrar uyarılmasına kadar geçen sürede kas dinlenir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve III. E) II ve III.

62. Kas lifleri sürekli bir şekilde sinir hücrelerinden uyarı alırlar. Bu uyarılar sayesinde hareket halinde olmadığımız zaman bile kaslarımız kas tonusu olarak bilinen kısmi bir kasılma durumundadır.

Kas tonusu ile ilgili;

I. Kasları harekete hazırlayan istem dışı bir olaydır.
II. Vücudun normal duruşunun devam ettirilmesinde önemlidir.
III. Kasın motor siniri kesildiğinde kas, tonusunu kaybeder.
IV. Bilincin açık olmadığı durumda da etkilidir.

ifadelerinden hangileri <u>yanlıştır</u>?

A) Yalnız I. B) Yalnız IV. C) I ve IV. D) II ve III. E) I, III ve IV.

63. Safra; tuz, pigment ve kolesterolden oluşan bir çözeltidir. Safra tuzları büyük yağ damlacıklarının, suda asılı küçük damlacıklara bölünmesini sağlar (deterjanın etki mekanizmasına benzerlik gösterir). Aynı zamanda safra tuzları yağların emilimine de yardımcı olur.

Bağırsakta yetersiz miktarda safra tuzu varsa;

I. lipazın sindirim etkisi için oluşturulan yağ damlacıklarının yüzey alanı,
II. ince bağırsak epitel hücrelerindeki şilomikron miktarı,
III. B ve C vitaminlerinin emilim miktarı

ifadelerinden hangileri <u>olumsuz</u> etkilenir?

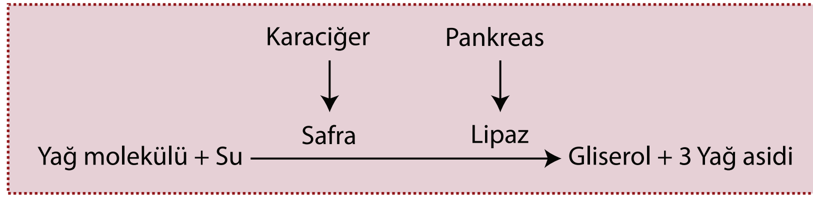
A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) I, II ve III.

64. Bazı kişiler arı sokması, yer fıstığı veya deniz kabuğu gibi alerjenlere karşı aşırı duyarlıdırlar. Bu maddeler, bu kişilerde yangısal tepkiden dolayı kan damarlarının aniden genişleyerek kan basıncının çok düşmesine neden olur. Bu duruma anafilaktik şok denir. Arı sokması sonucunda anafilaktik şoka giren bir hasta acil servise ulaştırılıyor.

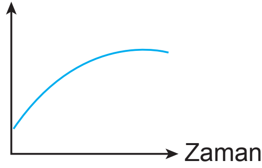
Doktorun, hastaya aşağıdaki işlemlerden hangisini yapması, hastanın normale dönmesini <u>sağlayamaz</u>?

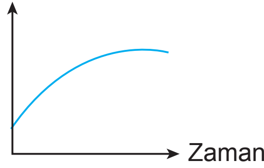
A) Adrenalin enjekte etmek
B) Damar daraltıcı madde enjekte etmek
C) Ayaklarını kalp seviyesinin üzerine çıkarmak
D) Kan damarlarının geçirgenliğini arttıran histamin enjekte etmek
E) Akciğerlerine solunum yollarını açıcı hava vermek

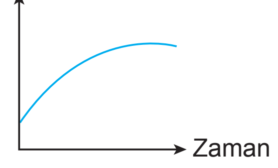
65. Yağların hidroliz edildiği bir hücrede gerçekleşen tepkime verilmiştir.

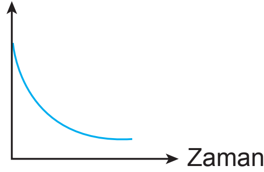

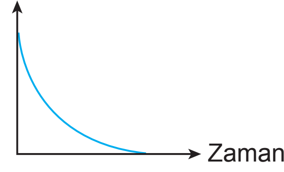
Yağların hidrolizi ile ilgili grafiklerde meydana gelen değişimlerden hangisinin gerçekleşmesi beklenmez?

A)

B)

C)

D)

E)

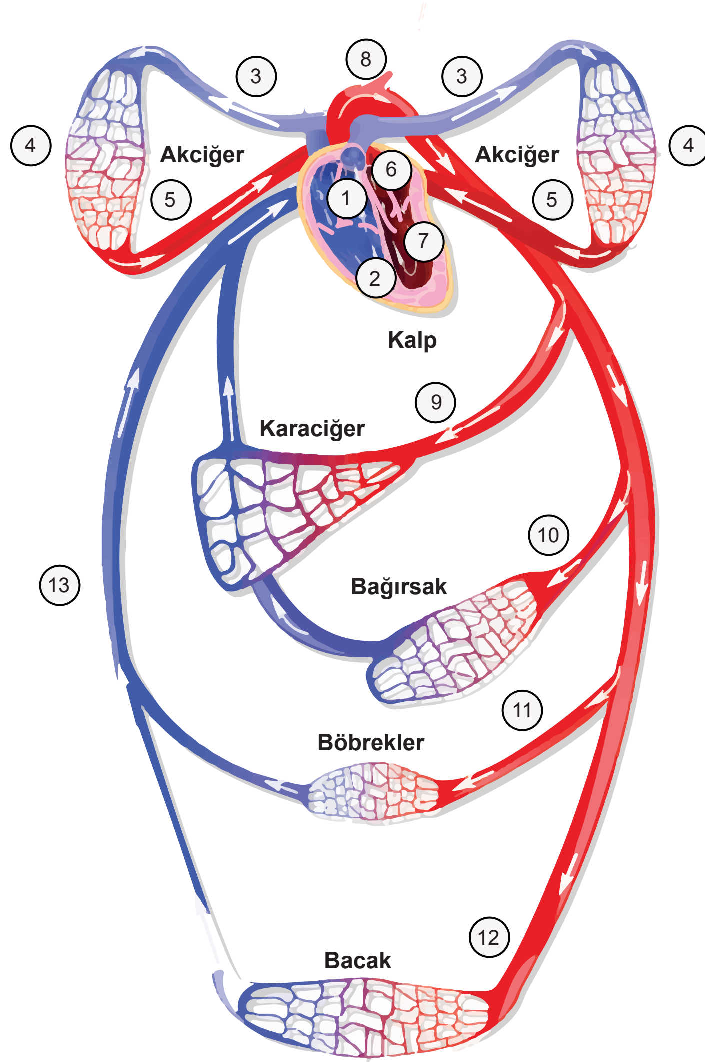
66. Sinir sistemimiz iç ve dış çevreden alınan uyaranları algılar, değerlendirir ve bu uyaranlara karşı otonom veya somatik cevaplar oluşturarak çevre ile etkileşimimizi ve homeostasiyi sağlar.

Sinir sistemimiz ile ilgili aşağıda verilen yapılardan hangisi herhangi bir iç veya dış uyaran ile uyarılmadan kendi impulslarını üretebilir?

A) Efektör
B) Ara nöron
C) Motor nöron
D) Duyu nöron
E) Reseptör

67. Kalbi, yapısı itibariyle iki durumlu bir pompa gibi düşünebiliriz. Vücutta kirlenen kanın temizlenmesi küçük kan dolaşımı ile temiz kanın vücuda pompalanıp kirlenen kanın tekrar kalbe gelmesi de büyük kan dolaşımı ile sağlanmaktadır.

Aşağıda kalp ile kanın dolaşımı şematize edilmiştir.

Kalp ve dolaşım sistemi ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Küçük kan dolaşımı 2 ile başlar 6 ile son bulur.
B) Büyük kan dolaşımı 7 ile başlar 1 ile son bulur.
C) Akciğer CO_2 bakımından zengin kanın temizlenmesini sağlayan organdır.
D) Bir organdan başka bir organa kan gidecek ise dağıtımını daima kalp yapar.
E) Kalp dışında bir organa kan getiren damar, atar damardır.

68. Kemiklerin birbirleriyle birleşme yerine eklem denir. Hareket şekline göre oynar, yarı oynar ve oynamaz eklem olmak üzere üç çeşit eklem vardır.

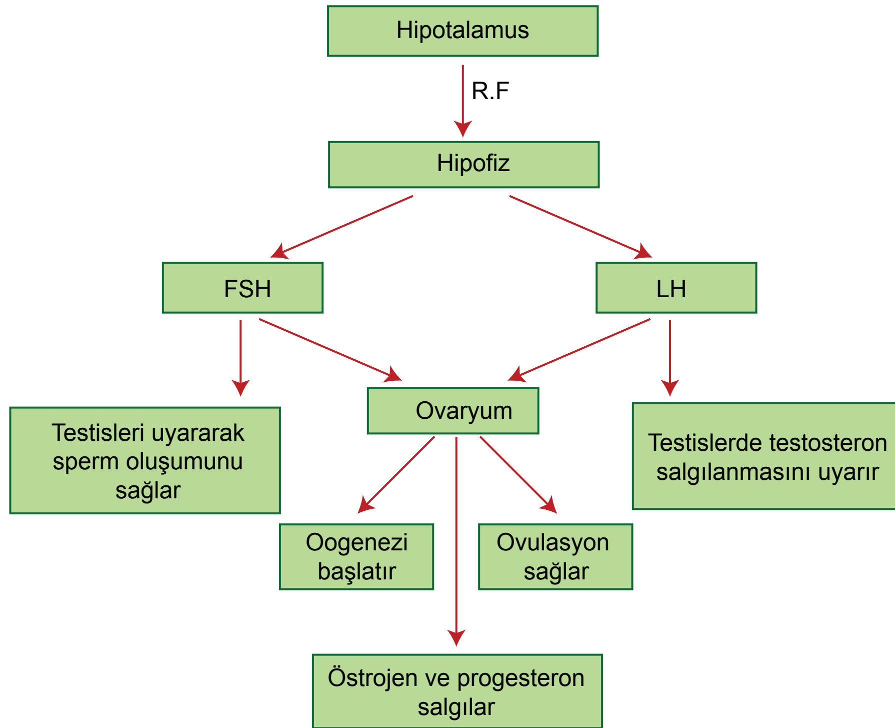
Buna göre;

I. gögüs kemiği ile kaburgalar arasında,
II. omurlar arasında,
III. uyluk kemiği ile kaval kemiği arasında

bulunan eklemlerin hareket yeteneklerinin çoktan aza doğru sıralanması hangi seçenekte doğru verilmiştir?

A) I-II-III B) I-III-II C) II-I-III D) III-I-II E) III-II-I

69. İnsanda erkek ve dişi üremesi ile ilgili hormonların görevleri şemada gösterilmiştir.

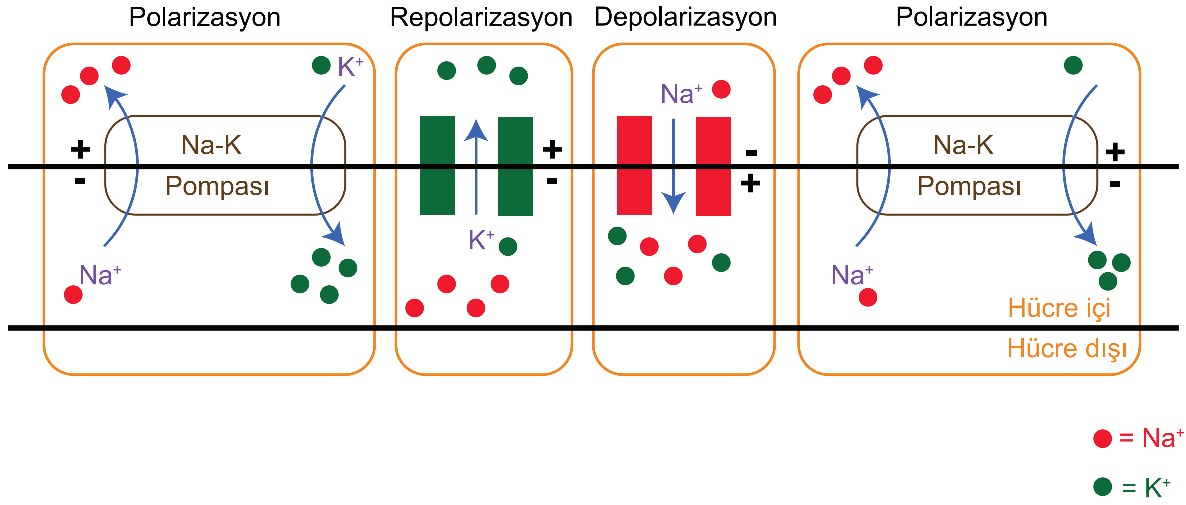
Şemaya göre;

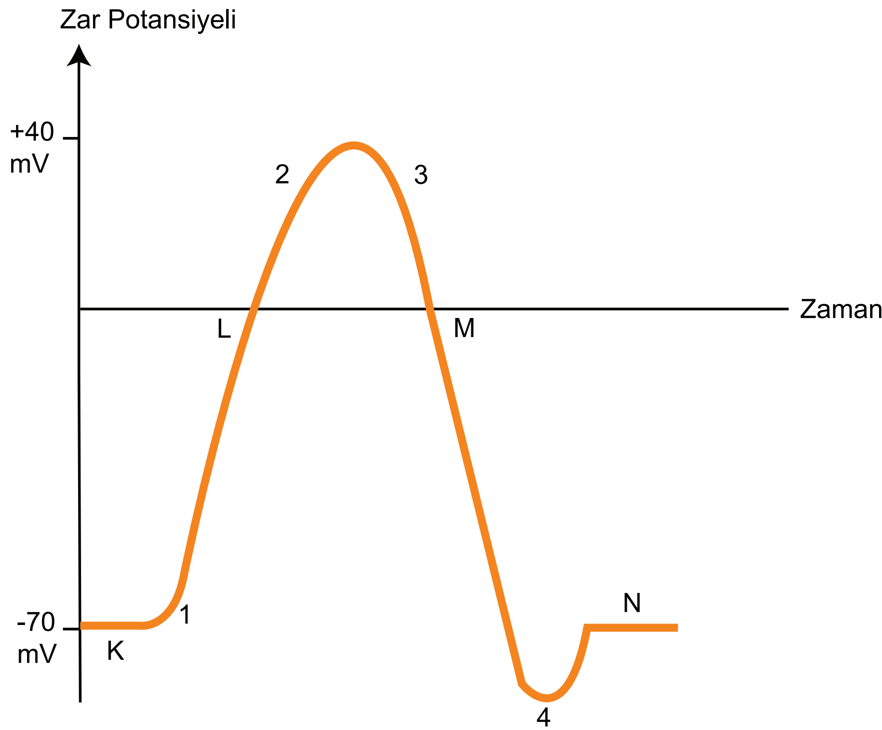
I. Üreme hücreleri hormon salgılar.
II. Erkek ve dişi bireylerde aynı hormon etkili olabilir.
III. Erkeklerin sakal, bıyık ve sesin kalınlaşması gibi özelliklerinin ortaya çıkmasında FSH etkilidir.

verilenlerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

70. Nöronun uyartı almasıyla eşik değeri aşabilecek potansiyelde değişim göstermesine aksiyon potansiyeli denir. Bir nöronda impuls iletimi sırasında gerçekleşen olaylar ve aksiyon zar potansiyeli grafiği verilmiştir.

Verilenlere göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Depolarizasyon ve repolarizasyon difüzyon kurallarına göre gerçekleşir.

B) K ve N polarizasyon olayına karşılık gelir.

C) 4 numaralı olaydan sonra Na-K pompası devreye girer.

D) K ve N'de, L ve M'ye göre aynı iyonların geçişi zıt yönde olur.

E) 3 ve 4'de Na kanalları açıkken, 1 ve 2'de kapalıdır.

BİYOLOJİ
CEVAP ANAHTARI

1. Ünite	1. Ünite	1. Ünite
1. E	32. E	63. C
2. D	33. D	64. D
3. E	34. D	65. C
4. E	35. E	66. B
5. A	36. E	67. D
6. E	37. E	68. E
7. E	38. B	69. B
8. D	39. A	70. E
9. B	40. A	
10. B	41. B	
11. A	42. C	
12. E	43. C	
13. C	44. A	
14. D	45. B	
15. C	46. A	
16. E	47. B	
17. C	48. C	
18. B	49. C	
19. E	50. D	
20. E	51. E	
21. B	52. C	
22. C	53. B	
23. D	54. D	
24. A	55. A	
25. C	56. A	
26. A	57. D	
27. D	58. E	
28. D	59. C	
29. C	60. A	
30. C	61. D	
31. D	62. B	

11. SINIF TARİH

1. Ünite

1. Aşağıdakilerden hangisi XVII. yüzyıl ıslahatlarının ortak özelliklerinden biri değildir?

A) Sorunların temeline inilmediği için kalıcı çözümler bulunamamıştır.
B) Kişilere bağlı kalınmış ve devamlılığı olmamıştır.
C) Avrupadaki gelişmeler örnek alınmıştır.
D) Daha çok askerî alanda ıslahat yapılmıştır.
E) Baskı ve şiddet yoluyla yapılmaya çalışılmıştır.

2. 1789 Fransız İhtilali başta Avrupa olmak üzere pek çok yerde etkisini göstermiş, Osmanlı Devleti de Fransız İhtilali'nden en çok etkilenen devletlerden biri olmuştur.

Fransız İhtilali'nin aşağıdaki sonuçlarından hangisi Osmanlı Devleti'ne büyük zarar vermiştir?

A) Feodal yapıların ortadan kalkmaya başlaması
B) Milliyetçilik düşüncesinin yayılması
C) Laik eğitim anlayışının ortaya çıkması
D) İnsan hakları düşüncesinin önem kazanması
E) Demokrasi fikrinin benimsenmesi

3. Harita: XVII. Yüzyılda Safevi Devleti

Verilen harita incelendiğinde,

I. Zağros Dağları; Osmanlılarla Safeviler arasındaki sınırı belirlemektedir.
II. Safeviler, Anadolu topraklarının bir bölümünü ele geçirmiştir.
III. Safeviler bugünkü İran topraklarına hâkim durumdadır.

değerlendirmelerinden hangilerinin doğru olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I.
B) Yalnız II.
C) I ve II.
D) II ve III.
E) I, II ve III.

4. Osmanlı Devleti XVIII. yüzyıla kadar tımar dışında kalan toprakların gelirlerini açık artırma yoluyla mültezim denen kişilere kiralıyordu. İltizam adı verilen bu sistemin yerini, bu yüzyıldan itibaren vergi kaynaklarının yaşam boyu kiralandığı yeni bir sistem almıştır.

Mukataa denilen bu arazilerin, belirlenen bir bedelle yaşam boyu kiralandığı sistem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Malikane
B) İltizam
C) Muaccele
D) Mutasarrıf
E) Muhtesip

5. **Harita: 1595-1700 Yılları Arasındaki Siyasi Gelişmeler**

Harita incelendiğinde Osmanlı Devleti ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Batılı devletlerle daha çok diplomatik ilişkiler kurduğu
B) Safevi Devleti'ne son verdiği
C) Batı sınırını kesin olarak belirlediği
D) Hazar Denizi'ni bir iç deniz durumuna getirdiği
E) Fransa'yla diplomatik ilişkilerin devam ettiği

6. Zitvatorok Antlaşması ile Osmanlılar, Macaristan'da durumunu korumuş hatta Eğri ve Kanije adlarında iki yeni beylerbeylik oluşturmuştur. Fakat Osmanlılar; eski Macaristan Krallığı'ndan, Habsburglar'da kalan yerler üzerindeki iddialarından ve bunun için ödenen yıllık 30 bin altın vergiden vazgeçmiştir. Bu durum, Habsburglar karşısında Osmanlılar için açıkça bir gerileme ifade etmiştir. Osmanlı padişahının, rakibini "Caesar" unvanıyla kendisiyle eşit bir hükümdar olarak tanıması ve antlaşmayı yirmi yıl için imzalaması, Osmanlı Devleti'nin artık Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'ndeki büyük iddialarından vazgeçtiğini göstermiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Topraklarını koruma politikasına yönelmiştir.
B) Avusturya sınırı kesin olarak çizilmiştir.
C) Siyasi ve ekonomik alanda güç kaybı yaşamıştır.
D) Avrupa karşısındaki geri çekilme süreci başlamıştır.
E) Kanunî Dönemi'ndeki hedeflere ulaşılmıştır.

7. **Harita: Kasr-ı Şirin Antlaşması Sonrası Osmanlı Devleti'nin Doğu Sınırı**

Yukarıdaki harita incelendiğinde,

I. Karadeniz, Marmara ve Azak Denizi bir iç deniz hâline gelmiştir.

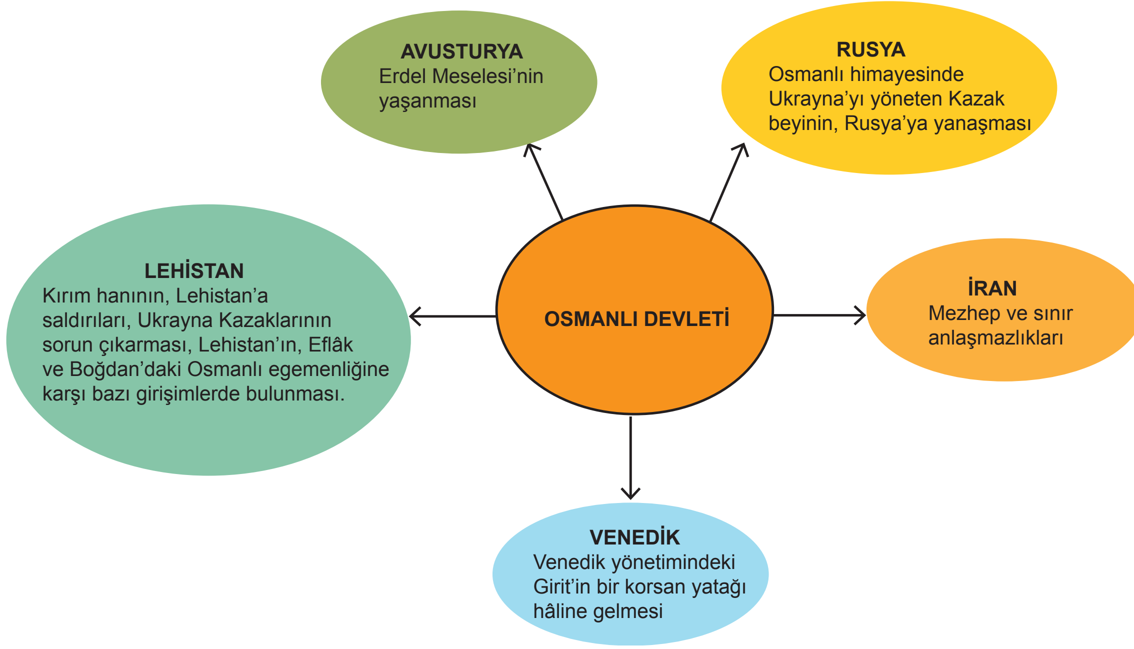
II. Doğu Akdeniz Osmanlı hâkimiyeti altındadır.

III. Osmanlı Devleti'nin doğu sınırı Basra Körfezi'ne kadar ulaşmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I.
B) Yalnız II.
C) Yalnız III.
D) I ve II.
E) I, II ve III.

8. Aşağıdaki görselde XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin ilişki kurduğu devletler ve bu ilişkilerin temel özellikleri verilmiştir.

Verilen görsel incelendiğinde XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti ile ilgili,

I. İran'la yaşanan sorunlar hem dinî hem de siyasi niteliktedir.

II. Genellikle sınır sorunları ve toprak anlaşmazlıkları yaşanmıştır.

III. Lehistan ve Rusya ilişkilerinde Ukrayna Kazakları sorun oluşturmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I.
B) Yalnız II.
C) Yalnız III.
D) I ve II.
E) I, II ve III.

9. Otuz Yıl Savaşlarının sonunda imzalanan 1648 tarihli Westphalia (Vestfalya) Antlaşması ile Kutsal Roma Germen İmparatorluğu içindeki prenslikler bağımsız devletler hâline geldiler. Antlaşmaya göre Alman prensliklerinin onayı olmadan imparator vergi ve asker toplayamayacak, kanun koyamayacak ve savaş ilan edemeyecekti. Diğer yandan Hollanda ve İsviçre'nin bağımsızlığı bütün taraflarca tanınacak ve Protestanlığın yanı sıra Kalvenizmin varlığı da kabul edilecekti. Westphalia Antlaşması'yla Avrupa'da kendi yasalarına göre davranan, kendi ekonomik ve siyasal çıkarlarını izleyen, istediği tarafta yer alan, ittifaklar kuran ve bozan modern bağımsız devletler dönemi başladı. Bu yönüyle söz konusu antlaşma, modern diplomasinin ve uluslararası ilişkilerin de başlangıcı olarak kabul edildi.

Bu metne göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Sınırlar milliyetçilik prensibine göre çizilmiştir.

B) Dinî yaşamda kısıtlamalara gidilmiştir.

C) Westphalia Antlaşması uluslararası ilişkilere yeni bir boyut kazandırmıştır.

D) Kutsal Roma-Germen İmparatoru eski gücünü korumuştur.

E) Avrupa'da savaşlar dönemi sona ermiş diplomatik dönem başlamıştır.

10. Osmanlı denizcilik tarihinde kadırgaların hâkim olduğu birinci döneme, Barbaros Hayreddin Paşa damgasını vurdu. Barbaros'a göre yelkenli büyük gemiler rüzgârlı havalarda daha hızlı yol alsalar bile Akdeniz'de yaz mevsiminin uzun sürmesi ve bu aylarda havanın durgun gitmesi sebebiyle uzun bir süre bu gemiler adeta hareketsiz kalıyordu. Yine bu gemiler, kürek ağırlıklı kadırgalar gibi koylarda ve küçük limanlarda kullanılmaya elverişli değildi. Bu sebeple XVII. yüzyılın sonlarına kadar Osmanlı donanmasının bel kemiğini kadırga sınıfı gemiler oluşturdu. İkinci dönemin en önemli gemisi kalyondu. Kadırgaya göre daha uzun bir gövdeye sahip olan kalyonlar, kadırgadan farklı olarak büyük yelkenlere ve toplara sahipti. Büyük oldukları için daha fazla insan taşıyabilen kalyonların manevra kabiliyeti kısıtlıydı ve kadırgalar gibi süratli hareket edemiyordu. Bu nedenle XVI. yüzyılın ortalarından itibaren gemi inşasında kalyonlara üstünlük sağlayan yeni özellikler kazandırıldı. Özellikle Girit Seferleri sırasında Osmanlılar, Venediklilerin karşısında hafif kalan kadırgaların yerine kalyon yapımına ağırlık verdi.

Bu metne göre Osmanlı gemiciliğiyle ilgili olarak aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yapılamaz?

A) Birinci dönemde Barbaros Hayrettin Paşa'nın belirleyici bir rolü bulunduğu

B) Girit'in fethinde kalyonların çok etkili olduğu

C) Çağın gerektirdiği şartlara göre gemilerin yapıldığı

D) Kadırgaların manevra kabiliyetleri nedeniyle uzun süre kullanıldığı

E) Kalyon tipi gemilerin olumsuzluklarının giderilmeye çalışıldığı

11. “Ülkem için büyük hayallerim var. Ülkemin kalkınmasını sağlamak için Avrupa ülkelerine gittim ve incelemelerde bulundum. Reformlar gerçekleştirerek ülkemi kalkındırdım ve önüne hedefler koydum. Bu hedeflerim arasında sıcak denizlere ulaşmak ve Baltık Denizi’ne hâkim olmak vardır. Baltık Denizi’ne hâkim olmak için İsveç; Balkanlar ve Orta Avrupa’ya hâkim olmak için ise Lehistan üzerinde hâkimiyet kurmak gerekecektir. En önemli hedefim, Osmanlılardan Kırım’ı alıp Karadeniz’e ulaşmaktır. Daha sonra ise Balkanları ve Boğazları alarak Ege ve Akdeniz’e inip dünyada söz sahibi olmak istiyorum. Eğer Fransa ve İngiltere Osmanlı topraklarında yayılmak isterse kendi çıkarlarımız için Osmanlı Devleti’ni korumalıyız. Ülkem, Kafkasya ve Orta Asya’da genişlemeyi de ihmal etmemelidir.”

Rus Çarı I. Pedro

Buna göre, Rus Çarı I. Petro’yla ilgili olarak,

I. Yayılmacı bir politika belirlemiştir.
II. Hedeflerine diplomatik yollarla ulaşma amacındadır.
III. Islahatçı bir anlayışa sahiptir.

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) I ve III. E) II ve III.

12.

Yukarıdaki tarih şeridi incelendiğinde Osmanlı Devletiyle ilgili olarak;

I. iç sorunların yaşandığı,
II. dış politikada değişimlerin olduğu,
III. ekonomik tavizler verildiği

yargılarından hangilerine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve II. E) I, II ve III.

13. Fransız siyaset adamı Markisi, 1736 - 1739 Osmanlı ve Avusturya - Rusya Savaşlarının devam ettiği yıllarda çağdaşlarıyla aynı duyguları paylaşıyordu. Türk Devleti’nin taksimi konusuna eğilenlerin kaleminden ilk kez çıkan cömert fikri şöyleydi:

> “Avrupa’nın karşılaşacağı ilk büyük devrim muhtemelen Türk Devleti’nin ele geçirilmesi olacaktır. Türk yenilince herkesin kendi payına düşeni alması lazımdır veya daha iyisi, çok sayıda Hristiyan devlet kurdurmak, kadim Yunanistan’a ve Nil Nehri’ne, Ege adalarına yeniden hayat vermek gerekir. Bugün Avrupa barış içindeyken bütün bu ülkeleri Avrupa’nın dengesi ve ticareti için masrafını paylaşarak fethetmek, Hristiyanlığı yerleştirmek, kutsal mekânları tamir edip düzenlemek ve taksimi iyi yaparak Hristiyan kralların iktidarını yerleştirmek güzel bir proje olurdu.”

Fransız siyaset adamı Markisi’nin düşüncelerinden yola çıkarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Türk Devleti’nin yıkılması Avrupalı devletler arasında çıkar çatışmalarına neden olacaktır.
B) Hristiyanlığın yayılması ve güçlenmesi ideali geçerliliğini yitirmiştir.
C) Hristiyan devletler öncelikli olarak kendi aralarında birlik oluşturmalıdır.
D) İlk büyük devrim Hristiyan kralların iktidarını kurmaktır.
E) Türk Devleti yıkıldıktan sonra Avrupa’ya huzur ve barış gelecektir.

14. Harita: 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması sonrasında Osmanlı Devleti

Verilen harita incelendiğinde,

I. Kırım Hanlığı ve Azak Denizi Osmanlı Devleti'nin sınırları dışında bulunmaktadır.

II. Marmara ve Ege Denizi'nde Osmanlı hâkimiyeti devam etmektedir.

III. Balkan coğrafyasında Osmanlı Devleti varlığını sürdürmektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

15.

İpek ve Baharat Yolu Osmanlı'nın eline geçmişti, yeni ticaret yolları bulmak bizim için şart olmuştu. Denizcilik alanındaki gelişmeler ve gelişen pusula ile yeni yerlere gidebildik. Bulduğumuz yeni yerlerin kaynaklarını ele geçirdik. Şimdi rakiplerimize karşı limanlarımızı korumak için savaşmalıyız.

İngiltere Kraliçesi I. Elizabeth

Ekonomimizi güçlendirmek için yeni yerlere gitmeliydik ve bunu başardık. Gittiğimiz yerlerdeki ürünleri Avrupa'ya taşıyıp gelirlerimizi arttırdık. Amerika, Hindistan ve Uzak Doğu'daki bölgeleri ele geçirmek için aynı bizim gibi düşünen İngiltere, Hollanda ve İspanya ile savaşmamız gerekir.

Fransa Kralı XIV. Loui (Lui)

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Keşfedilen yerlerdeki kaynaklar Avrupa kıtasına taşınmıştır.
B) İngiltere ve Fransa sömürgeci yarışta birbirlerini rakip olarak görmemiştir.
C) Osmanlıların ticaret yollarına hâkim olması İngiltere'yi başka arayışlara itmiştir.
D) Fransa yeni sömürgeler elde etmek için savaşmayı göze almıştır.
E) İngiltere ele geçirdiği yerleri savunma amacındadır.

16. Ünlü Türk denizcisi Barbaros Hayreddin Paşa'nın İstanbul Tersanesi ile ilgili görüşleri:

"Devletin birçok liman şehrinde tersanesi vardı. Ama büyüğü, Haliç üzerindeki tersaneydi. Bu tersanenin dünyada eşi yoktu. Hiç bir tersane burası kadar gemi kızaklayamaz, işçi çalıştıramazdı. Akla gelebilecek her türlü sanat erbabı mevcuttu. İşçilerin çoğu Hristiyan esirlerdi. Ama bedava değil, ücretle çalıştırılırlardı. Ücretlerini biriktirenler değerlerini öderler, hür olur, memleketlerine dönerlerdi. Ustaların ve mühendislerin hepsi Türk'tü. Tersanede çalışanların sayısı 20.000'den az değildi. Murad edilse, bir yıl içinde, Venedik donanmasının bir eşini inşa etmek ve donatmak mümkündü. Gerçi İstanbul Tersanesi'nin şöhreti dünyayı tutmuştur. Venedik kâfiri bile, hakanımızla sulh içinde olduğu demlerde bu tersaneye kadırga ısmarlardı. Ancak gözle görüp içine girmedikçe, azametinin derecesini takdir edememiştim. Böyle bir tersane, bu kadar zengin bir devletle her şeyi yapmak ve Allah'ın izniyle başarmak mümkündü."

Verilen metne göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Venedik denizciliği örnek alınmıştır.

B) Osmanlı, okyanus denizciliğinde ilerlemiştir.

C) Osmanlı tersaneleri İstanbul'da toplanmıştır.

D) Üretim kapasitesi açısından İstanbul Tersanesi'nin rakibi yoktur.

E) Osmanlı Devleti, tersanelerin yetersiz kaldığı durumlarda gemi ithal etmiştir.

17. Hollandalılar ve İngilizler başlangıçta iyi silahlanmış yelkenli ticaret gemilerini savaşlarda kullanarak donanmalarındaki gemi sayılarını artırmışlardı. XVII. yüzyıl sonlarına kadar devam eden savaşlarda tüccar kaptanlara güvenilmeyeceğini anlayan bu iki devlet, askerî disiplini sağlamaya yönelik tedbirler aldı. Bunun için tüccar kaptanların yerine deniz subayları tercih edildi ve savaşta tüccar gemilerine duyulan bağımlılık azaltıldı. Böylece savaş gemisi yapımı başlatılarak savaşta kullanılan ticaret gemileri tasfiye edildi. Artık okyanuslarda yelkenli savaş gemileri, donanmanın esasını oluşturdu.

Bu metne göre ticaret gemilerinden savaş gemilerine giden süreçle ilgili olarak aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşılamaz?

A) Yapılan değişikliklerin deniz savaşlarında başarıyı sağladığı

B) Ticaret gemilerinin askerî amaçla kullanıldığı

C) Tüccar kaptanların yetersizliğinin değişime neden olduğu

D) XVII. yüzyıldan sonra savaş gemilerinin önem kazandığı

E) İngiltere ve Hollanda'nın deniz gücünü geliştirdiği

18. Azerbaycan'da Rus İşgali

Afşar Türkmenlerinden Nadir Şah'ın İran'da yönetime geçmesi İran'ın yeniden güçlenmesini sağladı. Rusya, Azerbaycan topraklarını yeniden İran'a bırakmak zorunda kaldı. Nadir Şah'ın ölümünden sonra zaten birlikten mahrum bırakılmış olan Azeri Türkleri Şirvan, Şeki, Taliş, Karabağ, Kuba, Gence, Revan ve Bakü Hanlıklarını kurarak bağımsız küçük devletler durumuna geldi. Daha sonra tehditle karşılaşan Azerbaycan Hanlıkları mektuplar göndererek Osmanlı Devleti'ne bağlılıklarını gösterdi. Bu dönemde Osmanlı devlet adamları Azerbaycan ve Dağıstan'ı da hâkimiyet altına almak istemişler fakat başarılı olamamışlardı. Gürcistan üzerinden Azerbaycan'a hâkim olmak isteyen Rusya bunu başaramayınca, Osmanlı ve İran Devletlerinin iç sorunlarıyla uğraşmalarından faydalanarak Azerbaycan'ı işgale girişti. Rusların Azerbaycan'ı işgalini engelleyemeyen Osmanlı Devleti ve İran, yakınlaşma politikasına yöneldi. Rusya'nın güneye inerek İngiltere'nin sömürgelerini tehdit etmesi ihtimaline karşı İngiltere, Osmanlı ve İran Devletlerini Rusya'ya karşı destekleme yoluna gitti.

Yukarıdaki metinle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Azerbaycan toprakları devletlerin nüfuz mücadelesine neden olmuştur.
B) Nadir Şah, Osmanlı Devleti ile dostane ilişkiler kurmuştur.
C) Rusya yayılmacı bir politika izlemiştir.
D) Osmanlı, İran ve İngiltere; Rus yayılmacılığına karşı olmuşlardır.
E) Nadir Şah'ın ölümü Azerbaycan'daki siyasi birliği sona erdirmiştir.

19. Osmanlı Devleti Karlofça Antlaşması ile ilk defa yabancı devletlerin ara buluculuğunu kabul etmek zorunda kalmıştır. Bu kabullenme bir zamanlar hiçbir devleti kendisi ile eşit görmeyen Osmanlı için bir yıkım olmuştur. Aynı zamanda ilk büyük toprak kaybının da yaşandığı bu antlaşmayla Osmanlılar, bir daha toparlanamayacağı uzun bir savunma dönemine girmiştir. Karlofça'da ilk kez müzakere yoluyla bir antlaşma imzalamak zorunda kalan Osmanlı Devleti artık Avrupalılar için tehlike olmaktan çıkmaya başlamıştır. Bu antlaşmadan sonra Osmanlı Devleti daha önceki dönemlerde önem vermediği İngiltere, Hollanda ve Fransa gibi Avrupalı devletlerin siyasetlerinin etkisinde kalmaya başlamıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti Karlofça Antlaşması ile

I. İtibar kaybına uğramıştır.
II. Diplomatik üstünlüğünü kaybetmiştir.
III. Denge siyaseti izlemeye başlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) II ve III. E) I ve III.

20. Otuz Yıl Savaşları sonunda Fransa, artık Avrupa siyasetine yön veren devlet konumuna yükselirken İngiltere de Batı dünyasında etkili olmaya başlamıştır. Westphalia Barışı ile bazı Avrupa ülkeleri topraklarını genişletirken özellikle Almanya'da gerileme ve iç karışıklıklar başlamıştır. Bu antlaşma ile Avrupa'da dinî etkenlerin yerini modern diplomasi almış ve uluslararası alanda modern devletler hukukunun temelleri atılmıştır. Artık evrensel imparatorluklar yerini ulusal krallıklara ve ulus devletlerine bırakmıştır.

Buna göre,

I. Güç dengeleri değişmiştir.
II. Almanya otoritesini kaybetmiştir.
III. Demokratikleşme çabaları başlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve II. E) I, II ve III.

21. **Harita: Sömürgeciliğin Gelişimi (XVIII. Yüzyıl)**

Sömürgeciliğin gelişimi ile ilgili verilen harita incelendiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Avrupalı devletlerin bazıları denizaşırı bir yayılmacılığa yönelmiştir.
B) Kuzey Amerika'da Portekiz, Orta Amerika'da ise İspanya'nın sömürgeleri bulunmaktadır.
C) Fransa, en az sömürgeye sahip devlet konumundadır.
D) Afrika'nın tamamı sömürgeleştirilmemiştir.
E) İngiltere "üzerinde güneş batmayan imparatorluk" unvanını elde etmiştir.

22. SADRAZAM OLURUM ANCAK…

IV. Mehmet döneminde ülkedeki kötü gidişe çözüm bulmak amacıyla yaşı ilerlemiş olmasına rağmen Köprülü Mehmet Paşa'ya sadrazamlık teklifi götürülmüştür.

Valide Sultan: Her şeyi kökünden tutup çözümleyecek bir elin yokluğundan ülkemizde her şey yok olmak üzeredir. Böyle bir durumda, söylendiği gibi devletin yükünü kaldıracak kadar kendinde cesaret ve akıl buluyor musun?

Köprülü Mehmet Paşa: Düşünmem lazım Valide Sultanım.

Köprülü Mehmet Paşa teklifi hemen kabul etmez ve bazı şartlar öne sürer.

Valide Sultan: Paşa cevabın ne ola?

Köprülü Mehmet Paşa: Padişahımız ve annesinin hakkımdaki güvenlerinin sarsılmaması, isteklerimin padişah tarafından hemen kabul edilmesi, hakkımdaki şikayetlerde önce bana sorulması, sözlerime itimat edilmesi, atayacağım kişilere karışılmaması şartlarıyla bana layık gördüğünüz sadrazamlık görevini kabul ediyorum.

Köprülü Mehmet Paşa'nın şartları kabul edilmiş ve paşa sadrazamlık görevine başlamıştır.

Verilen okuma parçası değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Devlet yönetiminde Türk olmayanlara görev verilmediği
B) Devletin zor dönemlerden geçtiği
C) Valide Sultanın etkinliğini artırdığı
D) Sadrazamlık makamının zor bir görev hâline geldiği
E) Padişah otoritesinin kalmadığı

23. 1774'te imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşması, Osmanlı Devleti'nin imzaladığı en ağır antlaşmalardan biri olmuştur. Bu antlaşma, öncelikli olarak Kırım'ın Osmanlı Devleti'yle olan bağlılığına son vermiş, Kırım'ı müstakil bir hanlık hâline getirmiş ve böylece Kırım, Osmanlı Devleti'nin himayesinden çıkmıştır. Osmanlı Devleti ise Yeniçeri Ocağı'nın yozlaştığı dönemde askerî boşluğu dolduran Kırım'ın askerî kuvvetlerinden mahrum kalmıştır. Bununla beraber dinî bakımdan Kırım'ın halifeye bağlılığı devam etmiş ve her iki devlet de Kırım'ın iç işlerine karışmamıştır. Rus ticaret gemileri Boğazları kullanacak, Karadeniz ve Akdeniz'de serbestçe dolaşabilecekti. Ruslar, diğer devletlere verilen imtiyazlardan istifade edecek, gerekli yerlerde konsolosluklar açabilecekti. Diğer taraftan Osmanlı Devleti Rusya'ya savaş tazminatı ödeyecekti.

Verilen paragraf değerlendirildiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Osmanlı Devleti, Kırım'ın Rusya'ya ait olduğunu kabul etmiştir.
B) Rusya kapitülasyonlardan yararlanmaya başlamıştır.
C) Kırım bağımsız bir hanlık hâline gelmiştir.
D) Karadeniz'in "Türk Gölü" olma özelliği sona ermiştir.
E) Osmanlı Devleti, halifelik makamının gücünden yararlanmıştır.

24. Avrupa'da Protestanlığın ortaya çıkması ile Papalık, Hristiyanların üzerindeki dinî, politik ve ekonomik üstünlüğünü kaybetmiştir. Böylece Hristiyanlığın devlet ve toplum hayatındaki etkisi azalmış ve sekülerleşme adı verilen kavram ortaya çıkmıştır. Antik Roma'da kullanılan hâliyle kutsal olanın dışını yani dünyevî olanı, dinî olmayanı anlatan bir kavram olan sekülarizm, XVII. yüzyıl sonrasında giderek devlet ve kilise hukukunun ayrımı anlamında kullanılmıştır. Avrupa'da sekülerleşmenin uygulanarak dinî kurumlar ile sembollerin egemenliğinin kaldırılması, uzun bir süreçte gerçekleşmiştir.

Buna göre,

I. Sekülerleşme laikliğe giden süreci başlatmıştır.
II. Protestanlık, Katolik Kilisesinin halk üzerindeki gücünü zayıflatmıştır.
III. Mezhep çatışmaları sona ermiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) I ve III. E) II ve III.

11. SINIF TARİH

2. Ünite

1.

Yıl	Gelir (yük)	Gider (yük)	Fark (yük)
1608	503.691.466	599.191.466	-95.500.000
1643-1644	514.467.015	513.817.970	+6.649.045
1650	532.900.000	687.200.000	-154.300.000
1652-1653	517.271.470	528.862.971	-11.591.500
1654	537.356.433	658.358.459	-121.002.026
1666-1667	553.429.239	631.861.656	-78.432.420
1687-1688	700.357.065	901.003.350	-200.646.285

Verilen tablo incelendiğinde;

I. 1643-1644 yılları hariç gelirler giderleri karşılayamamıştır.

II. Genel itibariyle Osmanlı maliyesi açık vermiştir.

III. Gelir ve gider arasındaki farklarda düzenli bir artış söz konusudur.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

2. **Aşağıdakilerden hangisinde I. de verilen durumun II. ye ortam hazırladığı söylenemez?**

	I	II
A)	Otuz Yıl Savaşları	Westfalya Barışı
B)	Rönesans	Özgür Düşüncenin Ortaya Çıkması
C)	Osmanlı Islahat Çalışmaları	Suhte İsyanları
D)	Kasr-ı Şirin Antlaşması	İran Sınırının Belirlenmesi
E)	II. Viyana Kuşatması	Kutsal İttifakın Kurulması

3. XVIII. yüzyılda ortaya çıkan Vehhabilik Hareketi Osmanlı Devleti'nin Orta Doğu'daki hâkimiyetini belli bir dönem sarsmıştır.

Vehhabilik Hareketi aşağıdaki bölgelerin hangisinde ortaya çıkmıştır?

A) Kuzey Afrika B) Balkanlar C) Kafkaslar D) Anadolu E) Arabistan

4.

OSMANLI DEVLETİNDE GEMİCİLİĞİN GELİŞİMİ
Birinici dönem; devletin kuruluşundan XVII. yüzyılın ikinci yarısına kadar devam eden kürekli gemiler (kadırga) dönemi.
İkinci dönem; XIX. yüzyılın ortalarına kadar devam eden yelkenli gemiler (kalyon) dönemi.
Üçüncü dönem; devletin yıkılışına kadar süren buharlı gemiler dönemi

Verilen tablo incelendiğinde Osmanlı gemiciliğiyle ilgili;

I. Avrupa'ya üstünlüğünü kabul ettirdiği,

II. tersane sayısının giderek arttığı,

III. teknik gelişmelerin takip edildiği

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) II ve III. E) I, II ve III.

5. Rus Çarı Nikola, 9 Ocak 1853'te St. Petersburg'daki kışlık sarayında verilen bir baloda İngiliz Elçisi George Hamilton Seymour'a yaklaşarak şunları söyledi: "Kollarımız arasında hasta bir adam var. Çok hasta. Size açıkça söylemeliyim ki gereken bütün tedbirleri almadan önce onu günün birinde kaybetmemiz büyük felâket olacaktır. Osmanlı Devleti ansızın ölebilir. Bu takdirde üzerimizde kalacaktır, ölüleri diriltemeyiz. Osmanlı Devleti ölünce bir daha dirilmemek üzere ölecektir. İşte bunun içindir ki size soruyorum: Böyle bir olay karşısında karışıklık, anarşi ve hatta bir Avrupa harbiyle karşılaşmaktansa önceden tedbirler almak daha akıllıca bir hareket olmaz mı?" İngiliz elçi şu cevabı verdi: "Niçin Osmanlı Devleti'nin öleceğini hesaba katarak bu felâketten önce veya sonra tedbirler almayı düşünmüyoruz? Niçin hastayı tedavi etmeyi düşünmeyelim?"

Verilen metinden yola çıkarak,

I. Osmanlı Devleti yıkılma sürecindedir.

II. İngiltere, Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğü politikasından vazgeçmiştir.

III. Osmanlı Devleti'nin yıkılması durumu Rusya'yı endişelendirmektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III

6. Koçi Bey, yeniçerilerin bozulmasının temelini, geçmişte yaşanan iki hadiseye dayandırmaktadır. Bunların ilki, 1583'te III. Murad'ın oğlu Şehzade Mehmet'in sünnet düğününde halkı eğlendirenlerin yeniçeri olarak kaydedilmesidir. Diğeri ise Yeniçeri Ağası Mustafa Ağa'nın 1620'de ocağın içindeki işe yarar askerleri uzaklaştırarak yerlerine çok sayıda işe yaramaz kişileri ocağa almasıdır.

Buna göre;

I. yeniçerilerin kimi zaman askerlik dışında işlerle uğraştığı,

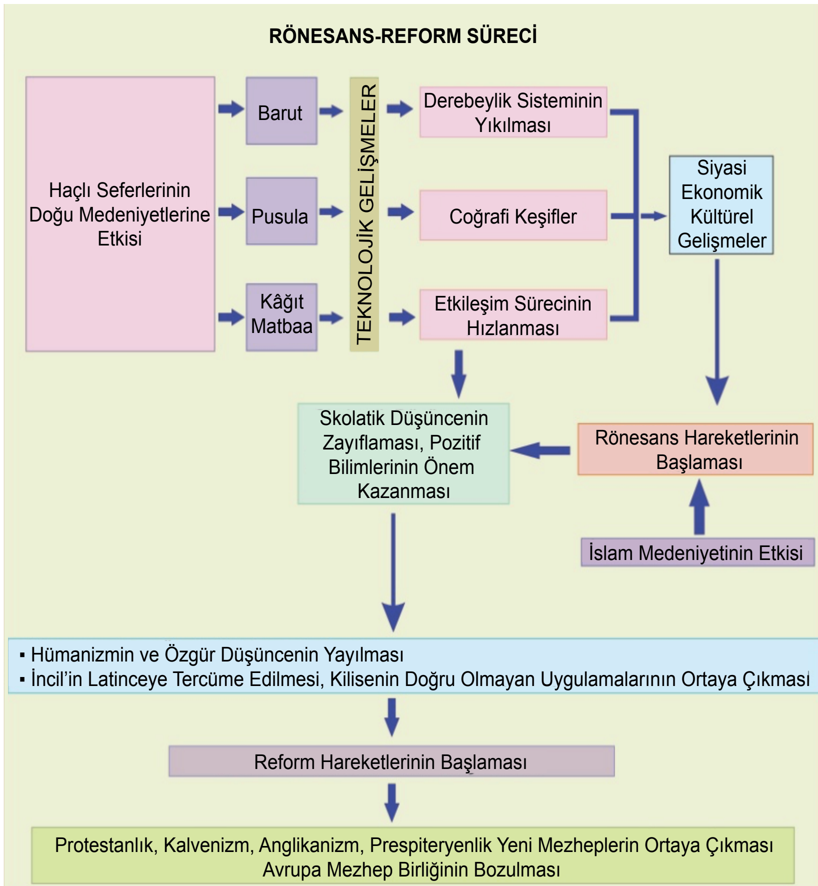
II. askerlik niteliğine sahip olmayanların ocağa alındığı,

III. Koçi Bey'in yeniçeri ocağının kaldırılmasını istediği

yorumlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) II ve III..

7. **Görsel: Sebep-Sonuç Diyagramı**

Diyagram incelendiğinde,

I. Reform Hareketi'nin ortaya çıkmasında İslam medeniyetinin doğrudan etkisi vardır.

II. Teknolojik ilerleme birçok alanda gelişmeye neden olmuştur.

III. Rönesans ve Reform Hareketleri birçok sebebe bağlı olarak ortaya çıkmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

8. XVIII. yüzyılda yaşayan Jean Jacques Rousseau halkın iktidarını, her alanda eşitliğini ve mutlak demokrasiyi savunan bir düşünürdü. Rousseau'ya göre doğal yaşamında bir birey olarak özgür ve eşit olan insan, toplumsal yaşamda eşitlik ve özgürlüğü kaybedebilirdi. Bu sebeple Rousseau, insanların toplum içinde de özgür ve eşit yaşamaları için bir sistem geliştirdi. Bu sistemde toplumun bir araya gelerek düzen içinde yaşaması için bir "sözleşme" oluşturacağını öne süren Rousseau'ya göre devlet, halkın egemenliği ile yükseldiğinde meşru olacaktı. Rousseau'nun bu düşüncesi; kan soyluluğuna bağlı ayrıcalıkların ortadan kaldırılması, mutlak monarşik yönetimlerin sona ermesi anlamına geliyordu. Böylece zaten ekonomik güce sahip bulunan burjuvazi, hukuki ayrıcalıkların kaldırılmasıyla siyasi yapıda da güç sağlayabilecekti.

Verilen metin incelendiğinde Rousseau'nun düşünceleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Monarşik yönetimi savunduğu
B) Ulus egemenliği ve insan haklarına önem verdiği
C) Burjuva sınıfını kan soyluluğuna dayandırdığı
D) Devletin, toplumun egemen güçleri tarafından yönetilmesi gerektiği
E) Toplumsal statüleri değişmez olarak gördüğü

9. Isaac Newton; kütle çekim yasası, astronomi ve fizik tarihinde bir dönüm noktasıdır. Bu başarı onun, XVIII. yüzyıl Bilim Devrimi'nin mimarı olarak adlandırılmasını sağlamıştır. Zamanının neredeyse tamamını gözlem ve deney yaparak geçiren Newton, dalından yere düşen elmanın düşüşünü gözlemlemesinden sonra Evrensel Çekim Yasası'nı bulmuştur. Çiftlik evinin bir odasını karanlık oda hâline getirip güneş ışığıyla yaptığı deneylerle de ışığın doğasını ilk kez doğru olarak açıklamayı başarmıştır. Modern bilimin iki önemli unsuru olan deney ve gözlem aracılığıyla başarıya ulaşan Newton, 1727 yılında öldüğünde, geliştirdiği bilim anlayışı ve Parçacık Kuramı, bilim topluluklarınca benimsenmeye ve savunulmaya başlanmıştır. Newton'un Fizik Kuramı; ısı, ışık, gazlar kimyası, elektrik, manyetizma ve benzeri alanlarda denenmiştir. Kuantum Mekaniği, görelilik ve ışığın dalga olduğunu savunan dalga kuramlarının doğuşuna giden yolu açmıştır.

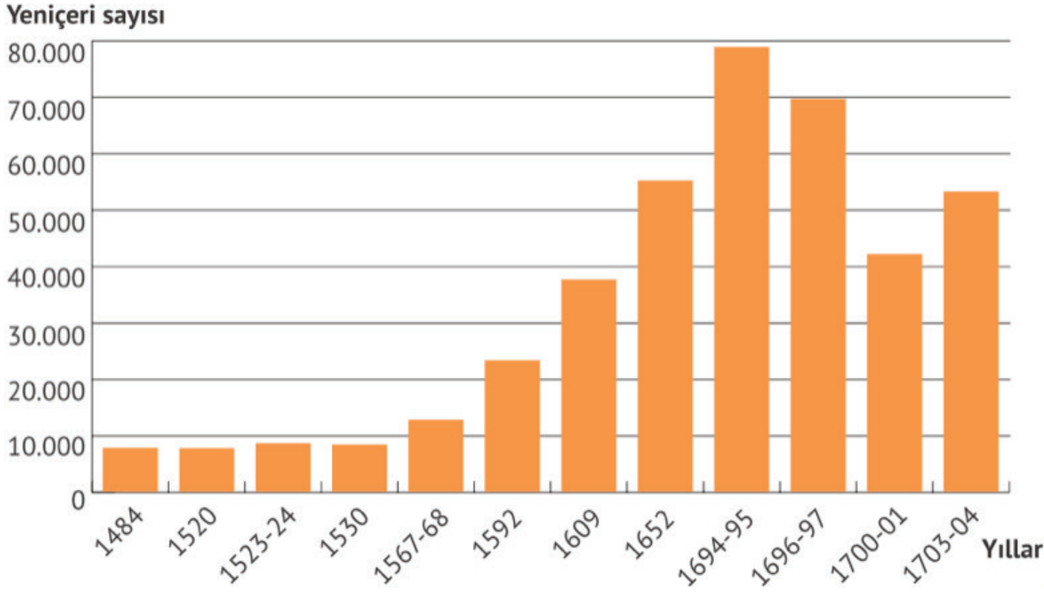
Verilen metne göre Newton ile ilgili olarak;

I. Bilim Devrimi'nin ortaya çıkışında öncü olduğu,
II. deney ve gözlem metodunu başarıyla kullandığı,
III. bazı bilimsel kuramların oluşumuna katkı sağladığı

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve II. E) I, II ve III.

10. **Grafik: XV - XVIII. Yüzyıllar Arasında Yeniçeri Sayısındaki Değişim**

Verilen grafik değerlendirildiğinde Yeniçeri sayısı ile ilgili olarak,

I. XVI. yüzyılın ikinci yarısından 1695'e kadar yeniçeri sayısında devamlı bir artış olmuştur.

II. 1700 yılında yeniçeri sayısında azalma görülmüştür.

III. 1484 yılından 1609 yılına kadar yeniçeri sayısında bir değişim olmamıştır.

yargılardan hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

11.

Tımar sisteminin bozulmasının nedenleri:

- Tımarların, sipahiler dışında kimselere verilmesi
- Tımarların saray görevlilerinin eline geçerek özel mülk veya vakfa dönüştürülmesi ve rüşvet karşılığı verilmesi
- Dirliklerin parayla alınıp satılır hâle gelmesi
- Sipahilerin gösterişli yaşama arzusu ve çok para kazanma hırsı
- Nüfusun hızlı artması
- Enflasyon artışı ve paranın değer kaybetmesi
- Geleneksel silahlarla savaşan sipahilerin, ateşli silah eğitimine ayak uyduramaması

Verilen bilgiler incelendiğinde aşağıdakilerden hangisinin tımar sisteminin bozulmasında etkili olduğu savunulamaz?

A) Demografik değişimlerin olması

B) Ekonomik dengesizliklerin yaşanması

C) Tımarların hak etmeyen kişilere verilmesi

D) Devletin özel mülkiyeti teşvik etmesi

E) Kişisel çıkarların önem kazanması

12.

Durum I: Dinî bir kurum olan Papalık, XVI. yüzyılın ilk çeyreğinde uyguladığı etkin politikalarla İtalyan şehir devletlerinin en güçlülerinden biri hâline gelmiştir. Özellikle eğitim ve öğretim alanında dönemin önemli üniversitelerinde söz sahibi olan Papalık, buralarda Aristo ve Batlamyus'un öğretilerini okutmuştur. Bu öğretilere karşı çıkanlar ise Engizisyon Mahkemelerinde yargılanmış ve bundan dolayı da bilimsel çalışmalar ilerleyememiştir.

Durum II: Rönesans ve Reform'un ortaya çıkardığı fikir hareketleriyle birlikte filozoflar, kurallar ve kanunlar geliştirmiş ve doğal dünyayı nasıl anlayabileceklerini araştırmıştır. Bu filozofların "İnsanlık, yaşamı bilimin kurallarıyla anlayabilir." düşüncesi, bilimde büyük değişimleri ortaya çıkarmıştır. Bilimin yeni kanunlar ortaya koymak için kullanılması, bu dönemin Akıl Çağı olarak adlandırılmasını sağlamıştır.

Verilen durumlar dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Avrupa'da millî devletlerin kurulmasına zemin oluşmuştur.
B) Batı dünyası düşünce yapısında değişim yaşamıştır.
C) Kilise rasyonalist düşünce yapısını kabul etmiştir.
D) Akıl Çağı'nda Papalık, Hristiyan dünyası üzerindeki etkisini artırmıştır.
E) Merkantilist politika uygulanmaya başlanmıştır.

13. Akçenin sürekli değer kaybetmesiyle enflasyon girdabına giren Osmanlı Devleti, akçenin ayarları üzerinde oynamış ancak fiyatlardaki büyük değişmeler devleti ekonomik krize sokmuştur. Akçedeki ayarlamalardan sonra standart Osmanlı akçesiyle aynı miktarda malın satın alınamaması sadece ulufeli askerlerin değil şehir ve köylerdeki halkın da sıkıntılar yaşamasına neden olmuştur. Hızlı nüfus artışı ve Yeni Dünya'dan gelen gümüş, bu dönemde Osmanlı Devleti'nin, olumsuz yönde etkilenmesine neden olmuştur.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde;

I. paranın alım gücünün düşmesi,
II. ekonomik tedbirlere başvurulması,
III. toplumda huzursuzluğun baş göstermesi

durumlarından hangilerinin meydana gelmesi beklenir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

14. Kapitülasyonların XVIII. yüzyıla kadar Osmanlı ekonomisine olumsuz etkisi olmamıştır. Ancak bu yüzyıldan itibaren Avrupa devletleri daha fazla hak ve imtiyaz almak için Osmanlı Devleti'nin üzerinde baskı kurmaya başlamıştır. Bu yüzyıldan itibaren kapitülasyonların karakterini değiştiren Avrupalılar için Osmanlı toprakları ham madde kaynağı ve pazar hâline gelmiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti için;

I. dış borçlanmaya gittiği,
II. yerli sanayinin geliştiği,
III. ekonomik kaybın yaşandığı

durumlarından hangileri <u>söylenemez</u>?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

15. • II. Murad Dönemi'nde düşük ayarlı akçe ile ulufe almak istemeyen Kapıkulu Askerleri isyan etmiş ve istekleri üzerine defterdar ile vezîriâzam idam edilmiştir. XVII. yüzyıl boyunca istediklerini vezîriâzam yapan yeniçeriler, zaman zaman tahta kimin geçeceği kararında bile etkili olmuşlardır.

- Yeniçeri isyanlarının en şiddetlisi II. Osman zamanında çıkmıştır. Yeniçeri Ocağı'nı kaldırarak disiplinli bir ordu kurmak ve devlete çeki düzen vermek isteyen II. Osman, isyancılar tarafından öldürülmüştür.
- Küçük yaşta tahta çıkan IV. Mehmet'in yönetimi tam olarak sağlayamamasını fırsat bilen yeniçeriler isyan etmiştir. IV. Mehmet'ten saray ağalarının idam edilmesini isteyen asilerin, bu istekleri kabul edilmiştir.

Buna göre yeniçeri isyanlarının aşağıdakilerden hangisine neden olduğu savunulamaz?

A) Liyakatsiz kişilerin üst makamlara getirilmesine
B) Padişah değişikliğinin yaşanmasına
C) Farklı hanedanların devleti yönetmesine
D) Merkezî otoritenin sarsılmasına
E) Yeni bir ordu kurma düşüncesine

16. **XVII. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nde Çıkan İç İsyanların Nedenleri**

İÇ İSYANLARIN ÇIKMASI
Ekonominin Bozulması
Halktan Ağır Vergiler Alınması ve Köylünün Toprağını Terk Etmesi
Savaşların Uzun Sürmesi ve Masrafların Artması
Tarımsal Üretimin Azalması
Ordunun Bozulması
Tımar Sisteminin Bozulması

Verilen tablo incelendiğinde;

I. toprak sisteminin bozulduğu,
II. hazine giderlerinin arttığı,
III. devlet otoritesinin sarsıldığı

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

17. Belgrad Antlaşması'nda barışa ara buluculuk yapan Fransa, Osmanlı Devleti'nden yeni ayrıcalıklar elde etti. Fransa, Kudüs'teki Katolik Hristiyanlara ait kutsal yerlerin yönetimini aldı. Kanuni döneminde (1535) padişahların saltanatı süresince geçerli olan kapitülasyonlar, 1740'ta yapılan antlaşma ile sürekli hâle geldi. 1740 kapitülasyonlarının Osmanlı Devleti açısından bağlayıcı olmasını fırsat bilen Avrupa devletleri, bu antlaşmayı Osmanlı Devleti'ne karşı bir silah olarak kullanmaya başladı. Sanayi İnkılabı'nı gerçekleştiremeyen Osmanlı Devleti'nin zenginlik kaynaklarından faydalanmak isteyen Avrupalılar, kapitülasyonlara ve Osmanlı Devleti ile yaptıkları antlaşmalara dayanarak Osmanlı ekonomisinin çökmesinde etkili oldular.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Fransa dinî açıdan Kudüs'te etkinliğini artırmıştır.
B) Kapitülasyonlar karşılıklı kazanç esasına dayanmaktadır.
C) Osmanlı Devleti, ekonomik kayıplar yaşamıştır.
D) Avrupalı devletler kapitülasyonları çıkarları doğrultusunda kullanmıştır.
E) Kapitülasyonların geçerlilik süresi değiştirilmiştir.

18.

XVI. ve XVII. Yüzyılda İtalya'nın Siyasi Durumu

XVI. ve XVII. yüzyıllarda, İtalya'nın komşuları güçlü merkezî monarşiler kurduklarında, kent devletlerine, papalığa ve feodal prensliklere bölünmüş olan İtalya; İspanya'nın, Fransa'nın, Avusturya'nın hatta İsviçrelilerin istilalarına uğramıştır.

Machiavelli'nin Siyasi Düşünceleri

"Hükümdar" adlı kitabında Machiavelli, İtalya'da siyasi birliğin ancak güçlü bir hükümdarla sağlanabileceği fikrini ortaya atmıştır. "Hükümdarın önünde onu sınırlayacak hiçbir engel olmamalıdır." diyen Machiavelli; din ve ahlak kurallarının bile hükümdarı durdurmaması gerektiğini ileri sürmüştür.

İki metin birlikte değerlendirildiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İtalya, güçlü monarşik bir yönetimle kötü durumdan kurtulabilir.
B) Machiavelli cumhuriyetçi fikirlere sahiptir.
C) Papalık, kent devletlerini otoritesi altına almıştır.
D) Monarşiler yerlerini meşruti yönetimlere bırakmaktadır.
E) Hukuk devleti anlayışı Avrupa'da benimsenmeye başlamıştır.

19. Osmanlı Devleti'nde tımar sisteminin uygulandığı toprakların dışında kalan ve geliri doğrudan hazineye aktarılan topraklara mukataa adı verilirdi. Mukataaların gelirleri ilk zamanlarda devlet tarafından tayin edilen maaşlı memurlar tarafından toplanıyordu. Devlet hazinesinin nakit ihtiyacının artmasıyla birlikte iltizam uygulamasına geçildi. Bu uygulamayla birlikte mültezim denilen kişi, devlete peşin para ödeyerek herhangi bir mukataanın vergi gelirlerini toplama hakkına sahip olmuştur. Mültezimin devlete ödeyeceği bedel açık arttırma yoluyla belirlenirdi. İltizam hakkı genellikle üç yıllığına verilir; gerekli görülürse bu süre uzatılabilirdi. Daha sonraki dönemde mukataalardaki iltizam hakkı malikâne adıyla mültezimlere hayat boyu verilmiştir.

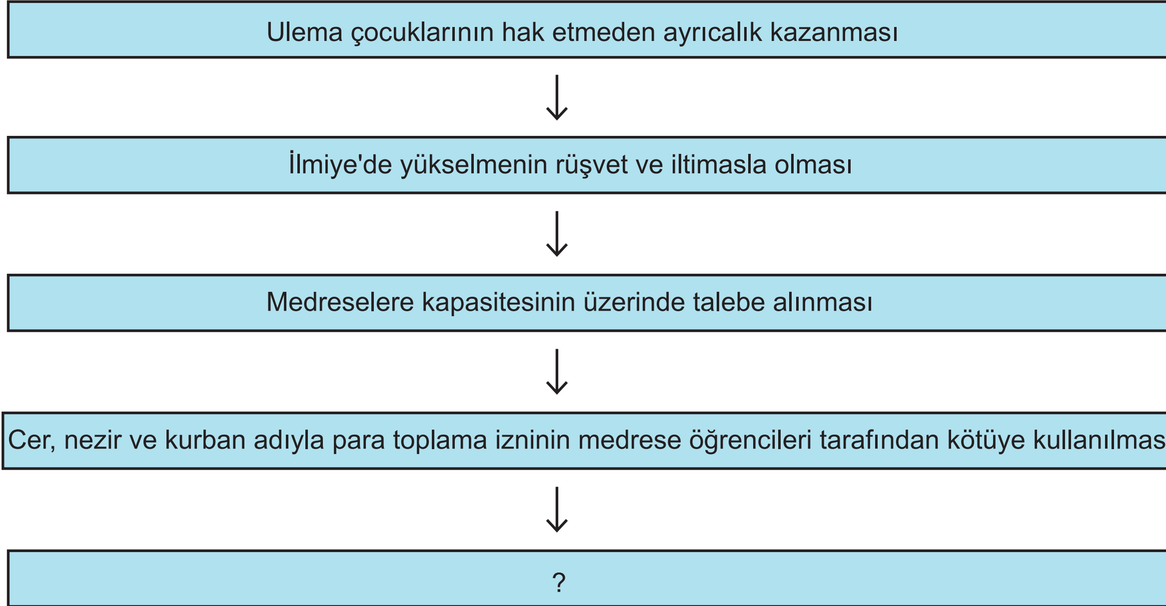
Bu duruma göre Osmanlı vergi sistemiyle ilgili olarak;

I. zaman içerisinde farklı uygulamalara gidildiği,
II. iltizam hakkı süresinin değişime uğradığı,
III. mültezimlerin devlet adamları arasından seçildiği

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

20.

Diyagramda soru işaretiyle boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Orduda ıslahat sürecinin başlaması
B) Batı tarzında eğitim veren medreselerin kurulması
C) Suhte isyanlarının ortaya çıkması
D) Toprak sisteminin bozulması
E) Yeniçeri isyanlarının görülmesi

21. Amerika'nın keşfi sonrası Avrupa'ya akan değerli madenler, XVI. yüzyıldan itibaren Avrupa'da ticaretin gelişmesini sağlamıştır. Avrupalı tüccarlar, ürün fiyatlarının daha düşük olduğu Osmanlı ülkesiyle ticarette bulunmuş, Avrupa parası Osmanlı piyasasına girmiştir. Bu durum akçenin değerinin düşmesine neden olmuş ve fiyatlarda geniş çaplı dalgalanmalara yol açmıştır.

Buna göre XVI. yüzyılda yaşanan gelişmelerle ilgili;

I. Coğrafi keşiflerin ekonomik dengeleri Avrupa'nın lehine değiştirdiği,
II. Osmanlı ekonomisinin yaşanan gelişmelerden zarar gördüğü,
III. Osmanlı Devleti'nin Avrupa'nın sömürgesi hâline geldiği

yorumlarından hangileri yapılamaz?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve III. E) II ve III.

22. Matbaayı ilk kullananlar Çinliler olmuştur. Yüzyıllarca kullanılan Çin matbaasının teknik olarak yetersiz kalması nedeniyle, matbaanın geliştirilmesi adına çalışmalar başlatılmıştır. Modern anlamda matbaa, Almanya'nın Mainz kentinde Gutenberg tarafından 1440'ta geliştirilmiştir. 1452-1455 yılları arasında hareketli harflerle iki ciltlik İncil basılmıştır.

Buna göre matbaayla ilgili,

I. Uygarlıkların ortak ürünüdür.
II. Yeni baskı tekniğiyle birlikte, Çin baskı tekniği unutulmuştur.
III. Matbaa, ilk olarak Uzak Doğu'da kullanılmaya başlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve III. E) II ve III.

23. XVI. yüzyıl Avrupa'sında ruhban sınıfında reform yapılması gerektiğini savunan hümanistler, yeni bir din yaratma iddiasında olmamıştır. Hümanistler; İncil'in ve Hristiyanlık inancını içeren metinlerin orijinal şekillerine dönüştürülmesini istemiştir. Bu yönde yapılan çalışmalarla kutsal kabul edilen yazıların birçoğunun, ilahi kaynaktan olmadığı ve sonradan uydurulmuş metinler olduğu anlaşılmıştır. Reform Hareketlerinin sonucunda "Dinin esas kaynağı Tanrı'nın sözlerinden ibarettir. Buna havarilerin ve ilk Hristiyan azizlerin yorumundan başka bir şey katılamaz. Din ve ibadet herkesin vicdanına ait bir iştir." esasları benimsenmiştir. Bu dinsel hareket, Protestanlık mezhebinin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Bu bilgiye göre Reform Hareketleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Din, bireyin iç dünyasıyla sınırlandırılmıştır.
B) Dinin asli kaynaklarına dönülmesi istenmiştir.
C) Hristiyanlığın özgün hâlinin bozulduğu ileri sürülmüştür.
D) Ruhban sınıfının öncülüğünde gerçekleşmiştir.
E) Yeni mezheplerin doğmasına neden olmuştur.

24. 1603 yılında tahta çıktığında on beş yaşında olan ve henüz çocuğu olmayan I. Ahmet, daha önceki uygulamaların aksine hanedanın tek erkek mensubu olan kardeşi Mustafa'yı öldürtmemiştir. I. Ahmet, oğulları dünyaya geldikten sonra kardeşi Mustafa'yı öldürtmek istemişse de devletin ileri gelenleri ve halk buna izin vermemiştir. 1617'de I. Ahmet'in ölümünden sonra devlet erkânının isteğiyle kardeşi Mustafa tahta çıkarılmıştır. Böylece veraset usulünde bir ilk gerçekleşmiş ve I. Ahmet'ten itibaren hanedanın en büyüğünün tahta geçmesi kural hâline gelmiştir. Bu yeni uygulama ile saltanatın babadan oğula geçme yöntemi yerine en yaşlı hanedan üyesinin tahta geçmesi demek olan "Ekber ve Erşed Sistemi" ne geçilmiştir.

Bu duruma göre,

I. Dönemin şartları kardeş katlinin gerçekleşmesini engellemiştir.
II. Osmanlı hanedanının yönetimdeki ayrıcalığı sona ermiştir.
III. Ekber ve Erşed Sistemi'nin kural hâline gelmesi halkın isteğiyle olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

25. Osmanlı Devleti'nde Layiha yazarları, Kanuni'nin saltanat yıllarını Osmanlı toplumunun her bakımdan mükemmel biçimde işlediği, kanun ve adaletin geçerli olduğu en parlak dönem olarak tasvir etmiştir. Kanuni sonrası dönem ise rüşvet, adaletsizlik ve düzensizliğin yaygın olduğu bir dönem olarak anlatılmaktadır. Nasihatname yazarları, Kanuni Dönemi'nden sonraki sıkıntılı dönemlerde yaşadıkları için Kanuni Dönemi'ni en iyi dönem olarak kabul etmiştir. Layiha ve risale yazarları, Osmanlı devlet ve toplumunu gözlemlerken Avrupa'da meydana gelen olaylar yerine, yalnızca devlet içerisinde meydana gelen değişmeler üzerine yoğunlaşmıştır.

Bu duruma göre,

I. Kanuni dönemi en ideal dönem olarak kabul edilmiştir.

II. Batı tarzı ıslahatlar kötü durumdan kurtuluş olarak görülmüştür.

III. Osmanlı Devleti'nin durumu iç gelişmelere bağlı olarak değerlendirilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

11. SINIF TARİH

3. Ünite

1. **Tablo: Avrupalı Devletler Açısından Karlofça Antlaşması**

VENEDİK	Osmanlı Devleti, Venedik'e önemli oranda toprak vermek zorunda kaldı, Akdeniz'e açılan kapıların kilidi konumunda olan Mora Yarımadası, Çuha ve İyonya Adalarını teslim etti. Boğazların abluka altına alınması tehlikesi artık kapıdaydı. Venedik açısından Karlofça başarısız bir antlaşma idi. İttifak içerisinde en çetin mücadeleler Venedik tarafından yapıldığı hâlde ticarî önemi olan adalar kendisine verilmedi. Fakirleşen Mora Yarımadası ve halkı Venedik için bir yük olarak görülmekteydi. Venedikliler, coğrafi yakınlığı nedeniyle Osmanlı Devleti'nin toparlanır toparlanmaz kendilerine saldıracağına inanıyorlardı. Ümitlerini Kutsal İttifak'a bağlamışlar ve Habsburglara bağımlı hâle gelmişlerdi.
AVUSTURYA	Karlofça Antlaşması hükümleriyle Osmanlı reayası olan Katoliklere mezhep hürriyeti verilmesi Avusturya'nın gücü yettiği zamanlarda iç politikaya müdahale etmesine imkân tanıyacaktı.
LEHİSTAN	Lehistan'a da Osmanlı Devleti önemli ödünler vermiş, Kazaklar üzerindeki egemenliklerini kaybetmişlerdi. Öte yandan da Kırım ve prenslikler tehdit altında kalmıştı.

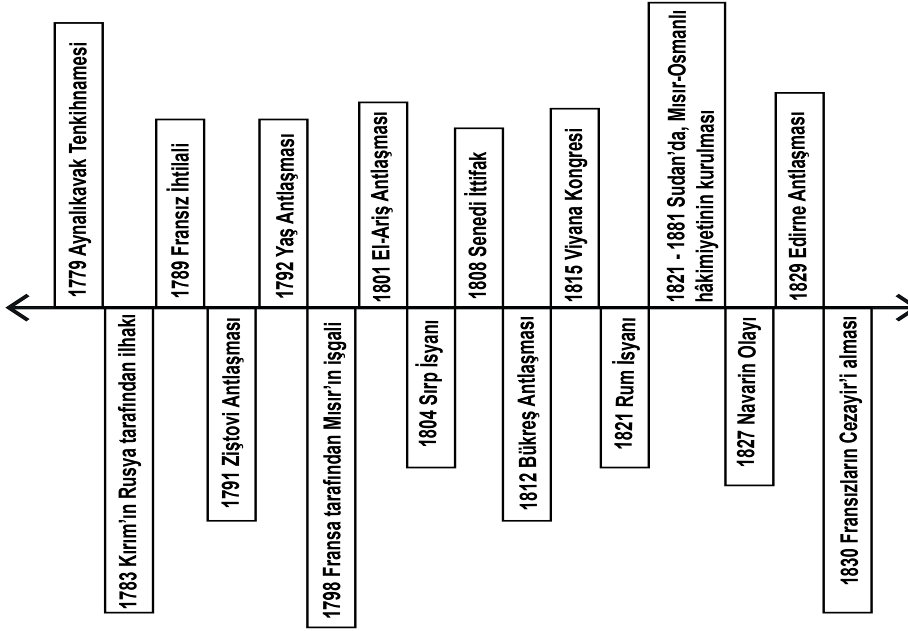
Yukarıdaki tablo incelendiğinde Osmanlı Devleti ile ilgili;

I. toprak kayıpları yaşadığı,
II. taviz veren bir devlet konumunda olduğu,
III. Kırım ile kara bağlantısının kalmadığı

durumlarından hangileri söylenemez?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

2. Tarih Şeridi: . XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda Meydana Gelen Olaylar

Yukarıdaki tarih şeridi dikkate alındığında Osmanlı Devleti ile ilgili;

I. milliyetçi ayaklanmalarla karşılaştığı,

II. Kuzey Afrika'daki topraklarının saldırıya uğradığı,

III. diplomatik ilişkilerini devam ettirdiği

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

3. Avrupalı güçlerin, 1699 Karlofça Antlaşması'ndan sonra Osmanlı Devleti'ne söz geçirmesi ancak 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'yla olmuştur. Küçük Kaynarca Antlaşması ile eski gücünü kaybeden Osmanlı Devleti'nin yerini Avrupa'da Rusya ve Avusturya almıştır. Daha sonra bu iki devlet, Osmanlı Devleti'ne karşı siyasi faaliyetlere girişmiştir. Fransız İhtilali ve Napoleon Savaşlarından sonra ise İngiltere ve Fransa da Osmanlıların siyasetine karışmaya başlamıştır. Osmanlı coğrafyasına nüfuz etme çabalarına1870'te siyasi birliğini sağlayan Almanya da katılmıştır.

Buna göre,

I. Küçük Kaynarca Antlaşması'ndan sonra Avrupa'daki dengeler değişmeye başlamıştır.

II. Rusya ve Avusturya, Osmanlı Devleti'ne karşı birlikte hareket etmiştir.

III. Osmanlı Devleti üzerindeki nüfuz mücadelesine Almanya diğer devletlerden sonra katılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

4.

Şark Meselesi (Doğu Sorunu): Avrupa tarihi içinde önemli bir yer tutan ve Türklerin Avrupa'dan atılması şeklinde tanımlanan Şark Meselesi, Osmanlı Devleti'nin ortadan kaldırılması ve topraklarının paylaşılması kavgasıdır.

Şark Meselesi I. Aşama: Şark Meselesi'nin ilk aşaması 1071 Malazgirt Savaşı ile başlamıştır. Bu aşamada Türkleri Anadolu'ya sokmamak için uğraş veren Avrupalı devletler, başarısız olunca savunmaya geçmiştir. Bu dönem içerisinde Türklerin Anadolu'da durdurulması için Haçlı Seferleri düzenlenmiş ancak başarı sağlanamamıştır. Bu aşama Batı'daki Türk ilerleyişinin durdurulduğu 1683 II. Viyana Kuşatması ile sona ermiştir.

Şark Meselesi II. Aşama: Şark Meselesi'nin ikinci aşamasında saldırıya geçen Avrupa devletleri Balkanlardaki gayrimüslim unsurların bağımsızlıklarını kazanması için uğraşmış ve bunda da başarılı olarak Osmanlı Devleti'nin parçalanmasını hızlandırmıştır. Nihayet Anadolu'daki Türk varlığına son vermeyi hedefleyen Avrupalı devletler, bu amaçlarını Sevr Antlaşması ile gerçekleştirmek istemişlerse de Türk milleti buna izin vermemiştir.

Verilen bilgilere göre Şark Meselesi ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) XI. yüzyılın ikinci yarısından sonra başlayıp XX. yüzyılın başlarına kadar devam eden bir meseledir.
B) Avrupa'da Türk ilerleyişinin durdurulmasıyla mesele sona ermiştir.
C) Avrupa ve Anadolu'daki Türk varlığını ortadan kaldırma amacına dayanmaktadır.
D) Avrupalı güçler ilk aşamada savunma stratejisi izlemişlerdir.
E) Nihai hedefin gerçekleşmesine Türk milleti engel olmuştur.

5. **Harita: Napoleon'un Askerî Seferleri**

Verilen haritaya göre,

I. Napoleon, İngiltere üzerine sefer düzenlememiştir.
II. Askerî seferlerin üç kıtada da düzenlendiği görülmektedir.
III. Napoleon'un doğuda ilerlediği son nokta Varşova olmuştur.

yargılarından hangilerine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

6. Osmanlı Devleti'nin dış siyasetinde, Napoleon'un 1798 Mısır Seferi'yle başlayan ve XIX. yüzyıl boyunca sürdürülen denge politikası takip edilmiştir. Bu politika ile devlet, varlığını sürdürmek istemiştir. Osmanlı Devleti, Avrupa'nın büyük devletleri arasındaki çıkar çatışmalarından yararlanmıştır. Bunun için Rusya'ya karşı İngiltere; Fransa'ya karşı Rusya; İngiltere, Fransa ve Rusya üçlüsüne karşı ise Almanya denge unsuru olarak kullanılmıştır. Genel olarak Osmanlı Devleti, 1878'e kadar İngiltere'ye bu tarihten sonra ise Almanya'ya yakınlaşmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili olarak,

I. İhtişamlı günlerine dönmeyi amaçlamaktadır.

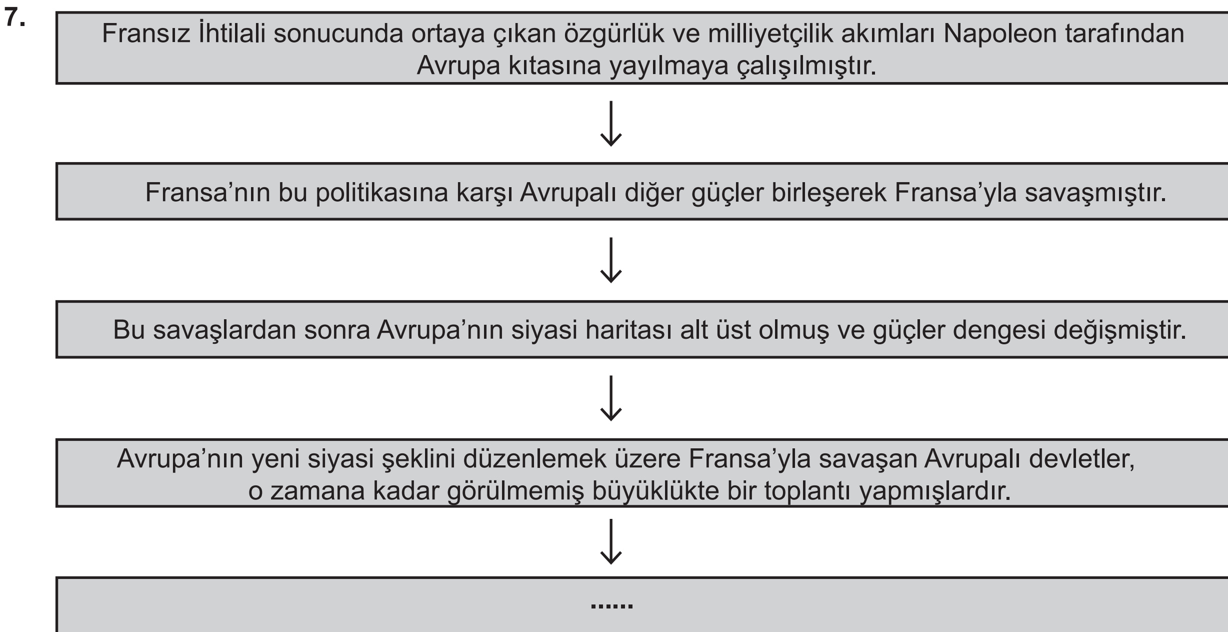
II. Büyük devletleri denge unsuru olarak kullanmıştır.

III. Fransa'yı tehdit olarak görmemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

7.

Diyagramda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) 1815 Viyana Kongresi'nde alınan kararlar Avrupa'da yeni bir statü meydana getirmiştir.

B) 1648'de imzalanan Westphalia Antlaşması ile devletler, başka devletlerin meşru varlığını tanımıştır.

C) 5 Mayıs 1789'da toplanan Etats Generaux Meclisi 17 Haziran'da kendini "Halk Meclisi" İlan ederek Fransa'da ihtilale doğru giden süreci başlatmıştır.

D) Avrupalı devletler, 1856 Paris Konferansı ile Osmanlı Devleti'nin yanında yer alarak Rusya'nın güneye inmesini engellemişlerdir.

E) Osmanlı Devleti, Rusya, İngiltere, Almanya, Fransa, Avusturya-Macaristan ve İtalya'nın katılımıyla toplanan konferans sonunda 1878'de Berlin Antlaşması imzalanmıştır.

8. Osmanlı Devleti, 1740 kapitülasyonu ile Fransızlara yani Katoliklere yeni ayrıcalıklar tanımıştı. Fransız İhtilali sırasında meydana gelen gelişmeler, kutsal yerlerdeki Katolikleri koruyucusuz bıraktı ve Ortodokslar, kutsal yerlerde daha üstün bir duruma geçti. Ancak Katolikler, eski durumun kurulmasını istemeye başladı ve bu durum Kutsal Yerler Sorunu'nun doğmasına neden oldu.

Buna göre Kutsal Yerler Sorunu'nun ortaya çıkmasında;

I. Fransa'nın Katoliklerin koruyuculuk görevini yerine getirememesi,

II. Katolik-Ortodoks mezhep çatışması,

III. Osmanlı Devleti'nin Ortodoks yanlısı politika izlemesi

durumlarından hangilerinin etkili olduğu savunulamaz?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

9.

LAMBALI KADIN

Modern anlamdaki hemşireliğin Kırım Savaşı sırasında, Florance Nightingale ile başladığı kabul edilir. Nightingale 1854 yılında, Osmanlı Devleti'nin müttefiki olan İngiliz ordusundaki yaralılara bakmak üzere gönüllü olarak 38 kişilik bir hemşire kafilesiyle İstanbul'a geldi. Nightingale, İngiliz askerlerine ayrılan Selimiye Kışlası'nda yaptığı başarılı çalışmalarla yaralılar arasındaki ölüm oranını yüzde 42'lerden yüzde 2'lere düşürerek efsaneleşti. Ayrıca sağlık alanında istatistiki analiz yöntemini ilk uygulayan kişi olarak tarihe geçti. Geceleri herkes çekildikten sonra Selimiye Kışlası'nın uzun koridorlarında lambasıyla dolaşır ve hastaları kontrol ederdi. Bu yüzden ona "Lambalı Kadın" adı verildi. 90 yıllık yaşamı boyunca hemşireliğin sevilmesi yönünde büyük uğraş verdiği söylenen Nightingale'in doğum günü olan 12 Mayıs, tüm dünyada Hemşireler Günü olarak kutlanmaktadır.

Verilen metne göre,

I. Florance Nightingale, Fransız kökenlidir.

II. Yaralı bakımında başarılı sonuçlar alınmıştır.

III. Kırım Savaşı, modern hemşireliğin dönüm noktalarından biri olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

10. Avrupalı devletler, 1856 Paris Antlaşması'yla Balkanlardaki Rus nüfuzunu kırmak için Karadeniz'in tarafsızlığını ve Boğazların yabancı savaş gemilerine kapatılmasını sağlamışlardır. Ayrıca Balkanlarda Eflâk, Boğdan ve Sırbistan topraklarındaki yönetimler; Paris Barış Konferansı'na katılan devletlerin ortak garantisi altına alınmıştır. Bu şekilde Rusya'nın güneye inme politikası engellenmek istenmiştir.

Bu duruma göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Osmanlı Devleti tek başına Boğazlarda söz hakkına sahiptir.
B) Karadeniz, Rus donanmasının kullanımına açılmıştır.
C) Osmanlı Devleti, Avrupa devletler hukukundan yararlanmıştır.
D) Avrupalı devletler, Rus yayılmacılığını durdurmaya çalışmıştır.
E) Osmanlı Devleti, Avrupa devleti olarak kabul edilmiştir.

11.

İstanbul Konferansı (1876)

İstanbul Konferansı'nda bildirilen tekliflere göre Osmanlı Devleti Sırbistan ve Karadağ ile antlaşma yapacak ve onlara toprak verecekti. Bulgaristan, beşer yıllık sürelerle tayin edilecek birer Hristiyan vali tarafından yönetilecek ve muhtariyet idaresine sahip iki eyalet hâline getirilecekti. Bulgaristan'da Bulgarca resmî dil olarak kabul edilecek, mahallî milis askeri oluşturulacak, Türk askeri yalnız büyük merkezlerde bulundurulacaktı. Ayrıca Bulgarlar için genel af ilan edilecek, Müslüman ahalinin elindeki silahlar toplatılacak ve bu hususların uygulanması için milletlerarası bir komisyon görevlendirilecekti.

Verilen bilgilere göre,

I. Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışılmıştır.
II. Bulgaristan'a özerklik verilmesi amaçlanmıştır.
III. Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki etkinliği azaltılmak istenmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

12. 13 Temmuz 1878'de imzalanan Berlin Antlaşması'nın aşağıdaki maddelerinden hangisi Osmanlı Devleti'nin iç işlerine müdahale edildiğinin kanıtı olarak gösterilemez?

A) Makedonya, ıslahat yapılmak şartıyla Osmanlı Devleti'ne bırakılacaktır.

B) Girit'te ıslahat yapılacak ve Avrupalı devletler destek verecektir.

C) Osmanlı Devleti, Rusya'ya savaş tazminatı ödeyecektir.

D) Bosna-Hersek, Osmanlı Devleti'ne bağlı kalacak ancak Avusturya tarafından yönetilecektir.

E) Osmanlı Devleti, Ermenilerin bulunduğu yerlerde ıslahat yapacaktır.

13. 1878 Berlin Kongresi'nden sonra Bulgaristan, Makedonya Sorunu'nu uluslararası bir sorun hâline getirmeye çalışmıştır. Avrupalı devletler de bu sorunu, Şark Meselesi'nin bir parçası olarak görmüştür. Sınırların tam çizilememesine rağmen Makedonya coğrafyasında çeşitli din, dil ve ırklar bir arada yaşamıştır. Bu nedenle Makedonya, XIX. yüzyılın ilk yıllarından itibaren milliyetçilik akımının etkisiyle pek çok sosyo-ekonomik sıkıntıya sahne olmuştur. Makedonya için özellikle 1878-1910 yılları arasında Bulgaristan, Sırbistan, Yunanistan ve Romanya siyasi propaganda yürüterek silahlı çatışmalara girmiştir.

Buna göre Makedonya Sorunu'nun yaşanmasında;

I. Osmanlı Devleti'nin ıslahatçı uygulamaları,

II. Makedonya'daki toplumsal yapının özellikleri,

III. Hem Avrupa hem de Balkan devletlerinin ilgi odağı olması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu savunulamaz?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

14. 1798'de Napoleon'un Mısır'ı işgal etmesi, Osmanlı Devleti ile Avrupalı devletlerin büyük tepkisine neden olmuştur. Bu sorunu tek başına çözemeyeceğini düşünen Osmanlı Devleti, İngiltere ve Rusya'nın desteğini alarak Fransa'ya savaş ilan etmiştir. Böylece Osmanlı Devleti, ilk defa topraklarını işgal eden bir ülkeye karşı Avrupalı devletlerle iş birliğine gitmiştir.

Buna göre,

I. Napoleon, yayılmacı bir anlayışla hareket etmektedir.

II. Osmanlı Devleti Balkanlardaki egemenliğini koruma amacındadır.

III. Fransa'nın Kuzey Afrika'da varlık göstermesi Rusya ve İngiltere'yi rahatsız etmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve III. E) II ve III.

15. XIX. yüzyıl başında Mehmet Ali Paşa, Osmanlı toprağı olmasına rağmen Mısır üzerinde söz sahibi olan Kölemen beylerinin etkisini ortadan kaldırarak Mısır'ın tek hâkimi hâline gelmiştir. Bundan sonra Mısır çevresinde nüfuzunu yaymaya çalışmıştır. Mehmet Ali Paşa, Osmanlı Devleti'nin bir türlü sonuçlandıramadığı Hicaz'daki Vehhabi İsyanı'nı 1818'de bastırarak hac yolunu açmış ve İslam dünyasında saygınlık kazanmıştır. Bu nedenle Osmanlı Devleti, Mehmet Ali Paşa'ya Hicaz ve Habeş valiliklerini de vermiştir. Sultan II. Mahmut, Mora İsyanı'nı bastıramayınca Girit ve Mora valilikleri karşılığında Mehmet Ali Paşa'dan yardım istemek durumunda kalmıştır.

Buna göre Mehmet Ali Paşa ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Zamanla nüfuz alanını genişletmiştir.

B) Osmanlı Devleti'ne bağlı bir valiyken merkezî idareden daha güçlü hâle gelmiştir.

C) Yeni yerlerin idaresini ödül olarak kazanmıştır.

D) Padişah ile siyasî konularda anlaşmazlıklar yaşamıştır.

E) Mısır'daki egemenliğini sağlamlaştırmıştır.

16. Vehhabilik; XVIII. yüzyılın ortalarında, Suudi Arabistan'ın Necd Bölgesi'nde yeni bir dinî akım olarak ortaya çıkmıştır. Özellikle tevhit inancına yönelik farklı görüşleriyle bazı âlimlerin tepkisini çeken Muhammed b. Abdülvehhâb, vehhabiliğin kurucusudur. Kısa sürede Suud ailesinin desteğini alan Abdülvehhâb, Riyad'a hâkim olmuştur. XIX. asrın ilk yıllarından itibaren Suudi-Vehhabi ittifakı; kuzeyde Irak ve Suriye, güneyde Umman ve batıda Hicaz topraklarına doğru yayılmaya başlamıştır.

Bu bilgilere göre Vehhabilik ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Osmanlı Devleti tarafından olumlu karşılandığı
B) Orta Doğu coğrafyasında etkinlik gösterdiği
C) Ortaya çıkışında Batılı devletlerin etkili olduğu
D) Kuzey Afrika bölgesinde birçok taraftarının bulunduğu
E) Hristiyanlık ve Yahudiliğe ait unsurları içinde barındırdığı

17. **Tablo: Osmanlı Devleti ve Rusya Arasında Yapılan Savaşlar ve Antlaşmalar**

Savaş	Antlaşma
1768-1774 Savaşı	Küçük Kaynarca Antlaşması
1787-1792 Savaşı	Yaş Antlaşması
1807-1812 Savaşı	Bükreş Antlaşması
1828-1829 Savaşı	Edirne Antlaşması
1853-1856 Savaşı	Paris Antlaşması
1877-1878 Savaşı (93 Harbi)	Ayastefanos Antlaşması
1877-1878 Savaşı (93 Harbi)	Berlin Antlaşması

Verilen tabloya göre,

I. Antlaşmalarda Batılı devletler arabulucu olmuştur.
II. Rusya, Osmanlı Devleti'ne denizlerdeki üstünlüğünü kabul ettirmiştir.
III. Taraflar arasında 110 yıllık süreçte kalıcı barış ortamı sağlanamamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve II. E) I, II ve III.

18.
- 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'yla Rusya, ilk defa Karadeniz'e çıkma ve serbestçe ticaret yapma hakkı elde etmiştir. Böylece Boğazlar devletlerarası hukukun konusu olmaya başlamıştır.
- Napoleon'un 1798'de Mısır'ı işgal etmesi üzerine Rus savaş gemileri ilk defa Boğazlardan serbestçe geçmiştir.
- Osmanlı Devleti, İngiltere ile 1809'da imzaladığı Kal'a-i Sultaniyye (Çanakkale) Antlaşması'yla barış zamanında Boğazların yabancı savaş gemilerine kapatılacağını İngiltere'ye kabul ettirmiştir.
- Mehmet Ali Paşa İsyanı'nda Rusya, İstanbul Boğazı'ndan geçerek Osmanlı Devleti'ne yardım etmiştir.
- Osmanlı Devleti ile Rusya arasında 1833 yılında Hünkâr İskelesi Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Rusya, Boğazlardan gelecek her türlü tehlikeye karşı korunmuş ve Boğazların kontrolünde söz sahibi olmuştur.
- 1841'de Londra Boğazlar Konferansı toplanmıştır. Burada imzalanan antlaşma ile Osmanlı Devleti'nin barış zamanında Boğazları yabancı savaş gemilerine kapalı tutması kabul edilmiştir. Böylece Boğazlardan geçiş sadece Osmanlı hukuk kuralları veya Osmanlı Devleti ile diğer devletlerarasında yapılan ikili antlaşmalarla düzenlenmesi aşamasından çıkmıştır.

Verilen bilgilere göre Boğazlar Sorunu ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Rusya, Boğazları kullanma konusunda çok isteklidir.
B) Zamanla uluslararası bir sorun hâline gelmiştir.
C) Her geçen dönem Osmanlı Devleti'nin Boğazlar üzerindeki egemenliği zayıflamıştır.
D) Rusya'nın girişimleri ile Boğazlar Sorunu çözülmüştür.
E) Londra Boğazlar Konferansı ile Osmanlı'nın Boğazlardaki mutlak egemenliği son bulmuştur.

19. **I. Durum:** Rusya'nın, 1833 Hünkar İskelesi Antlaşması ile Karadeniz'de güvenliğini sağlaması üzerine İngiltere'nin başını çektiği Avrupalı devletlerin müdahalesi ile 1841'de Londra Boğazlar Antlaşması imzalanmış ve Boğazlardan geçiş uluslararası bir statü kazanmıştır.

II. Durum: İngiltere Kralı VII. Edward ile Rus Çarı II. Nikola, 1908'de Reval'de bir araya gelmiş ve Boğazlar ile Makedonya konularında Osmanlı Devleti aleyhine kararlar almışlardır.

Bu iki durum birlikte düşünüldüğünde aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Rusya'nın, Osmanlı Devleti'nin Balkan topraklarına dönük siyasi hedefleri bulunduğuna
B) İngiltere'nin, Rusya'ya karşı Osmanlı Devleti'nin haklarını korumayı amaçladığına
C) Rusya'nın sıcak denizlere inme konusundaki tarihî emelinden vazgeçmediğine
D) İngiltere'nin dış politikasında değişikliğe gittiğine
E) Osmanlı Devleti'nin, Rusya ile İngiltere arasında pazarlık konusu yapıldığına

20. I. Balkan Savaşı sonunda 30 Mayıs 1913 tarihinde imzalanan Londra Antlaşması maddeleri şunlardır;

- Midye-Enez hattı Osmanlı-Bulgar sınırı olmuştur.
- Trakya ve Edirne Bulgaristan'a bırakılmıştır.
- Güney Makedonya, Selanik ve Girit Yunanistan'a verilmiştir.
- Sırbistan, Kuzey ve Orta Makedonya'yı almıştır.
- Silistre ise Romanya'ya bırakılmıştır.
- Arnavutluk'un bağımsızlığı kabul edilmiştir.

Buna göre,

I. Bulgaristan Marmara Denizi'nde kıyı elde etmiştir.
II. Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki varlığı büyük ölçüde sona ermiştir.
III. Osmanlı Devleti'ne başkentlik yapmış bir şehir elden çıkmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve II. E) II ve III.

21. Birinci Dünya Savaşı'nın yaklaştığı günlerde Osmanlı tahtında V. Mehmet Reşat, hükûmette ise İttihat ve Terakki Fırkası bulunuyordu. Devlet yönetimine hâkim olan İttihat ve Terakki Fırkasının ileri gelenleri dünyanın hızla bir savaşa sürüklendiğini görüyor ve ayakta kalabilmek için İtilaf veya İttifak gruplarından birine katılmak gerektiğini düşünüyorlardı. Bu nedenle daha savaş başlamadan İngiltere ve Fransa ile ittifak girişiminde bulunmuşlardı. Ancak Osmanlı topraklarına göz dikmiş olan bu devletlerden olumlu bir cevap alamamışlardı. Bunun üzerine başta Harbiye Nazırı Enver Paşa olmak üzere İttihat ve Terakki liderleri Almanya'ya yaklaşmışlardı.

Bu duruma göre,

I. Padişah, olası bir savaşta tarafsız kalmayı düşünmektedir.
II. İttihat ve Terakki ilk başta İtilaf grubu içinde savaşa girmeyi planlamıştır.
III. Mevcut şartlar Osmanlı Devleti'ni İttifak grubuna yaklaştırmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve II. E) II ve III.

TARİH
CEVAP ANAHTARI

1. Ünite	2. Ünite	3. Ünite
1. C	1. C	1. C
2. B	2. C	2. E
3. D	3. E	3. E
4. A	4. C	4. B
5. A	5. B	5. C
6. C	6. B	6. B
7. E	7. A	7. A
8. E	8. B	8. C
9. C	9. E	9. A
10. B	10. C	10. D
11. D	11. D	11. E
12. B	12. B	12. C
13. D	13. E	13. A
14. E	14. D	14. D
15. B	15. C	15. D
16. D	16. E	16. B
17. A	17. B	17. C
18. B	18. A	18. D
19. C	19. D	19. B
20. D	20. C	20. E
21. E	21. C	21. A
22. A	22. D	
23. A	23. D	
24. C	24. A	
	25. B	

11. SINIF COĞRAFYA

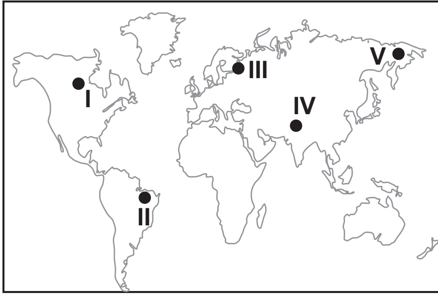
1. Ünite

1. Kara ve denizlerin dağılımı, canlıların yeryüzüne yayılışını etkiler. Doğal olan ya da doğal olmayan etkenler sonucunda yaşanan bazı değişimler denizler arasında canlı türlerinin geçişine olanak sağlayabilir.

Buna göre Akdeniz, Kızıldeniz ve Hint Okyanusu arasında bitki ve hayvan türlerinin geçişlerine olanak sağlayan su yolu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Panama Kanalı
B) Hürmüz Boğazı
C) Süveyş Kanalı
D) Bering Boğazı
E) Macellan Boğazı

2. Tropikal iklim tipinin etkili olduğu bölgelerde biyoçeşitlilik fazladır.

Buna göre harita üzerinde numaralandırılarak gösterilen yerlerden hangisinde biyoçeşitliliğin daha zengin olması beklenir?

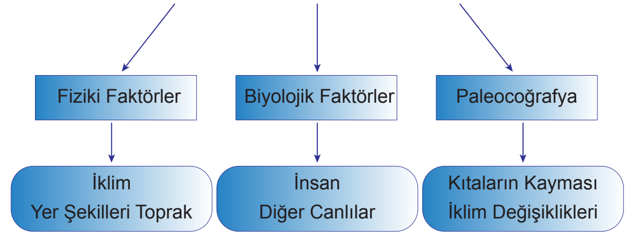
A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

3. Biyomlar kara ve su biyomları olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Kara biyomları genel olarak bölgenin bitki örtüsüne göre adlandırılır.

Aşağıda verilen kara biyomlarından hangisi bu açıklamaya örnek olarak gösterilemez?

A) Yağmur ormanları biyomu
B) Çayır biyomu
C) Çalı biyomu
D) Kutup biyomu
E) Tundra biyomu

4.

Tabloya göre;

I. Muğla Köyceğiz'de endemik olarak bilinen sığla ağacının bulunması
II. Kızıldeniz'den yük gemileri ile bazı balık türlerinin Akdeniz'e geçiş yapması
III. Amerika kıtasının keşfi ile birlikte Avrupa kıtasında bilinmeyen bazı bitkilerin bu kıtaya taşınması
IV. Güney Amerika kıtasının doğusu ile Afrika Kıtasının batısında aynı canlı türlerine ait fosillerin bulunması

durumlardan hangileri biyolojik faktörlerin etkisi ile açıklanabilir?

A) I ve II.
B) I ve III.
C) II ve III.
D) II ve IV.
E) III ve IV.

5. Deniz ekosistemlerinde 200 metre derinliğe kadar olan kısmı aydınlık, daha derinler ise karanlıktır. Aydınlık olan kısımda biyoçeşitlilik karanlık olan kısıma göre genellikle daha zengindir.

Buna göre deniz ekosistemleri hakkında;

I. Deniz ekosisteminde derinlik arttıkça biyoçeşitlilik azalmaktadır.

II. Deniz ekosistemlerinde dikey doğrultuda biyoçeşitlilik değişiklik göstermektedir.

III. Denizde yaşayan canlıların güneş enerjisine ihtiyacı bulunmaktadır.

verilenlerden hangilerine ulaşılır?

A) Yalnız I.
B) Yalnız II.
C) I ve II.
D) II ve III.
E) I, II ve III.

6.

Kızılırmak deltasının biyoçeşitliliği ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kış aylarında su kuşları için önemli barınma alanıdır.
B) Bazı kuş türlerinin kuluçka dönemlerini geçirdiği alandır.
C) Deltadaki canlı çeşitliliği beşeri faaliyetler nedeniyle giderek azalmaktadır.
D) Türkiye'de görülen memeli türünün yaklaşık beşte biri burada barınmaktadır.
E) Bünyesinde barındırdığı canlı çeşitliliği nedeniyle uluslararası öneme sahip sulak alanlardan biridir.

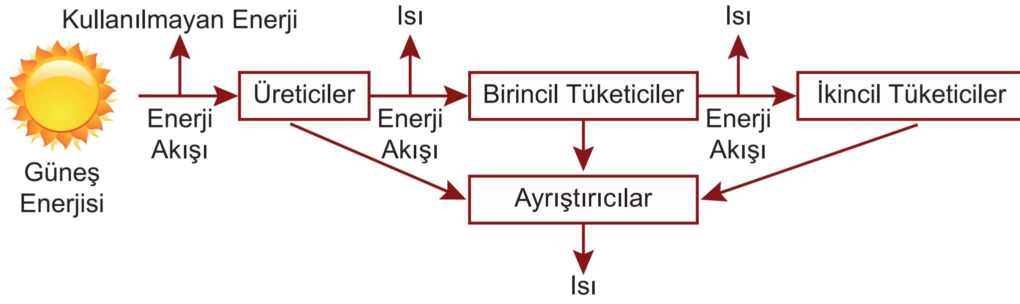
7. Aşağıda bir karasal biyom ile ilgili bilgiler verilmiştir.

- Geniş yapraklı yüksek boylu ve yıl boyunca yeşil kalan ağaç toplulukları, bu biyomun başlıca bitki örtüsüdür.
- Bu biyomdaki ağaçlar, yüksekliklerine göre 5-10 metre ile 50-60 metre arasında değişen kuşaklar oluşturur.
- Ağaçların altında ise gür bir ot topluluğu vardır.

Bu biyom aşağıdakilerden hangisidir?

A) Savan Biyomu
B) Çalı Biyomu
C) Çöl Biyomu
D) İğne Yapraklı Ormanlar Biyomu
E) Tropikal Yağmur Ormanları Biyomu

8. Aşağıda ekosistemler içerisindeki enerji akışı şeması verilmiştir.

Buna göre;

I. Ekosistemlerde enerji akışı döngü şeklinde tekrarlanır.
II. Güneşten gelen enerji üreticilerden tüketicilere doğru tek yönlü olarak aktarılır.
III. Canlılar arasında enerji aktarılırken enerjinin bir kısmı çevreye ısı olarak yayılır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

9. Ekvator çevresinde yağış ve sıcaklık özelliklerinin yıl boyunca yüksek olması biyoçeşitliliğin artmasına neden olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisinde buna benzer bir durumdan söz edilebilir?

A) Halomorfik topraklar üzerinde tuzcul bitkilerin yayılış göstermesi
B) Akarsuların ağız kısmında biyoçeşitliliğin kaynağına göre zengin olması
C) Kurak bölgelerdeki su kaynakları çevresinin biyoçeşitlilik bakımından zengin olması
D) Orta kuşakta kıyılardan iç kesimlere doğru gidildikçe bitki çeşitliliğinin azalması
E) Jeosenklinallerdeki tortulların kıta hareketleri sonucunda yükselmesi ile buralarda deniz canlılarına ait fosillerin bulunması

10. *Ekolojik bir 'kıyamete' doğru: Almanya'da uçan böceklerin sayısı yüzde 75 oranında düştü.*

Böcekler bütün canlılar ve doğa için hayati önem taşırlar, onlar polenleri taşıyarak papatyadan orkideye nerdeyse tüm yabani bitkilerin yayılmasına yardımcı olur.

Böceklerin yok olması besin zincirini kıracak

Britanya'da böceklerin yok edilmesi nedeniyle kuş sayısı 1970'den günümüze yarısından azına düştü.

Mısır tarlalarındaki böceklerle beslenen kekliklerin, sinekkapanların yüzde 95'i artık yok.

Yukarıda verilen haber metinlerinden çıkarılacak ortak sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Böcekler ekosistemlerdeki önemli besin kaynaklarıdır.
B) Böceklerin sadece yabani bitkilerin yayılmasında etkileri vardır.
C) Ekosistemdeki bir canlı zarar gördüğünde besin zinciri olumsuz etkilenir.
D) Ekosistemdeki bozulmalardan en çok Avrupa ülkeleri etkilenmektedir.
E) Ekosistemdeki değişimlerden hayvanlara oranla bitkiler daha fazla etkilenmiştir.

11. Ilıman denizlerde yaşayan bazı balık türleri başta Akdeniz olmak üzere ülkemizin denizlerini istila etmeye başladı. Süveyş Kanalı aracılığıyla Akdeniz'e gelen bu balıklar istilacı olduklarından balık popülasyonlarımız için büyük sorun olmaktadır.

Bu açıklamaya göre;

I. İnsanların bazı faaliyetleri denizler arasında tür geçişlerine imkân sağlamıştır.
II. Denizler arasında canlı türlerinin yayılışı insan kontrolünde yapılmaktadır.
III. Bazı canlı türlerinin yayılışı biyolojik çeşitliliği olumsuz etkileyebilir.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) II ve III.

12. Aşağıda biyoçeşitliliği etkileyen iki durum verilmiştir.

- Kızıldeniz'den Süveyş Kanalı ile bazı balık türlerinin Akdeniz'e geçiş yapması
- Amerika kıtasının keşfi ile birlikte Avrupa kıtasında bilinmeyen bazı bitkilerin bu kıtaya taşınması

Bu durumlar canlıların yeryüzüne dağılışını etkileyen aşağıdaki faktörlerden hangisiyle açıklanabilir?

A) Su kaynakları
B) İklim değişikliği
C) Biyolojik faktörler
D) Kıtaların kayması
E) Kara ve denizlerin dağılışı

13. Biyolojik çeşitliliğin ve ekosistemlerin sağladığı faydalar insan hayatının devamı için gereklidir. Biyolojik çeşitliliği oluşturan bitki ve hayvan türleri tarım, eczacılık, tıp, ormancılık, balıkçılık gibi alanlarda kullanılırlar. Biyolojik çeşitliliği oluşturan bitki ve hayvan türlerinin sayısının ve çeşitliliğinin fazla olması, o ülkeye ekonomik kazanç sağlar.

Biyolojik çeşitlilik, ekosistemleri dengede tutar, gezegeni yaşanabilir hale getirir, insanların sağlığını, çevreyi ve ekosistemleri destekler. Bu sebeplerle biyolojik çeşitliliğin korunması oldukça önemlidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu amaçla yapılacak bir uygulama <u>değildir</u>?

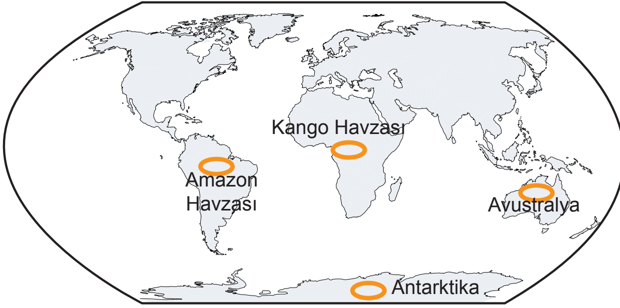
A) Biyokaçakçılığa yönelik önlemler alınmalıdır.
B) Ormanların tahrip edilmesinin önüne geçilmelidir.
C) Yabani hayvanların doğal yaşam alanları korunmalıdır.
D) Tarımsal üretimin artması için yapay gübre kullanımı artırılmalıdır.
E) Kimyasal maddelerin kullanımı konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

14. Canlıların yaşamlarını sürdürebilmesi için belirli bir enerjiye ihtiyaçları vardır. Bu enerjinin ana kaynağı Güneş'tir. Yeşil bitkiler, güneş enerjisinden yararlanarak karbondioksit ve suyu kullanıp besin maddesi ve oksijen üretmektedir.

Bu tanımı karşılayan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Biyom
B) Biyoçeşitlilik
C) Fotosentez
D) Besin zincir
E) Enerji akışı

15.

Yapılan araştırmalarda, haritada gösterilen bölgelerde benzer bitki ve hayvan fosillerine rastlanmıştır. Bu durum bu bölgelerin bir dönem birleşik olmaları nedeniyle benzer coğrafi koşullara ve biyoçeşitliliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Günümüzde ise Amazon ve Kongo Havzaları Dünya'nın en zengin biyoçeşitliliğe sahip bölgeleri arasındayken bu çeşitlilik Avusturalya'da geniş çöl alanları nedeniyle nispeten azalmakta, Antarktika'da ise düşük sıcaklık nedeniyle yok denecek düzeylerde seyretmektedir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisine kanıt olarak <u>gösterilemez</u>?

A) Kıta hareketleri canlıların yeryüzüne dağılışında etkili olmuştur.
B) Sıcaklık ve yağış koşullarının yetersiz olması biyolojik çeşitliliğin azalmasına neden olur.
C) Bir bölgedeki coğrafi koşullar zaman içinde değişiklik gösterebilmektedir.
D) İnsan etkisinin fazla olduğu bölgelerde biyoçeşitlilik daha fazla olmaktadır.
E) Değişen coğrafi koşullar biyoçeşitliliğin artmasına veya azalmasına neden olabilmektedir.

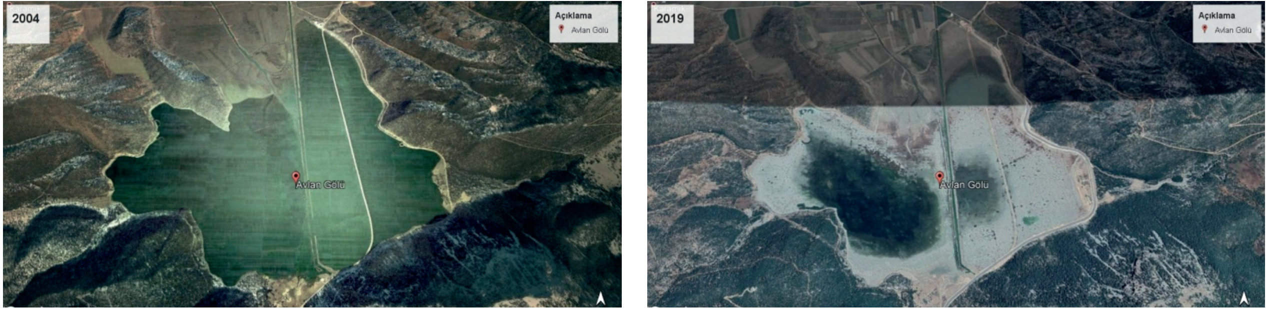
16. Aşağıda bir bitkinin yetişme koşulları hakkında bazı bilgiler verilmiştir.

- Kışların ılık ve yağışlı, yazların sıcak ve kurak geçtiği yerlerde yetişmektedir.
- Yıllık ortalama 700- 800 mm yağış alan yerlerde en verimli şekilde yetişebilmektedir.
- Yıllık yağış miktarının 400 mm'nin altına düştüğü yerlerde yetişememektedir

Buna göre bu bitkinin aşağıdaki biyomlardan hangisinde doğal olarak yetiştiği söylenebilir?

A) Çayır Biyomu
B) Çalı Biyomu
C) Savan Biyomu
D) İğne Yapraklı Orman Biyomu
E) Yaprak Döken Orman Biyomu

17. Aşağıda Avlan Gölü'nün 2004 ve 2019 yıllarına ait uydu görüntüleri verilmiştir.

Son yıllarda ortalama sıcaklıkların artması sonucu yaşanan kuraklık gölün küçülerek kuruma noktasına gelmesine neden olmuştur. Yaşanan bu değişimle birçok kuş türü gölü terk etmiştir. Dinlenmek için göl çevresini kullanan göçmen kuşların 3 yıldır göl çevresinde görülmediği bilinmektedir.

Buna göre Avlan Gölü ile ilgili;

I. Çevresinde biyoçeşitlilik azalmıştır.
II. Göl ekosisteminde bozulma olmuştur.
III. Göl çevresinde yaşanan toprak kaymaları sonucunda alanı daralmıştır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) I, II ve III.

18. Türkiye'de 2007'den beri doğal zenginliklerini yurt dışına çıkarmaya çalışan 114 biyokaçakçı yakalandı. Başta Avrupa ülkeleri olmak üzere gelişmiş ülkelerin vatandaşlarının yaptığı biyokaçakçılık faaliyetlerinde özellikle endemik bitkiler, kültür bitkilerinin yabani akrabaları, tıbbi ve aromatik bitkiler, yerli hayvan ırkları, zehirli yılanlar ve böcekler gibi genetik kaynak değeri yüksek türler yurt dışına izinsiz çıkarılmaya çalışılmıştır.

Metinden çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Türkiye biyokaçakçılarına ağır cezalar vermektedir.
B) Türkiye biyoçeşitlilik bakımından zengin bir ülkedir.
C) Türkiye'yi ziyaret eden bazı turistler biyokaçakçılık yapmaktadır.
D) Bitki türlerinde biyokaçakçılık hayvan türlerine göre daha fazladır.
E) İlaç yapımında kullanılan bitkilerin biyokaçaklığı yapılmaktadır.

19. *Türkiye'nin tahıl ambarı olarak nitelendirilen Konya'da, anız yangınlarında büyük bir artış olduğu bildirildi.*

Bu yangınların doğada yaşayan bazı canlı türlerinin azalmasına yol açtığı belirlendi.

Yukarıdaki metinden;

I. Bazı beşeri faaliyetler besin zincirinin bozulmasına neden olmaktadır.
II. Ekosistemde meydana gelen değişim insan etkisinden bağımsız olarak gelişmektedir.
III. Yanlış tarım uygulamaları ekosistemin bozulmasına neden olmaktadır.

yargılarıdan hangileri çıkarılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

20. Yeryüzündeki okyanus, deniz, göl, akarsu, bataklık gibi alanlar su ekosistemi olarak ifade edilir.

Bu ekosistemlerin genel özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Derin deniz çukurları canlıların korunması için uygun alanlar olduğundan biyoçeşitlilik yönünden zengindir.
B) Akarsuların denize döküldükleri ağız kısımları kaynaklarına göre biyoçeşitlik yönünden daha zengindir.
C) Tatlı suya sahip göllerdeki biyoçeşitlilik acı ve sodalı göllere göre daha fazladır.
D) Sığ su birikintilerinin üzerinde bataklık ekosistemine ait canlılar bulunur.
E) Sıcak denizlerdeki mercan resifleri farklı türlere ait çok sayıda canlıya ev sahipliği yapar.

21. Bitkiler topraktan mineral ve su, havadan karbondioksit alıp güneş enerjisini de kullanarak fotosentez yapar. Fotosentez sürecinin sonunda yeşil bitkiler besin maddesi ve oksijen üretir.

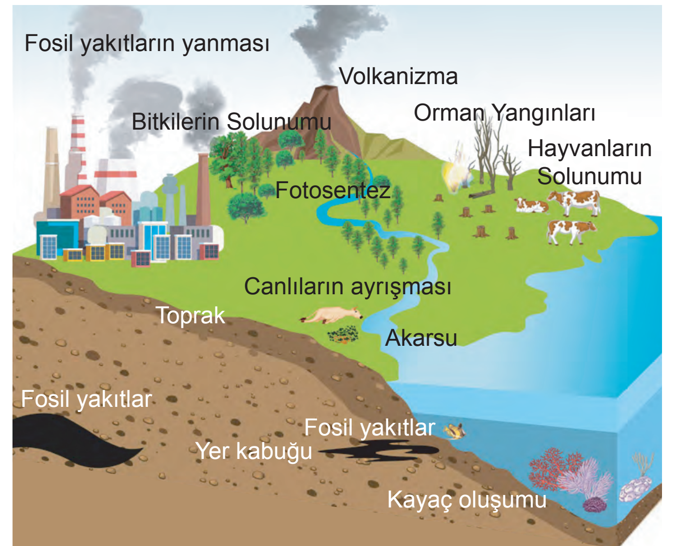
Buna göre;

I. Su
II. Karbon
III. Oksijen

döngülerinden hangilerinin fotosentez olayında etkilendiği söylenebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

22. Aşağıdaki görselde karbonun kullanıldığı ve açığa çıktığı durumlar verilmiştir.

Görsel dikkate alındığında aşağıdaki durumlardan hangisinde karbonun tüketildiği söylenebilir?

A) Fotosentez olayı
B) Volkanizma olayı
C) Orman yangınları
D) Hayvanların solunumu
E) Fosil yakıtların yanması

23. Çin'de sanayi üretiminde fosil yakıtların çok fazla kullanılmasına bağlı olarak hava kirliliği iyice arttı. Pekin Meteoroloji Bürosu, havadaki zararlı partiküllerinin tehlikeli boyuta ulaştığı kentte hava kirliliğinin üst sınırını geçmesi üzerine mavi alarm verildiğini duyurdu.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun etkilerini azaltmaya yönelik tedbirler arasında <u>yer almaz</u>?

A) Motorlu taşıt kullanımı azaltılmalı

B) Nükleer santral sayısı azaltılmalı

C) Enerji üretiminde yenilenebilir kaynaklara yönelmeli

D) Termik santrallerin bacalarına filtre takılmalı

E) Konutların ısıtılmasında alternatif enerji kaynakları kullanılmalı

24. Aşağıda su döngüsünün bazı aşamaları verilmiştir.

- Okyanus, deniz ve diğer kaynaklardan buharlaşan sular gaz halinde atmosfere geçer.
- Atmosferdeki su buharı rüzgârlar tarafından farklı bölgelere taşınır.
- Su buharı yoğuşarak katı veya sıvı halde yağış olarak yeryüzüne düşer.
- Yeryüzüne düşen suların bir kısmı buharlaşarak tekrar atmosfere dönerken bir kısmı da yeraltı suları, deniz, göl ve okyanuslara karışır.

Aşağıdakilerden hangisi bu aşamalar ile <u>açıklanamaz</u>?

A) Su döngüsünün gerçekleşmesinde atmosferdeki sıcaklık değerleri önemli etkiye sahiptir.

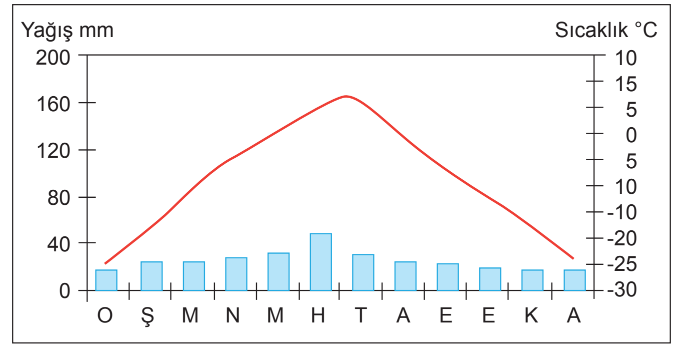
B) Yoğuşarak yeryüzüne düşen su miktarı akarsu, yer altı suları ve göllerin beslenmesinde etkilidir.

C) Yağışın katı ya da sıvı halde gerçekleşmesine yoğuşmanın gerçekleştiği sıcaklık değerleri etki etmektedir.

D) Deniz ve okyanuslardan buharlaşan sular hava akımları sayesinde başka bölgelere yağış olarak düşebilir.

E) Atmosfere karışan su buharının önemli bir kısmı bitkiler tarafından terleme yoluyla gerçekleşmektedir.

25. Aşağıda biyolojik çeşitlilik bakımından zengin olmayan bir bölgenin yağış ve sıcaklık grafiği verilmiştir.

Bu bölgede biyolojik çeşitliliğin az olmasında;

I. yağışın mevsimlere dağılışı arasında farklılıkların olması,

II. yılın büyük kısmında toprağın donmuş halde bulunması,

III. yaz aylarında sıcaklıkların kış aylarından yüksek olması,

IV. sıcaklıkların yılın büyük bölümünde 0°C altında seyretmesi

durumlardan hangi ikisinin etkisi daha fazladır?

A) I ve II.　　B) I ve III.　　C) II ve III.　　D) II ve IV.　　E) III ve IV.

11. SINIF COĞRAFYA

2. Ünite

1. Aşağıda verilen şehirlerin hangisinin gelişmesinde moda sektörünün daha fazla katkı yaptığı söylenebilir?

A) Paris B) Budapeşte C) Medine

D) New York E) İstanbul

2. Doğal kaynak yönünden zengin olan bazı ülkeler bu kaynaklarını verimli kullanmaları sebebiyle gelişimlerini sürdürmüşlerdir.

Buna göre

I. İngiltere - Taş kömürü
II. Almanya - Demir
III. Nijerya - Petrol
IV. Türkmenistan - Doğalgaz

verilen ülkelerden hangileri karşısında verilen doğal kaynaklarını verimli kullanarak gelişmişlerdir?

A) I ve II. B) I ve III. C) II ve III.

D) II ve IV. E) III ve IV.

3. Aşağıda Çin'in 1953 – 2015 yılları arasında uyguladığı nüfus planlamasının kronolojisi verilmiştir.

- Doğum kontrolü yasası kabul edildi.(1953)
- Nüfusun az olduğu kırsal kesim hariç tek çocuk için propagandalar yaygınlaştı.(1971)
- Tek çocuk politikası bölgesel uygulamalardan ülke geneline yayıldı.(1979)
- Anayasada tek çocuk ilkesi yer aldı.(1982)
- Her ikiside ailelerinin tek çocuğu olan çiftlere, iki çocuk izni verildi.(2013)
- Tek çocuk politikasının kaldırılacağı açıklandı.(2015)

Buna göre Çin'in demografik yapısı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Ülkenin nüfus politikası anayasasında yer almıştır.

B) Ülkede uzun yıllar tek çocuk politikası uygulanmıştır.

C) Günümüzde nüfus artış hızını yükseltmek için teşvikler uygulamaktadır.

D) 2000 li yılların başına kadar nüfus artış hızını düşürücü yönde politika izlemiştir.

E) 2010 lu yıllardan sonra kardeşleri olmayan evli çiftlere iki çocuk sahibi olma izni verilmiştir.

4. Aşağıdakilerden hangisi doğal çevrenin ekonomik faaliyetler üzerindeki etkisine örnek olarak gösterilemez?

A) Tropikal İklim Bölgesi'nde muz tarımının yaygın olması

B) Kâğıt sanayisinin orman alanları çevresinde gelişme göstermesi

C) İş gücünün ucuz olduğu ülkelerde sanayi üretiminin artış göstermesi

D) Ilıman iklimlerde bulunan delta ovalarında tarımsal üretimin fazla olması

E) Güneşli gün sayısnın fazla oldğu deniz kıyılarında turizm faaliyetlerinin gerçekleşmesi

5. Aşağıda Türkiye'de yapılan hayvancılık yöntemleri ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Geleneksel Hayvancılık
Mera ve çayırlarda yapılan yayılım hayvancılığıdır. Yağışlı yıllarda ot verimine bağlı olarak hayvansal ürünlerin üretimi artarken az yağışlı yıllarda üretim azalmaktadır.

Modern Hayvancılık
Genelde nüfusun kalabalık ve pazarlama imkânlarının fazla olduğu büyükşehirler çevresinde yaygındır. Bu tür hayvancılıkta verimi artıracak yöntemler uygulanır. Modern ahırlarda gerçekleştirilen bu etkinliğe besi hayvancılığı da denir.

Bu hayvancılık faaliyetleri ile ilgili;

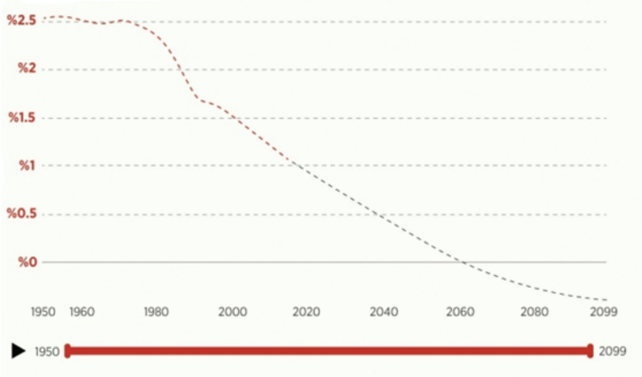
I. Modern hayvancılıkta üretim doğa koşullarından pek etkilenmez.
II. Geleneksel hayvancılıkta üretimde yıldan yıla dalgalanmalar görülür.
III. Modern hayvancılık ticari amaçla yapılırken geleneksel hayvancılık ise daha çok ihtiyaçları karşılamaya yöneliktir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III.

D) II ve III. E) I, II ve III.

6. Aşağıda Türkiye'nin 1950 ve 2020 yılları arasında gerçekleşen nüfus artış hızı ile gelecek 79 yılda beklenen nüfus artış hızı grafiği verilmiştir.

1950-1960 yılları arasında %2,52 ile zirveye ulaşan nüfus artış hızı düşmeye devam edecek ve 2060'lı yıllardan sonra %0'ın altına düşecek.

Buna göre gelecek 79 yıl içerisinde Türkiye nüfusunda;

I. genç nüfus oranının azalacağı,
II. toplam nüfusunun 2060'lı yıllara kadar sürekli artacağı,
III. kadın nüfus oranının erkek nüfusa göre fazla olacağı

durumlardan hangilerinin gerçekleşmesi beklenir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

7. Fonksiyonel özelliklerine göre şehirler; idari, dini, askeri şehirler ile tarım, sanayi, maden, liman, ticaret, turizm ve kültür şehirleri olarak sınıflandırılabilir.

Bu durumda aşağıdaki şehirlerden hangisinin fonksiyonları diğerlerine göre daha azdır?

A) Paris B) Tokyo C) Roma D) İstanbul E) Musul

8. Aşağıda A ve B ülkelerinin nüfus özellikleri hakkında bazı bilgiler verilmiştir.

	A	B
Nüfus artış hızı (binde)	23,2	–1,7
Nüfus miktarı	31.627.506	80.889.505
Nüfusun ikiye katlanma süresi (yıl)	43,4	_
Kişi başına düşen millî gelir (ABD doları)	2946	75.615

Ülkelerin nüfus miktarı, nüfus artış hızları gibi bazı özellikleri birbirinden farklıdır. Ülkelerin bu farklı özellikleri, nüfuslarıyla ilgili birbirinden farklı uygulamalar geliştirmelerine neden olmaktadır. Gelişmişlik düzeyi yüksek ve nüfus artış hızı düşük ülkeler nüfus artış hızını artırmaya, gelişmişlik düzeyi düşük ve nüfus artış hızı yüksek ülkeler ise nüfus artış hızını azaltmaya çalışmaktadır.

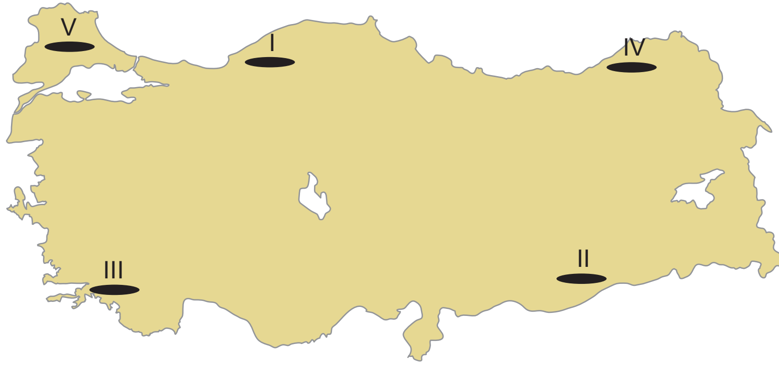
Buna göre A ve B ülkeleri ile ilgili;

I. İki ülkenin gelişmişlik düzeyleri ve nüfus artış hızları farklı olduğundan uyguladıkları nüfus politikaları da farklıdır.
II. A ülkesinin nüfus özellikleri dikkate alındığında nüfus artış hızını azaltmaya yönelik politika uygulaması beklenir.
III. B ülkesinin nüfus miktarı fazla olduğundan nüfus artış hızını azaltmaya yönelik politika uygulaması beklenir.

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve II. D) I ve III. E) II ve III.

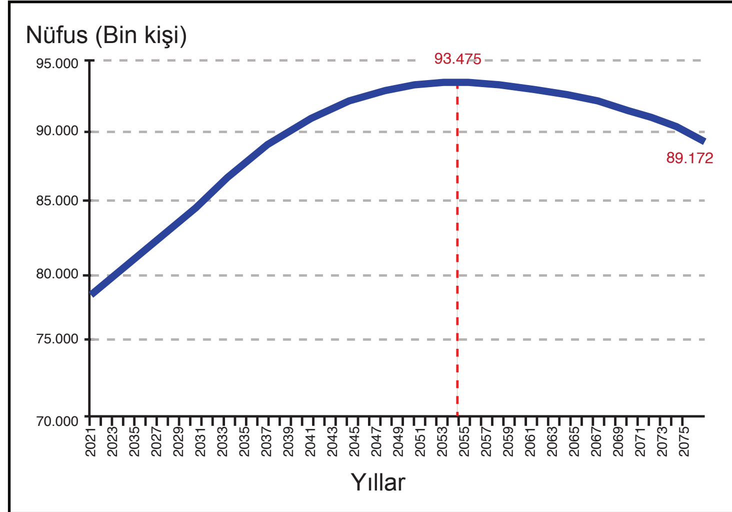
9. Çiftlik, genellikle geniş bir tarım alanı içinde kurulmuş olan, bir ya da birkaç ev ile bunların eklentilerinden oluşan yerleşim birimidir. Çiftliklerdeki temel ekonomik etkinlik tarımdır.

Buna göre, harita üzerinde numaralandırılmış yerlerden hangisinde bu yerleşim birimlerine daha az rastlanır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki grafikte Türkiye nüfusunun 2021-2075 yılları arasındaki olası durumunu gösteren bir grafik verilmiştir.

Grafikteki bilgiler dikkate alındığında nüfusun geleceğiyle ilgili olarak,

I. 2060'lı yıllardan sonra toplam nüfus miktarı azalacaktır.

II. 2070'li yıllardan sonra nüfus artış hızı %0'ın altında olacaktır.

III. 2050 yılına kadar kadın nüfus miktarı erkek nüfusa göre daha fazla artacaktır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I ve III.

11. Birleşik Arap Emirlikleri'ne bağlı 7 emirlikten biri olan Dubai 1984 yılında bir çöl kasabasıyken günümüzde nüfusu 3 milyonu aşan bir metropole dönüşmüştür. Yaklaşık 30 sene önce neredeyse yapılaşmanın olmadığı Dubai, günümüzde Dünya çapında mimari projeleri ile ön plana çıkıyor. 2019 yılında 1,3 milyona yakın turistin ziyaret ettiği şehir her geçen gün daha fazla tanınmaya devam ediyor.

Yalnızca bu bilgiler dikkate alındığında Dubai ile ilgili,

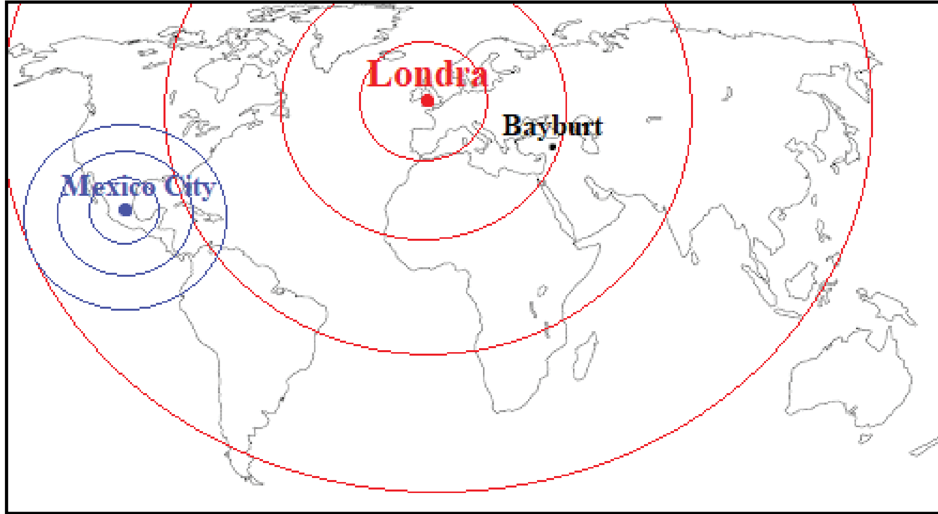
I. Şehrin ön plana çıkan fonksiyonu turizmdir.
II. Şehrin etki alanı 1984 yılına göre oldukça genişlemiştir.
III. Turizm sayesinde Dünya'da tanınırlığı gittikçe artmaktadır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

12. Şehirlerin etki alanının sınırları, sahip olduğu fonsiyonel özellikleriyle yakından ilgilidir. Örneğin fonksiyonel özellikleri az olan bir şehir, daha çok yakın çevresindeki kırsal alanları etkilerken çeşitli ve önemli fonksiyonlara sahip şehirler ise dünya çapında bir etki alanı oluşturabilmektedir. Şehirler; etki alanları bakımından küresel, bölgesel ve yerel etkiye sahip şehirler olmak üzere üçe ayrılır.

Aşağıdaki harita Mexico City, Londra ve Bayburt şehirlerinin etki alanlarını, tablo ise ön plana çıkan fonksiyonlarını göstermektedir.

Şehir	Mexico City	Londra	Bayburt
Fonksiyon	İdari, Sanayi,	İdari, Finans, Ticaret, Sanayi	Tarım, Hayvancılık

Yalnızca bu örneklerden aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Tarım ve hayvancılıkta ön plana çıkan şehirlerin etki alanı geniştir.
B) İdari fonksiyonu ön plana çıkan şehirler küresel etkiye sahiptir.
C) Sanayi fonksiyona sahip şehirlerin etki alanı bölgeseldir.
D) Fonksiyonel çeşitliliği fazla olan şehirlerin etki alanı daha geniştir.
E) Bölgesel etki alanına sahip şehirlerin fonksiyonları kendi ülkesiyle sınırlıdır.

13. Yazın gür otlakların bulunduğu yüksek yerlere yayla denir. Yaylacılık daha çok ekonomik bir etkinliği ifade eder. İnsanlar, bunaltıcı yaz sıcaklıklarından serinlemek, ekonomik anlamda gelir elde etmek ve kışlık yiyeceklerini hazırlamak için belli bir süre yaylalarda kalır. Son zamanlarda bazı yerlerde turizm amaçlı da kullanılmaya başlanmıştır.

Türkiye'deki yaylaların büyük bir kısmı Toroslar' da, Kuzey Anadolu Dağları'nda ve Doğu Anadolu'dadır. Karadeniz'deki yayla evleri genellikle ahşaptır. Akdeniz' deki yayla evleri ise daha çok taştan yapılmıştır. Doğu Anadolu'daki yaylalarda kalıcı yapılar çok azdır. Barınmak için genellikle kıl çadırlar kullanılır.

Metinde yaylacılık faaliyeti ile ilgili aşağıdakilerden hangisinden söz edilmemiştir?

A) Geçici yerleşmeler olması

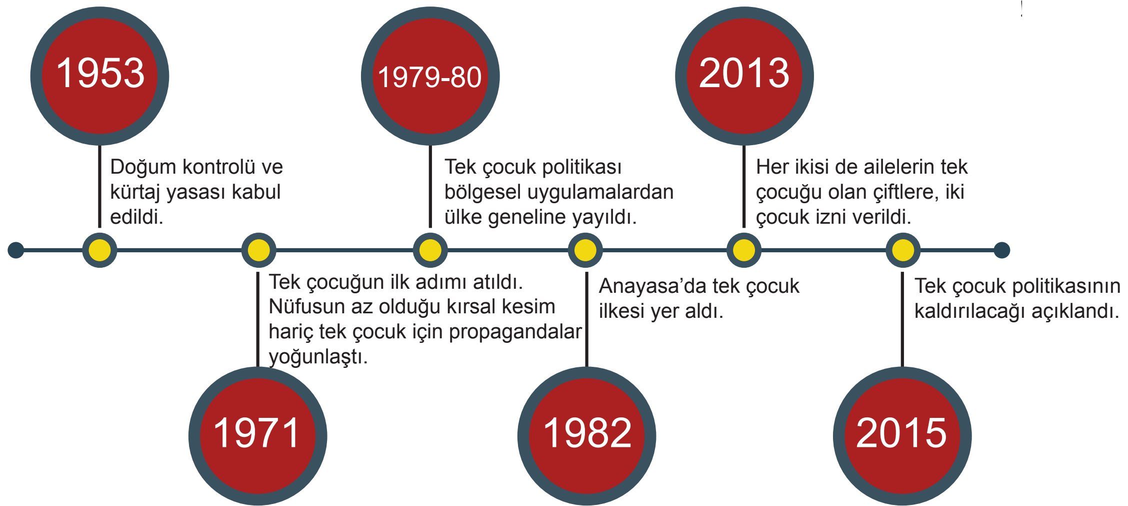
B) Hangi tür faaliyetlerin yapıldığı

C) Yayla evlerinin hangi malzemeden yapıldığı

D) Çevresine göre yükseltisi fazla olan yerler olması

E) Ülke ekonomisi içerisindeki payının ne kadar olduğu

14. Aşağıda Çin'in 1953 – 2015 yılları arasında uyguladığı nüfus planlamasının kronolojisi verilmiştir.

Bu nüfus planlaması kronolojisine göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Nüfus planlaması ile ilgili yasal düzenlemeler yapılmıştır.

B) Uzun yıllar nüfus artış hızını düşürücü yönde politika izlemiştir.

C) Kardeşleri olmayan evli çiftlere iki çocuk sahibi olma izni verilmiştir.

D) Uzun süre uygulanan tek çocuk politikasından günümüzde vazgeçilmiştir.

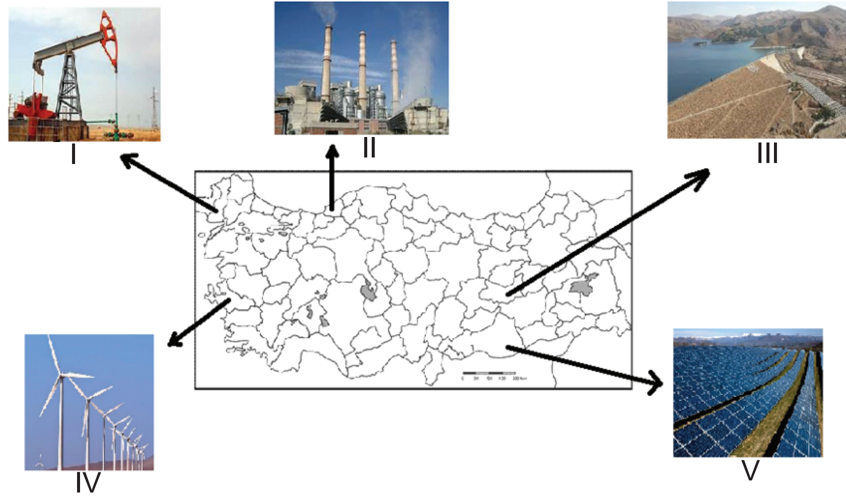
E) Tek çocuk planlamasının başarılı olması için ailelere teşvikler verilmiştir.

15. Üretim, dağıtım ve tüketim birbirini doğrudan etkileyen faaliyetlerdir. Bu faaliyetlerin birinde gerçekleşen olumlu ya da olumsuz bir durum diğerlerini de etkilemektedir. Örneğin Türkiye'de domuz besiciliği çok azdır. Bunun nedeni İslamiyet'e göre domuz eti yemenin haram olmasıdır. Bu örnekte tüketimin üretim faaliyetleri üzerindeki etkisi anlatılmıştır.

Buna benzer bir durum aşağıdakilerden hangisinde görülmektedir?

A) Avlanan balık miktarı artınca fiyatlar ucuzlamış, balık tüketimi artmıştır.
B) Kuş gribinden dolayı beyaz et tüketiminin azalması kümes hayvancılığın azalmasına neden olmuştur.
C) Hakkâri'de turunçgil tüketiminin az olmasının nedeni ulaşımın gelişmemiş olmasıdır.
D) Tarım ürünlerini taşımak için Mersin'de sandık ve kasa üreten atölyeler kurulmuştur.
E) Taşınırken bazı ürünlerin bozulmaması için soğutucu sistemleri olan ulaşım araçları üretilmiştir.

16. Aşağıdaki haritada bazı doğal kaynakların enerji üretim yerleri gösterilmiştir.

Bu doğal kaynaklardan hangilerinden üretilen enerjinin kullanımı hava kirliliğine neden olmaz?

A) I ve II. B) II ve III. C) I, III ve IV. D) II, IV ve V. E) III, IV ve V.

17. Doğal kaynakların yeryüzünde dağılışı dengeli olmadığı gibi bu kaynakların kullanım biçimi de ülkelerin ekonomik yapılarına göre değişmektedir. Örneğin Brezilya'da ormanlar büyük ölçüde tahrip edilirken Finlandiya'da kullanılan her ağacın yerine yenisi dikilmektedir.

Buna göre doğal kaynağın etkili ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılması ülkelerin,

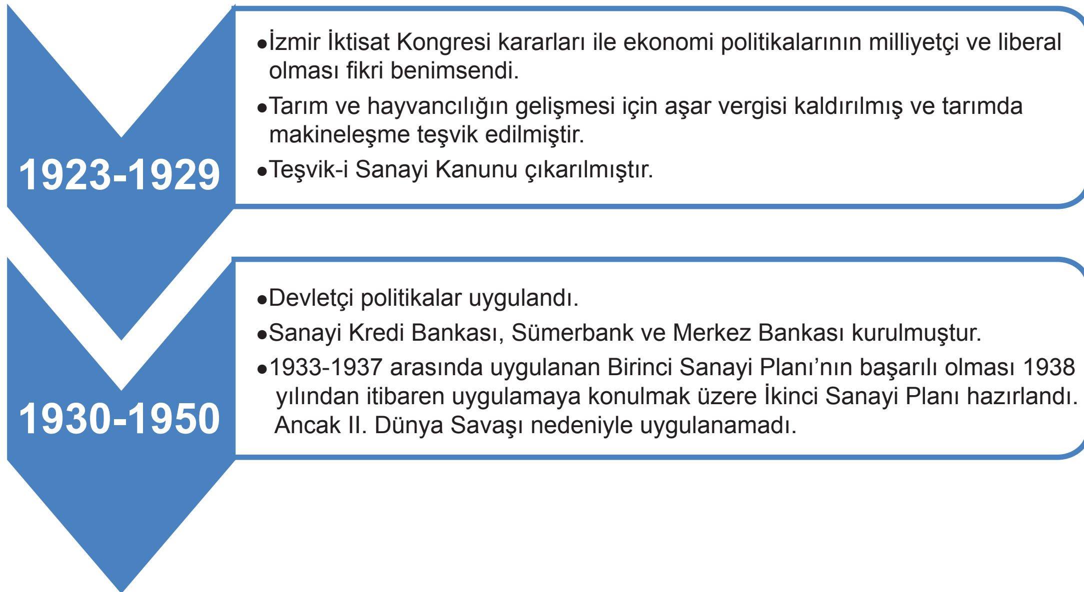
I. nüfus miktarı,
II. gelişmişlik düzeyi,
III. doğal kaynak potansiyeli

özelliklerinden hangilerine göre değişmektedir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

18. Ekonomi politikası, devletlerin belli ekonomik hedeflere ulaşabilmek için kararlar alması ve bu doğrultuda uygulamalar yapmasıdır.

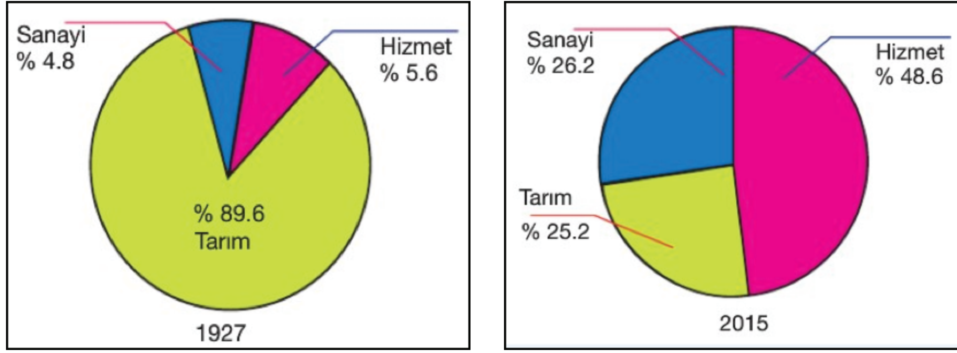
Aşağıdaki şema Türkiye'de Cumhuriyetin ilanından 1950'ye kadar olan dönemde uygulanan ekonomi politikalarıyla ilgili bilgiler vermektedir.

Bu politikalar doğrultusunda aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Devletçi politikalar 1950'den sonra devam ettirilmiştir.
B) İzmir İktisat Kongresinde alınan kararlar uygulanamamıştır.
C) 1923-1929 döneminde uygulanan ekonomik politikalar ile turizm gelişmiştir.
D) Toplumsal, siyasi ve iktisadi değişimlere bağlı olarak farklı ekonomik politikalar uygulanmıştır.
E) Özel sermaye yetersizliği nedeniyle daha çok tarımsal üretime dayalı politikalar benimsenmiştir.

19. Aşağıdaki grafiklerde 1927 ve 2015 yıllarında Türkiye'de çalışan nüfusun sektörel dağılımı gösterilmiştir.

Yalnızca grafiklerdeki değişimler dikkate alındığında,

I. Verilen yıllar arasında tarım sektörünün ekonomideki payı düşerken sanayi ve hizmet sektörlerinin payı artmıştır.

II. 1927 yılında tarımsal üretim miktarı 2015 yılına göre daha fazladır.

III. 2015 yılında sanayi sektörünün ekonomiye katkısı 1927 yılına göre artmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve III. E) II ve III.

20. Kıl keçisi eti, sütü, kılı ve derisi için beslenir. Kıl keçisi engebeli araziye uyumlu, kayalık arazilere tırmanabilen bir hayvandır. Çalılık alanlar kıl keçisi besiciliğine daha elverişlidir. Bu nedenle ülkemizde kıl keçisi daha çok maki alanlarında beslenmektedir.

Harita üzerinde numaralandırılmış alanların coğrafi koşulları dikkate alındığında, hangisi kıl keçisi besiciliğine daha elverişlidir?

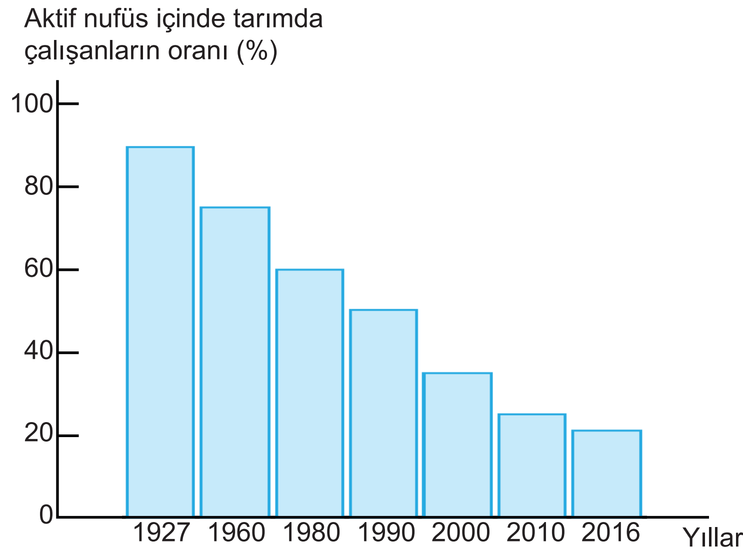
A) I B) II C) III D) IV E) V

21. Türkiye'de tarım alanlarında verimi arttırmak için aşağıdakilerden hangisinin yapılması <u>yanlış</u> olur?

A) Yaz aylarının kurak geçtiği yerlerde sulama olanaklarının arttırılması
B) Otlak ve mera alanlarının tarım alanlarına dönüştürülmesi
C) Tarımda makine kullanımının yaygınlaşması
D) Tarım ürünlerine zarar veren böceklerle mücadele edilmesi
E) Toprakta eksik olan minerallerin gübre kullanımı ile arttırılması

22. Cumhuriyetin ilk yıllarında tarım, geleneksel yöntemlerle yapıldığı için aktif nüfusun büyük bir kısmı tarım sektöründe çalışmaktaydı. Günümüzde ise teknolojinin gelişmesi ve modern tarım yöntemlerinin uygulanması nedeniyle bu oran düşmüştür.

Aşağıdaki grafikte Türkiye'de 1927 ve 2016 yılları arasındaki aktif nüfus içindeki tarımda çalışanların oranı verilmiştir.

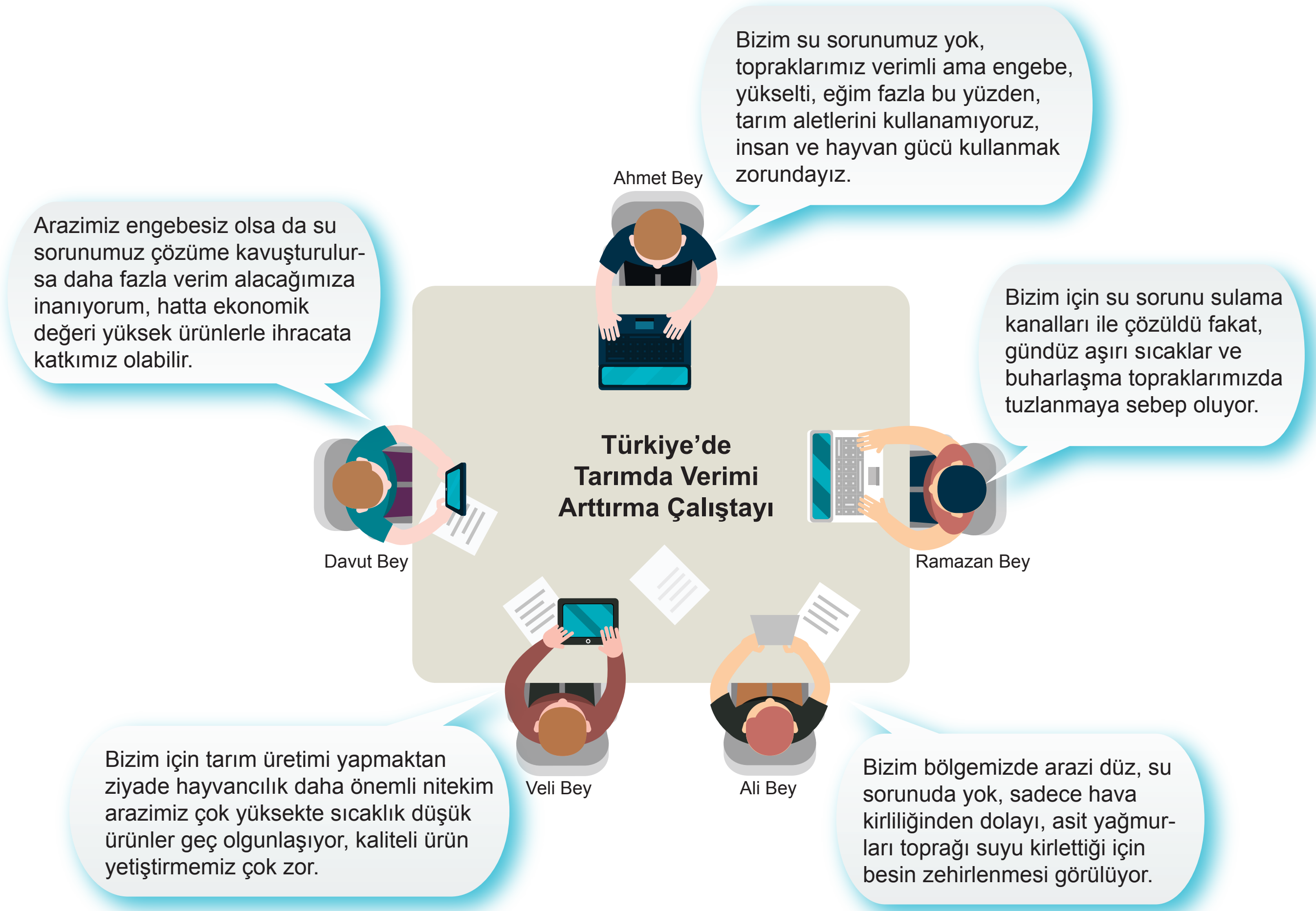
Bu değişimin nedenleri arasında;

I. insanların tarım dışı sektörlerde çalışmaya başlaması,
II. tarımda makineleşmeye bağlı olarak insan gücüne duyulan ihtiyacın azalması,
III. nüfusun yaşlanmasına bağlı olarak tarımda çalışacak dinamik nüfusun azalması

durumlarından hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

23. Ülkemizde tarımın sorunları ve çözüm önerileri amacıyla yapılan çalıştaydan bir bölüm gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi çalıştayda belirtilen sorunlara bir çözüm olarak gösterilmez?

A) Sulama sorunu yaşanan yerlerde toprağın nadasa bırakılması

B) Sanayi tesislerinin tarım alanlarına uzak yerlere kurulması

C) Bitki çeşitliliğinin fazla olduğu engebeli yerlerde arıcılık yapılması

D) Tuzlanma sorunu için sulamayı sabah erkenden ya da akşam güneş batınca yapılması

E) Yükseltiden dolayı sıcaklığın düşük olduğu yerlerde soğuğa dayanıklı arpa çavdar, yulaf gibi ürünler ekilmesi

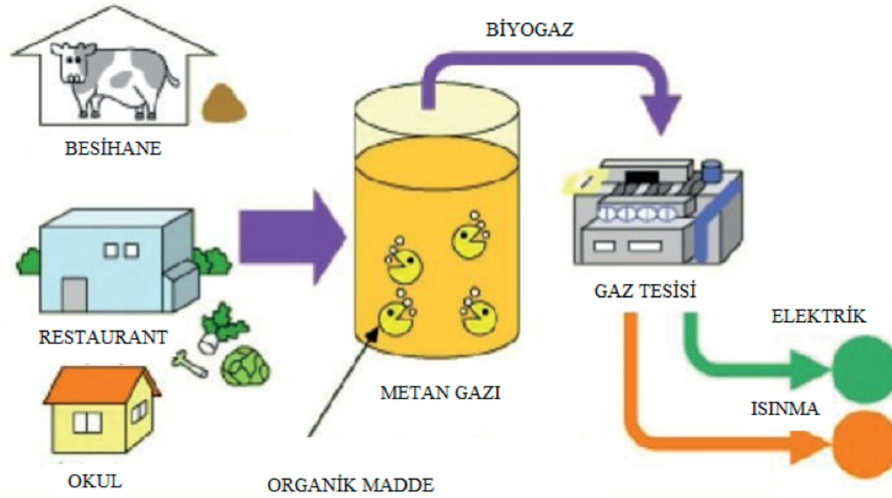
24. Seracılık etkinliği, üzeri ve etrafı cam, plastik veya naylonla örtülü tarım alanlarındaki üretimi ifade etmektedir. Bu alanlarda çoğunlukla sebze yetiştirilmektedir. Kışların ılık geçtiği ve güneşli gün sayısının fazla olduğu yerlerde seracılık daha ucuza mal olmaktadır.

Buna göre harita üzerinde numaralandırılmış yerlerin hangisinde seracılık etkinliği daha ekonomik olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

25. Aşağıda Türkiye'de son zamanlarda gelişmeye başlayan biyogaz enerji üretiminin aşamaları verilmiştir.

Görsel incelendiğinde bu enerji kaynağı için,

I. Üretiminde organik atıklar kullanıldığı için çöp sorununu da ortadan kaldırır.
II. Canlı kalıntılarından metan gazı elde etmek için özel bekleme tesisleri yapılmalıdır.
III. Elde edilen enerji elektrik üretimi ve konutların ısıtılmasında kullanılabilir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

26. Türkiye'de 1927 yılında çalışan nüfusun yaklaşık %90'ı tarım sektöründe çalışıyor iken, günümüzde bu oran %20'ye kadar düşmüştür.

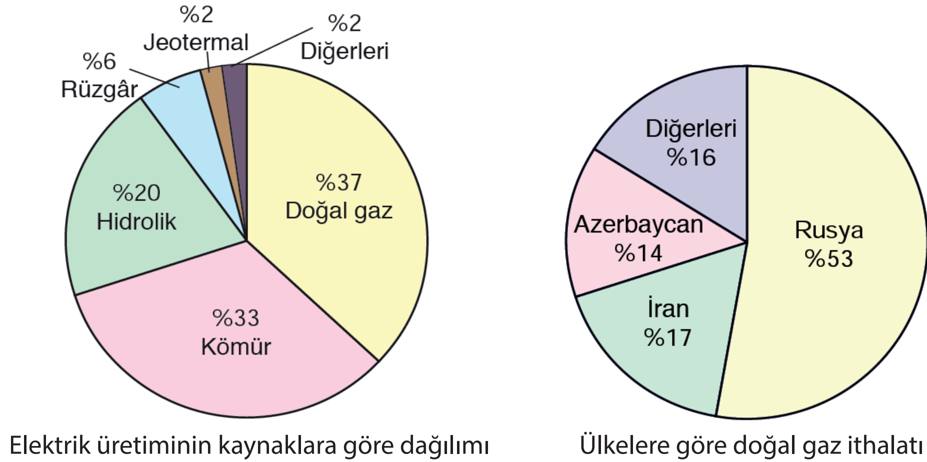
Türkiye'deki bu durum,

I. tarımsal üretimin azaldığı,
II. tarım alanlarının sanayi alanına dönüştürüldüğü,
III. tarım dışı sektörlerde çalışanların oranının arttığı

hangilerine örnek gösterilebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

27. Aşağıda Türkiye'nin 2017 yılında elektrik üretiminin kaynaklara göre dağılımı ve ülkelere göre doğal gaz ithalatı verilmiştir.

Elektrik üretiminin kaynaklara göre dağılımı Ülkelere göre doğal gaz ithalatı

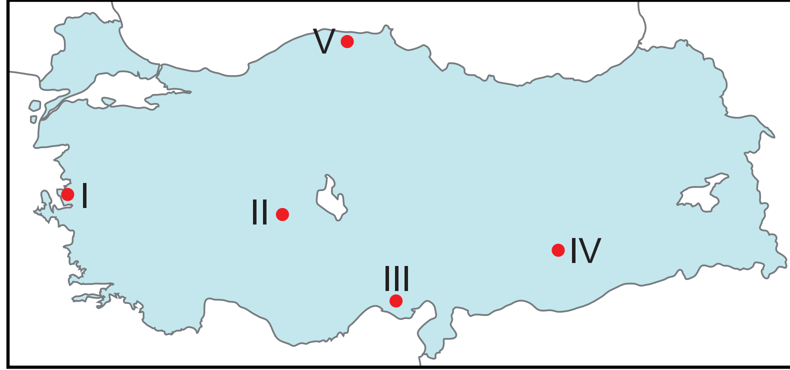
Yalnızca tablodaki bilgilerden aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Türkiye'de hidrolik enerji üretimi sürekli artmaktadır.
B) Jeotermal kaynaklarda üretilen enerji ihraç edilmektedir.
C) Rusya'nın doğal gaz ihracatında Türkiye ilk sırada yer alır.
D) Türkiye doğal gaz ihtiyacının tamamını ithalat yoluyla karşılamaktadır.
E) Türkiye elektrik ihtiyacının yarıdan fazlasını fosil kaynaklardan karşılamaktadır.

28. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de uygulanan ekonomi politikalarının amaçlarından biri değildir?

A) Doğal kaynakları en verimli şekilde kullanmak
B) İstikrarlı kalkınmayı sağlamak
C) Gelir dağılımını dengelemek
D) Ucuz iş gücü sağlamak
E) Büyümeyi hızlandırmak

29. Yer şekillerinin dağlık ve engebeli, eğimin fazla olduğu yerlerde tarımda makine kullanımı güçtür.

Bu durum harita üzerinde numaralandırılarak gösterilen yerlerin hangisinde daha belirgindir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

30.

Tabloya göre aşağıdakilerden hangisi ham maddenin etkisiyle açıklanabilir?

A) Fabrikalardaki makineleri çalıştırmak, bazen de yüksek ısı elde etmek için bazı fabrikalar taş kömürü kaynakları yakınına kurulmuştur.
B) Ham maddelerin fabrikaya, üretilen sanayi ürünlerinin ise pazara ulaştırılması açısından dağıtım faaliyetleri büyük bir öneme sahiptir.
C) Üretildikten sonra uzak mesafelere taşınınca bozulan tarım ürünlerini işleyen fabrikalar, bu ürünlerin üretildiği yerlerin yakınına kurulmaktadır.
D) Türkiye'deki sanayi kuruluşlarının önemli bir kısmı, ısıtma maliyetini düşürmek amacıyla iklimin daha elverişli olduğu kıyı kesiminde toplanmıştır.
E) Et ve süt ürünleri işleyen fabrikalar ile tekstil fabrikalarının önemli bir kısmı İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Adana ve Konya gibi nüfusu dolayısıyla tüketimi çok olan şehirlerde kurulmuştur.

31. I. Üretim sürecinde doğanın dengesini bozacak ve insan sağlığına zararlı olabilecek kimyasal madde kullanmadan yapılan bir tarım şeklidir.

II. Yağışın az, sulamanın yetersiz olduğu alanlarda tarlaların bir yıl ekilip, bir yıl dinlendirilmesi şeklinde uygulanan bir tarım yöntemidir.

Bu tarımsal faaliyetler aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A)	Organik tarım	Nöbetleşe ekim
B)	İntansif tarım	Nadas yöntemi
C)	Seracılık	Organik tarım
D)	Organik tarım	Nadas yöntemi
E)	Ekstansif tarım	Nöbetleşe ekim

32.

Sanayi Tesisi	Tesisin Yer Seçiminde Etkili Olan Faktör
İstanbul'da tekstil fabrikaları	Pazar alanına yakınlık
Burdur şeker Fabrikası	Hammaddeye yakınlık
İzmir'de petrol rafinerisi	Ulaşım

Tablodaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) İzmir'de rafinerinin kurulmasında liman önemli bir faktördür.
B) Sanayi tesisi yeri seçiminde etkili olan faktör tesis türüne göre değişir.
C) Ekonomik değeri yüksek olan ürünleri üreten tesisler kıyılarda yoğunlaşmıştır.
D) İstanbul'da nüfusun çok olması tekstil fabrikalarının kurulmasına sebep olmuştur.
E) Burdur'da şekerpancarı üretiminin yapılması şeker fabrikasının kurulmasında etkili olmuştur.

33. Adana ve çevresinde aynı tarlada yıl içinde birden fazla tarım ürünü yetiştirilmektedir. Örneğin buğday hasadı yapıldıktan sonra tarlada mısır veya soya üretimi yapılmaktadır.

Bu durum üzerinde Adana ve çevresinin;

I. toprak yapısı,
II. iklim koşulları,
III. yer şekilleri

özelliklerinden hangileri belirleyici olmuştur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

34.

Mera Hayvancılığı

Mera ve çayırlarda yapılan yayılım hayvancılığıdır. Yağışlı yıllarda ot verimine bağlı olarak hayvansal ürünlerin üretimi artarken az yağışlı yıllarda üretim azalmaktadır.

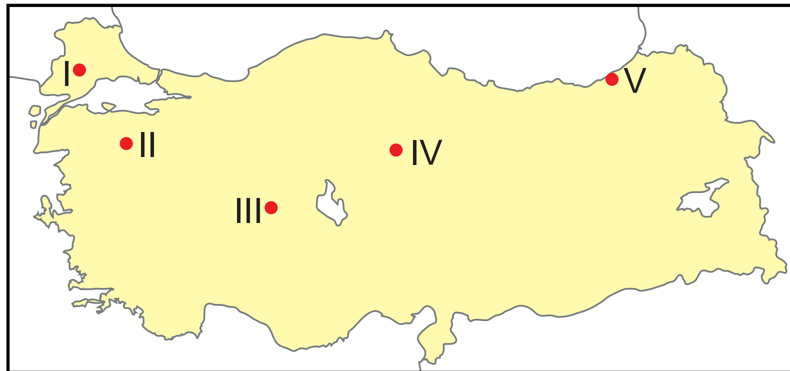
Besi Hayvancılığı

Genelde nüfusun kalabalık ve pazarlama imkânlarının fazla olduğu yerlerde yaygındır. Bu tür hayvancılıkta verimi artıracak yöntemler uygulanır.

Bu bilgiler doğrultusunda aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Besi hayvancılığında üretim doğa koşullarından pek etkilenmez.
B) Mera hayvancılığında üretimde yıldan yıla dalgalanmalar görülür.
C) Küçükbaş hayvancılıkta besi, büyükbaş hayvancılıkta ise mera yöntemi uygulanır.
D) Besi hayvancılığı modern ahırlarda yapılan ve verimi artıran yöntemlerin uygulandığı bir faaliyettir.
E) Besi hayvancılığı ticari amaçla yapılırken, mera hayvancılığı ise daha çok ihtiyaçları karşılamaya yöneliktir.

35. Ayçiçeği, ilk yetişme döneminde su, hasat döneminde ise kuraklık isteyen bir bitkidir. İlkbaharda ekimi yapılan bu ürünün, hasadı yaz sonlarında gerçekleştirilir.

Buna göre harita üzerinde numaralandırılarak gösterilen yerlerin hangisinde ayçiçeği yetiştirmek güçtür?

A) I.
B) II.
C) III.
D) IV.
E) V.

36. I. Kümes Hayvancılığı

II. Büyükbaş mera hayvancılığı

III. Arıcılık

Yukarıda verilen hayvancılık faaliyetlerinden hangilerinin doğal çevre koşullarından pek etkilenmediği söylenebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

37. Türkiye'de hayvancılıktan elde edilen et ve süt verimi istenilen seviyede değildir.

Bu durumu iyileştirmek için aşağıdakilerden hangisinin yapılması yanlıştır?

A) Hayvan soylarının ıslah edilmesi
B) Besi hayvancılığının teşvik edilmesi
C) Hayvan hastalıkları ile mücadele edilmesi
D) Mera alanlarının tarım arazilerine dönüştürülmesi
E) Çiftçilerin ucuz ve kaliteli yem konusunda desteklenmesi

38. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de turunçgiller üretiminde ilk sırada yer alan iller gösterilmiştir.

Ürünler	İller	Türkiye üretimindeki payı (%)
Portakal	Antalya	27,7
	Adana	23,9
Mandalina	Hatay	40,2
	Adana	29,2
Limon	Mersin	69
Greyfurt	Adana	77

Tablodaki bilgiler doğrultusunda;

I. Turunçgil ürünleri üretiminde Adana önde gelen illerden biridir.

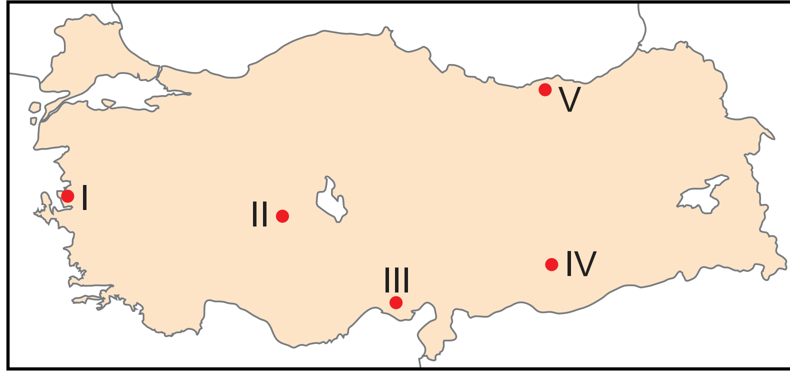
II. Portakal üretiminin yarıdan fazlasını iki il karşılamaktadır.

III. Akdeniz kıyıları dışında turunçgil üretimi yapılmamaktadır.

yargılardan hangileri doğrudur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

39. Yıl içerisinde güneşli gün sayısını fazla ve bulutluluk oranının az olduğu yerler güneş enerjisi için uygun yerlerdir. Aşağıdaki harita üzerinde beş farklı yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerin iklim koşulları dikkate alındığında, hangisi güneş enerjisi için verimli değildir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

40. Bazı enerji santrallerinin üretim miktarı iklim özelliklerine bağlı olarak yıl içerisinde değişiklik gösterebilir.

Bu enerji santrallerine örnek olarak;

I Termik Santrali,
II. Hiroelektrik Santrali,
III Jeotermal Santrali

hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

41. Türkiye'de tarım yapılabilir 23,9 milyon hektarlık alan içerisinde %49 ile en büyük payı tahıllar almaktadır. Toplam tahıl alanları içerisinde ise %67'lik pay ile ilk sırada buğday yer almaktadır. Türkiye'nin buğday verimi yıllar itibariyle yükselme kaydetmiş olmasına rağmen ortalama dünya veriminin altındadır. Yüksek kaliteli tohum kullanımı, buğday verimliliğindeki en önemli faktörlerden biridir.

Metne göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Türkiye'nin buğday verimi dünya ortalamasının altındadır.
B) Buğday verimi kaliteli tohum kullanımı nedeniyle son yıllarda artmaktadır.
C) Türkiye'nin tarım alanlarının yaklaşık yarısında tahıl tarımı yapılmaktadır.
D) Türkiye'de son yıllarda buğday üretimindeki artış, buğday ihracatını artırmıştır.
E) Türkiye'de tahıl üretimi yapılan alanların yarıdan fazlasına buğday üretilmektedir.

42. Krom, demir çelik sanayisinin önemli bir ham maddesidir. Çeliğin sertleştirilmesi ve paslanmaz çelik üretiminin yanı sıra mutfak eşyaları, sokak lambaları, denizaltı, gemi, uçak sanayisinde de krom kullanılmaktadır.

Buna göre;

I. metalik araç gereç üretimi,

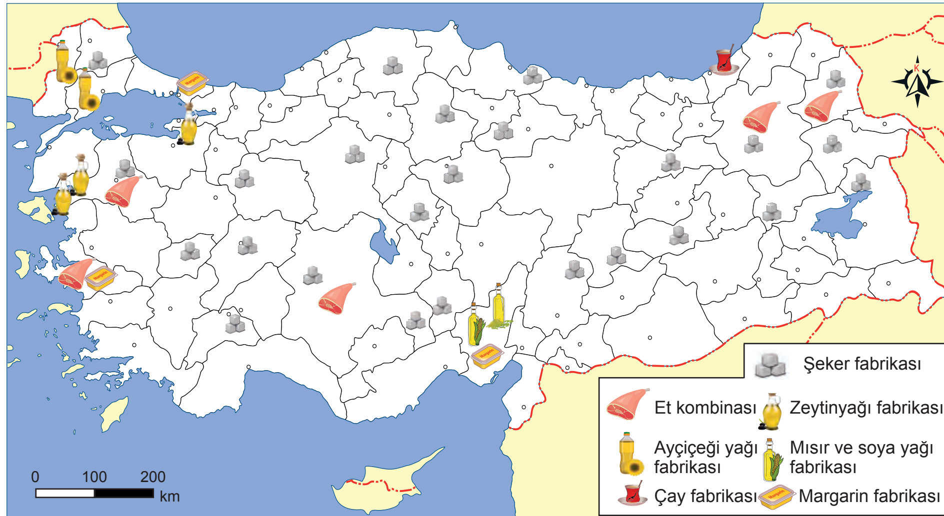
II. ulaşım araçları üretimi,

III. zırhlı araç yapımı

alanlarından hangilerinde kromun kullanıldığı söylenebilir?

A) Yalnız I.   B) Yalnız II.   C) I ve II.   D) II ve III.   E) I, II ve III.

43. Aşağıdaki haritada bazı sanayi kuruluşlarının dağılışı gösterilmiştir.

Bu sanayi tesislerinin dağılışında ham maddeye yakınlık önemli bir etken olduğuna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İç kesimlerde şeker pancarı üretimi kıyı kesimlere göre daha fazladır.

B) Trakya ‘da Ayçiçek üretimi yoğundur.

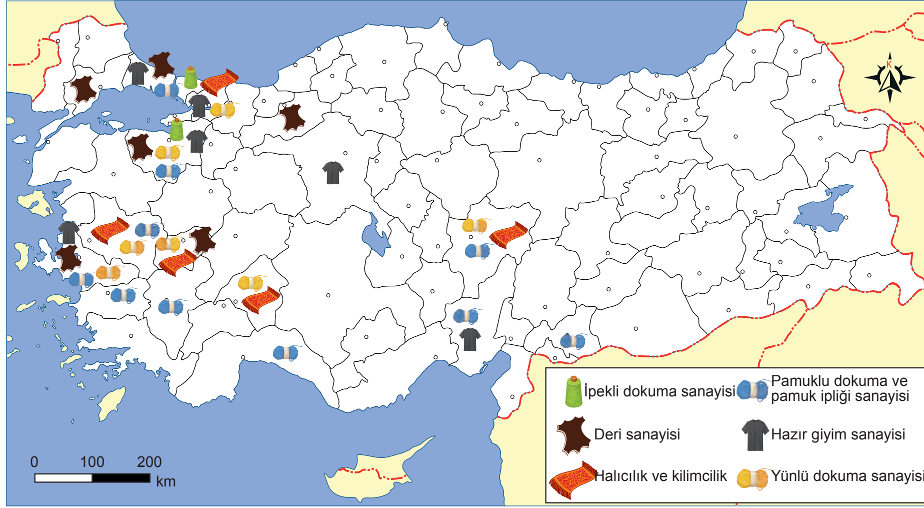
C) Mısır ve soya yağı fabrikaları Akdeniz’in doğusunda yoğunlaşmıştır.

D) Et kombinelerinin tamamı ile şeker fabrikaları birbirine paralellik gösterir.

E) Şeker fabrikalarının dağılışında ulaşım koşulları pek dikkate alınmamıştır.

44. Türkiye'nin pamuk tarımı ve hayvancılık faaliyetlerinde gelişmiş olması, dokuma, giyim ve deri sanayisinde gelişmesine olanak sağlamıştır. Özellikle limanlara yakın olan şehirlerde pazarlama imkânlarının gelişmiş olması buralarda dokuma, giyim ve deri sanayisinin yoğunlaşmasına neden olmuştur.

Aşağıdaki harita Türkiye'de faaliyet gösteren dokuma, giyim ve deri sanayisinin dağılışını, tablo ise bu sanayi tesislerinin kuruluş yeri seçiminde etkili olan faktörleri göstermektedir.

İl	Sanayi Tesisi	Kuruluşunda Etkili Faktörler
Adana	Pamuklu Dokuma, Hazır Giyim.	Ham madde, Pazarlama
Kocaeli	Yünü Dokuma, Hazır Giyim, Halı ve Kilim	Pazarlama, İşgücü Potansiyeli
İzmir	Hazır Giyim, Deri Yünlü Dokuma, Pamuklu Dokuma,	Ulaşım, Pazarlama, İşgücü
İstanbul	Deri, Hazır Giyim, Pamuklu Dokuma, İpekli Dokuma	Ulaşım, Pazarlama, İşgücü

Yukarıdaki bilgilerden yola çıkılarak dokuma, giyim ve deri sanayisiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Sanayi tesislerinin dağılışı öncelikle ham madde üretim alanları ile paralellik göstermektedir.
B) Hazır giyim sanayisinin büyükşehirlerde yoğunlaşmasında pazarlama ve işgücü potansiyeli etkili olmuştur.
C) Ham maddenin ülke içinden temin edilmesi dokuma ve deri sanayisinin gelişmesini sağlamıştır.
D) Bu sanayi tesisleri genelde tüketim potansiyeli yüksek olan yerlerde yoğunlaşmıştır.
E) Limanlara yakın şehirlerde gelişmesi ihracata yönelik üretimin yapıldığını göstermektedir.

45. Rezervi bakımından en zengin yataklar, Sivas ve Malatya illerinde bulunmaktadır. Divriği, Hasançelebi ve Hekimhan, bu illerde yataklarının bulunduğu başlıca yerlerdir. Diğer önemli yatakları Niğde, Bingöl ve Kesikköprü'dedir (Ankara). Bu maden Ereğli (Zonguldak), Karabük ve İskenderun'da işlenmektedir.

Yukarıda söz edilen maden hangisidir?

A) Bakır B) Demir C) Krom D) Bor E) Mermer

COĞRAFYA
CEVAP ANAHTARI

1. Ünite	2. Ünite	2. Ünite
1. C	1. A	32. C
2. B	2. A	33. B
3. D	3. C	34. C
4. C	4. C	35. E
5. E	5. E	36. A
6. C	6. C	37. D
7. E	7. E	38. C
8. D	8. C	39. E
9. D	9. D	40. B
10. C	10. D	41. D
11. D	11. E	42. E
12. C	12. D	43. D
13. D	13. E	44. A
14. C	14. E	45. B
15. D	15. B	
16. B	16. E	
17. C	17. B	
18. B	18. D	
19. C	19. D	
20. A	20. B	
21. E	21. B	
22. A	22. D	
23. B	23. A	
24. E	24. A	
25. D	25. E	
	26. C	
	27. E	
	28. D	
	29. E	
	30. C	
	31. D	

11. SINIF FELSEFE

1. Ünite

1. Filozof olarak adlandırılan ve ilk bilge olan Thales; doğadaki değişim ve oluşları gözlemlerine ve akla dayanarak açıklamaya çalışıyordu. Mısır'a gittiğinde gölgesinin kendi boyuna eşit olduğu bir anda, piramitlerin boyunu gölgelerinden hesaplamayı başarmıştı. Bu basit ve kolay buluşlar, yeni bilimsel gelişmelerin yolunu açan anahtarlar olmuştur.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Gözlem ve akılsal çıkarsamalar değişimleri açıklamada bir araçtır.

B) Bilimsel gelişmelerin temelinde gözlem yatar.

C) Bilimsel kurallar sadece akla dayanarak açıklanır.

D) Büyük bilimsel gelişmelerin temeli, basit buluşlarla başlar.

E) Matematiksel hesaplamalar, bilimsel gelişmelere katkı sağlamıştır.

2. Herakleitos'ta diyalektik, yeni bir şeyin ortaya çıkmasıdır. Bu oluş karşıtların savaşıyla mümkündür. Çatışma yeni bir şeylerin meydana gelmesinin sebebidir. Örneğin gece ve gündüzün savaşı bir günü oluşturur.

Buna göre Herakleitos'un diyalektik düşüncesi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Diyalektik yeni bir şeye varmak için kullanılan bir yoldur.

B) Karşıtların savaşı yeni bir şeyler oluşturur.

C) Oluş, değişime yol açan diyalektik süreçtir.

D) Çatışma dönüşümlü olarak sürmektedir.

E) Diyalektik evrenin ana parçasıdır.

3. Sokrates'e göre kötülük bilgi eksikliğinden başka bir şey değildir. İnsan bilerek kötülük yapmaz. Erdemli olmayan yani iyiliğin, adaletin, dürüstlüğün bilgisine sahip olmayan insan ahlaki eylemler gerçekleştiremez. Erdem ile bilgi aynı şeydir; ancak doğru bilgi doğru eyleme götürebilir. Mutluluğun kaynağı da, temelinde bilgi olan iyidir.

Sokrates'in bu yaklaşımının temelinde aşağıdaki düşüncelerden hangisi yer almaktadır?

A) Kişinin çıkarına uygun olan iyi, olmayanlar kötüdür.

B) Erdemli yaşam Tanrısal buyruğa uymaya bağlıdır.

C) Mutluluğun ve ahlaklılığın ölçütü bilgili olmaktır.

D) Ahlaki bir erdem, düşünce düzeyinde gerçekleşir.

E) İnsan iyi bir toplumsal düzende mutlu olabilir.

4. İzmir'in Selçuk ilçesi sınırlarında bulunan Efes Antik Kent'te rehberlik yapan Mehmet turistlere tanıtım yaparken söze şöyle başlar:

"Haydi, sizleri İlk Çağ'a götüreyim. Öyle bir ortam hayal edin ki, demokrasi var, özgür düşünce ortamına sahipsin, gözlem yapabiliyorsun, mantık kurabiliyorsun, toplumun refah seviyesi yüksek. Gel gelelim yaşantıya hâkim olan öyle inanışlar var ki deprem olduğunda Tanrıların kendilerini cezalandırdıklarını, yağmur yağdığında ise ödüllendirildiklerini düşünüyor insanlar. Bu ortamda yaşayan aydın bir insan ister istemez olanları gözlemliyor ve sorgulamadan edemiyor. Sorguladıkça ortaya çıkıyor yeni yeni düşünceler ve akımlar…"

Buna göre Mehmet'in turistlere aşağıdakilerden hangisini açıklamaya çalıştığı söylenebilir?

A) İlk Çağ'daki inanışların yaşamı nasıl etkilediğini

B) İlk Çağ'daki insanların mutlu bir hayat yaşadıklarını

C) Felsefenin ortaya çıkışını hazırlayan düşünce ortamını

D) İnsanların doğa olaylarından ne derece etkilendiğini

E) İlk Çağ yaşantısının günümüz yaşantısıyla olan farkını

5. MÖ 6. yüzyıldan MS 2. yüzyıla kadar olan dönemde yaşamış filozoflar doğayı tanımaya yönelik sorgulamalar yapmış, ilk neden problemine cevap aramışlardır. Mistik açıklamalardan uzaklaşarak doğa olaylarını neden sonuç ilişkisiyle açıklamaya çalışmışlardır. Bazı düşünürler insana yönelerek varlık, bilgi ve değer alanlarında derinlemesine sorgulamalar yapmışlardır.

Parçadan yola çıkarak bu dönemde yaşamış olan bir filozofun aşağıdaki sorulardan hangisine cevap araması beklenemez?

A) Varlıkların ortaya çıkış nedeni nedir?

B) Evrenin ana maddesi nedir?

C) Bilimsel yöntem basamakları nelerdir?

D) Ahlaki eylemin amacı nedir?

E) Mutlak bilgiye ulaşmak mümkün müdür?

6. Nigel Warburton'un ifadesiyle Platon oturduğu yerden felsefe yapmaktan hoşnut olabilirdi ama Aristoteles duyularımızla deneyimlediğimiz gerçekliği keşfetmek istiyordu. Aristoteles, hocasının formlar teorisini reddetmiş, bunun yerine, herhangi bir genel kategoriyi anlamanın yolunun, onun tikel örneklerini incelemek olduğuna inanmıştı. Yani bir kedinin ne olduğunu anlamak istiyorsanız kedi formu hakkında soyut düşünmek yerine, gerçek kedilere bakmalıydınız.

Buna göre Platon ve Aristoteles'i birbirinden ayıran yön aşağıdakilerden hangisidir?

A) Platon somut olan âlemin gerçekler olduğunu kabul ederken, Aristoteles tam tersini savunmaktadır.

B) Platon her şeyin aslının duyu deneyiminde saklı olduğunu söylerken, Aristoteles asılları soyutlukta aramaktadır.

C) Platon gerçeğin ve asılların soyut olanda saklı olduğuna inanırken, Aristoteles somuta odaklanmak gerektiğini söylemektedir.

D) Aristoteles'e göre gerçek kedilere bakmak yerine, kedi formu hakkında soyut düşüncelere odaklanmak önemlidir.

E) Platon oturduğu yerden somuta odaklanarak felsefe yaparken, Aristoteles hakikati soyutta aramaktadır.

7. Atina'da, zengin aileler oğullarını eğitim almak üzere Sofistlere gönderirlerdi. Sofistler öğrencilerini hitabet sanatında eğiten zeki hocalardı. Bunun için onlara yüksek ücretler ödenirdi. Onların aksine Sokrates hizmetleri için ücret almazdı. Aslında hiçbir şey bilmediğini iddia ederdi; dolayısıyla ne öğretebilirdi ki? Bu durum öğrencileri, ona gitmekten ve diyaloglarını dinlemekten alıkoymasa da onu Sofistlerin gözünde pek de sevilen biri yapmadı.

Buna göre Sokrates'in Sofistlerin aksine hizmetleri için ücret almama nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Maddiyata önem vermemesi

B) Sofistler kadar yetkin olduğuna inanmaması

C) Ücret talep etmenin öğrenci sayısını azaltacağını düşünmesi

D) Halkın ferah seviyesinin düşük olması

E) İnsanlara sonradan bilgi kazandıracağını düşünmemesi

8. Birçok felsefe tarihçisine göre, felsefe ilk olarak MÖ. 6. yüzyılda İyonya'da önemli bir ticaret merkezi ve liman kenti olan Miletos kentinde ortaya çıkmıştır. Felsefenin bu coğrafyada ortaya çıkmasının birçok sebebi olmalıdır. Sadece coğrafyaya ve ekonomiye bağlı avantajlar bu durumu açıklayamaz. Evet, coğrafi ve ekonomik koşulların olumlu etkileri olmuştur: Birçok değişik kültür ve medeniyetler Miletos'ta tanışmıştır. Kültürel zenginlik oluşmuştur. İnsanlar zengin olduğu için yeterince boş zamanları olmuştur. Özgür bir ortam vardır. Ancak, Aristoteles'e göre asıl sebep, mitoloji gibi doğaüstü anlatımların doğal bir yeti olan akılla eleştirilmesinin ilk defa bu coğrafyada Thales tarafından gerçekleşmesidir. Thales mitolojiye karşın aklını kullanma cesareti göstererek suya ilk taşı atan filozof olmuştur. Böylece felsefe dalga dalga yayılmıştır.

Buna göre felsefenin ortaya çıkışına aşağıdaki ilkelerden hangisi bir temel olmuştur?

A) Tüm var olanların özü ideadır.

B) Varlığın ana maddesi değişir.

C) Doğru bilginin kaynağı akıldır.

D) Bilginin birçok kaynağı vardır.

E) Farklı kültürlerin birlikte olması gerekir.

9. **Thales:** Tüm var olanların özü sudur. Su tüm değişmelerin sebebidir ancak kendisi değişmez.
Herakleitos: Tüm var olanların arkhesi, tüm değişmelerin sebebi olurken kendisi de değişmelidir. Ateş hem değiştirdiği hem de değiştiği için asıl arkhedir.
Parmenides: Birden ancak bir çıkar. Değişmeler çokluktur ve birden çokluk çıkması çelişkidir. Bu nedenle değişme yoktur.
Protagoras: "Varlık nedir?" sorusu yerine insan üzerinde durulmalıdır. "Varlık nedir?" sorusuna farklı cevaplar verildiğine göre insan her şeyin ölçüsüdür. Bu nedenle herkesin üzerinde uzlaşacağı mutlak bir doğru yoktur.
Gorgias: Aynı konuda farklı görüşler ortaya konduğuna göre bilgi yoktur. Varlık hem vardır hem de yoktur.

MÖ 6. yüzyıl ve MS 2. yüzyıl aralığında yaşamış olan bu filozofların görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) İlk Çağ felsefesinde farklı görüşler vardır.

B) "Varlık nedir?" sorusu cevaplandırılmaya çalışılmıştır.

C) Mitolojik öğelerle açıklamalar yapılmıştır.

D) Filozoflar birbirlerini eleştirmektedir.

E) İlk Çağ felsefesi kümülatiftir.

10. Platon bilgi durumlarını alt skaladan üste doğru; sanı, inanç, çıkarış, bilgi-kavrayış olmak üzere sıralamıştır:

		Ruhtaki Bilgi Durumları
Üst	İyi ideası İdealar Kavranan dünya	Kavrayış (noesis) Bilgi (episteme)
	Matematik varlıklar	Çıkarış (dionoia)
	Görünen şeyler Görünüşler dünyası	İnanç (pistis)
Alt	Yansılar	Sanı (doxa)

Sanılar; düş, gölge ve yansılarla ilişkili duyusal bilmelerdir. Asıl varlıktan değil de, gölgesi veya yansısından hareketle yapılan, tahmin ile elde edilen bilgilerdir çünkü gölge ya da yansı da asılları gibi belli ipuçları verir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "sanı" **örneği olabilir?**

A) Çölde görülen serabın bilgisi

B) Rasyonel bir şekilde kazanılan tecrübe bilgisi

C) Tümelin bilgisi

D) İnsan, ağaç gibi nesnelerin algısının bilgisi

E) Sayı, şekil, üçgen gibi matematiksel nesnelerin bilgisi

11. Thales ilk maddeyi "su" ile; yani belli, bilinen bir madde ile bir tutmuştur. Anaximandros'a göre bunu yapamayız çünkü her belli, belirli şey sonlu ve sınırlıdır. Yani karşıtı ile sınırlanmıştır: Sıcağın soğuğu, aydınlığın karanlığı, sıvı olanın katı olanı sınırlandırdığı gibi. Her belirli olan, sonlu ve sınırlı olan şey, meydana gelmiş olan bir şeydir ve yeniden karşıtına döner. Böylece, birbirinin karşıtı olan şeylerden biri, öteki karşısında zaman zaman ağır basar.

Buna göre Anaximandos'un Thales'e eleştirisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ana maddenin tek bir cevher olamayacağı

B) Belirlemenin yapısı gereği ana maddeyi sınırladığı

C) Herkes tarafından kabul edilen bir ana maddenin belirlenemeyeceği

D) Evrenin sonsuz sınırsız bir madde tarafından açıklanamayacağı

E) İlgi alanını doğadan insana çevirmesi gerektiği

12. Öğrenci: Felsefe nedir?

Öğretmen: Felsefe uygarlığın özüdür ya da ruhudur. Her felsefe öncelikle belli bir uygarlığın, sonra daha geniş çerçevede insanlığın ürünü olan tüm uygarlığın, dünya uygarlığının duygu ve düşünce dünyasını içerir. Bu nedenle her felsefede uygarlık değerleri belli bir bakış açısına göre açınlanır. Sözüm o ki, zamanda ve uzamda iç içe geçmiş uygarlıklar düzeninde insan olmanın anlamı en özlü anlatımını felsefede bulur. Bu noktada felsefe tarihini bilmek, tüm insanlığa mal olmuş büyük bir bilgiyi, deneyimi kazanmak gibidir.

Öğrenci: O hâlde felsefe ile insan uygarlığına ait tüm düşünce birikimini kazanabilir miyiz?

Öğretmen: Evet, kesinlikle.. Felsefe bizi büyük insanlığa bağlarken, aynı zamanda kendimiz olma olanağını da verir.

Bu diyalogun ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe zihni canlı tutan bir etkinliktir.

B) Bir millete özgü olarak ortaya çıkan felsefe, insanlığın ürünü olur.

C) Ruhun en iyi hekimi olan felsefedir.

D) Güçlü bir felsefesi olan milletler doğru görüş ve doğru eylem üretebilirler.

E) Felsefe, uygar insanın son danışma ve tartışma alanıdır.

13. Aristoteles'e göre evrende var olan her şey madde ve şekilden oluşur. Madde aslında kendisinde var olma olanaklarını güç hâlinde tutar; şekil veya form ise o gücün fiil halini almasıdır. Örneğin bir elma tohumu, elmayı çekirdeğin içinde güç halinde bulundurmaktadır. Buğday tanesi; unu, ekmeği güç halinde taşımaktadır. İşte bu güç, tecrübe ile temasa gelince; su, hava, güneş ve uygun toprağı bulunca fiile dönüşür, başak olur, ekin olur.. Ekin biçilir ve buğday ekmek hâline gelir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Madde şekil alma olanağını potansiyel olarak taşır.

B) Her varlık, her ne olacak ise, o olma özelliğine sahiptir.

C) Varlık taşıdığı gücü, tecrübe ile temasa geçince gerçekleştirir.

D) Varlık maddenin şekil almış hâlidir.

E) Tecrübe ile temasa geçmeden de güç varlığa gelebilir.

14. Lukretius (MÖ 95 – MÖ 55), Epiküros'un gösterdiği entelektüel çabayı bir şiirler destekler:

Bedenimizin gereksinimleri aslında o kadar az ki;
Bedenimizden acıyı uzak tutalım,
Kendimize yeni zevkler bulalım yeter..
Doğamız bundan başka bir şey istemez;
Evimizin önünde,
Gecenin geç saatlerine kadar toplanmayan zengin sofrayı aydınlatan meşaleleriyle,
Altından genç adam heykelleri olmasa ne olur?
Salonumuz gümüşlerle, altınlarla ışıl ışıl parlamasa,
Ud müziğinin yankılanacağı oymalı tavanlarımız olmasa ne olur?
Oysa doğa bize ne lüksler sunar..
İnsanlar dostlarıyla birlikte bir dere kenarında, çimenlerin üstünde,
Koca bir ağacın gölgesi altında oturup,
Neredeyse hiç para harcamadan hoş vakit geçirip rahatlayabilirler..
Hele de güneş parlıyorsa ve
Yılın o mevsiminde yeşil çimenlerin üzerinde çiçekler açmışsa, ne güzel..

Bu şiirden hareketle Lucretius'un Epiküros'a aşağıdaki hangi konuda destek verdiği söylenebilir?

A) Evrende varoluşun izlerini arama gayesine
B) Yeni tecrübeler edinmenin gereksiz olduğu düşüncesine
C) Kendisine maddi hazlar bulma girişimine
D) Basit yaşantıyı savunma çabasına
E) Herkes tarafından istenen rasyonel bilgi arayışına

15. İlk Çağ filozoflarından Pyrhon hiçbir bilginin gerçek olmadığını düşünmektedir. Bu nedenle gerçeğe ulaşmak mümkün değildir. Ona göre herhangi bir bilgiye "gerçektir" ya da "doğrudur" diyemeyeceğimiz gibi "gerçek değildir" ya da "doğru değildir" de diyemeyiz.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Pyrhon'a göre doğru davranıştır?

A) Evren ile ilgili bilginin edinilmesinde bilimsel kaynaklar kullanılmalıdır.
B) Mutlu olmak için tüm isteklerden vazgeçilmelidir.
C) Her türlü bilginin kaynağı Tanrı'da aranmalıdır.
D) Şüpheyi bilgiye ulaşmada bir araç olarak kullanmak gerekir.
E) Her türlü yargıdan kaçınmak gerekir.

16. Antik Yunan filozoflarından;

Herakleitos için her şeyin kaynağında ateş, savaş yani zıtların birliği vardır.

Empedokles'e göre tüm var olanların özünde toprak, hava, su ve ateş olmak üzere dört unsur bulunmaktadır.

Thales'e göre evrenin ana maddesi sudur.

Bu filozofların ortak yanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varlığı açıklarken deney ve gözleme başvurmaları
B) Varlığın temeline maddesel bir cevher yerleştirmeleri
C) Varlığın değişimini açıklamaya çalışmaları
D) Varlığın temelinde birbirine indirgenemeyen iki cevher görmeleri
E) Varlığı birden fazla unsurla açıklamaları

17. Sokrates öncesi felsefeye temel oluşturan varsayımlardan birine göre, 6. yüzyılın Yunanlıları evreni "algı"da göründüğü biçimiyle anlamaya çalışmaktadırlar. Henüz onlarda algıda görünen dünyanın gerçek dünyadan farklı olabileceğine yönelik felsefi bir kuşku bulunmamaktadır. Evreni salt algı açısından ve henüz daha dolaylı başka yöntemlere başvurmadan kavramaya çalışmanın doğal sonucu, tüm varlığı görünür özelliklerden oluşuyormuş gibi değerlendirmek olmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kesinlikle bu döneme ait bir "nesne" **özelliği olamaz?**

A) Nesneler, idealarından pay aldıkça varlık olma özelliği kazanırlar.
B) Nesnelerin hareket etmesi için, başka bir nesne tarafından etkiye maruz kalması gerekir.
C) Nesneler, dünyanın temelini oluşturur.
D) Nesneler, niteliklerinin toplamından oluşur.
E) Nesneler, oluş ve değişim halindedir.

18. **Sokrates'in Yöntemi**

1. Aşama: Bir konu hakkında bilgi sahibi olan kişiyi karşısına alır ve ondan bildiği şeyi tanımlamasını ister. Yapılan her tanımın eksik ya da yanlış olduğunu karşısındakine gösteren Sokrates, kişiye aslında bilgisiz olduğunu gösterir.

2. Aşama: Karşısındaki kişinin bilgisizliğini de ortaya koyduktan sonra, kendisinin de konuyu bilmediğini; ama birlikte yeniden bir araştırmaya girişmeleri gerektiğini öner sürer. Hiçbir şey bilmediğini söylemesine rağmen, sorgulama devam ettikçe aslında konuyu bildiği adım adım ortaya çıkar. Bu aşamada amaç, kendisinin de bilgisiz olduğunu öne sürerek karşısındaki kişiyi cesaretlendirmektir. Ama aynı zamanda ilkin kişinin her şeyi bildiği öz güvenini kırıp, yeniden doğru olanı öğrenmek ister.

3. Aşama: Bir ebe gibi, karşısındaki kişinin bilgiyi kendi ruhundan bulup çıkarmasını sağlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde Sokrates'in yönteminin aşamaları doğru sırayla verilmiştir?

	1. Aşama	2. Aşama	3. Aşama
A)	Doğurtma	Alay	Olumsuzlama
B)	Alay	Doğurtma	Olumsuzlama
C)	Olumsuzlama	Alay	Doğurtma
D)	Alay	Olumsuzlama	Doğurtma
E)	Olumsuzlama	Doğurtma	Alay

19. Berkeley'e göre var olmak, algılanmış olmaktır. Bir şey algılanmıyorsa var olmaz.

Berkeley'in bu görüşü aşağıdaki hangi İlk Çağ filozofu ve görüşü ile ilişkilendirilebilir?

A) Aynı rüzgâr kimine sıcak gelirken, bir başkasına soğuk gelebilmektedir. O hâlde rüzgâr, onu sıcak olarak hisseden kişi için sıcak ancak soğuk hisseden kişi için soğuk olacaktır.
"Protogoras"
B) Hiçbir şey yoktur, olsa bile bilinemezdi, bilinse bile başkasına aktarılamazdı.
"Gorgias"
C) Aynı ırmaklara girenlerin üzerine hep başka başka sular akar gelir. Aynı ırmaklara hem giriyoruz hem girmiyoruz, hem biziz hem değiliz.
"Herakleitos"
D) Hiçbir şey yoktan var olmaz ve hiçbir varlık da bütünüyle yok olmaz.
"Parmenides"
E) Gerçekten var olan maddi şeylerdir. Maddi şeylerden oluşan evrende düzen ve amaçlılık vardır.
"Antisthenes"

20.

Herakleitos'a göre "arkhe" ateştir. Ateş, oluşu sağlayan temel unsurdur. Bu durum süreklidir yani her şey sürekli bir değişim içindedir. Değişimi anlamak için zamanı düşünmek yeterlidir. Her şey karşıtıyla vardır ve kaçınılmaz olarak karşıtına dönüşecektir. Yaşam ölüme, sıcak soğuğa… Karşıtların savaşı uyumlu birliğe ve ardından yeniden karşıtların savaşına dönecektir.

Parmenides ise "Varlık vardır, yokluk yoktur." düşüncesini temel ilke olarak almıştır. Ona göre varlık; ezelî-ebedî,bölünemez, boşluk içermeyen ve hareketsiz olandır. Varlık aldatıcı olarak, çokluk olarak görünse de asıl olarak varlık bir olandır. Değişim ise bir yanılgıdan ibarettir.

Verilen filozofların "varlık" **konusundaki düşünceleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

A) Sadece varlık felsefesi ile ilgili çözümlemeler yaptıkları
B) Varlığı idea cinsinden unsurlarla açıkladıkları
C) Varlıkla ilgili karşıt fikirler öne sürdükleri
D) Varlığın özüne değişimin olduğu düşüncesini koydukları
E) Varlığın, karşıtlıklar içindeki bütünlüğü görmekle kavranacağı

21. Aristoteles, insan eylemlerindeki aşırılık veya eksikliğin iyi olmadığını ve insanı mutsuz ettiğini belirtir. Ona göre erdemli olmak bu iki uç arasında orta yolu bulmaktır. Erdemlilik eylemlerin aşırılığı ya da eksikliği nedeniyle bozulur. Kişi, kendi iradesiyle orta yolu bulur. İnsanın erdemli olması buna bağlıdır. Bu anlayış "altın orta" olarak da bilinir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "altın orta"**ya uygun bir davranıştır?**

A) Aç kalacağını düşünen bir bireyin aşırı yemek yemesi
B) Salgın hastalıklardan korunmak isteyen bir kişinin sürekli bu korkuyla yaşaması
C) Bir kişinin karşılaşılabilecek riskler düşünülmeden yardıma ihtiyacı olan birine yardım etmesi
D) Varlıklı bir kişinin ihtiyaç sahibi yüzlerce öğrenciye düzenli olarak burs vermesi
E) Bir öğrencinin yanlış cevap vereceği endişesiyle bildiği sorulara da cevap vermemesi

22. İdama mahkûm edilen Sokrates ile onu suçlayan Meletos arasında şöyle bir diyalog geçer:

Sokrates: Gençleri doğru yoldan çıkarıyor, kötülüğe götürüyor diye beni suçluyorsun. Sence ben bunu bilerek mi yapıyorum?

Meletos: Bilerek diyorum.

Sokrates: Ben onları doğru yoldan çıkarmıyorum. Çıkarıyorsam da bilmeyerek yapıyorum. İşlediğim suç bilmeyerek işlenmişse kanun onu suç tanımaz. Ayrıca beni bir kenara çekip öğüt vermen gerekirdi, bilmeyerek işlediğim suçu işlemekten vazgeçerdim.

Bu diyalogdan aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılamaz?

A) İnsanlar hatalarında, önce uyarılmalıdır, öğüt verilmelidir.

B) İnsan bilerek kötülük yapmaz.

C) Bilmeden yapılan kötü eylemlerin kanunda cezası yoktur.

D) Kötü eylemler her koşulda cezalandırılmalıdır.

E) Bilgi insanı hata yapmaktan alıkoyar.

23. Platon'un idealar teorisi iki âlemli bir dünya anlayışına dayanır. Bunlardan nesneler dünyası; duyularla algılanabilen, değişen ve yok olabilen varlıkların dünyasıdır. Zaman dilimi değiştiğinde varlıklarda değişir, dolayısıyla nesneler dünyasındaki varlıkların bilgisi elde edilemez. İdealar dünyası ise tıpkı matematik bilgisi gibidir ve değişmez, ezeli ebedi varlıklar dünyasıdır, dolayısıyla Platon'a göre esas bilgi ideaların bilgisidir.

Buna göre Platon'u esas bilginin ideaların bilgisi olduğu sonucuna götüren argüman aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Duyusal dünyadaki varlıkların gerçek oluşları

B) Esas bilginin kaynağının duyusal alanda oluşu

C) İdeaların değişebilen varlıklar oluşu

D) Nesneler dünyasının ideaların asılları olması

E) İdeaların değişmez varlıklardan oluşması

11. SINIF FELSEFE

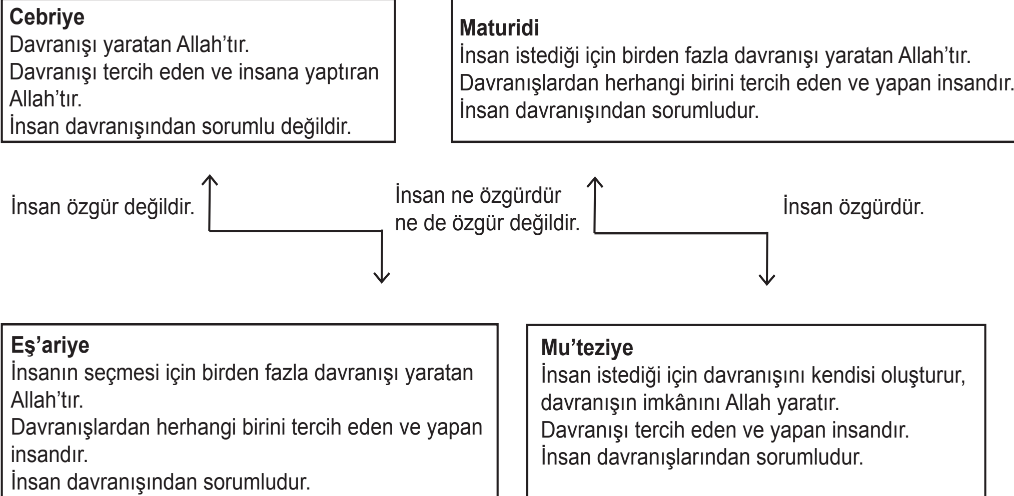
2. Ünite

1. Varlığı üçe ayıran İbn Sina'ya göre zorunlu varlık, varlığı başka bir varlığa bağlı olmayan varlıktır. Mümkün varlık ise zorunlu varlıktan taşma sonucu var olan, var olduktan bir süre sonra yok olan varlıklardır. Üçüncü varlık türü olan mümkün olmayan varlık ise sadece mantık açısından kabul edilen varlıktır. Bu varlığın da hem varlığı imkânsızdır hem de fiilen var olmayandır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi mümkün olmayan varlığa örnek olabilir?

A) Tanrı B) İnsan C) Evren D) Kafdağı E) Kitap

2. İslam felsefesinde irade özgürlüğü problemi açısından Cebriye, Maturidi, Eş'ariyye ve Mu'tezile kelamcılarının görüşleri önemlidir:

Verilen görüşler değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) İnsan eylemlerinde özgür olmaması düşünülemeyen bir varlıktır.
B) Kelamcılar arasında insanın isteğe bağlı seçme özelliğinin olmadığı görüşü yaygındır.
C) Kelamcılar insanın Allah tarafından müsaade edilen eylemleri yapabileceği görüşünde hemfikirlerdir.
D) "Tedbir insandan takdir Allah'tan" anlayışı kelamcıların ortak görüşleri arasındadır.
E) İrade özgürlüğü problemi insanın seçme ve eylemde bulunma mantığı üzerinde şekillenir.

3. Erken Hristiyan dönemi düşünürlerinden Clemens felsefenin teolojinin yani Tanrıbilimin hizmetçisi olduğunu düşünmektedir. Nasıl ki müzik, geometri, astronomi zihni felsefeye hazırlamak için gerekli ve değerliyse, felsefenin kendisi de ruhu vahyedilmiş Tanrıbilime hazırlamak için gereklidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Clemens'in felsefeye ilişkin görüşlerinden biri olamaz?

A) Felsefe bilgelik peşinde koşmaktır.
B) Felsefe Tanrısal ve insani şeylerin bilgisidir.
C) Felsefe insan, doğa ve evreni konu edinmelidir.
D) Felsefe Tanrı'nın bilgisi için yapılıp kullanıldığında daha saygıya değerdir.
E) Felsefe Hristiyan öğretisinin merkezi tezlerini ve Hristiyan imanını zenginleştirmelidir.

4. İslam felsefesinde filozofların ele aldığı konulardan biri de bilgi problemidir. Bilginin doğasına yönelik görüşleri ile Farabi ve Gazali üzerinde durulması gereken iki önemli filozoftur.

Farabi, insanın herhangi bir şeye yönelerek bir kanaatte bulunmasının bilgi olmadığı ama bunun kesin bilginin oluşturulmasında bir aşama olduğu görüşündedir. Ona göre kanaat, bir şeyin düşünüldüğü gibi olduğu yönündeki inançtır. Düşünülen şeyin insan zihninin dışında bir karşılığı varsa o kanaatin bilgiye dönüşebileceğini belirtir. İnsan, kanaatte bulunduğu yargısının dışarıyla uygunluk içinde olduğunun bilincine vardığında ve bu yargının tesadüfi olarak meydana gelmediğini gerekçelendirdiğinde o yargısı kesin bilgiye dönüşebilir.

Gazali, insanın duyuları ve aklıyla birtakım bilgilere ulaşabileceğini belirtir. Kesin bilgi edinmede ise onların yetersiz kaldığı görüşündedir. Çünkü ona göre maddi şeyleri algılayan duyular ve onlar üstüne düşünen akıl, bilginin doğruluğu veya yanlışlığına karar verebilir ama tabiatı gereği içinde hata barındırmasından dolayı kesin bilgiyi vermede yüzde yüz güvenilir değildir. Bu noktada güvenilir olabilecek tek şeyin insanın kendi deneyiminin farkında gerçekleşen sezgisi olduğunu söyler. Ona göre sezgi, kalpte gerçekleşir. Sezgiyle bilgilerin kalbe dolaysız olarak geldiğini belirtir.

Bu görüşlerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Gazali ve Farabi, bilgi problemini ele almışlardır.
B) Farabi düşüncelerin, gerçekliğe sahip olmaları yoluyla bilgi haline gelebileceğini belirtir.
C) Gazali'ye göre duyular ve akıl içlerinde hata barındırabileceği için bilgiye giden yolda yetersiz kalabilir.
D) Gazali ve Farabi, aklın sarsılmaz tek bilgi edinme yolu olduğu konusunda hemfikirdirler.
E) Gazali'ye göre sezgi insanın kendi deneyiminde gerçekleşen dolaysız bir bilgi edinme yoludur.

5. "Anlayabilmek için inanıyorum." anlayışıyla felsefeyi dine tabi kılmış olan Augustinus'a göre hakikat bizzat Tanrı'nın kendisidir. Yani Tanrı insandadır. İnsanın kendisi de Tanrı'dadır. Felsefe ise bu durumu anlamaya çalışma etkinliğidir. İnsan ancak bu şekilde mutlu olur.

Augustinus'un bu görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Hakikati arayan kişi Tanrı'yı aramaktadır.
B) Felsefe ile teolojiyi birbirinden ayırmak olanaksızdır.
C) Hakikate ilişkin bilgi mutluluk için gereksizdir.
D) Felsefeci hakikati arayan, hakikati seven kişidir.
E) Tanrı, insan tarafından bilinmeye değecek tek hakikattir.

6. Kendisinden daha yetkili hüküm veren herhangi bir kimse bulunmayan başkan: O, erdemli şehrin önderi ve birinci yöneticisidir. (…) Bu hâl ancak doğuşunda on iki meziyeti kendinde toplayan kimseye nasip olur.

- Evvela vücudunun tam ve her organının kıvamında olması lazımdır.
- Kendisine söylenen her şeyi tabiatıyla iyi kavrayıp anlaması lazımdır.
- Hafızası kuvvetli olmalıdır.
- Uyanık ve zeki olması lazımdır.
- Güzel konuşmasını bilmeli ki zihnindeki her şeyi açıkça izah etsin.
- Öğretmeyi ve öğrenmeyi sevmesi, her şeyi kolayca öğretmesi lazımdır.
- Yemeye, içmeye ve hazlara düşkün olmaması ve tabiatıyla oyundan sakınması lazımdır.
- Doğruluğu ve doğru insanları sevmesi, yalandan ve yalancılardan nefret etmesi lazımdır.
- Ulu olması ve ululuğu sevmesi lazımdır.
- Adaleti ve adalet ehlini sevmesi, istibdattan, zulümden ve zalimlerden nefret etmesi lazımdır.
- İnsaflı mizaçta olmalı ki kendisinden adalet istendiği zaman şiddet göstermesin.
- Büyük bir azim ve irade sahibi olmalıdır.

Farabi, El-Medinetü'l Fazıla (Erdemli Şehir)

Buna göre aşağıdakilerden hangisi erdemli şehrin yöneticisinde bulunması gereken özellikler arasında yer almaz?

A) Adaleti gerçekleştirmeye azimli olmak
B) Bedensel isteklerine duyarlı olmak
C) İyi bir hitabete sahip olmak
D) Güçlü ve sağlıklı bir kavrayışa sahip olmak
E) Ruhsal ve bedensel açıdan sağlıklı olmak

7. İbn Sina, alegorik (temsilî) tarzda olan hikâyeler üzerinden soyut düşünsel felsefesini somutlaştırma yoluna gitmiş bir düşünürdür. Aşağıda onun alegorik tarzda ifade ettiği bazı görüşlerine yer verilmiştir:
"Sen ve senin yanında bulunanlar için benim yolculuğum gibi bir yolculuk mümkün değildir. Benim yolculuğumun yolu, sana ve senin yolunda bulunanlara kapalıdır. Bu yolculuğu, tek başına kalmanız koşuluyla yapabilirsiniz. Bu durumda da belirlenmiş, ileri ya da geri almanız olanaksız olan zamanı beklemelisiniz. Siz, konaklamalı bir yolculuğu seçmek, bununla yetinmek zorundasınız. Bir süre yolculuk etmeli, bir süre de bunlarla birlikte bulunmalısınız. Ne zaman içinden gelen büyük bir aşk, seni bunlardan ayırıp yolculuk etmeye yöneltirse beni karşında bulursun. Ben sana yoldaşlık ederim. Yine onları arzulayacak olursan beni bırakır, onların yanına dönersin. Bu yarım yolculuklar, senin onlardan tümüyle ayrılışına kadar sürer."

Bu parçadan hareketle aşağıdaki görüşlerden hangisine kesinlikle ulaşılamaz?

A) İnsanın zamana karşı sınırlı bir varlık olduğu
B) İlahi yönelme ile dünyalık arzuların bir arada olamayacağı
C) İman durumunun tek başına kalarak yaşanabileceği
D) Evrenin sonsuzluğu içinde insanın değersiz olduğu
E) Zamanın önceden belirlenmiş olduğu

8. İslam felsefesinde özgürlük problemi, insanın seçme ve eylemde bulunma mantığı üzerine şekillenir. Özgürlük denildiği zaman, kader ve irade kavramları da bu problemle beraber ele alınır. Allah karşısında insanın konumu belirlenmeye çalışılır. İslam kelamcıları olarak bilinen ve özgürlük problemini ele alan Cebriye kelamcılarına göre insan özgür değildir ve eylemlerinde mecburdur. Bütün davranışların eyleme dönüşmesini sağlayan tek şey, evreni ve içindekileri yaratan Allah'tır. Tüm olup biteni yaratan Allah'tır. İnsan hiçbir şeye muktedir değildir.

Bu parçadan hareketle Cebriye kelamcılarının aşağıdakilerden hangisini savunduğu söylenebilir?

A) İnsanın isteğe bağlı olarak seçme özgürlüğü olmadığından davranışlarından sorumlu değildir.
B) İnsan özgürdür, aklı ve iradesiyle eylemlerini kendisi seçer.
C) Allah'ın adil olması, insanın özgür iradesiyle gerçekleştirdiği davranışlarından sorumlu olmasını gerektirir.
D) İnsan iradesini tamamen yok saymak, Allah'ın iradesine şüphe düşürür.
E) İnsan eylemlerinde seçme özgürlüğüne sahiptir fakat mutlak anlamda irade sahibi olamaz.

9. MS 2. yüzyıl - MS 15. yüzyıl felsefesinde Hristiyan düşünürler, dini savunmak ve yaymak için Platon'un görüşlerinden yararlanmışlardır. Platon'un insan ruhunun ahlaki gelişimini önemsemesi, ruhun ölümsüzlüğü fikri Hristiyan düşünürlerin Platon'a yönelmelerini sağlamıştır. Aristoteles'in etkisi ise daha çok İslam felsefesinde görülür. Aristotelesçi mantık Tanrı'nın varlığına yönelik akılsal kanıtlamalara destek olarak kullanılmış ve her türlü tartışmada yöntem olarak kabul edilmiştir.

Buna göre hem Hristiyan hem İslam düşünürlerinin Antik Yunan filozoflarına başvurma nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

A) Platon'un Hristiyan, Aristoteles'in ise Müslüman kabul edilmesi
B) Düşünürlerin inancı güçlendirecek her türlü argümanı kullanma eğiliminde olması
C) Felsefeden yararlanmaya her iki dinin otoritelerinin de ılımlı bakması
D) Hem Platon'un hem Aristoteles'in tek Tanrı inancına sahip olması
E) Her iki dinin temelinin de ilahi kaynaklı olması

10. "Tanrı iyidir ve yarattıklarından çok daha değerlidir. Tanrı iyi olduğu için iyi varlıklar yarattı ve onları nasıl da çevreliyor ve kaplıyor. Tanrı iyi şeyler yarattığına göre kötü nereden geliyor?" Zavallı yüreğimden böyle düşünceler geçiyordu, ayrıca ölüm korkusunun ve gerçeği boşuna aramış olmanın getirdiği kaygılar yüreğimi tedirgin ediyordu. Kötünün ne olduğunu aradım ve onun bir töz olmadığını keşfettim. Kötülük, yüce tözden yani Tanrı'yı senden yüz çevirten, bu içten zenginlikleri reddeden, daha aşağı seviyedeki şeylere dönerek dışarıda gururla şişinen bir iradenin ahlak bozukluğudur.

Augustinus, İtiraflar

Augustinus'un bu ifadeleri aşağıdakilerden hangisine yanıt niteliğindedir?

A) Tümeller problemi
B) Ruhun ölümsüzlüğü problemi
C) Kötülük problemi
D) İrade özgürlüğü problemi
E) Toplumsal yaşama yönelik problemler

11.

Sular hep aktı geçti Kurudu vakti geçti Nice han, nice sultan Tahtı bıraktı geçti Dünya bir penceredir Her gelen baktı geçti "Yunus Emre"	Öğreneceksin yüreğim öğreneceksin Dünyanın hasret, ölümün vuslat olduğunu "Mevlana"

Yunus Emre ve Mevlana'nın bu ifadelerinden hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Dünya gelip geçici bir mekândır.
B) Ölüm kaçınılmaz sondur.
C) Kişinin ölüm ve sonrasına odaklanması gerekmektedir.
D) Ölüm dünya hayatının sonu olsa da, bu dünya için de çalışmak lazımdır.
E) Makam ve şöhret gelip geçici bir tecrübedir.

12. “Bu at” ile “at” aynı şey midir? Çınar ağacı, ağaç mıdır? Platon ile “insan tümeli” ayrı varlıklar mıdır? At, ağaç ve insan tümeli ile “bu at”, “çınar ağacı” ve “Platon tikeli” arasında nasıl bir ilişki vardır? Platon bu sorulara idea projesi ile cevap vermektedir. Tümeller idealardır; tikellerden ayrı ve onlara bağlı olmayan bağımsız bir varlığı vardır. İdealar âlemi, mükemmel bir âlem olarak tümelleri misafir eder. Aristoteles ise madde-form projesi ile ideaların varlığını kabul eder ve bu ideaların tümeller olarak nesnelerin içinde misafir olduğunu söyler. Tikellerden ayrı olarak tümeller âlemi olamaz. Bu tartışma Orta Çağ felsefesinde tekrar karşımıza çıkar. Anselmus, tümel kavramların varlığını kabul eder ve bu tümellere Platon’dan farklı olarak idealar âleminde değil Tanrı’nın zihninde bir yer bulur. Aquinalı Thomas, Aristoteles gibi tümel kavramları nesnelerden ayrı düşünmez. Ockhamlı William ise tümeller hakkında şüpheci bir tutum sergiler.

Bu parçadan tümeller hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Tümeller genel olan, tikeller ise özel olan kavramlardır.
B) Tümeller İlk Çağ felsefesinde varlık felsefesinin konusu olmuştur.
C) Tümeller Orta Çağ’da din felsefesi içinde tartışılmıştır.
D) Tümeller tartışması ilk defa Orta Çağ’da yapılmıştır.
E) Tümeller hakkında farklı görüşler ortaya atılmıştır.

13. Anselmus, tümeller tartışmasında tümellerin varlığını kabul eder. En önemli tümellerden biri Tanrı’dır. Tanrı kavramı insan zihninde bulunmaktadır. Olmayan bir şeyin adı konulamaz ve tümeli de olmaz. O hâlde Tanrı kavramı, herkesin zihninde zorunlu olarak bulunduğuna göre Tanrı’nın olmaması çelişkili olur. Bu düşünür, Tanrı kavramından hareket ederek ve mantıksal olarak onun varlığını kanıtlamaya çalışmıştır.

Tanrı’nın varlığına ilişkin bu kanıt aşağıdakilerden hangisine dayanmaktadır?

A) Tümellerin nesne olarak kabul edilmesine
B) Tümellerin tek başına var olmasına
C) Kavramların tikel kabul edilmesine
D) Tanrı’nın her şeyi bildiğine
E) Tümellerin deneyim sonucu oluştuğuna

14. Bir matematikçi, astronom ve filozof olan MÖ 4-5 yüzyılda yaşadığı bilinen Hypatia, dönemin ünlü matematikçisi Theon’un kızıydı. İskenderiye Kütüphanesi’nde felsefe, matematik ve astronomi üzerine dersler veren Hypatia, İskenderiyeli sıradan kadınların evlerinin dışında nadiren göründükleri bir zamanda sıklıkla şehir merkezinde halk eğitimleri veriyordu. Erkek meslektaşları tarafından giyilen sıkıca dokunmuş beyaz cüppesinin içinde büyük bir etkileyicilikle matematik, astronomi, tarih ya da Platon’la Aristoteles’in felsefeleri üzerine konuşuyordu. Konuşmasını duymak için toplanan halk, entelektüel bilgisinin genişliği, sözcüklerindeki tutku ve güzelliğinin boyutu karşısında büyüleniyordu. Hypatia, İskenderiye’ye Hristiyanlığın hâkim olduğu son yıllarında Piskopos Cyril, Hypatia’yı hedef göstererek İncil’den yaptığı alıntılar ile halkı kışkırtmış ve Hypatia, halk tarafından “dinsiz” ve “şeytan” olarak nitelendirilmiştir. Kısa bir süre içerisinde de Kıptî bir Hristiyan çetesi tarafından taşlanarak öldürülmüştür.

Bu parçadan hareketle MÖ 4. yüzyıldaki felsefi ortam için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Bilim, sanat gibi alanlarda önemli gelişmeler yaşanmıştır.
B) Özgür düşünce ortamı her türlü entelektüel faaliyetin gerçekleşmesine zemin hazırlamıştır.
C) Bilime bakış açısı oldukça olumsuzdur.
D) İnanç temelli görüşlere itibar edilmemiştir.
E) Sanata ve farklı fikirlere saygı duyulmuştur.

15. Patristik dönem ve Skolastik dönem olarak ayırabileceğimiz Hristiyan felsefesinde dini inanç ve felsefi düşüncenin kaynaşması yaşanmış ve felsefenin tüm alanlarında din etkili olmaya başlamıştır. Bu etkinin olumsuz yansımaları da olmuştur. Felsefeye karşı alınan bu tutumdan dolayı, felsefenin yanında bilim de dışlanmıştır. Felsefe ve bilim merkezleri bir bir kapatılmıştır. Örneğin 5. yüzyılda İskenderiye Kütüphanesi bilimsel ve felsefi çalışmaların Hristiyan düşüncesine zarar verdiği gerekçesiyle kapatılan merkezler arasında yer almaktadır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi Hristiyan felsefesinin genel özelliklerinden biri olarak gösterilemez?

A) İnanç merkezli görüşler ortaya çıkmıştır.

B) İnancın akılla temellendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır.

C) Akıl ve inanç tartışmaları ön plana çıkmıştır.

D) Felsefenin konusu dine yaklaşmıştır.

E) Özgür düşünce ön planda olmuştur.

16. İnsanın temel hedeflerinin başında varlığını anlamlandırmak gelir. İlkel dönemden itibaren karşımıza çıkan mitler, efsaneler, felsefi görüşler ve dinler insanın anlam arama ve hakikate ulaşma çabasının bir sonucudur. İslam felsefesindeki genel görüşe göre, insanın varlığı anlamlandırma çabası iki şekilde olur. Hakikate ulaşan iki ana yol, vahiy ve akıldır. Nasıl olur da tarihin bazı dönemlerinde hakikate götüren akıl ve vahiy karşı karşıya gelir. Örnek verecek olursak; Skolastik dönemde din aklı geri plana iterek tek hakikat olduğunu savunur. Modern felsefe döneminde ise akıl ön plana çıkarılarak din büyük oranda reddedilir.

Bu parçadan hareketle;

I. Gerçeğe ulaşmanın birden farklı yolu vardır.

II. İnsan evrendeki varlığını sorgulamıştır.

III. Düşünce tarihinde uzlaşılar olduğu gibi karşıtlıklar da söz konusu olmuştur.

IV. İnsan varlığını anlamlandırmada aklı her zaman ön planda tutmuştur.

V. Düşünce tarihinde yeni düşünceler önceki düşüncelerin devamı niteliğindedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız III. B) I ve III. C) I, II ve III.
D) I, II ve V. E) I, IV ve V.

17. Batı Roma'nın çöküşüyle birlikte ortaya çıkan kaotik durum kültürel ve düşünsel gelişmelerin de kesintiye uğramasına yol açmıştır. Antik Çağ'dan beri süregelen düşünsel gelişmelerden belirgin bir uzaklaşmanın yaşandığı ve bu birikimin büyük oranda reddedildiği bir dönemdir. Bir yanda felsefe din içerisinde kaybolmuş gibi görünürken, bu kayboluş aynı zamanda felsefenin din içinde saklanmasını beraberinde getirmiştir. Dinsel düşünce kendisini temellendirmek ve dinî amaçlara hizmet etmek için kullanılsa bile, belirli bir oranda Antik Çağ'da şekillenen felsefi düşüncenin korunmasını sağlamıştır.

Buna göre Orta Çağ düşüncesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Dinsel öğretilerin pekiştirilmesi amacıyla felsefeye başvurulmuştur.

B) İlk Çağ felsefesinin devamı niteliğinde bir anlayış egemendir.

C) Dinî düşüncenin baskın yapısı felsefi anlayışı ortadan kaldırmıştır.

D) Antik Yunan felsefesinin yeniden yorumlanması üzerine kurulmuştur.

E) Felsefe yönünü doğa ve varlığa yöneltmiştir.

18. İbn Rüşd'e göre filozoflar dinleri; insanları, bütün insanların ortaklaşa olarak izleyebilecekleri yollardan bilgeliğe (hikmet) yönlendirdikleri için zorunlu görürler. Felsefe, mutluluğun yolunu kimi insanlara ussal olarak göstermektedir. Felsefenin işi, şeylerde bulunan incelikleri (hikmet) öğretmektir. Din ise tüm insanlığı bilgilendirme amacıyla gönderilmiştir. Bununla birlikte hiçbir din yoktur ki bilge kişilere özgü konularda birtakım uyarılarda bulunmuş olmasın ve aynı zamanda sıradan insanlarla da ilgilenmiş olmasın.

Bu parçada felsefe-inanç ilişkisi ile ilgili olarak asıl vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe mutluluğa ulaşmanın yolu olarak tüm insanlara aklın yolunu izlemeyi önerir.

B) Bir hakikat arayışı olarak inancın yetersiz kaldığı yerde aklı kullanmak gerekir.

C) Hakikatin bilgisine hem akılsal olan hem de inançsal olan ulaştırır.

D) Din ancak akıl ilkeleri ile temellendirildiğinde hakikate ulaştırır.

E) Hakikatin bilgisine Tanrı'nın yol göstericiliğinde ulaşılabilir.

19. Ey insan, sen görünüşte maddi varlığınla “küçük bir âlem”sin. Fakat manen, gerçek varlığınla “büyük bir âlem”sin. Görünüşte bir ağacın dalı, meyvenin aslı, temelidir. Çünkü yemiş dalda bulunur. Fakat hakikatte, o dal, o meyve için var olmuştur. Meyve elde etmek için bir meyli ve ümidi olmasaydı bahçıvan hiç ağaç diker miydi? Öyle ise görünüşte meyve, ağaçtan meydana geliyor da, hakikatte o ağaç meyve çekirdeğinden doğmuştur.

“Mevlana”

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanın ölümlülüğü, dünyanın sonluluğu
B) İnsanın özünün, varlığının Tanrı’dan geldiği
C) Her varlığın var oluşunun bir amacı olduğu
D) Her varlığın var olmak için bir nedene ihtiyaç duyduğu
E) İnsanın kendi değerinin farkına varmasının gerekliliği

20. ….

Bu hastalık amansız bir hâle geldi ve yaklaşık olarak iki ay sürdü. Bu iki aylık süre içinde ben fiilen “safsatacı” (her şeyden şüphe eden) bir hâl üzereydim. Ancak içinde bulunduğum bu durumu kimseye söylemiyor, sözlü olarak ifade etmiyordum.

Nihayet Cenabıhak beni bu amansız hastalıktan kurtardı. Vicdanım tekrar eski sağlıklı hâline kavuştu. Artık vicdanım zorunlu akli bilgileri makbul ve geçerli görmeye, onlara güvenmeye ve doğruluklarını kabul etmeye başladı.

Bu bunalımdan peş peşe deliller getirmek veya güzel sözleri ardı ardına sıralamak yoluyla kurtulmuş değildim. Bu hastalıktan sadece Cenabıhakk’ın gönlüme akıtmış olduğu bir nur sayesinde kurtulabilmiştim.

…

Hakikati keşif, işte bu nurdan beklenmelidir.

İmam Gazâlî, el-Münkız Mine’d-Dalâl (Hakikate Giden Yol)

Buna göre Gazali’yi her türlü şüpheden kurtaran aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eleştiri B) Sezgi C) Akıl
D) Tecrübe E) Zaman

21. MS 2. yüzyıl - MS 15. yüzyıl felsefesinde filozofların üzerinde durduğu konulardan yola çıkarak bazı kavramlar sıralanmıştır:

“Tanrı, inanç, akıl, vahiy, zorunlu varlık, mümkün varlık, irade, kötülük, evren”

Bu kavramlar Orta Çağ felsefe tartışmaları açısından değerlendirildiğinde aşağıdaki kavram çiftlerinden hangisi ilişkilendirilemez?

A) İnanç – akıl
B) Tanrı – evren
C) Zorunlu varlık – mümkün varlık
D) Kötülük – irade
E) Vahiy – mümkün varlık

11. SINIF FELSEFE

3. Ünite

1. Skolastik dönemin sonuna doğru kilisenin baskıcı uygulamalarına bilinçli bir başkaldırı devinimine girişen aydın bir kesim ortaya çıkmıştır. Bu aydınlar, dinsel dogmaların insan yaşamından uzaklaştırılması için âdeta bir mücadele süreci içine girmişler, aklı dini açıklamak için bir yol olmaktan çıkarmışlardır. Skolastik dönemin düşünsel yapısından kopuşun başladığı ancak hâlâ izlerinin görüldüğü bu dönem modern düşünceye geçiş aşaması olarak kabul edilebilir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Skolastik dönemde kilise baskıcı bir tutum izlemiştir.
B) Kilisenin baskıcı tutumuna karşı dönemin aydınları başkaldırı hâlindedir.
C) Modern düşünceye geçişte aydınların rolü büyüktür.
D) Modern döneme geçişte baskıcı uygulamaların etkisi devam etmiştir.
E) Modern döneme geçişte aydınlar dini açıklamada aklın önemini vurgulamışlardır.

2. MS 2. yüzyıl ile MS 15. yüzyıl arasını kapsayan Skolastik dönemden MS 15. yüzyıl ile MS 17. yüzyıl arasını kapsayan döneme geçişte tutucu, baskıcı bakış açılarının bırakılıp aklın merkeze alındığı, insan haklarının önem kazandığı bir anlayışın yerleştiği görülmektedir. Bu doğrultuda aşağıda Skolastik düşünce ile modern düşüncenin özelliklerini gösteren bir kontrol tablosuna yer verilmiştir:

	SKOLASTİK DÜŞÜNCE		MODERN DÜŞÜNCE
1	Felsefenin konusu dindir.	A	Felsefenin konusu insan, doğa ve evrendir.
2	Teoloji, felsefeye egemendir.	B	Bilim felsefeyi etkilemiştir.
3	Doğa; din ve akıl ile açıklanabilir.	C	Doğa; deney ve akılla açıklanabilir.
4	Düşünürler, kiliseye bağlıdır.	D	Düşünürler, otoriteye bağlı değildir.
5	Birey ön plana çıkmıştır.	E	Birey geri plandadır.

Skolastik düşünce ile modern düşüncenin özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, bu tablodaki hangi maddeler yer değiştirmelidir?

A) 1 ile A B) 2 ile B C) 3 ile C D) 4 ile D E) 5 ile E

3. Gerçeği arayanın yaşamında bir kez tüm nesnelerden kuşku duyması gerekir. Çünkü duyular bizi birçok kez yanıltmıştır. Matematik bilgisinde de aklımızı kullanırken yanılmış olabildiğimizden onlardan da kuşkulanmalıyız. Her şey şüpheli iken tek şüphe edilemeyecek şey kendi şüphemizdir. Şüphe etmek düşünmektir, düşünmek demek var olmak demektir. Descartes buradan hareketle felsefesinin temeline koyduğu başlangıç doğrusu olan "Düşünüyorum, o hâlde varım." sözüne ulaşır. Bu artık şüphe edilemez apaçık bilgidir.

Descartes'in "Felsefenin İlkeleri" **isimli eserindeki bu ifadelerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?**

A) İnsan için her şey şüphelidir.
B) Doğru bilgi elde edilemez.
C) Var olmak algılanmış olmaktır.
D) İnsanın düşünmesi var oluşunun koşuludur.
E) İnsan önce var olur, sonra düşünür.

4. Ütopya filozofun tasarladığı hayali bir devlet modelidir. Thomas More dönemin İngiliz hükümetinde siyaset yapmış, devletin uygulamalarını beğenmeyerek bir ütopya yazmıştır. Bu eseri dönemin siyasal yapısını eleştirmesi açısından önemlidir. More, özel mülkiyetin her türlü mutsuzluğun kaynağı olduğu fikrindedir. O, eserinde ütopya ismini verdiği bir ada ülkesi tasarlar; bu ülkede özel mülkiyet yoktur, eşitlikçi bir zihniyetle düzenlenmiştir. Adada yöneticilerin halk tarafından seçilmesi gerektiğini belirten More, demokratik ve sosyal bir devlet tasarlar.

Buna göre filozofun ütopya oluşturmasındaki temel amaç aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Dönemin İngiltere'sini yeni baştan düzenlemek
B) Siyasal unsurların yanlış taraflarını ortaya çıkartmak
C) İnsanları daha huzurlu bir toplumda yaşatmak
D) İçinde yaşadığı şartları eleştirerek ideal bir devleti ortaya çıkartmak
E) Siyaset yapmanın zorluklarını ortaya koymak

5. Platon'a göre Sokrates, Septiklerin o bilinen "bilmek" argümanını yeterince eleştirememiştir. Çünkü bu argüman çok ikna edicidir. "Bilmek için araştırmalar yaparız ama bilmediğin bir şeyi sonra nasıl bilebilirsin?" sorusu cevaplandırılmalıdır. Eğer başlangıçta biliyorsan neden bilmeye çalışıyorsun? Yok eğer bilmiyorsan sonra bileceğin şeyin aradığın şey olduğunu sana kim bildirecek? Bu sorular Platon için de önemlidir ve cevaplandırılmalıdır. Platon, "İnsan bilmek için değil hatırlamak için araştırma yapar." argümanını sunar ve idealar dünyası fikri böyle doğar. 18. yüzyıla gelindiğinde ise Septiklere bu kez Descartes kulak verir. "Varsayalım ki septikler haklı olsun." der. Her şeyden şüphe edebiliriz. Ama bu şüphelerimizden nasıl şüphe edeceğiz? Descartes'e göre şüphelerimizden asla şüphe edemeyiz ve bunun da doğrudan farkında olduğumuz için varız. Düşünüyorum, o hâlde varım.

Yalnızca bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) İlk Çağ'daki bir düşünce 18. yüzyıldaki bir düşünceyi hazırlayabilir.
B) Descartes kuşku duyuyor olmasının üzerinden var olduğunu ortaya koyar.
C) Bir argüman, birçok farklı düşünceye kaynaklık edebilir.
D) Felsefede bilgi ve varlık alanında görüşler ortaya atılmıştır.
E) Platon'un idea düşüncesi Descartes'in düşüncesini etkilemiştir.

6. 15-17. yüzyıl felsefesi, İlk Çağ felsefesine özlem duyan düşüncelerle doludur. Orta Çağ'ın dogmatik anlayışından sıyrılarak yeni bir insan anlayışı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bilim insanlarından Kopernik, Orta Çağ boyunca kabul görmüş Dünya merkezli evren sistemi yerine, Güneş merkezli bir evren düşüncesi ortaya atmıştır. Galileo Galilei, "Taşın niçin düştüğünü değil nasıl düştüğünü merak ediyorum." diyerek taşın düşme yasasını araştırmıştır. Bacon ise tümevarım yöntemine dikkatleri çekerek bilim insanlarına nasıl araştırma yapılacağını göstermiştir. Descartes, "Düşünüyorum, o hâlde varım." argümanı ile beden ve ruh ayrımı yapmıştır. Thomas More gibi düşünürler ise yeni devlet tasarımları hayal etmişlerdir.

Buna göre 15-17. yüzyıl felsefesinde aşağıdakilerden hangisinin öne çıkan görüşlerden olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Hümanizm
B) Bilimsel yöntem
C) Kartezyen felsefe
D) Siyaset felsefesi
E) Varoluşçuluk

7. Descartes'ın kesin doğruluklara ulaşmak için uyguladığı dört kuralının ilki; doğruluğu apaçık bilinmeyen hiçbir şeyi doğru olarak kabul etmemek, acele yargı vermekten ve ön yargılara saplanmaktan dikkatle çekinerek ve verilen yargılarda yalnızca kendilerinden kuşku duyulamayacak derecede açık ve seçik olarak kavranılan şeyleri bulundurmaktır. Bu kural bize, Descartes felsefesinin en temel kavramlarından biri olan açık ve seçik kavramını sunar. Descartes'a göre ancak açık ve seçik olarak kavranılan şeyler hakkında yargı verildiğinde aldanılmaz. Öyleyse açık olan; "dikkatli bir zihne görünen ve belli olan" bilgidir, seçik olan ise "keskin ve başka bilgilerden ayrı bir bilgi"dir. Artık doğruluğun ölçütü açık ve seçik olmasıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde açık ve seçik kavramları doğru şekilde örneklenmemiştir?

A) Ağzının içinde bir ağrı olduğu bilgisine sahip kişinin, doktor sorduğunda hangi dişinin ağrıdığını da göstermesi

B) Güneş ışığı altında görünen şeyin bilgisine sahip olan kişinin, o şeyin aynı zamanda hangi nesne olduğunu da söylemesi

C) Bir konuda açık bir fikre sahip olan kişinin, o konuyla ilgili olguların kurucu ögelerinin belirsizliğini ortaya koyması

D) Kedilerin kuyruklu olduğu bilgisine sahip olan çocuğun, köpek gördüğünde onun kedi olmadığını söylemesi

E) Ufukta bir nesne gören kişinin nesne yaklaştıkça o nesnenin gemi olduğunu ayırt etmesi

8. Francis Bacon'a göre insanoğlu doğaya egemen olmak istiyorsa, doğayı bilmeli ve onun yasalarından haberdar olmalıdır. Bu uğurdaki tek doğru araçsa bilimdir. "Bilgi güçtür." ifadesi Rönesans'ın yeni doğa ve insan anlayışının etkisindeki Bacon'ın felsefesinin iki kelimelik özeti gibidir. Doğanın gücünün karşısına korkmadan çıkabilmenin yolu, Bacon'a göre bilgidir.

Buna göre insanı aşağıdakilerden hangisi doğa karşısında güçlü kılar?

A) Doğaya egemen olma isteğinin artırılması

B) Geçmişten aktarılan bilgilerin doğru kabul edilmesi

C) Doğa yasalarının tespit edilmesi

D) İnsanın öğrenme yeteneğinin ön plana çıkarılması

E) İnsanın ahlaki olarak eğitilmesi

9. Skolastik felsefenin temel özelliği, Hristiyan inancının öğretilerini akılla anlaşılır kılmaktır. Skolastik felsefede teoloji egemendir. Felsefi çalışmalar dinsel kabullerin doğrultusunda yapılmaktadır. Akıl-inanç probleminde aklın yetersizliği vurgulanmış, bu eksikliğin inançla tamamlanabileceği düşünülmüştür. Sadece aklın yetersizliği değil bireyin de yetersiz olmasından kiliseye tam bağlılığın esas alınması gerektiği savunulmuştur. Skolastik düşünce, bireysel hayatla birlikte toplumsal hayatın bütününde de etkilidir. Siyaset, ekonomi ve hukuk gibi alanlarda belirleyici unsur dindir.

Rönesans'la başlayıp 15-17. yüzyıl aralığında Batı'da gelişen felsefi düşünce sistemine modern düşünce adı verilir. Skolastik felsefede olduğu gibi modern düşüncenin yarattığı değişim de hayatın her alanında gerçekleşmiştir. Modern düşüncede felsefe, bilimi temel almış ve kurumlar (kilise) yerine birey ve bireyin düşüncesi ön plana çıkarılmıştır. Bu dönemde felsefeye bilimsel yöntemin kılavuzluk etmesi beklenmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda;

I. Felsefe dinin etki alanından kurtulup bilimin etki alanına girmiştir.

II. Genelin düşüncesi yerine bireyin düşüncesine önem verilmeye başlanmıştır.

III. Din her dönemde düşünceye yön vermiştir.

IV. Akla duyulan güven her zaman ön planda olmuştur.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve II.
D) II ve IV. E) I, III ve IV.

10. 15-17. yüzyıl felsefi düşüncesinin ortaya çıkmasında İslam dünyasından yapılan çeviri faaliyetlerinin etkisi büyüktür. Yüzyıllar boyunca Orta Çağ'ın karanlık dehlizlerinde dolaşan Batı, tekrar bilime ve felsefeye yönelmek istemiştir ama elindeki birçok bilgiyi kiliseye ters düştüğü gerekçesi ile yok ettiği için amacına ulaşamamıştır. Batı dünyası aradığı bilgiye İslam dünyası üzerinden yapılmış çeviriler sayesinde ulaşmış, böylelikle Rönesans gerçekleşmiş ve modern felsefenin temelleri atılmaya başlanmıştır.

Bu parçadan hareketle;

I. Düşünce alanındaki gelişmeler uygarlıklar arasındaki etkileşimle gerçekleşir.

II. Modern felsefenin doğuşunda İslam dünyasından yapılan çeviriler etkili olmuştur.

III. Batı uygarlığının dini değerleri 15-17. yüzyıl felsefesini desteklemiştir.

IV. Batı uygarlığı dinin etkisinden sıyrılarak rasyonel adımlar atmıştır.

V. İslam dünyasındaki baskılardan kaçan düşünürler, modern felsefenin doğuşuna katkı sağlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız IV. B) I ve II. C) III ve V.
D) I, II ve IV. E) III, IV ve V.

11. Skolastik felsefe, Hristiyanlığın öğretilerini akılla anlaşılır kılma çabasının sonucunda ortaya çıkmıştır. Felsefi açıklamalar dinsel kabullere uygun yapılmıştır. Akıl-inanç probleminde aklın yetersizliği vurgulanmış, bu eksikliğin inançla tamamlanabileceği düşünülmüştür. Aklın yetersizliğinin yanında bireyin de yetersiz olduğu düşünüldüğünden kiliseye tam bağlılığın esas alınması gerektiği savunulmuştur. Yönetim, ekonomi ve hukuk gibi alanlarda da din tek belirleyici unsurdur. Rönesansla başlayıp 17. yüzyılda pekişen düşünce sistemine modern düşünce adı verilir. Skolastik felsefenin düşünce alanında ve hayatın tüm yönlerinde etkili oluşu, modern düşüncenin yarattığı değişimin yine hayatın tüm yönlerinde etkili olması sonucunu doğurmuştur. Modern düşüncede felsefe, bilimi temel almış, akıl tek kılavuz haline gelmiştir. Birey ve bireyin düşüncesi tüm yönleriyle öne çıkarılmıştır. İnanç ve akıl farklı iki alan olarak kabul edilmiş, birbirinden ayrı konumlandırılmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi modern düşüncenin Skolastik düşünceden farkı değildir?

A) Toplumsal ve dinsel olanın yerine bireysel ve bilimsel olan geçmeye başlamıştır.

B) Hayatın tüm unsurları dini düşünceden arındırılarak yeniden yorumlanmıştır.

C) Hukuki, yönetimsel, ekonomik sorunlar akıl ve inanç çerçevesinde tartışılmaya başlamıştır.

D) Kutsal metinlerin doğruluğu tartışılmaya başlanmıştır.

E) Akla dayalı felsefi anlayış tekrar önem kazanmaya başlamıştır.

12. Bacon, insanlığa gerekenin bilimsel bir pratiğe dayanan yeni bir tutum ve yöntem bilgisi olduğunu düşünür. Bacon'a göre önce doğayı deneyler aracılığıyla gözlemleyip verileri toplamamız, ardından ne bildiğimizi çözümlememiz ve sonunda da ulaştığımız en güvenilir doğrulara göre hareket etmemiz gerekir. Öne sürdüğü bu "yeni mantık", bu yeni düşünme yolu Aristotelesçi tasımın (kıyasın) yerini alacaktır. Eski düşünme yöntemleri doğa yasalarının gerçek bilgisini üretecek durumda değildir. Bacon ancak yeni deneysel yöntemle doğaya egemen olunabileceğini düşünmektedir. Ancak doğaya egemen olmak için önce onu iyice tanımak, hangi nedensel yasalarla nasıl işlediğini iyice bir anlamak gerekmektedir: "Bilgi güçtür, egemen olmaktır." Fakat nedensel yasaların bilgisine ulaşmanın önünde bazı engeller bulunmaktadır. Bacon doğayı yorumlayarak açıklamaktan çok, ona ilişkin acele kestirimlerde bulunmamıza yol açan yanlış kanı ve önyargılara dayalı düşünceleri idoller yani zihnin putları olarak adlandırır. İnsanoğlu doğayı kendi gerçekliği içinde kavrayıp ona egemen olmak ve doğru bilgilere ulaşmak istiyorsa, ilk yapması gereken şey, insan zihnine yer etmiş bu idollerden bir an önce kurtulmaktır.

Buna göre doğaya egemen olmak aşağıdakilerden hangisi ile sağlanabilir?

A) Eski düşünme yöntemleri ile yeni yöntemleri birleştirerek varlığı bilgisine ulaşarak

B) Varlığın mutlak bilgisine ulaşmak zor olsa da yeni bilimsel yöntemin bunu sağlayacağına inanarak

C) Akıl ilkelerine göre bilim yapıldığında doğaya egemen olmanın yolunun açılacağının farkına vararak

D) Yeni bilim anlayışının ilkeleriyle doğanın bilgisine ulaşmayı engelleyen kuruntuları yok ederek

E) Olgular arasında var olan ilişkileri Tanrı'nın yasaları ile çözümleyerek

13. Kötülük diye adlandırdığımız şeylerin bir kısmı, zorunlu olarak, sonlu bir evrende yaşadığımız gerçeğinin bir sonucudur. Nitekim eşya zaman ve mekânda sınırlanmış olmalıdır. Eşya sonsuza kadar var olamaz, insan da dâhil olmak üzere hepsi fanidir. Dolayısıyla bu sınırlamalar ve beraberinde getirdikleri kötülük en kusursuz evrende dahi gereklidir.

Düşünceleri 15-17. yüzyıl felsefesine kaynaklık eden Aquinalı Thomas'ın bu ifadelerini, temel mesele yapan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) "Varlığın özünde ruh ve madde cinsinden iki ayrı cevher olduğu" anlamına gelen düalizm

B) "Duyular ile algılayamadığımız varlıkların nedenlerini ve temellerini" konu alan metafizik

C) "Kötülük probleminin çözümüne yönelik bir çaba" olan teodise

D) "Düşüncenin üzerine düşünme" anlamına gelen refleksif düşünce

E) "Tüm bilgilerin göreceli olduğu, kişiden kişiye değiştiği" anlamına gelen rölativite

14. Ütopya olmayan yer anlamına gelmektedir. Siyaset felsefesinde gerçekleşmesi mümkün olmayan hayali devlet düzenlerini tanımlamak için kullanılan bir kavramdır. Filozoflar geliştirmiş oldukları ütopik devlet anlayışları ile ideal bir düzen arayışında bulunmuşlardır. Distopyalar ise korku ütopyalarıdır. 20. yüzyılda yaşanan savaşlar, filozofları gelecekte dünyanın karşı karşıya kalacağı yaşam biçimi hususunda endişelenmeye itmiş ve yazılan distopyalarla halkın olabilecek şeyler hususunda uyanık kalması sağlanmaya çalışılmıştır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Farabi'nin 'Erdemli Şehir' düşüncesinde, şehri yöneten idareci bedenen ve ruhen sağlam, zeki, öğrenme ve öğretmeyi seven, dürüst kimseler olmalıdır. Ancak bu sayede topluma bu değerler aşılanabilecektir. Dolayısıyla Farabi'nin bu düşüncesi bir ütopyadır.

B) Thomas More 54 büyük şehri barındıran bir ada hayal eder. Bu adada insanlar günde 6 saat çalışarak tüm toplumun temel ihtiyaçları giderilir, artan kalan zamanlarda ise insanlar sanat ve bilimle meşgul olur, ruhlarını olgunlaştırırlar. Dolayısıyla More'un düşüncesi bir ütopyadır.

C) Campenella'nın 'Güneş Ülkesi' düşüncesinde bilim ve felsefe egemendir. Devletin başında hem filozof hem rahip olan bir hükümdar vardır. Herkese yeteneğine göre iş verilir ve herkes ihtiyacı olanı, hak ettiğini elde eder. Dolayısıyla Campenella'nın düşüncesi bir ütopyadır.

D) George Orwell'ın '1984' adlı eserinde dünya kuvvetleri denk olan üç büyük cepheye ayrılmıştır. Her yere 'Büyük birader sizleri gözetliyor." levhası asılmıştır. Ülke yönetimi etrafa 'Savaş barıştır, özgürlük köleliktir, bilgisizlik güçtür.' yazılı levhalar astırır. Dolayısıyla 1984 bir ütopyadır.

E) Huxley'in 'Cesur Yeni Dünya' düşüncesinde bilim ve teknolojinin zirvede olduğu bir gelecek hâkimdir. İnsanlar belirli düşüncelere göre koşullandırılır. Sevmek, acımak gibi insani duygular silinir. Dolayısıyla Cesur Yeni Dünya bir distopyadır.

15. Demokritos ve La Mettrie gibi düşünürlere göre asıl var olan şey maddedir. Evrendeki her şey madde ve onun hareketlerine indirgenebilir. Platon ve Aristoteles'e göre ise asıl var olan şey ideadır. Platon'da asıllar idealar âleminde yer alırken, Aristoteles'e göre ise form da kendisini maddede açığa çıkarabilir. Descartes'a göre ise varlık bir bakıma madde bir bakıma da düşünceden meydana gelmektedir. Descartes'ta düşünceden kastedilen bilinçtir.

Buna göre Descartes ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Descartes'ın varlık anlayışı özellikle materyalizm üzerine şekillenmiştir

B) Descartes'ın varlık anlayışı temelde idealizm üzerine inşa edilir.

C) Descartes'a göre ruh da madde cinsindendir.

D) Descartes şüphe anlayışını savunarak doğru bilginin imkânsızlığına vurgu yapar.

E) Descartes'ın varlık anlayışı materyalist ve idealist görüşlerin bir sentezi durumundadır.

16. Rönesans'ın doğa görüşü; Kopernik'in, Telesio'nun ve Bruno'nun yapıtında Antik Yunan görüşüne karşıt bir görüş olarak biçimlenmeye başlamıştır. Bu karşıtlığın merkez noktası; doğa dünyasının, fizik bilimince incelenen dünyanın bir organizma olduğunun yadsınışı, onun hem zekâdan hem de yaşamdan yoksun olduğunun ileri sürülüşüydü. Bundan dolayı, doğa dünyası kendi devinimlerini rasyonel bir biçimde düzenleyemez, hele kendi kendini hiç devindiremez. Doğa yasaları bir organizma değil, bir makinedir. Ancak Rönesans düşünürleri de, Antik Yunan gibi, doğa dünyasının düzenliliğinde zekânın bir anlatımını görmekteydiler. Antik Yunanlılar için bu zekâ doğanın kendi zekâsıyken, Rönesans düşünürleri için doğadan başka bir şeyin, doğanın Tanrısal yaratıcısının, yöneticisinin zekâsıdır.

Buna göre Rönesans'ın doğa anlayışını Antik Yunan doğa anlayışından ayıran temel konu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğanın kendine özgü bir zekâsının olduğunu varsaymaları
B) Doğa yasalarının bir organizma olduğunu öne sürmeleri
C) Doğanın Tanrısal bir gücün zekâsı ile devinimde bulunduğunu düşünmeleri
D) Doğa dünyasının zekâ ve yaşam dolu olduğunu ileri sürmeleri
E) Doğa dünyasının kendi devinimlerini rasyonel bir biçimde düzenleyeceğini önermeleri

17. Skolastik düşünce tarzını reddeden hümanizm, özellikle kilisenin otorite olarak görülmesine karşı çıkmıştır. İnsanı
MS 2-MS 15. yüzyıl felsefesinin dogmatik etkisinden uzaklaştırmaya çalışan hümanizm ile kuşkucu felsefe yeniden önemli hâle gelmiştir.

Bu bilgiler ışığında Dante'nin 'İlahi Komedya' adlı eserinden alınan;

Ne Cehennem'in zifiri karanlığı,
ne alabildiğine bulut kaplı,
gezegensiz, yoksul bir gökyüzü,

gözlerime böyle kalın bir örtü örtmüştü,
ne de duyularımı köreltmişti,
üstümüze çöken bu duman gibi, öyle ki,

insan açık tutamıyordu gözlerini;
hem bilge hem dost rehberim, bunun üzerine
yanıma yaklaştı, omzunu uzattı.

Yolunu şaşırmamak, yaralanmasına, belki de
ölmesine yol açacak bir nesneye
çarpmamak için rehberinden ayrılmayan biri gibi,

leş gibi kokan bu havada ben de, sürekli:
"Sakın yanımdan ayrılayım deme" diyen rehberimi
dinleye dinleye yürüyordum.

şiirinde "Sakın yanımdan ayrılayım deme." **diyen rehberini aşağıdakilerden hangisi temsil eder?**

A) Tanrı
B) Doğa
C) Akıl
D) Felsefe
E) Sanat

18. Hümanizm, Antik Yunan felsefesine geri götüren bir düşünüşün sonucudur. Bu geri dönüş ile insan ve evren yeniden yorumlanmış, insanın yeniden özneleşmesinin yolunu açan bir yönelim olmuştur. Bu bakımdan hümanizm, insanın merkeze alındığı ve aklının öne çıkarıldığı bir bakış açısıdır.

Buna göre hümanist yönelimin aşağıdakilerden hangisine yönelik bir tepki olduğu söylenemez?

A) Felsefenin konusu dindir.
B) Doğa; din ve akıl ile açıklanabilir.
C) Hayatın tüm unsurları geri plandadır.
D) Toplumsal hayat dünyevidir.
E) Birey geri plandadır.

19. Amacım bu, yani insan bilgisinin kaynağını, bunun yanında da inancın, sanının ve onaylamanın temellerini ve derecelerini araştırmak olduğuna göre, artık zihnin fiziksel yönüyle ilgilenmeyeceğim; onun özünü neyin oluşturduğunu, ruhumuzdaki hangi devimler ya da bedenimizdeki hangi değişimler yüzünden organlarımızla duyumlar ya da anlama yetilerimizden ideler elde ettiğimiz ve bu idelerden bir bölümünün ya da hepsinin oluşumları yönünden maddeye bağlı olup olmadığı konularıyla uğraşacağım.

John Locke "İnsan Anlığı Üzerine Bir Deneme"

Bu parçadan hareketle Locke'un aşağıdakilerden hangisi ile ilgilendiği söylenemez?

A) Ruhtaki devimlerle zihindeki ideler arasındaki ilişki
B) İnsan bilgisinin kaynağı
C) Zihnin özünün ne olduğu
D) İdelerle madde arasındaki ilişki
E) Akıl yoluyla elde edilen idelerin temellendirilişi

20. 15-17. yüzyıl filozoflarından Leibniz'in bir yanı İlk Çağ'da, bir yanı Orta Çağ'da, bir başka yanı ise kendi çağındadır. Platonculuğu, Aristoteles'i, Skolastik felsefeyi yeniden değerlendirip yorumlayarak bunları modern mekanist felsefeye harmanlamak çabasındadır. Modern mekanik felsefe, Descartes'ta gördüğümüz gibi evreni önceden belirlenebilen yasallıklarla uyumlu işleyen bir makine gibi görür. İşte Leibniz'in uyumu gözeten tavrı, mekanik dünya tasarımı ile erekselci metafizik hatta dinsel dünya tasarımını birleştirme uğraşında açığa çıkar. Bir başka deyişle, işleyişi bilimsel olarak saptanabilir evrenin metafizik temellerini ortaya koyar. Çünkü Leibniz mekanik biçimde açıklanabilen fenomenlerin altında metafizik tözler olduğu düşüncesindedir.

Bu görüşleri ile Leibniz, aşağıdaki ifadelerden hangisi ile tanımlanabilir?

A) Doğa filozofudur.
B) Uyum filozofudur.
C) Antik dönem filozofudur.
D) Materyalist bir filozoftur.
E) Kinik bir filozoftur.

FELSEFE
CEVAP ANAHTARI

1. Ünite	2. Ünite	3. Ünite
1. C	1. D	1. E
2. E	2. E	2. E
3. C	3. C	3. D
4. C	4. D	4. D
5. C	5. C	5. E
6. C	6. B	6. E
7. E	7. D	7. C
8. C	8. A	8. C
9. C	9. B	9. C
10. A	10. C	10. D
11. B	11. D	11. C
12. B	12. D	12. D
13. E	13. B	13. C
14. D	14. C	14. D
15. E	15. E	15. E
16. B	16. C	16. C
17. A	17. A	17. C
18. C	18. C	18. D
19. A	19. E	19. E
20. C	20. B	20. B
21. D	21. E	
22. D		
23. E		

ORTAÖĞRETİM PSİKOLOJİ

1. Ünite

1. Psikoloji yürüme, konuşma, gülme gibi davranışların yanı sıra düşünme, üzülme, hayal kurma gibi davranışları da inceler.

Verilen açıklamayı doğru olarak yansıtan ifade aşağıdakilerden hangisidir?

A) Psikoloji hem doğrudan hem de dolaylı olarak gözlenebilen davranışları inceler.
B) Psikoloji insanı toplumdan soyutlayarak ele alan bir bilim dalı değildir.
C) Psikoloji, diğer bilim dalları gibi deneye ve gözleme dayanır.
D) Psikoloji hayvanları da inceler fakat esas konusu insandır.
E) Psikoloji zihinden geçen bilinç olaylarını inceler.

2. Psikoloji tez ödevi için konu araştıran Pelin akıllı telefonundan saatlerce internette gezinmiş, sosyal medyada kendisi gibi konu araştıran arkadaşlarıyla yazışmış, uzmanlarla mesajlaşmış ancak istediği gibi bir araştırma konusu bulamamıştır. Bunun üzerine günde 8 saatten fazla akıllı telefonuyla zaman geçirdiğini, akıllı telefonundan uzak kalırsa kaygıya kapıldığını fark etmiş ve bu kaygılanmanın sosyal medya hesaplarına girememekle birlikte geliştiğini düşünmeye başlamıştır. Bunun üzerine telefondan uzak kalma korkusu ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkiyi araştırmaya karar vermiştir.

Pelin'in araştırma konusundaki telefondan uzak kalma korkusu ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişki aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturur?

A) Deney grubuna
B) Kontrol grubuna
C) Pozitif korelasyona
D) Katılımlı gözleme
E) Bağımsız değişkene

3. Öğretmen psikoloji biliminin konusunu işledikten sonra psikolojinin sosyoloji, felsefe gibi alanlarla farklılığına vurgu yapmak için öğrencilerine bir kontrol listesi dağıtır. Öğrenciler psikolojinin alanına giren sorulara doğru (D), girmeyenlere yanlış (Y) cevabını yazacaktır.

KONTROL LİSTESİ	DOĞRU	YANLIŞ
I. Medyanın popüler kültür oluşumunda etkisi var mıdır?		
II. Bireyin teknolojik eğilimleri internet kullanım biçimini etkiler mi?		
III. İnsan ahlaki eylemde bulunurken özgür müdür?		
IV. Akranlarla kurulan sağlıklı ilişkiler akademik başarıyı etkiler mi?		

Buna göre kontrol listesindeki "doğru" **değeri alan maddeler aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) I ve III. E) II ve IV.

4. • Öğretmenler öğrencilerinin nasıl daha iyi öğrenebileceklerini anlamak için psikoloji dersleri alırlar.
• Hâkimler ve savcılar karar verirken suçluların içinde bulundukları durumu göz önünde bulundurarak karar verebilmek için psikoloji öğrenirler.
• Doktorlar hastalarla daha sağlıklı ilişkiler kurarak doğru teşhisler koyabilmek için psikoloji öğrenirler.
• Anne babalar ise evlatlarının gelişim süreçlerini en sağlıklı biçimde geçirebilmelerini sağlamak için psikoloji öğrenirler.

Bu örneklerle psikolojinin aşağıdaki özelliklerinden hangisine vurgu yapılmak istendiği söylenebilir?

A) Bir doğa bilimi olduğuna
B) İnsanı ilgilendiren her alanda uygulanabileceğine
C) En önemli bilim dalı olduğuna
D) Meslek edinmede önemli bir yeri olduğuna
E) Deney ve gözleme dayandığına

5. Bir rehber öğretmen kaygı düzeyinin üniversite sınavındaki başarıyı düşüreceğini öngörerek öğrencilerine beşli likert tipi bir kaygı ölçeği uygulamaya karar vermiştir. Kaygı düzeyi yüksek olan öğrencileri tespit edip onlarla bire bir görüşmeler yapmayı amaçlamaktadır.

Buna göre öğrencilerin kaygı düzeyinin tespit edilmesi psikolojinin aşağıdaki ölçütlerinden hangisine yöneliktir?

A) Gözlemlenebilirlik
B) Ölçülebilirlik
C) Tahmin edilebilirlik
D) Açıklanabilirlik
E) Tanımlanabilirlik

6. Psikoloji bölümünde akademisyen olan Ayşe, lise öğrencilerinin öz güven düzeyleri ile beden algıları arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla bir lisede ölçek çalışması yapmaktadır. Bu çalışma sırasında sınıftaki bir öğrenci ile arasında geçen diyalog şöyledir:
Öğrenci: İsmimizi yazacak mıyız?

Ayşe: Hayır isim belirtmenize gerek yok.

Öğrenci: Kimin ne cevap verdiğini nereden bileceksiniz?

Ayşe: “Psikoloji sizlerin verdiği özel cevapların gizliliği konusunda hassastır.” diyerek öğrencilerin ölçek maddelerini samimi şekilde cevaplamalarına katkıda bulunmuştur.

Bu diyalogda psikolojinin aşağıdaki özelliklerinden hangisine vurgu yapılmaktadır?

A) Etik değerlere önem vermesi
B) Ölçülebilir olgulara yönelmesi
C) Deney ve gözleme dayanması
D) İnsan davranışları hakkında genel yargılara varmaya çalışması
E) Bireyleri yönlendirmeye çalışması

7. Kemal Öğretmen “Psikolojinin Alt Dalları” konusunu pekiştirmek amacıyla öğrencileri gruplara ayırmış ve her grubun kendisine düşen psikoloji alt dalını tanıtıcı bir kart hazırlamasını istemiştir. Menekşe’nin grubuna ise “Gelişim Psikolojisi” çıkmış, Menekşe ve arkadaşları gelişim psikolojisini tanıtmak için araştırmalara başlamışlardır.

Buna göre Menekşe ve arkadaşlarının hazırladığı kartlarda aşağıdaki ifadelerden hangisinin bulunması doğru olur?

A) İnsanın toplum içindeki davranışlarını konu alır.
B) Ruhsal bozukluklar ve davranış bozuklukları üzerine çalışmaların yapıldığı alandır.
C) Algılama, dikkat, bellek, dil, düşünme gibi zihinsel süreçlerin incelendiği alandır.
D) Döllenmeden ölüme kadar devam eden ruhsal, bilişsel, fiziksel ve sosyal gelişmeleri inceleyen alandır.
E) İnsan davranışlarını anlamak için deneysel yöntem ve tekniklerle araştırmaların yapıldığı alandır.

8. Esra Öğretmen psikoloji dersinde konuyu öğrencilere daha iyi kavratmak için materyal hazırlamaya karar verir ve aşağıdaki gibi kartlar hazırlayarak derse getirir.

Psikoloji insan davranışlarını anlamak için hayvan davranışlarını da inceler ve bu bakımdan zoolojinin verilerinden yararlanır.

Genetik bilimi organizmanın yaratılış şifrelerini ve özelliklerini araştıran, bu özelliklerin sonraki nesillere aktarıldığını ortaya çıkaran bilimdir. Psikoloji bilimi özellikle zekâ ve kişilik konularını açıklarken genetiğin verilerinden faydalanır.

Antropoloji insanın kökenini ve kültürel özelliklerini araştıran bilimdir. Psikoloji insan davranışlarını anlamak için antropolojinin verilerinden yaralanır.

Sosyoloji; toplumu, toplumsal yapıyı ve bu yapıda meydana gelen değişmeleri inceler. İnsan davranışlarını, içinde yaşadığı toplumun birimlerinden bağımsız olarak düşünmek imkânsızdır.

Fizyoloji insan organizmasının yapısında bulunan iç salgı bezleri ve iç organların işleyişini araştıran bilim dalıdır. İnsan davranışları üzerinde iç salgı bezlerinin etkisi büyüktür.

Biyoloji organizmanın yapısını, canlıyı oluşturan hücre, doku ve organları, sistemleri ve bunların birbirleri ile olan bağını nedensellik ilişkisi içinde inceler. İnsan davranışları, onun biyolojik özellikleri ile ilgili olduğundan psikoloji bu bilgilerden yararlanır.

Kartlar incelendiğinde Esra Öğretmen'in, aşağıdaki konulardan hangisine hazırlık yaptığı düşünülebilir?

A) Psikolojinin çalışma alanları
B) Psikolojinin ilişkili olduğu bilim dalları
C) Psikolojinin alt dalları
D) Psikolojinin temel süreçleri
E) Ruh sağlığının temelleri

9. Davranışçı yaklaşımın kurucusu olan John Watson'a göre psikolojinin konusu yalnızca gözlenebilen davranışlar olmalıdır. Watson'a göre gözlenemeyen içsel olaylar objektiflikten uzaktır. Psikolojide bir bilim olacaksa subjektif değil, objektif verilerden hareket etmelidir.

Buna göre John Watson'a göre aşağıdakilerden hangisi psikoloji bilimine bir veri olamaz?

A) Köpeği gören çocuğun annesinin arkasına saklanması
B) Bir kişinin yağmurda ıslanmamak için hızlıca yürümesi
C) Almanya'ya giden kişinin Almanca öğrenmesi
D) Kırmızı ışık yanınca arabaların durması
E) Öğrencinin anlamadığı konuları öğretmenine sormaya utanması

10. Doğal gözlem psikolojinin sıklıkla kullandığı, araştırmacının olaya hiçbir etkide bulunmadan olanı olduğu gibi doğal ortamında incelediği bir yöntemdir.

Bu açıklamaya göre veri toplayan bir psikolog, aşağıdakilerden hangisinde doğal gözlem yapmıştır?

A) Matematik sınavında sınıfta 40 dakika boyunca öğrencilerin davranışlarını izlerken
B) Okul bahçesinde oynayan 1. sınıf öğrencilerini odasının camından izlerken
C) Patronuyla sorun yaşayan bir çalışanla görüşme yaparken
D) Sınav kaygısı yaşayan lise öğrencisine kaygı testi yaparken
E) Sınıf arkadaşları ile sorun yaşayan Aslı'nın ailesi ile görüşürken

11. Bir insan on yaşına girince
Gonca güldür henüz açılır
On beşinde güzelliğin çağıdır
Yirmisinde gözetir işini kârını
Zincirlerini koparmış aslana benzer
Yirmi beşte bıyıklar burulur
Otuzunda akan sular durulur
Ellisinde insanlara bel bağlar
Elli beşte sızı iner dizine
Altmışında duman çöker gözüne
Altmış beşten sonra beller bükülür
Bütün damarlardan akan kanlar çekilir
Gel gel diye toprak çağırır
Şimdi geldi geçti yalana benzer…

Bu dizeler psikolojinin aşağıdaki alt dallarından hangisi ile örtüşmektedir?

A) Klinik psikolojisi
B) Bilişsel psikoloji
C) Deneysel psikoloji
D) Gelişim psikolojisi
E) Sağlık psikolojisi

12. Psikoloji insan ve hayvan davranışlarını inceleyen bir bilim dalıdır. Psikolojinin öncelikli amaçları insan davranışlarını anlamak, tanımlamak, önceden tahmin etmek ve davranışları kontrol altına almaktır. İnsan davranışlarını anlamak için deneyler de yapmak gerekebilir. Psikoloji bilimi bu deneyleri önce hayvanlar üzerinde yaptıktan sonra insana ait bilgilere ulaşmaya çalışır. Ama bunu yaparken de insanı hayvanlarla ve tek başına değerlendirmek yanlış olur. İnsanın diğer insanlarla beraber yaşadığını unutmamak gerekir. Çünkü bireyler davranışların çoğunu diğer insanlardan (aile, arkadaş gibi) öğrenmektedir. Bununla birlikte insan yaşadığı doğal çevrenin fiziksel koşullarında da etkilenmektedir.
Bu bilgiler doğrultusunda psikolojinin;

I. zooloji,
II. coğrafya,
III. sosyoloji,
IV. antropoloji,
V. tarih

bilim dallarından hangisiyle işbirliği yapması gerekir?

A) Yalnız I.
B) I ve II.
C) I ve III.
D) I, II ve III.
E) I, IV ve V.

13. Eğitim psikoloğu öğrencilerle yaptığı görüşmede şu hatırlatmalarda bulunur:

- Satranç oyunu konusunda yüksek derecede güdülenmek yararlı değildir. Arkadaşınızla satranç oynayacağınız zaman bunu hatırlayın. Kazanıp kaybetmenin önemli olmadığı durumlarda daha iyi satranç oynayacağınızı unutmayın.
- Bahçeyi ya da evi temizlemek gibi daha az dikkat isteyen işlerde ise güdülenme derecesinin yüksek oluşu, işin daha çabuk ve daha iyi yapılmasına yol açar.

Buna göre eğitim psikoloğu öğrenci başarısı konusunda aşağıdakilerden hangisini önermiş olabilir?

A) Ebeveyn denetiminde ders çalışarak başarınızı artırabilirsiniz.
B) Yüksek düzeyde güdülenerek başarınızı yüksek tutabilirsiniz.
C) Derslerinizi büyük bir heyecan içinde anlamaya çalışırsanız, başarı düzeyiniz daha yüksek olacaktır.
D) Sakin bir tutum içinde çalışır ve sınavdan alacağınız puanı düşünmezseniz başarınızı artırabilirsiniz.
E) Düşük düzeyde kaygı duyarak öğrenmeyi kolaylaştıramazsınız.

14. Psikolojinin çeşitli uzmanlık alanları arasında;

- Fizyolojik psikoloji; biyolojik süreçlerle davranış arasındaki ilişkiyi inceler.
- Kişilik psikolojisi; bireyin kendine özgü davranış, düşünme ve duygu biçimiyle ilgilenir.
- Sosyal psikoloji; birey-toplum etkileşimini inceleyen psikoloji dalıdır.
- Bilişsel psikoloji; bellek, algılama, düşünme, hatırlama ve unutma, problem çözme gibi bilişsel süreçlerle ilgili araştırmalar yapar.
- Eğitim psikolojisi; "Hangi konu kime nasıl öğretilir?" sorusu ile ilgilenir.

ÖRNEK OLAY

Ahmet Bey her sabah olduğu gibi saat 6.15'de uyandı. Uyanır uyanmaz 1 bardak soğuk suyu içmek huyuydu. Suyunu içti ve çay suyu koymak için mutfağa yöneldi. Sabah kahvaltısında doktoru şeker, un ve yağdan uzak durmasını ısrarla bildirmiş olmasına rağmen, "İyi bir sabah kahvaltısı yapamazsam, hayat mı derim ben buna!" diyerek, canının istediği gibi yemeye devam etti. İşine gitme için 7.15'de otobüs durağına gitti ve her gün bindiği otobüse bindi. Artık tanıdığı otobüs şoförü ile selamlaştı. Çalıştığı şirkete giderken, bugün yapması gereken görüşmeleri hatırladı. Lisede okuyan büyük oğlunun fizik öğretmeni ile bugün görüşmesi gerektiğini düşündü ve daha önceden müdüründen bu görüşme için izin istemediği için hayıflandı.

Bu olayda uzmanlık alanlarından hangisine bir örnek bulunmamaktadır?

A) Fizyolojik psikoloji
B) Kişilik psikolojisi
C) Sosyal psikoloji
D) Bilişsel psikoloji
E) Eğitim psikolojisi

15. Psikolojinin gelişim serüvenine bakıldığında çeşitli yaklaşımlar göze çarpar. Bu ekollerden birinin görüşü şöyledir:

"İnsan davranışları yalnızca uyarıcı tepki ilişkisi ile açıklanamaz. Zihin; uyarıcı tepki ilişkisinin etkileşiminden daha fazla bir şeydir. Öğrenme, anlama, bellek, algı gibi süreçler uyarıcı tepki bağının ötesindedir. Çünkü zihin aldığı bilgileri yeniden düzenler, bağını kurar, yapılandırır."

Bu parçada açıklanan psikolojik yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

A) "Psikolojinin konusu yalnızca gözlenebilen davranışlardır." diyen davranışçılık
B) "Deneysel çalışmalardan çok insanın bilinç ve bilinçaltının incelenmesi gerekir." diyen psikodinamik yaklaşım
C) "İnsanın davranışları karmaşık sinirsel süreçler tarafından yönetilir." diyen biyolojik yaklaşım
D) "Bütün, parçaların toplamından ibaret değildir ve daha büyük anlamlar içerir." diyen geştaltçılık
E) "Psikolojinin konusu insanın dünyayı tanıma ve anlamaya yönelik zihinsel etkinlikleridir." diyen bilişsel yaklaşım

16. Psikolojinin konusuna giren bazı kavramlar ve bu kavramlara ilişkin göstergeler şöyledir:

Kavram	Göstergeler
Nezaket	Gün içinde "lütfen" ve "teşekkür ederim" deme sayısı
Hafıza	Kelimelerden oluşan bir metin okunduğunda, akılda kalan kelime sayısı
Uykusuzluk	En son uykudan kalkıldığından beri geçen zaman
Yaratıcılık	"Bir tahta parçası hangi farklı amaçlar için kullanılabilir?" sorusuna belli bir süre içinde verilen cevapların sayısı ve kalitesi

Bu kavram ve göstergeler değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Psikoloji incelediği kavramı çeşitli parametreler belirleyerek sayısallaştırır.

B) Psikoloji, kavramları sayıya dökerek daha yüksek bir hassasiyetle tasvir edebilir.

C) Psikoloji, insanları iç dünyaları ile davranışlarına dair teste tabi tutar.

D) Psikolojinin incelediği kavramların mutlak bir fiziksel tanımları yoktur.

E) Psikolojinin kavramlarının soyutluktan kurtulması imkânsızdır.

17. Korelasyon, iki dizi puan ya da ölçüm arasındaki karşılıklı ilişkidir. İki değişkenden birinin değeri arttıkça diğerinin de artıyorsa, bu durum pozitif bir ilişkiyi gösterir. İki değişkenden birinin değeri arttıkça diğerinin değeri azalıyorsa bu durum negatif bir ilişkiyi gösterir.

Buna göre negatif ya da pozitif bir ilişkinin olmadığı seçenek aşağıdakilerden hangisidir?

A) girişkenlik – arkadaş sayısı

B) dikkat – hata oranı

C) aşırı kiloluluk – egemen olmak

D) kendine güvensizlik – başarı

E) tekrar sayısı – öğrenme

18. Aşağıda insanlar üzerinde yapılan araştırmalarda uyulması gereken etik ilkeler ile bu ilkeleri örnekleyen bir olay sırasıyla verilmiştir.

Etik ilkeler

I. Araştırmada ses ya da görüntü kaydı yapılacaksa önce araştırmaya katılan kişilerden izin alınmalıdır.

II. Yeteri kadar veri toplamadan genel yargılarda bulunmaktan kaçınılmalıdır.

III. Araştırmalarda elde edilen istatistiksel veriler değiştirilmemelidir.

IV. Katılımcılara araştırmanın özellikleri, yapılış şekli ve sonuçları ile ilgili her aşamada bilgi verilmelidir.

V. Araştırma sürecinin katılımcılara fiziksel ya da ruhsal zarar verebileceği durumlarda bu zararı en aza indirmek için çaba sarf edilmelidir. Araştırmalar katılımcıların en az riske girecekleri biçimde düzenlenmelidir.

VI. Gönüllü katılımcılar istedikleri zaman araştırmadan çekilebilmelidir.

VII. Deneye katılanların "özel hayatın gizliliği" hakkı korunmalıdır.

ÖRNEK OLAY

Konuşma ve dil terapisi için bir merkeze giden Hale'nin terapisti yapmış olduğu bilimsel araştırma için Hale'ye kendisine yardımcı olup olamayacağını sorar. Hale de kendisine yardımcı olmak istediğini bildirir. Terapist Hale'ye araştırmanın özelliklerini anlatır, araştırmaya başlamadan önce, araştırma devam ederken ve araştırmanın sonunda beşer sayfalık soruları cevaplamasını isteyeceğini bildirir. Bu süreçte bilgilerin kesinlikle gizli kalacağını, verilen cevapların kesinlikle değiştirilmeyeceğini söyler. Araştırma devam ederken Hale, bazen sorular çok zamanını aldığı için zorlanmıştır ve sürecin uzamasından sıkılmış olduğu hâlde terapistinin isteği üzerine araştırma için katılımcı olmaya devam etmiştir.

Bu örnek olayda yukarıdaki etik ilkelerden hangilerine kesinlikle uyulmamıştır?

A) I ve II.   B) II ve IV.   C) III ve V.   D) V ve VI.   E) VI ve VII.

19. Davranışsal yaklaşım, uyarıcı-davranış psikolojisi olarak bilinir. Uyarıcının cinsi, şiddeti ve tekrarı ile davranışın türü, kuvveti ve frekansı arasındaki ilişkiyi inceler.

Buna göre kişinin bir bardak suya uzanma davranışına ilişkin;

I. Davranış insanın içinde yer alan fizyolojik, nörolojik süreçlerden kaynaklanır.
II. Davranışın kazanılmasında dışsal faktörler etkilidir.
III. Davranış çevredeki uyarıcı koşullarla ortaya çıkar.

yargılarından hangileri davranışsal yaklaşımın görüşü olabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) II ve III.

20. Psikologlar uzmanlık alanlarına göre, insan yaşamında ortaya çıkan psikolojik problemlerin sebepleri hakkında çeşitli açıklamalarda bulunurlar. Bir psikolojik problem olan depresyonun nedeni ile ilgili bazı açıklama örnekleri aşağıdaki verilmiştir:

Çözümleme Düzeyleri	Açıklama Örnekleri
Moleküler/nörolojik düzey	Bireylerin genetik yapıları veya hormonal düzeyleri onları depresyona yatkın hale getirebilir.
Zihinsel düzey	Negatif düşünceler depresyona yol açabilir.
İkili ilişkiler düzeyi	Başarısız aile ilişkileri depresyona yol açabilir.
Sosyal düzey	Bireyin sosyal gruplar tarafından dışlanması depresyona yol açabilir.
Kültürel düzey	Bireyin içinde yaşadığı toplum, sosyal desteğin az olduğu bir toplum ise depresyona girme olasılığı artabilir.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Zihinsel anlamda negatif düşünceler her zaman depresyona yol açar.
B) Psikolojik problemin açıklanmasında birey ve çevre etkileşimi en temel açıklama şeklidir.
C) Bireyin genetik yapısı, yaşadığı psikolojik problemlerin çoğu zaman nedeni olmaktadır.
D) Psikolojik problemler tek bir düzeyde açıklanamayacağından, en doğru açıklama birden fazla çözümleme düzeyinin kullanılması ile gerçekleşebilir.
E) Bireyler genellikle arkadaş veya iş gruplarından dışlandıklarında depresyon durumu ile karşı karşıya kalmaktadırlar.

21. Psikolog Peker Bey ile görüşme seanslarına bir süredir devam eden Şirin Hanım son zamanlarda uyumak üzereyken uyku ile uyanıklık arasında bir durumda üzerine bir ağırlık çöktüğünü, hareket edemediğini, nefessiz kaldığını belirtir. Psikoloğundan kendisine bu hâli yaşatan nesne ya da kişinin ne olduğunu söylemesini ister. Şirin Hanım, Peker Bey'e "Eğer bana bu kişi ya da nesnenin ne olduğunu ve benden nasıl uzaklaşacağını söyleyemeyecekseniz siz iyi bir psikolog değilsiniz." diyerek yakınır. Psikolojinin sınırlarını aşan bu tür beklentiler psikologları oldukça zorlamaktadır.

Bu olayda Şirin Hanım'ın psikoloji biliminden beklentisinin temelinde bulunan yanlış yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gözlem yoluyla sınanabilir ve yanlışlanabilir önermeler üzerinde durur.
B) İncelemelerini ön yargılardan uzak olarak oluşturur.
C) İnceleme alanı sınırsızdır.
D) Somut ve istatistiksel veriler sunar.
E) Ele alınan problem bilimsel ölçütlerle tanımlanabilir.

22. Sosyo-kültürel bakış açısı "Aynı davranışın nedeni ve sonucu, kültürden kültüre değişebilir." savından hareket eder. Bu bakışa göre örneğin, Freud'un psikodinamik teorilerinin birçok yönü, Freud'un Viyana'sı dışındaki kültürlere uymuyor olabilir. Freud'un baba odaklı teorilerine, Yeni Gine'deki Trobriand ailelerindeki otorite sahibi anneler gösterilerek karşı çıkılabilir. Bu nedenle sosyo-kültürel bakış açısı ile psikodinamik bakış açısının ortaya koyduğu evrensel yargıların yanlış olduğu ileri sürülebilir. Sosyo-kültürel bakış açısı, insan deneyiminin çeşitlilik ve zengin kültürünü yok sayan genellemelere devamlı olarak karşı çıkar.

Buna göre aşağıdaki sorulardan hangisi sosyo-kültürel bakışa ait olamaz?

A) İnsanların dünya hakkındaki algıları kültür tarafından etkilenir mi?
B) Kültür çocuğun yetiştirilmesinde nasıl bir etkendir?
C) Kültürel değişme yaşanmasının nedeni nedir?
D) Kültür kişinin kendi hakkındaki farkındalığını nasıl etkiler?
E) Kültür bireyin belli davranışları göstermesinde rol oynar mı?

23. Psikoloji, araştırmalarında iki değişken arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla deney ve kontrol grupları oluşturur. Bağımsız değişkenin uygulandığı gruba deney grubu, bağımsız değişkenin sabit tutulduğu gruba kontrol grubu denir.

Araştırma

Uykusuzluğun akıl yürütme ve problem çözme üzerindeki etkisini inceleyen bir araştırmacı, her bakımdan birbirine denk iki grup oluşturuyor. Bir grubu 36 saat uykusuz bırakırken, diğer grup normal uykusunu alıyor. Daha sonra araştırmacı her iki gruptan, akıl yürütme ve problem çözme ile ilgili belirli testler çözmelerini istiyor. Sonuçta uykusuz olan grubun daha başarısız olduğunu gözlemliyor.

Buna göre araştırmanın bağımsız ve bağımlı değişkeni sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akıl yürütme ve problem çözme - uykusuzluk
B) Başarısızlık - akıl yürütme ve problem çözme
C) Uykusuzluk - başarısızlık
D) Normal uyku - başarısızlık
E) Uykusuzluk - akıl yürütme ve problem çözme

24. Psikoloji, "psyche" ve "logos" kavramlarının bir araya gelmesi ile oluşmuştur. Psyche "ruh", logos ise "bilgi" demektir. Günümüzde modern psikolojinin konusu "ruh bilgisi" değil, davranıştır. Aristoteles (MÖ 384-322) tarafından ilk kez "ruh bilgisi" anlamıyla kullanılan psikoloji, uzun yıllar felsefenin bünyesinde yer almıştır. Psikoloji 19. yüzyılda ruh bilimi algısını, "davranış bilimi" olarak değiştirmiş ve bağımsız bir bilim dalı hâline gelmiştir.

Bu parçadan hareketle;

I. Psikoloji ruhu inceleyen bir bilim dalıdır.
II. Psikolojinin kurucusu Aristoteles'tir.
III. Psikoloji, felsefenin içinden çıkmış bir bilim dalıdır.
IV. Psikoloji davranışları inceleyerek bilimsel bir etkinlik olmuştur.
V. Psikoloji bilimsel bir etkinlik olarak yapılması milattan öncelere dayanmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız II. B) I ve III. C) III ve IV.
D) I, II. ve IV. E) II, III ve V.

25. Rehber öğretmen Özlem Hanım'ın çalıştığı okulda şimdiye kadar herhangi bir kavga olayı yaşanmamıştır. Bundan sonra da böyle bir durumun yaşanmaması için Özlem Hanım, öğrencilerine problem tarama testini uygulayarak kavga edecek potansiyele sahip olan öğrencileri tespit etmek ve bu istenmeyen durumu yaşanmadan önlemek istemektedir. Bu çalışmayı yaptıktan sonra Özlem Hanım'ın görüştüğü öğrencilerde kavga davranışının ortaya çıkmadığı gözlemlenmiştir.

Özlem Hanım'ın bu çalışması ile psikolojinin amaçlarından;

I. insan davranışlarının anlaşılması ve açıklanması,

II. insan davranışlarının tanımlanması,

III. insan davranışlarının tahmin edilmesi,

IV. insan davranışlarının kontrol altına alınması

hangilerine hizmet ettiği söylenebilir?

A) Yalnız IV. B) I ve II. C) II ve III.
D) III ve IV. E) I, III ve IV.

ORTAÖĞRETİM PSİKOLOJİ

2. Ünite

1. E. Erikson ergenlik dönemini "kimlik bunalımını çözme dönemi" olarak adlandırır ve psiko-sosyal gelişimin önemli bir dönemi olarak değerlendirir. Kimlik çatışmasını çözerken ergen farklı kimlikleri deneyebilir, bunlar üzerinde yeni düzenlemeler yapabilir, onlardan vazgeçip başka kimlikler üzerinde durabilir. Kimliğin oluşumunda anne, baba, öğretmen ve akranların tutum ve davranışlarının birbirleriyle tutarlı olması, kimlik bunalımının çözülmesini kolaylaştırır.

Buna göre ergenlik döneminde bir kişinin cevap araması beklenen en kapsamlı soru aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hangi mesleği seçmeliyim?

B) Hangi şehirde yaşamalıyım?

C) Ben kimim?

D) Hangi spor branşını seçmeliyim?

E) Kişisel ihtiyaçlarımı tek başıma karşılayabilir miyim?

2.

Doğuştan gelen güdüler öğrenilmemiştir. Ömür boyu etkisi devam eden ve yaşamın ilk yıllarında daha etkili olan bu güdüler, hem insanlarda hem de hayvanlarda görülür.

Sosyal güdüler yaşantılar sonucu ortaya çıkar ve sonradan öğrenilir. Sevgi, değer görme, başarılı olma gibi sosyal ihtiyaçlardan kaynaklanan güdülerdir. Kişiden kişiye ve kültüre göre değişen bu güdüler zamanla ortadan kalkabilir. İleri yaşlarda daha etkili olan sosyal güdüler sadece insanlarda görülür. Üstün değerler söz konusu olduğunda sosyal güdüler doğuştan gelen güdülere baskın gelebilir.

Buna göre aşağıda verilen örnek ve güdü eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Vatan söz konusu olduğunda insanın günlerce aç, susuz cephede savaşabilmesi - Sosyal güdü

B) Sanat tarihine ilgi duyan Hüseyin'in İslami geometrik desenleri merak edip araştırması - Sosyal güdü

C) Uzun süre hareketsiz kalmaktan rahatsız olan Fikret'in dışarı çıkıp yürüyüş yapması - Doğuştan gelen güdü

D) Susamış bir insanın gece uykusundan uyanıp susuzluğunu gidermesi - Doğuştan gelen güdü

E) Toplum içinde saygın bir yer edinmek isteyen Canan'ın çalışıp bürokrat olması - Sosyal güdü

3. Duygu, bireyin kendisi için önem taşıyan bir durum veya bu durumla etkileşim içerisine girdiğinde tecrübe ettiği his olarak tanımlanır. Birey içinde bulunduğu durumları duyguları aracılığıyla yorumlar ve ardından davranışı ortaya çıkarır. Dolayısıyla duygular kendilik ve diğerleriyle olan ilişkileri düzenleyen, yaşama anlam katan temel bir mekanizmadır.

Bu parçadan hareketle duygularla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Bir his, bir deneyimdir.

B) Belli davranış kalıplarına neden olur.

C) Nelere yaklaşıp, nelerden uzaklaşacağımızı belirleyen güdüleyici durumlardır.

D) Fizyolojik durumların ortaya çıkmasında önemli rol oynar.

E) Diğer bireylerle olan iletişimimizi düzenlemeye yardımcı olur.

4. Sosyoloji toplumu incelerken, psikoloji bireyi ve bireyin davranışlarını inceler ancak toplum bireyden, birey de toplumdan bağımsız düşünülemez. Sosyoloji ve psikolojinin bu etkileşiminden ortaya çıkan sosyal psikoloji bireyin; grup ve toplum içindeki davranışlarını ele alır. Sosyal psikoloji, sosyal olgulardan hareket eder ancak bu olguları açıklamaz. Sadece bu olguların birey üzerindeki etkilerini anlamaya çalışır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sosyal psikolojinin inceleme alanına girer?

A) Modernleşmenin toplumsal değişime etkileri

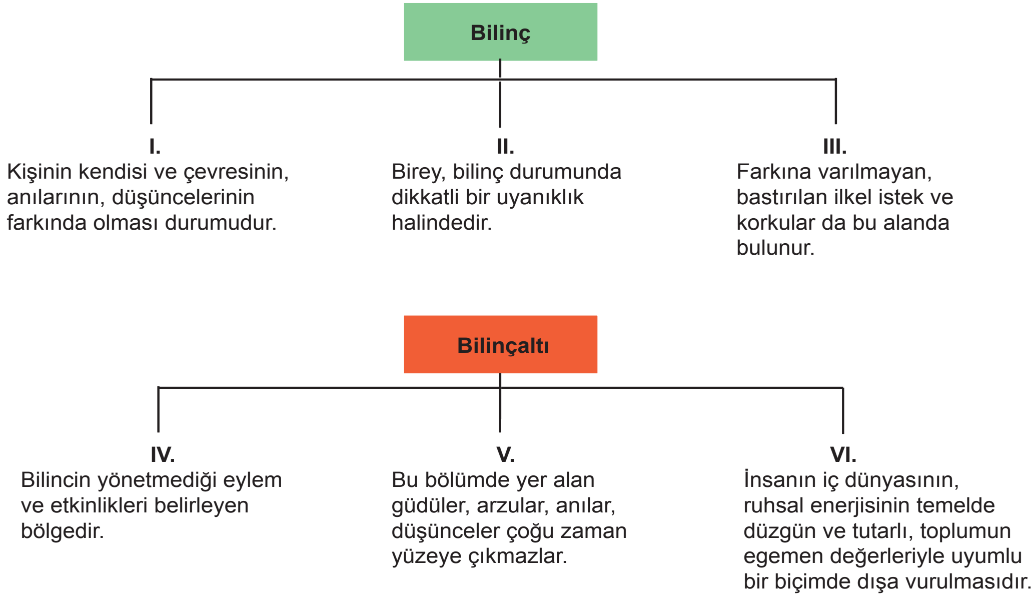
B) Toplumsal gelişmenin unsurları

C) Toplumsal kurumların değişimi

D) Sosyal güdüler ve ayırt edici özellikleri

E) Gençlerin madde kullanımına yönelik tutumları

5. Aşağıdaki tabloda bilinç ve bilinçaltı kavramlarının temel niteliklerine yer verilmiştir.

Verilen tablonun doğru olabilmesi için yukarıdaki maddelerden hangi ikisi yer değiştirmelidir?

A) I ve V.　　B) II ve IV.　　C) II ve V.　　D) III ve V.　　E) III ve VI.

6. Duyarsızlaşma karşılaşılan uyarıcıya gösterilen duygusal tepkinin zamanla azalmasıdır. Duyarlılaşma ise organizmanın bir uyarıcıya karşı verdiği tepkinin miktarında ve şiddetinde artışa denir.

Buna göre;

I. tecrübeli bir avukatın kaybettiği davalarda artık yeteri kadar üzülmemesi,

II. akşamın sessizliğinde saatin tik taklarının bir süre sonra kişiyi huzursuz etmesi,

III. birkaç defa trafik kazası geçiren bir kişinin en ufak bir korna sesinde korku yaşaması,

IV. dersleri kötü olan bir öğrencinin, matematik dersinden aldığı düşük nota üzülmemesi

durumlarından hangileri yalnızca duyarsızlaşmaya örnek olarak gösterilebilir?

A) I ve II.　　B) I ve III.　　C) I ve IV.　　D) II ve IV.　　E) III ve IV.

7.

Yukarıdaki öğrenciler farklı bilinç durumları ile ilgili bilgilerini paylaşmaktadırlar.

Buna göre ilgili kavramlar aşağıdakilerin hangisinde doğru biçimde sıralanmıştır?

	Merve	**Koray**	**Sinan**
A)	Uyku	Hipnoz	Meditasyon
B)	Hipnoz	Uyku	Meditasyon
C)	Uyku	Meditasyon	Hipnoz
D)	Hipnoz	Meditasyon	Uyku
E)	Meditasyon	Uyku	Hipnoz

8. Algıda değişmezlik şekil, büyüklük ve renk değişmezliği olarak üçe ayrılır. Örneğin bir kapıya farklı açılardan bakılsa da biz onu yine dikdörtgen algılarız, havada küçük bir şekilde gördüğümüz uçağı yine büyük haliyle biliriz, karanlıkta gri renkte görsek de siyah olduğunu bildiğimiz kazağımızın rengini yine siyah olarak algılarız.

Bu örneklerden hareketle algıda değişmezliğin oluşması için gereken temel şartın aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

A) Nesnelerin şekillerinin değişmemesi gereklidir.
B) Nesnelerin önceden algılanmış olması gereklidir.
C) Nesnelerde bir değişikliğin yaşanmış olması gerekir.
D) İki boyutlu algının oluşması gerekir.
E) Nesnenin farklı açılardan algılanması gerekir.

9. Pekiştireç, bir davranışın tekrarlanma olasılığını arttıran uyarıcılardır. Motivasyonun kaynağı da pekiştireçlerdir. Olumlu pekiştireç, organizmaya verildiğinde davranışın ortaya çıkma sıklığını arttıran uyarıcıdır. Olumsuz pekiştireç ise ortadan kaldırıldığı zaman davranışın görülme sıklığını arttıran uyarıcıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi olumsuz pekiştireçe örnektir?

A) Derse katılan öğrencinin öğretmeni tarafından takdir edildiğinde derse katılımının artması

B) Çocuğunun ders çalışırken dışarıdan gelen gürültüden rahatsız olduğunu fark eden annenin pencereyi kapatması

C) Satrançta başarı gösteren öğrenciye madalya verilince başarısının devam ettirmesi

D) Derse hep zamanında gelen öğrencinin, öğretmenden aldığı onur belgesi sonrası bu davranışını sürdürmesi

E) Derslerine çalışmadığı için oyun oynaması yasaklanan bir çocuğun, ödevini yaptıktan sonra oyun oynamasına izin verilmesi

10. Evinin balkonunda oturan Hasan Bey, dışarıdan çok şiddetli bir ses duyup irkilmiştir. Duyduğu sesin bir evin mutfağından geldiğini düşünmüş, ardından mutfak tüpünün patladığı konusunda yoğunlaşmıştır. Hâlbuki yolda duran ve dumanları çıkan arabayı görmemekte ısrar ederek, gözlemlerini daha çok binaların üst katlarına bakarak devam ettirmiştir.

Bu parçadan hareketle algı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine kesinlikle ulaşılamaz?

A) Algı duyudan farklıdır.

B) Algılama anında bazı duyular ihmal edilebilir.

C) Algılama basit ve kolay anlaşılabilecek bir durumdur.

D) Algılamada bireyler kendi beklentilerine göre anlam verebilir.

E) Algılama anında zihin geçmiş yaşantıları hatırlar.

11. Bireylerin çevresindeki bazı uyarıcılar biyolojik bir gereksinimi karşılamasa da, onu belli bir davranışta bulunmaya yöneltebilir. Böylesi çekici eşya ya da uyarıcılara özendirici uyarıcı denir. Özendirici uyarıcı organizmanın dışındadır ve organizmayı kendine doğru çeker.

Buna göre aşağıdaki durumlardan hangisi özendirici uyarıcıya örnek olamaz?

A) Bireyin yemekten sonra verilen kahveyi geri çevirmemesi

B) Bir arkadaşın yeni aldığı bilgisayarını görmek için yol yürünmesi

C) Aç olmayan birinin dükkânın önünden geçerken kebap yemek istemesi

D) Arkadaşlarıyla sosyalleşmek isteyen bir kişinin yüksek sesli müzik dinlemesi

E) Bir annenin evini ve çocuklarını dışarıdaki tehlikelerden koruması

12. Psikolojide ödül iç kaynaklı ve dış kaynaklı olarak iki şekilde ele alınır.

- İç kaynaklı ödül, yapılan davranışın içeriğinde saklı bulunan doyum duygusudur. Faaliyetin kendisi, hangi nedenle olursa olsun birey için doyum sağlar.
- Dış kaynaklı ödül, davranışın yapılması için dışarıdan verilen ödüldür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi dış kaynaklı ödüle örnektir?

A) Seçil'in parkta salıncakta sallanmak istemesi

B) Buket'in aritmetik problemlerini çözmekten hoşlanması

C) Can'ın yüksek bir yerden suya atlama yapması

D) Ercan Bey'in sık sık bulmaca çözmesi

E) Kübra'nın derslerinden yüksek not almak istemesi

13. Sinemada film izlerken, belli bir sesle çalışan ortamdaki makinelerin, havalandırmaların sesinin farkına varmayız. Fakat birden bire söz konusu makinelerin çalışması durduğunda, ortaya çıkan sessizliği hemen fark ederiz.

Bu durumu en uygun şekilde aşağıdakilerden hangisi açıklar?

A) Ortamdaki ani değişmeler dikkati etkiler.
B) Bireysel beklentiler dikkati etkiler.
C) Duyusal girdiler değişse de dikkat aynı yönde devam edebilir.
D) Uyarıcının içinde bulunduğu bağlam, o uyarıcının algılayışını belirler.
E) Bireyin konuyla ilgisi dikkati etkiler.

14. Psikoloji öğretmeni derste öğrencilerine algı konusunu anlatırken bir deney yapmak ister. Öğrencilerine güzel bir parfüm aldığını, elindeki mendile ondan birkaç damla damlattığını söyler. Öğrencilerinden ise kokuyu alanların sırasıyla el kaldırmalarını ister. Sınıfta ön sıralardan başlamak üzere arka sıralara doğru herkes el kaldırır. Fakat şişede parfüm değil, su bulunmaktadır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

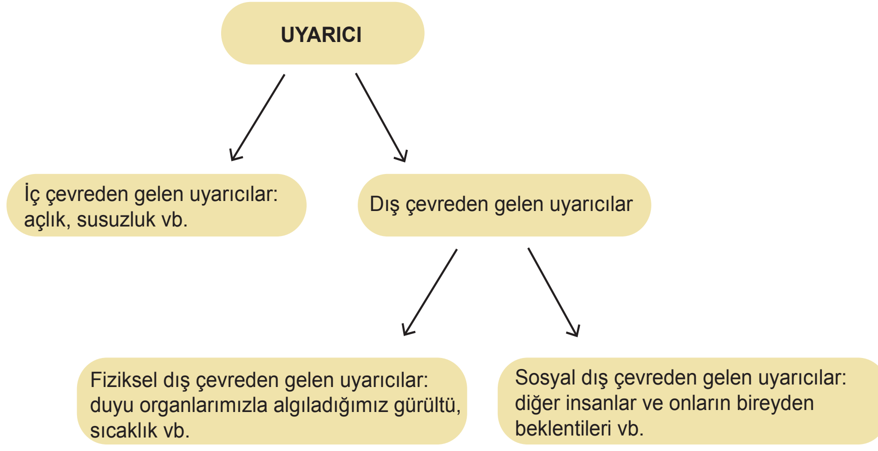
A) Algı yanılması
B) Alışmanın etkisi
C) Halüsinasyon yaşanması
D) Algıda telkinin etkisi
E) Duyarsızlaşmanın olması

15. Ayça, hava kararmaya başladığında evlerine doğru yaklaşan arabayı görmüş, gelen kişinin annesi olduğunu düşünerek sevinçle arabaya doğru yönelmiş ancak araba biraz daha yaklaşınca gelen kişinin annesi olmadığını fark edip geri yönelmiştir.

Buna göre Ayça'nın yaklaşan arabadaki kişiyi annesi sanması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

A) Algıda değişmezlik
B) Algıda organizasyon
C) Algıda hazırlık
D) Şekil-zemin algısı
E) Halüsinasyon

16.

Verilen kavram sınıflandırmasına göre aşağıdaki uyarıcı örneklerinden hangisinin yönü diğerlerinden farklıdır?

A) Işık
B) Uykusuzluk
C) Basınç
D) Toplumsal roller
E) Koyulan kurallar

17. Horatio H. Newman ile arkadaşları, Chicago Üniversitesi'nde tek yumurta ikizleri üzerinde araştırmalar yapmışlardır. İkizler bebeklik çağında birbirlerinden ayrılmadan önce etraflı tıbbi muayenelerden geçirilmiş, çeşitli psikolojik ve eğitsel testlere tabi tutulmuş ve ikizlerin davranışları dikkatle incelenmiştir. Farklı ailelere evlatlık verilen özdeş ikizler yıllar sonra tekrar incelendikleri zaman ikizlerin davranışlarındaki farklılıkların fiziksel özelliklerindeki farklılıklara göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Bu araştırmanın sonucundan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

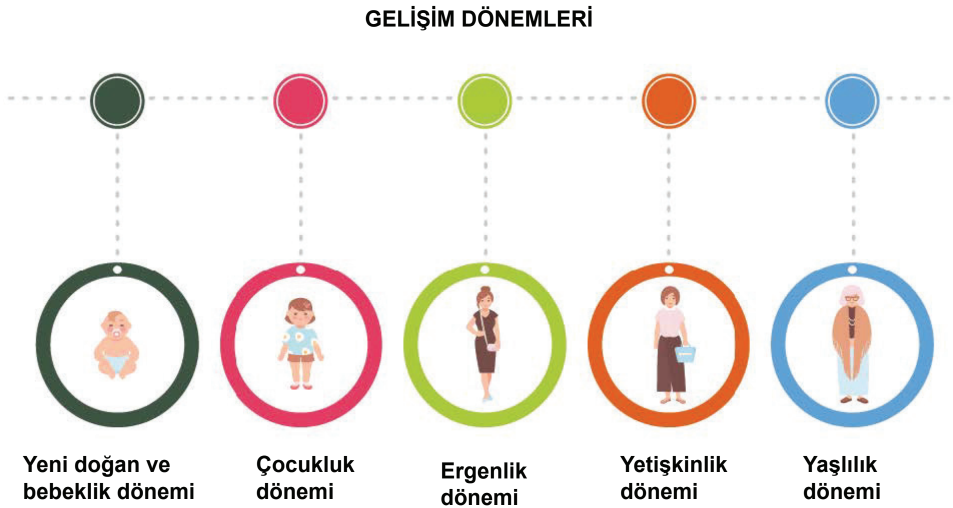
A) Eşit çevre koşullarında yetişen özdeş ikizler benzer davranışlar sergilemeyebilirler.
B) Kalıtımsal özellikler eşit olsa da, farklı çevresel koşullara bağlı olarak farklı davranışlar edinilebilir.
C) Aynı çevre koşulları farklı insanları aynı şekilde etkileyebilir.
D) Kalıtım çevresel koşullara göre davranışlar üzerinde daha fazla etkilidir.
E) Hem kalıtım hem çevre koşulları davranışları etkiler.

18. Akın kaplardan birine soğuk, diğerine sıcak ve en son kaba da ılık su koyarak bir deney yapmak ister. Sağ elini soğuk suya, sol elini sıcak suya batırır ve iki dakika bekler. Daha sonra iki elini de ılık su dolu kaba batırır ve her iki elinin de farklı duyumlar gönderdiğini fark eder. Aynı ılık suyu sağ eli "sıcak", sol eli "soğuk" hissetmektedir.

Bu deneydeki durum aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

A) Sağ ve sol ellerin içinde bulundukları ısıya duyusal uyum yapması
B) Sağ ve sol ellerdeki alıcı hücrelerin aynı düzeyde çalışmaması
C) Sıcak ve soğuk suların ısı derecelerinin fark eşiğini geçmemesi
D) Psikolojik faktörlere bağlı olarak duyumda farklılaşmaların gerçekleşmesi
E) Sağ ve sol ellerin suyun ısısını fark etme derecelerinin farklı olması

19. Gelişim görevi, belli bir dönem için beklenen beceri ve davranışlardır.

Buna göre aşağıdaki gelişim görevlerinden hangisi diğerlerinden farklı bir döneme aittir?

A) Cinsiyet farklılıkları ile mahremiyeti öğrenme
B) Anne-babadan bağımsız hareket edebilme
C) Kendi davranışları üzerinde otokontrol kurabilme
D) Kişisel değerlerine uygun bir yaşam felsefesi geliştirme
E) Cinsiyet rolleri ile özdeşim kurabilme

20. Gelişim çeşitli dönemlerden geçer. Her dönemde bireyden beklenen belli bir beceri ve davranışı kazanmasıdır. İçinde bulunduğu gelişim dönemine uygun davranışları kazanan birey başarılıdır, mutlu ve çevreye uyumludur. Dolayısıyla gelişimde belli davranışların kazanılabilmesi için belli dönemlere ihtiyaç vardır. Bu davranışlar belli dönemlerde kazanılmadığı takdirde başka dönemlerde kazanılamaz veya çok zor kazanılır. Bu dönemin en belirleyici özelliği zamandır.

Bu açıklama aşağıdaki sorulardan hangisine ilişkin olarak yapılmıştır?

A) Gelişimde kalıtım mı çevre mi etkilidir?
B) Gelişimde kritik dönem ne demektir?
C) Gelişim tek etmenle açıklanabilir mi?
D) Birey kendi gelişimi ile ilgili bilgi sahibi olabilir mi?
E) Yaşam boyu gelişim ne demektir?

21. Her gelişim dönemine özgü, bazı gelişim görevleri bulunmaktadır. Bu gelişim görevlerinden bazıları şunlardır:

I. Kendi öz bakım becerilerini geliştirir.
II. Beslenme, bakım gibi etkenler bilişsel gelişimini etkiler.
III. Hayali korkuların yerini gerçekçi korkular alır.
IV. Kişisel değerlerine uygun bir yaşam felsefesi kurar.
V. Azalmış olan bilişsel ve fiziki gücünü anlar ve kabullenir.

Yeni Doğan

Çocukluk

Ergenlik

Buna göre yukarıdaki gelişim görevlerinden hangilerinin, görsellerdeki gelişim dönemlerinin herhangi birinde kazanılması beklenmez?

A) II ve III. B) II ve IV. C) III ve IV. D) IV ve V. E) II, IV. ve V.

22. Aşırı uyarılma, dış ya da iç uyarıcının organizmayı normal şiddet ve sürenin üzerinde etkilemesidir. Yetersiz uyarılma ise organizmanın normalin altında uyarılmasıdır.

ÖRNEK OLAY
İstanbul'da yaşayan Emir; trafik, gürültü, hava kirliliği ve kalabalıktan şikâyet etmektedir. Üniversiteyi bitirince küçük bir kasabada göreve başladığında ise sessizlikten, hareketsizlikten sıkılmaya başlar ve alıştığı kalabalık şehir hayatına dönmek ister.

Buna göre örnek olay ve kavramlar çerçevesinde aşağıdaki yorumlardan hangisi kesinlikle yapılamaz?

A) Emir, İstanbul'da aşırı uyarılmaya maruz kalmıştır.
B) Uzun süre aşırı uyarılmaya maruz kalmak bireyin istediği bir durum değildir.
C) Bireyde hem aşırı hem yetersiz uyarılma uyumu bozar.
D) Yetersiz uyarılma ve aşırı uyarılmanın psikolojik etkileri vardır.
E) Gürültü ve kalabalık bir ortamda yaşayan bireyler zamanla duyarsızlaşırlar.

23. Bir bakış bir bakışa neler neler anlatır
Bir bakış bir bakışı saatlerce ağlatır

Verilen dizelerde aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?

A) Sözsüz ifadenin öneminden
B) Heyecanların fizyolojisinden
C) Ölçülebilen duygulardan
D) Çatışma içindeki davranışlardan
E) Kaygıyı azaltmanın gerekliliğinden

24. Bölünmüş dikkat aynı anda birden çok görevin yerine getirilmesi yeteneğidir. Dikkat ikiye bölünür ve birey her iki göreve de dikkatini yöneltir.

Buna göre bölünmüş dikkat durumunda öğrenme ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi doğrudur?

A) Öğrenmek kolay, unutmak zordur.
B) Öğrenme ve hatırlama zordur.
C) Öğrenme ve geri çağırma kolaylıkla sağlanabilir.
D) Öğrenme istemsiz olarak gerçekleşir.
E) Uyarıcı bombardımanı nedeniyle unutmak zordur.

25. Algısal seçimi etkileyen değişkenler uyarıcıyla ilgili olduğu gibi, algılayan kişi ile ilgili de olabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi uyarıcı veya algılayan kişi ile ilgili değişkenler arasında olamaz?

A) Hareketin tekrar etmesi
B) Nesnenin parlaklığının kademeli olarak artması
C) Durumla ilgili bireyin bir beklentisinin olması
D) Sesin bireyin duyum eşiğinin dışında kalması
E) Bireyin uyarıcıyla ilgili olması

26. Sonradan öğrenilmiş olan güdüler, karmaşık insan gereksinimleridir. Bir kültürden diğerine farklılık gösterirler.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sonradan öğrenilmiş güdüler arasındadır?

A) Uyuma
B) Başarma
C) Acından kaçınma
D) Susama
E) Enerji harcama

27. Bukalemun bulunduğu ortama göre renk değiştiren bir hayvandır. Beyaz kar üzerinde bembeyaz olabilirken, siyah bir kumaş üzerinde siyah olabilmektedir.

Bukalemunun bu durumu aşağıda verilen algının özelliklerinden hangisinin etkisini ortadan kaldırmaktadır?

A) Devamlılık
B) Tamamlama
C) Benzerlik
D) Yakınlık-uzaklık
E) Şekil-zemin ilişkisi

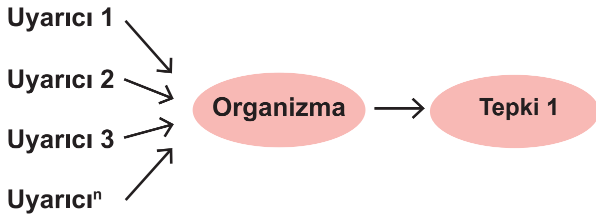
28. Düzenli sosyal ilişkisi olduğu, sık sık görüştüğü arkadaşlarına karşı iyi davranan Şevket Bey, ilişkileri bozulduğunda davranışlarını da değiştirmiş, arkadaşları ile karşılaştığında onları görmemezlikten gelmiştir.

Bu örnek, algının üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisini vurgulamaktadır?

A) Uyarıcı kaynaklı faktörlerin
B)Duyguların
C) Fizyolojik etkilerin
D) Kişiliğin
E) Beklentilerin

29. Davranış, organizmanın içsel ve dışsal uyarıcılara karşı gösterdiği tepkidir.

Uyarıcı - Tepki Şeması

Verilen şema uyarıcı-tepki ilişkisi bağlamında değerlendirildiğinde aşağıdaki yorumlardan hangisi doğrudur?

A) Aynı uyarıcı farklı organizmalarda farklı tepkilerin ortaya çıkmasına sebep olur.
B) Aynı organizma aynı uyarıcıya farklı durumlarda farklı tepkiler gösterebilir.
C) Farklı uyarıcılar aynı organizmada farklı tepkilere neden olabilir.
D) Farklı uyarıcılar aynı organizmada aynı tepkiyi oluşturabilir.
E) Aynı organizma aynı uyarıcılara belli bir süre maruz kaldığında tepki vermeyebilir.

30. Bilişsel gelişim üzerinde çalışma yapan Jean Piaget, düşünme, anlama, problem çözme gibi zihinsel süreçlerin gelişiminin dört evreden geçtiğini ifade eder. Bu dönemlerden 2-7 yaş arasını kapsayan işlem öncesi dönemde çocuk, başkalarının bakış açılarını kavramakta güçlük çeker, dünyayı sadece kendi bakış açısından görür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi işlem öncesi döneme ait bir özellik olamaz?

A) Benmerkezci düşünme biçimi egemendir.
B) Olgulara tek yönlü bir bakış açısı ile bakar.
C) İstekleri hemen yerine getirilmezse kızıp bağırabilir.
D) Somut olduğu sürece karmaşık problemleri çözebilir.
E) Olayların ve nesnelerin görünüşlerine göre akıl yürütür.

31.

Gelişim Görevleri	Gelişim Dönemleri
Kişisel değerlerine uygun bir yaşam felsefesi kurar.	....
Anne babadan bağımsız hareket etmeye başlar.	....
Azalmış olan bilişsel ve fiziki gücünü anlar ve kabullenir.	....
Toplumsal olaylara, değerlere ve politikaya ilgisi artar.	....

Tablodaki gelişim görevleri değerlendirildiğinde, aşağıdaki gelişim dönemlerinden hangisine bir örnek bulunmamaktadır?

A) Yaşlılık dönemi
B) Yetişkinlik dönemi
C) Ergenlik dönemi
D) Çocukluk dönemi
E) Yenidoğan dönemi

32. Alışma, şiddetinde ve özelliğinde bir değişiklik olmadığı hâlde uyarıcının etkisinin bir süre sonra azalması ve kaybolmasıdır.Alışmanın psikolojik boyutu duyarsızlaşmadır. Duyarsızlaşma, sık karşılaşılan uyarıcıya gösterilen duygusal tepkinin azalmasıdır.
Buna göre;

I. Ders çalışırken dışarıdan gelen trafik gürültüsü bir süre sonra fark edilmez.

II. Balıkçının önünden geçen insanlar balık kokusunu alırken balıkçı bu kokuyu almaz.

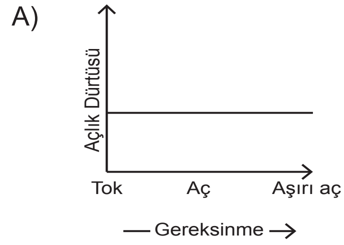
III. İlk defa doğum yaptıran bir ebe çok heyecanlanır ancak aynı tecrübeyi yaşadıkça artık o ilk heyecanı duymaz.

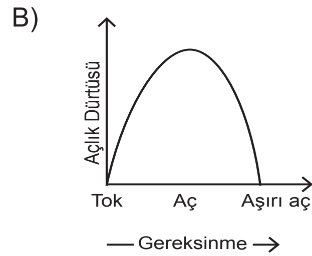
hangileri alışmaya örnek olabilir?

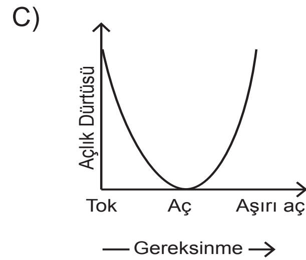
A) Yalnız II. B) Yalnız III. C) I ve II.
D) II ve III. E) I, II ve III.

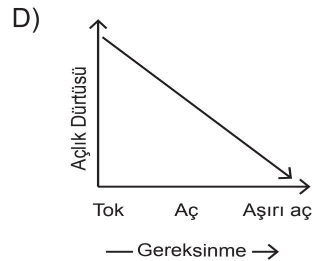
33. Açlık gereksinmesi ile açlık dürtüsü arasındaki ilişki doğrusal bir ilişki değildir. Belirli bir açlık süresinden sonra gereksinme hâlen artarken, açlık dürtüsü azalır; hatta bir süre sonra tamamen ortadan kalkar.

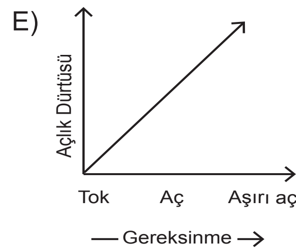
Buna göre gereksinme ile açlık dürtüsü arasındaki ilişkinin grafiği aşağıdakilerden hangisidir?

A)

B)

C)

D)

E)

34.

Duyum, bir duyu organının uyarılmasıyla meydana gelen basit bir olaydır. Algının meydana gelmesi için duyumun olması gerekir yani duyum olmadan algı gerçekleşmez. Duyumların beyin tarafından yorumlanıp anlamlandırılması sürecine algılama, ortaya çıkan ürüne ise algı denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi algılama sürecine yönelik farklı bir aşamayı örneklendirmektedir?

A) Ayşe'nin bir nesneyi görüp onun içinde balık olan bir fanus olduğunu anlaması
B) Fatih'in işittiği sesin, contası bozuk musluktan gelen su damlaması olduğunu anlaması
C) Sibel'in denize girdiğinde ayağına temas eden nesnenin deniz kabuğu olduğunu fark etmesi
D) Suna'nın yan odadan gelen bir ses duyması
E) Murat'ın arka bahçeden gelen hoş kokunun yağmur sonrası toprak kokusu olduğuna kanaat getirmesi

35.

Organizmanın bir ihtiyaçtan kaynaklanan dürtü ve güdünün etkisiyle amaca yönelik davranışta bulunmasına güdülenme (motivasyon) denir. Güdülenme, davranışa enerji ve yön verir. Organizma, amaca ulaştıktan sonra rahatlar ve başka bir ihtiyaç ortaya çıkıncaya kadar motivasyonu biter.

Bu metne göre güdülenmiş davranışın özellikleri ile ilgili aşağıdaki işaretlemelerden hangisi doğrudur?

	Güdülenmiş davranış daha seçicidir	Güdülenmiş davranış daha az seçicidir	Güdülenmiş davranış daha yorucudur	Güdülenmiş davranış daha az yorucudur	Güdülenmiş davranış daha etkindir
A)	✓			✓	✓
B)		✓	✓		
C)	✓		✓		✓
D)		✓		✓	
E)		✓			✓

36. Kendi duygularını tanıyan, anlamlandıran, irdeleyen ve kabullenen insan duygularını istenilen yönde değiştirip kontrol edebilir. Ayrıca duyguların aynı zamanda işlevsel olduğu da unutulmamalıdır. Örneğin üzerine doğru gelen bir arabadan korkması insanın kaçma tepkisi vermesine neden olur. Yani korku duygusu, insanı tehlikelerden koruma ve insanın hayatta kalmasını sağlama işlevine de sahiptir.

Parçadan yola çıkılarak aşağıdaki yargılardan hangisine kesinlikle ulaşılamaz?

A) Korku, kaygı gibi duygular onu kontrol altında tuttuğumuz sürece önemli bir müttefiktir.

B) Duygular, kişinin eyleme geçebilmesi için ihtiyaç duyduğu enerjiyi temin ederler.

C) Duygular, olaylarla bireylerin bunlara karşı gösterdikleri tepkilerden bağımsız olarak şekillenir.

D) Duygular biyolojik sistemi belli bir şekilde davranmaya hazır tutarlar.

E) Duygular nelere yaklaşıp, nelerden uzaklaşacağımızı belirleyen güdüleyici durumlardır.

37. Satranç öğrencisi Mert 190 cm boyundadır. Turnuvada rakibi olan öğrenci ise 150 cm boylarındadır. Mert rakibine oranla çok güçlü olmasına karşın rakibini küçümsemiş ve onun hamlelerini göremeyerek kısa bir zamanda mat olmuştur. Bunu gören öğretmeni Mert'e müsabakada kendinden daha zayıf bir rakibe neden yenildiğini anlatmıştır.

Buna göre Mert'in yenilmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Stresler başarıyı etkiler.

B) Zayıf motiv enerjiyi ve dikkati azaltır.

C) Çaresizlik kişiyi hedeften uzaklaştırır.

D) Olumsuz deneyimler kaybetme riskini artırır.

E) Güdülenmiş davranış daha yorucudur.

38. Organizma uyumunu değişen durumlara karşı koruma eğilimindedir. Bu nedenle aşırı ve yetersiz uyarılma sonucu ortaya çıkan dengesizlik durumunu otomatik olarak ortadan kaldırır ve bu şekilde varlığını sürdürür.

Buna göre aşağıdaki örneklerden hangisinin yönü diğerlerinden farklıdır?

A) Uzun gemi yolculukları yapan kişinin durumu

B) Yüksek sesli müzik dinlenen ortamda bulunan kişinin durumu

C) Yüksek güneş ışığına maruz kalan kişinin durumu

D) Sürekli dişi ağrıyan birinin durumu

E) Çok kalabalık bir ortamda uzun süre bulunmak zorunda olan kişinin durumu

PSİKOLOJİ
CEVAP ANAHTARI

1. Ünite	2. Ünite	2. Ünite
1. A	1. C	32. C
2. C	2. B	33. B
3. E	3. D	34. D
4. B	4. E	35. C
5. B	5. E	36. C
6. A	6. C	37. B
7. D	7. A	38. A
8. B	8. B	
9. E	9. B	
10. B	10. C	
11. D	11. E	
12. D	12. E	
13. D	13. A	
14. E	14. D	
15. E	15. C	
16. E	16. B	
17. C	17. B	
18. D	18. A	
19. E	19. D	
20. D	20. B	
21. C	21. D	
22. C	22. E	
23. E	23. A	
24. C	24. B	
25. D	25. D	
	26. B	
	27. E	
	28. B	
	29. D	
	30. D	
	31. E	

ORTAÖĞRETİM SOSYOLOJİ

1. Ünite

1. Durkheim ''İntihar'' adlı çalışmasında, intiharla ilgili olayları tek tek incelemiş, hangi şartlarda intiharların arttığını ya da azaltığını araştırmıştır. Sonuçta intihar olgusu ile ilgili genel bir yargıya ulaşmıştır.

Durkheim bu çalışmasında aşağıdaki yöntemlerden hangisini kullanmıştır?

A) Analiz
B) Tümdengelim
C) Tümevarım
D) Sosyometri
E) Monografi

2.

TOPLUMSAL YAŞAM BULMACASI

Toplumsal yaşam bir bulmaca gibidir. Bir yandan, neredeyse hepimiz toplum içinde yaşamayı ve diğer insanlarla ilişki kurmayı gayet iyi bir biçimde başarıyoruz. Diğer yandan da sık sık hatalar ya da yanlış anlaşılmalar ortaya çıkabiliyor ancak toplumsal ilişkiler bir şekilde devam ediyor. Hepimiz toplumsal ilişkilerde bazı çerçevelerin belirlenmiş olduğunun farkındayız. Söz konusu çerçeveler arasında yasalar ve kurallar olduğu kadar, toplumsal değerler ve gelenekler de yer almaktadır. Bu kural ve değerler net olmadığından zaman zaman karmaşa ortaya çıkabilmektedir.

Bu parçada yazarın toplumsal yaşamı, bulmacaya benzetmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Toplumsal yapının ilişkilerden bağımsız olmaması
B) Toplumsal yaşam kurallarının kolaylıkla tespit edilememesi
C) Toplumsal yapının indirgemeci bir bakışla açıklanamaması
D) Toplumsal ilişkilerde sorunların ortaya çıkmaması
E) Toplumsal değerleri dikkate alarak bir yaşam tarzının belirlenmemesi

3. Toplumsal yapı her zaman sağlam bir mozaik görüntüsüne sahip olmayabilir. Çatışmalar; acılara ve güvensizliklere sebep olan toplumsal sorunları ortaya çıkarabilir. Hızlı bir toplumsal değişim sonrası bireyler, günlük ilişkiler düzeyinde en iyi sonuca ulaşmak için nasıl davranmaları gerektiğini bilmeyebilir. Sosyologlar ise tüm bu sıkıntıları ortadan kaldırmayabilir ama hiç değilse sağladığı daha iyi bir enformasyon ile toplumu anlamada bütüncül bir anlayış kazandırabilirler.

Yalnızca bu parçadan hareketle sosyologlar ile ilgili çıkarılabilecek en doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplumdaki çatışma ve sorunları çözen kişidir.
B) Doğru davranış biçimini ortaya koyarak bilinmeyenleri bilinir kılar.
C) Toplumsal incelemelerde olandan çok olması gerekeni bildirir.
D) Toplumsal yapıda meydana gelen değişmeleri öngören bilim insanıdır.
E) Toplumsal yapıyı açıklayarak betimleyen kişidir.

4. Sosyolojide toplumsal olayların açıklanmasında “indirgemeci” ve “bütüncü” olmak üzere iki yaklaşım vardır. Aşağıda 1789 Fransız Devrimi’nin söz konusu yaklaşımlara göre nedenleri verilmiştir.

İndirgemeci Yaklaşım	Bütüncü Yaklaşım
✔ Halkın krallık rejiminde ezilmesi ✔ Mutlakiyet yönetimi	✔ Halkın sürekli çalışıp ezilirken dönemin Fransa’sında soylular ve rahiplerin geniş imtiyazlara sahip olması ✔ Sürekli artan vergiler ✔ Dönemin aydınlarının demokrasi fikirlerinin etkisi

Buna göre bütüncü yaklaşımın indirgemeci yaklaşımdan farkı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ekonomik etkeni siyasi etkenden öncelikli tutması
B) Toplumsal olayları toplumun bütününden bağımsız olarak ele alması
C) Toplumsal olayları siyasi etkeni temele alarak açıklaması
D) Açıklamalarında ekonomik, siyasi, ahlaki, dini vb. etkenleri dikkate almaması
E) Toplumsal olayların nedenini birden fazla etkene bağlı olarak açıklaması

5. İnsanların oluşturduğu gruplar; amaç ve beklentilerine göre farklılık gösterir. Sosyolojide toplumsal gruplar en temel hâliyle birincil ve ikincil toplumsal gruplar olarak ikiye ayrılır.

1. Grup

2. Grup

Buna göre yukarıda verilen toplumsal gruplarla ilgili;

I. 1. grup nispeten geçici ve resmi bir gruptur.

II. 2. grup üyeleri birbirleriyle belirli çıkar ve aktiviteleri açısından ilişki kurar.

III. 1. grupta üyelerin sosyalleşme sürecine katkı sağlanır.

hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

6. Tümdengelim, genel bir ilkeden hareketle özel olayları açıklama yoludur. Bu yolla zihin, genelden özele doğru bir akıl yürütme yapar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi tümdengelim yoluyla akıl yürütmeyi örneklendirir?

A) Bireylerin yaşadığı psikolojik problemler, toplumsal anomiye neden olur.

B) Konya'da gecekondulaşma kentsel dönüşüme neden olmuştur. O hâlde kentsel dönüşüm gecekondulaşmanın sonucudur.

C) İşsizlik problemi depresyona neden olabilir. O hâlde toplumsal sorunlar depresyona neden olabilir.

D) Bütün toplumsal statülerin bir toplumsal rolü vardır. O hâlde annelik statüsünün de toplumsal rolleri vardır.

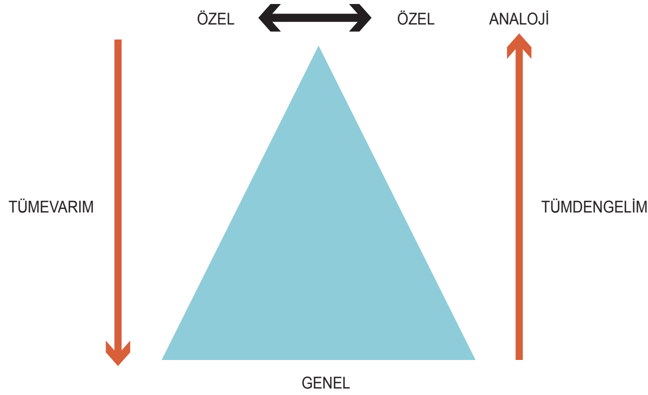
E) Seçil karşıdan karşıya geçmeye çalışan görme engelli bireye yardımcı oldu ve takdir kazandı. O hâlde yardım etmek toplum tarafından takdir edilir.

7. Sosyoloji bölümü 2. sınıf öğrencisi Aslı, antropoloji dersi kapsamında Ankara'nın bir köyünde araştırma yapmaya başlamıştır. Elindeki soru listesine bağlı olarak verileri kayıt altına almakta, fotoğraf makinesi ve video kamerası gibi araç ve gereçlerden yararlanmaktadır. Ayrıca Aslı neyi, nasıl gözlemleyeceğine ve kaydedeceğine kendisi karar vermektedir.

Buna göre Aslı'nın aşağıdaki veri toplama tekniklerinden hangisini kullandığı söylenebilir?

A) Katılımlı gözlem
B) Basit gözlem
C) Sistematik gözlem
D) Örnek olay incelemesi
E) Anket

8. Aşağıda akıl yürütme yollarını ifade eden bir görsele yer verilmiştir:

I. Gözlemlediğim sulu tarımın yapıldığı Elden Köyü'nde, köyden kente göç oranı azdır. Gözlemlediğim sulu tarımın yapıldığı Kaya Köprü Köy'ünde, köyden kente göç oranı azdır. O hâlde sulu tarımın yapıldığı köylerde, köyden kente göç azdır.

II. Toplumsal değişmenin çok hızlı olduğu illerde suç oranı artar. İstanbul'da toplumsal değişme hızı yüksektir. O hâlde İstanbul'da suç oranı da yüksektir.

Verilen örnekler sırasıyla aşağıdaki akıl yürütme yollarından hangisine karşılık gelir?

	I.		**II.**
A)	Tümevarım	-	Tümdengelim
B)	Tümdengelim	-	Tümevarım
C)	Tümevarım	-	Analoji
D)	Analoji	-	Tümdengelim
E)	Tümdengelim	-	Analoji

9. Toplumsal ilişkiler; kişisel, kültürel, ekonomik ya da siyasal nitelikte olabilir. Her gün evde, iş yerinde, alışveriş merkezlerinde, yolculuklarda, dernekte, lokantada, sendikada farklı ilişkiler kurarız. Çok sayıda ve farklı türdeki bu toplumsal ilişkiler esnasında, karşılıklı etkileşimlerle ortaklaşa yapılan davranış kalıpları oluşur. Bu davranış kalıpları bireylerin üzerinde baskı kurarak, onları ortak davranışlara yöneltir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Toplumsal ilişkiler farklı alanlarda ve sayıda olabilir.
B) Bireyler nerede ve nasıl davranacaklarını toplumsal ilişkiler sonucu öğrenir.
C) Toplumsal ilişkiler belirli davranış kalıpları ortaya çıkarır.
D) Toplumsal ilişkiler gerçekleştiği gruptaki üyelerin karşılıklı etkileşimine dayanır.
E) Birey katıldığı grupların davranış kalıplarına uygun hareket etmediğinde dışlanabilir.

10. Sosyolojinin bağımsız bir bilim dalı olmasında etkili olan toplumbilimcilerden biri olan Auguste Comte, tarihi bir ilerleme süreci olarak görür. Onun "Üç Hâl Kanunu" denilen kuramına göre toplumlar üç aşamadan geçerler. Birinci aşama olan teolojik aşamada insanlar, olayların nedenini doğaüstü birtakım varlıklarda aramışlardır. İkinci aşama olan metafizik aşamada doğaüstü etmenlerin yerini soyut birtakım kuvvetler alır. Son aşama olan pozitif aşamada ise olaylar bilimsel yasalarla ifade edilmeye çalışılır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi "pozitif aşama" **için yanlış bir yargıdır?**

A) İşin örgütlenmesi ve işe bağlılık ön plandadır.
B) Sanayiciler, girişimciler etkin rol alır.
C) Bilim insanlarının düşünce biçimidir.
D) Dinin bilimsel alanda yol göstericiliği ön plandadır.
E) İnsanlar doğal kaynakları daha akılcı kullanmaya çalışırlar.

11. Tabloda toplumsal olgu ve toplumsal olay kavramlarına örnekler verilmiştir.

Toplumsal Olgu	Toplumsal Olay
Evlenme	2017 yılında Türkiye'de evlenme sayısı bir önceki yıla göre %4,2 azalmıştır.
Göç	TÜİK'in uluslararası göç istatistiklerine göre 2018 yılında Türkiye'de İstanbul ili en çok göç alan il olmuştur.
İstihdam	2018 yılı işgücü istatistiklerine göre en yüksek istihdam oranı TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli) bölgesinde olmuştur.

Bu örneklerden hareketle toplumsal olgu kavramı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Kendine özgü özelliklere sahiptir ve tekrarlanamaz.
B) Somut bilgiler içerir.
C) Uzun sürede meydana gelir, süreklilik gösterir.
D) Yeri ve zamanı bellidir.
E) Başlangıç ve bitiş süresi bellidir.

Aşağıdaki metinden yola çıkarak 12. ve 13. soruları cevaplayınız.

AĞAKÖY MONOGRAFİSİ

Bursa ili Gürsu ilçesine bağlı Ağaköy, sahip olduğu tarımsal üretim potansiyelini kooperatifleşme yoluyla sanayiye ve hizmet sektörüne yöneltmiş, böylece refah düzeyi oldukça yüksek yerleşim merkezlerinden biri konumuna gelmiştir.

Ağaköy, 2000 yılı Nüfus Tespit sonuçlarına göre 160 haneli olup, köy nüfusu 926'dır. Köydeki 122 tarım işletmesinin toplam arazi varlığı 3300 dönümdür. Bunun %78.3'ü tarıma elverişli arazi niteliğindedir. Köy alet ve makine açısından da oldukça gelişmiştir. Köy halkının yaklaşık %90'ı okuma yazma bilmektedir. Ayrıca kültür düzeyi yüksek, gelenek ve göreneklere bağlı, çalışkan, disiplinli ve bilinçli bir toplumsal yapı söz konusudur. Yardımlaşma, birbirleriyle pozitif diyalog kurma gibi duygular gelişmiştir. Bunda köy halkının 1958 yılında kurduğu Ağaköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nin büyük etkisi vardır. Köy halkının tamamının kooperatife ortak olması dolayısıyla, işbirliği doğrultusunda ortak başarılara ulaşılması sağlanmıştır. Köy halkının ortalama yıllık gelirinin yaklaşık 5000 dolar olduğu tahmin edilmektedir.

12. Parçadan hareketle Ağaköy hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Tarım işletmesine ait arazinin yarısından fazlası tarıma elverişlidir.
B) Kooperatifin kurulması işbirliği ve yardımlaşmayı artırmıştır.
C) Kooperatifleşmek sanayi ve hizmet sektörüne yönelmeyi sağlamıştır.
D) Köy halkının yükseköğrenime devam etme oranı yüksektir.
E) Köy halkı gelenek ve göreneklere bağlı, çalışkan ve disiplinlidir.

13. Parçadan yola çıkılarak monografi yönteminin, aşağıdakilerden hangisi hakkında bilgi verdiği söylenemez?

A) Eğitim ve kültür düzeyleri
B) Aile içinde yaşanan olayların değişkenlik dereceleri
C) Toplumsal yapı özellikleri
D) Ekonomik faaliyetlerin türü ve yıllık gelirleri
E) Kültürel değerlerin, gelenek ve göreneklerin etkisi

14. Sosyoloji, hayatımızda var olan sosyal gerçekleri, sosyal olay ve olguları, insanların meydana getirdiği grupları, grupların davranışlarını ve sosyal kurumları olduğu gibi inceleyen pozitif bir bilim dalıdır. Bir başka ifadeyle, sosyoloji birtakım varsayımlardan çok; var olan gerçekleri ortaya koymaya çalışan, sosyal gerçeğe eğilen bir ilimdir.

Bu parçada öncelikle sosyolojinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Toplumu bir bütün olarak inceler.
B) Toplumda meydana gelen değişim ve gelişim süreçlerini inceler.
C) Benzer sosyal olayları inceleyerek ortak noktaları tespit eder.
D) Olması gerekeni değil var olanı inceler.
E) Bilimsel araştırma ve inceleme teknikleri kullanır.

15. İlk sosyolojik analizler, nelerin neden değiştiğini ortaya koymaya ve gelecekte toplum yapısının nasıl olacağını tahmin etmeye çalışan analizlerdir. Bir yandan yaşanan bu değişimler karşısında insanların toplumsal yaşamla ilişkili sordukları ve yanıtlayamadıkları sorular, diğer yandan bilimsel devrimle birlikte doğa bilimlerindeki gelişmeler ve bilimsel yöntemin yaygınlaşması, bu sorulara bilimsel yöntemle cevap bulunabileceği düşüncesini doğurmuştur. Doğa bilimleri, sorduğu sorulara tekrarlı gözlemlerle, dikkatli tanımlamalarla, muhtemel açıklamalar içeren teorilerin geliştirilmesi ve bu teorilerin sınanması yoluyla cevaplar bulmakta, doğal olguları açıklamakta ve geleceğe yönelik tahminlerde bulunmaktadır. Yaşanan kaos ortamında sosyolojinin öncüleri toplumun bütünüyle ilgili sorulara cevap bulmak için doğa bilimlerinin kullandığı yöntemlerin kullanılabileceğini düşünmüşler, böylece yaşanan bu büyük toplumsal dönüşümlerin oluşturduğu soruların bilimsel yöntem kullanılarak cevaplanması çabası, bilim olarak sosyolojiyi doğurmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sosyolojinin ortaya çıkışına dayanak oluşturmaz?

A) Toplumsal sorunlara bilimsel yollardan çözüm aranması
B) Toplumsal yapının bütünsel olarak incelemesi
C) Toplumsal olayların analizi ve toplumu istikrara kavuşturma arzusu
D) Toplumsal sorunların çözümde doğa bilimlerin yetersiz kalması
E) Toplumsal değişimin nedenlerinin açıklanmasının gereklilik oluşturması

16. Araştırmalara göre yeni bir müşteri kazanmak, mevcut bir müşteriyi elde tutmaktan beş kat daha fazla maliyetlidir. Müşterileriniz hizmetlerinizden mutlu değilse başka bir yere gidebilirler. Üstelik bundan haberiniz bile olmayabilir. Daha da kötüsü, olumsuz deneyimlerini arkadaşlarına ve ailelerine anlatabilir, bu şekilde size daha da fazla ticari kayıp getirirler. Müşterilerin düşünceleri, büyük ya da küçük tüm işletmeler için değerlidir. Müşterilerin geri bildirimi, bir işletme için başarıyla başarısızlık arasındaki farkı oluşturur. Satış veya benzeri bir işlemden sonra, ürün hattınız, hizmetleriniz, marka tanınırlığınız gibi konular hakkında müşterilerinizin fikirlerini öğrenin. Tüketicilerinizin şirketiniz veya kuruluşunuzla ilgili deneyimleri hakkında bilgi edindiğinizde, gelecekte onları sadık müşteriler hâline getirecek, üstün müşteri hizmetlerini ve ürünleri sunmak için kendinizi daha iyi bir konuma yükseltmiş olacaksınız.

Böyle bir çalışmada;

I. Tarama araştırması; geniş grupları kapsayan bir araştırmadır ve en önemli türünü kamuoyu araştırmaları oluşturur. Bu araştırmalarda çoğunlukla anket (soru kâğıdı) ve görüşme tekniği kullanılır.

II. Alan çalışması; belirli bir olayın çok boyutlu olarak derinlemesine incelenmesidir. En önemli türünü monografi çalışmaları oluşturur.

III. Belgelere dayalı araştırma; yazılı belgeler, istatistiki belgeler ve günlük yaşamın parçası olan her türlü belgenin (sanat eserleri, fotoğraflar, ses kayıtları) kullanılarak bir konunun araştırılmasıdır.

verilen araştırma türlerinden hangileri kullanılmalıdır?

A) Yalnız I.
B) Yalnız II.
C) I ve II.
D) II ve III.
E) I, II. ve III.

17. Kendisi Osmanlı hanedanlığının bir üyesi olan Prens Sabahattin, Batı Avrupa'da gelişen sosyoloji bilimini yakından takip etmiş ve Osmanlı Devleti'nin çöküşten kurtuluşunun, toplumsal yapının âdemi merkeziyetçi bir yapıya dönüşmesinden geçtiğini savunmuştur.

Bu açıklamadan hareketle Prens Sabahattin hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Siyasete ilgi duymuştur.
B) Mevcut toplumsal yapının değişmesi gerektiğini söylemiştir.
C) Batı'da gelişen sosyolojik yaklaşımı aynen aktarmıştır.
D) Sosyoloji bilimindeki gelişmeleri takip etmiştir.
E) Yaşadığı dönemin sorunlarına çözüm aramıştır.

18. **SERÇİLER KÖYÜ'NÜN SOSYO-KÜLTÜREL MONOGRAFİSİ**

Bu çalışma, Çanakkale merkez ilçesine bağlı Serçiler Köyü'nde aile kurumunun geçirmekte olduğu yapısal ve işlevsel değişimleri saptamayı amaçlamaktadır. Aile kurumu ise evlenme biçimleri ve sözleşmeleri, aile büyüklüğü, çocuk sayısı, aile içindeki otorite dağılımı değişkenleri altında incelenmiştir. Sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan büyük ticaret merkezleriyle bağlantısı zayıf düzeyde bulunan ve şehir merkezine göç veren Serçiler Köyü'nde, aile kurumuna ilişkin değişim sürecinin yavaş olarak gerçekleşmekte olduğu görülmüştür.

Metinde verilen örnek monografi çalışması ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Sınırları belirlenmiş bir grup belli bir yönü ile derinlemesine incelenmiştir.
B) Grubun özel bir yönü çeşitli açılardan etkileşimi ile ele alınmıştır.
C) Grup bireylerinin birbirleriyle olan ilişkileri ve duygusal yönleri incelenmiştir.
D) Grup, içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik çevre ile birlikte incelenmiştir.
E) Aile kurumundaki değişim, çeşitli faktörlerin etkisi açısından araştırılmıştır.

19. Toplumsal olay yeri ve zamanı belli olan, toplumsal ilişkiler sonucunda ortaya çıkan tek tek değişmelerdir. Toplumsal olgu ise aynı türden olayların sürekliliğinden yola çıkarak elde edilen soyut bir kavramdır. Belirli bir yeri ve zamanı yoktur.

Buna göre toplumsal olay ve olgu kavramlarına;

I. Sanayileşme
II. 1915 Çanakkale Savaşı
III. Yerel seçimler
IV. 1999 Marmara Depremi
V. Kenan ile Ebru'nun 26 Mart 2020'de evlenmesi

hangileri sırasıyla uygun örnektir?

A) I ve III.
B) II ve III.
C) II ve V.
D) III ve IV.
E) IV ve V.

20. Her sosyolojik araştırmanın, bilimsel yöntemin temel ilkeleriyle bütünleşmesi gerekir. Bu da bilimsel yöntemin temel ilkeleri olan ön kabuller ile olur. Bu ilkeler; nedensellik, nesnellik, somutluk, bilmediğini varsayma, konuların sınırlandırılması, toplumsal olguların değişebilirliğidir.

Buna göre;

I. köyden kente göç olgusunu araştıran bir sosyoloğun, bu duruma yol açan köy yerleşimlerindeki işsizliği de incelemesi gerekliliği,

II. toplumdaki köy düğünlerini araştıran bir araştırmacının, kendi yaşadığı yöreden farklı yerlerdeki düğünleri değerlendirirken öznel değerlendirmelerden uzak araştırma yapması gerekliliği,

III. sağlık sektöründe yaşanan sorunlar üzerine araştırma yürüten bir sosyoloğun, sektördeki hangi alanda yaşanan sorunları ele alacağını belirleme zorunluluğu

ifadeleri sırasıyla açıklamada verilen ilkelerden hangisine örnek olabilir?

	I.	II.	III.
A)	Nesnellik	Somutluk	Konunun sınırlandırılması
B)	Konunun sınırlandırılması	Nesnellik	Toplumsal olguların değişebilirliği
C)	Nedensellik	Nesnellik	Konunun sınırlandırılması
D)	Somutluk	Konunun sınırlandırılması	Nedensellik
E)	Bilmediğini varsayma	Nedensellik	Toplumsal olguların değişebilirliği

21. Metin Öğretmen sosyal bilgiler dersine girdiği 8-A sınıfı öğrencileri arasındaki ilişkiyi ve etkileşimi anlamak için bir form dağıtır. Formdaki bazı sorular şöyledir:

- Sınıftaki hangi arkadaşınız/arkadaşlarınızla birlikte ders çalışmak istersiniz?
- Sinemaya bir film izlemeye gidecek olsanız hangi arkadaşınızı/arkadaşlarınızı tercih edersiniz?

Buna göre Metin Öğretmen öğrencileri arasındaki ilişkiyi anlamak için aşağıdaki veri toplama tekniklerinden hangisini kullanmıştır?

A) Monografi
B) Olay incelemesi
C) İstatistik
D) Sosyometri
E) Anket

ORTAÖĞRETİM SOSYOLOJİ

2. Ünite

1. İtalyan bir aşçı olan Danilo çok leziz yemekler yapmakta ve dünya çapında kendini tanıtmak istemektedir. Bu amaçla İstanbul'a gelir ve hünerlerini çeşitli yerlerde sergilemeye başlar. Restoran ve otellerde yemekler yapar, televizyon programlarına katılır. Zamanla güzel bir Türk kızına aşık olur ve onunla hayatını birleştirmeye karar verir. İşte Danilo'nun hayatı bu noktadan itibaren çok değişir. Artık o, toplumun tüm kurallarını sıfırdan öğrenmesi gereken bir çocuk gibidir. Eşi Danilo'ya toplum içinde nasıl davranması gerektiğini, toplum ritüellerini, yeme içme alışkanlıklarını anlatır ve Danilo Türk toplumunun genel özelliklerini yaşaya yaşaya öğrenme sürecine girer.

Buna göre Danilo'nun yaşadıkları, sosyolojide aşağıdaki süreçlerden hangisi ile ifade edilir?

A) Sosyalleşme
B) Bireyselleşme
C) Değer oluşturma
D) Rol edinme
E) Öğrenme

2. Dürüstlük bir değerdir. "Öğrenciler sınavlarda kopya çekmemelidir." kuralı ise dürüstlük değerini korumak için ortaya çıkmış normlardan biridir.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Normlar, değerlerin belirleyicisidir.
B) Kopya çekmek ceza gerektiren bir normdur.
C) Normlar değerleri hayatın içinde var kılar.
D) Değerler normların belirleyicisi olabilir.
E) Normlar değerlerin somutlaşmış biçimidir.

3. Tıp öğrencisi olan Seçil, final sınavlarının yaklaşması ve yoğun bir eğitim alması sebebiyle bayramda memleketine gidemeyeceğini ailesine bildirir. Anne babası da duruma en çok dedesinin üzüleceğini, yıllardır anne babalarından öğrendikleri şekli ile bayramlarda büyükleri ile birlik ve beraberlik içinde olduklarını iletirler. Ama yine de Seçil'in kararını eğitiminden geri kalmaması için uygun karşılarlar.

Bu örnek olaydan hareketle değerler ile ilgili;

I. Değişime açıktırlar.
II. Süreklidirler.
III. Toplumsaldırlar.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I.
B) I ve II.
C) I ve III.
D) II ve III.
E) I, II ve III.

4. Toplumsallaşma kavramı bireysel ve psişik bir boyutu olan kavramdır. Her bilinçli birey içerisinde yaşadığı dünyaya alışır. Bu süreç bireyin bebekliğinden yaşlılığına kadar içerisinde bulunduğu çevreye uyumunu sağlayacak yetileri öğrenmesi ve onlara önem vermesi ile ilgilidir. Bu nedenle toplumsallaşmanın bu boyutu ile psikoloji de ilgilenmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi parçadaki toplumsallaşma tanımı ile <u>ilişkilendirilemez</u>?

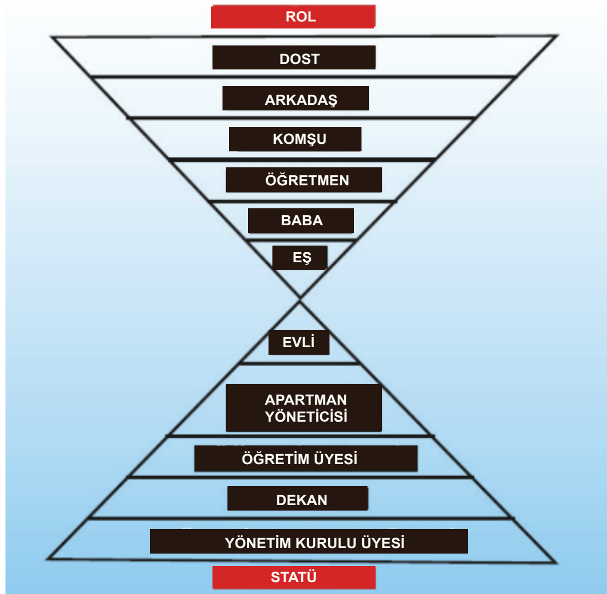
A) Birbirleriyle ilişkide bulunan bireylerde sosyal mizacın ya da karakterin gelişimidir.
B) Grupların ve bireylerin, grup birliğinin sürekliliğini sağladıkları ilişkilerin oluşum sürecidir.
C) Toplumun veya grupların kişinin davranışlarını sınırlandırması yoluyla normları benimsemesinin sağlanmasıdır.
D) Bireylerin ait oldukları grupların uygun rollerini ve statülerini öğrenme ve özümseme yoluyla toplumun üyeleriyle bütünleşmesidir.
E) Toplumun değer yargılarını, normlarını, gelenek ve göreneklerini öğrenme sürecidir.

5. Bir bireye ya da kümeye başka birey ya da kümelerle ilişkilerinde üstünlük sağlayan duruma sosyal saygınlık denir. Birey bu saygınlığı ya statüsü nedeniyle elde eder ya da kişisel özellikleriyle kazanır. İlkine statüsel saygınlık, ikincisine kişisel saygınlık adı verilir. Statüsel saygınlık, statü bittiği zaman biter. Oysa kişisel saygınlık süreklidir.

Parçada ifade edilen her iki kavramla aşağıdaki örneklerden hangisi <u>ilişkilendirilemez</u>?

A) Doktor olan bir bireyin başarılı çalışmalarından dolayı diğer meslektaşlarına oranla daha aranılır olması
B) Bir belediye başkanın, sadece başkanlık görevinden dolayı değil aynı zamanda iyi bir insan olduğundan da saygı görmesi
C) Bir öğrencinin sınıfın en başarılısı olduğu için tüm öğretmenler ve arkadaşları tarafından takdir edilmesi
D) Bir gencin, ailenin yükseköğrenim gören tek çocuğu olduğu için akrabalar arasında örnek gösterilmesi
E) Bir doktorun kendi çocuğunu ameliyat etmek durumunda kalması

6. Statü ve rol kavramları üst üste kapanan ve örtüşen kavramlar olarak düşünülebilir. Örneğin evli olmak eş rolünü yerine getirmeyi gerektiren bir statüdür.

Buna göre rol ve statü kavramları ile ilgili;

I. Bireyin statüsüne uygun davranışlara “rol” denir.
II. Roller statüye sahip bireyin tutum ve davranışları üzerinde etkilidir.
III. Aynı anda birden çok statüye sahip olunabilir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

7. Tarım toplumlarında en etkili kurum 'aile' olduğu için kadının statüsünü yükselten en önemli unsur anneliktir. Kadın ancak anne olduğunda bazı konularda söz sahibi olmaya başlar. Bu nedenle tarım toplumlarında kadının anahtar rolü de anneliktir. Fakat sanayileşmiş bir toplumda en etkili kurum 'ekonomi' olduğundan anahtar rol de mesleki konumun gerektirdiği rol olacaktır.

Bu parçada vurgulanmak istenen ana fikir aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Anahtar statüyü belirleyen unsurlardan biri de toplumda en etkili kurumun ne olduğudur.
B) Bir bireyin verilmiş statüleri yanında kazanılmış statüleri de olabilir.
C) Bireyler kendi çabaları sonucunda toplumda etkili olan kuruma göre bir statü elde ederler.
D) Ekonominin ön planda olduğu toplumlarda annelik statüsü anahtar statü olamaz.
E) Her statü beraberinde bazı rolleri yerine getirmeyi gerektirir.

8. Köyden kente ya da bir ülkeden başka bir ülkeye göç eden insanlar, tamamıyla farklı bir kültüre girdikleri için zaman zaman yeni girdikleri kültüre uyum sağlamakta zorlanır. Yeni girdikleri ortam onlardan bir takım davranışlarda bulunmasını isteyebilir; bireyin değerleri o davranışları yapmaya uygun değilse aşırı zorlanabilirler ve toplumsal sapma yaşanabilir.

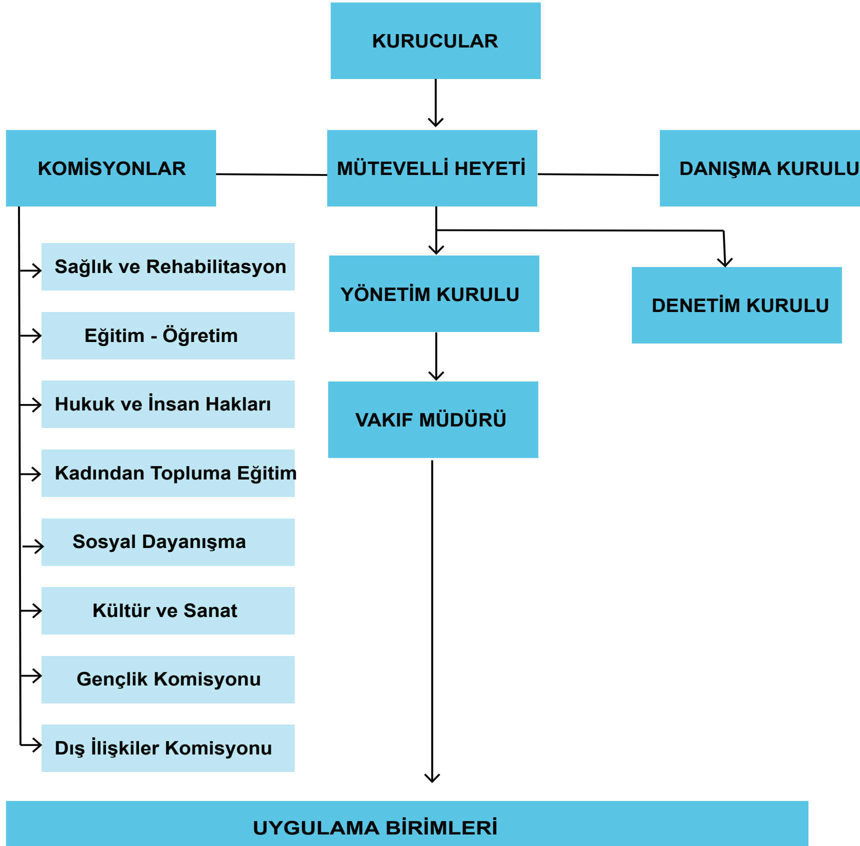
Bu parçadan hareketle toplumsal sapmanın nedenleri arasında;

I. kültürel çatışmaların yaşanması,
II. toplumsal yaptırımların yetersiz olması,
III. çevrenin, kişinin gücünü aşan toplumsal isteklerinin olması

ifadelerinden hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız III. C) I ve II. D) I ve III. E) II ve III.

9. Vakıf, bir hizmetin gelecekte de yapılması için belli şartlarla ve resmî bir yolla ayrılarak bir topluluk veya bir kimse tarafından bırakılan mülk ve paradır. Aşağıda bir vakıf şeması verilmiştir:

Buna göre bir toplumsal grup olarak vakıflarla ilgili;

I. Her grup üyesinin rol ve statüsü vardır.

II. Grup içinde işleyiş belirli normlara bağlıdır.

III. Grup üyelerinin ilişkileri birincil niteliklidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

10.

Bireyin toplumda birçok statüsü ve rolü vardır. Bireyler bazen söz konusu rollerini yerine getirirken zorlanıp çatışma yaşayabilirken; bazen de sahip olduğu roller birbirini destekleyip kolaylaştırabilir. Bu durumlar sosyolojide sırasıyla rol çatışması ve rol pekiştirmesi olarak ifade edilirler. Rol çatışması, bireyin yerine getirdiği rolleri arasındaki uyumsuzluktur. Rol pekişmesi ise bireyin yerine getirdiği rollerin birbirini desteklemesidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir kavramı örneklendirmektedir?

A) Bir tezgâhtarın hemşehrileriyle birlikte kurdukları derneğin yapılacak olan kurul toplantısına mali işler sorumlusu olarak katılması

B) Kendi çocuğunun öğretmeni olan bir annenin, evde çocuğuna öğretmenmiş gibi davranması

C) Bir subayın aile bireylerine askermiş gibi davranması

D) Bir üniversitede akademisyen olan kişinin ailesine, akademik camiadan arkadaşlarına davrandığı gibi davranması

E) Vekaleten müdürlük yapan bir memurun, bulunduğu statüye uygun rolün gereklerini yerine getirirken bir karar verici olarak davranamaması

11. Bireyler meslek seçerken çoğu zaman seçmeyi düşündükleri mesleklerin toplumun gözündeki saygınlığına dikkat etmektedir. Bu durum yani seçimlerine yön veren faktör mesleki saygınlık olarak da nitelendirilebilir. Fakat bir de, herhangi bir mesleğin uygulamasından kaynaklanan ayrıcalıklı bir durum vardır ki; toplum, o uygulamayı yapan kişiyi yeri doldurulamaz bir konuma taşır.

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sosyal saygınlık mesleki ayrıcalığa dayanır.

B) Bireyin kendi davranışları mesleki saygınlığını belirler.

C) Toplumlar için ayrıcalıklı meslekler değerlidir.

D) Sosyal saygınlık kişisel özelliklerle oluşur.

E) Mesleki saygınlık kişilerden daha önceliklidir.

12. Truman Show filminde Truman adlı kişinin yaşantısı ve etrafında gerçekleşen olayların tümü televizyonda 24 saat kesintisiz olarak izleyicilere sunulmaktadır. Truman'ın hayatı doğduğundan beri bir adada geçmektedir ve ne zaman adanın dışına gitmek için bir plan yapmak istese gerek iş arkadaşları, gerek eşi tarafından gizli mesajlar altında televizyonda engellenmeye çalışılmakta ve yaşadığı yerin en güzel yer olduğu, başka bir yere gitmesine gerek olmadığı ifade edilmektedir. Kurgulanmış olan bir televizyon programında sürekli olarak adayı terketmenin tehlikeleri anlatılmaktadır. Truman hayatı boyunca yönlendirilmekte ve sosyalleşme süreci yönetilmektedir. Çünkü Truman fark etmeden bir televizyon programının realite şovu haline gelmiştir. Senaryo dışında yapmak istediği her davranış, programın yapımcısı Christof'a zarar vereceğinden Truman'ın bütün yaşantısı yapay bir adada kontrol altına alınmıştır.

Bu parçada Truman'ın sosyalleşmesine etki eden unsurların başında aşağıdakilerden hangisi gelir?

A) Seyirciler
B) Medya
C) Aile
D) Arkadaş
E) Meslek

13. Antik Çağ'ın ünlü filozoflarından Aristoteles "İnsan sosyal bir varlıktır." derken sadece yaşamın belirli bir bölümünü kastetmiyordu. İnsan çocukluğunda da, gençliğinde de, yaşlılığında da sosyal bir varlıktır. İnsanlar bir araya gelerek nasıl bir toplum oluşturuyorlarsa, toplum da zamanla bireyleri oluşturur. Bu sosyalleşme sürecinde birey, toplumun kendi kural, davranış ve düşünme biçimlerini yaşam boyu edinmeye devam eder.

Bu parçada sosyalleşme ile ilgili aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Filozoflar tarafından belirlendiği
B) Topluma ait kural ve değerlerin öğrenilme süreci olduğu
C) Bireylerin toplum oluşturma sürecinden ayrı tutulamayacağı
D) Hayat boyu devam eden bir süreç olduğu
E) İnsanın sosyal bir varlık olmasının sonucu olduğu

14. Azra fantastik ve bilim kurgu tarzında senaryolar yazan ünlü bir yazardır. Senaryosunda 20 yaşında Efe isimli bir genç, bilim insanları tarafından dondurularak uyutulur ve aradan 500 yıl geçtikten sonra uyandırılır. Efe'nin fiziksel ve kişisel özellikleri hala 20 yaşında olduğu gibidir. Bilim insanları Efe'nin yeni yaşamına uyum sürecini inceleyerek bir rapor oluşturmaya çalışmaktadır. Oluşturulan raporda Efe'nin bedensel olarak fonksiyonlarını çok güzel bir şekilde yerine getirebildiği ancak toplumun diğer üyeleriyle ilişkilerinde başarılı olamadığı belirtilmiştir. Bunun nedeni ise Efe'nin sosyalleşme sürecinden çok uzak kalmasına bağlanmıştır.

Buna göre Azra'nın senaryosunun aşağıdakilerden hangisine vurgu yaptığı söylenebilir?

A) Toplumun insanın kişiliği üzerindeki etkisine
B) Sosyalleşmenin toplumsal ilişkiler üzerindeki etkilerine
C) Gelecekte toplumsal ilişkilerin bozuk olacağına
D) Bilimsel çalışmaların bireyler üzerindeki etkilerine
E) Gelecekte bilim insanlarının yepyeni insan tipleri üretebileceğine

15. **Dede:** İleride hangi mesleği yapmak istiyorsun Talha?

Talha: Babam gibi öğretmen olmak istiyorum.

Dede: Neden?

Talha: Çünkü mezun ettiği öğrencileri her yerde ona sevgi ve saygısını gösteriyor. Pastaneye gidiyoruz "Canım öğretmenim." diye çay ısmarlıyorlar, hastaneye gidiyoruz "Biricik hocam." diye yol gösteriyorlar. Öğretmenliğin toplumdaki statüsü oldukça yüksek olduğu için ben öğretmen olmak istiyorum.

Dede: Şunu bilmelisin ki Talha, baban hem iyi bir öğretmen hem de iyi bir insan olduğu için toplumda saygı görüyor.

Bu diyalogda Talha'nın "toplumsal statü" **ile karıştırdığı kavram aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Anahtar statü
B) Toplumsal rol
C) Toplumsal saygınlık
D) Toplumsal tabakalaşma
E) Rol çatışması

16. Sosyolojik çalışmalar yapan bir akademisyen, lise öğrencilerine uygulanmak üzere bir anket hazırlamış ve öğrencilerden samimiyetle cevaplamalarını rica etmiştir.

Madde Numarası	Sevgili öğrenciler; aşağıdaki maddeleri toplumda onaylanmayan davranışları ortaya çıkarma derecesi bakımından puanlayınız. Araştırmamıza olan katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1	Uygun olmayan veya başarısız sosyalleşme					
2	Yaptırımların uygulanmaması					
3	Gruba aidiyet duygusunun azalması					
4	Olumsuz davranışları mantığa bürüme					
5	Normların yeteri kadar açık olmaması					
6	Yetersiz ve caydırıcılıktan uzak kurallar					

Anket maddelerine bakıldığında akademisyenin temel probleminin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

A) Sosyal sapmanın nedenleri nelerdir?
B) Toplumda yaşanan rol çatışmalarının nedenleri nelerdir?
C) Toplumun onaylamadığı davranışlar nasıl engellenir?
D) Sosyal sapmayı engellemek için ne tür yaptırımlar uygulanmalıdır?
E) Lise öğrencilerinin sosyalleşme ile ilgili tutumları nedir?

17. Bireyin sosyalleşme süreci dünyaya geldiği andan itibaren başlar. Birey öncelikle ailesinde sevgi, saygı, ait olma, paylaşma ve ortak hareket etmek gibi birçok sosyal süreci öğrenir ve hayatına geçirmeye çalışır. Daha sonra okulda, iş hayatında, arkadaş ortamında ve emeklilik dönemin bu sosyalleşme süreci devam eder.

Bu parçadan hareketle sosyalleşme süreci ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Sosyalleşme başarısı alınan eğitim ile doğru orantılıdır.
B) Emeklilikte sosyalleşemeyen bireyler kendini yalnız hisseder.
C) Sosyalleşme hayat boyu devam eden bir süreçtir.
D) Ait olma aile kurumunda yaşanan sosyalleşme sürecidir.
E) Sosyalleşemeyen bireyler toplum ile sorunlar yaşar.

18. Ahmet: Ben 12. sınıfların futbol takımının kalecisiyim. Okulda sınıflar arası futbol turnuvasında 10. sınıftaki kardeşimin takımı ile turnuvada karşı karşıya oynadık. Maçta rakip takım penaltı vuruşu kazandı. Penaltı vuruşunu kardeşim kullandı. O kadar istekliydi ki gol atmak için… Ama ben de takımımın kazanması için kardeşimin penaltısını kurtarmak zorundaydım. Kardeşimin mutlu olması mı yoksa takımımın kazanması mı? Daha önce bir penaltıyı kurtarmak için bu kadar zorlandığımı hatırlamıyorum.

Ahmet'in yaşadığı bu durum aşağıdakilerden hangisine bir örnek oluşturur?

A) Rol çatışması
B) Verilmiş statü
C) Rol pekişmesi
D) Anahtar statü
E) Kazanılmış statü

19. Anne, baba, çocuk, kardeş, arkadaş, öğretmen, işçi, çiftçi gibi bireyin toplum içinde sahip olduğu birçok statü vardır. Bu statüler ister verilmiş, ister kazanılmış olsun toplum bizden bu statülere uygun davranmamızı ister. Örneğin annenin anne, öğrencinin öğrenci, öğretmenin öğretmen gibi davranması beklenir. İşte o zaman toplumsal saygınlığımız artar.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Toplum verilmiş statüleri, kazanılmış statülerden üstün tutar.
B) Anahtar statü toplumdaki konumumuzu belirler.
C) Bireyin statüsü ile örtüşen rolleri gerçekleştirmesi beklenir.
D) Bireyler aynı statülere sahip olabilirler.
E) Statülerden beklenen roller, toplumdan topluma farklılık gösterir.

20. Resmi normlar: Yasa, tüzük ve yönetmelik gibi yazılı kurallardır. Bu normlara hukuk kuralları da denir. Bu normlara uyulmadığında devletin resmi kurumları müdahale eder.

Resmi olmayan normlar: Bu normlar yazılı değildir. Dinsel ve ahlaki kurallar, gelenek - görenekler, âdetler, resmî olmayan toplumsal normlardır. Bu normlara uyulmadığı zaman birey toplum tarafından kınanır veya dışlanır.

Bu bilgiler doğrultusunda;

I. bayramlarda büyüklerin ellerini öpmek,
II. çevreyi kirletmek,
III. kavga etmek,
IV. cenaze töreninde gülmek

hangilerinin kontrolünün her iki norm tarafından yapıldığı söylenebilir?

A) Yalnız III. B) Yalnız IV. C) I ve IV. D) II ve III. E) II, III ve IV.

21. ABD'li suç psikoloğu Philip Zimbardo'nun ortaya attığı "Kırık Cam Teorisi"ne göre, bireyin yapmış olduğu davranışa, içinde yaşadığı toplum tarafından karşıt bir tepki gelmediği zaman birey o davranışını artırarak devam ettirir. Philip Zimbardo'nun açıklamalarına göre bir sokağın suç bölgesine dönüşme süreci öncelikle tek bir pencere camının kırılmasıyla başlar. Çevreden tepki gelmez ve cam hemen tamir edilmezse, oradan geçenler o bölgede düzeni sağlayan bir otorite olmadığını düşünür ve diğer camları da kırmaya başlar. Ardından daha büyük suçlar gelir; bir süre sonra o sokak, polisin giremediği bir mahalleye dönüşür.

Bu parçada aşağıdaki sosyoloji kavramlarından hangisinin önemi üzerinde durulmaktadır?

A) Sosyal kontrol
B) Toplumsal sapma
C) Toplumsal değerler
D) Hak ve sorumluluklar
E) Statü ve rol

22. Aynı hastanede görev yapan iki doktorlardan birinin işini diğerinden daha iyi yaptığı için hastalar tarafından daha çok sevilmesi ile elde ettiği saygınlığa “toplumsal saygınlık(prestij)”denir.

Buna göre toplumsal saygınlıkla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Statüler, prestiji de yükseltir.
B) Toplumsal saygınlıkta verilmiş statüler etkilidir.
C) Toplumsal saygınlık doğuştan verilir.
D) Toplumsal saygınlığı belirleyen bireyin rolünü iyi yapmasıdır.
E) Toplumsal saygınlığı arttıran rollerimizin niceliğidir.

ORTAÖĞRETİM SOSYOLOJİ

3. Ünite

1. Toplumu oluşturan ögeler insan yaşamının ürünü oldukları için çok çeşitlidir. Bu nedenle toplumsal yapı, toplumun hem maddi hem manevi yönünü içine alan bir kavramdır. Maddi yön fiziki yapıyı, manevi yön kültürel yapıyı oluşturur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi diğerlerine göre toplumsal yapının farklı bir yönüne örnek verilebilir?

A) Üzerinde yaşanan toprak parçasının özellikleri
B) Ülkenin coğrafi konumu
C) Yer altı ve yer üstü zenginlikleri
D) İnsanlar arası sosyal ilişkiler ağı
E) Nüfusun yerleşim biçimi

2.

Metropoller sanayi ve ticaret başta olmak üzere birden fazla merkeze ayrılmıştır. Metropoller sadece kendilerine değil çevrelerine de üretim, ticaret, ulaşım, kültür, sanat, hizmet sektörü, eğitim gibi birçok alanda hitap edebilen çok merkezli kentlerdir. Bu tip kentlerin bir bölgesi sanayi merkezi iken başka bir bölgesi ticaret merkezi durumunda olabilmektedir.

Buna göre metropollerle ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi doğrudur?

A) Kişilere sağlamış oldukları iş imkânlarından dolayı oldukça kalabalık bir nüfusa sahip olduklarından sürekli göç almakta ve kapladıkları alanlar genişlemektedir.
B) İnsanlar arası birincil ilişkiler sonucunda ortaya çıkan statü, rol, değer ve anlamlar da ortak mahiyettedir.
C) Akrabalık bağları güçlü olduğundan geniş aile denen aile tipi görülmektedir.
D) Tarımda makineleşmenin artması ile üretim geçimlik olmaktan çıkmış pazar için üretime dönüşmüştür.
E) Dış toplumsal çevre ile ilişkileri sınırlı olduğundan içine kapalıdır, doğal çevreye bağlılık ise fazladır.

3. “Toplumsal Yapı” ünitesinde öğretmen kent ve köy toplumsal yapısının özellikleri ile ilgili aşağıdaki tabloyu öğrencilerinin doldurmasını istemektedir. Öğrenciler numaralandırılmış her bir madde ile ilgili “ * ” işaretini tabloda ilgili yerlere işaretleyeceklerdir.

	MADDELER	KÖY	KENT
1.	Nüfus yoğunluğu daha fazladır.	....	....
2.	Toplumsal ilişkiler ikincildir.	....	....
3.	Ekonomik etkinlik daha çok tarımla sağlanır.	....	....
4.	Toplumsal kontrol yazılı normlarla sağlanır.	....	....
5.	Uzmanlaşmamış bir iş bölümü hâkimdir.	....	....

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde maddelerin tamamı doğru cevaplamıştır?

A)

KÖY	KENT
	*
*	
*	
	*
*	

B)

KÖY	KENT
*	
	*
*	
*	
	*

C)

KÖY	KENT
	*
	*
*	
	*
*	

D)

KÖY	KENT
	*
*	
	*
	*
*	

E)

KÖY	KENT
	*
	*
*	
	*
	*

4. Kelebek etkisi, bir sistemin başlangıç verilerindeki küçük değişikliklerin büyük ve öngörülemez sonuçlar doğurabilmesine verilen addır.

Aşağıda bir makalenin özet kısmından alıntı yapılmıştır:

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; modernleşme ekseninde hızla değişen toplumsal yapı ile birlikte çözülen aile yapılarını incelemek ve bu çözülmelerinin nedenini belirlemektir. Aile yapısı toplumsal yapının devamı ve istikrarı için önemli bir tampon kurum niteliğindedir. Aile, yapısı gereği ne kadar sağlıklı bir özellik arz ederse, toplumsal yapı da o ölçüde sağlıklı bir karakter arz etmektedir. Birey, toplumsal norm ve değerleri aile içerisinde içselleştirerek sosyalleşir. Bu durum toplumda kelebek etkisi yaratır.

Buna göre makale yazarının "kelebek etkisi" **ile anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Toplumsal yapının değişiminin çok kolay olduğu

B) Toplumsal yapının önemli bir unsuru olan aile kurumunun diğer ögelerde de değişime sebep olduğu

C) Toplumsal yapının en önemli değişimi, modernite ekseninde gerçekleşen hızlı değişimler ile yaşamış olduğu

D) Aile yapısının değişime diğer toplumsal ögelere göre daha dirençli olduğu

E) Aile kurumunun, toplumsal yapının temel yapı taşı olduğu

5. Karla kaplı bir dağa düşen uçaktan kurtulanların hayatta kalabilmesi, bir voleybol takımının maçı kazanabilmesi için yapması gerekenler bellidir. Ayrıca çocuklar oyun oynarken ortak bazı kurallar belirleyebilir, eşler ev işlerini aralarında paylaşabilir, öğrenciler de sosyal projelerde organize olup sorumluluk alabilirler.

Bu parçada örneklendirilen toplumsal etkileşim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mübadele

B) Baskı

C) İş birliği

D) Çatışma

E) Rekabet

6. Mübadele, Aristo'nun "Nikomakhos'a Etik"te yer alan şu ifadesinde anlamını bulur: "İnsanlar ya da çoğu insan, asil olanı dilerler fakat kârlı olanı tercih ederler. Bir hizmeti, karşılık beklemeksizin yerine getirmek asil, hizmetin karşılığını almak ise kârlı bir davranıştır. Bir insan verdiği hizmetin karşılığını denk bir şekilde almalıdır ve bunu gönüllü olarak yapmalıdır."

Buna göre aşağıdaki durumlardan hangisi toplumsal etkileşim tiplerinden mübadeleyi örneklendirir?

A) İş ortamında patronun tek bir çalışana vereceği primi kazanmak için var gücünüzle çalışırsınız.

B) Rakip firmanın satışlarını geçebilmek için sürekli indirimler yaparsınız.

C) Siz bir arkadaşınızın proje ödevini hazırlamasına yardım edersiniz onun da size sınavlara hazırlanırken yardım etmesini beklersiniz.

D) Çocuğunuza bazı davranışları kazandırmak için cezalar verirsiniz.

E) Trafik kurallarını ihlal ederseniz resmi görevliler tarafından yazılan cezalarla karşılaşırsınız.

7. Uyarlama, sosyokültürel değerleri birbirinden farklı birey ya da grupların karşılıklı ödünler vererek uzlaşmalarını sağlayan bir etkileşim türüdür. Uyarlama etkileşiminde, grupları yönlendirme gücüne sahip hükûmet gibi otoriteler ya da sivil toplum kuruluşları çatışan grupları uzlaştırmak için özel programlar geliştirir ve çatışmayı en aza indirgeyecek şekilde bütün toplumsal grupların kültürel taleplerini karşılamaya çalışır. Bu anlamda uyarlama, birey ya da grupları içinde yaşadıkları topluma uyumlu hâle getirme süreci ve bu yönde uygulanan politikalardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal etkileşim tiplerinden uyarlamaya örnektir?

A) Ailelerin çocuklarını sokağa çıkma yasağı ile baskı altına alması

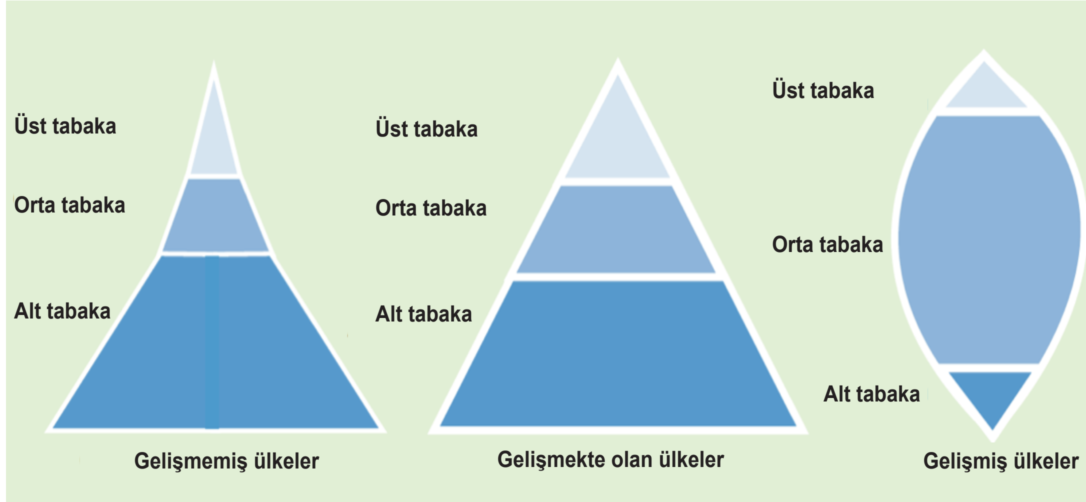
B) Savaş esirlerinin düşmana bilgi vermeye zorlanması

C) Göçle memleketlerinden İstanbul'a gelen ailelerin kent toplumsal yaşamına uygun davranmaya, davranışlarını ona göre ayarlamaya zorlanması

D) Maçta rakip takımı yenerek oyuncuların kupayı kazanmaya çalışması

E) Almanya'da yaşayan Türk göçmenlerin Alman toplumuyla yaşadıkları uyum sorunlarını gidermek için Alman hükûmetinin ücretsiz dil kursu açması

8. Sosyologlar tabakayı; statü, servet, güç, yaşama biçimi gibi ölçütlere dayanarak toplumsal farklılıkları kategorize etmek üzere araçsal bir kavram olarak kullanırlar. Bu kavram sosyologlara, somut bir toplumsal gruba atıfta bulunmaksızın toplumu üst, orta ve alt gibi hiyerarşik olarak bir araya gelmiş bir yapı şeklinde tasarlama imkânı tanır.

Bu tablodan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Orta tabaka, az gelişmiş toplumlarda tabakalaşma piramidinde geniş bir yer tutar.
B) Açık sınıf tabakalaşması genellikle geleneksel toplumlarda görülür.
C) Gelişmiş ülkelerin tabakalaşma piramidinde alt tabaka dar bir yer tutar.
D) Tabakalaşma biçimleri bütün toplumlarda aynı formda ortaya çıkar.
E) Endüstrileşmiş toplumlarda tabakalar doğumla elde edilen statüler tarafından belirlenir.

9. Toplumsal hareketlilik, bir bireyin ya da grubun aynı tabaka içerisinde ya da bir tabakadan diğerine doğru hareketidir. Bireylerin gelir düzeylerinde, saygınlıklarında ve yaşam biçimlerinde önemli değişikliklere neden olan alt tabakadan üst tabakaya geçiş ya da üst tabakadan alt tabakaya iniş biçimindeki değişmelere dikey hareketlilik denir. Bireylerin gelir düzeylerinde, saygınlıklarında ve yaşam biçimlerinde önemli bir farklılığa yol açmayan değişmelere ise yatay hareketlilik denir.

Öğretmen sosyoloji dersinde toplumsal hareketlilik konusunu işledikten sonra öğrencilerine aşağıdaki kontrol tablosunu doldurmasını ister.

	Kontrol Tablosu	Doğru	Yanlış
I.	Yurda yeni dönen bir işçinin motor parçaları üreten bir fabrika açması yatay hareketliliktir.		
II.	Adana'dan İstanbul'a göç yatay hareketliliktir.		
III:	Fabrikada işçi olan birinin işveren olması dikey hareketliliktir.		

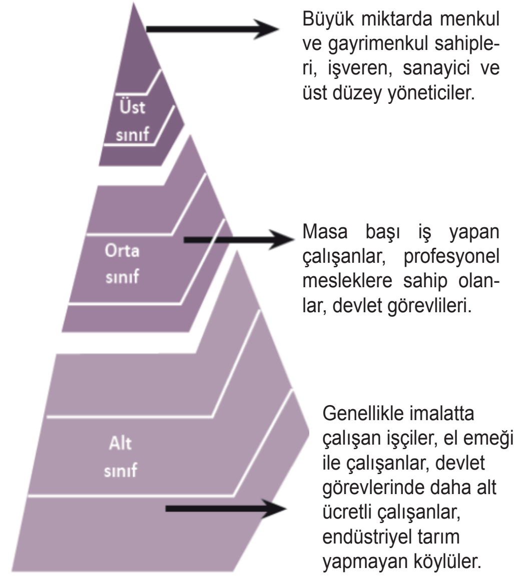
Buna göre kontrol tablosunda verilen bilgilerin doğruluk durumları aşağıdakilerden hangisidir?

A) D - D - D B) D - Y - Y C) Y - D - D D) Y - Y - D E) Y - Y - Y

10.

Modern Toplumların Sınıf Temelli Tabakalaşma Piramidi

- Sosyal sınıflar herhangi bir kanunla veya dinsel bir açıklama ile belirlenmez. Sosyal bir sınıfa ait olma durumu aileden miras alınan, kanuni ve geleneksel bir temele oturmaz.
- Bir kişinin sosyal sınıfının belirlenmesinde sahip olduğu statü önemlidir ve bu statüler çoğunlukla "kazanılmış statü" lerdir. Tabakalar arası hareketlilik mümkündür ve sıkça görülen bir durumdur.
- Sosyal sınıf kişiler arasında özellikle maddi kaynakların mülkiyeti ve kontrolü gibi ekonomik temelli farklılıklara dayanır. Unvan, prestij, geleneksel ve kültürel değerler gibi ekonomik temele dayanmayan farklılıklar önemini kısmen yitirmiştir.
- Sanayileşmiş ve ekonomik olarak gelişmiş toplumlarda çoğunlukla ekonomik ölçütler esas alınarak oluşturulan üç sınıftan söz etmek mümkündür:

Büyük miktarda menkul ve gayrimenkul sahipleri, işveren, sanayici ve üst düzey yöneticiler.

Masa başı iş yapan çalışanlar, profesyonel mesleklere sahip olanlar, devlet görevlileri.

Genellikle imalatta çalışan işçiler, el emeği ile çalışanlar, devlet görevlerinde daha alt ücretli çalışanlar, endüstriyel tarım yapmayan köylüler.

Buna göre modern toplumların tabakalaşma süreci ile ilgili aşağıdakilerden hangisine kesinlikle <u>ulaşılamaz</u>?

A) Kişiler iyi bir eğitim alarak toplumsal sınıf atlayabilirler.
B) Sosyal sınıfları belirleyen en etkili ölçüt ekonomik temellidir.
C) Gelirden ne kadar pay alındığı sosyal prestiji belirler.
D) Statüler verilmiş statüler olup doğumla belirlenir.
E) Üç sosyal sınıfın her birinin prestij ve unvanları farklıdır.

11. Demokratik seçimlerin yapıldığı yönetim sistemlerine sahip toplumlarda siyasal aktörlerin kendilerine güvenen ve seven birey ve gruplarla toplumsal ilişkileri olduğu gibi, bu aktörler kendilerini sevmeyen ve şüpheyle yaklaşan rakipleri ile de toplumsal ilişki kurarlar.

Bu açıklamada toplumsal etkileşimin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Bireyler ve gruplar arasında uzun süreli ilişkilerle kurulur.
B) Olumlu ya da olumsuz düşünce, tutum ve davranışlar biçiminde gerçekleşebilir.
C) Bazı türleri istikrar ve düzenlilik gösterirken, bazıları değişime sebep olur.
D) Bütün toplumlarda geçerli ve evrensel bir özelliğe sahiptir.
E) İki ya da daha fazla insan ve grup arasında meydana gelir.

12. Hindistan'da yasal olarak kaldırılmasına rağmen etkileri hâlâ devam eden, yukarıdan aşağıya doğru din adamları, askerler, tüccarlar ve işçilerden oluşan toplumun hiyerarşik yapısında bir de sistemin dışında tutulan, köylerin ya da yerleşim yerlerinin en dış kısmında kendi imkânlarıyla yaşamalarına izin verilen, toplumda hor görülen işleri yapan dokunulmazlar (paryalar) vardır. Toplumu oluşturan insan ve insan grupları arasında yapılan bu ayrımlar dinsel inançlar, ritüeller, toprak sahipliği, gelenekler, toplumsal saygınlık, şeref, şan, unvan gibi kavramlarla da güçlendirilmiş ve meşrulaştırılmıştır.

Bu parçada açıklanan Hindistan kast sistemi aşağıdaki kavramlardan hangisinin bir örneğidir?

A) Sosyal grup
B) Sivil toplum
C) Sosyal tabakalaşma
D) Sosyal kategori
E) Sosyal hareketlilik

13. Türkiye'de feodalizmin çöküşünü konu alan "Züğürt Ağa" isimli filmde oyuncu Şener Şen Haraptar Köyü'nün ağasıdır. Yağmur yağmaması ve kuraklığın başlaması üzerine köylüler ağanın ürünlerini çalıp satar ve İstanbul'a kaçarlar. Ağa da topraklarını satarak, İstanbul'a göç eder. Fakat şehir yaşamına ayak uyduramayan ağa elinde avucunda ne varsa satıp tüketir. Eşi de evi terk eder. Sonunda ağa en iyi bildiği iş olan çiğ köfte yapma işine başlar.

Filmde geçen bu olay aşağıdaki kavramlardan hangisine bir örnektir?

A) Toplumsal etkileşim
B) Kapalı toplumsal tabakalaşma
C) Yarı kapalı toplumsal tabakalaşma
D) Dikey toplumsal hareketlilik
E) Toplumsal sapma

14. Toplumsal etkileşim tiplerinden rekabet, çatışma ve uyum birbirleriyle bağlantılı olan kavramlardır. Rekabet; iki veya daha fazla birey yani gruplar arasında belirli bir ödüle ulaşmak için yapılan yarıştır. Temel amaç rakibe üstün gelmektir, kişiler birbirlerine değil de hedeflerine yönelir. Rekabet bir zıtlaşmaya (düşmanlığa) dönüştüğünde çatışma ortaya çıkar. Taraflar birbirlerine yönelirler, her iki grubunda diğerini ortadan kaldırma çabası vardır. Uyum ise birlik ve beraberliği korumaya, çatışmaları önlemeye yönelik davranışlardır.

Buna göre;

I- Bir ilimizdeki iki otobüs firması İstanbul'a yolcu taşımaktadır. A firması sahibi B firmasına "Bilet fiyatlarımız yüksek, fiyatlarımızı aşağı çekelim." şeklinde teklifte bulunur. B firması kabul etmez, A firması sahibi de daha fazla yolcu taşıyabilmek ve müşteri memnuniyetini sağlamak için fiyatlarını indirir. Buna bakarak B firması da fiyat indirir.

II- Müşteriler fiyatlardan memnundur ama gerekenden fazla indirim olduğu için kalite düşmüştür. Neticede iki firma anlaşarak, bilet fiyatlarında ayarlamaya giderler ve bu durumdan hem firma sahipleri hem de müşteriler memnun olurlar.

örnekler sırasıyla aşağıdaki toplumsal etkileşim tiplerinden hangisine karşılık gelir?

	I.	II.
A)	Rekabet	Uyum
B)	Çatışma	Uyum
C)	Çatışma	Rekabet
D)	Uyum	Rekabet
E)	Rekabet	Çatışma

15. Sosyal sınıflar; kölelik, kast ve mevkiye dayalı sistemlerden farklı olarak kişinin içinde doğduğu statüyü değiştirebilme özelliğine sahip olduğu, bunu da kendi yetenekleri ve kazanımları ile yapabileceği için değişime ve dinamizme en açık sistem olarak adlandırılır.

Buna göre sosyal sınıflar ile ilgili;

I. Bir sosyal sınıfa ait olmak aileden miras alınarak kuşaklar arası aktarılır.

II. Kişinin sosyal sınıfı içinde doğduğu şartlara bağlı olsa da, bir ölçüde kazanılmış bir konum olmaya izin verir.

III. Sosyal sınıfların daha çok modern ve sanayileşmiş toplumlarda ortaya çıkması beklenir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız II. B) Yalnız III. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

16.

Çağdaş toplumlarda tabakalaşmadan çok, sınıf ve sınıflaşmadan söz edilir. Sosyal sınıf kavramı da, aynı toplumsal tabakalaşma gibi birtakım ölçütlere göre oluşmuş birbirine benzeyen insanların oluşturduğu bir kategoridir.

Örnek Olay

Dönemin en büyük ve lüks yolcu gemisi olan Titanik, en güvenilir gemi olarak ün yapmıştı. Gemi ilk yolculuğunda Kuzey Atlantik Denizi'nde bir buzul ile çarpıştı. Gemide üçüncü sınıftaki yolcuların bir ve ikinci sınıftaki yolcularla bir araya gelmelerini engellemek için bir otomatik kilit sistemi vardı ve o sistem çarpışmayla devreye sokulmuştu. Üçüncü sınıftaki yolcular ne olduğunu anlamak için dışarı çıkmaya çalıştıklarında kapıların kilitli olduğunu gördüler. Sonuçta görevli ve yolculardan oluşan toplam 2222 kişinin 1517'si batan gemiyle birlikte Atlantik Denizi'nin sularına gömüldü. Tarihsel araştırmalara bakıldığında, ilgisizlik ve vurdumduymazlık gibi nedenlerle gemide bulunan şartların hep birinci sınıftakilerin lehine ve üçüncü sınıftakilerin aleyhine çalıştığı ortaya koyulmuştur.

Bu örnek olaydan hareketle Titanik'te yolcuların farklı mevkilere ayrılmasında aşağıdaki ölçütlerden hangisinin dikkate alındığı söylenemez?

A) Gelir düzeylerinin farklı olması

B) Servet sahibi olup olmaması

C) Yaşam biçimlerinin aynı olması

D) Eğitim durumlarının farklı olması

E) Saygınlıklarının aynı olması

17. Toplumsal yapı; toplumun analizi yoluyla, çeşitli alt gruplardaki ilişkileri ve bu ilişkide alt grupların pozisyonu ile toplumdaki tüm temel grupların birbiriyle eşgüdümlenmesinin açıklıklanmasıyla ortaya çıkarılmış olur.

Buna göre toplumsal yapıya özgü açıklamaların aşağıdaki sorulardan hangisini cevapladığı söylenebilir?

A) Toplum ne yapar?
B) Toplum nasıl düzenlenmiştir?
C) Toplumsal değişmenin nedenleri nelerdir?
D) Toplumsal sapma nasıl engellenebilir?
E) Toplumsal rol ve statü ilişkisi nedir?

18. Toplumsal yapıda sosyal sınıflar her toplumun kültürü ve yaşam biçimine göre farklı şekillerde ortaya çıkmaktadır. Ekonomi yönelimli bir toplumda sanayiciler ve işadamları yüksek statüye sahiptir. Ticari ve maddi değerlerin halkın davranışları üzerinde büyük etkisi bulunur. İnsanlar ekonomik faktöre diğer unsurlardan daha çok enerji ve zaman harcarlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ekonomi yönelimli toplumlara yönelik bir özelliktir?

A) Toplumda yakın akrabalık bağları ve soyuyla övünme söz konusudur.
B) Toplumda merkezi odak noktası doğaüstü ve insan arasındaki ilişkilerdir.
C) Bu toplumlarda devlet diğer tüm toplulukların ve grupların düzenlenmesine karışır.
D) Toplumda yüksek gelir sahibi olmak üst bir statü sağlar.
E) Toplumda sosyal statü, diğer statü normlarından çok soy ölçütü ile ölçülür.

19. Bir toplumda alt tabakada yer alan bir ailenin üyesi olarak dünyaya gelen bireyin ne ölçüde üst tabakalara geçme imkânı bulduğu çeşitli sosyoekonomik koşullara bağlıdır. Bu koşulların belki de en önemlileri fırsat eşitliğinin sağlanması, rekabet etme önündeki engellerin kaldırılması ve eğitim imkânlarıdır. Tüm gelişmiş çağdaş toplumlar bu bakımlardan her çeşit toplumsal hareketliliği olanaklı kılan bir yapıya sahiptir.

Buna göre toplumsal hareketlilik için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Fırsat eşitliği tabakalar arası geçişe imkân tanıyan önemli bir faktördür.
B) Çağdaş toplumlarda tabakalar arası geçiş mümkündür.
C) Çağdaş toplumların bireye her türlü fırsat eşitliğini sağlamaları beklenir.
D) Bireylerin gelir düzeyinde ve saygınlıklarındaki farklılığa toplumsal hareketlilik denir.
E) Çağdaş toplumlarda bireylerin tabakadaki yerleri doğuştan edinilen statülerle belirlenmez.

20. Türk toplumu, cumhuriyetin ilk yıllarında, uzun süren savaşların ve belli dönemde uğradığı işgallerin etkisiyle büyük yoksulluk içinde bulunmuştur. Bu durum tabakalar arasında sosyal mesafenin mevcut olmadığını da gösterir. 1950 sonrası meydana gelen sanayileşme ve ekonomik büyüme şehirlerin büyümesine neden olmuş ve yeni sınıflar ortaya çıkmıştır. 1980'den günümüze ise Türk toplumu gelişmeye devam etmiş ve orta tabakayı geniş tutma hedefi taşımıştır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki çıkarımlardan hangisi kesinlikle yapılamaz?

A) Günümüzde tabakalaşma piramidinde üst tabaka geniş yer tutar.
B) Cumhuriyetin ilk yıllarında alt tabakadaki nüfusun sayısı fazladır.
C) Savaş sonrasında tabakalar arasındaki farklılık büyük oranda ortadan kalkmıştır.
D) 1950'lerden sonra köylerden şehirlere hızlı göç yaşanmıştır.
E) Türkiye tarım toplumundan sanayi toplumuna doğru ilerlemiştir.

SOSYOLOJİ
CEVAP ANAHTARI

1. Ünite	2. Ünite	3. Ünite
1. C	1. A	1. D
2. B	2. A	2. A
3. E	3. E	3. C
4. E	4. C	4. B
5. D	5. E	5. C
6. D	6. E	6. C
7. C	7. A	7. E
8. A	8. D	8. C
9. E	9. B	9. C
10. D	10. A	10. D
11. C	11. C	11. B
12. D	12. B	12. C
13. B	13. D	13. D
14. D	14. B	14. A
15. D	15. C	15. D
16. A	16. A	16. E
17. C	17. C	17. B
18. C	18. A	18. D
19. B	19. C	19. D
20. C	20. D	20. A
21. D	21. A	
	22. D	

11. SINIF

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

1. Ünite

1. Dediler cehennemde odun bulunmaz.

Yolcu yakacağını kendi götürür.

Anladım ki cennete giden de buradan

Gülünü zambağını kendi götürür.

Bu dörtlükte anlatılmak isteneni en iyi ifade eden ayet aşağıdakilerden hangisidir?

A) “İşte o gün her şahıs, dünyada yaptığının karşılığını görecek, gerçek mevlâları olan Allah’ın huzuruna götürülecekler ve uydurup yakıştırdıkları putlar da onları yüzüstü bırakıp kaybolacaklardır.”

(Yûnus suresi, 30. ayet)

B) “Hak ve hakikat içerikli kitabı ve o sayede ölçü ve dengeyi gönderen Allah’tır. Nereden bileceksin, kıyamet vakti belki de çok yakın!”

(Şûrâ suresi, 17. ayet)

C) “Allah’ın izni olmadan başa gelen bir musibet yoktur. Kim Allah’a iman ederse Allah onun gönlünü doğruya yöneltir. Allah her şeyi bilmektedir.”

(Tegâbün suresi, 11. ayet)

D) “İnsanların hesaba çekilecekleri gün iyice yaklaştı; halbuki onlar gaflet içinde haktan yüz çevirmektedirler.”

(Enbiyâ suresi, 1. ayet)

E) “O gün geldiğinde Allah’ın izni olmadan hiç kimse konuşamaz. Onlardan kimi bedbahttır, kimi mutlu!”

(Hûd suresi, 105. ayet)

2. Düşünen her insanın zorunlu olarak sorduğu “Nereden geldim, nereye gidiyorum?” sorularına Kur’an, doğru bir iman ve ahiret inancıyla cevap vermektedir. Ahiret inancı, insanın yarına kalma isteğine de bir cevap olarak görülebilir. Dolayısıyla bu dünyadan sonra yaşanacak bir hayatın varlığını benimsemek, insanın beklentilerine uygun bir tercihtir. İnsan bu inancı kabul ettiği takdirde hayatını, fıtratına uygun bir cevap bulmanın verdiği bilinçle biçimlendirmeye çalışacaktır. Aksi hâlde hayatında bir boşluk hissiyle yaşamak durumunda kalacaktır.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanın hayatını etkileyen sorular sorduğu

B) Kur’an’ın insanın sorularına cevaplar verdiği

C) Ahiret inancının insan hayatını anlamlandırdığı

D) İnsanın hayatını verdiği kararlarla şekillendirdiği

E) Anlam arayışının insanı manevi olgunluğa erdirdiği

3. • "Hakikatte biz insanı katışık bir nutfeden yarattık; imtihan edelim diye onu işitir ve görür kıldık."

(İnsân suresi, 2. ayet)

• "Biz, kimlerin daha güzel amel edeceğini deneyelim diye yeryüzündeki her şeyi oranın süsü yaptık."

(Kehf suresi, 7. ayet)

Verilen ayetlerde vurgulanan ortak husus aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanın duyu organları ile donatıldığı
B) Dünya hayatının bir amacı olduğu
C) Allah'ın kudretinin sınırsız olduğu
D) Dünyanın insan için süslendiği
E) İnsanın nasıl yaratıldığı

4. Kur'an'da, yeniden dirilmenin nasıl olacağının daha iyi anlaşılması için insanların doğada şahit oldukları bir takım olaylardan örnekler verilir.

Aşağıdakilerden hangisi metinde anlatılan verilen örneklerden biri olabilir?

A) İlkbaharda bitkilerin yeniden yeşermesi
B) Canlıların bulundukları ortama uyum sağlaması
C) Atmosferdeki havanın sürekli değişkenlik göstermesi
D) Bir tohumun, ait olduğu bitkinin özelliklerini vermesi
E) Her farklı iklimin kendine has bitki örtüsü oluşturması

5. Gerçekleşmesi istenen şey için emek vermeden yapılan dua, tarlasını ekmeyen çiftçinin ürün beklemesine benzer.

Verilen sözde kurulan ilişkinin bir benzeri aşağıdaki ayetlerin hangisinde yoktur?

A) "İnsan ancak çabasının sonucunu elde eder."

(Necm suresi, 39. ayet)

B) "… Bir toplum kendisindekini değiştirmedikçe Allah onlarda bulunanı değiştirmez…"

(Ra'd suresi, 11. ayet)

C) "Hanginizin davranışça daha iyi olduğunu deneyerek göstermek için ölümü ve hayatı yaratan odur..."

(Mülk suresi 2. ayet)

D) "İman edip dünya ve ahiret için yararlı işler yapanlara gelince, onlar için de konak olarak firdevs cennetleri vardır."

(Kehf suresi, 107. ayet)

E) "Ey iman edenler! Allah'tan korkun, ona yaklaşmaya vesile arayın ve onun yolunda çaba harcayın ki kurtuluşa eresiniz."

(Mâide suresi, 35. ayet)

6. “İman eden kullarıma söyle, namazı kılsınlar; alışverişin ve dostluğun olmayacağı günün gelmesinden önce, kendilerine verdiğimiz rızıktan (bizim yolumuzda) gizli ve açık harcasınlar.”

(İbrahim suresi, 31. ayet)

Bu ayette vurgulanan ana düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnfak etmenin adabı
B) İnanç - ibadet ilişkisi
C) Namaz kılmanın önemi
D) Dünya - ahiret dengesi
E) İnsanın rızkını araması gerektiği

7.

- “Sizi boş yere yarattığımızı ve sizin artık huzurumuza geri getirilmeyeceğinizi mi sandınız?”

(Mü’minûn suresi, 115. ayet)

- “Sizler hiçbir şey bilmez bir durumdayken Allah sizi analarınızın karnından dışarı çıkardı; şükredesiniz diye size kulaklar, gözler, kalpler verdi.”

(Nahl suresi, 78. ayet)

- “Onlara, size vermediğimiz yerler ve imkânlar verdik; kendilerini kulak, göz ve kalplerle donattık. Onlara kulakları da gözleri de kalpleri de hiçbir fayda sağlamadı. Çünkü onlar Allah’ın ayetlerini inkâr ediyorlardı. Alaya aldıkları şeyler kendilerini kuşatıverdi!”

(Ahkâf suresi, 26. ayet)

Bu ayetler dikkate alındığında insanla ilgili,

I. Sorumluluk bilinciyle hareket etmelidir.
II. Dünya ve ahiret dengesini gözetmelidir.
III. Hayatın bir anlamı olduğunu farketmelidir.

yargılarından hangilerine varılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

8 ve 9. soruları aşağıdaki şiire göre cevaplandırınız.

“Neylersin ölüm herkesin başında.
Uyudun uyanmadın, olacak,
Kim bilir nerde, nasıl, kaç yaşında?
Bir namazlık saltanatın olacak,
Taht misali o musalla taşında.”

8. Aşağıdaki ayetlerden hangisi şiirde vurgulanan düşünceyi destekler niteliktedir?

A) “Allah’ın sana verdiği şeylerde ahiret yurdunu ara. Dünyadan da nasibini unutma. ...”
(Kasas suresi, 77. ayet)

B) “Nerede olursanız olun, isterse sağlam yapılı kaleler içinde bulunun, ölüm gelip size yetişecektir…”
(Nisâ suresi, 78. ayet)

C) “…Siz ne hayır yaparsanız Allah onu bilir. (Ahiret için) azık toplayın. Kuşkusuz, azığın en hayırlısı takvadır (Allah’a karşı gelmekten sakınmadır). ...”
(Bakara suresi, 197. ayet)

D) “İşte onlar, ahiret karşılığında dünya hayatını satın alan kimselerdir. Bu yüzden ne azapları hafifletilecek ne de kendilerine yardım edilecektir.”
(Bakara suresi, 86. ayet)

E) “Öyle bir günden korkun ki, o gün kimse başkası için bir şey ödeyemez; hiç kimsenin yerine başkası kabul edilmez, kimseye şefaat fayda vermez, onlara asla yardım da yapılmaz.”
(Bakara suresi, 123. ayet)

9. Bu şiirden aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

A) Hayat kısa bir zaman dilimidir.
B) Ölüm kaçınılmaz bir gerçektir.
C) Dünya nimetleri geçicidir.
D) İyiler cennete gidecektir.
E) Ölüm ansızın gelecektir.

10. Sürekli bir anlam arayışı içerisinde olan insanoğlunun, "Nereden geldim, neden buradayım, ölüm sonrası ne olacak?" gibi sorular hep gündeminde olmuştur. Bu sorulara Kuran-ı Kerim'de birçok ayette cevap verildiği görülmektedir.

Buna göre aşağıdaki ayetlerin hangisi parçada altı çizili bölümdeki sorulardan birinin cevabı değildir?

A) "Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım."

(Zariyât suresi, 56. ayet)

B) "(Ey insanlar!) Sizi topraktan yarattık, (ölümünüzle) sizi oraya döndüreceğiz ve sizi bir kere daha oradan çıkaracağız."

(Tâhâ suresi, 55. ayet)

C) "O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratandır. O, mutlak güç sahibidir, çok bağışlayandır."

(Mülk suresi, 2. ayet)

D) "O, yeryüzünde olanların hepsini sizin için yaratan, sonra göğe yönelip onları yedi gök halinde düzenleyendir. O, her şeyi hakkıyla bilendir."

(Bakara suresi, 29. ayet)

E) "İlk tattıkları ölüm dışında, orada artık ölüm tatmazlar. Ve Allah onları cehennem azabından korumuştur (sürekli hayata kavuşmuşlardır)."

(Dûhan suresi, 56. ayet)

11. Adamın biri bir şekilde ölüm meleği ile karşılaşmış. Ona "Biliyorum senin elinden kurtuluş yok ama benim senden bir istirhamım olacak: "Geleceğin zaman bana haber versen de bende ölüm için hazırlığımı yapsam." der. Melek tebessüm eder ve ayrılır. Aradan yıllar geçer ve melek adama gelerek verdiği sürenin dolduğunu söyler. Bunun üzerine adam itiraz eder: "Ama seninle anlaşmıştık. Gelmeden önce bana haber verecektin? Bende ona göre hazırlığımı yapacaktım." der. Melek şöyle cevap verir: "Sana haber verildi, sen anlamadın. Önce saçın sakalın ağardı, çoğunluğu döküldü. Sonra belin büküldü, dizlerinin dermanı kalmadı, dilin dolaşır oldu, arkadaşların vefat etti. Bütün bunlar sana ölümün bir habercisiydi."

Aktarılan hikâyede altı çizili bölümde verilmek istenen mesajı aşağıdaki ayetlerden hangisi açıklamaktadır?

A) "Allah'ın sana verdiği şeylerde ahiret yurdunu ara. Dünyadan da nasibini unutma. Allah'ın sana iyilik yaptığı gibi sen de iyilik yap ve yeryüzünde bozgunculuk isteme. Çünkü Allah, bozguncuları sevmez."

(Kasas suresi, 77. ayet)

B) "Her canlı ölümü tadacaktır. Sizi kötülük ve iyilik ile deneyeceğiz; hepiniz de sonunda bize döndürüleceksiniz."

(Enbiyâ suresi, 35. ayet)

C) "Kime uzun ömür verirsek, onu yaratılış itibariyle tersine çeviririz (gücünü azaltırız). Hâlâ düşünmeyecekler mi?"

(Yâsîn suresi, 68 ayet)

D) "Ey insanlar! Allah'ın vaadi gerçektir, sakın dünya hayatı sizi aldatmasın ve o aldatıcı (şeytan) da Allah'ın merhameti hakkında sizi kandırmasın!"

(Fâtır suresi 5. ayet)

E) "Onlara şunu söyle: 'Ölümden veya öldürülmekten kaçsanız bile bu kaçış size bir fayda vermeyecektir. Kaçıp kurtulmanız halinde de bundan çok az faydalanabileceksiniz.'"

(Ahzâb suresi, 16. ayet)

12. Sahabelerden Osman b. Ma'zûn: "Sürekli ibadet edeceğim. Sabahlara kadar namaz kılacağım, akşama kadar oruç tutacağım.", diye söz edince Hz. Peygamber onu yanına çağırarak "Sen, benim sünnetimi beğenmiyor musun?" diye sorar. Osman b. Maz'ûn: "Hayır ey Allah'ın Resulü, yemin olsun hayır! Aksine aradığım şey senin sünnetindir!" dedi. Hz. Peygamber bunun üzerine şöyle buyurdu: "Bil ki, ben hem uyurum, hem namaz kılarım; oruç da tutar, iftar da ederim, kadınlarla evlenirim de… Ey Osman, Allah'tan kork. Zira ehlinin senin üzerinde hakkı var, misafirin senin üzerinde hakkı var, nefsinin senin üzerinde hakkı var. Öyle ise bazen oruç tut, bazen ye, namaz da kıl, uykunu da al." buyurdu.

Hz. Peygamber'in sahabeye verdiği nasihatiyle vurgulamak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sahabe olabilmenin gereklilikleri
B) Dünya ve ahiret dengesi
C) İbadet etmenin önemi
D) Kul hakkının önemi
E) Sünnete bağlılık

13. I. "… Onların arkasında, tekrar dirilecekleri güne kadar (devam edecek, dönmelerine engel) bir perde vardır."

(Mü'minûn suresi, 100. ayet)

II. "İnsan, kemiklerini toplayıp birleştiremeyeceğimizi mi sanıyor? Evet, parmaklarına varıncaya kadar yeniden yapmaya gücümüz yeter."

(Kıyâmet suresi, 3 ve 4. ayetler)

III. "Kimlerin sevabı ağır gelirse işte onlar kurtuluşa erenlerdir. Ama kimlerin sevabı da hafif gelirse işte onlar, ayetlerimize haksızlık etmiş olmaları sebebiyle kendilerini ziyana sokanlardır."

(A'râf suresi, 8 ve 9. ayetler)

IV. "Nihayet sûra üfürülecek. Bir de bakarsın ki onlar kabirlerinden kalkıp koşarak Rabb'lerine giderler. (İşte o zaman:) 'Eyvah, eyvah! Bizi kabrimizden kim kaldırdı? Bu, Rahman'ın vadettiğidir. Peygamberler gerçekten doğru söylemişler!' derler."

(Yâsîn suresi, 51 ve 52. ayetler)

Numaralanmış ayetlerde sırasıyla ahiret hayatının aşamalarından hangilerine vurgu yapılmaktadır?

	I.	II.	III.	IV.
A)	Berzah	Ba's	Mizan	Haşr
B)	Ba's	Berzah	Haşr	Mizan
C)	Ba's	Mizan	Haşr	Haşr
D)	Haşr	Mizan	Berzah	Ba's
E)	Berzah	Haşr	Mizan	Ba's

14. İnsanın cenazesi de saygıya layıktır. Bu saygı, bir yönüyle ölünün yakınlarına teselli mahiyeti taşır. Bir yönüyle de ölümün bir yok oluş olmadığını ifade eder. O ölmüştür fakat yine insandır; bu dünya açısından ölmüştür fakat başka bir âlem için yeniden doğmuştur. Ölünün âdeta yeni doğmuş bir çocuk gibi yıkanması, bir yönüyle bu yeniden doğuş olayını sembolize etmekte, bir yönüyle de bu fâni yolculuğun yani dünya hayatının kendisi üzerinde bıraktığı kirleri gidermeyi temsil etmektedir. Bu yıkamanın ardından ölen kişi, yeni doğan çocuğa giydirilen zıbın misali kefene sarılır ve büyük bir özenle kabrine taşınır ve beşiğine indirilir. Ötesini Allah biliyor, gidenler biliyor. Biz de bildirildiği kadarını biliyoruz...

Bu parçada cenaze işlemleriyle ilgili aşağıdaki kavramların hangisine değinilmemiştir?

A) Tekbir B) Teçhiz C) Tekfin D) Teşyî E) Defin

15. İnsan, belirli amaçlar için yaratılmış, sorumluluk sahibi bir varlıktır. Onun başlıca görevi; kendisini ve evreni mükemmel bir şekilde yaratan, tabiattaki varlıkları hizmetine veren Allah'ı tanıyıp ona ibadet etmektir. Verdiği nimetler için ona şükretmek ve güzel davranışlarda bulunmaktır. Kendine, ailesine ve topluma faydalı olacak işler yapmaktır. Allah'ın kulları olarak yeryüzünü imar ve ıslah etmektir.

Bu parçanın düşüncesini aşağıdaki ayetlerden hangisi daha çok desteklemektedir?

A) "O. yeryüzünde olanların hepsini sizin için yaratan, sonra göğe yönelip onları yedi gök halinde düzenleyendir. O, her şeyi hakkıyla bilendir."
(Bakara suresi, 29. ayet)

B) "Hanginizin davranışça daha iyi olduğunu deneyerek göstermek için ölümü ve hayatı yaratan odur. O, güçlüdür, çok bağışlayıcıdır."
(Mülk suresi, 2. ayet)

C) "İmanlarına iman katsınlar diye müminlerin kalplerine huzur ve güven aşılayan da odur. Göklerin ve yerin askerleri yalnız Allah'a aittir ve Allah her şeyi bilmekte, yerinde yapmaktadır."
(Feth suresi, 4. ayet)

D) "Ey iman edenler! Allah ve Resul'ünün önüne geçmeyin, Allah'a itaatsizlikten sakının! Şüphesiz Allah her şeyi işitmekte ve bilmektedir."
(Hucurât suresi, 1. ayet)

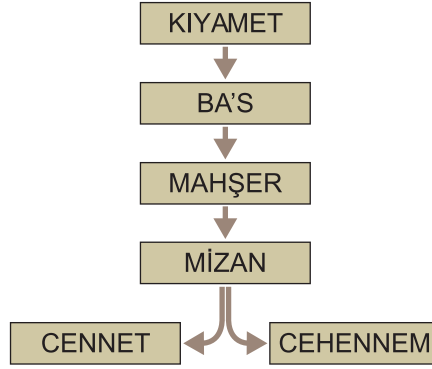
E) "Siz kıymet bilmez bir topluluksunuz diye biz de sizi Kur'an ile uyarmaktan vaz mı geçelim?
(Zuhruf suresi, 5. ayet)

16. (I) Kur'an-ı Kerim'deki ahiret inancının temellendiren bazı ayetler insanların duygularına da hitap eder. (II) Yasaklanan her fiil, bir yönüyle insanın içindeki iyi olanı yapma duygusunun yitirilmemesini sağlamaktadır. (III) İnsandaki iyilik melekesi vicdanıdır. (IV) İslam dininin emir ve yasakları insanın vicdanî gelişimiyle doğru orantılıdır. (V) Bu yüzden peygamberler gönderildikleri toplumlarda öncelikle ahlaki problemlere yönelmiş ve bireyin hem kendisiyle hem de toplumla ilişkisini sağlıklı bir temele oturtmaya çalışmışlardır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Birinci cümlede ahiret inancının insanın manevi yönüyle ilişkisine değinilmiştir.
B) İkinci cümlede İslam'ın emir ve yasaklarının bazı amaçlarından söz edilmiştir.
C) Üçüncü cümlede insanın içindeki iyilik hissinin kaynağı belirtilmiştir.
D) Dördüncü cümlede insanın vicdanının fıtratından kaynaklandığı belirtilmiştir.
E) Beşinci cümlede ilahi mesajların bireysel ve sosyal hayata amacı anlatılmıştır.

17. Alttaki şemada ahiret hayatının aşamaları verilmiştir.

Buna göre aşağıdaki ayetlerden hangisi bu şema ile <u>ilişkilendirilemez</u>?

A) "(O gün) sûra üflenecek, ardından -Allah'ın diledikleri dışında- göklerde ve yerde bulunanların hepsi düşüp ölecek; sonra sûra yeniden üflenecek ve onlar birden ayağa kalkmış, etrafa bakıyor olacaklar."
(Zümer suresi, 68. ayet)

B) "İnkâr edenlere, insanları Allah yolundan ve -yerli olsun dışarıdan gelmiş olsun bütün insanlar için (ibadet yeri) yaptığımız- Mescid-i Harâm'dan alıkoyanlara ve her kim orada zulmederek haktan saparsa ona elem veren bir azap tattırırız."
(Hac suresi, 25. ayet)

C) "Elbette kendilerine peygamber gönderilen kimseleri de, gönderilen peygamberleri de mutlaka sorguya çekeceğiz!"
(A'râf suresi, 6. ayet)

D) "Andolsun sizi yarattık, sonra size şekil verdik, sonra da meleklere, Âdem'e secde edin! diye emrettik. İblis'in dışındakiler secde ettiler. O secde edenlerden olmadı."
(A'râf suresi, 11. ayet)

E) "And olsun ki, ölseniz de öldürülseniz de Allah'ın huzurunda mutlaka toplanacaksınız."
(Âl-i İmrân suresi, 158. ayet)

18. İlahiyat profesörü olan Mehmet Bey katıldığı bir sempozyumda: "Üstün özelliklere sahip bir varlık olarak dünyaya gelen insan, ortalama bir ömür sürmekte, sonra da hayata veda etmektedir. Evrendeki pek çok şey insana hizmet eder. Güneş, Ay, denizler, dağlar, bitkiler, hayvanlar bu duruma örnek olarak gösterilebilir. İnsan gibi ayrıcalıklı yaratılmış bir varlığın, dünyada belli bir ömür sürdükten sonra ölüp yokluğa karışması akla aykırıdır. İnsan bunun için yaratılmış olamaz. Onun daha ulvi amaçlarla yaratılmış olması gerekir. Dünya hayatının bir amacı olmalı, ölüm bir yok oluş değil, başka bir âleme geçişin ilk adımı olarak görülmelidir." diyerek konuyla ilgili düşüncelerini dile getirmiştir.

Buna göre parçada sözü edilen sempozyumun konusu aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) İslam dininde sosyal hayat

B) Sekülerleşmenin ahiret inancına etkisi

C) Dinî emirlerin bireysel ve toplumsal boyutu

D) Kur'an'ı anlamada aklı doğru kullanmanın katkısı

E) Hayatın anlamlandırılmasında ahiret inancının önemi

19. (I) Kıyamet; sözlükte kalkma, doğrulma, dikilme, ayaklanma, dirilme gibi anlamlara gelen bir kavramdır. (II) İslami bir terim olarak ise dünyanın bağlı olduğu kozmik sistemde meydana gelecek değişim sonucunda, evrendeki düzenin altüst olması, dünya hayatının son bulması ve ölen tüm insanların yaptıklarının hesabını vermek üzere diriltilecekleri zamana verilen isimdir. (III) Kıyametin ne zaman kopacağı sorusu tarih boyunca daima insanların zihnini meşgul etmiştir. (IV) Ancak bu konuda Allah ve peygamberler dışında kimse kesin bir bilgiye sahip değildir. (V) Bilinen sadece şudur ki İsrafil adlı melek sûr'a ilk defa üflediğinde kaçınılmaz olan gerçekle tüm insanlık yüzleşecektir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yanlış bir bilgi verilmektedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

20. Aşağıdaki ayetlerden hangisi ahiret hayatının aşamaları ile ilgili farklı bir kavramdan bahsetmektedir?

A) "Kitap ortaya konur. Suçluları, kitabın içindekilerden korkuya kapılmış görürsün. 'Eyvah bize!' Bu nasıl bir kitaptır ki küçük, büyük hiçbir şey bırakmadan hepsini sayıp dökmüş!' derler. Onlar, bütün yaptıklarını karşılarında bulurlar. Senin Rabb'in hiç kimseye zulmetmez."
(Kehf suresi, 49. ayet)

B) "O gün ölçü-tartı haktır. Artık kimin tartıları ağır gelirse işte onlar kurtuluşa erenlerdir. Kimin de tartıları hafif gelirse işte onlar, âyetlerimize karşı haksızlık ettiklerinden dolayı kendilerini ziyana sokanlardır."
(A'râf suresi, 8 ve 9. ayetler)

C) "Artık kimin tartıları ağır gelirse işte onlar, kurtuluşa erenlerin ta kendileridir. Kimlerin de tartıları hafif gelirse işte onlar da kendilerini ziyana uğratanların ta kendileridir. Onlar, cehennemde ebedî kalacaklardır."
(Mü'minûn suresi, 102 ve 103. ayetler)

D) "O dehşet günü gökleri yazılı kâğıt tomarlarını dürer gibi düreriz. Yaratmaya başlamadan önceki hale döndürürüz. Sözümüz sözdür; biz bunu mutlaka yaparız."
(Enbiyâ suresi, 104. ayet)

E) "O gün biz onların ağızlarını mühürleriz. Elleri bize konuşur, ayakları da kazandıklarına şahitlik eder."
(Yâsîn suresi, 65. ayet)

21. "And olsun ki, ölseniz de öldürülseniz de Allah'ın huzurunda mutlaka toplanacaksınız."
(Âl-i İmrân suresi,158. ayet)

"(Düşün) o günü ki dağları yürütürüz, yeryüzünü dümdüz görürsün. Sonra da, bütün insanları yeniden dirilterek bir araya getirecek, bir tekini bile geride bırakmayacağız."
(Kehf suresi, 47. ayet)

"Onlar, başlarına bir musibet geldiğinde, 'Doğrusu biz Allah'a aidiz ve kuşkusuz ona döneceğiz.' derler."
(Bakara suresi, 156. ayet)

Bu ayetlerde ahiretle ilgili aşağıdaki kavramların hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Ba's B) Haşr C) Kıyamet D) Ölüm E) Berzah

22. Yaprakların renk değiştirmesiyle ağaçlar soğuk mevsimlere hazırlanır. Azalan gün ışığıyla birlikte fotosentez olayının azalmasından dolayı bitkilere yeşil renk veren kloroplast azalarak renk veren kromoplast kendini göstermeye başlar. Sonbaharda kavaklar altın sarısı olur, akçaağaç yaprakları parlak sarı renge bürünür, kırmızı meşeler ateş kırmızısı renkleri ile dikkat çeker. Kahverengi renk ancak yaprak öldüğünde ortaya çıkar. Her yıl gerçekleşen yaprak dökümü, ilkbaharda tekrar yerini yeşilliklere bırakır.

Buna göre doğada gerçekleşen bu olaylar ahiret ile ilgili kavramların hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) Ba'sB) HaşrC) KıyametD) ÖlümE) Mahşer

23. Hz. Peygamber bir gün Hz. Ömer'e, "Benim dünyaya ülfetim yoktur. Ben dünyada sıcak bir yaz gününde yolculuk yapan süvari gibiyim. Sıcaktan bunalan süvari, ağacın altında gölgelenir. Sonra yola koyulur ve orayı terk eder. Dünya da ancak ağaç altında gölgelenen, sonra ayrılıp terk eden yolcu gibiyim." buyurmuşlardır.

Hz. Peygamber bu sözleriyle dünya hayatı ile ilgili asıl vermek istediği mesaj aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dünya hayatının geçiciliği
B) Dünyanın süslü ve eğlenceli bir yer olduğu
C) Dünyada mükemmel bir düzenin bulunduğu
D) Dünya hayatının zorluklarına sabredilmesi gerektiği
E) Dünya ve ahiret arasında bir denge kurulması gerektiği

24. Bir gün vahiy meleği Cebrail, Hz. Peygamber'e "Kıyamet ne zaman?'' sorusunu sormuştur. Bu soruya Hz. Peygamber: "Bu sorunun sorulduğu kişi, bu konuda sorandan daha bilgili değildir." cevabını vererek ardından Kur'an-ı Kerim'den bir ayet okumuştur.

Buna göre Hz. Peygamber'in cevap verirken okuduğu ayet aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) "Her canlı ölümü tadacak ve sonunda dönüp huzurumuza geleceksiniz."
(Ankebût suresi, 57. ayet)

B) "Elbette sen öleceksin, onlar da ölecek"
(Zümer suresi, 30. ayet)

C) "Kıyamet günü mutlaka gelecektir. Herkes peşine koştuğu şeyin karşılığını bulsun diye neredeyse onu (kendimden) gizleyeceğim."
(Tâhâ suresi, 15. ayet)

D) "İnsanların hesaba çekilecekleri gün iyice yaklaştı; hâlbuki onlar gaflet içinde haktan yüz çevirmektedirler."
(Enbiyâ suresi,1. ayet)

E) "…De ki: 'Onun hakkındaki bilgi sadece Rabb'imin katındadır. Vakti geldiğinde onu açığa çıkaracak olan ancak Allah'tır. …"
(A'râf suresi, 187. ayet)

25. Hz. Peygamber'in vefatı sahabeleri derinden üzmüştü. Olayın etkisiyle farklı farklı tepkiler veren sahabeye Hz. Ebu Bekir şöyle hitap etmiştir:

"Kim ki Muhammed'e (sav.) tapıyorsa, bilsin ki, Muhammed (sav.) ölmüştür. Kim ki Allah'a ibadet ve kulluk ediyorsa bilsin ki, Allah Hayy'dır, ölümsüzdür."

Hz. Ebu Bekir'in bu sözlerini aşağıdaki ayetlerden hangisinin mesajı destekler nitelikte değildir?

A) "Muhammed ancak bir peygamberdir. Ondan önce de nice peygamberler gelip geçti. O ölür veya öldürülürse gerisin geri mi döneceksiniz? Kim geri dönerse Allah'a en küçük bir zarar vermiş olmaz. Fakat şükredenlere Allah mükâfatını verecektir."

(Âl-i İmrân suresi, 144. ayet)

B) "Senden önce de hiçbir insana ölümsüzlük vermedik. Şimdi sen ölürsen, onlar ebedî mi kalacaklar?"

(Enbiyâ suresi, 34. ayet)

C) "(Ey Muhammed!) Şüphesiz sen öleceksin ve şüphesiz onlar da öleceklerdir."

(Zümer suresi, 30. ayet)

D) "Orada ilk ölümden başka bir ölüm tatmazlar. Allah onları cehennem azabından korumuştur."

(Duhân suresi, 56. ayet)

E) "Onları (peygamberleri) yiyip içmez bir beden kılmadık, ölümsüz de değillerdir."

(Enbiyâ suresi, 8. ayet)

11. SINIF

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

2. Ünite

1. De ki: Ben de ancak sizin gibi bir insanım. Bana ilahınızın bir tek İlah olduğu vahy olunuyor. Artık ona yönelin, ondan mağfiret dileyin. Ortak koşanların vay hâline!"

(Fussilet suresi, 6. ayet)

Bu ayette Hz. Muhammed (sav.) ile ilgili aşağıdaki hususların hangisine değinilmemiştir?

A) İnsanları uyardığı

B) Allah ile iletişim kurduğu

C) Tevhit inancını tebliğ ettiği

D) Güzel ahlaka sahip olduğu

E) Beşeri özelliklere sahip olduğu

2. Hz. Muhammed (sav.) Hira Mağarası'nda bulunduğu bir sırada ilk vahyi alınca büyük bir korku ve heyecana kapılarak evine dönmüştü. Yaşadığı olayı Hz. Hatice'ye anlatan Hz. Muhammed (sav.), korktuğunu söylemişti. Hz. Hatice onu şu sözleriyle teselli etmişti: "Hiç korkma! Allah seni asla zor durumda bırakmaz. Allah sana mutlaka iyilikle muamele edecektir. Çünkü sen yakınlarını gözeten, ailesine bakan, hayatını dürüstlükle kazanan, muhtaçlara infak eden ve herkes ile iyi geçinip nezaketle muamele eden bir kimsesin."

Bu parçada Hz. Peygamber'in aşağıda verilen özelliklerinden hangisine değinilmemiştir?

A) Cömertliğine

B) Güvenilirliğine

C) Cesur oluşuna

D) Yardımseverliğine

E) Merhametli oluşuna

3.

Hz. Muhammed'in (sav.) tebliğinde öne çıkan bazı hususlar:				
Allah'tan başka ilah yoktur.	Ölümden sonra diriliş ve hesap gerçektir.	Ölçü ve tartıda hile yapmayın.	Komşuluk haklarına riayet edin.	Yalancı şahitlik yapmayın.

Verilen tabloda Hz. Muhammed'in (sav.) tebliği ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Ahiret inancı B) İbadet C) Tevhit D) Ahlak E) Adalet

4. • “İnsanların kıymetini çok iyi bilemediği iki nimet vardır: Birincisi sağlık diğeri ise boş vakittir.”
(Hadis-i şerif)

• “İki günü birbirine eşit olan ziyandadır.”
(Hadis-i şerif)

• “Hakkında bilgin olmayan şeyin peşine düşme! Çünkü kulak, göz ve gönül, bunların hepsi ondan sorumludur.”
(İsrâ suresi, 36. ayet)

Verilen ayet ve hadisler göz önünde bulundurulduğunda “Kişinin kendisine karşı görevleri nelerdir?” **şeklindeki bir soruya aşağıdakilerin hangisi cevap olarak gösterilemez?**

A) Dengeli beslenip spor yapmalıdır.
B) Kazancını helal yollardan temin etmelidir.
C) Yeteneklerini keşfedip kendini geliştirmelidir.
D) Öğrendiklerini sorgulayıp doğru bilgi edinmeye özen göstermelidir.
E) Zamanın kıymetini bilmeli ve uygulanabilir planlara sahip olmalıdır.

5. “Bunların arasından da kendilerine, ‘Allah’a kulluk edin; sizin ondan başka tanrınız yoktur. İsyan etmekten sakınmıyor musunuz?’ diyen bir elçi gönderdik. O peygamberin kavminden, Allah’ı inkâr eden, ahireti yalanlayan ve bizim dünya hayatında kendilerine bol bol nimet verdiğimiz ileri gelenler şöyle dediler: ‘O da ancak sizin gibi bir insandır. Sizin yediğiniz şeylerden yiyor, içtiğiniz şeylerden içiyor. Sizin gibi sıradan bir insana uyacak olursanız o zaman herhalde kaybedenlerden olursunuz.’”
(Mü’minûn suresi, 32-34. ayetler)

Bu ayetten aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

A) Peygamberler insanları tevhide davet etmektedir.
B) Peygamberler kendi toplumlarının içinden seçilmişlerdir.
C) İnsanlar mevcut düzenin değişmesine zorluk çıkartmaktadır.
D) İnkârcılar, söylemleriyle insanların dikkatlerini hakikatlerden saptırmaya çalışmaktadır.
E) İnkârcılar belli şartlar ileri sürerek iman edeceklerini dile getirmişlerdir.

6.

Verilen tabloya göre Hz. Muhammed'i (sav.) kendisine rehber edinen bir kişinin aşağıdaki davranışlardan hangisini yapması beklenmez?

A) Trafik kurallarına uyar.
B) Mal biriktirmeye önem verir.
C) Haksızlığa karşı sessiz kalmaz.
D) İhtiyaç sahiplerini kollayıp gözetir.
E) Kuyruklarda sıra beklemeye riayet eder.

7. Aşağıda Hz. Muhammed'in (sav.) peygamberlik görevleri ile ilgili ayetler verilmiştir.

I. "Muhammed ancak bir peygamberdir. Ondan önce de nice peygamberler gelip geçti. O ölür veya öldürülürse gerisin geri mi döneceksiniz? Kim geri dönerse Allah'a en küçük bir zarar vermiş olmaz. Fakat şükredenlere. Allah mükâfatını verecektir."

(Âl-i İmrân suresi, 144. ayet)

II. "Artık sen öğüt ver, çünkü sen ancak bir uyarıcısın. Onlara egemen bir zorba değilsin."

(Ğaşiye suresi, 21 ve 22. ayetler)

III. "O peygamberler ki Allah'ın verdiği emirleri duyururlar, Allah'tan korkarlar ve ondan başka kimseden korkmazlar. Hesap görücü olarak Allah yeter."

(Ahzâb suresi, 39. ayet)

IV. "Eğer peygamber bize atfen bazı sözler uydurmuş olsaydı, Elbette onu kıskıvrak yakalardık. Sonra onun can damarını koparırdık."

(Hâkka suresi, 44-46. ayetler)

Buna göre numaralanmış ayetlerden hangileri "tebliğ" **görevini açıklayıcı niteliktedir?**

A) I ve II.
B) I ve III.
C) I, II ve III.
D) I, II ve IV.
E) II, III ve IV.

8. Tabloda bir peygamber olarak Hz. Muhammed'in (sav.) başlıca sorumlulukları örnek ayetlerle birlikte verilmek istenmiştir.

TEBLİĞ	"İçinizden Allah'ın lütfuna ve ahiret gününe umut bağlayanlar, Allah'ı çokça ananlar için hiç şüphe yok ki, Resulullah'ta güzel bir örneklik vardır." (Ahzâb suresi, 21. ayet)
TEBYİN	"İnsanlara kendilerine indirileni açıklaman için ve düşünüp anlasınlar diye sana da Kuran'ı indirdik." (Nahl suresi, 44. ayet)
TEMSİL	"O peygamberler ki Allah'ın gönderdiği emirleri duyururlar, Allah'tan korkarlar ve ondan başka kimseden korkmazlar..." (Ahzâb suresi, 39. ayet)
TEŞRİ	"Bir mümin erkek veya bir mümin kadının, Allah ve Resul'ü bir emir ve hüküm verdiklerinde artık işlerinde bundan başkasını seçme hakları olamaz. Allah'ın ve Resu'lünün emrine itaat etmeyenler doğru yoldan açıkça sapmışlardır." (Ahzâb suresi, 36. ayet)

Buna göre hangi iki kavramın yerleri değiştirilirse hata ortadan kalkacaktır?

A) Tebliğ ile Teşri
B) Tebyin ile Temsil
C) Temsil İle Teşri
D) Tebliğ ile Temsil
E) Tebyin ile Teşri

9. Vareden'in adıyla insanlığa inen Nur
Bir gece yansıyınca kente Sibir dağından
Toprağı kirlerinden arındırır bir Yağmur
Kutlu bir zaferdir bu ebabil dudağından

Bu dizelerde, bir peygamber olarak Hz. Muhammed'in (sav.) hangi yönü vurgulanmıştır?

A) Örnek olması
B) Önder olması
C) Uyarıcı olması
D) Rahmet olması
E) Müjdeleyici olması

10. İslamiyet'in iki mukaddes şehri Mekke ve Medine'nin hizmetkârı anlamındaki "Hâdimü'l-Haremeyn" sıfatı, I. Selim'den itibaren Osmanlı padişahlarının resmî unvanlarından birisi olmuştur. Sultan Selim bu unvanı Mısır'ın fethi sonrası Kahire'ye girdikten sonra almıştır. Burada kılınan cuma namazı sırasında hutbede kendisinden "Hâkimü'l-Haremeyn" diye bahseden hatibe, kendisine "Hâdimü'l-Haremeyn" demesi için müdahale etmiştir. Sultan Selim "Biz oraların hâkimi değil ancak hizmetçisi olabiliriz." demiş, bu şekilde anılınca da gözyaşlarını tutamayıp namazdan sonra hatibe ihsan ve iltifatlarda bulunmuştur.

Verilen metnin ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mekke ve Medine'ye hizmet etmenin faziletleri
B) Peygambere duyulan hürmet ve saygı
C) Mekke ve Medine'ye duyulan özlem
D) Padişahların kullandıkları unvanlar
E) Devlet yöneticilerinin vazifeleri

11. Hz. Muhammed'in (sav.) yolu olan sünnet, müminleri doğrudan cennete çıkaran en doğru yoldur. Başka yollar da vardır ancak bu yollar müminleri umdukları yere çıkarmadığı gibi birliklerinin de dağılmasına sebep olur. Hz. Peygamber'in sünneti sıradan bir insanın din yorumu değil, vahye doğrudan muhatap olan bir yüce şahsiyetin her daim Allah'ın kontrolünde olmak kaydıyla ortaya koyduğu prensipler bütünüdür.

Buna göre aşağıdaki ayetlerin hangisi metinde anlatılanlarla doğrudan bir ilgisi yoktur?

A) "Ey iman edenler! …Herhangi bir hususta anlaşmazlığa düştüğünüz takdirde, Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanıyorsanız, onu Allah ve Resul'üne arz edin. Bu, daha iyidir, sonuç bakımından da daha güzeldir."
(Nisâ suresi, 59. ayet)

B) "Kim Resul'e itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur, kim de yüz çevirirse seni onlara bekçi ol diye göndermiş değiliz."
(Nisâ suresi, 80. ayet)

C) "Allah ve Resul'ü bir iş hakkında hüküm verdikleri zaman, hiçbir mümin erkek ve hiçbir mümin kadın için kendi işleri konusunda tercih kullanma hakları yoktur. Kim Allah'a ve Resul'üne karşı gelirse, şüphesiz ki o apaçık bir şekilde sapmıştır."
(Ahzâb suresi, 36. ayet)

D) "Andolsun ki müminler daha evvel apaçık ve kati bir sapıklık içinde bulunuyorlarken Allah, içlerinden ve kendilerinden onlara ayetlerini okuyan, onları tertemiz yapan, onlara Kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber göndermiş olduğu için büyük bir lütufta bulunmuştur."
(Âl-i İmrân suresi, 164. ayet)

E) "İnanıp salih ameller işleyenlerin ve Muhammed'e indirilene -ki o Rabb'lerinden gelen haktır- inananların ise Allah günahlarını örtmüş ve hallerini düzeltmiştir."
(Muhammed suresi, 2. ayet)

12. Hz. Osman, Hz. Peygamber'in abdesti nasıl aldığını şöyle anlatmaktadır: "Resulullah ellerine su döküp üç kez yıkadı. Sonra ağzına su alıp ağzını üç kez çalkaladı. Üç defa burnuna su çekip burnunu güzelce temizledi. Sonra yüzünü üç kere yıkadı. Ardından kollarını dirseklerine kadar üç kere yıkadı. Sonra başını mesh etti. Sonra iki ayağını ayak bileklerine kadar yıkadı." Hz. Osman şöyle devam etmiştir: "Resullallah abdestini bitirdikten sonra şöyle buyurdu: 'Ümmetime ağır gelmeyeceğini bilseydim her abdestten sonra dişlerini temizlemelerini isterdim.'"

Bu rivayette anlatılan durum;

I. fiili,
II. kavli,
III. takriri

sünnet türlerinden hangilerine örnek gösterilebilir?

A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

13. Bu ay okulda çıkarılacak gazetenin konusu Hz. Muhammed'e (sav.) itaat ve bağlılıktır. Gazetenin hazırlanması aşamasında öğrencilerden konu ile ilgili ayetler getirmeleri istenmiştir. Hasan'ın gazete haberi için bulduğu ayetler şunlardır;

I. "…Resul size ne verdiyse onu alın! Size neyi yasakladıysa ondan da kaçının ve Allah'tan korkun! Çünkü Allah'ın azabı şiddetlidir."

(Haşr suresi, 7. ayet)

II. "De ki: 'Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.'"

(Âl-i İmrân suresi, 31. ayet)

III. "O peygamberler ki Allah'ın gönderdiği emirleri duyururlar, Allah'tan korkarlar ve ondan başka kimseden korkmazlar. Hesap görücü olarak Allah yeter."

(Ahzâb suresi, 39. ayet)

Buna göre numaralanmış ayetlerden hangileri gazete haberi için uygundur?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

14. "Senden önce gönderdiğimiz peygamberler de hiç şüphesiz yemek yerler, çarşıda pazarda dolaşırlardı..."

(Furkân suresi, 20. ayet)

Bu ayet ile peygamberlerin;

I. insanlara din konusunda rehberlik ettikleri,
II. insanlar arasından seçildikleri,
III. akıllı ve zeki oldukları,

özelliklerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) II ve III.

15. Kendi ibadetlerini azımsayan üç sahabeden ilki, gece boyu sürekli namaz kılmaya, diğeri sürekli oruç tutmaya, üçüncüsü de kadınlardan uzak kalarak evlenmemeye karar verdi. Bunu haber alan Hz. Peygamber, "Şunu iyi bilin ki, aranızda Allah'a en çok saygı duyanınız benim. Buna rağmen ben bazen oruç tutar, bazen tutmam. Hem namaz kılarım hem de uyurum. Kadınlarla da evlenirim." demiştir.

Bu rivayette vurgulanan husus aşağıdakilerden hangisidir?

A) Allah'a sevimli gelen ibadet, azda olsa devamlı olandır.
B) Oruç tutmak ve namaz kılmak dinin bir gereğidir.
C) Dini yaşamada aşırılıklardan kaçınılmalıdır.
D) Peygamberler günahlardan uzak kimselerdir.
E) İbadet etme konusunda Müslümanlar yarış içinde olmalıdır.

16. I. "De ki: 'Yeryüzünde yerleşip dolaşan melekler bulunsaydı elbette onlara da peygamber olarak gökten bir melek gönderirdik.'"

(İsrâ suresi, 95. ayet)

II. "Şunu da söyle: 'Benim yaptığım, yalnız Allah'ın gönderdiklerini bildirmektir'…"

(Cin suresi, 23. ayet)

III. "Sana kitabı, özellikle ayrılığa düştükleri konuda onları aydınlatman için ve inanan bir topluluğa rehber ve rahmet olsun diye indirdik."

(Nahl suresi, 64. ayet)

Numaralanmış ayetlerin hangilerinde peygamberlerin "temsil" **görevine işaret edilmektedir?**

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

17. "Muhakkak ki sen de öleceksin onlar da ölecekler."

(Zümer suresi, 30. ayet)

"De ki: 'Ben size, Allah'ın hazineleri benim yanımdadır, demiyorum. Ben gaybı da bilemem. Size ben bir meleğim de demiyorum. Ben, sadece bana bildirilen vahye uyuyorum...'"

(En'âm suresi, 50. ayet)

Verilen ayetlerde Hz. Muhammed (sav.) ile ilgili vurgulanan ortak özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uyarıcı olduğu B) Kur'an'ı açıkladığı C) İnsanlardan seçildiği
D) Son peygamber oluşu E) Merhametli olması

18. • “De ki: ‘Kuşkusuz ben, kendisine içten bir inanç ve bağlılık göstererek Allah’a ibadet etmekle yükümlü kılındım ve bana Müslümanların ilki olmam emredildi.’ De ki: ‘Eğer Rabb’ime isyan edersem, dehşetli bir günün azabına uğrayacağımdan korkarım.’”

(Zümer suresi 11-13. ayetler)

• “Sana ve senden öncekilere şöyle vahyedildi: ‘Eğer Allah’a ortak koşarsan bilmiş ol ki yaptıkların boşa gidecek ve mutlaka hüsrana uğrayanlardan olacaksın.’”

(Zümer suresi, 65. ayet)

Verilen ayetler dikkate alındığında peygamberlerin sorumluluklarıyla ilgili,

I. Tevhit inancını öğretirler.
II. İman etmekle yükümlüdürler.
III. Örf ve adetleri devam ettirirler.

yargılarından hangilerine varılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

19. “İçinizde Allah’ın lütfuna ve ahiret gününe umut bağlayanlar, Allah’ı çokça ananlar için hiç şüphe yok ki Resulullah’ta güzel bir örneklik vardır.”

(Ahzâb suresi, 21. ayet)

Verilen ayetteki altı çizili yerde Hz. Muhammed (sav.) ile ilgili aşağıdaki özelliklerden hangisi anlatılmak istenmiştir?

A) Üsve-i hasene B) Eşref-i mahlûkat C) Hâtemü’n-nebiyyin
D) Muhammedü’l-emîn E) Ebu’l-Kâsım

20. Hz. Muhammed (sav.) son ilahi mesajı her türlü güçlüğe rağmen insanlara ulaştırmıştır. Kur’an’ı Kerim’in ayetleri, İslam’ın ilk dönemlerinden itibaren vahiy kâtipleri tarafından çeşitli malzemeler üzerine yazılmış ve pek çok sahabe tarafından ezberlenmiştir. Ayrıca Hz. Muhammed (sav.) her yıl ramazan ayında vahiy meleği Cebrail ile o güne kadar inen ayetleri karşılıklı olarak okumuşlardır.

Bu metinde vurgulanan ana düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kur’an’ın kitap haline getirilmesi kolaylaşmıştır.
B) Okuma – yazma bilenlerin sayısında önemli bir artış olmuştur.
C) Kur’an’ın ilahi kaynaklı olduğuna dair insanların inançları artmıştır.
D) Kur’an’ın sonraki nesillere değiştirilmeden aktarılması sağlanmıştır.
E) Yerel diller ve lehçelerden kaynaklanan telaffuz farklılıkları ortadan kalkmıştır.

21. Risalet'in başlamasıyla birlikte Hz. Peygamber Mekke'de kendisine tabi olanlarla beraber sıkıntılara, ambargolara göğüs germiştir. Davasından vazgeçmesi karşılığında kendisine teklif edilen o gün için insanın sahip olabileceği her şeyi elinin tersiyle itmiş, İslam'ı tebliğ etmek için gittiği Taif'te taşlanmış, sonrasında bin bir zorlukla Medine'ye hicret emiştir. Ancak orada da Mekkeli müşrikler ve Medine'deki müttefikleriyle savaşmak zorunda kalmış ve hiçbir engel karşısında geri adım atmamıştır. Tevhit inancını en uzak noktaya ulaştırma çabasıyla yabancı devlet başkanlarına mektuplar göndererek tebliğ görevini titizlikle yerine getirmek için geceli gündüzlü üstün gayret göstermiştir. Onlarla ifade edilen bir toplulukla hicret etmek zorunda kaldığı Mekke'yi yaklaşık on yıl sonra fethettiğinde İslam'ı din olarak benimseyenlerin sayısı yüz binlere ulaşmıştır.

Bu parçadan Hz. Peygamber ile ilgili,

I. Adaletle hükmetmiştir.
II. Davasında kararlıdır.
III. İnsanlara cömert davranmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) I, II ve III.

22. İnsanlığa hem dinî hem de dünyevi konularda en güzel örnek olan Hz. Peygamber, Allah'tan aldığı vahiyleri eksiksiz olarak insanlara ulaştırmıştır. Bu vahiylerde yer alan ve insanların anlamakta zorluk çekebileceği noktalarda açıklamalarda bulunmuştur. Bununla birlikte o, ortaya çıkan yeni problemler ile ilgili Kur'an'a uygun şekilde hükümler de ortaya koymuştur.

Bu parçada Hz. Peygamber'in görevleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Tebyin B) Tebliğ C) Temsil D) Teşri E) Takrir

11. SINIF

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

3. Ünite

1. Kur'an'ın bazı ayetlerinde ilk bakışta tam olarak anlaşılmayan ve adına mücmel denilen kapalı ifadeler yer almaktadır. Örneğin "Böylece sizi orta bir ümmet yaptık ki insanlara örnek olasınız..." (Bakara suresi, 143. ayet) ayeti indiği zaman Hz. Peygamber ayette geçen orta kelimesinin "ölçülü, dengeli" anlamına geldiğini belirtmiştir.

Bu durum Hz. Peygamber'in;

I. tebliğ,
II. tebyin,
III. uyarıcı,
IV. örnek olma

görevlerinden hangilerinin kapsamına girer?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III. D) II ve IV. E) III ve IV.

2. "Kim doğru yolu seçerse kendi iyiliği için seçmiştir, kim de saparsa kendi zararına sapmış olur. Hiç kimse başkasının günah yükünü üstüne almaz. ..."

(İsrâ suresi, 15. ayet)

Verilen ayette hidayet kavramının hangi yönü vurgulanmaktadır?

A) İnsanın isteyerek tercih edeceği bir durum olması
B) Herkesin ulaşabileceği bir netice olması
C) Allah'ın insanın kalbini doğruluğa açması
D) Akılını kullananların ulaşacağı bir sonuç olması
E) Peygamber ve ilahi kitap rehberliğinde gerçekleşmesi

3. "Onlar (takvâ sahipleri) bollukta da darlıkta da Allah yolunda harcarlar, öfkelerini yenerler, insanları affederler. Allah işini güzel yapanları sever. Onlar çirkin bir şey yaptıkları veya kendilerine kötülük ettikleri zaman Allah'ı hatırlarlar da hemen günahlarının bağışlanmasını dilerler. Zaten günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir ki? Onlar, yaptıklarında bile bile ısrar etmezler."

(Âl-i İmrân suresi, 134 ve135. ayetler)

Bu ayetlerde takva sahiplerinin özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Özdenetim sahibidirler.
B) Salih amel işlerler.
C) Tevekkül ederler.
D) Sabırlıdırlar.
E) Cömerttirler.

4. Çocukluğumda okuldan arta kalan zamanı babamın terzi dükkânında ona yardım ederek geçirirdim. Her gün ikindi saatinde dükkânımızın önünden yaşlı birisi ellerinde kutu kutu kibritle geçerken bize yaklaşır ve gülümseyerek selam verirdi. Babama kim olduğunu sorduğumda ona 'kibritçi dede' diyebileceğimi söyledi. Kibritçi dede işine ve insanlara saygı duyar, sattığı kibritleri kalitesine göre ayırır, müşterilerine de bunu güzelce izah ederdi. Kibritçi dede arada dükkânımıza girer ve bizimle biraz oturup sohbet ederdi. Babam bazen kibrit satın alır ve değerinden daha fazla para vermek istediğinde asla kabul etmezdi. Bu durum yıllarca böyle devam etti. Bir gün kibritçi dede alıştığımızın dışında bir vakitte dükkânımıza geldi. Sürekli gülümseyen yüzü bir başka gülüyordu o gün. Üzerinde Türk bayrağı rozetli bir kıyafet vardı. Ben ve babam çok şaşırmıştık. Soluk kıyafetlerle görmeye alıştığımız kibritçi dede çok şık görünüyordu. Kibritleri satarak biriktirdiği parayla hacca gidiyormuş. Hepimizin gözleri dolmuştu. Kibritçi dedeyle helalleştik ve onu uğurladıktan sonra babam bana dönerek şunları söyledi: "Kibritçi dedenin hacca gitme konusundaki verdiği mücadele büyük bir sabırdır. Sabır ise en güzel nefis terbiyesidir. O inancındaki samimiyeti sayesinde bunu başardı."

Bu metinde altı çizili yerlerde sırasıyla aşağıdaki kavramlardan hangilerine değinilmiştir?

A) İhsan - Takva - Cihat - İhlas
B) İhlas - Cihat - İhsan - Salih Amel
C) Hidayet - Cihat - Salih Amel - İhlas
D) İhsan - Salih Amel - Cihat - İhlas
E) İhlas - Salih Amel - Takva - İhsan

5. "İşini güzel yaparak kendini Allah'a veren ve İbrahim'in, Allah'ı bir tanıyan dinine tâbi olan kimseden kimin dini daha güzel olabilir! Ve Allah İbrahim'i dost edinmiştir."

(Nisâ suresi 125. ayet)

Verilen ayette altı çizili yer 'ihsan' kavramının anlamlarından biridir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu kavramı açıklar nitelikte bir söz değildir?

A) Başarının çalışmaktan önce geldiği tek yer sözlüktür.
B) Bir mıh bir nal kurtarır, bir nal bir at kurtarır.
C) İşin yoksa şahit ol, paran çoksa kefil ol.
D) Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz.
E) Acele işe şeytan karışır.

6. Tabloda Kuran'da geçen bazı kavramlar örnek ayetlerle birlikte verilmek istenmiştir.

HİDAYET	"Allah yolunda harcayın. Kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayın. Yaptığınızı güzel yapın; Allah işlerini güzel yapanları sever." (Bakara suresi, 195. ayet)
SIRAT-I MUSTAKİM	"Bizi dosdoğru yola ilet." (Fâtiha suresi, 6. ayet)
İHLAS	"De ki: 'Benim namazım, (her türlü) ibadetim, hayatım ve ölümüm, hepsi âlemlerin Rabb'i olan Allah içindir.'" (En'âm suresi, 162. ayet)
İHSAN	"Ey insanlar! İşte size Rabb'inizden gerçek gelmiştir. Artık kim doğru yolu tutarsa kendi lehine bu yolu seçmiş, kim de saparsa kendi aleyhine sapmış olur. Ben sizin adınıza hareket edecek değilim." (Yûnus suresi, 108. ayet)
SALİH AMEL	"İman edip dünya ve ahiret için yararlı işler yapanlara gelince, Allah onlar için (gönüllerde) bir sevgi yaratacaktır." (Meryem suresi, 96. ayet)

Buna göre hangi iki kavramın yerleri değiştirilirse eşleştirme doğru olacaktır?

A) İhlas ve İhsan
B) Hidayet ve İhsan
C) İhlas ve Salih Amel
D) Hidayet ve İhlas
E) İhlas ve Sırat-ı Müstakim

7. Sözlükte "arınmak, saflaşmak, kurtulmak" gibi anlamlara gelen ihlas kelimesi, terim olarak "ibadet ve iyilikleri riyadan ve çıkar kaygılarından arındırıp sadece Allah için yapmak" demektir. İslami literatürde ihlas daha geniş olarak şirk ve riyadan, bâtıl inançlardan, kötü duygulardan ve çıkar hesaplarından kalbi temizlemeyi, her türlü hayırlı faaliyete iyi niyetle yönelmeyi ve her durumda yalnızca Allah'ın rızasını gözetmeyi ifade eder.

Buna göre aşağıdaki ayetlerden hangisi metindeki bilgiler ile <u>ilişkilendirilemez</u>?

A) "Ey iman edenler! Allah'a ve ahiret gününe inanmadığı hâlde malını insanlara gösteriş yapmak için harcayan kimse gibi sadakalarınızı başa kakmak ve incitmek suretiyle boşa çıkartmayın…"
(Bakara suresi, 264.ayet)

B) "Allah iman edenlerin velisidir; onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. İnkâr edenlerin velileri ise sahte tanrılardır; onları aydınlıktan çıkarıp karanlıklara sokarlar."
(Bakara suresi, 257. ayet)

C) "İnsanlardan öylesi de vardır ki, kendisini Allah'ın hoşnutluğunu kazanmaya adamıştır. Allah, kullarına çok şefkatlidir."
(Bakara suresi, 207. ayet)

D) "Ey iman edenler! İçtenlikle ve kararlılık içinde Allah'a tövbe edin. Umulur ki rabbiniz kötülüklerinizi örter ve sizi altından ırmaklar akan cennetlerine koyar. ..."
(Tahrîm suresi, 8. ayet)

E) "… Öyleyse içten bir inanç ve bağlılık göstererek sadece Allah'a ibadet et..."
(Zümer suresi, 2. ayet)

8. Prof. Dr. İhsan Süreyya Sırma, öğrencilik yıllarında yaşadığı bir anısını şöyle anlatıyor;

"Paris'teki Müslüman Talebe Cemiyetinde her Pazar seminer olur ve genellikle seminerleri Muhammed Hamidullah hocamız yapar, biz de dinleyici olurduk. Bir kış günüydü ve o pazar nöbet bendeydi. Güzel ve lapa lapa kar yağıyordu. Saat 14.00'te dernek evine vardım; mekânı süpürdüm ve sobayı yaktım. Saat 14.15'te hoca geldi. Henüz hiç kimse yoktu. Hocayla birlikte öğrenci arkadaşları beklemeye başladık. Saat 14.30 oldu; hiç kimse yok. Kendi kendime, 'Madem saat doldu hâlâ hiç kimse gelmedi, o halde sobayı söndüreyim, gidelim.' dedim ve sobayı söndürmek için eğildim. Bunun üzerine Hamidullah hocam, sert bir tonla, 'Ne yapıyorsun?' diye bana seslendi. Beni yanına çekti ve karşısına oturtarak seminerine başladı. Tam kırk beş dakika, beş yüz kişi dinliyormuş gibi konusunu anlattı sonra da bana şöyle dedi: 'Bugün burayı kimse gelmedi diye kapatırsak, bir daha burası açılmaz!'"

Parçada anlatılan olayda Muhammed Hamidullah'ın tutumunu ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) İhsan B) Takva C) Hidayet D) Salih amel E) Sırat-ı müstakim

9. Kur'an-ı Kerim'de sık geçen bazı temel kavramlar vardır. Bunları bilmek ve öğrenmek Kur'an'ı dolayısıyla da İslam'ı doğru öğrenebilmek ve yaşayabilmek açısından büyük önem taşımaktadır. Bu kavramlardan bazıları; hidayet, ihsan, ihlas, takva, cihat, sırat-ı müstakim ve salih amel kavramlarıdır.

Buna göre aşağıdaki ayetlerden hangisi diğerlerinden farklı bir kavram ile ilgilidir?

A) "İyilikle kötülük bir olmaz. Kötülüğü en güzel bir şekilde sav. Bir de bakarsın ki, seninle arasında düşmanlık bulunan kimse sanki sıcak bir dost oluvermiştir.
(Fussilet suresi, 34. ayet)

B) "Sizinle savaşanlarla siz de Allah yolunda savaşın, fakat aşırılığa sapmayın; Allah aşırılığa sapanları sevmez."
(Bakara suresi, 190. ayet)

C) "Öyleyse artık inkârcılara boyun eğme, bu Kur'an'la onlara karşı bütün gücünle mücadeleni sürdür."
(Furkân suresi, 52. ayet)

D) "Kolay da olsa zor da olsa sefere çıkın ve mallarınızla canlarınızla Allah yolunda savaşın..."
(Tevbe suresi, 41. ayet)

E) "Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik; artık o isterse şükreden olur, isterse nankör."
(İnsân suresi, 3. ayet)

10. Kuran'da geçen bazı kavramların kısa tanımları aşağıdaki gibidir.

I. Allah'a karşı sorumluluğun bilincinde olup günahlardan kaçınmaktır.
II. İşini ve emeğini güzel yapmaktır.
III. Gösterişten uzak samimi bir yaşam sürdürmektir.
IV. İnkâr karanlığından iman aydınlığına çıkmaktır.

Buna göre, tanımı verilen kavramlar aşağıdakilerden hangisinde doğru bir sıralamayla verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Takva	İhsan	İhlas	Hidayet
B)	İhlas	Salih Amel	İhsan	Sırat-I Müstakim
C)	Salih Amel	İhlas	İhsan	Hidayet
D)	Takva	İhsan	İhlas	Sırat-I Müstakim
E)	İhlas	İhsan	Salih Amel	Hidayet

11. Sırat-ı mustakim, iki kelimeden oluşan bir kavramdır. Bunlardan birincisi olan sırat; yol, ana yol, apaçık yol anlamlarına gelir. Mustakim ise dengeli ve dosdoğru yol, hak yol demektir. Bu manada sırat-ı mustakim; Allah'ın, peygamberleri ve kitapları aracılığıyla gösterdiği dosdoğru yoldur. İslam'ın bizlere çizdiği istikamet ve yaşam tarzıdır. Kur'an-ı Kerim'in, sınırlarını belirlediği çerçevedir. Her türlü aşırılıktan uzak, mutedil yoldur.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi doğrudan metinde bahsi geçen kavram ile ilgilidir?

A) "Ey iman edenler! İçtenlikle ve kararlılık içinde Allah'a tövbe edin..."
(Tahrîm suresi, 8. ayet)

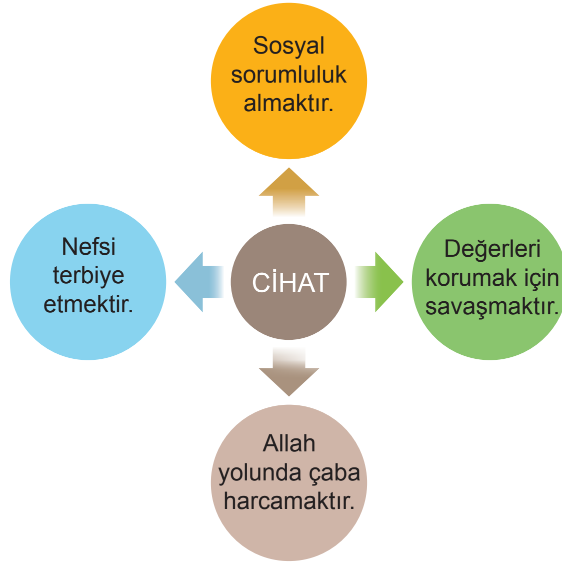
B) "İşte kitap; onda asla şüphe yoktur. O, günahtan sakınanlar için bir rehberdir."
(Bakara suresi, 2. ayet)

C) "... Siz de (ey müminler) dünya ve ahirete faydalı işler yapın; şüphesiz ben yaptıklarınızı görmekteyim."
(Sebe' suresi, 11. ayet)

D) "Ey iman edenler! Allah'tan korkun, ona yaklaşmaya vesile arayın ve onun yolunda cihat edin ki kurtuluşa eresiniz."
(Mâide suresi, 35. ayet)

E) "'Rabb'imiz Allah'tır.' deyip de dosdoğru çizgide yaşayanlar, işte onların üzerine melekler şu müjdeyle inerler: 'Korkmayın, kederlenmeyin, size vaat olunan cennetle sevinin!'"
(Fussilet suresi, 30. ayet)

12. Cihat kelimesinin farklı anlamları şemada gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdaki ayet ve hadislerden hangisi cihat kavramıyla ilgili olarak verilen açıklamalara uygun bir örnek değildir?

A) "Ve seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik."

(Enbiyâ suresi, 107. ayet)

B) "Zeki insan, kötü isteklerini kontrol edebilen ve ölüm sonrası için çalışan kişidir…"

(Hadis-i şerif)

C) "Allah yolunda öldürülenler için 'ölüler' demeyin. Hayır, onlar diridirler, fakat siz bilemezsiniz."

(Bakara suresi 148. ayet)

D) "Bir kötülük gördüğünüz zaman elinizle, gücünüz yetmezse dilinizle, ona da gücünüz yetmezse kalben buğz ediniz."

(Hadis-i şerif)

E) "Herkesin yüzünü ona doğru çevirdiği bir yönü vardır. Öyleyse iyilikte yarışın. Nerede olursanız olun, Allah sizin hepinizi bir araya getirecektir. Şüphesiz Allah her şeye kadirdir.

(Bakara suresi 148. ayet)

13. İfrat kelimesi; abartmak, aşırı gitmek demektir. Tefrit ise; tam tersi bir anlamda ihmal etmek, önemsizleştirmek gibi anlamlara gelir. Bir Müslüman Allah'ın çizdiği sınırlar içinde ve aklın rehberliğinde hayatını sürdürmelidir. Helal ve haram dairesinin farkında olmakla birlikte kararlarında, ilişkilerinde, tepkilerinde kısacası tüm fiil ve davranışlarında bir denge içerisinde olmaya özen göstermelidir.

Bu metinde sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) İhlas B) İhsan C) Takva D) Hidayet E) Sırat-ı Müstakim

14. Salih amel; imanın gereği olarak ihlasla ve iyi niyetle yapılan, kişiye ve topluma faydalı olan her türlü söz, fiil ve davranışa denir. Kur'an-ı Kerim'de, salih amelin ne olduğunu açıklayan ve insanları salih amel işlemeye teşvik eden birçok ayet yer almaktadır.

Buna göre aşağıdaki ayetlerden hangisi metinde anlatılan kavram ile ilgilidir?

A) "Peki, onları geleceğinde kuşku bulunmayan bir gün için topladığımızda ve hiçbir haksızlığa uğramaksızın herkese hak ettiği tastamam verildiğinde halleri nice olacak!"
(Âl-i İmrân suresi, 25. ayet)

B) "Allah; mümin erkeklere ve mümin kadınlara ebedî olarak kalacakları, içinden ırmaklar akan cennetler ve Adn cennetlerinde çok güzel köşkler vadetti."
(Tevbe suresi, 72. ayet)

C) "Sana kitabı, özellikle ayrılığa düştükleri konuda onları aydınlatman için ve inanan bir topluluğa rehber ve rahmet olsun diye indirdik."
(Nahl suresi, 64. ayet)

D) "Şüphesiz ki bu Kur'an en doğru yola iletir; iyi davranışlarda bulunan müminlere, kendileri için büyük bir mükâfat olduğunu müjdeler."
(İsrâ suresi, 9. ayet)

E) "… Bu Kur'an bana, hem sizi hem de ulaştığı herkesi onunla uyarmam için vahyedildi…"
(En'âm suresi, 19. ayet)

15.
- "Bir şey yap güzel olsun... Huzura vesile olsun, rikkate yol açsın, şevk versin, yerli yerince, yakışan olsun, rızasını hissettirsin hakikate işaret etsin."
- "Bir şey yap, doğru olsun. İnsanları yalanın ve yanlışın bataklığına düşmekten korusun. Rüzgâra ve akıntıya kapılmasın; kırılsın lakin eğilip bükülmesin..."
- "Bir şey yap iyi olsun. İçten ve samimi, hizmetten, hürmetten, merhametten müteşekkil olsun. Kalpleri yumuşatsın; garibin, yolcunun, zayıfın derdine derman olsun."

Metindeki numaralanmış cümlelerden sırasıyla aşağıdaki kavramlardan hangisine ulaşılabilir?

A) Salih amel – İhlas – İhsan
B) İhsan – İhlas – Hidayet
C) Salih amel – İhsan – İhlas
D) İhlas – İhsan – Hidayet
E) İhsan – Cihat – İhlas

16. "İman edip dünya ve ahiret için yararlı işler yapanlara gelince, onlar için de konak olarak Firdevs cennetleri vardır. Orada ebedî kalacaklardır. Oradan hiç ayrılmak istemezler. De ki: 'Rabb'imin sözleri için denizler mürekkep olsa ve bir o kadar mürekkep ilave etseydik dahi Rabb'imin sözleri bitmeden önce mutlaka deniz tükenirdi. De ki: 'Ben, yalnızca sizin gibi bir insanım. Şu var ki bana, ilahınızın, sadece bir ilah olduğu vahyolunuyor. Artık her kim Rabb'ine kavuşmayı bekliyorsa dünya ve ahirete yararlı iş yapsın ve Rabb'ine ibadette hiçbir şeyi ortak koşmasın.'"

(Kehf suresi, 107-110. ayetler)

Bu ayetlerden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Allah'a inanıp dürüst bir yaşam sürdürenler ödüllendirileceklerdir.
B) Hz. Muhammed (sav.) Allah'ın mesajlarını getiren elçisidir.
C) İman edenler salih ameller işlemelidirler.
D) Allah şirk günahını asla affetmeyecektir.
E) Allah'ın ilim ve hikmeti sınırsızdır.

17. Hidayete girmek kadar hidayet üzere kalmak da büyük önem taşımaktadır. Çünkü bazı kimseler hayatlarının bir bölümünde hidayet dairesi içinde yaşamakta, ancak bir noktadan sonra hak yoldan sapmaktadır. Bu sapma helal ve haram sınırının ihmal edilmesi şeklinde olabileceği gibi bilgisizce tutturulan bazı yollarla aşırı uçlara kaymakla da mümkün olabilmektedir. Bilinçli bir Müslüman, bu konuda son derece dikkatli olmalıdır. Ömrünün sonuna kadar sırat-ı müstakim üzere kalmaya gayret etmelidir.

Metinde anlatılanlar göz önünde bulundurulduğunda aşağıdaki ayetlerden hangisi bu durum ile ilişkilendirilemez?

A) "Kötülüklerin çokluğu sizi cezbetse de iyi ile kötü bir değildir. O halde ey akıl sahipleri, Allah'a asi olmaktan sakının ki kurtuluşa eresiniz!"

(Mâide suresi, 100. ayet)

B) "De ki: 'Allah dilemedikçe ben kendime bile ne bir zarar ne de fayda vermeye muktedirim. Her ümmetin bir eceli vardır. Ecelleri geldiğinde ne bir an geri kalır ne de bir an ileri gidebilirler.'"

(Yûnus suresi, 49. ayet)

C) "Ey Ehl-i kitap! Hakkın sınırlarını aşarak dininizde aşırılığa gitmeyin. Daha önce kendileri saptığı gibi birçoklarını da saptıran ve yolun doğrusundan uzaklaşan bir topluluğun keyfi istek ve arzularına uymayın."

(Mâide suresi, 77. ayet)

D) "Eğer onlar Tevrat'ı, İncil'i ve Rabb'leri tarafından kendilerine indirileni (Kur'an'ı) gereğince uygulasalardı elbette üstlerinden ve ayaklarının altından (bol bol rızık) yiyeceklerdi. Onlardan orta yolu tutan bir zümre vardır. Ama onların birçoğunun yaptığı ne kötüdür!"

(Mâide suresi, 66. ayet)

E) "Kim doğru yolu seçerse bunu ancak kendi iyiliği için seçmiş olur; kim de doğruluktan saparsa kendi zararına sapmış olur…"

(İsrâ suresi, 15. ayet)

18. Haksız bir saldırı, yok etme, sömürme ya da zulmetme mücadelesi değil, aksine Müslüman'ın, vatanında şerefi, kimliği ve özgürlüğüyle var olma; imanını, bayrağını, istiklâlini ve haysiyetini muhafaza etme azmidir. Zulme ve zalime karşı, bir milletin hukukunu savunma gayretidir. Hakkı tutup kaldırma, yeryüzünde barış, huzur, adalet ve iyiliği yayma gayesidir.

Bu parçada aşağıdaki kavramlardan hangisine vurgu yapılmaktadır?

A) Takva B) Cihat C) İhlas D) İhsan E) Salih amel

19.
- "Kim Allah'a ve Resul'üne itaat eder, Allah'tan korkar ve ona karşı gelmekten sakınırsa, işte onlar başarıyı elde edenlerin ta kendileridir."

(Nûr suresi, 52. ayet)

- "Ey iman edenler! …İyilik ve Allah'a karşı gelmekten sakınma üzere yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın. …"

(Mâide suresi, 2. ayet)

Bu ayetlerde vurgulanan ortak husus aşağıdakilerden hangisidir?

A) Takva B) Hidayet C) İhsan D) İhlas E) Sırat-ı müstakim

20.
- "Şüphesiz, inanıp yararlı işler yapanlara gelince onlar için içlerinde ebedî kalacakları Firdevs cennetleri bir konaktır. Oradan ayrılmak istemezler."

(Kehf suresi, 107 ve 108. ayetler)

- "De ki: Ben de ancak sizin gibi bir insanım, (Ne var ki) bana, 'Sizin İlah'ınız ancak bir tek ilahtır.' diye vahyolunuyor. Kim Rabb'ine kavuşmayı umuyorsa yararlı bir iş yapsın ve Rabb'ine ibadette kimseyi ortak koşmasın."

(Kehf suresi, 110. ayet)

Verilen ayetlerde salih amelin;

I. İman,
II. Takva,
III. Tevhit

kavramalarının hangileriyle olan ilişkisine değinilmektedir?

A)Yalnız I B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) I, II ve III.

21. Köylünün biri, ineklerin sütünden tereyağı yapar, her gün bunun bir kilosunu kasabadaki fırıncıya satardı. Aldığı paranın bir kısmıyla fırıncıdan bir ekmek alır, köyüne dönerdi. Bir gün fırıncı köylüye çıkışmaya başlar.

–"Ben sana güvenerek getirdiğin yağları hiç tartmadan aldım, müşterilerime sattım. Oysaki sen yağları eksik tartıyormuşsun. Seni şikâyet edeceğim." der.

Köylü yağları kendisinin tarttığını, hepsinin de bir kilo olduğunu söyler. Bunun üzerine fırıncı, köylünün o gün getirdiği yağı tartar ve yağ bir kilodan azdır. Fırıncı, köylüyü mahkemeye verir. Fırıncıyı dinleyen hâkim köylüye dönerek:

–"Sen bu adamı kandırıyormuşsun. Tartıda haksızlık yapıyormuşsun. Doğru mu?" Köylü:

–"Sayın hâkim! Ben fırıncıya her gün bir kilo yağ veririm. Alacağım paranın bir kısmıyla kendisinden bir ekmek alırım. Köydeki terazimin gramları çoktandır kayıp. Ben, gram olarak fırıncının bir kilo diye verdiği ekmeği kullanırım. Fırıncının ekmeği bir kilodan azsa benim yağım da az olur."

Fırıncı birden telaşlanır ve davasından vazgeçmek ister. Hâkim kabul etmez. Fırına yetkilileri gönderir ve birkaç ekmeği getirtip tartar. Ekmeklerin hepsi bir kilodan az gelmiştir. Köylü davayı kazanmış, fırıncının hilesi ortaya çıkmıştır.

Verilen hikâyede fırıncının tavrı aşağıdaki kavramlardan hangisinin ihmal edilmesiyle ilişkilendirilemez?

A) Takva B) İhsan C) Hidayet D) Salih amel E) Sırat-ı müstakim

22. "Rabb'inizin bağışına ve takva sahipleri için hazırlanmış olup genişliği gökler ve yer kadar olan cennete koşun! O takva sahipleri ki bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever. Yine onlar ki bir kötülük yaptıklarında, ya da kendilerine zulmettiklerinde Allah'ı hatırlayıp günahlarından dolayı hemen tövbe istiğfar ederler. Zaten günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir ki! Bir de onlar, işledikleri kötülüklerde, bile bile ısrar etmezler."

(Âl-i İmrân suresi, 133-135. ayetler)

Verilen ayetlerden takva sahipleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Sabırlıdırlar. B) Yapıcıdırlar. C) Münzevidirler.
D) Diğerkâmdırlar. E) Yanlışta direnmezler.

23. "Ey iman edenler! Allah'a ve ahiret gününe inanmadığı hâlde insanlara gösteriş olsun diye malını harcayan kimse gibi sadakalarınızı başa kakmak ve gönül kırmak suretiyle boşa çıkarmayın. Böylesinin durumu, üzerinde biraz toprak bulunan ve maruz kaldığı şiddetli yağmurun kendisini çıplak bıraktığı bir kayanın durumu gibidir. Onlar kazandıklarından hiçbir şey elde edemezler. Allah kâfirler topluluğunu hidayete erdirmez."

(Bakara suresi, 264. ayet)

Bu ayette aşağıdaki kavramlardan hangisi vurgulanmaktadır?

A) Cihat B) İhlas C) İhsan D) Takva E) Hidayet

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ CEVAP ANAHTARI

1. Ünite	2. Ünite	3. Ünite
1. A	1. D	1. B
2. C	2. C	2. A
3. B	3. B	3. C
4. A	4. B	4. D
5. C	5. E	5. C
6. B	6. B	6. B
7. C	7. E	7. B
8. B	8. D	8. A
9. D	9. D	9. E
10. D	10. B	10. A
11. C	11. E	11. E
12. B	12. B	12. A
13. A	13. C	13. E
14. A	14. B	14. D
15. B	15. C	15. E
16. D	16. A	16. D
17. D	17. C	17. B
18. E	18. C	18. B
19. D	19. A	19. A
20. D	20. D	20. D
21. E	21. B	21. C
22. A	22. E	22. C
23. A		23. B
24. E		
25. D		

11. SINIF TEKRAR TESTLERİ

www.meb.gov.tr